

Yoksulun Enflasyonu Yüzde 11,08

Birleşik Metal-İş en yoksul yüzde 20'nin yıllık enflasyonunun ağustosta yüzde 11,08 olduğunu açıkladı: "Ücretliler için ayrı enflasyon belirlemesi bir gereklilik. Türkiye İstatistik Kurumu şeffaflaşmalı; emek örgütlerinin denetimine açılmalı."

BİA Haber Merkezi
07/09/2006

BİA (İstanbul) - Birleşik Metal İşçileri Sendikası (**Birleşik Metal-İş**) Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı ortalama enflasyonun, gelir gruplarına göre ayrı ayrı hesaplandığında, ağustos ayında yıllık enflasyonun en yoksul yüzde 20'lik kesim için yüzde 11,08 olarak gerçekleştiğini açıkladı.

TÜİK Tüketici Fiyat Endeksi'ne göre ortalama enflasyonu yüzde 10,26 olarak açıklamıştı.

"Enflasyondaki düşüş dar gelirliyi ezdi"

Birleşik Metal-İş mevsimsel etkiyle düşen enflasyonun yoksul kesimi olumsuz olarak etkilediğini de saptadı.

Sendikanın ağustosa dair bazı saptamaları şöyle:

* **Domates, karpuz gibi meyvelerdeki yüksek düşüş** oranları, diğer gıda ürünlerindeki artışı gizledi. Dar gelirlinin en çok harcama yaptığı ekmek, pirinç, makarna gibi ürünlerin fiyatı ciddi şekilde arttı.

* **81 ürünlerdeki fiyat düşüşü**, 269 ürünlerdeki artışa baskın geldi.

* **Benzin yüzde 3 oranında düşerken** toplu taşıma araçlarında ortalama artış yüzde 4'ü buldu.

* **Kiradaki artışa** yüzde 1,98 oldu.

Fark harcamadan kaynaklanıyor

Sendika, gelir grupları arasındaki farkın harcamalardan kaynaklandığına dikkat çekiyor.

Gıda harcamalarında en zengin yüzde 20, en yoksul yüzde 20'nin oransal olarak yüzde 40'ı kadar harcama yapıyor. Dolayısıyla gıda ürünlerinde gerçekleşen bir artış en yoksul yüzde 20'nin enflasyonunu daha çok etkiliyor. Benzer bir biçimde, eğitim, eğlence, kültür gibi hizmetlerin fiyatlarında yaşanan artış en zengin yüzde 20 açısından daha önemli görünüyor.

Birleşik Metal-İş, enflasyonda ki düşüşün, işçi toplu sözleşmelerine denk geldiğini hatırlattı; enflasyonun ücretleri baskı altında tutmanın bir aracı haline getirildiğini ifade etti.

"Ücretlinin tüketim tercihleri madde düzeyinde belirlenerek, ücretliler için ayrı bir enflasyon belirlemesi bir gerekliliktir. TÜİK şeffaflaşmalı ve emek örgütlerinin denetimine açılmalıdır. Toplu taşıma ücretleri artarken, benzin fiyatlarının düşmesinin, ekmek fiyatı artarken, domatesteki düşüşün dar gelirli için bir faydası yoktur." (TK)

Sağlık-İş'ten sokakta çalışan çocuklara minibüs

HABER MERKEZİ / ANKARA

Sağlık-İş Sendikası, sokakta çalışan çocukların sağlık ve eğitim hizmetlerinde kullanılması için satın aldığı minibüsü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na teslim etti.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Uluslararası Çocuk İşçiliği Önleme Programı (IPEC) işbirliği ile hazırladığı 'Sokakta çalışan çocuklar projesi'ne Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası destek verdi.

Proje kapsamında bulunan çocukların özellikle sağlık ve eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla hazırlanan 14 kişilik minibüsün anahtarı, Sendika Genel Başkanı Mustafa Başoğlu tarafından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Murat Başesgioğlu'na teslim edildi.

Evrensel – 09.08.2006

Köye değil ilkçağa dönüş!

Adnan Bilen

Yıllarca “sakıncalı bir köy” olarak anılan Kulp ilçesine bağlı Alacaköy'e dönüşler başladı. İki yıl önce 11 köylünün kemiklerinin bulunmasıyla gündeme gelen Alacaköy'ün sakinleri yıllarca süren “sürgünün” ardından köylerine geri dönüş yapma imkanı buldu. Yaklaşık 150 hanenin ateşe verilmesiyle boşalan köye, Adana, Mersin ve Diyarbakır merkezde yaşayan 35 aile yeniden yerleşti.

Ancak köylüler ilkel koşullarda yaşama tutunmaya çalışıyor. Yol, su, elektriğin bulunmadığı mezrada köylüler haberleşmek için ilk çağda insanların kullandığı yöntem ile aynı. Hiçbir GSM şebekesinin bulunmadığı köyde köylüler, ateş yakarak birbirlerine köyden ayrıldıklarını ya da köye vardıklarını iletmeye çalışıyor.

Köylerine gitmek için araçla Diyarbakır-Muş karayolu ile köylerinin sınırına kadar giden köylüler, 50 kiloluk un torbaları ve yaşamlarını idame etmek için kentten aldıkları diğer malzemelerle kalan

mesafeyi yürümeye başlıyor. Genç, yaşlı, kadın çocuk 4 saat sürecek yolculukta, su dereleri, dağlar, ormanlık alanlar ve tepeler aşarak, köye ulaşmaya çalışıyor. Uçurumlardan tehlikeli geçişlerle tamamlanan 4 saatlik yürüyüşün ardından, köylüler yorgun argın bir şekilde köye ulaşabiliyor.

Hastaları tahta bloklarda taşıyorlar

Köylülerden Mehmet Mahfuz Aydın, 21. yüzyılda hâlâ köylerinde ilkel koşullarda yaşadıklarını söyledi. Aydın, “Şimdi burada AKP’nin amblemi olan ampulü bu köyde yaşayan çocuklara gösterirseniz, bu cisim hakkında hiçbir fikirleri olmaz, çünkü elektriği olmayan bir yerde ampulden söz edemezsiniz. Biz hastalarımızı 4 saat boyunca tahta bloklar üzerinde taşıyarak yola götürüyoruz. Hat arabasını yakalayamazsak diğer günün sabahına kadar bekliyoruz. Bu çağda bu yapılanlar ve bize çektirilenler insanlık dışıdır” dedi.

Sıdık Abo ise, onlarca kez kaymakamlığa başvurarak yol istemelerine rağmen hiçbir yanıt alamadıklarını söyledi. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın da kendilerine yol yapımı için söz verdiğini, ancak sözünde durmadığını kaydeden Abo, “Devlet dağın başına kadar yol yapmış, insanların çeşmesini elektriğini vermiş. Biz Türkiye vatandaşı değil miyiz? Neden bize bir şey yapılmıyor?” diye konuştu. Abo, “11 çocuğum var. Hiçbirini okutamadım. Burada ‘hayvan’ gibi yaşıyoruz. Bizim yaşadığımız acıyı kimse yaşamadı. Bu acıların son bulmasını istiyoruz artık” dedi.

Ayten Sezer adlı genç kadın da yaşadıklarını; “Devletin bu köye yaptığı haksızlıklar Irak’ta yapılmadı. Şu an yatakta ölmek üzere olan bir genç kız var. Yol olmadığı için doktora götürüyorlar. Bunca yıldır dedelerimizin burada nasıl yaşadığını aklım almıyor. Burada ancak yabani hayvanlar yaşayabilir. Köyde bir sağlık ocağı, bir okul, elektrik ve yol olmalıydı. 1993’te göç ettiğimizde sadece canımızı kurtarabildik. Göç edenlerin hiç birinin ne eşyası, ne evi nede sosyal güvencesi var. Ben köye gelmek için 1 gün boyunca yürüyorum, bu insanlık mıdır? Devlet bize karşı yaptığı haksızlıkları bir an önce hatırlasın ve bizimde insan gibi yaşayacağımız koşulları sağlasın.”

Şimşek de köyüne döndü

1993 yılında gözaltında öldürülen Bahri Şimşek’in eşi Dilber Şimşek yaşadıklarını gözyaşlarıyla anlattı. İki yıl önce öldürülen 11 köylünün kemiklerine bakmaya gittiğinde eşinin kemiklerini, kırmızı kazağından artan parçayı bularak tanıyan Şimşek, “Yaşadıklarımıza rağmen köyüme döndüm. Tek isteğim, herkesin doğal hakkı olan, su, yol ve elektriğin sağlanması. Başka hiçbir talebim yok. Yaşadığımız acıların artık son bulmasını istiyoruz” diye konuştu.

Evrensel – 15.08.2006

Göçün sokağa düşürdüğü çocuklar

Dicle Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Rüstem Erkan, Diyarbakır’da suç işleyen çocukların yüzde 60’ının okula devam etmediğini, yüzde 80’inin ailesinin göç etmiş aileler, çocukların ailelerindeki ortalama kişi sayısının 8, ailelerin ortalama gelirinin ise 300 YTL civarında olduğunu bildirdi. Erkan, Türk-İş dergisinde yayımlanan “Çalışan Çocuklar, Sokak Çocukluğu, Göç ve Suç-Diyarbakır Örneği” başlıklı makalesinde, çocukların çalışmasıyla ilgili olarak şunları kaydetti: “Çocuğun yoksul ailede yetişmesi ve okula başlaması, okulda derslerine ilgisizlik ve beraberindeki başarısızlık, çocuğun eğitim sisteminin dışına çıkmasına neden olur. Bu eğitimsizliğin sonucundaysa iş ile yeterli eğitim olanakları azalır ve çocuk yetişkin, düşük nitelikli işlerde çalışırken evlenir. Bunun sonucunda kendini geliştireceği eğitim olanaklarına ulaşamaz hale gelecek ve yeni bir

yoksul ve eğitimsiz ailenin ortaya çıkması ile bu kısır döngü devam edecektir.” Erkan, dünyada yaklaşık 150 milyon çocuğun tek başına veya ailesiyle birlikte yaşam savaşı verdiğini belirterek; sokak çocuklarına göçlerin, ekonomik zorlukların, işsizlik ve yoksulluğun yaşandığı tüm dünya kentlerinde rastlandığına dikkati çekti. Makalesinde Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Çocuk Büro Amirliği’nin suç işleyen çocuklarla ilgili istatistiklerine yer veren Erkan, suçlu çocukların babalarının yüzde 31’inin, annelerinin ise yüzde 89’unun okur-yazar olmadığını da belirtti.

Evrensel – 16.08.2006

AIDS kadar tehlikeli

Kanada’da yapılan 16. Uluslararası AIDS Konferansı’nda, AIDS yüzünden öksüz ve yetim kalan birçok Afrikalı çocuk için daha fazla çaba sarf edilmesi çağrısında bulunuldu. Konferansta sunulan raporda, özellikle Afrika’daki öksüz ve yetimler meselesinin çok büyük bir sosyal sorun olduğu ve bunun önümüzdeki on yıllar boyunca da devam edeceğine değinildi.

Toplum dışına itiliyorlar

BM AIDS’le Mücadele Programı (UNAIDS), UNİCEF ve ABD Başkanı George Bush tarafından oluşturulan Salgın Hastalıklar Acil Programı adlı kuruluşun Toronto kentinde bir hafta sürecek konferansta sunduğu bir raporda, “AIDS hastalığı Sahra altı Afrikasındaki çocukları zayıf düşürüyor, onları öksüz ve yetim bırakıyor ve yaşamlarını tehdit ediyor. Bölgede hastalıktan en fazla etkilenen ülkelerdeki çocuklar yaşamlarını sürdürebilmek, büyüebilmek ve gelişebilmek için ihtiyaçları olan olanaklardan yoksunlar” denildi.

UNICEF Başkan Yardımcısı Rima Salih de açıklamasında, “Yardım etmek için daha fazla şeyler yapmalıyız. AIDS’ten etkilenen milyonlarca çocuk okula gitmiyor, yalnız başlarına büyüyorlar, yoksulluk içindeler, toplum dışına itiliyorlar ve ayrımcılığa maruz kalıyorlar” dedi. UNAIDS dünya sağlığı dairesi başkan yardımcısı Kent Hill, en etkili eylem biçiminin bu çocukların ailelerine virüse karşı etkili olan ilaçların sağlanması olduğunu belirtti.

12 milyon çocuk

Geçen yıl sonu itibarıyla 12 milyon Afrikalı çocuk AIDS yüzünden öksüz ve yetim kaldı. 2010 yılı sonunda ise bu sayının 15,7 milyona ulaşması bekleniyor. BM’ye göre, hastalıkla etkin şekilde mücadele edebilmek için 2010 yılına kadar yılda 23 milyar dolar gerekiyor. Ancak ABD gibi zengin ülkeler daha önce yapacaklarını açıkladıkları yardımları bile hayata geçirmiyor.

AIDS, 25 yıl önce ortaya çıkarılalı beri dünyada yaklaşık 25 milyon kişinin ölümüne yol açtı. 2005 sonu itibarıyla dünyada 38,6 milyon AIDS taşıyıcısı bulunuyor.

Haberin adresi: /haber.php?haberno=195985

Kadınlar 'öğrenci' sever

16/08/2006

AA - MERSİN - Cengiz Tünay adlı bir eğitim gönüllüsü tarafından, muhtaç öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamayı hedefleyerek kurduğu internet sitesine, en yoğun ilgi 'ortadirek' diye bilinen memur ve esnaf kesimden geldi. Kurduğu www.kardesinisec.com adlı

siteden şimdiye kadar 46 bin 832 öğrenciye kardeş bulunduğunu belirten Tünay, 651 öğrencinin de kardeş beklediğini söyledi. Tünay, kardeş edinmek isteyenleri genellikle kadınların oluşturduğunu, bu kişilerin de özellikle kız öğrencileri kardeş seçmek istediklerini söyledi. Tünay, "Sitemize özellikle memur, esnafla öğrenciler ilgi gösteriyor. Bu kişilerin yaşamın yükünün ne kadar ağır olduklarını bildikleri için zordaki bir başkasına destek verme çabasından

bu oluşuma katıldıklarını tahmin ediyorum" dedi.

© Radikal internet baskısında yer alan tüm metin, resim ve benzeri içeriğin hakları Doğan Gazetecilik A.Ş.'ye aittir. Hiçbir şekilde basılı ya da elektronik bir ortamda (CD, Internet vs.) kaynak gösterilse bile izin alınmadan kullanılamaz.

Kadına Yönelik Şiddet

KESK, toplumsal düzeyde kadına yönelik şiddete karşı duruşu güçlendirmek ve zamanında müdahil olabilmek için programlı öneri ve örgütsel gücü harekete geçirecek çalışmaları yürütmek için kadın örgütleri ve kuruluşlarıyla ilişki içerisinde olmalıdır.

---

kesk.org.tr

21/10/2004 [Merih ÇALIŞKAN - Nihal KOCAKUŞAK](#)

BİA (Ankara) - Kadına yönelik şiddet, yaşadığımız dünya ölçeğinde evrensel bir gerçektir. Cinsiyetçi erkek egemen sistemin, en acımasız yüzünü oluşturur.

Kadına yönelik şiddet fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar ya da acı ile sonuçlanan, ister özel alanda isterse kamusal alanda olsun, baskı ve özgürlüğün engellenmesi tehdidini içeren, kadına yönelen her tür şiddet hareketidir. Şiddet hem kadının insan haklarını ve temel özgürlüklerini ihlal eder hem de onları hükümsüz kılar.

Şiddet sadece tüm kadınları değil, kız çocuklarını da etkiliyor. Güvencesiz ortamda yaşayan kadınlar şiddetten ortamda yaşayan kadınlar daha fazla etkileniyor.

Şiddet sadece tüm kadınları değil, kız çocuklarını da etkiliyor. Özellikle güvencesiz ortamda yaşayan kadınlar daha fazla etkileniyor.

Kadının yaşadığı şiddet; kadınlarla erkekler arasında eşitsiz güç ilişkilerinin (toplumsal ve sosyal) bir sonucu olarak yaşanıyor. Özel alanda ya da kamusal alanda, kadınları kontrol etmek, boyun eğdirmek, sindirmek için kullanılıyor. Cinsel, fiziksel ve psikolojik olarak pek çok şiddet türü kadınların hayatını tehdit ediyor.

Ev içi şiddet, cinsel taciz ve istismar, savaş dönemlerinde sistematik tecavüzler hala evrenselliğini

koruyarak milyonlarca kadının ortak kaderi olmaya devam ediyor. Kadına yönelik şiddet, erkeklerle kadınlar arasındaki eşit olmayan tarihsel güç ilişkilerinin bir sonucudur. Ve gelir sınıf ve kültür ayrımı olmaksızın bütün toplumlarda varlığını koruyan evrensel bir gerçekliktir. Bütün kadınların yaşamını etkiler.

Hayatın bir döneminde sadece kadın olduğundan dolayı korku duymamış bir kadın bulmak zordur. Hava karadıktan sonra sokakta yürümek ya da gece çalışmak bile kadınlar için kişisel güvenlik problemleri yaratır.

Kadına yönelik şiddet çok uzun bir tarihsel geçmişe sahip olan cinsiyetçi sistemin yapısal bir unsurudur. Ancak her zaman ve mekanda farklı boyutlar ve görünümeler kazanır. Her tür konjonktürel gelişmelere önem vererek bu konunun siyasallaştırılması gerekir.

Son yirmi yılda kadına yönelik şiddet genel olarak artmış ve çeşitlenmektedir. Küresel düzeyde kadına yönelik şiddet özellikle ekonomik, siyasal ve etnik sorunlarla iç içe geçerek artmaktadır.

Neo-liberal politikalar, polis devleti uygulamaları, yoksulluk, hızlı kentsel dönüşüm ve değerler bunalımı, Güneydoğudaki savaş, İslami ve milliyetçi nitelikli bir muhafazakarlaşma, otoriter ve militer eğilimlerin güçlenmesi, küreselleşme ve medya, kadına yönelik şiddeti etkileyen nedenlerdir.

Kadına yönelik şiddetin, erkek egemenliğinin son bulması, erkek ve kadının hayatın her alanında eşit olabilmesi, erkek egemen ideolojinin son bulması için, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) ve KESK'e bağlı sendikalar, kadınların talepleri doğrultusunda mücadele eder.

Türkiye'de kadına yönelik şiddet sorunu

Güçlü bir ataerkil toplumsal yapıya sahip olan Türkiye'de de, kadına yönelik şiddet, "geleneksel" biçimlerinin yanı sıra bazı yeni biçimleriyle güçlenmekte; buna rağmen bu konuda hala anlamlı bir ilerleme kaydedilmemektedir.

Yapılan sınırlı sayıda araştırma, Türkiye'de özellikle aile içi şiddetin oldukça yaygın olduğunu göstermektedir.

Örneğin **Başbakanlık Aile Kurumu'nun 1994'te 12 ilde 2 bin 479 kadınla** yaptığı bir araştırmanın sonuçlarına göre;

- * Ailelerin sadece yüzde 14'ünde hiçbir kavga ve gerginlik yaşanmamakta,
- * Şiddetin başlangıç zamanı evliliğin ilk günlerine rastlamakta,
- * Şiddetin yüzde 85'i sıkça tekrarlanmakta,
- * Uğranılan şiddetin türü ağır şiddet biçimleri olmakta,
- * Şiddet türlerinin başında yüzde 84 ile sözlü, yüzde 70 oranında fiziksel şiddet gelmekte,
- * Kadınlar şiddet gerekçelerini aile sırrı olarak gördükleri için açıklamakta zorlanmakla birlikte, kocalarına itaat etmedikleri için şiddet gördüklerini vurgulamakta,
- * Şiddet geren kadınların sadece dörtte biri hastane ve sağlık kuruluşlarına başvurmakta, yaşanan şiddet saklanmaya çalışılmakta,
- * Şiddete uğrayan kadınların yüzde 91'i etkin bir çözüm düşünememekte, yalnızca yüzde 15'i terk etmekte, yüzde 8'i terk etmeyi düşünmekte, yüzde 5'i boşanma davası açmakta, yüzde 2'si ise intiharı düşünmekte,

- * Çalışan kadınlar çalışmayanlara göre daha az dayak yemekte,
- * Kadınlara şiddeti eşleri ve erkek arkadaşları uygulamakta,
- * Kadınlar yaygın kanının aksine, alkol kullanma sıklığı ve alışkanlığını önemli bir neden olarak görmemekte, her şeyin şiddet için bahane olduğunu vurgulamakta, üst sosyo-ekonomik düzeydeki kadınlar ise, eşlerinin alkol alışkanlığını şiddet nedeni olarak görmekte,
- * Alt sosyo-ekonomik gruptaki kadınlar, üst sosyo-ekonomik düzeydekilere oranla daha fazla şiddete maruz kalmaktadır.

Kadın Dayanışma Vakfı'nın 1995'te yaptığı bir araştırma da şu sonuçları ortaya koymuştur:

Eğitime katılan 796 kadından hedef gruptaki (evli, 15-45 yaş grubunda, ev dışında çalışmayan, gecekondulu) 606'sı üzerinden yapılan değerlendirmeye göre, kadınların;

- * Yüzde 20'si istemediği cinsel davranışlara zorlanmış,
- * Yüzde 50'si kocasından dayak yemiş,
- * Yüzde 50'si adını koymasa bile evlilik içi tecavüze uğramış,
- * Yüzde 15'i en az bir kere hastanelik olacak kadar dövülmüş,
- * Yüzde 21'i kocası tarafından ölümle tehdit edilmiş,
- * Yüzde 8'i kocası tarafından bıçak, silah ve makasla öldürmekle tehdit edilmiş,
- * Yüzde 12'sine kocası öldürecekmiş gibi davranışlarda bulunmuştur.

Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün 1998 tarihli araştırması ise şu sarsıcı sonuçları ortaya koymuştur:

Erkeklerin yüzde 44.9'u kadın kocasına itaat etmediğinden koca karısını dövme hakkına sahiptir görüşünde,

* Erkeklerin yüzde 66.2'si evde erkeğin mutlak otorite olduğu vev kadının ona itaat etmesi gerektiği görüşünde,

* Erkeklerin yüzde 53.72 si bir cinsv olarak erkeğin kadınında üstün ve akıllı olduğu görüşünde,

* Erkeklerin yüzde 64'ü kadının kocasıyla anlaşmazlığı halinde tartışmaması ve kocasının görüşünü kabul etmesi gerektiği görüşündedir.

* Son yıllarda kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığa ilişkin uluslar arası anlaşmalara imza atan hükümetler (1985 yılında Kadınlara Karşı Her Türlü ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) ne yazık ki bugüne kadar bu imzanın gereklerinin çoğunu yerine getirmemişlerdir.

Bu bağlamda Kadını Statüsü ve Sorunları genel Müdürlüğü kurulmuş olmasına rağmen hala personel yasası çıkarılmamıştır. Hala Medeni Yasa ve ceza Yasasında ki cinsiyetçi hükümler varlığını sürdürmekte, hukuk genel olarak kadınlara yeterli bir koruma sağlamamaktadır.

Giderek artan duyarlılığa rağmen genel olarak sivil toplum ve kadın hareketi de bu konuda ileri adımlar atılmasında önemli bir başarı sağlamış değildir. Sonuçta, yoksullaşma, siyasi ve dinsel gericilik, savaş

ve militarizm ortamında kadına yönelik her türlü ayrımcılığın yanı sıra fuhuş, seks köleliği, aile içi şiddet ve siyasal şiddet (savaşta ve gözaltı koşullarında taciz ve tecavüz gibi) konularda yoğunlaşmalar gözlenmiştir.

Öte yandan, yasaların yetersiz kaldığı hatta teşvik edici olduğu ve hızlı bir toplumsal çözülmenin yaşandığı günümüzde hala namus töre cinayetleri can almaya devam etmektedir. Kadınların kocaları ve aile yakınları tarafından "namus" gerekçesiyle öldürüldükleri ülkemizde hala ceza yasasının haksız tahrik maddesi nedeniyle bu tür suçlara ceza indirimi uygulanmaktadır.

Ceza yasasında son yapılan değişiklikler ise cinsiyet eşitliği lehine bazı önemli değişiklikler içermekle birlikte kadın hareketi tarafından öne sürülen namus ve töre cinayetlerinin nitelikli adam öldürme kapsamına alınıp böylece ceza indirimden yararlanmasını önlemek yolundaki talebi karşılamamıştır.

Ayrıca kız kaçırma, tecavüz gibi suçlar hala kişilere karşı suçlar başlığı altında değil ailevi ve genel ahlak düzenine karşı suçlar başlığı altında ele alınmaktadır. Evlilik içi tecavüz suçunun tanınmaması ve tecavüz suçlarında bakire kız-evli kadın ayrımının yapılması, tecavüz edilen kadınla evlenme yoluyla cezadan kurtulmanın mümkün olması, tecavüzün cinsel organ merkezli dar bir tanımının yapılması, çocuklar için rızanın olabileceğinin varsayılması gibi cinsiyetçi unsurlar da varlığını sürdürmektedir.

Kadın hareketinin kazanımları

1980 sonrası gelişen Kadın hareketi özellikle kadına yönelik şiddet üzerinden ve özellikle aile içi şiddet üzerinden yürütülen kampanya ve örgütlenmeler yaratarak güç kazanmıştır. Ancak ne yazık ki bu konuda hem bağımsız kadın hareketinin hem de merkezi ve yerel yönetimlerin sunduğu hizmetler yok denecek kadar azdır.

Kadın hareketinin bu konuya has ilk örgütlenmelerinden olan Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı yakın zamanda maddi zorluklar nedeniyle kapanmak zorunda kalmıştır. Ankara'da kurulan Kadın Danışma Vakfı (1991) ve Altındağ Belediyesi ile işbirliği içinde çalışan Altındağ Kadın Dayanışma Merkezi e bugün Yenimahalle Kadın Dayanışma merkezi'ne dönüşmüş olarak varlığını sürdürmektedir.

Bu tür bağımsız kadın örgütlerin dışında Başbakanlık Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü'ne bağlı Kadın Misafirhaneleri (İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Eskişehir, Tekirdağ ve Antalya birer tane olmak üzere) de kadınlara sığınma hizmeti vermektedir.

Ancak kadınların bu kurumlara erişimi ve hizmetten faydalanmalarına dair önemli sorunlar yaşanmaktadır. Ayrıca kadınların güvenliğini sağlamakta çekilen zorluklar nedeniyle sivil toplum kuruluşları ve kadın dernekleri sığınma evi açmakta çekingen davranmakta, açılanlar ise güvenlik ve maddi sorunlar nedeniyle kapanma durumunda kalmaktadır.

Bugün dünyada ve Türkiye'de farklı kültür ve sınıflardan etnik, dini, milli guruplardan her yaşta kadın şiddete maruz kalmakta , yapılan araştırmalar, istatistiki bilgiler sorunun boyutlarının geldiği noktayı ortaya koymaktadır.

Avrupa Birliği'nin Kadına yönelik, faaliyet ve programlarını araştırdığımızda;

* "Kadına yönelik şiddet ve iş yerinde cinsel taciz, Avrupa Birliği'ndeki (AB) kadınların yaşadığı önemli sorunlardan biridir. AB'de her beş kadından birinin yaşamının bir döneminde en az bir kere eşi tarafından şiddet uygulandığı belirtilmektedir.

Şiddet suçlarının yüzde25' ini bir erkeğin eşine uyguladığı şiddetin oluşturduğu ifade etmektedir. Avrupa Komisyonu'nun yaptırdığı bir çalışmada da AB'deki kadınların yüzde 40-50'sinin hayatlarında en az bir kez iş yerinde cinsel tacize uğradıkları belirtilmiştir.

* AB Mevzuat incelendiğinde, bu alandaki bağlayıcı düzenlemelerin iş yerinde, cinsel taciz konusunda

yoğunlaştığı görülmektedir. 1976 tarihli eşit muamele direktifinin kapsamının 2002 yılında değiştirilip geliştirmesiyle AB mevzuatında cinsel tacizin açık tanımı yapılarak, bir çeşit cinsel ayrımcılık ve suç olduğu belirtilmiş ve cinsel taciz uğrayan kişilerin hukuki hakları güvence altına alınmıştır.

Direktif aynı zamanda işverenlerin cinsel tacizi önlemeye yönelik tedbirler almaları gerektiğini ifade etmiş ve işletmedeki her çalışana işyerindeki eşit muamele örneklerini içeren düzenli "eşitlik raporları" vermelerini zorunlu kılmıştır. Söz konusu direktif, 2005 yılında yürürlüğe girecektir.

* Türkiye' de de iş yerinde cinsel taciz yaygın bir sorun olmakla birlikte, yakın zamana kadar hukukumuzda bu alana dair bir düzenleme bulunmamaktaydı. Yeni İş Yasası'nın 24. ve 25 maddeleriyle birlikte cinsel tacizin iş akdinin feshinde geçerli nedenlerden biri olduğu ifade edilmiş ve cinsel tacizde bulunulduğuna dair delillerin mevcudiyeti halinde ispat yükünün davalıya geçeceği kabul edilmiştir.

Ancak AB uyum süresinde uygulamanın güçlendirilmesi için iş yerinde cinsel tacizi tanımlamaya, önlemeye ve önlem almaya, şikayeti değerlendirmeyen işvereni cezalandırmaya, tacize uğrayanı korumaya ve bu nedenle işten ayrılma durumunda tazminat almasını sağlamaya yönelik önlemler yönetmeliği çıkartılmalıdır.

Aynı zamanda tacizi yap an kişi, çoğu kez tacize uğrayandan daha yetkili bir mevkide olduğu ve dolayısıyla tacize uğrayan kişinin şikayet etme konusunda çekinmesi nedeniyle, bu kişilerin başvurabileceği birimlerin oluşturulması da gerekmektedir.

* Türkiye, tam üyelik sürecinde, iş yerinde cinsel tacizle mücadeleyle ilişkin mevzuat değişikliklerini gerçekleştirmenin yanı sıra AB' nin kadınlara yönelik her tür şiddet ve cinsel tacizle mücadeleyi hedefleyen kapsamlı programlarına da dahil olacaktır.

Avrupa Birliği' n de kadınlara yönelik her türlü şiddetle mücadelede en etkili ve kapsamlı mekanizma, birliğin Daphne Programıdır. İlk olarak 1997-1999 yılları arasında çocuklar, gençler ve kadınlara yönelik her türlü şiddetle mücadele amacıyla uygulanan Daphne Programı'nın 2000-2003 yılları arasında da uygulanmasına karar verilmiştir.

* Programın temel amaçları, fiziksel ve psikolojik sağlığın korunması hedefi doğrultusunda çocuk, genç ve kadınları cinsel tacizde dahil olmak üzere her türlü şiddete karşı korumak, şiddete maruz kalanlara yardım etmek, tekrarlanmasını önlemeye yönelik tedbirler almak bu alanda faaliyet gösteren sivil toplum örgütleri ve kamu kurumlarının çalışmalarını teşvik etmek ve kendi aralarında iş birliğini geliştirmelerini sağlamaktır.

Program, bu amaçların gerçekleştirileceği 3 temel faaliyet alanı belirlemiştir. Bunlardan ilki, Avrupa seviyesinde karşılıklı bilgi değişimine yönelik uluslararası faaliyetlerinin düzenlenmesi ve bu alanda mücadele eden STK'lar ile kamu kurum ve kuruluşlarını iş birliği içerisinde yürüttükleri çalışmaların desteklenmesidir.

İkinci temel faaliyet alanı, kamuoyunu bilgilendirmeye yönelik uluslararası faaliyetlerin desteklenmesine ilişkindir. Üye ülkelerle iş birliği içerisinde yürütülecek kamu oyunu bilgilendirme kampanyalarına ve özellikle çocuklar, gençler ve öğretmenler medyanın şiddetin yol açacağı risklere karşı hukuki yollar konusunda bilgilendirmesine yönelik projelere destek verilmektedir.

Bunun yanı sıra şiddetle mücadele konusundaki tüm bi

Baylan "Kısırlaştırma Haberimde Çarpıtma Yok"

Antalya Sosyal Hizmetler Müdürü Özen, sohbet toplantısındaki, "Kısırlaştırılsın" sözlerinin çarpıtıldığını söyledi. Muhabir Baylan ise "Benden başka üç yerel gazeteci daha vardı. Onlar haber değeri taşımadığını düşünmüşler" dedi.

BİA Haber Merkezi

08/03/2006 [Ayşe DURUKAN](#) ▶ ayse@bianet.org

BİA (Antalya) - Antalya Sosyal Hizmetler İl Müdürü Ramazan Özen, Antalyalı yerel muhabirlerle yaptığı bir sohbet toplantısında, "sokaklarda yaşayan kadınların kısırlaştırılması"nı önerdi.

Sohbetin basına yansımaları üzerine kadın derneklerinin [tepki gösterdiği Özen](#), sözlerinin yanlış anlaşıldığını söyledi.

Hürriyet Gazetesi'nde [Emel Armutçu](#) imzalı yayınlanan haberde Antalya Gerçek Gazetesi muhabiri **Yalçın Küçük**'ün açıklamalarına yer verildi.

Küçük, **bianet**'e "Sosyal Hizmetler İl Müdürü Özen'in "kısırlaştırılma" önerisi getirdiği haberi kendisinin değil, **Emre Baylan** adlı muhabir arkadaşının yaptığı söyledi.

Küçük, kadın örgütlerinin ve siyasi partilerin kadın kollarının tepkileriyle ilgili haberi kendisinin yaptığını açıkladı.

Baylan: Haberim doğru. Üç muhabir arkadaş daha vardı

"Sokakta yaşayan kadınlar kısırlaştırılsın" haberini yapan **Emre Baylan** ise **bianet**'e haberin bir sohbet konuşmasından çıktığını doğruladı.

Baylan, "Özen bu sözü makamında sohbet ederken söyledi. Başka bir haber için gitmiştik. Konu konuyu açıp, sohbet ilerleyince sokakta yaşayan-özürlü de dahil- kadınların kısırlaştırılması gerektiğini söyledi. Özen bu kadınları kurum barınaklarında tutamadıklarını, sokağa kaçtıklarını söyleyerek, sokakta tinercilerin tecavüzüne uğrayarak, hamile kaldıklarını belirtti. Bu bağlamda kısırlaştırma önerisini getirdi" dedi.

Baylan, bu sohbette kendisinden başka muhabirlerin de olduğunu söyledi:

"Benden başka üç yerel gazeteci daha vardı. Onlar müdürün sözlerini haber olarak görmemişler. Sohbet etrafında söylendiği için haber değeri taşımadığını düşünmüşler."

Baylan, Sosyal Hizmetler İl Müdürü Özen'in kendilerinin gazeteci olduğunu bildiğini; makamına da haber için gittiklerini belirterek "Benim için sözleri haber değeri taşıyordu" dedi.

Özen:Sözlerim çarpıldı

Özen, "Ben yanlış anlaşıldım. Sokaklarda yaşayan insanların durumu çok kötü. Akli dengesi bozuk kadınlar var. Tiner, bali çeken erkekler var. Gece erkekler bu kadınlara tecavüz ediyor. Hepsini için bir çözüm olarak aklıma bu geldi" dedi.

Özen basın toplantısında, "Bazı gazeteci arkadaşlarla sohbet ederken bazı şeyler söyledim. Ama

kısırlaştırmadan söz etmedim. Bu bazı gazetecilerin çeşitli kelime oyunları ile olayı çarpıtmasından ibarettir.

"Ben akli başında bir insanım. Sokaklarda tacize uğrayan pek çok vatandaşımız var. Onlar bizim insanımız. Akli başında biri böyle cart diye konuşur mu? Ben altı aydır bu insanlar için bir yer açılması mücadelesi veriyorum" diye konuştu. (AD/KÖ)

[sayfa başına dön](#)

[../2006/03/08/75564.htm](http://2006/03/08/75564.htm)

[Yazıcıdan Çıkart](#)

Gündem

Mehmetçik 'Aile İçi Şiddete Son' kampanyasına katılıyor

Nuray BABACAN / ANKARA

Devlet Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı'nın aylardan beri üzerinde çalıştığı 'şiddete ve töreye karşı mücadele' çalışması tamamlandı. Töre, şiddet ve kızların okula gönderilmesiyle ilgili olarak hazırlanan dört afiş, 30 Ağustos'tan sonra tüm kışlalara asılacak. Askerlere bu konuda özel eğitimler verilecek.

AİLE ve Kadından Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun, Hürriyet'e verdiği bilgiye göre, hazırlanan afişler, özellikle taşradan gelen er ve erbaşların önyargılarını yıkmayı amaçlıyor. Çubukçu, medyanın bu konuda çok desteğini gördüklerini belirterek, "Töre ve namus cinayetindeki algılar değişmeye başladı. Ama daha çok yolumuz var" dedi. Çubukçu, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hilmi Özkök'ün de bu çalışma sırasında kendilerini desteklediğini söyledi.

Askerlere verilecek eğitim programı, bakanlığın hazırladığı dört CD'lik bir paketten oluşuyor. Kampanya sloganları ve afişler ise bakanlık ve Genelkurmay Başkanlığı'nın ortak çalışmasıyla hazırlandı. Eğitim programı, kız çocuklarının eğitimi, kadınların istihdama ve karar mekanizmalarına katılmaları, şiddet ve 'töre cinayetleri'ne verilen cezalar, toplumsal cinsiyet eşitliği gibi konuları kapsıyor. Ayrıca askeri garnizonlarda gösterilecek kadına karşı şiddet ve töre cinayetleri gibi

konuları kapsayan kısa süreli filmler de hazırlandı.

30 Ağustos'tan itibaren tüm kırsalalarda başlayacak kampanya çerçevesinde, hepsinde hüznü bakan kız çocuklarının ve şiddet uygulanmış kadın fotoğraflarının olduğu dört afiş hazırlandı. Afişlerde, "Töre cinayeti suçtur. Cinayet töre olamaz," "Yaşama hakkına saygı duy," "Kadına yönelik şiddet erkeğin acizliğidir. Aciz olma," "Kızları da okutmali, onların yeri okul," "Eğitimli kadın, sağlıklı nesiller yetiştirir, ülke ekonomisine katkı sağlar" sloganları kullanıldı. Afişlerde ayrıca, bu konuda yapılan yasal düzenlemelere atıf yapılarak, cezalar anımsatıldı.

Çubukçu, "Sadece Genelkurmay Başkanlığı değil, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile de bu konuda çalışmalar başlattık. Bu kurumlar aracılığıyla büyük kitlelere ulaşma imkânımız var" dedi. Çubukçu şöyle devam etti: "Geçmişe kıyasla, meselenin tanımlanması açısından önemli farklılık var. İlk kez bir Başbakan töre cinayeti konusunda genelge yayınladı. Ama toplumsal dinamikler bugünden yarına değişmiyor."

4 Ağustos 2006

Birgün

Tarih: 27/07/2006

Açlık sınırı 573 YTL yoksulluk sınırı 1867 YTL

TÜRK-İŞ'in belirlemelerine göre, dört kişilik bir ailenin, açlık sınırı olarak da tanımlanan gıda harcamalarının tutarı temmuzda 573.33 YTL'ye, yoksulluk sınırı da 1867.54 YTL'ye çıktı. Dört kişilik bir ailenin, açlık sınırı olarak da tanımlanan gıda harcamalarının tutarı temmuz ayında yüzde 0.31 oranında artarak 573.33 YTL oldu. Yoksulluk sınırı ise 1867.54 YTL'ye çıktı. Türk-İş Araştırma Mer-kezi'nin yaptığı araştırmaya göre, açlık sınırı geçen ay 571.57 YTL düzeyinde bulunuyordu. Açlık sınırında yılın ilk yedi ayındaki artış yüzde 5.60, son bir yıllık dönemdeki artış ise yüzde 8.17 olarak hesaplandı. Açlık sınırı 2005 yılı sonunda 542.95 YTL, geçen yıl temmuz ayında ise 530.05 YTL düzeyinde bulunuyordu.

YOKSULLUK SINIRI

Dört kişilik ailenin gıdanın yanı sıra, kira, ulaşım, yakacak, aydınlatma, su, giyim, eğitim, telefon, kültür gibi temel gereksinimleri için yapması gereken ve yoksulluk sınırı olarak nitelendirilen harcama tutarı ise temmuz ayında 1867.54 YTL olarak gerçekleşti. Yoksulluk sınırı geçen yılın aynı döneminde 1726.55 YTL, geçen yılın sonunda 1768.57 YTL, bu yıl haziran ayında ise 1861.80 YTL olarak hesaplanmıştı. 2006 yılı için hedeflenen enflasyon oranı temel alınarak ücretli-mekli gelirlerinde yapılan artışların, yılın ilk yedi ayında gerçekleşen fiyat artışlarıyla anlamını yitirdiği

belirtilirken, "İk-tisaden dar ve sabit gelirli kesimlerin satınalma gücünün gerilemeye devam etti" denildi.

SSK'lilerin yaklaşık yarıya yakınının gelir düzeyinin asgari ücret olduğuna dikkat çekilen açıklamada, "Düşürülmek istenen asgari ücret ile sadece 6 gün insan onurunun gerektirdiği yaşama düzeyini sağlamak mümkün" denildi.

Milliyet 30 Haziran 2006

<http://www.milliyet.com.tr/2006/06/30/ekonomi/eko10.html>

İŞKUR ödemeleri, PTT şubelerinden yapılacak

OSMAN KARA İstanbul

İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun (İŞKUR) İstanbul İl Müdürü Muammer Coşkun, halen Vakıfbank tarafından ödenen İŞKUR ödemelerinin bugünden itibaren PTT şubelerinden yapılacağını belirterek, "Vatandaşlar İŞKUR ödeme ve sağlık hizmetleri kartı ile TC kimlik numarasının bulunduğu kimlik kartıyla PTT şubelerine başvurabilir" dedi.

Yaklaşık 150 işverenin katıldığı bilgilendirme toplantısında konuşan Coşkun, 50 işçisi bulunan işyerlerinde yüzde 3 özür, yüzde 1 eski hükümlü ve yüzde 2 terör mağduru çalıştırma yükümlülüğünün bulunduğunu hatırlattı.

Coşkun, şöyle konuştu:

"Firmalar İŞKUR'un gönderdiği elemanlardan seçmek zorunda. Nitelikli olabilmeleri için işbirliği içinde eğitimlerini yapabiliriz. Kursiyerlere harçlık ve ferdi kaza sigortası da yapıyoruz. İstihdam eden işyerlerine işçilerin sigorta bedellerinin yüzde 50'si Hazine tarafından karşılanıyor. Bu sadece yasal bir zorunluluk değil, sosyal sorumluluk, kimlik kazandırma ve toplumsal dayanışma olarak algılamak gerekir."

Coşkun ayrıca bu açığı yerine getirmeyen işverenlerin çok ciddi para cezasıyla karşı karşıya kalabileceği belirtti.

Hürriyet - 26 Şubat 2006

17 YTL'lik devlet yardımına 1.3 milyonla rekor başvuru

Turan YILMAZ/ANKARA

Hükümetin, "Şartlı Nakit Transferi" adı altında başlattığı eğitim ve sağlık yardımlarına rekor başvuru geldi. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu aracılığıyla dağıtılan 17 ile 57 YTL arasında değişen bu yardımlar için tam 1 milyon 363 bin 535 başvuru oldu.

Türkiye'nin en yoksullarını oluşturan nüfusun yüzde 6'lık bölümünü hedefleyen bu yardım kampanyasına en fazla başvuru Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgeleri'nden geldi.

YÜZDE 57'Sİ KARŞILANDI: Devlet Bakanı Beşir Atalay, Bakanlar Kurulu'nda fonun bu yardımlarına ilişkin kapsamlı bir brifing verdi. Buna göre, başvuruların yüzde 57'si karşılandı ve 778 bin 448 kişiye yardım sağlandı. Yardım verilenler arasında da 280 bin 443 ile Güneydoğu, 182 bin 202 kişiyle de Doğu Anadolu Bölgeleri ilk iki sırayı aldı. En az yardım alan bölgeler ise 39 bin 182 ile Ege ve 74 bin 978 ile de Akdeniz Bölgeleri oldu. Şartlı Nakit Transferi uygulamasından, 1 milyon 446 bin 969'u eğitim, 851 bin 574'ü de sağlık olmak üzere toplam 2 milyon 298 bin 543 çocuk yararlandı. Bu yardımlar için Ocak 2006 itibarıyla fondan 395 milyon 78 bin 585 YTL ödeme yapıldı.

GELİRLERİ NEREDEN: Atalay, geçen yılki bütçesi 1 milyar 355 milyon 138 bin 345 YTL olarak gerçekleşen fonun gelirlerine ilişkin de şu bilgileri aktardı:

Gelir ve kurumlar vergisi payı: 841.351.835 YTL (% 62.1)

Trafik para cezaları: 213.648.165 YTL (% 15.8)

Diğer fonlardan aktarılanlar: 5.160.232 YTL (% 0.4)

RTÜK (Reklam gelirleri): 9.993.772 YTL (% 0.7)

Bütçeye konulan ödenek: 42.900.000 YTL (% 3.2)

Dünya Bankası kredi gelir hesabı: 239.506.646 YTL (% 17.7)

Faiz gelirleri: 587.435 YTL

Diğer gelirler: 1.990.260 YTL (% 0.1)

Hürriyet - 19 Mart 2006

Memurun maaşı gıda ve barınmaya gidiyor

ANKARA(ANKA)

Memurun maaşının yüzde 90'ı gıda ve barınmaya gidiyor. Şubat ayı itibariyle ortalama 803.58 YTL ücret alan bir memurun ailesi için yaptığı gıda harcaması, maaşının yüzde 53.81'ini oluşturdu. Konut gideri ise ortalama maaşının yüzde 36.74'üne denk geldi.

Türkiye Kamu-Sen, şubat ayında çalışan tek kişi için açlık sınırını 733.11, yoksulluk sınırını ise 1929.06 YTL olarak hesapladı. Kamu-Sen, ortalama 803.58 YTL alan bir memurun maaşının yüzde 90.55'i gıda ve barınma harcamalarına gittiğini belirledi.

Türkiye Kamu-Sen Araştırma Geliştirme Merkezi'nin yaptığı araştırmaya göre, şubat ayında çalışan tek kişinin açlık sınırı yüzde 0.20 oranında artarak 733.11 YTL'ye çıktı. Söz konusu tutar geçen ay 731.64 YTL düzeyinde belirlenmişti.

YOKSULLUK SINIRI 1929.06 YTL

Şubat ayında çalışan tek kişinin yoksulluk sınırı yüzde 0.40 artarak 950.31 YTL'den 954.09 YTL'ye çıktı. Dört kişilik bir ailenin asgari geçim haddi ise yüzde 0.35 oranında artarak 1922.25 YTL'den 1929.06 YTL'ye ulaştı.

Toplam tüketim harcamaları içinde gıda harcamalarının payı yüzde 22.41 ve ailenin aylık gıda harcaması toplamı ise 432.42 YTL olarak belirlendi.

Tüketim harcamaları içinde barınma harcamalarının payı ise yüzde 15.30 olarak hesaplandı. Türkiye'de toplam 4 kişilik bir ailenin ortalama gıda ve barınma harcamaları toplamı 2006 yılı Şubat ayında 727.62 YTL olarak tahmin edildi.

"DİĞER HARCAMALAR İÇİN 75.93 YTL KALİYOR"

Şubat ayı itibariyle ortalama 803.58 YTL ücret alan bir memurun ailesi için yaptığı gıda harcaması, maaşının yüzde 53.81'ini oluşturdu. Konut gideri ise ortalama maaşının yüzde 36.74'üne denk geldi. Buna göre bir memur, ortalama maaşının yüzde 90.55'ini yalnızca gıda ve barınma harcamalarına ayırmak zorunda kalıyor.

Diğer ihtiyaçları için ise maaşının yüzde 9.45'i ile yetiniyor. Ortalama ücretle geçinen bir memur ailesinin ulaşım, sağlık, eğitim, haberleşme ve giyim gibi diğer zorunlu ihtiyaçlarını karşılaması için ise şubat maaşından geriye yalnızca 75.93 YTL kalıyor.

Hürriyet - 06 Mayıs 2006

ATO: 18 milyon kişi yoksul 909 bin kişi aç

A.A.

Ankara Ticaret Odası'nın (ATO) Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Yoksulluk Çalışması verilerinden yararlanarak hazırladığı rapora göre, Türkiye'de 909 bin kişi aç, 18 milyon kişi de yoksullukla boğuşuyor.

Açlık sınırı 1 kişi için ayda 81 YTL. Yoksul hanelerde ortalama hane büyüklüğü 5 kişiden oluşuyor. 5 kişilik hanelerde yoksulluk sınırı 2002 yılında 353 YTL iken, 2004 yılında yüzde 38 artışla 488 YTL'ye, açlık sınırı da 152 YTL'den yüzde 36 artışla 207 YTL'ye yükseldi.

ATO'nun raporuna göre, 18 milyon yoksul, 3,5 milyon haneye tekabül ediyor. Bunların ortalama aylık geliri, 463,8 YTL, günlük geliri ise 15,5 YTL. Bu aylık değer ortalama hane halkı büyüklüğü olan 5 kişiye bölündüğünde, yoksul haneler kişi başına ayda ortalama 92,8 YTL, günde ise 3,1 YTL'yle yaşamlarını devam ettirmek zorunda.

EN DİPTEKİLER

Yoksul hanelerin gelirleri kendi içlerinde de farklılık gösteriyor. 3,5 milyon yoksul hanenin yüzde 1,4'ünün aylık ortalama geliri 100 YTL ve altında. Bir başka ifadeyle “en dipteki” 50 bin 933 hane günde 333 kuruş ve daha azı ile yetinmek durumunda. Yoksul hanelerde ortalama hane halkı büyüklüğünün 5 olduğu varsayımına göre, bu hanelerde kişi başına ayda ortalama 20 YTL, günde ise 66 kuruş düşüyor. 2004 yılı rakamlarına göre 11 bin kişi günde 78 kuruş, 1 milyon 752 bin kişi 1 YTL 68 kuruş, 14 milyon 681 bin kişi de 3 YTL 35 kuruşun altında yaşamak zorunda.

HER 100 YTL'NİN 8,2 YTL'SİNİ YOKSULLAR HARCİYOR

2004 yılı rakamlarına göre her 100 YTL'nin sadece 8,2 YTL'si yoksullar tarafından harcandı. Yoksullar en çok “gıda, alkolsüz içkiler ile konut ve kira”ya harcama yaptılar. Toplam harcamaları içinde gıda ve alkolsüz içkiler yüzde 43, konut ve kira harcamaları yüzde 28 pay aldı. Yoksullar 2004 yılında hane başına aylık ortalama 151,8 YTL, kişi başına aylık ortalama 30 YTL 36 kuruşluk gıda harcaması yaptılar. Fert başına günlük gıda harcaması miktarı ise 1 YTL oldu.

AKIL ERMEZ HESAP

Rapora göre yoksullar, hane başına günde ortalama 11 YTL 79 kuruş harcadılar. Yani 11 YTL 79 kuruşa hem yediler, içtiler, hem ısındılar, hem de ilaç aldılar. Harcamaları içinde en az payı yüzde 1,5 ile sağlık ve yüzde 0,24 ile eğitim harcamaları alırken, haberleşme ve ulaştırma harcamaları yüzde 7,5 pay aldı.

Yoksullar sağlığa hane başına ayda ortalama 5,2 YTL verirken, eğitime sadece 85 kuruş ayırabiliyorlar.

EĞİTİMSİZLİK YOKSULLUKLA KOLKOLA

6 yaşından büyük yoksul fertlerin yüzde 20,8'i, yani 3 milyon 240 bin kişi okuma yazma bile bilmiyor. Yoksulların yüzde 30,6'sı (4 milyon 762 bin kişi) okur-yazar, yüzde 33,1'i (5 milyon 161 bin kişi) ilkokul mezunu.

Bir başka ifadeyle, 6 yaşından büyük toplam 15,6 milyon yoksul kişinin yarısından fazlası (yüzde 51,4) ya sadece okuyup yazabiliyor ya da okuma-yazma bilmiyor. Üçte biri de ilkokul mezunu.

YOKSULLUK DİZ BOYU

Yoksulların yüzde 85'i gecekondlu ve gecekondlu benzeri tek katlı müstakil evlerde oturuyor. Yüzde 40'ının evinde tuvalet yok, tuvalet evin dışında bulunuyor. Yüzde 17'sinin evinde banyo, yüzde 9,4'ünde de mutfak bulunmuyor.

Yoksulların tamamına yakını (yüzde 99,4) soba ile ısınmaya çalışıyor. Sobada kullandıkları yakıt ise odun (yüzde 82) ve tezekten (yüzde 9) oluşuyor.

YOKSULLUK ÇOCUK VE YAŞLILARI VURUYOR

Yoksulların yarıya yakını (yüzde 47) 15 yaşından küçük çocuklar ve 65 yaşından büyükler oluşturuyor.

17 milyon 991 bin yoksulun, yüzde 41'i 15 yaşın altında. Oyun ve okul çağındaki 7 milyon 325 bin çocuk anne ve babaları ile birlikte yoksulluğun kucağında. 7 milyon 325 bin yoksul çocuğun da yüzde 40'ı (2 milyon 919 bin) 6 yaşından küçük. 17 milyon 991 bin yoksulun yüzde 11,5'i, yani 2 milyon 64 bin kişi de 55 yaşından büyük. Bunların da 56,3'ü 65 yaşından büyük. Diğer bir ifade ile 65 yaşın üzerindeki 1 milyon 161 bin kişi, yaşamlarının son günlerinde yaşlılık ve hastalığın yanı sıra yoksullukla da boğuşuyor.

YÜZDE 13,9'U TRANSFER GELİRİYLE GEÇİNİYOR

3,5 milyon yoksul hanenin yüzde 13,9'u transfer gelirleriyle, yani devlet ya da özel sektörden aldıkları “emekli maaşı, öğrenci bursu, yaşlılık maaşı, işsizlik maaşı, sosyal yardım fonu ödemeleri” gibi gelirler veya özel kişi ve teşebbüslerden elde ettikleri yardım, burs ve benzeri yollarla geçinmeye çalışıyorlar. Yoksul hanelerde, hane başına aylık ortalama transfer geliri 315 YTL'yi bulurken, transfer gelirlerinin yüzde 73'ü devletten elde ediliyor. Devletin bu hanelere emekli maaşı, vergi iadesi, öğrenci bursu, yaşlılık maaşı, sosyal yardım fonu, işsizlik maaşı, dul, yetim, öksüz maaşı, gazilik ve malullük maaşı olarak ödediği nakdi ve aynı miktarların tutarı hane başına ortalama 230 YTL'yi buluyor. Transfer geliri elde eden hanelerin transfer gelirlerinin yüzde 26'sı komşulardan, sosyal yardım derneklerinden, sivil toplum örgütleri benzeri özel kurum ve kuruluşlardan, yüzde 1,1'i de yurtdışında yaşayan yakınlarından geliyor.

ÇOĞU TARIM SEKTÖRÜNDE ÇALIŞIYOR

Yoksul kişilerin içinde çalışan sayısı 5,2 milyon kişi. Bunların 3,2 milyonu (yüzde 62) tarımdan ekmeğini çıkarmaya çalışıyor. Yoksulların tarımdan sonraki ikinci ekmek kapısı ise hizmet sektörü. Yüzde 22,1'i hizmet sektöründe çalışıyor. Ücretli veya maaşlı olarak çalışanlar, çalışan yoksulların içinde 1 milyona yakın sayıları ile yüzde 19 pay alırken, yevmiyeli olarak çalışanlar da 829 binin üzerindeki sayıları ile yüzde 15,6 pay alıyorlar.

AYGÜN: “KOMŞUMUZ AÇ YATILYOR”

ATO Başkanı Sinan Aygün, Türkiye'de açlık ve yoksulluk rakamlarının ürkütücü boyutlara ulaştığını belirterek, “Bir zamanlar Türkiye'de açlık olmamasıyla övünürdük. İnsanımız maalesef açlık ile de tanıştı. Açlık o kadar arttı ki, hemen yanibaşımızda komşumuz aç yatıyor” dedi. Yoksulluk kelimesinin ardında büyük dramlar yattığını belirten Aygün, “Yoksulluk günümüzün en önemli sorunu. Bugün güvenlikle ilgili sorunlarımızın çoğunun temelinde yoksulluk bulunuyor” diye konuştu.

Gelir dağılımı eşitsizliği arttıkça yeni yoksullar ortaya çıktığını ve mevcut durumun daha da kötüleştiğini vurgulayan Aygün, şunları kaydetti: “Gelir dağılımı adaletsizliğinin ortadan kaldırılması yoksullar açısından son derece önemli. 2004 yılı gelir dağılımı sonuçlarına göre, en yoksul yüzde 10'luk kesim gelirden yüzde 2,3, en zengin yüzde 10'luk kesim yüzde 30,9 pay alıyor. En zengin, en

yoksuldan 14 kat daha fazla gelir elde ediyor. Yoksulluğun önlenmesi için devlete çok büyük görevler düşüyor. Sivil toplum örgütleri olarak bizim de özellikle eğitim konusunda güçlerimizi birleştirmemiz gerekiyor. Yoksullukla savaşıırken sadece toplam rakamlar değil, bu rakamların arkasındaki gerçekler ve yoksulluk riski çok yüksek olan kesimler ele alınmalı.”

(ÖZK-MTN)

Evrensel – 12.02.2006

Halkın enflasyonu yüzde 30

Sinan Araman

Ocak ayı enflasyon rakamları beklenenin üstünde gerçekleşti. Ancak bu gerçekleşme oranı bile halkın enflasyonunun çok altında kaldı. Halkın tüketim kalemlerinin başında gelen gıda, tüpgaz, doğalgaz, ev kirası ve ulaşım gibi giderler, hükümetin beklenenin üstünde çıkan enflasyonunu kat be kat aştı. Halkın enflasyonu geçen seneye göre yaklaşık yüzde 30 oranında arttı.

2006 yılına girildiğinde Türkiye yıllar sonra tek haneli enflasyonu gördü. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ocak ayı enflasyon verilerine göre 2006 yılı Ocak ayında Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) aylık yüzde 0.75 artarken yüzde 7.93’e çıkan yıllık enflasyon son 6 ayın en yüksek düzeyine ulaştı. Üretici fiyatları endeksi (ÜFE), aylık bazda yüzde 1.96 artarak yıllık enflasyonun yüzde 5.11’e tırmanmasına neden oldu. Yıllık ortalama enflasyon ise TÜFE’de yüzde 8.07, ÜFE’de yüzde 5.45 olarak açıklandı. Ancak beklenin üzerinde çıkan toplam enflasyon oranları her ne kadar düşük görünse de temel gıda ürünleri gibi halkı doğrudan etkileyen önemli kalemlerde yüksek oranda artışlar, halkın geçim sorununu daha da ağırlaştırdı.

TÜİK verilerine göre ocakta en fazla gıda fiyatları arttı. Sivri biber yüzde 60.65, patlıcan yüzde 35 arttı. Araç muayene fiyatları ise yüzde 9.18 ile fiyatı en fazla artan 3’üncü kalem oldu. Taze balık fiyatı yüzde 5.92 arttı. Bu ürünleri yüzde 4.70 ile çevre vergisi, yüzde 4.23 ile elma, yüzde 4.09 ile bisküvi izledi.

Üretici fiyatlarında ise marulun yüzde 67 arttığı ocakta, kuş gribinin de etkisiyle balık fiyatları fırladı. Palamut yüzde 63, mezgıt yüzde 48, hamsi de yüzde 30 ile maruldan sonra fiyatı en fazla artan 3 kalem oldu.

Sepetler boş kaldı

Bazı gıda ürünlerinin fiyatında aylık olarak bu gelişmeler oluşurken, yine dar gelirli halkı doğrudan etkileyen temel tüketim ürünlerinin yıllık fiyat artışı hiç iç açıcı değil. Bir önceki yıla göre sivri biberde yüzde 25.42 oranında artış yaşanırken, patlıcanda yüzde 29.54, zeytinyağında yüzde 25.13, makarnada yüzde 9.08, fındıkta yüzde 28.50, dana etinde yüzde 14.27, doktor muayene ücretinde yüzde 10.29, tüp dolum ücretinde yüzde 28.03 gibi artışlar meydana geldi.

2006 yılı Ocak ayı TÜFE endeksine göre 442 maddeden 248 maddenin ortalama fiyatlarında artış gerçekleşti. Sokaktaki vatandaşın maruz kaldığı gerçek enflasyon ise resmi enflasyon rakamlarından daha yüksek. Örneğin geçen yıla göre normal bir ailenin kira, doğalgaz ve yol masrafı resmi enflasyon yüzde 7.7 iken yüzde 20 arttı.

Tüpgaz yüzde 50 zamlandı

Ocak başında 22 YTL olan 12 kiloluk bir ev tüpü bu yıl ocak sonu itibariyle 30-33 YTL'ye ulaştı. Yani yüzde 50'ye varan rekor bir artış söz konusu. Bu sırada akaryakıtı bağlı bir diğer ürün olan benzinde de fiyat artışı yaklaşık yüzde 20'yi buldu. 2005 yılı içinde doğalgaz fiyatında da yüzde 19-20'lik bir artış oldu. Ocak 2005'te ayda 250 metreküp doğalgaz için 103 YTL ödeyen vatandaş, bu sene 20 YTL daha fazladan ödeyerek, ısınmak için 123 YTL'yi gözden çıkardı. Ev kiralardaki artış ise geçen yıla göre yüzde 20 olarak gerçekleşti.

2006'nın ilk ayında üreticilerin fiyat endeksini artıran en önemli unsur ise enerji fiyatlarındaki artış oldu. Üretici fiyatlarının artmasında TETAŞ'ın TEDAŞ'a uyguladığı ve 1 Eylül 2005'te indirilen toptan elektrik satış fiyatlarının 1 Ocak 2006'dan itibaren eski düzeyine çekilmesi etkili oldu. Yüzde 24.5'lik indirimin geri alınması elektrik fiyatlarına yüzde 28.57 olarak yansdı.

ALIM GÜCÜ YOK!

Şişli Daimi Açık Halk Pazarı'nda görüştüğümüz esnaf, satışların durgun olmasından yakındı. Satışların mevsim normallerinin altında seyrettiğini söyleyen esnaf, devletin açıkladığı enflasyon oranlarının pazarın gerçeğini yansıtmadığını belirtti.

'Hamsi fırladı!'

Balıkçı Şevki Şıvgın, kuş gribi nedeniyle tavuk satışlarındaki düşüşe rağmen balık satışlarının durgun olduğunu belirtti. Şıvgın, balık satışlarındaki yetersizliği yeterince balık bulunmamasına bağladı. Hamsinin geçen yıl 3-3.5 YTL'den, 10 YTL'ye çıktığını vurgulayan Şıvgın, "Vatandaş en çok hamsi tüketiyor. Hamsi de bu yıl yeterince yok ve fiyat yüksek. Şu anda en çok alınan balık palamut. Satışlar genel olarak çok düşük" dedi.

Gramla et!

Beyaz etteki düşüşün kırmızı ete talebi artırmadığını belirten Kasap Adem Köse, ocak ayı itibariyle kırmızı etin fiyatlarında 1.5-2 YTL gibi bir yükseliş yaşandığını söyledi. Dönerlik dana etinin 15 YTL, kıymanın 13 YTL ve bonfilenin 20 YTL olduğunu kaydeden Köse, "Satışların tadı yok. Dar gelirli nasıl et alacak ki? İnsanlar gramla et alabiliyorlar. Önceden 1 kilo alan yarıma, yarım alan 250 grama düştü" diye konuştu.

İşsizlik esnafı da vurdu

Satışların çok durgun olduğunu vurgulayan manav Selami Yılmaz ise işsizliğin esnafı da vurduğunu söyledi. "Satışlar çok durgun. İşsizlik almış başını gidiyor. Millet in alım gücü yok ki satış yapalım" diye konuşan Yılmaz, ocak ayında fasulye fiyatlarının 4 milyondan 7 milyona fırladığına dikkat çekti.

Evrensel – 08.04.2006

Toplum borç batağında

Ekonomi büyüyor, rakamlar tüketimin arttığını gösteriyor. Diğer yandan toplum borç batağına sürükleniyor. Mart ayında tüketici kredileri, 33.5 milyar YTL'yi bulduğu açıklandı. Bu rakamlara kredi kartları eklendiğinde bankaların kullandığı kredi miktarı 50 milyar YTL'yi buluyor.

Bankacılık sektörü özellikle son bir yıllık dönemde vadesini 20 yıla kadar uzatıp aylık faiz oranını da yüzde 1'e kadar indirerek konut kredilerini hızla büyüttü. Verilen konut kredileri 15 milyar YTL'yi aştı. Otomobil kredileri de 6.5 milyar YTL'ye, ihtiyaç kredisi adı altındaki diğer krediler ise 12 milyar YTL'ye çıktı.

Merkez Bankası verilerine göre, tüketicilerin kredi kartı borçları 18 milyar YTL. Bu kapsamdaki taksitli kredi kartı borçları 6.5 milyar YTL, taksitsiz borçlar ise 12 milyar YTL. Kredi kartı ve tüketici kredileri birlikte değerlendirildiğinde bankaların tüketicilere kullandırdığı toplam kredi miktarı 50 milyar YTL'yi buluyor. Tüketicilerin bankalara olan borçlarında bu yılın ilk 3 aylık döneminde 4 milyar YTL'lik büyümeye yaşandı.

Kredi kartı batığı büyüyor

Bankaların, kredi kartlarından kaynaklanan batık alacaklarının büyümeye hızı yavaşlamıyor. 2005 sonunda yüzde 7.7 olan batık kredi kartı alacaklarının toplam kredi kartı alacakları içerisindeki payı mart ayı sonunda yüzde 8.6'ya kadar yükseldi.

Merkez Bankası'nın verilerine göre bankaların zamanında tahsil edemedikleri alacakları bu yılın ilk üç aylık döneminde 200 milyon YTL. Batık kredi kartı alacaklarının toplamı 31 Mart itibariyle 1 milyar 505 milyon YTL'ye yükseldi. Böylece her 100 liralık kredi kartı alacağının 8.6 liralık kısmı da batık durumuna geldi.

Kara liste

Yılın ilk iki aylık döneminde 56 bin borcunu hiç ödemeyen, 2 bini gecikmeli olarak ödeyen toplam 58 bin isim kara listeye alındı. Kredi kartı borcunu ödemediği ya da gecikmeli olarak ödediği gerekçesiyle kara listede bulunan isim sayısı ise 707 bine kadar çıktı.

Batık kredi kartı alacağı oranının en yüksek olduğu banka türü ise yabancı sermayeli bankalar oldu.

Yabancı sermayeli bankaların batık kredi kartı alacaklarının toplam alacaklarına oranı ise yüzde 14.5'e kadar çıktı. Özel bankaların batık alacaklarının toplam alacaklarına oranı ise yüzde 8.1 düzeyinde bulunuyor. 31 Mart itibariyle yaklaşık 1.5 milyar YTL'lik kredi kartı alacağı bulunan kamu bankalarının batık kredi kartı alacakları yüzde 5.7 düzeyinde kaldı.

Ekonomik büyümeye ve tüketim artışına paralel olarak toplum borç batağına sürükleniyor.

Kredi kartı ve tüketici kredilerinden kaynaklı borç 50 milyar YTL (50 katrilyon TL).

Bankaların, kredi kartlarından kaynaklanan batık alacaklarının büyümeye hızı yavaşlamıyor.

Bankaların kredi kartı alacaklarının yüzde 8.6'sı batık durumda.

Kredi kartı borcu nedeniyle kara listede bulunan isim sayısı ise 707 bine kadar çıktı.

Evrensel – 07.05.2006

18 milyon yoksul 1 milyon aç

Ankara Ticaret Odası'nın (ATO) Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Yoksulluk Çalışması verilerinden yararlanarak hazırladığı rapora göre, Türkiye'de her 100 kişiden 26'sı yoksul. Türkiye'de yaklaşık 18 milyon kişi yoksullukla boğuşuyor. 2004 yılı rakamlarına göre, Türkiye'de 909 bin kişi ise gıda harcamalarını bile karşılayamıyor. Bir başka deyişle 909 bin kişi aç.

Yoksul hanelerde ortalama hane büyüklüğü 5 kişiden oluşuyor. ATO'nun raporuna göre, 18 milyon yoksul, 3.5 milyon haneye tekabül ediyor. Bunların ortalama aylık geliri, 464 YTL, günlük geliri ise 15.5 YTL. Bu aylık değer ortalama hane halkı büyüklüğü olan 5 kişiye bölündüğünde, yoksul haneler kişi başına ayda ortalama 93 YTL, günde ise 3 YTL'yle yaşamlarını devam ettirmek zorunda.

Akıl almaz hesaplar!

Rapora göre yoksullar, hane başına günde ortalama 11 YTL 79 kuruş harcadılar. Yani 11 YTL 79 kuruşa hem yediler, içtiler, hem ısındılar, hem de ilaç aldılar. Harcamaları içinde en az payı yüzde 1.5 ile sağlık ve yüzde 0.24 ile eğitim harcamaları alırken, haberleşme ve ulaştırma harcamaları yüzde 7.5 pay aldı. Yoksullar sağlığa hane başına ayda ortalama 5.2 YTL verirken, eğitime sadece 85 kuruş ayırabiliyorlar.

Yoksul hanelerin gelirleri kendi içlerinde de farklılık gösteriyor. "En dipteki" 50 bin 933 hane günde 333 kuruş ve daha azı ile yetinmek durumunda. 2004 yılı rakamlarına göre her 100 YTL'nin sadece 8.2 YTL'si yoksullar tarafından harcandı. Yoksullar en çok "gıda, alkolsüz içkiler ile konut ve kira"ya harcama yaptılar. Toplam harcamaları içinde gıda ve alkolsüz içkiler yüzde 43, konut ve kira harcamaları yüzde 28 pay aldı.

Yoksulluğun parçası

6 yaşından büyük yoksul fertlerden 3 milyon 240 bini okuma yazma bile bilmiyor. Yoksulların yüzde 30.6'sı (4 milyon 762 bin kişi) okur-yazar, yüzde 33.1'i (5 milyon 161 bin kişi) ilkokul mezunu.

Bir başka ifadeyle, 6 yaşından büyük toplam 15.6 milyon yoksul kişinin yarıdan fazlası ya sadece okuyup yazabiliyor ya da okuma-yazma bilmiyor. Üçte biri de ilkokul mezunu.

Yoksulların tamamına yakını (yüzde 99.4) soba ile ısınmaya çalışıyor. Sobada kullandıkları yakıt ise odun (yüzde 82) ve tezekten (yüzde 9) oluşuyor.

Yoksulluk çocukları vuruyor

Yoksulların yarıya yakınını 15 yaşından küçük çocuklar. Oyun ve okul çağındaki 7 milyon 325 bin çocuk anne ve babaları ile birlikte yoksulluğun kucağında.

Yoksul kişilerin içinde çalışan sayısı 5.2 milyon kişi. Bunların 3.2 milyonu (yüzde 62) tarımdan ekmeğini çıkarmaya çalışıyor. Yoksulların tarımdan sonraki ikinci ekmek kapısı ise hizmet sektörü.

Yüzde 22.1'i hizmet sektöründe çalışıyor.

'KOMŞUMUZ AÇ YATIYOR'

ATO Başkanı Sinan Aygün, Türkiye'de açlık ve yoksulluk rakamlarının ürkütücü boyutlara ulaştığını belirterek, şunları söyledi: "İnsanımız maalesef açlık ile de tanıştı. Açlık o kadar arttı ki, hemen yanibaşımızda komşumuz aç yatıyor. Gelir dağılımı adaletsizliğinin ortadan kaldırılması yoksullar

açısından son derece önemli. 2004 yılı gelir dağılımı sonuçlarına göre, en yoksul yüzde 10'luk kesim gelirden yüzde 2.3, en zengin yüzde 10'luk kesim yüzde 30.9 pay alıyor. En zengin, en yoksuldan 14 kat daha fazla gelir elde ediyor. Yoksulluğun önlenmesi için devlete çok büyük görevler düşüyor."

Kiralar hızla artıyor

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Tüketici Fiyatları Endeksini (TÜFE) hesaplarken esas aldığı Türkiye genelinde ortalama kira ücreti aynı dönemdeki enflasyona göre üç kat daha yüksek arttı. Ortalama kiranın yüzde 21.6 oranında artarak 301.13 YTL'ye çıktığı söz konusu dönemde enflasyon ise yüzde 8.83 oldu. Konut kirasındaki yıllık artış enflasyonun 12.77 puan üzerinde gerçekleşti belirlendi. Geçen yılın nisan ayında Türkiye genelindeki ortalama kira 247.63 YTL düzeyinde bulunuyordu. Nisanda derlenen en yüksek kira rakamının 2 bin YTL'ye kadar çıktığı en düşük kiranın ise 50 YTL'ye kadar düştüğü belirtiliyor.

Geçen yıl sonunda 284.02 YTL olarak hesaplanan Türkiye genelindeki ortalama konut kirası bu yılın ilk dört aylık döneminde ise yüzde 6.02 oranında arttı.

4. Avrupa Sosyal Forumu Başladı

Avrupa Sosyal Forumu'nun ilk gününde, Fransa'da Anti CPE mücadelesini yürüten sendika ve öğrenci örgütlerinin temsilcileri, Fransa'da CPE'ye karşı mücadelenin başarılı olmasında en büyük payın kolektif amaç birliği olduğunu söylediler.

BİA Haber Merkezi

04/05/2006 [Emine ÖZCAN](#)

BİA (Atina) - 4. Avrupa Sosyal Forumu bugün (Perşembe) Atina'da başladı. İlk günün sabah programında dikkat çeken toplantılarından biri de **"Neoliberalizme karşı direniş: CPE (İlk İşe Alım Sözleşmesi) Karşısı Hareketin Zaferi Sadece Bir Başlangıçtı"** konulu seminerdi.

Seminere Fransa'dan Anti CPE (ACPE) mücadelesini yürüten sendika ve öğrenci örgütlerinin temsilcileriyle bir çok ülkeden hareketi destekleyen emek örgütü temsilcileri konuşmacı olarak katıldı.

Seminerde öne çıkan ortak çağrı şu oldu: "Fransa'da CPE'ye karşı mücadelenin başarılı olmasında en büyük pay kolektif amaç birliğiydi. Bu bizlere dünyanın daha eşit bir yer olabilmesinde kolektif olarak hareket etme zorunluluğu getiriyor."

"Fransız öğrenciler kendi haklarını nasıl savunacaklarını öğrendiler"

Anti CPE hareketinden üniversite öğrencisi **Kamel Tafer**, protesto olaylarına ilişkin farklı açılımlara değindi.

* **Her şeyden önce** bu hareket uzun bir döneme yayılıyor. Maalesef öğrenciler eylemler nedeniyle üniversitedeki derslerine katılamadılar. Bu olumsuz bir etki.

* **Hükümeti öğrenci** hareketiyle zorladık. İşgaller yaşandı. Yollar kapandı. Bir çok hizmet ve kurum bloke edildi. Eylemlere neredeyse 2 milyon öğrenci katıldı. bu hareketin en önemli karakteri birleşik olmasıydı. Her öğrenci örgütünün farklı amaç ve aktivitesi olsa da bütünlük vardı. Önemli olan da buydu.

* **Fransız öğrenciler** kendi haklarını nasıl savunacaklarını öğrendiler. Öğrendikleri diğer önemli şeyse, emek piyasasında gelecekte olacakları durumla

yüzleşmeleri ve sonucunda taraf tutmaları oldu.

Anti CPE sosyal patlamayı gözler önüne serdi

Fransız sendikalarından birinin temsilcisiyse Fransa'da yaşanan sosyal patlamaya değindi. Fransa banliyölerinde yaşayan gençlerin mutsuzluğunun sosyal bir kriz olduğunu söyleyen temsilci "Anti CPE bu sosyal patlamayı da gözler önüne serdi" dedi.

Lamblin: Öğrencilerle sendikal hareketin ortak hareket etmesi önemliydi

Yine Anti CPE hareketinden bir başka öğrenci **Celia Lamblin**, eylemlere lise ve ortaokul öğrencilerinin nasıl katıldığını anlattı.

"Eğitim Bakanlığı yeni bir yasa gündeme getirdi. Bu düzenlemeyle çok düşük düzeyde bir eğitim sistemi ön görülüyordu. İşte bu yüzden Anti CPE hareketine çok genç katılımcılar oldu."

Lamblin, lise ve ortaokul öğrencilerinin lise önlerine barikatlar kurarak yaptıkları eylemlerde polis baskısının ve şiddetinin yoğun olduğunu söyledi.

"Polis baskısı olsa da gözaltılar olsa da şiddet olsa da başarıya ulaştık" diyen Lamblin, Anti CPE'nin sadece bölgesel talepleri değil ulusal talepleri de dile getirdiğini aktardı.

Lamblin, ayrıca öğrenci hareketinin sendikal hareketle birleşip organik kolektif bir mücadeleye dönmesi noktasında da başarılı olduklarını söyledi ve ekledi: "Bu demokratik katılımın yaşama geçirilmesi demek."

Hintzer: Coca Cola iş güvencesizliğinin göstergesi

Almanya NGG'den (Otel ve Restoran Sendikaları) sözcü **Giorgos Hintzer**, Almanya'da Coca Cola ve Nestle'ye karşı yürüttükleri mücadeleyi anlattı.

Hintzer, Almanya'da gün geçtikçe iş saatlerinin uzatıldığını söyleyerek, "Coca Cola aslında iş güvencesizliğinin göstergesidir" dedi.

Coupe: Tüm Avrupa'da kolektif davranılmalı

Fransa SUD- Solidaires (Sendikalar Birliği) temsilcisi **Annick Coupe**, Fransa'dan Avrupa'ya yayılan

hava hakkında konuştu. Fransız gençlerinin geleceğe dair umutlarının olmadığını söyleyen Coupe, Anti CPE'nin bu yüzden önemli olduğunu söyledi.

Coupe, "Bu kampanya gittikçe güvensizleşen iş yaşamı için ve neoliberalizme karşı çıkmak için büyük rol oynadı" dedi.

Coupe, Fransa'da emek sektöründe yaşanan bu güvencesizliğin tüm dünyanın bir yansıması olduğunu söyleyerek "Tüm Avrupa'da kolektif davranılmalı" dedi.

Tombul: SSGSS mücadelemizi örgütleyemedik

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) Genel Başkanı **İsmail Hakkı Tombul** da, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası'ndan (SSGSS) bahsederek "Maalesef biz Fransa'daki kadar şanslı olmadık, mücadelemizi örgütleyemedik" dedi.

Tombul, Avrupa'dan gelen katılımcılara, "Sizin yaşadıklarınızdan farklı olarak bizim yanı başımızda Irak işgali ve yakınlarda da İran'ın işgal edileceği söyleniyor. Biz hem neoliberalizme karşı mücadeleye savaş karşıtlığını da ekliyoruz" dedi ve Fransa'da yaşananların Türkiye ve dünya için umut verici olduğunu belirtti. (EZÖ/KÖ)

23/04/2006

Yeni bir deprem geliyor: TERLEME SIRASI GÖÇMEN YASASI'NI GETİREN NICOLAS SARKOZY'DE

BİRGÜN

ARZU ÇAKIR MORİN PARİS / Fransa'da yükselen yabancılar problemine yanıt olarak İçişleri Bakanı Nicolas Sarkozy tarafından getirilen yeni yasa, yalnızca sivil toplum örgütleri ve yabancıların değil, sol partilerin ve kilisenin de tepkisini topluyor.

Sayıları 500'ü bulan göçmen dernekleri ve diğer sivil toplum örgütleri yasa tasarısının "ırkçı" bir bakış açısıyla hazırlandığını ve yasanın Mec-lis'ten geçmesi durumunda Fransa'da yükselen yabancı düşmanlığının daha ciddi boyutlara ulaşacağı endişesini taşıdıklarını açıkladı. Örgütler, parlamento'daki görüşmelerden önce, 28 Nisan'da sokağa çıkarak yasayı protesto edeceklerini açıkladılar.

YASA NELER GETİRİYOR?

"Sarkozy Yasası" olarak da adlandırılan yasa tasarısı, Türkiye'nin AB adaylığı ve AB Anayasası referandumu sırasında yaşanan tartışmalarla da su yüzüne çıkan "yabancı karşıtlığı" po-litakasını yaşama geçiriyor. Yasa ile, sığınma başvurusunda bulunan yabancılar, diploma aranması, Fransa'nın ihtiyacı olan meslek sahiplerinin seçilmesi, yabancılarla evliliğe zorluk getirilmesi, Fransa'da suça bulaşan yabancıların ülkelerine geri gönderilmesinin kolaylaştırılması, beyaz evlilik yapanlara getirilen cezaların artırılması, vatandaşlık başvuru sürelerinin 2'den 4 yıla çıkarılması gibi son derece radikal önlemler getiriliyor. Tasarıya göre ayrıca, vize verme, vize sürelerini uzatma gibi konularda da yeni zorluklar getiriliyor. Fransa'da göçmen olarak kabul edilen kişilerin ailelerini yanına almaları için gereken şartlar da zorlaştırılıyor. Mevcut uygulamada yeterli büyüklükte evi ve iyi bir geliri olmasa da göçmen kişi ailesini getirme hakkına sahipken, tasarıyla, ailesini getirmek isteyen kişinin ailesine bakacak maddi şartları taşıması zorunluluğu getiriliyor. Yasaya, dernekler ve sol partilerin yanı sıra Katolik, Ortodoks ve Protestan kiliselerinden de sert eleştiriler geldi. Katolik, Ortodoks ve Proteston dinleri temsilcileri ortak bir açıklama yaparak, çıkarılmak istenen yasa ile toplumda oluşacak kargaşadan endişe ettiklerini belirttiler. Hazırladığı yasayı savunan Sarkozy, Fransa'nın artık mevcut koşullardaki göçmen akınını kaldıracak kapasitesinin

olmadığını, bir an evvel önlem alınmazsa yabancılar sorunun daha da derinleşeceğini savundu.

SARKOZY'NİN HESABI

Sarkozy, iş sözleşmeleri yasasını geri çekmek zorunda kalan ve tüm inanılabilirliğini yitiren rakibi Başbakan Dominique de Villepin'in durumuna düşmemek için dikkatli davranıyor.

2007 yılında yapılacak Cumhurbaşkanlığı seçimlerine hazırlanan en hırslı aday Sarkozy, merkez sağ oyların yanısıra, önceki seçimlerde ırkçı parti Front National'a giden aşırı sağ ve yabancı karşıtı oyları da kendi hanesine yazmak istiyor. Sol seçmenin kendisine oy vermeyeceğini bilen Sarkozy, seçime bir yıl kala getirdiği yasayla, çeşitli sağ çevrelerin desteğini kendi adı altında toplamak istiyor.

DB-IMF Raporu: Dünyada yoksulluk yavaşta olsa azalıyor

20.04.2006 / Hürriyet

A.A.

Dünya Bankası ile Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) ortaklaşa yayımladığı raporda, 2015'e kadar dünyanın yarısındaki yoksulluğun azaltılması hedefinin ilerlediği, ancak Afrika ve Latin Amerika'nın çok yavaş kaldığı belirtildi.

Dün yayımlanan raporda, "Eğer kalkınmakta olan ülkeler büyüme ritmini korumayı başarırsa, 2015'e kadar günde 1 doların altında parayla yaşayan nüfusu azaltmaya muktedir olacak" görüşüne yer verildi.

Ekonomilerindeki güçlü büyüme oranına rağmen Latin Amerika ve Afrika ülkelerinin ilerlemelerinin çok yavaş kaldığı belirtilen raporda, dünya nüfusunda aşırı yoksulluk koşullarında (yani günlük 1 doların altında) yaşayanların oranının 1990'da yüzde 27,9 olduğu, 2002'de bu oranin yüzde 21,7'ye gerilediği ve 2015'e kadar da bu oranin yüzde 10,2'ye gerilemesinin gerektiği vurgulandı.

HER YIL 10 MİLYON ÇOCUK ÖLÜYOR

Çoğu ilerlemenin Çin ve Hindistan'da kaydedildiği belirtilen raporda, bazı Afrika ülkelerinin halklarının yüzde 44'ünün hala aşırı yoksulluk koşullarında yaşadığı belirtildi ve tedavisi mümkün olan hastalıklar yüzünden her yıl 10 milyon çocuğun ölmeye devam ettiği vurgulandı.

2015'e kadar çocuk ölümlerinin oranının azaltılmasına yönelik çabaların incelenmesi üzerine, bu çalışmaların birçok yoksul ülkede hala çok yetersiz olduğu, hatta özellikle AIDS virüsünün görüldüğü 10 ülkede 5 yaşından küçük çocukların ölüm oranının arttığına ve bu ülkelerin 8'inin Fildişi Sahili, Kenya, Lesotho, Ruanda, Botswana, Orta Afrika Cumhuriyeti, Güney Afrika ve Swaziland olduğuna dikkat çekildi.

Buna karşılık kalkınmakta olan 9 ülke, yani Bangladeş, Bolivya, Burkina Faso, Kamerun, Endonezya, Madagaskar, Fas, Mozambik ve Filipinler'de çocuk ölümlerinde gerileme saptandığı belirtilen raporda, 143 ülkeden sadece 34'ünün 2015'e kadar açlıkla karşı karşıya kalan insanların sayısını yarıya indirmeye muktedir olduğuna işaret edildi.

Üreticiler daha da yoksullaştı'

Türkiye Ziraatçiler Derneği Genel Başkanı İbrahim Yetkin, tarımın 2005'te olumlu bir yıl geçirdiği izlenimi yaratıldığını ancak gerçekte üreticilerin daha da yoksullaştığını kaydetti. Yetkin, yaptığı yazılı açıklamada, Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre 2005'in son çeyreğinde ekonomik büyüme yüzde 10.2 olarak gerçekleşirken, tarımın yüzde 0.1 oranında daraldığına dikkat çekti. Büyüme rakamlarının sağlıklı bir ekonomik gelişmeye işaret etmediğini belirten Yetkin, bu büyümenin Türk lirasının değerli tutulması nedeniyle ithalatın aşırı oranda artmasına dayandığını ifade etti. Sonuçta Türkiye'nin dış ticaret açığının ve işsizliğin arttığını, gelir dağılımının bozulduğunu kaydeden Yetkin, cari açığın da büyüme ile birlikte artış gösterdiğinin altını çizdi. Yetkin, enflasyon tek haneli rakamlara inerken, girdi fiyatlarının yüzde 20 ile 60 arasında arttığına, ürün fiyatlarının ise 2004'e oranla düştüğüne işaret etti. Kırsal kesimdeki kaybın sürdüğünü ifade eden Yetkin, "Kırsal kesimdeki aileler daha da yoksullaşmıştır. Kırsal kesimde en alt dilimde olan yüzde 20'lik nüfusun toplam gelirden aldığı pay, yüzde 6.3'e gerilemiştir. Yıllık geliri 200 ile 500 dolar arasında olan geniş bir kesim vardır ve gelir dağılımı kırsal bölgede bozulmaya devam etmektedir" dedi.

Tarih: 05/04/2006

Fransa yine sokaklara döküldü

Fransa'da işçi ve öğrenciler, resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren tartışmalı istihdam yasasını dün ülke çapında düzenlenen gösterilerle protesto etti. Geçen Salı günü bir milyonu aşkın kişinin sokağa çıktığı eylem gününün ikincisinde, aynı zamanda kamu işçileri bir günlük uyarı grevine gitti. İktidar ise yeni bir yasa için hazırlıklara başladı. Fransız basını, yeni düzenlemeyle tepkilere yol açan yasanın içinin boşaltılacağını yazdı. Basın, iktidarın seçmenine, 'protestolara rağmen geri adım atmadık', işçilere ve öğrencilere ise 'sesinizi dinleyip yeni düzenlemeler yaptık' mesajı vererek, krizden çıkış yolu bulmayı umduğu yorumunu yapıyor. Mevcut yasa, ilk kez işe giren 26 yaşından küçük çalışanların, 2 yıl içinde gerekçesiz olarak işten çıkarılmasına olanak tanıyor.

'CHIRAC KRİZİ DERİNLEŞTİREBİLİR'

Bugün Fransa'da seçmenlerin çoğu, Cumhurbaşkanı Jacques Chirac'ın, yeni istihdam yasasını imzalayarak krizin derinleşmesi riskini aldığı görüşünü taşıyor. Ipsos Kamuoyu Araştırma Merkezi'nin anketine göre, seçmenlerin yüzde 71'i, Chirac'ın yasayı imzalamasının ardından işçi ve öğrenci gösterilerinin sürekli hale gelmesinden endişe ediyor.

DİSK'ten Fransa grevine destek

SİNAN K. BİLGENOĞLU / DEVRİMCİ İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Fransa'da İlk İş Yasası'nı protesto etmek amacıyla dün yapılan

genel Grev'e destek vermek için Fransız Konsolosluğu önünde bir basın açıklaması yaptı. DİSK Genel Sekreteri Musa Çam'ın okuduğu basın açıklamasında, "Fransa hükümeti iş güvencesini yok etmek istiyor. Ancak Fransa'daki işçiler, öğrenciler, kamu çalışanları, milyonlarca Fransız bu yasayla birlikte sosyal haklarının darbe alacağını söylüyor ve bunun için haftalardır etkin bir mücadele yürütüyor. Fransız emekçilerin mücadelesine buradan destek veriyoruz. Günümüzde tek tek ülkelerdeki mücadeleler kadar işçi sınıfının uluslararası mücadelesi ve dayanışması belirleyicidir" denildi.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Evrensel – 29.03.2006

Bütçeden yoksula pay yok!

Sayıları 18 milyon olarak açıklanan “yoksul nüfus” için 2005 bütçesinin ancak yüzde 1 pay ayrıldı. Yoksullara düşen yardım, ayda 10 YTL olarak belirlendi. Faizlere bütçenin yüzde 32'si ayrılırken 33 milyon insanın geçindiği tarıma bütçeden ancak yüzde 2.7 oranında destek verildi.

İktisatçı Mustafa Sönmez'in Maliye Bakanlığı verilerinden yararlanarak yaptığı araştırmaya göre, 2005 yılında 144.5 milyar YTL'yi aşan bütçe harcamalarından faiz giderlerine 45.7 milyar YTL ile yüzde 32'ye yakın pay ayrılırken, “hanehalkı harcamaları transferleri” adı altında tarıma, öğrencilere ve yoksul nüfusa aktarılan paranın payı ise yüzde 4'te kaldı.

Günde 4 doların altında gelikle gıda ve gıda dışı harcamalarını karşılamaya çalışan Türkiye nüfusunun yüzde 26'sını oluşturan 18 milyon kişiye denk gelen yoksullar için ise 2005 yılında bütçenin sadece yüzde 1'i harcandı. Böylece yardıma muhtaç bu nüfus için kişi başına ayda sadece 10 YTL'lik yardım yapıldı. 18 milyon nüfusa 2005'te, bir yıl boyunca, sağlık için sadece 70 bin YTL, yiyecek için 32 bin YTL, barınma için 8 bin YTL, sosyal amaçlı ve diğer başlıklar altında da 1.3 milyar YTL'lik ödenek ayrıldı.

Tarıma da cimri(!)

Sönmez'in belirlemelerine göre, nüfusun yüzde 33.5'inin yaşadığı tarım kesimi de bütçe transferlerinden pek yararlanamadı. Nüfusun üçte birini oluşturmalarına karşılık, tarım kesiminin milli gelirden 2000'de yüzde 14.7 olan payı 2004'te yüzde 11.9'a düştü. Tarım kesimi için bütçeden 2005'te yapılan harcama ise 3.7 milyar YTL'de kaldı. Bu ödemenin yaklaşık üçte ikisi, “Doğrudan Gelir Desteği” başlığı altında verildi.

Çiftçilere 2005 boyunca ürün desteği adı altında 940 milyon YTL, hayvancılık desteği için ise 345 milyon YTL ödendi.

Milletvekiline aslan payı

Bütçeden yoksullara ve tarıma pek pay çıkmazken milletvekillerine yapılan ödemelerin 2005 yılında 53.3 milyon YTL'yi bulduğu görüldü. Bu, sayıları 550 olan milletvekili başına yılda 100 bin YTL'ye yakın bir ödeme anlamına geliyor. Milletvekilleri 2006 bütçesinden de yaklaşık 60 milyon YTL alacaklar. Milletvekilleri için yapılan tedavi ve ilaç giderlerinin de 2005'te 6 milyar YTL'yi bulduğu görülüyor.

Açlık sınırı 569 YTL

Türk-İş Araştırma Merkezi'ne göre mart ayında 4 kişilik ailenin açlık sınırı 569, yoksulluk sınırı ise bin 854 YTL'ye çıktı. Buna göre açlık sınırı geçen aya göre 14 YTL arttı. Yoksulluk sınırı ise 46 YTL'lik artış gösterdi. Araştırmaya göre bazı kamu çalışanlarına ilk 6 aylık dönem için ödenmesi kararlaştırılan 40 YTL, fiyat artışları karşısında anlamını yitirdi. Dört kişilik bir aile, fiyat artışı nedeniyle, yılbaşına göre mutfak harcaması için 26 YTL 35 YKr, temel ihtiyaçları için 85 YTL 83 YKr ek harcama yapmak zorunda kaldı.

Ekonomi

Sezer: İşsizlik, yolsuzluk ve yoksulluk devam ediyor

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, kırılganlığı artıran sorunların yanı sıra, işsizlik, yoksulluk, yolsuzluk gibi sorunların ekonomi gündemindeki öncelikli yerini koruduğunu bildirdi. Bu aşamadan sonra, ekonomide atılan adımların kalıcılığının ve sürekliliğinin sağlanmasının büyük önem taşıdığını bildiren Sezer, "Ekonomi, günü kurtarmaya yönelik yaklaşımlarla ele alınmaması gereken bir konudur" uyarısını yaptı.

CUMHURBAŞKANI Ahmet Necdet Sezer, ekonomide bazı dengelerde iyileşme sağlanmasına karşın, "işsizlik, yoksulluk yolsuzluk ve kayıtdışılığın" ekonomi gündemindeki öncelikli yerini koruduğunu söyledi. Ankara Sanayi Odası'nca (ASO) düzenlenen "Aile Şirketlerinde Süreklilik ve Değişim" toplantısında konuşan Sezer; hükümete özellikle ekonomi alanında önemli mesajlar verdi. Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in de katıldığı toplantıda Cumhurbaşkanı Sezer, zirve öncesinde ASO Başkanı Zafer Çağlayan ve yönetim kurulu üyeleriyle bir araya gelerek yarım saat görüştü. Sezer, "Ekonomi, günü kurtarmaya yönelik yaklaşımlarla ele alınmaması gereken bir konudur" dedi. Ekonomik sorunların, bütün ilgililerin katılımı ve desteğiyle, bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi gerektiğini vurgulayan Sezer, "Yapıcı ve öngörülü eleştirilerin dikkate

alınması zorunludur" dedi. Konuşmasında, ekonomide umut verici gelişmeler yaşandığının altını çizen Sezer, buna karşılık kırılganlığı arttıran sorunlara da dikkat çekti. Sezer'in konuşmasında öne çıkan mesajları şöyle:

YAPISAL DÖNÜŞÜM: Türk ekonomisinin yapısal dönüşüm yolunda son yıllarda gerçekleştirdiği atılımları umut verici buluyoruz. Uygulanan sıkı para ve maliye politikalarının yanısıra ekonomik programdan ödün verilmemesi, kimi ekonomik dengelerde belirgin bir iyileşme getirdi. Bu gelişmelerin ülke genelinde, olumlu beklentileri ve iyimserliği arttırdığı görülüyor.

GÜNÜ KURTARAN YAKLAŞIMLAR: Bu aşamadan sonra atılan adımların kalıcılığının ve sürekliliğinin sağlanması büyük önem taşıyor. Ekonomi, günü kurtarmaya yönelik yaklaşımlarla ele alınmaması gereken bir konudur. Kırılganlığı artıran sorunların yanısıra, işsizlik, yoksulluk, yolsuzluk, kayıtdışının önlenmesi gibi sorunlar, ekonomi gündemindeki öncelikli yerini koruyor. Üretim sektörünün çeşitli platformlarda dile getirdiği sorunlarının çözüme kavuşturulması gerekiyor. Reel ekonominin sorunları çözülmedikçe, her sektörde kaynakların etkin ve verimli kullanımı sağlanmadıkça, kalkınmış ve sanayileşmiş bir ülke durumuna gelmemiz güçtür.

KATMA DEĞERLİ SEKTÖRLER: Özel sektörün daha yüksek katma değer yaratarak etkin bir üretici kimliğine dönmesi için bir dizi önlem geliştirilmelidir. Yatırımların yapısal değişimi doğuracak dinamik ve yüksek katma değerli sektörlerde yapılması önemlidir. Böylesi bir yatırım ortamı, doğrudan yabancı sermaye yatırımları için en uygun iklimi yaratacak.

DEVLETE SALDIRILAR ÜZÜCÜ: Devletimizin tekil yapısına, ulusal birliğimize yapılan saldırılar üzücüdür. Türkiye Cumhuriyeti, laik demokratik ve sosyal hukuk devleti ilkesini benimsemiştir. Demokrasi, ayrıştıran değil, evrensel haklar düzleminde bireyleri birleştiren yönetim biçimidir. Demokrasinin ve hukuk devletinin egemen kılınması için, yurttaşlık bilinci ve devletin temel değerlerine saygı duyulması zorunluluktur. Demokrasinin getirdiği özgürlükleri, yasalar çerçevesinde kullanmak her bireyin hakkıdır. Ancak hiç bir özgürlük, ulusal birliği bozmak, rejimi yıkmak ya da zayıflatmak için kullanılamaz. Dünyada hiçbir devlet, temel düzenine karşı olan saldırılara izin veremez hoşgörü gösteremez. Türkiye'de son yıllarda demokratikleşme sürecinde önemli adımlar atılmasına karşın, terör örgütünün toplumsal huzuru bozmaya çalışan eylemleri ve provokasyonları ulusulumuzu yaralamaktadır. Ortak

bilinç ve kimliği zedeleyecek tutum ve davranışlar asla başarılı olamayacak.

Otoriter liderli şirket dönemi bitti

CUMHURBAŞKANI Ahmet Necdet Sezer, aile şirketleri konusunda, günümüzde, otoriter bir liderin başında olduğu ve tek başına karar aldığı yönetim modelinin artık bir geçerliliğini kalmadığını söyledi. Bunun yerine bilgi paylaşımını temel alan, yetkililerin karar sürecine katıldığı, profesyonel yönetici çalıştırılmasına önem veren dinamik yönetim modeline geçildiğini belirten Sezer, şöyle dedi:

Kurumsallaşmayı başarmış olsa da yenilikleer açık ve değişiklere duyarlı olmayan aile şirketlerinin başarı şansı yoktur. Geçmişte başarılı olan şirketlerin hızla değişen dünya koşullarında başarıyı aynı yöntemlerle yakalamayı düşünerek değişime direnmeleri, varlıkları için tehdit oluşturmaktadır.

Güçlükler altında kurulan ve gelişmesi için büyük emek verilen aile şirketlerinin sürekliliğinin sağlanması, ülke ekonomisi yönünden önemlidir. Dağılan her şirket aktarılan ülke kaynaklarının yok olması demektir. Onlarca yılda oluşturulan kaynakların ekonomideki dalgalanmalarla yok olması ve değerlerinin çok altında elden çıkarılması, Türk ekonomisine de zarar vermektedir.

Kurumsallaşmalarını tamamlayan ve yeniliklere uyum sağlayan aile şirketlerinden doğan ve dünyada sözsahibi olan firmalarımızın başarılarını gururla izliyoruz. Ülke hedeflerinin gerçekleştirilmesinde, girişimcilerimizden ve aile şirketlerinden çok şey bekliyoruz. Ekonomideki olumsuz değişimlerde, varlığı hemen sona eren zayıf şirketler yerine dalgalanmalara karşı direnebilen, yalnız ulusal pazara değil dünya piyasalarına da eklemlenebilen yapılanmaları gerçekleştirebilmeliyiz.

Sezer'den ASO'ya övgü

CUMHURBAŞKANI Sezer, "etkin bir meslek örgütü" olarak nitelediği ASO'nun, Türkiye'nin gelişmesine katkıda bulunduğunu ve toplumsal duyarlılığa ve sosyal sorumluluk bilincine sahip olduğunu söyledi. ASO'nun çağdaş yönetim modeliyle, sürekli kendini yenileme arayışı içinde olduğunu belirten Sezer "Bu çabalar Odaya bağlı sanayi kuruluşlarının rekabet gücünü arttırmış, dünya pazarlarına açmasını kolaylaştırmıştır" dedi.

29 Mart 2006

© Copyright 2006 Hürriyet

www.hurriyetkurumsal.com

[Yazıcıdan Çıkart](#)

Göç Mağduru Kadınlar İstanbul'a Uyum Sağlıyor

Başak Kültür ve Sanat Vakfı'nın "Bilgisizlik Kör Kuyu, Bilgi Yaşama Açılan Pencere" projesiyle 30 kadın okuma yazma öğrendi. Topçu "Zorunlu göç nedeniyle İstanbul'a gelerek tutunmaya çalışan kadınların dil problemini çözmeye çalıştık" dedi.

BİA Haber Merkezi

21/03/2006 [Ayşe DURUKAN](#) ► ayse@bianet.org

BİA (İstanbul) - Başak Kültür ve Sanat Vakfı'nın yürüttüğü "**Bilgisizlik Kör Kuyu, Bilgi Yaşama Açılan Pencere**" projesinin üçüncü mahalle toplantısı Kadıköy'ün İnönü Mahallesi, Arguvan Çayırılı Kör Derneği merkezinde gerçekleşti.

Dünya Bankası tarafından açılan "**Yaratıcı Fikirler**" Yarışması'nda katılan 3 elemeyi geçerek başarıya ulaşan 23 projeden biri olan "Bilgisizlik Kör Kuyu, Bilgi; Yaşama Açılan Pencere" proje toplantılarında zorunlu göç mağduru 30 kadına okuma yazma kursu verildi.

Topçu: Okuma yazma öğrendiler

Proje koordinatörü **Deniz Topçu**, proje çerçevesinde ilk iki toplantının Kadıköy Kayışdağı ve Ümraniye Yeni Çamlıca mahallelerinde yapıldığını söyledi. Topçu, 5 Nisan'da sona erecek olan 6 aylık projenin son mahalle toplantısı Kadıköy'de gerçekleştirildiğini belirtti:

"Zorunlu göç nedeniyle yaşadıkları yerlerden kalkıp İstanbul'a gelerek tutunmaya çalışmak zorunda kalan kadınların dil problemi çözmeye çalıştık. Kendilerine okuma yazma kursu verdik. "

Topçu, kadınların içinde bulundukları şehri doğru kullanabilmeleri için pratik bilgi ve beceriler kazanmalarını da sağladıklarını ifade etti.

Eğitimlerde Kürtçe çeviri yapıldı

18-45 yaşları arasındaki 30 kadının bu eğitimlerden yararlandığını söyleyen Topçu, "Göçle gelen, şehre yabancı bu kadınları evden dışarı çıkartmak çok zordu. Hayatlarında ilk kez bir sivil toplum kuruluşuna geliyorlardı. Onları eğitmenleri aracılığıyla yakınlarındaki; kendileriyle ilgili kuruluşlara götürdük. Kadıköy Belediyesi, muhtarlık ve Şahmaran Kadın Dayanışma Merkezi'nde sorunlarını nasıl çözümleyebileceklerini gördüler, bilgi aldılar" diye konuştu.

Topçu, ilkokul mezunu olan kadınlar ayrıca bilgisayar ve takı tasarım dersleri aldılar. Tüm eğitimler dil bilmeyen, algılamakta zorlanan kadınlara çeviri şeklinde yapıldı.

Eğitimler Kürtçe ve Türkçe yapıldı" dedi.

Okul öncesi ve okul çocuklarına eğitimler

Bu eğitimlere katılan kadınların çocuklarının da unutulmadığını söyleyen Topçu, bir gözetmen eşliğinde yaşları 3-6 arasında değişen çocukları oyun aracılığıyla eğittiklerini söyledi. Kadınların 4. ve 8. sınıfa giden çocuklarına da matematik ve İngilizce dersi verdiklerini açıkladı. Topçu "Yeteneği olan çocukları da vakfın sanatsal faaliyetlerine de yönlendirdik" dedi.

Topçu, yaşamlarındaki en önemli ihtiyaçlar göz önüne alınarak okuma yazma ve kamusal alanı kullanma gibi pratik bilgilerin verildiği proje kadınların hayatlarına doğrudan etkide bulunmayı hedeflediklerini açıkladı.

Sinevizyon gösterisi eşliğinde yapılan çalışmaların anlatıldığı, duygu ve deneyimlerin paylaşıldığı toplantılar da, kadınların büyük ilgisini çektiğini belirten Topçu, projeye katılan kadınlar yaşadıkları değişimleri günlük hayatlarından örnekler vererek anlattığını ifade etti.(AD/EÖ)

[sayfa başına dön](#)

Yazıcıdan Çıkart

Evrensel – 22.03.2006

Fransa 28 Mart'a hazır

Rıza Saygılı

Fransa'da Dominique de Villepin hükümeti emekçilerin ve gençliğin sesine kulak tıkamaya devam ediyor. Cumartesi günü yapılan ve ülke çapında 1.5 milyon kişinin katıldığı gösterilerden sonra, sendikalar ve gençlik örgütleri hükümete, CPE (Yeni İş Sözleşmesi) yasasını geri çekmesi için iki gün süre tanımışlardı. Hükümet ise, halk ve gençlik temsilcilerinin isteklerine yanıt vermektense tribünlere oynamayı, hareketi zamana yayarak etkisizleştirme taktiğini sürdürüyor.

Cumhurbaşkanından başbakana ve iktidar partisi milletvekillerine kadar hepsi, 26 yaşından küçük gençleri ucuz ve güvencesiz çalıştırmayı hedefleyen CPE'ye karşı oluşan tepkiyi gidermek için harekete geçmiş bulunuyorlar. Medya da, hükümetin bu kampanyasına destek veriyor.

Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, önceki gün yaptığı son açıklamada, hükümete tam desteğini yinelerken, tarafları diyaloga davet etti. Başbakan De Villepin ise, önce bir grup patronla, ardından da hiçbir temsil gücü olmayan bir "gençlik örgütü"nü temsilcileriyle görüştü. Patronlar, hükümete tam destek verdiklerini bir kez daha beyan ettiler, ancak işten atmanın gerekçelendirilmesi ve deneme süresinin iki yıl yerine bir yıl olması konusunda "esneklik gösterebileceklerini" açıkladılar.

Mücadele toplantıları

Sendikalar ve gençlik örgütleri mücadeleye devam etme kararlılığında. Pazartesi günü yapılan sendika ve gençlik örgütleri değerlendirme toplantısında, eylemlere devam etme kararı alındı. Toplantıya işçi sendikaları CGT, FO, CFDT, SUD, CGC, CFTC, üniversite öğrenci birliği UNEF ve CE, liseli öğrenci örgütleri UNL ve FIDL katıldılar. Üniversiteli ve liseli gençler, yarın yine eylemde olacak.

28 Mart Salı günü ise, işçi ve memur sendikalarının da katılımıyla bir günlük "genel eylem" tertiplenecek. O gün birçok işletmede tam gün veya duruma göre birkaç saat işbirakma yapılacak ve ülke çapında kitlesel gösteriler düzenlenecek.

CGT konfederasyonuna bağlı Demiryolu İşçileri Sendikası, 27 Mart akşamından 29 Mart sabahına kadar greve gideceğini duyurdu. Hemen ardından FO ve SUD'a bağlı demiryolu sendikaları da, aynı gün için grev kararı aldı. Başka birçok sektörde de, sendikaların benzer kararlar alması bekleniyor.

Boykot yayılıyor

Üniversite ve liselerde işgal ve boykot eylemleri de devam ediyor. 60'ı aşkın üniversitede boykot sürerken, pazartesi günü 300 kadar lise de eyleme katıldı. Önümüzdeki günlerde liselerdeki eylemlerin daha da yaygınlaşması bekleniyor. Birçok üniversitede ve lisede binlerce öğrencinin katıldığı toplantılar yapıldı, açık oylamalarla mücadeleye devam kararı alındı. 5000 öğrencinin katıldığı toplantıda "Eyleme devam" kararı alan Rennes Üniversitesi'nin rektörü, "Üniversitemizde boykot 6 haftadır sürüyor ve öğrencilerin giderek radikalleştiklerini tespit ediyoruz" dedi.

Sendikacı ağır yaralı

Cumartesi günü Paris'te 350 bin kişinin katıldığı eylemden sonra polis ile güçleriyle bazı göstericiler arasında meydana gelen çatışmalarda ağır yaralanan kişilerden birinin, meydana olayları izlemekte olan SUD sendikası üyesi Cyril Ferez olduğu açıklandı. Üzerinden geçen onlarca çevik kuvvet polisi tarafından ayaklar altında ezilen Ferret'nin beyin travması geçirdiği ve sağlık durumunun kritik olduğu açıklandı. Olaya tanık olan birçok kişi, polisin, Ferez'in etrafını sardığını ve tıbbi müdahale yapılmasını engellediğini belirtti.

Yazar: Ahmet Çakmak

Tarih: 22/03/2006

Fransa'nın beyhude direnişi mi?

Türklerde nesilden nesile geçen bir mücadele geleneği, bir toplumsal hafıza yok. Bunun nedenleri bildiğim kadarıyla pek araştırılmış da değil. Devletin canlı tutmak istediği, kendi yorumladığı biçimiyle aktarmak istediği şeyler nesilden nesile geçiyor ama o da daha ziyade yine devlet vasıtasıyla. Bunun dışında nesilden nesile aktarım ya da toplumsal hafıza konusunda sorun var. Belki hızlı toplumsal değişim yüzündendir.

Fransızların ise bir mücadele geleneği var. Fransız devrimi, Paris komünü, 1968 olayları gibi. Şimdi bir yenisi yaşanmakta. Fransız öğrencileri ve işçilerinin önemli bir bölümü ayakta.

Avrupa emekçilerinin neoliberal küreselleşmeye direnişi her ülkede farklı biçimler alıyor. İtalya'daki tepki de politik unsur daha ön planda. Alınarlarda sadece o sırada kimin ayağına basılırsa o direniyor. Fransa daha dayanışmacı ve sert bir tepki gösteriyor. İngiliz işçi sınıfının neoliberal küreselleşmeyle ilişkisi ise en ilginç, çok ders çıkarılabilecek bir ilişki. Bu konunun da henüz yeterince bütünlüklü olarak ele alınmadığını sanıyorum.

Fransa'daki son direniş çoğu çevrede kolaycı ve medyatik yorumlara yol açtı. Bunun tipik örneği olayların yeni 68 ruhu olarak yo-rumlanmasıydı.

Fransa'daki olayların yeni bir 68'e dönüşmesi mümkün mü ? her şeyden evvel yeni 68 ruhu ile kastedilen nedir ? bence bunun bir tek anlamı olabilir, o da neoliberal küreselleşmeye karşı bir direnişin fitilini ateşlemesi. Ne var ki bu nesnel olarak mümkün değil. Çünkü neoliberal küreselleşmeye karşı alternatif değil ama direnme anlamındaki bir çıkış sadece güneyin işçilerinden gelebilir. Sözelimi Çin işçi sınıfı ücretlerinde artış sağlayan bir direnişi gerçekleştirebilirse bunun neoliberal küreselleşme üzerinde ciddi etkileri olabilir ama böyle bir şey de eşyanın tabiatına aykırı gözüküyor: Çin'in gidişatında bazı şeyler tüketilmeden bir

direnış pek akla yatkın gözökmüyor. Çin'in yükselişinde yararlananlarla zarar görenlerin bölgesel yoğunlaşma içinde olması bir direniş potansiyelini gösteriyor ama kısa sürede ciddi bir hareket beklemek pek mümkün gözökmüyor.

Fransız öğrencileri ve işçileri hükümeti dize getirse , bu başarı Avrupa emekçilerini harekete getirse ne olur ? Avrupa daha fazla işsizlikle karşı karşıya kalır. Avrupa emekçilerinin göremediğı bu. Emeğın Avrupa'sını neoliberal küreselleşmenin tekerine çomak sokmaya çalışmak sananların göremediğı bu. Neoliberal küreselleşmenin tekerine çomağı başta Çin olmak üzere Dünya ekonomisinin ücreti en düşük kesimlerinin işçileri sokabilir. Onun sonuçları ne olur, görmek zor ama onların direniş neoliberal küreselleşmenin şimdiki gidişatını zora sokabilir, başkalarının değil. Avrupa emekçilerinin neoliberal küreselleşmeye direnişinin Avrupa'ya daha fazla refah getirmesi tek şekilde mümkün olabilir: Teknolojik atılım projesini daha yapılabilir kılarak, bunu daha çabuk ve etkili kılarak. Avrupa egemen güçleri emekçilerin direnişinin başarılı olması karşısında teknolojik atılımın artık tek yol haline geldiğini iyice görerek enerjilerini iyice bunun üzerinde yoğunlaştırabilirler. Bu yeter mi, bilemeyiz.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Evrensel – 21.03.2006

Yoksulların hakları yok mu?

Son günlerde gazeteler; İstanbul emniyetinin “asayiş”le ilgili “arama tarama” operasyonlarını birinci sayfalarından büyük fotoğraflarla veriyorlar. “Yüzlerce polis bir gecede bin 500 evi bastı!”, “Bahar temizliği”, “Bir haftada 10 bin kişi gözaltına alındı...”

Fotoğraflara ya da televizyona yansıyan görüntüler; Bağdat ya da Samarra'daki Amerikan askerlerinin evlere yaptığı baskınlardaki görüntüleri aratmıyor. Elleri havaya kaldırtılmış kadınlar, çocuklar. Dağıtılmış, kırılıp dökölmüş ev... Kar maskeli, ellerinde uzun namlulu silahlarıyla özel hareket timleri, silahlarını uykudan yeni kalkmış yarı giyinik, korku içindeki kadınlara, çocuklara yöneltmiş baskın manzaraları, balyozla kırılan kapılar; alt üst edilmiş binlerce ev, toplu halde, suçlu suçsuz ayrımı yapılmadan emniyete götürölen insanlar!

Böylesi patırtılı yapılan operasyonlardan “ele geçirilenler” ise komik: 3-5 “aranan” çocuk, bir iki kaçak ve oyuncak mı gerçek mi olduğı belirsiz 3-5 silah!

Basılan mahalleler; elbette Levent ya da Nişantaşı değil, Gaziosmanpaşa Sarıgöl Mahallesi, Esenler Karabayır Mahallesi, Fatih Haydar Mahallesi, Beyoğlu Hacıhüsrev Mahallesi gibi mahalleler.

Bu baskınların amacını emniyet; “asayiş”, “suçluları yakalamak” gibi masum gerekçelere dayandırmaya çalışsa da, polisin bu kadar “ölçüsüz güç kullanması”, “özel hareket timlerinin” görevlendirilmesi, bu operasyonların bütün dehşetiyle basın ve TV kanallarına yansıması için emniyetin özel bir çaba göstermesi, operasyonların asıl amacının asayişten çok halkın sindirilmesi amaçlı olduğı fikrini kuvvetlendirmektedir.

Evet polis çok pervasız davranmaktadır. Ama medya, özellikle de çok satan gazeteler, olay sanki Türkiye’de değil de sanal bir alemde oluyormuş gibi; “Bahar temizliği”, “Polisin suçlulara karşı operasyonu” gibi sunarak; bütün yasadışlıklara da çanak tutmaktadırlar.

Peki polis bu toplu arama iznini Levent’te, Nişantaşı’nda bir mahalle için istese, mahkeme bu izni verebilir miydi?

Diyelim mahkeme izin verdi; polis, evlerin kapısını böyle baltayla, balyozla kırıp içeri girebilir miydi? Ya da evlerin içindekileri, basında böylesine pervasızca, konut dokunulmazlığı, aile masumiyeti gibi hakları ayaklar altına alarak teşhir edebilir miydi?

Yoksa bu basılan mahallelerde oturanlar yasal hakları olan TC vatandaşları değil midir ki böylesi muamelelere maruz kalmaktadırlar?

Sorulacak soru çoktur. Ama, sorunun öznesi Hacıhüsrev, Karabayır gibi mahallelerin yoksulları, işsizleri olunca ne yasa, ne ahlak, ne vicdan hiçbir şeyin esamesi okunmamaktadır.

'Aile ferdi arttıkça yoksulluk artıyor'

21 Mart, 2006 15:35:00 (TSİ)

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) hazırladığı rapora göre, bir ailede nüfus arttıkça yoksulluk da artıyor. Türkiye'de okur-yazar olmayanların yüzde 45'i yoksullukla mücadele ediyor.

TÜİK'in raporu eğitim durumuyla yoksulluk arasındaki ilişkiyi gözler önüne seriyor. Rapordan çıkan bazı sonuçlar şöyle:

- Okur-yazar olmayanlarda yoksulluk oranı - yüzde 45
- İlkokul mezunlarında yoksulluk oranı - yüzde 24
- Fakülte mezunlarında yoksulluk oranı - yüzde 1.33

Rapor dün yapılan Bakanlar Kurulu'nda da masaya yatırıldı. Toplantının ardından açıklama yapan Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek, nüfusun refah düzeyinde çok etkili olduğunu söyledi.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ise yıllar önce yaptığı bir açıklamada, "bol bol çocuk yapın, rızkını Allah verir. Doğum kontrolü Türkiye'yi haritadan silmek isteyenlerin bir oyunudur" demişti.

Sözcü Çiçek'in açıkladığı rakamlara göre, 1-2 kişilik hanelerde yoksulluk oranı yüzde 13. 96. Nüfusu 7 ve daha üzeri olan hanelerin ise yüzde 52'si yoksul

Ancak Başbakan Erdoğan şimdi İstanbul Belediye Başkanı olduğu dönemde söylediği sorunla karşı karşıya. Erdoğan o dönem yaptığı konuşmada, "bu kadar çocuğu nasıl okuturuz dersiniz o da devletin ve bu milleti yönetenlerin sorunu" demişti.

TÜİK'in Bakanlar Kurulu'na sunduğu raporda Türkiye'ye ilişkin ayrıntılı rakamlar da var. Buna göre:

- Nüfus: 71 milyon 611 bin
- İşgücü: 24 milyon 565 bin
- İstihdamda olanların sayısı: 22 milyon 46 bin
- İşsizlik oranı: yüzde 10.3

Araştırmaya göre işgücüne Türkiye'de en çok yükseköğretim ve fakülte mezunları katılıyor. Kadınların işgücüne katılımı ise düşük.

Raporda, Türkiye'nin tarım toplumu olmaktan çıkmaya başladığı da vurgulanıyor. Rapora göre, 2004 yılında istihdamdaki 22 milyon kişinin yüzde 34'ü tarımda çalışıyordu, bu oran 2005'te yüzde 29.5 oldu. Sanayideki istihdamda 2005'te yüzde 19.4'e çıktı.

Çocuk Ticareti Artık Gündeme Gelmeli

15-20 yıl önce "bana zararı yok", "ben karışmam" diyerek gördükleri duruma kafalarını çevirenler bugün gasp çeteleri yüzünden sokakta yürüyemez duruma gelindiğinde hatalı olduklarını ne kadar fark ediyorlar? Belki de sorgulanması gereken soru bu.

0-18.org

16/03/2006 [Oğuz POLAT](#)

BİA (İstanbul) - Bugünlerde gazetelerde ve televizyonlarda sürekli çocuklarla ilgili haberlere rastlıyoruz. Bu haberlerde özellikle çocukların kullanıldığı durumların daha da ön planda gündeme geldiği görülüyor.

Çocuk fuhuşu, uyuşturucu kullanımı ve gasp çetelerinin durumunu, çocukların nasıl kullanıldığını herkes ağız açık bir şekilde seyreliyor.

Ancak bu durumun bugün ortaya çıkmadığını yıllar içinde birikerek bu noktaya ulaştığını da hemen belirtmek istiyorum. 15-20 yıl önce "bana zararı yok", "ben karışmam" diyerek gördükleri duruma kafalarını çevirenler bugün gasp çeteleri yüzünden sokakta yürüyemez duruma gelindiğinde hatalı olduklarını ne kadar fark ediyorlar? Belki de sorgulanması gereken soru budur diye düşünüyorum.

Global olarak işsizliğin artık kendini çok yoğun hissettirmesinin, buna bağlı olarak alım gücünün azalmasının, fakirliğin çok yükselmesinin toplumsal sorunların ortaya çıkmasında önemli etkileri bulunduğu biliniyor.

Ancak, çeşitli yasa dışı sektörlerde kullanılmakta olan çocukların yaşadıkları şiddetin ve uyuşturucu, fuhuş, çocuk kaçırma üçgeninden sorumlu mafyanın son yıllarda ülkede çöreklenmiş olmasının göz ardı edilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Uyuşturucu, fuhuş ve çocuk kaçırma zincirinin birbirine bağlı geliştiği bu konuyla ilgilenen herkesin bildiği bir gerçek. Yer altı dünyasının ya da başka deyişle mafyanın son yıllarda büyük karlar gözeterek bu konuda yoğun çalışmalar (!) yapması ve çocukları kullanma konusundaki pervasızlığı bu durumun ülkemizdeki çok önemli problemlerden birisi olması sonucunu getirdi.

Türkiye insan kaçakçılığı açısından tam bir kavşak durumunda. Hem insanlar getirilmekte, hem de götürüldüğü gibi aynı zamanda transit geçişler de yapılıyor. Burada sadece kadınlar değil aynı oranda çocuklar için de büyük bir hareketlenme bulunuyor.

Bu durum yöneticiler tarafından yumurta kapağı gelene kadar görmezden gelinmesine karşın çok yakın bir zamanda toplumda patlama şeklinde ortaya çıkacak. Buna önlem alınmazsa yakın gelecekte sokağa itilen çocuklar için, gasp çeteleri için yaşanan problemlerin çok daha büyük oranda yaşanacağı kesin.

Son yıllarda toplumda yankı uyandırmayan ama her geçen gün çığ topu gibi artan uyuşturucu, fuhuş ve kaçırma olgularının önlem alınmazsa kötü sonuçlarının altından kalkabilmek çok zor olacak. Daha önce sokaktaki çocuklarda ve istismarda yaptığımız görmezden gelmekten bu sefer vazgeçerek önlem almamız toplumdaki dramatik gelişmelerin önlenmesi için çok önemli olacak. (OP/KÖ)

Evrensel – 14.03.2006

Maaşları baskıla, tasarruf et!

Türkiye’de işçiler açlık sınırının, memurlar yoksulluk sınırının altında ücret alırken Dünya Bankası bu ücretlerin yüksek olduğunu savundu. Banka, Türkiye raporunda kamudaki işçi ve memur ücret zamlarının düşürülmesini, fazla mesai ödemelerinin azaltılmasını ve kamudaki personelin kısıtlanmasına gidilmesini istedi.

Türkiye’de ortalama memur maaşları 859 YTL. 4 kişilik bir ailenin asgari geçim sınırını belirleyen yoksulluk sınırı ise Türk-İş’in hesaplamalarına göre bin 808 YTL. Açlık sınırı ise 555 YTL. Asgari ücret 380 YTL. Memurların ortalama maaşı yoksulluk sınırının işçi ücretleri ise açlık sınırının kat kat altında. Bu rakamlar ortadayken Dünya Bankası işçi ve memur ücretlerinin daha da düşürülmesini ve kazanımlarının ortadan kaldırılmasını ve sayılarının azaltılmasını istedi. Banka ücretlerin azaltılmasının iyi bir tasarruf kaynağı olacağını ileri sürdü. Oysa hükümetin tüm uygulamaları gelirleri azaltmaya yönelik. Zenginlerden aldığı gelir vergisinde ve şirketlerin ödediği kurumlar vergisinde hükümet indirimine gitti. Asgari ücret ve memur maaşlarından alınan vergiler hâlâ çok yüksek. Bunun yanı sıra faiz ve rant kazancına çok düşük vergi uygulanıyor. Ayrıca zenginlere her türlü vergi indirimi sağlanırken zaten yüksek vergi ödeyen memur ve işçilerin en küçük avantajı da Banka raporunda “vergi dışı” olarak değerlendirildi.

Banka’nın gerekçe olarak kamudaki maaşların kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) açısından değerlendirildiğinde, uluslararası ortalamaların üstünde olduğunu ileri sürdü. Ücretlerin azaltılmasının da iyi bir tasarruf kaynağı olabileceğini iddia etti.

Konuyla ilgili olarak bilgi veren üst düzey bir bürokrat da, “Dünya Bankası maaşlarda sınırlama yapılmasını ve buradan elde edilecek kaynağın AB’de önceliği olan çevre gibi alanlara kaydırılmasını istiyor” dedi. Bu konuyla ilgili olarak geniş değerlendirmelerin raporda da yer aldığını vurgulayan yetkili, “Banka, kırsala dönük çalışan kurumların personel kısıtlanması yapmasını ve bu alanların yavaş yavaş özel sektöre bırakılmasını da önerdi” diye konuştu.

Banka maaşları düşürülmesine ilişkin bir de yol haritası sundu.

Yol haritası

I Ortalama ücretlerdeki artışın sınırlandırılması, Türkiye için önemli bir finansal tasarruf kaynağı olabilir. İstihdamdaki 90 binlik azalmaya karşın, 2000'den 2004 yılına kadar konsolide bütçe kurumlarındaki ücretlerin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'daki payı yüzde 8'den 8.5'a yükseldi. Aynı süreçte ortalama ücretler aynı düzeyde kalsaydı, kamudaki ücretlerin toplamının GSYİH'ye oranı yüzde 7.6 olacaktı. Ücret artışlarının daha iyi yönetilmesi, bütçede tasarruf için iyi bir kaynak olacak.

I Maaş sistemi çok sayıda yan ödemelerle yüklü durumda. Kamuda fazla mesai ödemeleri, GSYİH'nin yüzde 0.5'i düzeyinde bulunuyor ve ücret sisteminin "pahalı bir unsurunu oluşturuyor." Bu nedenle ücretleri daha sıkı baskılayabilmek için fazla mesai ödemeleri azaltılmalı.

I Kamuda birçok tazminat ve fazla mesai uygulaması Gelir Vergisi'nden muaf durumda bulunuyor. Net bir ölçüm olmamakla birlikte kamudaki tazminatla, fazla mesailerin yüzde 70'inin vergilendirilemez olduğu ve bunun da Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın yüzde 0.5'i oranında bir rakamın "vergi dışı kaldığı" anlamına geldiği söylenebilir.

Evrensel – 14.03.2006

Yoksulluk tehlike tanımıyor

Yoksulluk ve açlık sınırında 18 milyon insanın yaşadığı Türkiye'de geçtiğimiz yıl 60 bin 355 kişi çalışmak üzere yurtdışına gitti.

Türkiye İş Kurumu (İşkur) verilerine göre Nepal'den Rusya'ya kadar çeşitlenen ülkeler arasında en dikkat çekici olan nokta Afganistan, Irak gibi can güvenliği açısından riskli ülkelere giden işçi sayısında artış olması. Verilere göre bu ülkelere çalışmaya giden işçi sayısı, bir önceki yıla göre iki kat artış gösterdi. Türkiyeli işçi sayısının milyonlarla ifade edildiği Almanya'ya ise geçtiğimiz yıl sadece bin 74 işçi gönderildi.

İşkur verilerine göre 2004 yılında 40 bin 198, geçen yıl ise 60 bin 355 kişi çalışmak üzere kurum kanalıyla yurtdışına gönderildi. Bu sayının sadece 280'ini kadın işçiler oluştururken Rusya en fazla işçi gönderilen ülke oldu. Rakamlara göre 2004 yılında 13 bin 271 Türk işçisinin gönderildiği Rusya, 2005'de 19 bin 540 yeni işçiye kapılarını açtı.

1994'te Türkiye'den bin 146 işçi alan Suudi Arabistan, geçen yıl bu sayıyı 6 bin 452'ye yükseltirken, 2004'te 3 bin 511 işçi gönderilen Afganistan'a ise geçen yıl 6 bin 48 kişi gitti.

Kurum verilerinde Afganistan yanı sıra Irak'a giden işçi sayısı da dikkat çekiyor. Zira işgal altındaki Irak'a 2004 yılında 4 bin 900 işçi gönderilirken, 2005 yılında bu sayı 8 bin 237'ye yükseldi.

Söz konusu dönemde yine İşkur aracılığı ile Güney Afrika'ya 1, Avustralya'ya 5, Nepal'a 85, Maldivler'e 49, Yeni Zelanda'ya 1, Moğalistan'a da 9 işçi gönderildi.

Kazakistan da yine daha çok Türk müteahhitlerinin gerçekleştirdiği projeler ile 2004 yılında 4 bin 403, 2005 yılında ise 5 bin 775 işçi aldı.

Ekonomi

Yoksul dipten kımıldamadı ortadirek biraz topladı

2004 yılı Türkiye'nin gelir dağılım profilinde önemli değişiklikler yapmadı. Gelir düzeyi en düşük olan yüzde 20'lik kesimin toplam gelirden aldığı pay değişmezken, orta ve ortanın üstündeki kesimin aldığı payda hafif bir artış oldu. En zengin kesimin toplam gelirden aldığı pay ise yüzde 48.3'ten yüzde 46.2'ye indi.

TÜRKİYE'de, en alt gelir grubundaki ailelerin gelirden aldıkları pay 2004 yılında, 2003'e göre değişmezken, alt, orta ve ortanın üzerindeki ailelerin gelirden aldıkları pay "çok az" arttı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2004 yılı Hanehalkı Bütçe Anketi'nden elde edilen sonuçları açıkladı. Buna göre, Türkiye geneli için hanehalkı kullanılabilir gelirlerine göre sıralı, en alttaki yüzde 20'lik dilimin 2003 yılında yüzde 6 olan toplam gelirden aldığı pay, 2004 yılında da aynı düzeyde kaldı. İkinci yüzde 20'lik grupta yer alan ailelerin toplam gelirden aldığı pay yüzde 10.3'ten 10.7'ye, üçüncü yüzde 20'lik gruptaki ailelerin payı yüzde 14.5'ten 15.2'ye, dördüncü yüzde 20'lik grupta yer alan ailelerin payı ise yüzde 20.9'dan 21.9'a çıktı. Toplam gelirden en fazla pay alan yüzde 20'lik grupta yer alan ailelerin payı ise yüzde 48.3'ten yüzde 46.2'ye geriledi. Buna göre, 2003 yılında en üst dilimde bulunan hanehalkları, birinci dilimdeki ailelerin 8,1 katı gelir elde ederken, 2004'te aradaki fark 7.7 kata indi. Açıklamada, gelir dağılımındaki eşitsizlik durumunu ortaya koyan ölçütlerden "gini katsayısı" da 2003 yılında 0.42 iken, 2004 yılında düşüş göstererek 0.40 olarak tahmin edildi.

KIRSAL FAKİRLEŞTİ: Kentlerdeki en alt dilimdeki ailelerin gelirden aldığı pay 2004'te 0.3 puan artarken, kırsal kesimdeki aileler daha da yoksullaştı. Kentlerde, en alt gelir grubunda bulunan ailelerin 2003'te yüzde 6.1 olan toplam gelirden aldıkları pay, 2004'te yüzde 6.4'e çıktı. Kırsal kesimde ise en alt dilimde olan ailelerin toplam gelirden aldığı pay, yüzde 6.4'ten yüzde 6.3'e geriledi. Kırsal kesimde de kentlerde de, ikinci, üçüncü ve dördüncü dilimde yer alan ailelerin toplam gelirden aldıkları pay, 2003 yılına göre, 2004'te bir miktar artarken, en üst gelir dilimindeki ailelerin payında düşme kaydedildi. Buna paralel, gelir durumundaki eşitsizliğin durumunu gösteren ölçütlerden biri olan "gini katsayısı", kentlerde 0.42'den 0.39'a, kırsal kesimde 0.39'dan 0.37'ye indi. Verilere göre, toplam kullanılabilir hanehalkı geliri, 2003'e oranla yüzde 21.3 artarak, 2004'te 218 milyar 752 milyon YTL'ye yükseldi.

TÜRKİYE'NİN GELİR DAĞILIMI (%)		
DİLİM	2003	2004
I. DİLİM	6.0	6.0
II. DİLİM	10.3	10.7
III. DİLİM	14.5	15.2
IV. DİLİM	20.9	21.9
V. DİLİM	48.3	46.2
HANE (BİN)	16.774	17.096
NOT: I. DİLİM EN FAKİR, V. DİLİM EN ZENGİN GELİR GRUBUNU İFADE EDİYOR		

17 MİLYON HANE VAR: Hanehalkı sayısı da yüzde 2.1 artışla, 16 milyon 744 bin 495'ten 17 milyon 96 bin 537'ye çıktı. En alt dilimde bulunan 3 milyon 419 bin aile 218.7 milyar YTL'lik gelirden 13 milyar 208.3 milyon YTL pay alırken, en üst yüzde 20'lik dilimde bulunan ailelerin aldığı pay, 101 milyar 1.5 milyon YTL oldu. Toplam kullanılabilir hanehalkı geliri, kentlerde, 2004'te, 2003'e göre yüzde 23.5 artarken, kırsal kesimdeki artış yüzde 15.7'de kaldı. Kullanılabilir gelir, kentlerde, 128 milyar 967 milyon YTL'den 159 milyar 339 milyon YTL'ye, kırsal kesimde, 51 milyar 336 milyon YTL'den 59 milyar 412 YTL'ye çıktı.

Zenginle yoksul arasında 12.4 katlık uçurum var

TÜİK'in, yüzde 10'luk hanehalkı dilimlerine göre hanehalkı başına düşen yıllık gelir hesaplamasına göre, en alttaki yüzde 10'luk dilimdeki hane halkının gelirden aldığı yüzde 2,3'lük pay değişmedi. Diğer yüzde 10'luk dilimlerdeki ailelerin gelirden aldığı paylar artarken, en üst dilimdeki ailelerin aldığı pay 2.3 puan azaldı. Buna göre, en üst dilimdeki 1 milyon 674 bin ailenin toplam harcanabilir gelirden aldığı pay, yüzde 33,2'den yüzde 30,9'a geriledi. Buna rağmen, en üst gelir grubundaki aileler ile en alt gelir grubundaki ailelerin gelirden aldığı pay arasında 12.4 kat fark bulunuyor. 2003 yılı itibariyle bu fark 13.4 kat idi.

Ücretlinin gelirden aldığı pay değişmedi

GELİR elde eden 15 ve daha yukarı yaştaki hanehalkı fertlerinin gelir türlerine göre dağılımına bakılınca, maaş ve ücretlerin yıllık kullanılabilir gelir içindeki payının yüzde 38.7 ile değişmediği belirlendi. Yevmiye gelirlerinin payı yüzde 3.1'den yüzde 3.5'e çıkarken, müteşebbis gelirlerinin payı yüzde 32'den 31.8'e, mülk gelirlerinin payı yüzde 6.2'den 4.8'e geriledi. Transfer gelirlerinin payı ise yüzde 20'den 21.2'ye yükseldi. Müteşebbis gelirleri içinde, tarım, inşaat, ticaret gelirleri azalırken, hizmet gelirlerinin payının yüzde 20.1'den 22.2'ye çıktığı belirlendi. Mülk gelirleri içinde gayrimenkul gelirlerinin payı yüzde 57.7'den yüzde 54.7'ye düşerken, menkul kıymet gelirlerinin payının yüzde 42.3'ten yüzde 45.3'e çıkması dikkat çekti.

28 Şubat 2006

© Copyright 2006 [Hürriyet](#)

www.hurriyetkurumsal.com

Tarih: 08/03/2006

Afrika'da çocuk ölümleri için 5 milyar dolar yeter

DÜNYA Gıda Programı, Afrika'da açlığın yol açtığı çocuk ölümlerinin ortadan kaldırılması için 5 milyar doların yeterli olacağını açıkladı. Program'ın yöneticilerinden James Morris, yaptığı açıklamada, kıtada çocukların doyurulması ve okula gönderilmelerinin, Afrika'nın geleceği için yapılabilecek en güçlü yatırım olacağını söyledi. Morris, "Afrika'da açlık çeken çocukları 5 milyar dolarla kurtarıyoruz" diye konuştu. Morris, dünyada

birçok çocuğun aç olduğuna, okula gitmediğine, evi, tedavi imkanı ve ona bakacak bir ebeveyni bulunmadığına işaret ederek, Afrika'yı dönüştürmenin tek yolunun, oradaki insanları değiştirmek olduğunu kaydetti. Afrika'ya son 45 yılda milyarlarca dolar yardım yapıldı, ancak kıta dünyanın en yoksulu olmayı sürdürüyor. Batılı ülkeler, Afrika'da "kötü yönetim ve yolsuzluğu", yaşam standartlarının iyileşmemesinin suçlusu olarak görüyor. AA

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

06/03/2006

BİRGÜN MALATYA ÇOCUK YUVASI RAPORUNU AÇIKLIYOR: 'Bütün görevliler çocukları dövüyordu'

BİRGÜN

ORHAN CEYHAN ANKARA / Malatya Çocuk Yuvasında "çocuklara dayak ve sıcak su ile haşlama gibi kötü muamele" görüntüleriyle patlayan skandalla ilgili olarak TBMM İnsan Hakları Komisyonu tarafından hazırlanan raporu, BİRGÜN ele geçirdi.

Raporda yer alan ifadelerde "Çocuk Yuvalarıyla Vali dahil konuyla ilgili tüm yetkililer çok ilgili" olduklarını belirtirken, denetim ve kontrollerin yapıldığı da kaydedildi. Yetkililer, dayak ve kötü muamele konusunda bilgilerinin bulunmadığını, ancak olaylardan büyük üzüntü duyduklarını ifade ettikleri raporda, sadece bir bakıcı kadın "çocukları dövdüğünü" kabul etti ancak, çocukların sıcak su ile haşlanmalarının "kamera hilesi" olduğunu öne sürdü.

İLGİLİLER, ÇOK İLGİLİ AMA...

25 Ekim 2005 tarihinde ortaya çıkan görüntülerle, Türkiye gündeminin ilk sırasında oturan Malatya Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne bağlı (0-6 yaş) Çocuk Yuvasındaki dayak ve kötü muamele skandalı üzerine Meclis İnsan Hakları Komisyonu Başkanı AKP Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış, beraberindeki parlamenter heyetle önce olay yerinde daha sonra da Vali dahil tüm yetkililerle görüşerek, bir rapor hazırladı.

Geçen hafta TBMM İnsan Hakları Komisyonunda görüşülerek kabul edilen raporda, Malatya'daki en üst mülki amir Vali Osman Derya Kadioğlu'nun verdiği bilgiler de yer aldı. Raporda, ifadesine başvurulmuş Sosyal Hizmetler İl Müdürü Yakup Güler ve Çocuk Yuva Müdürü Niyazi Yıldız kendilerine yönelik suçlamaları kabul etmedi.

NİHAYET BİR İTİRAF

Raporda, halen tutuklu bulunan 4 bakıcı kadın "çok çalıştıklarını, çocuklara kötü muamelede bulunmadıklarını" belirtirken, sadece Şefika Solmazgül adlı bakıcı kadın dayak attığını itiraf etti. Solmazgül "Aşırı yorgunluk nedeniyle sinirlerine hakim olamamaya çocukları dövdüğünü" söyledi. Solmazgül "diğer görevlilerin de çocukları her zaman dövdüklerini, ancak sadece kendisinin suçlandığını" da bildirdi.

PERSONEL NİTELİKSİZ

Meclis raporunda çocuk yuvasındaki "personel yetersizliğinin yanısıra, mevcut personelin de niteliksiz olduğunu" vurgulandı. Raporda şöyle denildi:

"Özellikle hizmet alımı şeklinde istihdam edilen geçici personel niteliksizdir. Bakıcı anne olarak görevlendirilen kişiler, genellikle ilköğretim mezunudur veya sadece okur-yazardır. Bakıcı anne olarak görevlendirilenlerin statüsü ve görevleri çocuk yuvaları yönetmeliğinde belirtilmediği gibi SHÇEK (Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu) özel hizmet alımı teknik şartnamesinde de bu konuda hiçbir şart konulmamıştır. Bu durum çok büyük bir eksiklik. Ayrıca hiçbir özürü bulunmayan çocuklarla özrü ve özel bakıma muhtaç çocukların aynı mekanda kalmaları son derece mahzurludur."

ÖNERİLER

Raporun öneriler bölümünde de çocuk yuvaları, yurtları ve rahabiliteasyon merkezlerindeki personel sorununa değinilerek "sayı ve nitelik" gereğine vurgu yapıldı. Raporda "kurum denetimlerinin daha ciddi ve sistemli" hale getirilmesi istendi.

Yuvalarda kapasitenin üzerinde çocuk var

RAPORDA, Türkiye genelindeki Çocuk Esirgeme Kurumu Yuva ve Yetiştirme Yurtları kapasitelerine ve barındırılan çocuk sayılarına da dikkat çekildi. Raporda göre, yuva ve yetiştirme yurtları kapasitelerinin çok üstünde çocuk barındırılıyor. Türkiye genelinde çocuk yuvalarının toplam kapasitesi 8 bin 736 çocuk olmasına karşın, 9 bin 935 çocuk barınıyor.

Yetiştirme yurtları da aynı durumda. Bu yurtlarda, 8 bin 853 kişi kapasiteli olmasına karşın, 10 bin 242 çocuk barınıyor. Bu arada, 4 bin 883 özrüye hizmet verilirken, 2 bin'i çocuk olmak üzere 4 bin 169 özrü insan hizmet alamadan sırada bekliyor.

[««Geri Dön](#) | [Başa Dön](#)

06/03/2006

'Bu ateş sizi de yakar!'

BİRGÜN

Dünya Kadınlar Günü Kutlamaları kapsamında her yaşta kadın dün çiçekler ve dövizlerle alanları doldurdu. Bursa'daki 29 Aralık 2005'te bir fabrikada çıkan yangın sonucu hayatını kaybeden beş kadının Dünya Kadınlar Günü'nde anılması güne damgasını vurdu.

YANGIN ÖFKESİ ALANLARDA

Bursa'da çeşitli kadın örgütleri ve siyasi partilerin katıldığı 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü '96 yıl sonra Kozahan'dayız, geleceğimizi dokumak için' başlığı altında kutlandı. Bursa'daki bir fabrikada çıkan yangın sonucu hayatını kaybeden beş kadın işçi ve kadına karşı şiddet konularında miting yoğunlaştı. Yürüyüş boyunca 'Töre, Namus Cinayetine Son!' 'Kadınlar Artık Susmayacaklar!' sloganlarının yanı sıra 'Yaşasın Kadın Dayanışması!' 'Emeğin de Aşkın da yarısı biziz!' şeklinde dövizler açıldı.

GÜZERGAH TRAFİĞE KAPATILMADI

Yürüyüş güzergahının trafiğe kapatılmaması kadınların tepkisini çekerken, şoförlerle eylemciler arasında kısa süreli tartışmalar yaşandı. Kozahan önünde basın açıklamasını okuyan DİSK Tekstil Sendikası şube başkanı Muammer Özer, 'Bizler bugün yanarak yaşamlarını kaybeden 15 yaşındaki Ayşe, 21 yaşındaki Gülten, 18 yaşındaki Sadife, 27 yaşındaki Necla ve üç aylık hamile 32 yaşındaki Sevgi için 1910 yılında grev yapan İpek kadınlar için, 1911 yılında yanarak ölen 140 kadın için buradayız. Yaşadığımız coğrafyada 20 yıldır süren savaş gerçeği bizlere savaşı ve militarizmi en derin biçimde

yaşattı. Bizler savaşın kadınlara yoksulluk, göç, tecavüz ve ölümden başka bir şey getirmediğini çok iyi biliyoruz.' şeklinde konuştu.

'KİMSENİN NAMUSU OLMAYACAĞIZ'

Çeşitli sivil toplum kuruluşlarına üye her yaşta kadın, dün öğle saatlerinden itibaren polislin İstanbul'daki kutlamalar için belirlediği Kadıköy İskele Meydanı'nda toplandı.

Sayıları 4 bini bulan Amargi, Demokratik Özgür Kadın Hareketi, Lambda İstanbul, Barış Anaları, Mor-çatı Kadın Sığınağı Vakfı, Halkevleri, İHD, ÖDP, DTP, KESK, EMEP ve 78'liler Birliği gibi çok sayıda sivil toplum örgütü ve siyasi partiye üye kadınlar, yanlarında getirdikleri pankart ve dövizlerle renkli görüntüler oluşturdu.

Kutlamalar nedeniyle polislin geniş güvenlik önlemleri aldığı İstanbul'da emniyet görevlilerinin izinleri iptal edildi.

Genç yaşlı 4 bin civarındaki kadın, sahne alan amatör kadın grupların seslendirdiği şarkılara eşlik ederken bir yandan da, "Kimsenin namusu olmayacağız", "Savaşa Karşı Barış Hemen Şimdi" şeklinde sloganlarla tepkilerini haykırdı.

'NAMUSUM MUCADELEMDİR'

Geçen yıl '8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü' eyleminde polis şiddetine sahne olan Beyazıt Meydanı bu yıl da gergin bir eyleme sahne oldu. Yürüyüş güzergâhı ve eylem alanına yığınak yaptığı gözlenen polis, eylemcilerin ısrarcı tutumu karşısında Meydanı eyleme açtı. Öğle saatlerinde Sarayhanı Par-ki'nde toplanmaya başlayan eylemciler polislin yapılan pazarlık sonucu yolun tek şeridini trafiğe kapatarak yürüyüşe geçti. Meydanda yapılan konuşmada, "Emperyalist saldırganlığa, devlet terörüne, cinsel, ulusal ve sınıfsal sömürüye karşı bu gün alanlardayız. 8 Mart 1886'da, can bedeli mücadelede yitirdiğimiz emekçi kadınları anmak için alanlardayız. Devlet yıllardır 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün içeriğini boşaltmaya çalışıyor. Ancak 8 Mart emekçi kadınların mücadele günüdür" ifadeleri kullanıldı. Kaçırılarak tecavüze uğrayan Sevdâ Aydın da, "Benim namusum mücadelem-dir" dedi. Yaklaşık iki bin kişinin katıldığı mitinde DHP, Kaldıraç, Halk Kültür Merkezi, Mücadele Birliği, HÖC, Alinteri, HKP, Partizan, EHP, Pirsultan Abdal Kültür Derneği ve BDSP pankartlarıyla yer aldı.

İZMİR

Konak Gündoğdu Meydanı'nda gerçekleştirilen mitinge DTP, ÖDP, SDP, EMEP, KESK, İHD ve çeşitli demokratik kitle örgütlerine üye binden fazla kadın katılırken, Cumhuriyet Meydanı'ndan Gündoğdu Meydanı'na kadar süren yürüyüş boyunca kadınlar sık sık 'Yaşasın 8 Mart, yaşasın mücadelemiz' sloganlarını attılar. 8 Mart Kadın Platformu adına hazırlanan Türkçe ve Kürtçe metinde AKP'nin sağlık ve sosyal güvenlikte atmak istediği politikalar ile antidemokratik uygulamalar eleştirilirken, "Kadınların politik yaşama katılmaları amacıyla destek politikalarının yasal güvenceye alınması için, cinsel, sınıfsal, etnik ve kültürel ayrımcılığın önlenmesi ve kültürel haklar önündeki engellerin kaldırılarak yasal güvenceye alınması için, Kürt sorununun barışçıl ve siyasal yöntemlerle çözülmesi ve göçten etkilenen kadın ve çocuklar için rehabilitasyon merkezlerinin açılması için her gün 8 Mart, her gün mücadele diyoruz" denildi.

ADANA

Adana'da aralarında HÖC, Alinteri, EKB ve ESP'nin de bulunduğu platform, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü düzenledikleri yürüyüş ve mitingle kutladı. Büyük-şehir Belediyesi önünde bir araya gelen grup, 'Yaşasın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü' pankartının arkasında kortej oluşturarak, Uğur Mumcu Meydanı'na yürüdü. Yürüyüşte sık sık "Yaşasın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü, Cinsel Ulusal Sömürüye Son, Kadına Yönelik Şiddete Son" sloganları atıldı.

MERSİN

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar günü etkinlikleri çeşitli siyasi parti ve derneğin, Demokratik Toplum Partisi (DTP) binası önünden başladı. Pazar günü yapılan eylemde ise erkekler katıldı ve kadınlara destek verdi. Mersin Tren Gar'ından başlayan ve İstiklal caddesinden Ulu çarşıya yürüyen gurup burada bir basın açıklaması yaptı.

[««Geri Dön](#) | [Başa Dön](#)

En alttakiler borçla yaşıyor

Evrensel 06.03.06

Türkiye’de hem gelirden hem de toplam harcamalardan en az payı alan en yoksul yüzde 20’lik kesim tüketim harcamalarının yüzde 25’ini borçlanarak gerçekleştiriyor.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) 2004 yılına ilişkin olarak yaptığı gelir dağılımı ve tüketim harcamaları çalışmaları karşılaştırmasına göre Türkiye’deki ailelerin yüzde 40’ının geliri harcamalarını karşılamaya yetmedi. Gelirden yüzde 6 ile en düşük payı alan en yoksul yüzde 20’lik kesimin, toplam harcamalar içerisindeki payı ise yüzde 9.1 olarak gerçekleşti. Buna göre 2004 yılında toplam 13.2 milyar YTL’lik kullanılabilir gelir sağlayan söz konusu kesimin toplam harcamaları ise 16.5 milyar YTL’ye ulaştı. Başka bir ifadeyle en alttaki yüzde 20’lik kesim harcamalarının yüzde 25.2’sini borçlanarak finanse etmek zorunda kaldı.

Kullanılabilir hanehalkı gelirinden yüzde 10.7 oranında pay alan ikinci yüzde 20’lik dilimde bulunan ailelerin harcamalar içerisindeki payı ise yüzde 12.9 olarak gerçekleşmişti. Buna göre 2004 yılında 23.4 milyar YTL gelir elde eden söz konusu kesimin harcamaları ise 23.6 milyar YTL ile gelirinin yüzde 1 üzerine çıktı. Bu kesim de toplam harcamalarının yüzde 1’ini borçlanmayla finanse etti.

Gelirden yüzde 15.2 pay alan üçüncü yüzde 20’lik dilimde bulunan ailelerin harcamalar içerisindeki payı ise yüzde 17.2 olarak hesaplandı. 2004 yılında 33.3 milyar YTL gelir sağlayan söz konusu gruptaki aileler 31.4 milyar YTL’lik harcama gerçekleştirdiler ve gelirlerinin yüzde 5.6’sı kadar tasarruf yaptılar. Gelirden yüzde 21.9, harcamalardan ise yüzde 22.7 pay alan dördüncü yüzde 20’lik dilimde bulunan aileler ise 47.9 milyar YTL olan toplam kullanılabilir gelirinin 41.5 milyar YTL’sini harcayarak geri kalan kısmını tasarruf etti. Bu kesimdeki tasarruf oranı da yüzde 13.3 olarak hesaplandı.

En zenginlerde tasarruf

Türkiye’nin gelirden yüzde 46.2, harcamalardan ise yüzde 38’le en yüksek payı alan en zengin yüzde 20’lik kesimi ise 101 milyar YTL olan kullanılabilir gelirinin 69.4 milyar YTL’lik kısmını harcarken geri kalan kısmını da tasarruf etti. En zengin ailelerin tasarruflarının toplam gelirlerine oranı yüzde 31.3 olarak gerçekleşti.

Türkiye genelinde ailelerin 218.8 milyar YTL’lik kullanılabilir gelir elde ettiği 2004 yılında toplam tüketim harcamaları ise 182.5 milyar YTL olarak hesaplanmıştı. Buna göre, 2006 yılında aileler gelirlerinin yüzde 16.6’sını oluşturan 36.3 milyar YTL’lik kısmını tasarruf ettiler. Tasarruf oranı 2003 yılında yüzde 17.7 düzeyinde bulunuyordu. 2004 yılında tüketim harcamalarının reel olarak 2003 yılına göre önemli ölçüde artması tasarruf oranını büyük ölçüde düşürdü.

Gökkuşağının altında tüm engeller aşılabacak

Milliyet 06.03.06

8.5 milyon engellinin rehabilite edilmesini ve meslek sahibi olmasını hedefleyen Gökkuşağı Projesi'yle 19 ilde eğitim merkezi açılacak. Başbakan Erdoğan, "Herkesi gökkuşağında buluşmaya çağırıyorum" dedi

İSTANBUL Milliyet

Türkiye'de yaşayan yaklaşık 8.5 milyon engellinin rehabilitasyon, eğitim ve meslek edindirme ihtiyaçlarını karşılamak için Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın işbirliğiyle hayata geçirilecek Gökkuşağı Projesi gala yemeğiyle tanıtıldı.

Başbakan Tayyip Erdoğan, girişimin Türkiye'nin en büyük sosyal projesi olduğunu belirtirken, Doğan Yayın Holding Başkanı Mehmet Ali Yalçındağ, Milliyet, Hürriyet ve Kanal D'nin medya desteğini üstlendiği projeye emek vermekten gurur duyduğunu söyledi.

'Gündemde tutulacak'

Çırağan Sarayı'nda yapılan galaya eşi Emine Erdoğan'la katılan Erdoğan, Türkiye'de engellilerin sorunlarının çözümüne dönük adımların geçmişte yeterince atılmadığını söyledi. Projenin Türkiye'de bir "ilk" olduğunu belirten Erdoğan şöyle konuştu:

"Kampanya, engelliliğin konuşulur hale gelmesi, gündemde tutulması ve toplumda bilinç oluşturulması bakımından önemli. Projeye devlet ve milleti, muhtaç kesimlerle hayırseverleri buluşturmayı hedefliyoruz. Toplumun her kesimini gökkuşağının renklerinde buluşmaya, hayatın bütün renklerine sahip çıkmaya davet ediyorum. Adalet terazisi dengesiz, cezaevi güçlü, şefkatevi zayıf bir ülkenin kalkındığını iddia etmek doğru olmaz."

Sadece 24 bini eğitim alıyor

Eğitilebilir ve eğitim çağındaki 300 bin engelli çocuktan yalnızca 24 binine özel eğitim imkânı sunulduğunu belirten Erdoğan, şu anda 42 ilde çok programlı eğitim merkezleri gibi projeler dahil, 60 projenin uygulamasını başlattıklarını kaydetti. Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik de engellenmiş olmanın daha çok problem çıkardığını belirterek, "Proje, sosyal devlet ile sosyal milleti bir araya getirecek" dedi.

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu ise sadece yardım amaçlı değil, eğitim ve istihdam amaçlı bir engelliler politikasını desteklediklerini kaydederek, bu konuda AB standartlarının yakalandığını söyledi.

'Renkler parlayacak'

Doğan Yayın Holding Başkanı Mehmet Ali Yalçındağ ise böylesi önemli bir projenin hayata geçirilmesine emek veren Doğan Grubu adına mutluluk duyduğunu vurgulayarak şunları söyledi: "Gökkuşağı Projesi hem ülkemizin hem de engelsiz bireylerin hayatlarına yepyeni parlak renkler katacak. Ülkemizde 8.5 milyon vatandaşımız çeşitli engellerle mücadelesine devam ediyor. Onların, engellerini aşmak için inançları var. Tek ihtiyaçları biraz ilgi, fark edilmek, toplumla bütünleşebilmeleri için gerekli olan ufaklık düzenlemelerin yapıldığını görmek."

Geceye İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, AKP Milletvekili Lokman Ayva, İstanbul Valisi Muammer Güler ve eşi Neval Güler de katıldı.

Bir gecede 13 milyon YTL

Proje için geceye katılanlar 13 milyon YTL tutarında bağış yaptılar. Böylece aralarında İstanbul, Bingöl, Ağrı, Artvin, Siirt'in de bulunduğu 19 ilde özürlülere yönelik eğitim merkezi yapma hedefi

belirlenen proje için ilk altı merkezin kaynağı sağlanmış oldu. Benzeri kampanyalardan gelen paralarla tespit edilen diğer bölgelerde de çok programlı özel eğitim merkezleri açılacak.

Sembolü rüzgâr gülü

Proje adını, her bir rengiyle tüm özürlü gruplarını ve hedef kitle olan toplumun tüm kesimlerini birleştirmesi amacıyla gökkuşağından aldı. Bu nedenle projeye slogan olarak "Hayatın tüm renklerini paylaşmak adına, Gökkuşağı ile güven dolu yarınlara", "Gökkuşağında sizin de bir renk olmanız çok şeyi değiştirebilir" seçildi. Projenin sembolü ise halkın desteğiyle sağlanacak enerji nedeniyle "rüzgâr gülü" olarak belirlendi.

Milliyet güç ortağı

Milliyet gazetesi, Gökkuşağı Projesi'nin güç ortağı olarak görev yapacak ve projeye medya desteği verecek. Milliyet, Gökkuşağı Projesi'nin halkın gündeminde kalmasını sağlayacak ve takipçisi olacak. Projeye destek veren Milliyet gazetesi adına Yayın Koordinatörü Emre Oral, Kanal D adına Aydın Doğan Vakfı Yürütme Kurulu Başkanı Candan Fetvacı, Hürriyet gazetesi adına Fikret Ercan ile Honda Türkiye Genel Müdürü Katsumi Savai, milli basketbolcu İbrahim Kutluay, modacı Banu Hatipoğlu, sanatçılar Perran Kutman, Hülya Avşar, Nükhet Duru ve Cenk Eren'e plaketleri Erdoğan ile eşi Emine Erdoğan tarafından verildi.

Suçla İtilmeyi Kelepçe Önlemez

Çocuk hakları savunucularına göre, suçla itilen çocukların sayısındaki artış ve güvenlik gerekçeleriyle kelepçe yasağının yeniden gündeme getirilmesi, problemi çözmekten çok, çocukları suçla iten nedenlerin üstünü örtmeye yönelik politikaların uzantısı.

BİA Haber Merkezi

02/03/2006 [Kemal ÖZMEN](#) ► kemal@bianet.org

BİA (İstanbul) - Çocuk hakları savunucuları, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün çocuklara kelepçe takılmasına ilişkin yasağın kaldırılması yönündeki talebine tepki gösterdiler.

"Çocuklara verilen haklar uygulamaya konulmadan geri alınmak isteniyor. Halen yasağa rağmen birçok yerde çocuklara kelepçe uygulaması sürüyor."

Çocuk hakları savunucuları, suçla itilen çocukların sayısındaki artış ve güvenlik gerekçeleriyle kelepçe yasağının yeniden gündeme getirilmesinin, problemi çözmekten çok, çocukları suçla iten nedenlerin üstünü örtmeye yönelik politikaların uzantısı olduğu görüşündeler.

Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı 2. Başkanı **Nevin Özgün**, Sokak Çocukları Rehabilitasyon Derneği Başkanı Prof. Dr. **Oğuz Polat**, Özgürlüğünden Yoksun Gençlerle Dayanışma Derneği (Öz-ge Der) Başkanı **Berin Çanlı** ve Antalya Barosu Çocuk Hakları Merkezi'nden Avukat **Yasemin Onat**, Emniyetin çocuklara yeniden kelepçe takma isteğini **bianet**'e değerlendirdi.

Emniyet: Özgürlüklerle güvenlik arasındaki denge güvenlik aleyhine bozuldu

Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkan Yardımcısı Cengiz Zeybek'in kaleme aldığı "**Yeni Yasal Düzenlemeler Doğrultusunda Asayiş Suçlarının İstatistiksel Analizi**" başlıklı raporda, ceza yasalarında yapılan değişiklikler sonucu, özgürlüklerle güvenlik arasındaki hassas dengenin, güvenlik aleyhine bozulduğu iddia [ediliyor](#).

Bu değişikliklerin, polisin yetkilerini kötüye kullanacağı önyargısıyla yapıldığı savunulan raporda, çocuklara yeniden kelepçe talebi şöyle gerekçelendiriliyor:

"Kelepçe kullanımı önleyici bir tedbir. Birçok ülkede şüphelilere kelepçe takmak, polis ve sevk edilen kişinin güvenliği için vazgeçilmez. [Adalet Bakanlığı önünde vurulan canlı bomba](#) 18 yaşından küçük olsaydı ve sağ yakalansaydı, şahsa kelepçe takılmaksızın doğrudan çocuk şubesine, buradan da savcıya götürülecekti."

Polat: Suç artışını çocuklara bağlamak kabul edilemez

Prof. Dr. Polat, emniyetin kelepçe takma isteğinin altında "çocuklara yetişkin gibi ceza verilsin" anlayışının bulunduğunu ve bunun kabul edilemeyeceğini söyledi ve ekledi:

"Suç sayısı, çocuklara kelepçe takılmaması gibi nedenlerden dolayı artmıyor. Bu sorunun kökeninde, suça karışmış çocukların rehabilitasyonun yapılmaması, toplumsal eşitsizliğin ve yoksulluğun gün geçtikçe artması gibi nedenler var."

Çocukları gözeten uygulamaların tartışma konusu yapılarak, asıl problemin gözden kaçırılmaya çalışıldığını ifade eden Polat, bütün illerde çocuk mahkemeleri kurulmasına ilişkin kanunun üzerinden 10 yıl geçmesine karşın, halen sadece 11 ilde çocuk mahkemesi bulunmasının da bir eksiklik olduğunu ifade etti.

Çanlı: "Çocukları damgalıyor ve psikolojik olarak incitiyor"

Çanlı, suça itilen çocukların birey ve çocuk olarak gereksinimlerinin güven ortamı olduğunu, bunun kelepçeyle sağlanamayacağını söyledi.

"Kelepçenin, ne olursa olsun, çocuklar için kullanılmaması gerekiyor. Saldırgan, iri kıyım, uyuşturucu etkisi altında olduğu bahanesiyle dahi bu tür uygulamaların yapılmaması, çağdaş, insan haklarına uygun tekniklerin kullanılması gerekiyor. Kaldı ki, mahkemelerle cezaevleri arasındaki sevk sırasında bu gerekçe tamamen geçersiz kalıyor."

Çalıştıkları çocuklardan kendilerine gelen şikayetlerin, kelepçe uygulamasının sürdüğü yönünde olduğunu belirten Çanlı, "Her şeyden önce, yetişkinlere de uygulandığı takdirde insanlık dışı bir muamele olarak kabul edilen kelepçe kullanımının acil olarak durdurulması gerekiyor" dedi.

"Kelepçeler aşırı sıkıldığı için çocukların bileklerinde uzun süreli izlerin oluşmasına neden olabiliyor. Fiziksel olsun olmasın, bu yaralamanın bir diğer yönü, yargı ya da infaz sonrasında tahliye olan çocukların damgalanması ve psikolojik olarak incinmeleri."

Özgün: Öncelik her zaman çocuğun üstün yararı

Nevin Özgün, -suça karışmış olsa da- önceliğin her zaman, "çocuğun üstün yararı" olması gerektiğini söyledi.

Kelepçe uygulamasının hiçbir şekilde gündeme getirilmemesi gerektiğini vurgulayan Özgün, çocukları suça iten örgütlerle mücadele edilmesi gerektiğini ifade etti.

Onat: Polis, kelepçe önermek yerine, uzmanlaşmış personelle çözüm geliştirmeli

Onat, emniyetin kelepçe takma talebi yerine, polisin çocuk konusunda meslek içi eğitimle uzmanlaşmış personelin katkısıyla, çocuğun yararını gözeten başka önlemler geliştirmesi gerektiğini ifade etti.

[Çocuk Koruma Kanunu'nun](#), "Çocuğun Nakli" başlıklı 18. maddesi şöyle:

"Çocuklara zincir, kelepçe ve benzeri aletler takılamaz. Ancak zorunlu hallerde çocuğun kaçmasını, kendisinin veya başkalarının hayat veya beden bütünlükleri bakımından doğabilecek tehlikeleri önlemek için kolluk tarafından gerekli önlemler alınabilir."

Onat, bu maddenin zorunlu hallerde bile bu tip aletlerin takılmamasını söylememesinin bir eksiklik olduğunu, kolluk kuvvetlerinin bunu her durumda kendilerine gerekçe yaptıklarını söyledi.

Avukat Onat, kelepçe ve zincir takılmasını yasaklayan ve şu an yürürlükte olan Çocuk Koruma Kanunu'nun ve ilgili uluslararası sözleşmelerden **Çocuk Adalet Sisteminin Uygulanması Hakkında Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları** (Pekin İlkeleri), **Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin Birleşmiş Milletler Kuralları'nın** (Havana Kuralları) tarif edildiği gibi uygulanmadığını söyledi.

Onat, mahkeme koridorlarında çocuğun kendisine veya çevresine zarar verme ihtimali dahi olmayan durumlarda, hâlâ kelepçeyle dolaştırıldığında tanık olduğunu söyledi.

"Yasal dayanak açıkken hâlâ bu şekilde davranılması ve birtakım yollarla uygulanmayan yasal dayanağın da şu anda uygulanan düzene dönüştürülmesi çabaları, çocukların onurunu kırmak, kişisel özelliklerini yok saymak için midir?

"Yoksa istenen, çocuğu sevk eden kolluk kuvvetine mensup kişilerin sayısının kalabalık olmasına rağmen, tek bir çocuğu dahi kelepçesiz, zincirsiz taşıyamayacaklarını, çünkü çocukların tehlikeli olduklarını mı göstermektir? Unutulmamalı ki çocuklar tehlikeli değiller, tehlikedeler." (KÖ)

Evrensel – 28.02.2006

Zengin yoksul arasında

13.4 kat gelir farkı var

Türkiye'de en yoksul yüzde 10'luk kesimin toplam gelirden aldığı pay yüzde 2.3'te kalırken en zengin yüzde 10'luk kesimin aldığı pay ise yüzde 30.9 oldu. 2004 yılında en zengin yüzde 10'la en yoksul yüzde 10'luk kesim arasında 13.4 katlık bir fark bulunuyor. En yoksul kesimin gelirden aldığı pay Türkiye genelinde aynı kalırken kırsal kesimde azaldı. Bu durum gözleri yine hükümetin uyguladığı tarım politikalarına çevirdi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2004 Hanehalkı Bütçe Anketi sonuçlarından elde edilen gelir çalışmasının sonuçlarını açıkladı. Buna göre 2004 yılında Türkiye'deki hanelerin toplam kullanılabilir geliri 218 katrilyon 752 trilyon lira olarak hesaplandı. Bu gelirin 4 katrilyon 928'ini birinci yüzde 10'luk dilim (1 milyon 709 bin aile) alırken, en zengin yüzde 10'luk dilimin aldığı pay ise bunun 13.4 katı düzeyinde 67 katrilyon 570 trilyon lira olarak gerçekleşti.

2003 yılına göre en yoksul kesimin yüzde 2.3 olan payı değişmezken, en zengin yüzde 10'luk kesimin payı ise yüzde 33.2'den yüzde 30.9'a geriledi. En zengin kesimin payındaki bu gerileme ikinci yüzde 10'luk dilimden başlayarak diğer diğer dilimlerin gelirden aldıkları paylarını artırmalarından kaynaklandı. Buna göre ikinci yüzde 10'luk dilimin payı 2004 yılında yüzde 3.7'den yüzde 3.8'e, üçüncü dilimin payı yüzde 4.7'den yüzde 4.9'a, dördüncü dilimin payı yüzde 5.6'dan yüzde 5.8'e, beşinci dilimin payı yüzde 6.6'dan yüzde 7'ye, altıncı dilimin payı yüzde 7.8'den yüzde 8.3'e, yedinci yüzde 10'luk dilimin payı yüzde 9.4'ten yüzde 9.9'a, sekizinci dilimin payı yüzde 11.5'ten yüzde 12'ye, dokuzuncu dilimin payı ise yüzde 15.1'den yüzde 15.3'e yükseldi.

Kırsalın payı daha da azaldı

Kentlerde 2003 yılında yüzde 2.3 olan en yoksul yüzde 10'luk kesimin gelirden aldığı pay 2004 yılında yüzde 2.5'e çıkarken, kırsal kesimde ise bunun tersine yüzde 2.4'ten yüzde 2.3'e geriledi. Kentlerde en zengin yüzde 10'la en yoksul yüzde 10 arasında 12.5 kat olan gelir farkı, kırsal kesimde ise 12.1 puan olarak hesaplandı. Türkiye nüfusunun yüzde 61'inin yaşadığı kentler Toplam gelirden yüzde 73 oranında pay alırken, nüfusun yüzde 39'unun bulunduğu kırsal kesimin gelirden aldığı pay ise yüzde 27'de kaldı.

YÜZDE 20'LİK DAĞILIMDA 7.7 KAT FARK

Yüzde 20'lik dilimler halinde bakıldığında 2003 yılında yüzde 6.6 olan en yoksul yüzde 20'lik kesimin harcanabilir gelirden aldığı pay aynı kalırken, en zengin yüzde 20'lik kesimin payı ise yüzde 48.3'ten yüzde 46.2'ye geriledi. İkinci yüzde 20'lik dilimin payı yüzde 10.3'ten yüzde 10.7'ye, üçüncü dilimin payı yüzde 14.5'ten yüzde 15.2'ye ve dördüncü yüzde 20'nin payı ise yüzde 20.9'dan yüzde 21.9'a çıktı. 2003 yılında 8.1 kat olan en zengin yüzde 20'lik dilimle en yoksul yüzde 20'lik dilim arasındaki gelir farkı 2004 yılında 7.7 kat olarak ölçüldü.

Türkiye OECD'nin en fakiri

Evrensel 13.02.06

Ekonomide son yıllarda sağlanan yüksek oranlı büyümeler Türkiye'de, kişi başına gelir düzeyinde etki etmedi. Türkiye halkı yine OECD ülkelerinin en yoksulu oldu. OECD'de ortalama 100 olan satın alma gücü paritesine göre kişi başına düşen gelir Türkiye'de 30'da kalırken, yine OECD'de 100 olan fiyat düzeyi ise Türkiye'de 60 olarak hesaplandı.

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), üye ülkelerin satın alma gücü paritesine göre kişi başına gelir düzeyi ve fiyat düzeylerini açıkladı.

Buna göre 2004 yılında 29 olan Türkiye'deki kişi başına gelir düzeyi 2005 yılında 30'a yükseldi. OECD ülkelerinin ortalama gelir düzeyi 100 kabul edilerek oluşturulan endekse göre Türkiye OECD ortalamasına 1 puan daha yaklaştı ancak yine de kişi başına gelir açısından OECD'nin en yoksul ülkesi olmaktan kurtulamadı. Türkiye'nin kişi başına gelir endeksi 2002 yılında 27, 2003 yılında 28 ve 2004 yılında da 29 olarak hesaplanmıştı.

Gelir düzeyi açısından dipte yer alan Türkiye fiyat düzeyi açısından ise OECD ortalamasına hızla yaklaşılmaya geçen yıl da devam etti. 2005 yılında OECD'de ortalama 100 olan fiyat düzeyi Türkiye'de ise 60 olarak hesaplandı. Fiyat düzeyi geçen yıl OECD ortalamasına 6 puan birden yaklaşan Türkiye 27'nci sırada yer aldı. Kişi başına gelirden Türkiye'nin üzerinde yer alan Polonya, Slovakya ve Çek Cumhuriyeti fiyat düzeyinde ise Türkiye'nin altında kaldılar.

OECD söz konusu hesaplamaları yaparken satın alma gücü paritesine göre dolar kurunu 0.830 YTL olarak esas aldı. SPG'ye göre dolar kuru 2002 yılında 0.611, 2003 yılında 0.752 ve 2004 yılında da 0.793 YTL düzeyinde bulunuyordu.

En zengin Lüksemburg

30 OECD ülkeleri arasında en yüksek kişi başına gelire 213 endeks değeriyle Lüksemburg sahip bulunurken, en yüksek fiyatların ise 146'yla İzlanda da olduğu belirlendi. OECD'nin belirlemelerine göre kişi başına gelirden geçen yıl Lüksemburg'u, 151 endeks değeriyle Norveç, 145'le ABD, 133'le İrlanda, 126'yla İzlanda, 118'le Danimarka, 117'yle Kanada, Avusturya, İsviçre, 115'le İsveç, 112'yle Avustralya ve Hollanda, 110'la Finlandiya, 109'la Belçika ve İngiltere, 107'yle Japonya, 106'yla Fransa,

102'yle Almanya, 100'le İtalya izledi. Yeni Zelanda (89), İspanya (88), Kore (77), Yunanistan (76), Çek Cumhuriyeti (67), Portekiz (67), Macaristan (58), Slovakya (53), Polonya (47) ve Meksika (36), Türkiye ile birlikte OECD ortalamasının altında kişi başına gelire sahip ülkeler oldular.

Satın alma gücü paritesine göre geçen OECD'nin en yüksek fiyat düzeyine sahip ülkesi olan İzlanda'yı (146), 145 endeks değeriyle Norveç izledi. OECD'de ortalama 100 olan fiyat düzeyi, Danimarka için 136, İsviçre için 132, İrlanda için 122, İsveç için 118, Finlandiya için 116, Lüksemburg için 115, Japonya için 114, Almanya ve İngiltere için 111 olarak hesaplandı. Fransa ve Hollanda 109, Avusturya 108, Belçika 106 Avustralya ve İtalya 103, Kanada ve Yeni Zelanda 101 fiyat düzeyiyle OECD ortalamasının üzerinde yer aldılar. ABD 98, İspanya 93, Yunanistan ve Portekiz 85, Kore 73 Meksika 66, Macaristan 62, Türkiye 60, Çek Cumhuriyeti ve Polonya 58, Slovakya 56 endeks değeriyle OECD ortalamasının altında kaldılar.

ET VE SÜT TÜKETİMİ YETERLİ DEĞİL

Et ve süt tüketiminde Türkiye, birçok ülkenin gerisinde kalıyor. ANKA'nın Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR) verilerinden derlediği bilgilere göre, Türkiye'de yeterli düzeyde süt ve kırmızı et tüketilmiyor. Türkiye'deki yıllık toplam arz ve nüfus bilgileri göz önüne alındığında kişi başına 2002'de 147 kilogram, 2003'te 158'e, 2004'te 150, 2005'te ise 149 kilograma süt ve süt ürünleri tüketildi. AB ortalaması 79.2 kilo olan kişi başına süt tüketimi Türkiye'de 25-30 kiloda kalıyor. Birliğe yeni katılan ülkelerde 96.1, Rusya'da 90.3, ABD'de 92.1, Arjantin'de 54.9 kilogram süt içiliyor.

Bir temel gıda maddesi olan kırmızı et tüketim rakamlarına bakıldığında ise, Türkiye'de kişi başına et tüketiminin 11.2 kilogramda kaldığı görülüyor. Arjantin 59.1 kiloluk kişi başına kırmızı et tüketimiyle ilk sırada yer alırken, bunu 43.1 kiloyla ABD, 19.8 kiloyla AB ülkeleri, 18.3 kiloyla Çek Cumhuriyeti, 16 kiloyla Rusya izliyor.

Evrensel – 10.01.2006

Çocuğunu yurttan alana para veriliyor

Türkiye genelinde yurt ve yuvalarda barınan 20 bin çocuğun yarısından fazlasının, “sadece ekonomik koşullar nedeniyle” ailelerinden ayrı oldukları iddia ediliyor.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK), bu tahminden hareketle “anneye dönüş projesi” başlattı. Projenin başlamasının üzerinden 9 ay geçti. Bu sürede, ekonomik nedenlerle yurtlarda yaşayan yaklaşık 12 bin çocuktan 1673'ü ailesinin yanına döndü. Bu ailelere, kurum tarafından maddi yardım yapılmaya başlandı. İstanbul'da 166, Ankara'da 41, İzmir'de 108, Bursa'da 21, Bingöl'de 60 ve Adana'da 23 çocuk artık annesinin yanında yaşıyor.

Kim takip ediyor?

Bu çocuklar için yapılan ayni ve nakdi yardımlarda, çocukların yaşadığı bölgelerin sosyo ekonomik özellikleri göz önünde bulunduruluyor. Ailesi yanında bakılan çocukların her biri için 158 Yeni Türk Lirası (YTL) nakit olarak, ayrıca sağlık, okul ve kırtasiye benzeri ihtiyaçların karşılanması amacıyla da yaklaşık 150 YTL veriliyor. Bazı bölgelerde ise ayni ve nakdi yardımlar 200 YTL'ye ulaşıyor.

Kurum bakımı sırasında yapılan harcamalar düşünüldüğünde, ailelere yapılan yardımların miktarı oldukça düşük. Öte yandan, bu projeye büyük “tasarruf” yapan SHÇEK'nin, çocukların gelişimlerinin sağlıklı olup olmadığını nasıl denetlediği merak konusu.

Hindistan'ın Yoksulları İlaç Deneği

Çok uluslu ilaç şirketlerinin eğitimsiz yoksulları kullandığı klinik deneyler fazlasıyla arttı. Hem hükümet denetimi gevşek hem de hastalar çok az soru soruyor. Maliyet, Batı'ya göre yüzde 60 daha düşük. Akademisyen Prasad: "Sömürgecilik de bu zaten."

BİA Haber Merkezi
09/01/2006

BİA (Londra) - İlaç şirketlerinin Hindistan'ın yoksullarını yeni ilaç araştırmalarında denek olarak kullanmasıyla, ülke dünyanın en büyük klinik deneme tahtası olma yolunda.

American Journal of Bioethics'in (Amerikan Biyoetik Dergisi) editörlerinden **Sean Philpott**, çok uluslu şirketlerin tavrını "altına hücum"a benzetiyor. "Yüz doların kandırmak için fazlasıyla yeterli olduğu eğitimsiz yoksulların, aslında zorlamayla karşı karşıya olduklarının farkında olmadıklarını" söylüyor.

Ülkenin mart ayında Dünya Ticaret Örgütü'nün ilaç patentleriyle ilgili düzenlemesini uygulamaya koymasının ardından, Hindistan'da jenerik ilaç üretimi yasadışı hale geldi.

İlaç şirketlerinin ülkede yürüttüğü testlerin sayısında mart ayından bu yana büyük oranda artış var. Çünkü, hem hükümet denetimi gelişmiş ülkelere oranla çok daha gevşek hem de testlerin maliyetleri, yoksullar ve yetmiş elemanlar sayesinde çok daha düşük.

Rabo India Finance'in araştırmasına göre, ilaç araştırmalarının maliyetinin yüzde 40'ını testler oluşturuyor. Testleri Hindistan'da gerçekleştirmekse maliyeti yüzde 60 düşürüyor.

Sağlık hizmetleri danışmanlığı şirketi Bain & Co'dan **Ashish Singh**, çok uluslu şirketlerin Hindistan'da gerçekleştirdiği klinik deneylerin toplam hacminin 2010 yılında 2 milyar doları bulacağını öngörüyor.

Şirketlerin Hindistan'ı deney bölgesi olarak seçmesinin bir başka nedeni de, "tedavi saflığı"; yani, Batı'da yaşayanlar gibi türlü türlü ilaçlara maruz kalmamış olmaları.

Hindistan'da antidepresanların nasıl pazarlandığı üzerine bir çalışması bulunan, Edinburgh Toplumsal ve Siyasal Çalışmalar Okulu'ndan **Stefan Ecks**, bu deneylerde "Doktorları işe almak daha kolay, çünkü Batı'daki meslektaşlarının geçmek zorunda olduğu etik prosedürler burada yok" diyor; "Hastalarsa, ne olup bittiğine dair çok daha az soru soruyor."

Yoksul deneklerin üretimine katkıda bulundukları ilaçlardan yararlanma şansı da yok denecek kadar az. Zira bu ilaçlar Batı'daki gelişmiş ülkelerin pazarları için üretiliyor.

İlaç deneyleri, Hindistan'da da tartışılır durumda.

2004'te iki ilaç şirketi, Hayderabad merkezli Shantha Biotech ve Bangalor merkezli Biocon, sekiz ölümle sonuçlanan yasadışı deneyler nedeniyle gündeme geldi.

Shantha Biotech, kalp hastalığı için ürettiğini açıkladığı bir ilacın deneyleri için, deneklerin rızasını gerektiği gibi almamıştı. Biocon'sa, ilaçlarla ilgili izinleri düzenleyen idari birimden gereken izni almaksızın, genetik olara değiştirilmiş ensülin deneyleri yapmıştı.

Sun Pharmaceuticals, doktorların bir meme kanseri ilacı olan Letrozole'ü, reçetelerinde 400'den fazla

kadına üreme tedavisi kapsamındaymış gibi yazlamalarını sağladı; böylece gizli bir klinik deney yürütmüş oldu. Sonuçları da ilacın pazarlamasında kullandı.

Çok uluslu ilaç şirketleri, Pfizer ve Eli Lilly yıllardır ilaç teslerini Hindistan'da yürütüyorlar; Novo Nordisk ve GlaxoSmithKline'sa son iki yılda davalarla karşılaştı.

Bu şirketlerin hiçbiri, bu haberle ilgili yorum istendiğinde, yanıt vermedi.

Wisconsin-Madison Üniversitesi'nden tıp ve biyoetik tarihi uzmanı **Srirupa Prasad**, "Üçüncü Dünya'daki hayatlar, Avrupa'dakinden çok daha değersiz. Zaten sömürgecilik de böyle bir şey" diyor. (SC/TK)

* bianet, Scott Carney'nin haberini, özetleyerek yayınladı.

[sayfa başına dön](#)

[../2006/01/07/73220.htm](http://2006/01/07/73220.htm)

[Yazıcıdan Çıkart](#)

Evrensel – 11.01.2006

Yoksulun payına kelle düştü

Yıl içerisinde evine et götüremeyen dar gelirli vatandaşlar, Kurban Bayramı'nda topladıkları kelle, tırnak gibi sakatatları omuzlayarak evlerine götürmeyi tercih etti. Erzurum'da kimliğini açıklamayan yaşlı bir kadın, Yıldızkent mevkiinde omuzladığı kesilmiş büyükbaş hayvan kellesini yürüyerek evine götürdü. Geçen Kurban Bayramı'ndan bu yana evine et girmediğini belirten yaşlı kadın, "Dulum. 5 çocuğum var 3'ünü okutuyorum. Evime et alamıyorum. Gecekondu semtinde oturduğumuzdan komşularım da benim gibi yoksul. Mecburen vatandaşlardan kestikleri kurbanların kelle, paça gibi sakatatlarını toplayıp evime götürüyorum" dedi.

Hürriyet

Ekonomi

Yoksulluk sınırı 1.602 YTL

ANKA

Türk Harb-İş, dört kişilik bir ailenin açlık sınırının geçen yıl Aralık ayında 510,64 YTL'ye, yoksulluk sınırının ise 1.602,90 YTL'ye yükseldiğini açıkladı.

Harb-İş, çalışan ve eşi ile 0-6 ile 6-15 yaş grubundaki iki çocuğun Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlediği asgari kalori miktarını alabilmeleri için yapılması gereken mutfak harcaması tutarının aralıkta 88 Yeni Kuruş artarak 510,64 YTL'ye yükseldiğini hesapladı.

Söz konusu ailenin beslenmenin yanı sıra giyim, sağlık, barınma ve eğitim başta olmak üzere diğer zorunlu elal alınarak belirlenen yoksulluk sınırı da aralıkta 3,51 YTL artarak 1.602,90 YTL'ye yükseldi.

18 Ocak 2006

© Copyright 2006 Hürriyet

www.hurriyetkurumsal.com

Evrensel – 18.01.2006

50 milyon Afrikalı çocuk okulsuz

Afrika'da yaklaşık 50 milyon çocuk, çeşitli nedenlerden dolayı okula gidemiyor. Afrika Birliği'nin kıtada son 10 yıldaki eğitim durumuyla ilgili olarak hazırladığı ve eğitim bakanlarının katıldığı konferansa sunulan raporda, eğitime yatırımların azalması, hükümetlerin taahhütlerine yeterince uymaması, kaynak kıtlığı, yüksek nüfus artışı ve kalifiye çalışanların göç etmesi gibi nedenlerin okula gidilememesinin nedenleri arasında gösterildi.

Etiyopya'nın başkenti Addis Ababa'daki konferansa sunulan raporda, Afrika'da 1990'lı yıllarda eğitim için kişi başına harcama miktarının 45 dolar olduğu, rakamın 2002 ve 2003 yıllarındaysa 20-25 dolar seviyelerine indiği belirtildi. Afrika ülkelerinden bazılarının gayri safi milli hasıllarının yüzde 3'ünden, hükümetlerin bütçelerinin yüzde 12'sinden azını eğitim için ayırdığı bildirildi. Raporda, Afrika'nın bu oranlarla 2015 yılında parasız ilköğretim sağlama hedefini yakalayamayacağına dikkat çekildi.

Güney Afrika Eğitim Bakanı Naledi Pandor, konferansta yaptığı konuşmada, Afrika Birliği ülkelerinin 2015 yılındaki hedefi yakalayabilmek için bütçelerinin en az yüzde 25'ini, gayri safi milli hasıllarının da yüzde 6'sını eğitime harcamaları gerektiğini söyledi. Cezayir Milli Eğitim Bakanı Ebubekir Benbouzid ise bağış yapan ülkeler ve Afrika'nın kalkınma ortaklarının özellikle eğitimde olmak üzere bölgesel hedeflerin başarılması için destek vermeleri gerektiğini ifade etti.

Evrensel -18.02.2006

Avrupa'nın en yoksuluyuz

Satın alma gücü paritesi (SAGP) ile AB ülkelerinde kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) 100 olarak alındığında, Türkiye 29 puan ile son sırada kalıyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "Satınalma Gücü Paritesiyle Kişi Başına Gayrisafi Yurtiçi Hasıla 2003 Yılı Kesin ve 2004 Yılı Geçici Sonuçları"nı açıkladı. Buna göre, 2003'te AB'ye üye 25 ülkede ortalama kişi başına 100 olan GSYH hacim endeksi, 34 ülke ile karşılaştırıldığında Türkiye 27 ile en düşük, Lüksemburg ise 219 ile en yüksek değere sahip bulunuyor.

2004 yılı geçici sonuçlarına göre de sonuç değişmiyor ve Türkiye 29 puan ile en düşük, Lüksemburg ise 227 puan ile en yüksek değere sahip oluyor. 2004 yılı geçici sonuçlarına göre, en yüksek değere sahip olan Lüksemburg AB 25'e göre yüzde 127 daha fazla kişi başına GSYH'ya, en düşük değere sahip Türkiye AB 25'e göre yüzde 71 daha düşük kişi başına GSYH değerine sahip görünüyor.

Türkiye AB 25'in yüzde 29'u, Portekiz ise AB 25'in yüzde 72'si oranında kişi başına GSYH değerine sahip iken, Portekiz Türkiye'den yaklaşık yüzde 148 oranında daha fazla kişi başına GSYH değerine sahip bulunuyor. Lüksemburg'da kişi başına GSYH değeri ise Türkiye'nin yaklaşık 7.8 katını buluyor.

2004 sonuçlarına göre, Türkiye 29 puan ile son sırada yer almasına karşılık, AB'ye önümüzdeki yıl üye olacak Bulgaristan 30 puan ile sondan ikinci, Romanya da 31 puan ile sondan üçüncü sırada yer alıyor. AB üyeleri içinde ise en düşük değere 43 puanla Letonya sahip oldu.

Tarih: 01/02/2006

'SHÇEK tasarısı Anayasa'ya aykırı'

Sosyal hizmetler alanında çalışan meslek grupları ve bu alanda faaliyet yürüten demokratik kitle örgütleri tarafından oluşturulan Sosyal Hizmetler Platformu'nca, 2828 Sayılı SHÇEK yasası yerine, hazırlanan yeni yasa tasarısıyla ilgili dün toplantı düzenlendi. Toplantıda konuyan Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Başkanı Murat Altuğgil, SHÇEK'in, siyasi iktidarların tercihleri doğrultusunda atanan üst yönetimler ile sosyal hizmetler alanında bilgi ve deneyimi bulunmayan kişilerce keyfi yönetildiğini belirtti.

Altuğgil, "Anayasa'da aile, kadın ve çocuğun korunması asli olarak devlete verilmiştir. Ancak yeni yasa tasarısı bu görevleri yerine getirmeyi amaçlamadığından Anayasa'ya aykırıdır" dedi.

'DEVLETİN STANDARDI BU OLAMAZ'

Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası Başkanı Koksall Aydın da yurt ve yuvaları denetlemek için kamera yerleştirilmesi söylemlerini eleştirdi. Aydın, çocukların militarist ve otoriter yöntemlerle terbiye edilemeyeceğini, bu çocukların bireysel özgürlüğüne saygı duyulması ve

bunların korunması gerektiğini kaydetti. Sosyal hizmet sunumunda taşeron şirketler aracılığıyla yapılmasının yanlış olduğunu ifade eden Aydın, "SHÇEK'in piyasaya açılması kalitenin düşürülmesi anlamına geliyor. Eğitimsiz insanların anne ve baba görevini yerine getirmesi bekleniyor. Devletin korunmaya muhtaç çocuklar için standardı bu olamaz" dedi.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Evrensel – 13.12.2005

Patronlar özürlü işçi almıyor

Türkiye İş Kurumu (İşkur) İstanbul İl Müdürü Muammer Coşkun, İstanbul'da özürlü istihdam etme yükümlülüğü bulunan 4 bin 257 işyerinin toplam 9 bin 906 özürlü açığı bulunduğunu belirterek, bu işyerlerini uyarmaya başladıklarını bildirdi. İş Yasası uyarınca 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinin belli oranlarda özürlü, eski hükümlü çalıştırmak zorunda olduğunu, bu yükümlülüğü yerine getirmeyen işyerlerine de idari para cezası kesildiğini hatırlatan Coşkun, "İşveren, istediği nitelikteki işçi sayısını bize bildirir. Biz, işverenle istihdam edeceği işçi sayının asgari 3 katı özürlü ile görüştürürüz. İşyeri, görüşmeden sonra 15 gün içinde yanıt verir. Bu görüşmelerde kontenjan açığının bir bölümünü tamamlarsa, bu işyerinin iyi niyetini gösterir. 15 gün içinde yanıt vermezse, artık bu işyerine karşı ceza yazmaktan başka çare yoktur" dedi.

Evrensel – 06.12.2005

Ekmek çöpe düşünce...

Erman Koçak

Keskin bir kokunun içinde, etrafta uçuşan sinek ve böceklerle aldırış etmeden çöpten topladıkları plastik ve kağıtlarla hayatta kalıyorlar. Adana'da 1200 ton çöpün döküldüğü Sofulu Çöplüğü'nde geri dönüşüm fabrikaları için çöp toplayan işçiler, yıllardır bu yolla geçinmeye çalışıyorlar.

Kışın sertleşmesi ile birlikte gözleri artık kağıt ve plastik dışında şeyler de arar olmuş. Çöplükte buldukları ağaç parçalarını yakacak olarak kullanan işçiler, ara sıra gelen "arkadaşlar"; yani çevrede kurulu çadırlardan ekmek ve yiyecek aramak için çöplüğe gelenler olduğunu söylüyorlar.

'Mikrop bize işlemiyor'

İlkokulu bitirdikten sonra abisi ile birlikte çöplükte çalışmaya başlayan Halim Tekin, 15 yıldır çöp topladığını söylüyor. Mardin'den Adana'ya göç ettikten sonra bu işe başladıklarını da ekleyen Tekin, evli olduğunu belirterek, hiçbir sosyal güvencelerinin olmadığını anlatıyor. Kışlık ihtiyacını gidermek için, çöplükten kağıt ve plastik ayrı ağaç parçaları da aramaya başladıklarını anlatan Tekin, "Kışın ısınmak için her sene bu şekilde ağaç da topluyoruz. Aldığımız para ortada, biz de bir ihtiyacı bu şekilde sağlıyoruz" diyor.

"Artık kokuya alıştık. Hasta da olmuyoruz. Çünkü mikrop bize işlemiyor" diye konuşan Ali Özer ise aldıkları paranın çıkan çöpün miktarına göre değiştiğini söylüyor. Bazı aylar 300 aldıklarını bazı aylar ise bunun neredeyse yarısını aldıklarını aktaran Özer, tek sosyal güvenceleri olan Yeşil Kart'ın ise iptal edilmesine tepkili. "Evime gelip, aylık 300 milyon alıyon, ne Yeşil Kart'ı, diyorlar. Gelsinler ben onlara 300 milyon vereyim de geçinsinler bakalım" diyen Özer, durumlarının ortada olduğunu da ekliyor.

“Halimizi çekin de bize Yeşil Kart vermeyenler utansın” diyen Özer, arabası evi olanlara Yeşil Kart verildiğini ancak, kendisi gibi kötü durumda olan birçok kişiye verilmediğini söylüyor.

“Nerede bir ara iş var, bizim gibi doğudan göç edenleri çalıştırıyorlar. Çöplükte biz, inşaatta amele yine biz, mafyanın tetikçisi de biz oluyoruz” diyen Remzi Tekin ise artık milyar da verseler başka iş yapamayacaklarını söylüyor. Yıllardır bu işi yaptığını çalışan birçok işçinin de ya akrabası ya da hemşerisi olduğunu vurgulayan Tekin, “Burada lise mezunu da var, ilkokul mezunu da var. Yani hepsi de aynı işi yapıyor. Okuyorsun ama yine buralara geliyorsun” diye konuşan Tekin, kokuların artık kendilerini etkilemediğini söylüyor.

Ya onlar ne yapsın?

Çöplüğün çevresinde çadırdaki kalan insanlar olduğunu ve çöplükte buldukları ekmek ve yiyeceklerle beslendiklerini anlatan Tekin, “Biz yine biraz para kazanıyoruz. Ya o insanlar ne yapacak. Çadırdaki kalıyorlar. Çöpten besleniyorlar. Bazen Jandarma çadırdaki kalmalarına bile izin vermiyor. Bu insanlar, bizler bu ülkenin insanları değil miyiz?” diyor.

İşçilerin arasında 11 yaşında bir kız çocuğu dikkat çekiyor. İsminin Şeriban olduğunu söylüyor. Çöplükte inekleri için ekmek ve yiyecek topladığını anlatan Şeriban, “Ara sıra da abilere yardım ediyorum” diye konuşuyor. Her gün sofulu çöplüğüne inekler için yem aradığını anlatan Şeriban, “Annem ineklere bakıyor. Ben de buraya geliyorum. Bazen annem de geliyor. Ama en çok ben geliyorum” diyor.

Tarih: 18/01/2006

Hâlâ Avrupa'nın en yoksuluyuz

Türkiye bu haliyle AB üyelerinin yanı sıra AB kapısında bekleyen Bulgaristan, Hırvatistan ve Romanya'nın da gerisinde kaldı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Eurostat ve OECD işbirliğiyle yürütülen Satınalma Gücü Paritesi çalışmaları çerçevesinde, 34 ülke için hesaplanan Kişi Başına GSYİH hacim endekslerini açıkladı.

Söz konusu çalışma 25 Avrupa Birliği ülkesi, 4 aday ülke (Türkiye, Romanya, Bulgaristan, Hırvatistan) 3 EFTA (Avrupa Serbest Ticaret Birliği) ülkesi (İsviçre, İzlanda ve Norveç) ile ABD ve Japonya'yı kapsıyor. 25 AB ülkesindeki satınalma gücü paritesine göre, kişi başına gelir düzeyi 100 kabul edilerek oluşturulan endekse göre Türkiye'de 2004 yılında kişi başına gelir düzeyi 29 oldu. Buna göre Türkiye "AB 25" ortalamasına göre yüzde 71 daha az bir kişi başına gelire sahip bulunuyor. "AB 25" için ortalama 100 olan kişi başına düşen gelir miktarı, Avrupa Birliği'nin önceki 15 üyesi için 109, Euro bölgesi için de 107 olarak hesaplandı. Türkiye'de kişi başına gelir "AB15" ortalamasının yüzde 75, Euro bölgesinin ise yüzde 73 oranında altında kaldı. Çalışma kapsamındaki 34 ülke içerisinde en yüksek kişi başına gelire 227'yle Lüksemburg'un sahip olduğu belirlendi. En yoksul Türkiye ile en zengin Lüksemburg arasında yaklaşık 7.8 katlık bir kişi başına gelir farkı oluştu.

Türkiye, kişi başına gelirden "AB 25" içerisinde 43 endeks değeriyle en düşük kişi başına gelire sahip ülkesi Letonya'nın yüzde 33 altında kaldı. Kişi başına gelir düzeyi AB'ye aday ülkelerden Bulgaristan için 30, Hırvatistan için 46, Romanya için de 31 olarak hesaplandı. ANKA

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Mutfığa para yetiştiriyor

05.01.2005 / Evrensel

Kasım ayında yükselişe geçen gıda fiyatları aralıkta da artışını sürdürdü. Aralık ayında gıda fiyatları bir önceki aya göre yüzde 1.47 düzeyinde arttı. Aynı dönemde yıllık artış oranı ise yüzde 5.06 seviyesinde gerçekleşti.

Geçtiğimiz yıl aynı dönemde yıllık artış oranı yüzde 11.50 dolayında gerçekleşmişti.

Genel Maden İşçileri Sendikası'nın (GMİS) yaptığı araştırmaya göre, aralık ayında dört kişilik bir ailenin aylık mutfak gideri bir önceki aya göre 8.11 YTL ek yük ile 560.61 YTL'ye yükseldi. Yoksulluk sınırı ise bir önceki aya göre 22.63 YTL artarak 1.562.39 YTL (1 milyar 562 milyon 390 bin TL) oldu. Aralık ayı gıda fiyatları artışında özellikle balık, yağ ürünleri, kışık sebze ve meyvelerdeki yüksek oranlı artışlar etkili oldu.

İki çocuk, bir baba ve eşten oluşan 4 kişilik ortalama bir aile için yaptığı aylık gıda araştırmasına göre; gıda harcamasını oluşturan gruplardaki fiyat değişimleri Aralık 2005'te şöyle oldu:

- Süt ve süt ürünleri grubunda bu ay düşüşler gözlemlendi. Özellikle peynirde yüzde 30'lara varan düşüşler yaşandı. Et ve et ürünleri grubunda bu ay özellikle balık fiyatlarında yüzde 100'lere varan artışlar meydana geldi. Kuşbaşı yüzde 0.56, tavuk yüzde 0.26 arttı. Balık çeşitlerinde ise; hamsi yüzde 25, istavrit yüzde 22, mezgit yüzde 33, çinekop yüzde 100 oranında arttı.
- Sebze ve meyve gruplarında; özellikle kış ürünlerinde artışlar tespit edildi. Domateste yüzde 35, lahanada yüzde 52, kerevizde yüzde 18, sarımsakta yüzde 21, portakalda yüzde 16 oranında fiyat gerilemesi tespit edildi. Dolmalık biber yüzde 35, pırasa yüzde 38, kıvırcık marul yüzde 22, hıyar yüzde 60, turp yüzde 26, patates yüzde 12, elma yüzde 18, armut yüzde 27, ayva yüzde 11, nar yüzde 54 gibi yüksek oranlarda artışların meydana geldiği ürünler oldu.
- Unlu mamüller grubunda, özellikle unda yüzde 16 oranında bir düşüş gözlenirken, ekmek fiyatında değişiklik olmadı.
- Kurubakliyat grubunda artış ve düşüşler meydana geldi. Kurufasulye yüzde 0.76, nohut yüzde 21 oranında artarken, barbunya yüzde 0.15, kırmızı mercimek yüzde 0.11 oranında geriledi.
- Yağ ve yağ ürünleri grubunda ise bu ay önemli artışlar meydana geldi. Zeytinyağı yüzde 21, margarin yüzde 11, ayçiçek yağı yüzde 0.25 oranında arttı.
- Şekerli mamuller grubunda reçel ve pekmez gibi kışın daha çok tüketilen ürünlerde ufak çapta artışlar gözlemlendi.

Gıdanın yanı sıra diğer zorunlu harcamalar da hesaplandığında, yoksulluk sınırı da denilen, ailenin sağlıklı yaşam standardını sürdürebilmesi için gerekli harcama miktarı, bir önceki aya göre 22.63 YTL (22 milyon 630 bin TL) artışla 1.562.39 YTL (1 milyar 562 milyon 390 bin TL) oldu.

ENFLASYON HEDEFİN ALTINDA KALDI

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2005 yılında üretici fiyatlarının (ÜFE) yüzde 2.66, tüketici fiyatlarının (TÜFE) ise yüzde 7.72 oranında arttığını açıkladı. Böylece enflasyon, geçen yıl yüzde 8'lik hedefin altında kaldı.

TÜİK'den yapılan açıklamaya göre, 2005 yılı Aralık ayı enflasyonu ise üretici fiyatlarında yüzde 0.04 gerilerken, tüketici fiyatlarında yüzde 0.42 artış kaydedildi.

Bu arada 12 aylık ortalamalara göre yıllık enflasyon 2005 yılında üretici fiyatlarında yüzde 5.89, tüketici fiyatlarında yüzde 8.18 olarak hesaplandı.

2005'te kur indi, kişi başına gelirimiz 5 bin doları aştı

Hürriyet – 02.01.2006

2003 ve 2004 yılından sonra 2005 yılında da ortalama dolar kurunun bir önceki yılın altında kalması Türkiye'nin bu yıl gerçekleşmesi beklenen 5 bin doların üzerindeki milli gelire 2005 yılında ulaşmasını da sağladı.

Ortalama dolar kurunda yaşanan düşüş uluslararası karşılaştırmalar açısından önemli olan kişi başına geliri 560 dolar, Türkiye'nin milli gelirini ise 45 milyar dolar artırdı. Merkez Bankası'nın gösterge niteliğinde belirlediği döviz alış kurları esas alınarak yapılan hesaplama göre 2005 yılında ortalama dolar kuru, bir önceki yıla göre yüzde 5.7 düşerek 1.3408 YTL olarak gerçekleşti. Gün ağırlıklı olarak hesaplanan ortalama dolar kuru, 2002 yılında 1.5058 YTL düzeyinde gerçekleşmişti. 2003 yılında yüzde 0.8 düşerek 1.4931 YTL, 2004 yılında ise yüzde 4.7 düşerek 1.4223 YTL olan yıllık ortalama dolar kuru ilk kez üç yıl arka arkaya bir önceki yılın altında kaldı.

KUR ZENGİNLİĞİ: Ortalama dolar kurundaki düşüş uluslararası karşılaştırmalar açısından Türkiye'nin "zenginliğini" önemli ölçüde artırdı. Türkiye'nin 2005 yılı gayri safi milli hasılasının cari fiyatlarla 486.8 milyar YTL olduğu tahmin ediliyor. 1.3408 YTL olarak gerçekleşen dolar kuru üzerinden Türkiye'nin 2005 yılı GSMH'si yaklaşık 60 milyar dolar artarak 362.5 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaştı.

KİŞİ BAŞINA GELİR: Türkiye'nin 2005 yılı ortalama nüfusunun 72 milyon 79 bin kişiye ulaştığı tahmin ediliyor. Buna göre Türkiye'nin kişi başına düşen milli geliri 2005 yılında, 2004 yılına göre 773 dolarlık bir büyümeye 5 bin 29 dolar düzeyine yükseldi. 2001 krizinde 829 dolar azalarak 2 bin 134 dolara kadar düşen kişi başına gelir, ekonomideki yüksek büyüme nedeniyle 2002 yılında 508 dolar artarak 2 bin 609 dolara yükselmiş, 2003 yılında 3 bin 390 dolara, 2004 yılında da 4 bin 256 dolara çıkmıştı. Kişi başına düşen gelirden yaşanan 773 dolarlık artışın, 560 dolarlık kısmı tek başına ortalama dolar kurundaki düşüşten kaynaklandı.

Amaç Sokakta Çalışan 3 Bin Çocuğa Ulaşmak

Gaziantep, Şanlıurfa ve Batman'da yürütölen Sokakta Çalışan Çocukların Rehabilitasyonu Projesi Sorumlusu Dalioğlu, projeyle çocukların ve ailelerinin yaşam standartlarının iyileştirilmesi ve çocuk işçiliğinin azaltılmasını amaçladıklarını söyledi.

İLK HABER
28/12/2005

BİA (Gaziantep) - "Sokakta Çalışan Çocukların Rehabilitasyonu Projesi", üç ilde, sokakta çalışan çocukların eğitime yönlendirilmesi, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılmalarını sağlıyor, yeteneklerini geliştirmelerine destek oluyor.

Proje sorumlusu **Ali Dalioğlu**, Gaziantep, Şanlıurfa ve Batman'da yürütölen projeyle, sokakta çalışan çocukların ve ailelerinin yaşam standartlarının iyileştirilmesi ve çocuk işçiliğinin kademeli olarak azaltılmasının amaçlandığını bildirdi.

Proje GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (**UNDP**) desteğiyle yürütölüyor.

Dalioğlu, proje kapsamında 2,5 aydan beri yürüttükleri alan çalışmasıyla sokakta çalışan çocuklar ve kardeşleri, sosyoekonomik yoksunluk içinde olan, sokakta çalışma riski bulunan toplam 106 çocuğa ulaştıklarını belirtti.

Bu çocukların, eğitimlerine ve derslerinde başarılı olmalarına katkı sağlamak amacıyla Türkiye Eğitim Gönüllöleri Vakfı Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Eğitim Parkı'ndan yararlandıklarını ifade eden Dalioğlu, "Matematik, Türkçe ve İngilizce kursları düzenledik, ulaştığımız çocukların 87'sinin bu kurslara katılımını sağladık" dedi.

Çocuklara sosyal ve kültürel faaliyetler

Dalioğlu, şöyle konuştu:

"Bu amaçla ulaşabildiğimiz çocukların Şahinbey Toplum Merkezi'ndeki koro, halk oyunları, tiyatro, satranç, oyun atölyesi etkinliklerine katılımını sağlıyoruz. Bunun yanında çocuklar Türkiye Eğitim Gönüllöleri Vakfı'nın eğitim parkında yürütölen masal saati programına, beslenebilirim ve düşler atölyesi çalışmalarına ve bilgisayar kurslarına katılma olanağı buluyor."

Aileler de projeye dahil ediliyor

Proje kapsamında çocukların aileleriyle de ilgilendiklerini belirten Dalioğlu, 2.5 ayda 42 aileyi evlerinde ziyaret ettiklerini, ihtiyaç sahibi ailelere nakdi yardım temini için Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile ortak çalışma yaptıklarını söyledi.

Okullarla ve çocuk polisiyle işbirliği yapmayı planladıklarını kaydeden Dalioğlu, "Sokakta çalışan çocuklarla ilgili muhtarlar ve imamlara yönelik eğitim çalışması yapmayı düşünüyoruz. Bu proje kapsamında kentte sokakta çalışan 3 bin çocuğa ulaşmak istiyoruz" diye konuştu.

Dalioğlu, proje kapsamında yürüttükleri çalışmalara, Gaziantep'teki birçok kurum ve kuruluşun destek verdiğini sözlerine ekledi. (KÖ)

Engellilerin Kazanılmış Hakları Geri Alınıyor

Engelliler.biz TBMM'ye gönderilen "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Tasarısı"na karşı kampanya başlattı: "Tasarı sakatları sadece sakat statüsünde açılan kadrolara mahkum ediyor; bu Anayasa'ya ve yasalara aykırı" dedi.

BİA Haber Merkezi
28/12/2005

BİA (İstanbul) - Engelli haklarını savunan **engelliler.biz**, [Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Tasarısı'na](#) karşı e-posta kampanyası başlattığını açıkladı.

"Engellilerle ilgili olarak öngörülen düzenlemelerden büyük kaygı duyuyoruz. Milyonlarca insanı sakat statüsünden çıkarmayı amaçlayan tasarımı kınamak için e-posta kampanyası düzenliyoruz" dedi. Engelliler tasarısındaki ilgili maddelerin düzeltilmesini istiyor.

Girişim, 3 bin 736 üyesiyle, [sitelerindeki](#) "Tepkisiz kalırsanız sonuçlarına katlanırsınız" başlıklı kampanyayla bütün engellileri ortak tavır almaya davet ediyor.

"Tasarı Anayasa'ya ve yasalara aykırı"

Engelliler.biz "Sakat statüsüne dahil edilmek için sakatlığın ne zaman olduğuna bakılmamalıdır; bir kişi sakatsa sakattır, değilse değildir. Ayrıca bu mantık, sakatları sadece sakat statüsünde açılan kadrolara mahkum ediyor" diyor.

"Sakat olan kişilerin sadece sakat statüsünde açılan kadrolara başvurmasını şart koşturmak, Anayasa'ya ve Engelliler Kanunu'na aykırı."

Engelliler Kanunu'nun 4. maddesi şöyle diyor:

"Devlet, insan onur ve haysiyetinin dokunulmazlığı temelinde, engellilerin ve engelliliğin her tür istismarına karşı sosyal politikalar geliştirir. Özürlüler aleyhine ayrımcılık yapılamaz; ayrımcılıkla mücadele özürlülere yönelik politikaların temel esasıdır."

Girişim, tasarının "özürlüler aleyhine ayrımcılığı düzenleyen Türk Ceza Kanunu'nun 122. maddesinin 1/c bendine göre de suç" olduğunu söylüyor.

Engellilerin emeklilik koşullarını zorlaştıran maddeler:

Engelliler.biz'in açıklamasına göre, tasarının getirdiği olumsuz değişiklikler şöyle:

* **Eskiden ve halen, sakat statüsüne** dahil olmak için yüzde 40 çalışma gücü kaybı oranı yeterliydi. Yeni taslakta 38. madde yasalarsa, bu alt sınır yüzde 45'e çıkarılacak.

* **Eskiden ve halen, 15 yıl** sigortalılık ve 3 bin 600 gün primle emekliliğe hak kazanılabiliyordu. Artık, çalışma gücü kaybı yüzde 45-50 olanların 20 yıl (4 bin 720 gün), yüzde 50-60 olanların 18 yıl (4 bin 360 gün), yüzde 60-65 olanların 16 yıl (4 bin gün) prim yatırması gerekiyor.

* **Eskiden ve halen, malulen emeklilik** için 5 yıl (bin 800 gün) prim yeterliyken, bu oranlar madde 33 ile yüzde 100 artırılarak, 10 yıl (3 bin 600 gün) prime çıkarılıyor.

* **Eskiden ve halen uygulanan** kanuna göre, ilk sigortalı olduğunda malul olmayı gerektirecek derecede sakatlık, iş gücü kaybı yoksa fakat ilerleyen yıllarda sakatlık, iş gücü kaybı olursa, 1800 gün prim veya 5 yıl sigortalılık oluştuğunda, malulen emekli olunuyordu. Tasarlanan 31. maddeye göre malulen emeklilik ortadan kalkıyor.

* **Eskiden ve halen, kamuda,** "Göreve girişlerinde, Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak alınmış ve raporda sakatlık oranı en az yüzde 40 olanlardan" diyerek, işe girişte "sakat statüsünde başlamak" değil de "sakat olmak" ve bunu belgelemek yeterliyken, yeni düzenlemeyle bu, tasarının yasalaştığı tarihten önce işe girenler için iptal ediliyor. Bu tasarının yasalaştığı tarihten önce işe girenlerin, eski yasaya göre 15 yılda emeklilik hakkından yararlanabilmeleri için sakat statüsünde işe başlamış olmaları şart koşuluyor. Yani 5. tasarı maddesi yasalaştığı tarihten önce, normal statüde işe başlayanlar, ilerleyen yıllarda -15 yılda- emeklilik hakkından yararlanamayacaklar. (EZÖ/TK)

Evrensel – 27.12.2005

İşsizlerin ekmeği sanayi hurdası

Elif Görgü

Sınırları içindeki 600 büyük fabrikası ile asgari ücretin döndürdüğü sömürü çarkında onbinlerce işçi öğüten Kırşehir'de, en büyük sorunlardan birinin işsizlik olduğuna inanmak zor. Bu yüzden Çakmaklı bölgesindeki dev işletmeler arasında iki at arabasıyla hurda toplayanlar şaşırıyor önce. İki erkek hızla fabrikaların arasında kaybolurken, 57 yaşındaki Ümmügül ve 30 yaşındaki Necmiye Makaracı kalıyor, toplanan hurdanın nasıl ekmeğe dönüştüğünü anlatmaya.

'Ekmek parasına...'

Kırşehir ve Esenyurt sınırındaki Fatih Mahallesi'nde geliyor ikisi de. Sadece ikisi değil, "Bir dolaşırsan her yer at arabası."

Ailesi Selanik göçmeni Ümmügöl Teyze, elini beline dayayıp, renkli yazmalarının dantelleri arasında parlayan yeşil gözlerini objektiften kaçırarak 10 senelik “mesleğini” anlatıyor; “Herkes geliyor bizim oradan. Yaşlılar hep geliyor. Her sabah, akşam 6-7’ye kadar buradayız. Topladıklarımızı Esenyurt’ta hurdacılara satıyoruz”

-Kaç para veriyorlar?

-Kaç para verirlerse be kızım. 150-200 bin lira veriyorlar kilosuna. Günde 15 (milyon) alıyoruz. Bazı zaman geliyoruz beş kuruş alamıyoruz, eve gidiyoruz öyle.

-15 milyon için bütün gün dolaşıyorsun?

-Ne yapacan a be kızım, hayvan bir taraf, bizim zahmetimiz bir taraf. Ekmek parasına dolaşıyoruz be kızım.

-Yağmur, kar yağınca ne yapıyorsun?

- Kar yağdı mı sırtlan geliyor çocuklar. At buraya giremez o zaman. Girsek çıkamayız. Nasıl dayanacan o karda dışarda?

-Ya fabrika sahipleri hurdaları alırken zorluk çıkartmıyor mu?

-Zorluk çıkarıyorlar be yavrum. Şimdi icabında buraya mal dökülse, bırakmıyorlar sen alsın.

Fabrikalardan vermezler. Herkesin kendi hurdacısı var. Arabaylan gelip hurdacı, malı alıp gidiyor.

-Zor değil mi bu yaşta sabah akşam, yağmur kar?..

-Ne yapacan be yavrum hırsızlık mı yapalım? Bizim millette hırsızlık yok.

İşten atıldılar

Bilmeyen “koskoca iki oğlun var iş bulsun çalışsın” der. Ama bir oğlunu askere yeni uğurlayan Ümmügöl Teyze’nin beraber dolaştıkları diğer oğlu da işsiz.

-Nasıl iş bulamıyor? Her yer fabrika...

-Evladım bazı gidiyorlar fabrikalara ama iki sefer fabrika çıkardı onları. İflas ettik dedi adam. Çıkardı bütün işçileri. Bir daha da iş bulamadılar.

-Kaç yaşında oğlun?

-25

-Evli mi?

-İşi olmayınca nasıl evlensin?

İş bulanlar genç kızlar

Eşiyle birlikte hurda toplamaya çıkan iki çocuk annesi Necmiye ise 30 yaşında. Çocuklarını okutmak için bu işe devam etmek zorunda. Ona da soruyoruz eşi fabrikalarda niye çalışmıyor diye?

-Söylüyoruz ama kim alacak. Almıyorlar fabrikaya. Bizim işimiz bu artık.

Ancak mahallede işçiler de var. Genç kızlar...

-Sizin mahalle de hiç mi yok fabrikada iş bulan?

-Bizim kızlar şimdi fabrikada. Bizim kızları sen göresin. Sen nesin ki; eeee... Çalışıyorlar bizim genç kızlar be yavrum...

Tarih: 21/12/2005

Kara kıtanın bir belası da işsizlik

Birleşmiş Milletler'in önceki gün yayınladığı raporda Afrika kıtasında işsizliğin rekor boyutlara ulaştığı ve bunun büyümeye zarar vererek, yoksulluğu daha da derinleştirdiği açıklandı. Etiyopya'nın başkenti Addis Ababa'da yayımlanan raporda; Afrika'nın, 2005 yılında ekonomik anlamda yüzde 5,2 oranında görülmemiş bir büyüme göstermesine rağmen yine uç boyutlardaki işsizlik ve yoksulluk oranları nedeniyle insanların durumlarının daha da kötüye gittiği belirtildi.

BEŞ GENÇTEN BİRİ İŞSİZ

Birleşmiş Milletler'in Afrika'daki Ekonomik Komisyon üyesi Augustin Fosu, iş yaratmanın yoksullukla mücadelenin merkezinde yer aldığını belirtti. Bu yıl gerçekleştirilen 'Afrika'da yoksulluk ve işsizlik' konulu toplantıda açıklanan yıllık rapora göre de; çalışabilir durumdaki her on Afrikalı'dan biri işsiz durumda bulunuyor. Afrika'da yaşayan 860 milyonun yarısından fazlasını oluşturan gençler arasındaki durum ise hiç olmadığı kadar kötü. Afrika'daki her 5 gençten biri işsizken, BM gerçek verilerin bunların çok daha fazla olabileceğini belirtiyor.

BATI'YA GÖÇ EDİYORLAR

İş bulmaya çalışan çoğu genç Afrikalı, Batı'ya yasal veya yasa dışı yollarla göç etmeye çalışıyor ve bu da Afrika'nın işsizlik sorununun yaygın bir sorun olması na neden oluyor. Afrika'da 350 milyondan fazla insan, uluslararası yoksulluk sınırı olan günde 1 doların altında bir parayla yaşarken, BM verilerine göre bu 65 sentin altına da düşüyor.

Ekonomik Komisyon üyesi Augustin Fosu, yaptığı açıklamada ekonomide yüzde 5,2'lik büyümenin kıtanın rekoru olmasına rağmen, büyümenin yoksulluğu ciddi anlamda etkileyebilmesi için yıllık ortalama yüzde 7'lik bir seviyeye çıkması gerektiğini belirtti. Fosu, işsizliği ve yoksulluğu azaltmak için sürdürülebilir büyümenin kesinlikle önemli olduğunu belirterek, insanların ekonomiye üretici olarak yer almadıkları sürece büyümenin getirilerinden sadece seyrek olarak yararlanabileceklerini ifade etti. Bugün Afrika'da yaşayan insanların çoğu tarım gibi mevsimlik işçilerin çalıştığı ve nadir olarak güvenli bir gelir sağlayan sektörlerde çalışıyor. Dış Haberler

Afrika'da 12,5 milyon kişi açlıktan şimdilik kurtuldu

ULUSLARARASI yardımlar sayesinde bu yıl Afrika'da 12.5 milyon kişinin açlığın pençesine düşmekten kurtulduğu bildirildi. ABD ve BM yetkilileri,

Afrika'nın güneyindeki milyonlarca kişinin gönderilen yardımlarla açlıktan şimdilik kurtarıldığını belirtti. BM gıda yardımı programı yetkilisi Jean-Jacques Graisse güney Afrika ülkelerinin ciddi kuraklık sorunuyla karşı karşıya olduklarını belirterek, sorunun bir anda ortadan kalkmasının mümkün olmadığı nı vurguladı. BM yetkilisi, bölgede ortalama ömrün 30 civarında olduğuna işaret etti.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Ekonomi düzeldi diyen Şifa'ya gelsin

Ercan Karakaya

22.12.2005 / Evrensel

Şifa, İstanbul'un en yoksul mahallelerinden biri. Tuzla'ya bağlı mahallede çoğunlukla tersane ve deri işçileri yaşıyor. Ortalama 350-500 milyon lira arasında gelire sahip olan mahalleli, ay sonunu esnafa veresiye yazdırarak getiriyor. Ücretlerini aldıkları gün borç dağıtan işçiler, ellerinde bir şey kalmayınca gıdadan giyime tüm ihtiyaçlarını veresiye alıyorlar.

Bugünlerde, Şifa Mahallesi'ndeki kahvelerde görüştüğümüz işçiler de, mahalle esnafı da yeni asgari ücreti merakla bekliyor. Mahallenin ortak görüşü; borçsuz bir yaşam için, asgari ücret en az 1 milyar olmalı.

Şifa'ya gelin

Market sahibi Mehmet Akçiçek, bir esnaf olarak veresiyeden şikayetçi elbette. Gıda maddelerinin, hatta sigaranın bile veresiye yazıldığı zamanlar olduğunu söylüyor. Dört kişilik bir ailenin ayda 200-250 milyon veresiye yazdığını belirten Akçiçek, "Maaşını alan birisi borcunun hepsini veremiyor, 100-150 milyon veriyor, kalanını diğer aya aktarıyor. Bir sonraki ay başka yerden kısıyor borcunu öyle ödeyebiliyor. Bu böyle devam edip gidiyor" diye anlatıyor.

İnsanların bir ekmeği alabilmek için bile "ezilip büzüldüğünü" ifade eden Akçiçek, "ekonomi iyiye gidiyor" diyenleri, Şifa Mahallesi'ne davet ediyor. Akçiçek'e göre borçsuz yaşayabilmek için dört kişilik bir ailenin evine ayda en az 1 milyar girmesi şart.

Çaylar veresiye

Kahvehane sahibi Ünal Karatay, insanların maddi durumlarının her gün kötüleştiğini, içtikleri çay sayısının bile düştüğünü söylüyor. "Krizden sonra veresiye çay vermeye başladım, maaşlarını aldıktan sonra paralarını getiriyorlar" diyen Karatay, 350-400 milyon alan birinin başka seçeneği olmadığını belirtiyor. Faturalarını bu sebeple geç yatırdığını belirten Karatay da bir eve ayda asgari 1 milyar lira girmesi gerektiğini düşünüyor.

Ayda 460 milyon lira maaşla çalışan Serhat Bakır, aldığı paranın kendisine yetmediğini, aradaki açığı kapatabilmek için pazar günleri dahil her gün fazla mesaiye kaldığını söylüyor. Veresiyeyle geçindiklerini ifade eden Bakır, "Ekmeğe sigaraya ne kadar zam olduysa, maaşlarımıza da o kadar zam yapsınlar" diyerek, en az 800 milyon alırsa ay sonunu getireceğini söylüyor.

Tekin Sarp da veresiye alışverişiyle ay sonunu getirenlerden. Ayda 400 milyon alan Sarp, kirayı ve bakkala olan borcunu ödedikten sonra kalan paranın eşiyle kendisine yetmediğini anlatıyor. Asgari ücretin 550 milyon lira olmasını isteyen Sarp, "Mesaiye kalırım, böylece 800-900 milyon alırım ve aradaki açıkları kapatırım" diyor.

Çocuklarımız için...

Asgari ücretle çalışan Sinan Erdoğan, geçinebilmeleri için eşinin gündelik işlerde çalıştığını belirtiyor. İki çocuğunun birçok isteğini yerine getiremediğini söyleyen Erdoğan, kimseye muhtaç olmamaya çalıştığını belirterek, "700 milyon alırsam, eşim de çalışıyor geçinebiliriz" diye konuşuyor. İşçilere seslenen Erdoğan, "Çocuklarımızın geleceği bizim ellerimizde, biz hakkımızı istemezsek kimsenin vereceği yok" çağrısında bulunuyor.

Ulaşım grevi, New York'un yoksul yüzünü ortaya çıkardı

23.12.2005 / Birgün

New York'ta metro ve otobüslerde çalışanların başlattığı toplu ulaşım grevi, New York'taki kent yaşamını felç ederken, kentteki binlerce evsiz insanın durumunun gözler önüne serdi.

Kış boyunca metro trenlerini, istasyonları ve tünelleri sığınak olarak kullanmak zorunda kalan evsizler, ABD'nin en geniş ağına sahip New York metrosunun istasyonları kapatılınca sokakta kaldı.

Son resmi sayıma göre, 4395 evsizin bulunduğu, ancak gerçek sayının bunun çok üzerinde olduğu New York'ta, grevle birlikte evsizler de hava sıcaklığının sıfırın altına düştüğü gecelerde dondurucu havada yaşam savaşı vermeye başladı.

Belediye yetkilileri, grevin ardından evsizleri belediyenin sığınma evlerine yerleştirmeye çalışırken, güne kadar sadece 71 evsiz sığınağa yerleştirilebildi.

ÇÖZÜMÜ İNTERNETTE ARIYORLAR

Bu arada, grevle birlikte zor durumda kalan ve acil ulaşım çaresi bulmaya çalışan New Yorklular, internet sayesinde çözüm bulmaya çalışıyor.

İnternetteki forumlar, bloglar, yerel gazetelerin sitelerindeki sayfalara yazan kent halkı, bir yerden bir yere gitmenin çaresini bulmaya çalışıyor ve bu konudaki deneyimlerini paylaşıyor. New York yöneticilerinin Manhattan'a 05.00 ile 11.00 arasında 4 kişiden az yolcu taşıyan otomobillerin girişine izin vermemesiyle birlikte, internet ortamında özel araçlarına yolcu arayanların veya kendisine ulaşım aracı bulmaya çalışanların sayısı da giderek artıyor.

İnternetin bir numaralı arama motoru Google'a "New York grev" araması verildiğinde 60 binden fazla sonuca ulaşıyor ve bu sayı giderek artıyor. Özel araçlarına yolcu arayanlar genellikle benzin parasına ortak ararken, forumlarda ulaşım deneyimlerini anlatanlar da bir yerden bir yere ulaşmanın en kolay yollarını ve alternatiflerini anlatıyor.

Evrensel – 29.11.2005

Bu ücretle 6.5 gün yaşanır!

Türk-İş'in araştırmasına göre kasım ayında açlık sınırı 530 YTL, yoksulluk sınırı ise 1.610 YTL. Bu rakamlara göre net 350.15 YTL olan asgari ücretle bir işçi ancak 6.5 gün insanca yaşayabiliyor.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu ise bugün, 1 Ocak 2006'dan itibaren geçerli olacak asgari ücreti belirlemek üzere çalışmalarına başlayacak. Hükümet asgari ücrete yüzde 5 zam yapmayı planlıyor. Şu an işçinin 6.5 gün insanca yaşamasına izin veren asgari ücret yüzde 5'lik zammın ardından 367.66 YTL'ye çıkacak. Bu artış işçiye sadece 7 saat daha insanca yaşama şansı verecek.

Türk-İş Araştırma Merkezi'nin yaptığı hesaplama göre, dört kişilik bir ailenin dengeli beslenebilmesi için yapması gereken ve açlık sınırı olarak nitelendirilen aylık harcama tutarı kasımda bir önceki aya göre yüzde 0.78 oranında artarak 529.79 YTL oldu. Açlık sınırı ekimde 525.71 YTL düzeyinde bulunuyordu.

Yoksulluk sınırı

Dört kişilik ailenin gıdanın yanı sıra, kira, ulaşım, yakacak, aydınlatma, su, giyim, eğitim, telefon, kültür gibi temel gereksinimleri için yapması gereken ve yoksulluk sınırı olarak nitelendirilen harcama tutarı ise kasımda 1610.30 YTL olarak gerçekleşti.

Net asgari ücretin halen aylık 350.15 YTL olduğunu hatırlatan Türk-İş açıklamasında, "Örgütsüz çalışanların yarısından fazlasının geliri bu düzeydedir. Ele geçen asgari ücretle sadece 6.5 gün insana yakışır bir yaşam sürdürebilmek mümkündür" denildi.

Açıklamada, uygulanan ekonomi politikaları gereği ücretlere "hedef enflasyon" oranında zam yapıldığı dile getirilerek, düzelmeyen ekonomik koşullarda sürekli düşük zam yapılan maaşların yoksulluğu yaygınlaştırdığına dikkat çekildi.

Aile bütçesi harcamasının yaklaşık 3'te birini oluşturan gıda fiyatlarındaki artışın TÜİK verilerine göre bu yılın ilk on ayında yüzde 3.75 oranında olduğu belirtilen açıklamada, aynı dönemde tüketici fiyatlarındaki artışın ise bu oranın iki katı olduğu kaydedildi. Açıklamada, toplumun büyük bölümünün oluşturan dar ve sabit gelirli kesimin, tasarruf etmesi mümkün olmayan konut, ulaşım, eğitim gibi harcamalarını karşılamak üzere gıda harcamalarında kısıntıya gittiği ifade edildi.

---

11 AYLIK ARTIŞ

Gıda harcamalarında yılın ilk 11 aylık döneminde yüzde 3.09 oranında artış gerçekleşti. Kasım ayı itibarıyla geçen yılın aynı dönemine göre artış ise yüzde 6.71 olarak hesaplandı. Yıllık ortalama artış ise yüzde 9.65 olarak gerçekleşti. Geçen yılın sonunda 513.93 YTL düzeyinde bulunan açlık sınırında 15.86 YTL'lik artış yaşandı.

Geçen ay 1597.90 YTL düzeyinde bulunan yoksulluk sınırında yılbaşına göre ise 48.20 YTL'lik artış yaşandı. Yoksulluk sınırı geçen yıl sonunda 1562.10 YTL olarak hesaplanmıştı.

Türk-İş açıklamasında, yılın ilk 11 ayında gıda fiyatlarındaki artışın yüzde 3.09 ve halen 12 aylık fiyat artışının yüzde 6.71 olduğu dikkate alındığında fiyat artışlarında geçmiş yıllara göre istikrar sağlandığının görülebileceğine işaret edilirken, "Ancak fiyatlarda sağlanan istikrar geçim koşullarını iyileştirmemiştir" denildi.

Türk-İş'in belirlemelerine göre, kasım ayında süt ve yoğurt fiyatı bir önceki aya göre aynı kalırken, peynir fiyatı arttı. Et ve sakatat ürünlerinin fiyatı değişmezken tavuk fiyatı bu ay da geriledi. Balık ürünlerinin bollaşması fiyatlara olumlu yansırken, meyve ve sebze fiyatı mevsim koşullarına bağlı olarak az da olsa artış gösterdi. Kasım ayında zeytinyağı ve margarin fiyatı arttı.

Yaşam

500 bin sokak çocuğu riski

Selçuk YAŞAR/İSTANBUL

Avrupa Birliği tarafından sağlanan 100 milyon euroluk kaynakla yürütülen Temel Eğitime Destek Projesi (TEDP) kapsamında İstanbul'da 'Risk Altındaki Çocuklara Yaklaşımlar' konulu çalıştay gerçekleştirildi.

Çalıştayın açılışında konuşan Ortaöğretim Burslar ve Yurtlar Daire Başkanı Halis Koyuncuoğlu, İstanbul'da 500 bine yakın çocuğun 'sokak çocuğu' olma riskiyle karşıya olduğunu belirtti.

1 Aralık 2005

Çocuk suçluluğunda artış

Hürriyet 19.12.05

Emniyet Genel Müdürlüğü Ana Komuta Kontrol Merkezi (AKKM) Daire Başkanlığı verilerine göre Türkiye'de çocuk suçluluğunda son 5 yılda önemli artış gözlemlendi. 2000 yılında 122 bin 43 olan asayişe yönelik çocuk suçlarıyla ilgili olay sayısının 2005 yılının ilk 11 ayında 163 bin 867'ye yükseldiği bildirildi. Kötü alışkanlıklara başlama ve suç işleme yaşının küçüldüğü kaydedildi.

Türkiye Emekli Emniyet Müdürleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği tarafından çıkarılan Çağın Polisi Dergisi'nin Aralık 2005 sayısında yayınlanan AKKM Daire Başkanlığı'nda görevli Emniyet Amiri Erkan Yücesan tarafından yazılan makalede, Türkiye'de çocuk suçlarıyla ilgili tespitlere yer verildi.

Çocuk suçluluğunun, 18 yaşın altındaki yaş grubuna dahil çocukların karıştığı her türlü suç olarak tanımlandığı makalede, ülkede son yıllarda meydana gelen suç ve suçlu sayısındaki artışa paralel olarak çocuk suçluluğunda da artan ivme gözlemlendiği belirtildi.

Makalede, çocuk suçluluğu denilince sadece asayişe yönelik suçlar anlaşılmaması gerektiği vurgulanarak, son günlerde görüldüğü gibi terör örgütlerinin illegal

düzenledikleri etkinliklerde çocukları en ön saflara sürerek onları şimdiden suça bulaştırdığı vurgulandı.

BÜTÜN SUÇLARDA YAŞ ORANLARI DÜŞÜYOR

Türkiye'de yapılan araştırmaların artık bütün suçlarda yaş oranlarının Avrupa ve ABD'deki gibi gittikçe düştüğünü gösterdiğinin kaydedildiği araştırmada, "Yine alkol, sigara, uyuşturucu maddeler gibi kötü alışkanlıklara başlama yaşı da 11-12 yaşlarına kadar inmiştir. Küçük yaşta bu tür ortamlara giren çocuklar ileride birer suç makinaları haline gelebilmektedir. Özellikle suç işletilen çocuklar seçilirken ceza almayacak yaş aralığında olanlar seçilmektedir. Bu sayede çocuk ceza almazken tekrar yeni suçlarda kullanılabilmektedir" denildi.

Çocukların karıştığı suçların türleri incelendiğinde, hırsızlık, gasp, müessir fiil, adam öldürmek, dolandırıcılık, kundakçılık, yankesicilik gibi suçların sıklıkla işlendiğinin görüldüğünün vurgulandığı makalede, bunların içinde ağırlığı mala karşı işlenen suçların oluşturduğu kaydedildi.

Makalede, çocukları suça iten nedenler ise aileden ve çevreden yeterince ilgi görememe, sevgi yoksunluğu, otoriter aile yapısı, eğitimin yanlış ya da eksik olması, ekonomik sıkıntılar, ailelerin parçalanması, bazı gelenek ve görenekler, göç, dışlanmışlık psikolojisi, örnek alınan suçlu bireyler, televizyonda suç işlemenin ve mafyalaşmanın övülür hale gelmesi olarak gösterildi.

SON 5 YILLIK SÜREÇTE ÇOCUK SUÇLARI

Makalede yer verilen AKKM Daire Başkanlığı'ndan alınan istatistiki bilgilere göre son 5 yıllık süreçte asayişe yönelik çocuk suçluğuyla ilgili veriler şöyle:

CİNSİYET TOPLAM OLAY SAYISI

YIL Kız Erkek

2000 2163 15750 17913 122043

2001 2249 14798 17047 138966

2002 2769 16522 19291 140093

2003 2651 17213 19864 143802

2004 2482 19755 22237 158241

2005 2710 17494 20204 163867 (ilk 11 ay)

ÇOCUKLARI SUÇTAN NASIL KORUYACAĞIZ?

Yeni nesilleri suçtan ve zararlı alışkanlıklardan korumanın sadece ekonomik ortamın düzelmesini, fert başına düşen milli gelirin artmasına bağlamanın yanlış olacağının vurgulandığı makalede, ABD, İngiltere ve Almanya gibi dünyanın gelişmiş ülkelerinde de suç oranlarının Türkiye'den aşağı olmadığına dikkat çekildi.

Çocukları korumak için önce çekirdek aile yapısının güçlendirilmesi gerektiğinin vurgulandığı makalede, şu önerilerde bulunuldu:

"Sivil toplum örgütleri ile işbirliğini artırarak sokak çocuğu, tinerci, sokak satıcısı gibi

adlarla adlandırılan aslında özünde nice cevherler taşıyan gençlerimizi topluma kazandırmak adına çeşitli sosyal programlar yapılmalıdır. Aile olarak eğitim ve öğretim faaliyetlerinde okul öncesi, okul çağı ve aile içi eğitimi ihmal etmemek lazımdır. Eğitimi sadece okullara bırakmak bir eksikliktir. Çocuklara iyi örnekler sunulmalı, aile içinde sevgimizi çocuklarımıza göstermeliyiz.

Arkadaş çevreleri konusunda da seçici olmalı onları yönlendirmeliyiz. Herkesin başına polis koymamız mümkün değildir. O yüzden herkes kendini polis olarak görmeli, yanlış gördüğü her hareketi uyarmalıdır. Güvenlik görevlileri, öğretmenler ve aileler ile sıkı işbirliği yaparak çocuklarımızı suç ortamından uzak tutmalı, onların bulunduğu ortamlara suç şebekelerinin girmesine fırsat vermemelidir. Halkla iç içe olmalı, çocukların ve ailelilerinin polisten korkmadan saygı duyarak ve severek iş birliği yapabileceği bir ortamı yaratmalıdır.”

Dünyada yoksulluk giderek artıyor

Evrensel - 12.12.05

Küreselleşme ve işsizlik arasındaki bağı inceleyen Uluslararası Çalışma Örgütü, ekonomik gelişmeyle istihdam imkanlarının paralel ilerlemediğini tespit etti.

ILO'nun hazırladığı rapora göre, dünya genelinde 1994'ten bu yana işsizlik oranında gerileme olmasına rağmen, yoksulluk sınırında yaşayan insanların sayısında düşüş yaşanmadı. Dünya genelinde, çalışanların yarısı günlük 2 dolar olan yoksulluk sınırının üzerinde para kazanamıyor.

Afrika sorunu

Raporda, küreselleşme ile iş kalitesi ve yoksulluk arasındaki bağlantı incelendi. Rapora göre, küreselleşme şu ana kadar yüksek maaşlı ve kalitesi yüksek işlerin gelişmesine yardımcı olamadı. İşsizliğin en yoğun görüldüğü yerlerin Ortadoğu ve Afrika olduğu belirtilen raporda, Sahra altı Afrikası'nda 1994-2004 yılları arasında günde 1 dolardan az kazanan işçilerin sayısına 28 milyon kişi daha eklendi.

Günde 1 dolar bile kazanamıyorlar

Latin Amerika'da da 1999-2003 yılları arasında günde 1 dolardan az kazananların sayısı 4.4 milyon arttı. Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da özellikle hizmet sektöründe çarpıcı bir büyüme görüldü. Rapora göre Kuzey Amerika'da 1991-2003 yılları arasında hizmet sektöründe yaşanan yüzde 1'lik her büyüme, işsizlik oranını yüzde 0.57 oranında azalttı. Batı Avrupa'da da bu oran yüzde 0.62 oldu.

Rapora göre, bu verilere rağmen ekonomik büyüme her zaman iş imkanlarının arttığı anlamına gelmiyor. Dahası istihdam imkanları artsa bile ödenen ücretlerde ilerleme yaşanmıyor.

1 Milyar Dolar Daha 10 Milyon Çocuğu Kurtarır

UNICEF ve WHO'nun ortak çalışması, yılda ortalama bir milyar doların daha bağışıklamaya ayrılmasıyla, 10 yılda 10 milyon çocuk ölümünün engellenebileceğini söylüyor. UNICEF'ten Veneman, "Çabalar artırılmazsa, hedeflerin 30 yıl gerisinde kalabiliriz" dedi.

BİA Haber Merkezi

12/12/2005

BİA (Yeni Delhi) - Bağışıklama için yılda ek 1 milyar dolar harcanırsa, 10 yılda 10 milyon çocuk daha kurtarılabilir.

Dünya Sağlık Örgütü (**WHO**) ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (**UNICEF**) ortak raporuna göre, 2006-2015 yılları arasında yılda ortalama 1 milyar dolarlık ek harcama sayesinde, annelerin ve çocuklar bağışıklanabilir ve 10 milyon çocuğun daha yaşamı kurtarılabilir.

Dünyada her yıl, beş yaşın altında 10.5 milyon çocuk ölüyor.

Örgütlerin bu yıl kabul edilen [Küresel Bağışıklama Vizyon ve Strateji](#) belgesinde iki kritik hedef yer alıyor:

* Küresel bağışıklama oranını yüzde 90'a ulaştırmak.

* Aşılarla engellenebilecek hastalıkları ve bunlardan kaynaklanan ölümleri 2015'e kadar üçte iki oranında azaltmak.

Bu hedef gerçekleşirse, 2015 yılına gelindiğinde, dünyanın en yoksul ülkelerindeki 70 milyon çocuğa, her yıl, 14 çocuk hastalığına karşı korunma sağlanmış olacak.

Çalışma, gayri safi yurtiçi gelirleri yılda 1000 doların altında kalan 72 en yoksul ülke için, 2006-2015 arasında toplam 25 milyar dolar harcanmasını öneriyor. Bu rakamın üçte birinse, aşılarla ayrılması öngörülüyor.

Veneman: Çocuklarla ilgili hedefin 30 yıl gerisinde kalabiliriz

UNICEF yöneticisi **Ann Veneman'sa**, ülkelerin çocuk ölümleriyle ilgili çabalarını artırmaması halinde, [Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin](#) (MDG) 30 yıl gerisinde kalılabileceğini açıkladı.

Hedeflerden biri, 2015 yılına kadar, çocuk ölümlerini üçte iki oranında azaltmak. Veneman, "Şimdiye kadar alınan yolun kabul edilemez olduğunu söylemek abartı olmaz" dedi.

Veneman, beş yaş altı çocuklarda en yüksek ölüm oranına sahip 60 ülkeden yalnızca yedisinin hedefi tutturma yolunda olduğunu söyledi.

UNICEF rakamlarına göre, aralarında Hindistan'ın da olduğu 39 ülke, ya hiç ilerleme kaydetmedi ya da yetersiz kaldı; aralarında ciddi bir AIDS krizi yaşayan Botswana'nın da olduğu 14 ülkedeyse çocuk ölüm oranları arttı. (TK/KÖ)

12/12/2005

Engelli istihdamına 'sıkı' takip

BİRGÜN

Bugüne kadar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu'nun sorumluluğu kapsamında olan engelli, eski hükümlü ve mağdurların kaderi İş Yasası'nda yapılan değişiklikle şimdi de Türkiye İş Kurumu'nun (İş-Kur) eline bırakıldı. İşyerleri üzerinde yeterince denetim sağlamayan devlet, ayıbını örtmek için kendi bulduğu yöntemlerden biri olan ceza sistemini bu sefer uygulamaya koymayı hedefliyor.

Belirlenen hedefler ve devletin ortaya koyduğu tablo ise çelişki yaratıyor Engellilerin, eski hükümlülerin ve terör mağdurlarının, eğitim seviyelerinden kaynaklı bir reddedilme yaşadıklarını ileri süren devletin, eğitim başka bir yapının işiymiş gibi bu ayıbın sahibi olduğunu unutmaması, projenin hayata geçilebilirliği konusunda soru işaretleri uyandırıyor.

İstanbul'daki 4 bin 257 işyerinde yasa gereği 24 bin 709 engellinin istihdam edilmesi gerektiğini bildiren İş-Kur İstanbul İl Müdürü Muammer Coşkun, ancak çalışan engelli sayısının 14 bin 803, açığın ise 9 bin 906 olduğunu kaydetti.

Coşkun, İstanbul'da engelli istihdam etme yükümlülüğü bulunan 4 bin 257 işyerinin toplam 9 bin 906 iş açığı bulunduğunu açıklayarak, bu işyerlerini en sonunda uyarmaya başladıklarını iddia etti. Coşkun, İş Yasası uyarınca 50 ve daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinin belli oranlarda engelli, eski hükümlü ve terör mağdurunu çalıştırmak zorunda olduğunu, bu yükümlülüğü yerine getirmeyen işyerlerine de idari para cezası "kesilmesi gerektiğini" hatırlattı.

Coşkun, İstanbul'daki şube müdürlüklerinin bu konuda işyerlerini "yavaş yavaş" uyarmaya başladıklarını ifade ederek, "Amacımız işvereni sıkboğaz etmek değil, engelli, eski hükümlü ve terör mağdurlarının istihdamını sağlamak" dedi. Coşkun, şöyle konuştu: "İşveren, istediği nitelikteki işçi sayısını bize bildirir. Biz, işverenle istihdam edeceği işçi sayısının asgari 3 katı engelli ile görüşürüz. İşyeri, birtakım bahanelerle kimseyi almazsa, bu kez işyerine elimizdeki kayıtlı engellilerin listesini göndeririz, 'liste içinden seçimini yap ve açığını kapat' deriz. 15 gün içinde yanıt vermezse, artık bu işyerine karşı ceza yazmaktan başka çare yoktur."

ENGELLİ AYIBI ENGELLİNİN

Coşkun, "9 bin 906 açık ve buna rağmen 9 bin 53 iş bekleyen olması, akıllara 'Hepsini işe yerleştir, açık kapanır, bunlar neden bekliyor?' gibi bir soru getirebilir. Kayıtlı engellilerin yüzde 70'inin eğitim seviyeleri çok düşük ve engellilik dereceleri çok yüksek. Bunların işe yerleştirilmesinde çok büyük sıkıntı yaşıyoruz. İşveren de çalıştırabileceği bir engelli istiyor. Çalışabilecek derecede, yüzde 40-70 arasında engelliliği olan lise seviyesinde eğitim alanların işe girememesi gibi olasılığı yok" iddiasında bulundu.

Muammer Coşkun, toplam 10 bin 320 eski hükümlü çalışması gereken 4 bin 257 işyerinde ise, 2 bin 771 eski hükümlü çalıştığını bildirdi. Kurumda sadece 1630 eski hükümlünün kaydının bulunduğu unu belirten Coşkun, bunların da eğitim seviyesinin çok düşük olduğunu, bu nedenle işyerlerinin ihtiyaçlarına yanıt veremediklerini savundu.

"İş arayan bir eski hükümlünün işsiz kalması imkansız" açıklamasında bulunan Muammer Coşkun, sayamadığı ve "çeşitli" olarak nitelediği nedenlerle eski hükümlülerin kendilerinin çalışmak istemediklerini iddia ederek, işyerlerinin de eski hükümlü çalıştırmak istemediğini kabul etti.

Evrensel – 07.12.2005

Pembe tablonun kara delikleri

Elif Görgü

Unkapanı'ndaki Bozdoğan kemerinin bir gözüne kurdukları tek kişilik çadırda dört kişilik Pendik ailesi; eşyasız, yiyeceksiz ve gelecekte umutsuz yaşamaya çalışıyor.

İncecik kumaşının kışı çıkarması mümkün olmayan çadırın bir köşesinde tek battaniye, bir köşesinde biraz zeytin ve başka bir kaç yiyeceğin konulduğu kavanozlar ve tüpün üstünde demlenen çay...

Çadırın en "güzel" eşyası ise sadece ilkökul birinci sınıfı okuyabilmiş 10 yaşındaki küçük Sırriye'nin "kullanamadığı" pembe okul çantası ile oyuncak bebeği. Hepsi bu kadar.

Banyo ve tuvalet ise sokağa düşüren yoksulluk için lüks. Bu manzara, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin tam karşısında duruyor.

İşsizlik göç ettirdi

52 yaşındaki Abdullah Pendik ve ailesinin Denizli'den İzmir'e, oradan İstanbul, Niğde ve tekrar İstanbul'a yaptığı sayısız zorunlu göçün nedeni işsizlik. Bu yaşına kadar araba yıkamaktan börekçiliğe ve en son kağıt toplayıcılığa kadar her türlü işe girip çıkan ancak hiç bir sosyal güvencesi olmadığı için bir türlü başının üstüne kalıcı bir dam öremeyen Abdullah Pendik, söylediğine göre abisi tarafından dolandırılınca sokağa düştü.

Sokağa düşünce kimse ona iş vermek istemedi. Geçen haziran ayından eylüle kadar yine aynı yerde kurduğu çadırı, son bir kağıt toplayıcılığı işi umuduyla söküp Niğde'ye gitti. Ancak orada da işi "asgari geçimini" sağlayamayınca kiraya çıktığı evden atıldı. Önceki akşam yeniden İstanbul'a Bozdoğan kemerine sığındı.

Ailelerin insafına kaldı

Abdullah Pendik'in eşi Saadet ise Urfalı. Varto depreminde ailesini kaybedince verildiği yetiştirme yurdundan 18 yaşında çıkmış. Önceki birlikteliğinden olan iki çocuğunu da yurda vermek zorunda kalmış. Hayatta kalan iki kardeşi kendisine sahip çıkmayınca ortadan kaldığını söyleyen Pendik sigarisinden bir nefes alırken sinirli. 18 yaşındaki oğlu işsiz. 10 yaşındaki kızını ise babası valiliğe giderek "haydi kızlar okula" kampanyası için başvurmuş ancak kabul edilmemiş; "Televizyonlarda haydi kızlar okula diyorlar ama hepsi boş. Yazmıyorlar okula. Götürdüğün zaman müdürler yerimiz yok diyor"

Devletten hiç bir beklentisi ve zaten de bir şey yapılacağına dair umudu olmayan aile, yine umudunu Abdullah Pendik'in abisinin insafa gelip yardım etmesine bağlıyor. Çünkü bugün "kutusu 1-2 milyon" eden kağıt toplama işiyle ne kara kış gelmeden başlarını örtecek bir dam bulmaları mümkün, ne çocuklarını okutmaları ne de karınlarını doyurmaları. "Hırsızlık hariç her işi yaparım, ellerimle lağım bile açarım yeterki çocuklarım aç kalsın. Ancak evimiz olmadığından kimse güvenip iş vermiyor" diyen Abdullah Pendik'in belki de dilinin ucuna kadar gelen ancak söylemediğini yoldan geçen bir vatandaş söylüyor kızgın sesiyle; "hükümet zenginlere yalakalık yapacağına fakirlerle ilgilen."

DEVLETE BORÇLU!

Abdullah Pendik, tek ve son sosyal güvencesi olan "Yeşil Kartı"nın da Niğde'de artık işe yaramadığını öğrendi. Niğde'den elinde kalan tek şey, rahatsızlanınca gittiği Niğde Devlet Hastanesi'nin imzalattığı 14 milyonluk borç senedi. Senedin üzerinde eğer 8 gün içinde borcu ödemezse icra işlemlerinin başlatılacağı yazılıyor. Sosyal güvenlik sistemi sağolsun, artık Pendik Ailesi sadece işsiz ve evsiz değil, bir de devlete 14 milyon borçlu!

İnsanlar, günde İstanbul'da 10.8 YTL Hakkâri'de 4.0 YTL harcıyor

Güngör Uras

Milliyet 05.12.05

İstanbul'da yaşayanlar günde kişi başına ortalama 10.8 YTL harcarken Tunceli'de, Van'da, Muş'ta, Bitlis'te, Hakkâri'de günde ortalama 4.0 YTL harcıyor. (Daha doğrusu harçayabiliyor!) Orta Anadolu'daki illerimizde hayat daha mı ucuz? Hayat ucuz değil ama, insanların geliri düşük. Devletimizin "İstatistik Enstitüsü" (DİE), ülkenin her köşesinde hane halkının tüketim harcamalarını izler. Bizde uzun süredir gelir dağılımı hesapları yapılmıyor. "Hane Halkı Tüketim Anketi" gelir dağılımını kaba çizgilerle ortaya koyan bir göstergedir.

DİE, her şehirde, her bölgede, hane halkının (insanlarımızın) günlük tüketimlerini, bu tüketimler için yaptıkları harcamaları belirler.

Her bölgede yaşayan nüfus (gelir ve harcama gücüne göre) 5 gruba ayrılır. (1) Nüfusun en fakir (2) Fakir, (3) Ortadirekteki (4) Zengin, (5) En zengin yüzde 20'lik bölümlerinin harcama güçleri ayrı ayrı hesaplanır. Son yapılan hesaplama göre, en düşük yüzde 20'lik gelir grubunda (en fakir yüzde 20'lik nüfusta) ortalama günlük harcama İstanbul'da 4.9 YTL, Orta Anadolu'da 1.7 YTL, Güneydoğu Anadolu'da 1.9 YTL, Batı Karadeniz'de 2.5 YTL.

En yüksek yüzde 20'lik gelir grubunda (en zengin yüzde 20'lik nüfusta) ortalama günlük harcama İstanbul'da 23.9 YTL, Orta Anadolu'da 7.1 YTL, Güneydoğu Anadolu'da 6.0 YTL.

Gelir dağılımı çarpık

En yüksek günlük harcama ile en düşük harcama arasındaki fark 13 kata kadar çıkıyor. Ülkenin en düşük harcama yapan bölgesinin "en fakir yüzde 20 nüfusun" günde 1.7 YTL harcama yapabildiği Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli, Van, Muş, Bitlis ve Hakkâri illeri olduğu anlaşıyor.

Daha sonra, en yoksul yüzde 20 nüfusun günde 1.9 YTL harcama yapabildiği Güneydoğu Anadolu Bölgesi illeri geliyor. Bu bölgede Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt illeri var.

Fakirlikte üçüncü sırayı Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi alıyor. Bu bölge ise, Erzurum, Erzincan, Bayburt, Ağrı, Kars, Iğdır ve Ardahan illerini içine alıyor.

Kişi başı günlük harcama YTL			
	En fakir % 20 nüfus dilimi	En zengin % 20 nüfus dilimi	Ortalama kişi başı günlük harcama
Akdeniz	3,2	9,9	6,0
Batı Anadolu	3,7	14,5	7,7
Batı Karadeniz	2,5	9,3	5,2
Batı Marmara	4,3	11,3	7,1
Doğu Karadeniz	3,4	9,1	6,0
Doğu Marmara	4,2	10,3	7,1

Ege	4,0	13,1	7,4
Güneydoğu Anadolu	1,9	6,0	3,5
Kuzeydoğu Anadolu	2,0	6,8	3,9
Orta Anadolu	3,2	8,5	5,5
Doğu Anadolu	1,7	7,1	4,0
Üstanbul	4,9	23,9	10,8

Kaynak: DÜE

35 milyon ABD'li yoksulluk sınırının altında

01.12.2005 / Birgün

ABD İstatistik Bürosu, son rakamlara göre ABD halkının yüzde 12.5'inin yoksulluk sınırının altında yaşadığını, 18 yaşın altındakiler içinse bu oranın yüzde 17.6 olduğunu açıkladı. ABD İstatistik Bürosu'nun verdiği bu oranlar, 35.2 milyon ila 36.5 milyon arasında ABD'linin yoksulluk sınırının altında yaşadığını gösteriyor.

Fakirlik sınırının aile büyüklüğüne göre değiştiği belirtilirken 2003 yılı rakamlarıyla ABD'de yalnız yaşayan bir kimse yılda 9 bin 393 doların altında, 8 kişilik bir aile ise yılda 35 bin 572 doların altında bir gelire sahipse yoksul sayılıyor. Dört kişilik bir aile için yoksulluk sınırının 16 bin 600 dolar olduğu kaydedilen ABD'de ortalama gelir ise 43 bin 318 doları buluyor.

Öte yandan, yoksulların nüfusa oranının eyaletten eyalete büyük değişiklikler gösterdiği ABD'de, en fazla yoksulu bulunan eyaletler arasında yüzde 18.3'lük oranı yla Mississippi ilk sırada yer alıyor. Bu eyaleti yüzde 18.1 ile Louisiana, yüzde 17.7 ile New Mexico, yüzde 16.3 ile Batı Virginia, yüzde 16.2 ile Texas takip ediyor. Yoksulluğun 18 yaşından küçükler arasında en yüksek olduğu eyaletler arasında ise yüzde 26.8'le Mississippi ilk sırada bulunurken bu eyaleti yüzde 26.6 ile Louisiana, yüzde 25.9 ile New Mexico, yüzde 24.4 ile Batı Virginia, yüzde 23.5 ile Arkansas ve yüzde 22.8 ile Texas eyaletleri izliyor.

HÜRRİYET

26.11.2005

SHÇEK kurumlarına Avrupa Birliği ve UNICEF incelemesi

Malatya Çocuk Yuvası'ndaki dayak skandalının ardından Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) Türkiye Temsilciliği ve Avrupa Birliği (AB), Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) kurumlarıyla ilgili büyük bir araştırma başlatıyor.

UNICEF Türkiye Temsilcisi Edmond McLoughney, 'Malatya, bizi şoke etti' derken AB fonuyla yürütecekleri çalışmanın kurumların nasıl yönetildiği, personelin eğitim düzeyi, çocukların bakımı gibi konulara açıklık getireceğini kaydetti. AB'nin çocuk ve şiddet konularında hassas olduğuna dikkat çeken McLoughney, 'Malatya'daki şiddet olayı izole bir durum mu, yoksa tüm SHÇEK kurumlarında yaygın mı' sorusuna yanıt arayacaklarını belirtti. McLoughney şöyle konuştu: 'SHÇEK kurumlarıyla ilgili kapsamlı bir araştırma yapılmasına önceden karar vermiştik, ama Malatya'daki dayak skandalı bu çalışmaya büyük ölçüde hız verdi. Ocak'da AB'nin de desteğiyle araştırmaya başlıyoruz.'

BİRGÜN

26/11/05

Kadına şiddet yüzde 83

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'na başvuran her 100 kadından 83'ünün fiziksel şiddete maruz kaldığını söylediği belirtilirken, Kadın Dayanışma Vakfı'nın bir araştırmasına göre de kadınların yüzde 8'i bıçak, silah ve makasla öldürülmekle tehdit ediliyor. Birleşmiş Milletler'in 1999 yılında aldığı karar doğrultusunda her yılın 25 Kasım günü Türkiye'de de "Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması İçin Uluslararası Mücadele Günü" etkinlikleri kapsamında kadına yönelik şiddet gündeme getiriliyor. 15 yıldır hizmet veren Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'ndan aldığı bilgiye göre, vakfa şu ana kadar yaklaşık 10 bin kadın başvurdu. Başvuran her 100 kadından 83'ü fiziksel şiddete maruz kaldığını, yüzde 42'si de ölümle ve sokağa atılmakla tehdit edildiğini bildirdi. Yüzde 54'ü evliliğinin ilk günlerinde fiziksel ve psikolojik şiddet görürken, yüzde 35'i cinsel şiddete maruz kalan bu kadınların, yüzde 26'sının da ensest ilişki mağduru olduğu belirtildi. Vakfa başvuran kadınların yüzde 51'i ise sığınak talebiyle geldi.

Kadın Dayanışma Vakfı tarafından yaklaşık 700 kadın üzerinde yapılan araştırmaya göre ise kadınların yüzde 15'i en az bir defa tıbbi müdahale edilecek boyutta dayak yiyor. Araştırma sonuçlarına göre, yüzde 8'i bıçak, silah ve makasla öldürülmekle tehdit edilen kadınların yüzde 20'si istemediği cinsel davranışlara zorlanırken, yüzde 50'si ise adını koyamasa bile evlilik içi tecavüze uğruyor.

BİRGÜN

20/11/05

Dünya çocuklara sözünü tutmadı

NEZAHAT ALKAN / 20 Kasım "Dünya Çocuk Hakları Günü". Dünya üzerinde birçok çocuk ya savaş ortamında ya da açlık sınırında yaşamını sürdürüyor. Çocukların içinde bulunduğu durum, bu koşulları ortadan kaldırmak, onlara daha iyi bir yaşam sağlamak amacıyla hazırlanan ve 191 ülke tarafı ndan kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde vaadedilen sözlerin yerine getirilmediğini gösteriyor.

Taraf ülkeler sözleşmeyi hazırlarken çocuğun kişiliğinin gelişebilmesi için sağlıklı bir aile ortamında yetişmesinin gerekliliğini kabul ettiler. Çocuğun toplumda bireysel bir yaşantı sürdürebilmesi için gerekli koşulların hazırlanmasını, çocuğun özgürlük,

eşitlik ve dayanışma ruhuyla yetiştirilmesinin önemini savundular. Çocuğun, ekonomik sömürüye, bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâki ya da toplumsal gelişmesi için zararlı olabilecek nitelikteki her türlü işte çalıştırılması na karşı korunma hakkını kabul ederler. Türkiye ise sözleşmeye 1995 yılında taraf oldu. Ayrıca, çocuk haklarının tanınması konusunda kendisini yükümlülük altına sokan başka uluslararası sözleşmeleri de imzaladı. Ancak imzalanan sözleşmeler çocukları n kötü ve zor gerçeğini değiştirmeye yetmedi. Dünyada ve ülkemizde binlerce çocuk başta sağlıklı yaşam hakkı olmak üzere eğitim, güvenlik, huzur, mutluluk koşullarına kavuşamadı.

Çocuk Vakfı Başkanı Mustafa Ruhi Şirin 20 Kasım nedeniyle yaptığı açıklamada bu konuya değinerek, çocukları n içinde bulunduğu tehlikenin temel nedeninin küresel dünya sisteminin para ve iktidar politikalarında yattığını belirtiyor. Şirin'e göre, çocukların yaşama haklarının çalındığı, eğitim ve gelişmelerinin önündeki engellerin aşılamadığı, ticaret nesnesine dönüştürülmelerine seyirci kalındığı ve yoksulluk sarmalı çözülemediği i sürece sorunun aşılması mümkün değil.

773 BİN ÇOCUK ÇALIŞIYOR

Türkiye'nin resmi istatistik kuruluşu DİE'nin konuyla ilgili son verilerine göre ülkemizde çalışan çocuk sayısı 773 bin. Bu kayıtların doğruluğu ise tartışmalı. Rapora göre Türkiye'de okula giden çocukların yaklaşık yüzde 30'u, okula gitmeyenlerin ise yüzde 50'den fazlası çalışıyor. Bunların yüzde 30'a yakını ev işlerinde, geri kalanı da ekonomik işlerde çalıştırılıyor. Ekonomik işlerde çalışan çocukların yüzde 57.6'sı tarım sektöründe, yüzde 21.8'i sanayide, yüzde 10.2'si ticaretle ve yüzde 10.4'ü hizmetlerde istihdam ediliyor. Ekonomik işlerde çalışan çocukların yüzde 58.8'i ücretsiz aile işçisi. Yüzde 39.4'ü ücretli, yevmiyeli.

UNICEF: ÇOCUKLAR TEHLİKEDE

BM'in çocuklara yardım fonu UNICEF, dünya üzerinde bir milyardan fazla çocuğun fakirlik, savaş ve AIDS'in pençesi altında olduğunu, 1990'dan bu yana savaşlarda ölenlerin yarısının da çocuk olduğunu bildiriyor. 'Çocuklar Tehlikede' adı verilen raporla ortaya çıkan rakamlar tehlikenin boyutunu gözler önüne seriyor. Fakirliğin gelişmekte olan ülkelere özgü olmadığı nın altı çizilen raporda, sanayileşmiş 15 ülkeden 11'inde son 10 yıl boyunca iyi şartlarda yetişmeyen çocuk oranının arttığı belirtiliyor.

TUTULMAYAN SÖZLER

Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca reşit olmayan her insan çocuk sayılıyor.

»Taraf devletler sözleşmeyi çocuklar arasında ırk, renk, cinsiyet, dil (...) ayrımı gözetmeksizin tanır ve taahhüt eder.

»Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir.

»Sözleşme çocuğun yeteneklerinin geliştirilmesi ile uyumlu olarak, çocuğa yol gösterme ve onu yönlendirme konusunda çocukta hukuken sorumlu kişilerin sorumluluklarına, haklarına ve ödevlerine saygı gösterir.

»Çocukların yasadışı yollarla ülke dışına çıkarılıp geri döndürülmemesi halleriyle mücadele için önlemler alırlar.

»Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir; bu hak, ülke sınırlarına bağlı olmaksızın; her biçimde ifade özgürlüğünü içerir.

» Çocuğun düşünce, vicdan ve din özgürlükleri hakkına saygı gösterirler.

»Çocuğun dernek kurma ve barış içinde toplanma özgürlüklerine ilişkin haklarını kabul ederler. »Hiçbir çocuğun özel yaşantısına, aile, konut ve iletişimine keyfî ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldırılamaz.

»Geçici ve sürekli olarak aile çevresinden yoksun kalan veya kendi yararına olarak bu ortamda bırakılması kabul edilmeyen her çocuk, Devletten özel koruma ve yardım görme hakkına sahip olacaktır.

»Zihinsel ya da bedensel özürlü çocukların saygınlıklarını güvence altına alan, toplumsal yaşama etkin biçimde katılmalarını kolaylaştıran şartlar altında eksiksiz bir yaşama sahip olmalarını kabul ederler.

»Çocuğun olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbî bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanma hakkından yoksun bırakılmamasını güvence altına almak için çaba gösterirler.

»Çocuğun eğitim hakkını kabul ederler.

» Taraf devletler çocuğun, ekonomik sömürüye ve her türlü tehlikeli işte ya da eğitime zarar verecek ya da sağlığı veya bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâksal ya da toplumsal gelişmesi için zararlı olabilecek nitelikte çalıştırılmasına karşı korunma hakkını kabul ederler.

» Çocuğu, her türlü cinsel sömürüye ve cinsel suistimale karşı koruma güvencesi verirler.

ÇOCUKLAR OKULDAN UZAK

»Türkiye'de çocukların okula gidememe nedenleri:

»Yüzde 23.7 okul masrafları yüksek olduğu için gidemiyor.

»Yüzde 30.8 okula ilgi duymadığı için gitmiyor.

»Yüzde 76 ailesine ya da ev işlerine yardım etmek zorunda olduğu için.

»Yüzde 9.7 uygun okul olmadığı için gitmiyor.

»Yüzde 7 ailesi izin vermediği için gidemiyor.

UNICEF RAPORUNDAN:

»90 milyon çocuk kötü ve yetersiz beslenmeden dolayı sağlık sorunlarıyla boğuşuyor.

»500 milyon çocuk ise sağlık kuruluşları ndan uzak yaşadığı için sağlık hizmeti alamıyor.

»640 milyon çocuk insanca yaşama olanaklarına sahip değil

»400 milyon çocuk taze ve temiz su içemiyor

»Raporda, 300 milyon çocuğun bilgi kaynaklarına ulaşamadığı, çoğu kız 140 milyon çocuğun okula gidemediği, dünya üzerinde toplam 700 milyon çocuğun bu olumsuzlukların en az ikisiyle karşı karşıya olduğu bildiriliyor.

BİRGÜN

23/10/2005

AB EŞİĞİNDE İNSAN MANZARALARI:

Bir müzik defterim bile yok

Muğla'da, ailesiyle iki yıldır elektrik ve suyu olmayan kıl çadırda yaşayan keçi çobanı Mehmet Yurtsever, kazandığı 100 YTL ile 3 çocuğunu okutmaya çalışıyor Kendisinin ve eşinin imkansızlıklar nedeniyle okuyamadığını belirten Mehmet Yurtsever, "Eşim ve ben çocuklarımızı okutacağımıza dair söz verdik. Onca imkansızlığa rağmen 3 çocuğumu okula gönderiyorum" dedi. Çocuklarının ilköğretim okuluna devam ettiğini ifade eden Yurtsever, sözlerini şöyle sürdürdü: "3 çocuğumun okul masrafı ayda 250 YTL'yi geçiyor. Kazandığım para, çocukların okul masrafı ve ihtiyaçlarımızı karşılamaya yetmiyor. Hayırseverlerin yardımıyla yaşamımızı sürdürüyoruz." Her sabah güneş doğarken keçileri otlatmak için dağlara çıktığına işaret eden Yurtsever, "Her şeyi çocuklarım okusun diye yapıyorum. Kazandığım paraya bu çile çekilmez ama çocuklarımı okutmak için bu işi yapmak zorundayım. Cahilliğin ne demek olduğunu çok iyi biliyorum. Sağlığım el verdiği sürece onları okutmaya çalışacağım" dedi.

18 metrekarelik kıl çadırda yaşayan 12 yaşındaki Nazife Yurtsever ise kardeşleriyle akşamları gaz ve lüks lambası ışığında ders çalıştığını söyledi. Babasının kendilerine bazen günlerce harçlık vermediğini ifade eden Yurtsever, "Okul ihtiyaçlarımızın büyük bölümü daha karşılanamadı. Bu şartlara rağmen okuyup hemşire olmak, insanların yardımına koşmak istiyorum" dedi.

Yurtsever, soğuk gecelerde kardeşleriyle aynı yorganın altında, birbirlerine sarılarak uyamaya çalıştıklarını belirtti. Kendisi ve ikiz kardeşi Ahmet'in ilköğretim 3. sınıfa gittiğini belirten 9 yaşındaki Meltem de babalarının kendilerine zaman zaman 25 YKr harçlık verdiğini ifade ederek, şöyle konuştu: "Babamın verdiği harçlıkla kendimize sıcak simit alıyoruz. Simit aldığımızda çok mutlu oluyoruz. Kardeşlerim ve ben, babamızın bizi okutmak için çok çalıştığını biliyoruz.

O yüzden zayıf getirmemeye çalışıyoruz. Tek isteğim bir müzik defteri alınması." Raziye Yurtsever ise ailesinin 2 yıldır çadırda yaşam mücadelesi verdiğini belirterek, "Eşim ve ben çocuklarımızın okuması için yıllardır mücadele ediyoruz. Bunca yıldır yardımseverlerin desteğiyle çocuklarımızın eğitime devam etmesini sağladık" dedi. Anne Yurtsever, hayırseverlerden tek isteğinin çocuklarının rahat uyuyabileceği bir kat yorgan olduğunu söyledi.

Sığır çobanlığından okul sıralarına

Bolu'nun Mudurnu İlçesi'nde sığır çobanlığı yapan ve ailesinin maddi durumunun kötü olması nedeniyle okula gidemeyen 11 yaşındaki Lale Ersin, okula başladı. Karamurat Köyü'nde yaşayan Lale Ersin, annesi Nadiye Ersin ve ağabeyleriyle Vakıfaktaş Köyü'ne giderek hem sığır çobanlığı yapıyor hem de elinde defterleriyle ders çalışıyordu. Sığır çobanlığı yapan 11 yaşındaki Ersin'in okumak istediğini duyan Bolu

Valisi Ali Serindağ, Lale'nin okula başlaması için gerekenin yapılması konusunda talimat verdi. Okul malzemelerinin sağlanmasının ardından Lale Ersin, Karamurat Köyü'ndeki okulun 4. sınıfına kayıt ettirildi. Ailesine ekonomik katkıda bulunabilmek için çobanlık yaptığını belirten Lale Ersin, şöyle konuştu: "Dağda sığırları otlatırken annemden bana okuma yazmayı öğretmesini istiyordum. Yanımda taşıdığım defterime sürekli yazılar yazıyordum. Okumayı çok seviyorum. Aileme ve bana yardım ederek okuluma geri dönmemi sağlayan herkese teşekkür ediyorum. Bana yardım edenlerin yüzünü kara çıkartmayacağım. Çok okuyarak başarılı olacağım." Evlerinin olmadığını ifade eden anne Nadiye Ersin de barakada yaşadıklarını belirterek, "Havalar soğumaya başladı. Barakada yaşamak çok zor. Çocuklarım için sıcak bir yuva istiyorum. Kızım Lale'nin okula başlaması tüm bunları bize unutturdu. Kızım okuyup büyük biri olacak" dedi. AA

BİRGÜN

22/10/2005

Fukara sofrası iktidarınızın şov sahnesi değildir

DYP Milletvekili Celal Adan, yaptığı yazılı açıklamada, Hükümet üyelerinin yaptığı Ramazan yardımlarının yöntemini eleştirdi. Yardımların, "Sağ elin verdiğini sol el bilmemeli" ilkesiyle, gizli yapılması gerektiğini vurgulayan Adan, Hükümetin ise yardımları milletin gözü önünde, canlı yayın biçiminde yaptığını ifade etti. Adan, açıklaması nda şu görüşlere yer verdi: "Mübarek Ramazan ayı geldi, iktidara da istismar için vesile çıktı. Fukara sofrası, haramzadelere ortak iktidarınızın şov sahnesi değildir. Başbakan, üç beş kutu yardımla yeniden ramazan çadırları na gitmeye, habercilerin eşliğinde fukara sofralarına oturmaya başladı. İktidara sesleniyorum: Bu milletin değerlerine bu kadar saygılıysanız niçin onların 3 yıldır temel sorunlarını çözümüyorsunuz? Başörtüsünden imamhatibe kadar tüm sorunlar ortadayken, hangi yüzle inançlı insanların sofraları na konuk oluyorsunuz?"

BİRGÜN

13/11/05

‘Aile içi şiddet küresel sorun’

İngiltere Devlet Bakanı Barones Patricia, aile içi şiddetin küresel bir sorun olduğunu belirterek, "Aile içi şiddet, İngiltere ve Galler'de kadınların kanser ve trafik kazasından sonra üçüncü ölüm nedeni" dedi. Patricia, "Aile İçi Şiddete Son! Konferans 2005: Dünyadan Örnekler" başlıklı uluslararası konferansta konuştu. Patricia, Türkiye'de son yıllarda kadın hakları konusunda çok ciddi reformlar gerçekleştirildiğini, bu nedenle de Türkiye'nin kutlanması gerektiğini söyledi. Patricia, bu konuda öncelikle mevzuatın güçlendirildiğini anımsatarak, uygulamanın da çok önemli olduğuna işaret etti. Patricia, bu çalışmaların sürdürülmesinin önemine değindi. Aile içi şiddetin suç olduğunu kaydeden Patricia, bu sorunun hem hükümetler, hem de uluslararası toplum tarafından ele alınmasının büyük önem taşıdığını söyledi. İngiltere ve Galler'de aile içi şiddet konusunda yapılan çalışmalar hakkında da bilgi veren Patricia, "İngiltere ve Galler'de 19-44 yaş arasındaki kadınlar, kanser ve trafik kazalarından sonra aile içi şiddetten ölmekte. Aile içi şiddet, en çok öldüren üçüncü neden" dedi.

ALMANYA'DA 400 KADIN SİĞİNMAEVİ

Hamburg Parlamentosu Başkan Yardımcısı, Yeşiller Partisi Milletvekili Verena Lappe de Almanya'da aile içi şiddeti önleme çalışmaları hakkında bilgi verdi. Aile içi şiddetin yüzyıllardır meşru kabul edildiğini, bunun değişmesinin yıllar aldığını belirten Lappe, yıllardır kadın hareketlerinin de tabu olarak görüldüğünü söyledi. Lappe, Avrupa'da ilk kadın sığınmaevinin 1972, Almanya'da da 1976 yılında açıldığını anlatarak, Almanya'da kadın sığınmaevlerini sivil toplum kuruluşlarının işlettiğini bildirdi.

Almanya'da 400 kadın sığınmaevi bulunduğunu kaydeden Lappe, ülkesinde yapılan bir araştırmaya göre, katılımcılardan Türk kökenli kadınların 16 yaşından itibaren şiddete maruz kaldığının ortaya çıktığını ifade etti. Lappe, yine aynı araştırmaya göre, Türkiyeli göçmen kadınların yüzde 54'ünün hem şiddete, hem de ayrımcılığa maruz kaldığını söyledi. Şiddetin din ve kültürle ilişkisi olmadığını, dünyanın her yerinde kadınların şiddete uğradığını vurgulayan Lappe, "Aile içi şiddet bir salgın. Bu sorunun ortadan kaldırılması ne kadar zaman alır bilemiyorum" dedi.

Çocuk işçiler ailelerine teslim

11.11.2005 / Birgün

Çocuk merkezi görevlilerince, çocuk işçi çalıştırdıkları iddiasıyla denetlenen işyerlerinden 26'sı hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulurken, buralarda çalıştırılan 86 çocuk ailelerine teslim edildi. İstanbul İl Jandarma Komutanlığı bünyesinde 23 Ekim 2001 tarihinde göreve başlayan Bahçeşehir ve 14 Ocak 2005 tarihinde hizmete giren Taşdelen çocuk merkezlerince, çocuklara yönelik işkence, çocukların işyerlerinde çalıştırılmaları, çocuk istismarı ve çocuk suçluluğunun önlenmesi amacıyla başlatılan çalışmalara devam edildi.

127 ÇOCUK OKULA DÖNDÜ

Çalışmalar kapsamında yapılan denetimlerde 2005 yılı içinde çocuk işçi çalıştırdığı iddiasıyla denetlenen 91 işyerinden 26'sı hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunuldu. Bu işyerlerinde çalıştırılan 86 çocuğun da ailelerine gerekli tebligat yapılarak teslim edildiği öğrenildi. Denetimlerde okul idareleri ile kurulan irtibat sonucunda okula gönderilmediği belirlenen 127 çocuğun zorunlu temel eğitime dönmeleri sağlandı.

Tarih: 08/11/2005

Çocuklarını zorla çalıştıran ailelere suç duyurusu

Çocuklarını zorla çalıştıran ailelere suç duyurusu Diyarbakır Valiliği, çocuğunu sokakta çalıştırmada ısrar eden aileler hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunacak. Diyarbakır Vali Yardımcısı Canan Hançer Baştürk, yaptığı açıklamada, bir süre önce İl Güvenlik Kurulu'nda çocukların sokakta çalışmasının engellenmesine yönelik kararlar aldıklarını söyledi. Kararın Resmi Gazete'de yayınlanmasının ardından yürürlüğe gireceğini, kararın, bu konuda çalışma yürüten görevlilere yetki güvencesi ve kanuni

destek vereceğini kaydetti. Şu andaki yasal boşluk nedeniyle çocuğunu zorla sokağa gönderip çalıştıran ailelere karşı herhangi bir yaptırımında bulunamadıklarını belirten Baştürk, "Karar uyarınca görevliler, sokakta çalışan çocuğu tespit ettiğinde çocuğu alarak ailesine teslim edecek. Görevli arkadaşlarımız aileyi çocuğunu çalıştırmaması konusunda uyaracak ve bunun suç olduğunu iletcek. Aile, uyarıya rağmen çocuğunu sokakta çalıştırmaya devam ederse hakkında 'Valilik Kararına Muhalefetten' savcılığa suç duyurusu yapılacaktır. Bu ailelere öncelikle para cezası verilecek. Tekrarı halinde adli makamların takdiri ile para cezası başka bir cezaya dönüştürülecek. Uygulamaya 2 ay içinde başlanılacaktır" dedi.

ÇOCUK İSTİSMARINA SON

Baştürk, amaçlarının kimsenin canını yakmak veya vatandaşa para ödettirmek olmadığını ifade ederek, "Amacımız caydırıcı olmaktır. Art niyetli ailelerin çocuklarını sokakta çalıştırmalarına izin vermeyeceğiz. Zaten ikna ettiğimiz ailelerin çocuklarını merkezimize yönlendiriyoruz. Bu yoksul aileleri de Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın tüm imkânlarından yararlandırıyoruz. Söz konusu olan, çocuklarını istismar eden ailelerdir" dedi.

'MERHAMETLE YAKLAŞMAYIN'

Çocukların sokakta çalışmasını önlemek için kamuoyu oluşturmaya çalıştıklarını bildiren Vali yardımcısı Canan Hançer Baştürk, "Özellikle tüm vatandaşlarımız bu konuda duyarlı olmalı. Olaya duygusal yaklaşmamak lazım. Mendil veya sakız satan bir çocuktan alışveriş yapmak, ona iyilik yapmak olmuyor. Tam tersine onu bu davranışla sokağa bağlamış oluyoruz" derken, merhametle yaklaşmayın uyarısında bulundu. "Maalesef merhamet duygusuyla hareket ediliyor. Bu merhamet, çocuğun daha fazla kazanması için daha çok çalışmasına neden oluyor" dedi.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Acımak, Üzölmek Değil Bağımsız Denetim Gerek

Avukat Akço, sosyal hizmet uzmanları Keskin ve Karatay'a göre Malatya Çocuk Yuvası'nda yaşananlar toplumdaki çocuğa yönelik şiddetin göstergesi, olayda esas sorgulanması gereken ise Türkiye'deki çocuk koruma ve bakım yöntemi ile uygulamaları olmalı.

BİA Haber Merkezi

27/10/2005 [Kemal ÖZMEN](#) ► kemal@bianet.org

BİA (Malatya) - Malatya 0-6 Yaş Grubu Çocuk Yuvası'nda kalan çocuklara yapılan işkence ve kötü muameleyi, iki bakıcı annenin yaptıkları sorunu değil, toplum içindeki çocuğa yönelik şiddetin göstergesi olarak yorumluyor; İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi'nden avukat **Seda Akço**, Sosyal Hizmet Uzmanı **Hülya Keskin** ve Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (SHUD) İstanbul Şube Başkanı

Abdullah Karatay.

Malatya'daki benzer olayların daha önce yaşandığını hatırlatan, Akço, Keskin ve Karatay, **bianet'e** yaptıkları değerlendirmelerde, esas sorgulanması gerekenin **Türkiye'deki çocuk koruma ve bakım yöntemi ile uygulamaları** olduğu görüşünde birleşiyorlar.

Çözüm olarak ise, **bağımsız denetimin geliştirilmesini** ve kurum bakımını son çare olarak gören, aile yanında bakımı sağlayacak **sosyal politikaların bir an önce hayata geçirilmesini** öneriyorlar.

SHÇEK'te 20 bin çocuğa bin 431 uzman

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) verilerine göre, **86 çocuk yuvasında 9 binden fazla; 109 yetiştirme yurdunda da 10 binden fazla çocuk** kalıyor. Yani **kurum başına 100'den fazla çocuk** düşüyor.

SHÇEK'e bağlı yurt ve yuvalarda görev yapan, sosyal hizmet uzmanı, psikolog, eczacı, diş doktoru, doktor, fizyoterapist, diyetisyen, çocuk gelişmeci, hemşire ve öğretmen sayısının toplamı ise **bin 431**.

SHÇEK'e bağlı çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında koruma ve bakım altındaki **çocuklara karşı son beş yılda işlenen çeşitli suçlardan dolayı 478 dava** bulunuyor.

Keskin: "Hizmet veren kurum denetleme yapamaz"

Uzman Keskin, **"Kendi evinde çocuklarını döverecek yetiştiren bir toplumun Malatya olayına infialini anlamakta güçlük çekiyorum. Biliyoruz ki, bu toplumda genelde çocuklar dövülerek büyütülür, eğitilir"** diyor.

Keskin, Resmi açıklamalara bakıldığında **çocukların toplum katılımıyla ailelerle verileceği** yönünde bir eğilim göze çarptığını ifade ediyor.

"Sağlık Bakanı Recep Akdağ bugün yaptığı açıklamada **son altı ayda 5 bin çocuğun, ayda 300 YTL destek ödemesiyle aile yanına yerleştirdiğini** açıkladı. Bakanın sistemin sorgulanması yönündeki tespitleri ve yapılması planlanan işlerle ilgili **açıklamaları doğru ama tabii ki esas olan uygulamadır."**

Keskin'e göre, aile yanında bakım uygulaması kurum bakımını ortadan kaldırmaz. Çünkü, kurum bakımı gerektiren, aile yanına verilemeyecek çocuklar her zaman olacaktır.

Kendi kurumlarını, kurumlarındaki hizmeti denetleyemeyen SHÇEK ailelerin bu çocuklara nasıl baktığını, **aile-çocuk ilişkilerinin durumunu** nasıl denetleyecek?

Keskin, hizmeti veren kurumun denetleme yapamayacağını düşünüyor:

"Önemli bir konu olan **denetim, barolar, SHUD, Psikologlar Derneği gibi kuruluşların temsilcileri ve çocuk hakları savunucularından oluşan bağımsız grupların sorumluluğunda olmalı ki** kastedilen denetim sahiden hizmetin eksikliklerinin görülmesi ve geliştirilmesine yol açsın."

"Bu kişilerin doğrudan çocuk bakımıyla ilgili yetiştirilen nitelikli elemanlar olmadığını, ya taşeron olarak hizmeti üstlenen temizlik şirketlerinin ya da SHÇEK kadrosunda yardımcı personel olduğunu biliyoruz" diyen Keskin, şu sorulara cevap verilmesinin önemli olduğunu düşünüyor?

* **Bakıcı başına** düşen çocuk sayısı nedir?

* **En düşük** maaşları bu grup mu almaktadır?

* **En düşük** eğitilmiş elemanlar mı grubu oluşturmaktadır?

* **Kız meslek** lisesi mezunları çocuk bakım kurumlarında istihdam edilmekte midirler?

* **Bu gruba işe** girerken mesleki eğitim ve iş sürecinde meslek içi eğitim verilmekte midir?

* **Başlı başına** travma yaratan bu işlerde çalışanlara psikolojik destek verilmekte midir?

Keskin, "**Sahadan gelen biri olarak benim bu soruların hepsine yanıtım ne yazık ki olumsuzdur, hayırdır**" diyor.

Akço: "Toplumun tepkisi acımak değil sorumluluk almak olmalı"

"Devlet kendi verdiği hizmeti kendisi etkili bir biçimde denetleyemiyor" diyen **Seda Akço**'ya göre Kamu vasesyeti kurumu kurulmalı ve bağımsız denetim olmalı.

"SHÇEK hizmet veren kurum olmaktan vazgeçmeli. Bunun yerine standartları koymalı ve hizmet verecek kurumların bu standartlara uyup uymadığını etkili bir biçimde denetlemeli"

Akço ideal olanın, çocukların ailelerinden ayrılmadan durumlarının iyileştirilmesi; dolayısıyla öncelikli olarak ailelerin desteklenmesi olduğunu düşünüyor.

Seda Akço, Malatya'da yaşananların ardından toplumun tepkisinin acımak, üzülmek değil, çocuk yönelik verilen hizmetleri izlemek ve sorumluluk almak yönünde olması gerektiğine dikkat çekiyor.

Yaşanlar karşısında bütünsel yapılandırmalar yerine vakasal müdahale yapılmasını eleştiren Akço, **benzer yurtlarda kalan bütün çocukların risk altında** olduğunu ifade ediyor.

Akço ayrıca Malatya'da **işkence ve kötü muameleye maruz kalan çocukların kuruma karşı dava açma hakları** olduğunu söyledi.

Karatay: "Özne çocuk olmaktan çıkıp, paraya dönüşüyor"

Abdullah Karatay Malatya'daki olayın çocuk koruma sisteminin gittikçe bozulduğunun ve denetim alanı dışına çıktığının göstergesi olduğunu söylüyor.

"Devlet kendine teslim edilen çocuklara bakamıyor. Kurumlar çocukları kar amacı gören taşeron şirketlerine teslim. Özne çocuk olmaktan çıkıyor, paraya dönüşüyor."

Karatay dernek olarak çocuk korunması ve bakımına ilişkin çalışmaları yaptıklarını ve bu konu üzerinde hazırladıkları raporları genel müdürlüğe sunduklarını ifade ediyor.

Karatay sosyal hizmet uzmanlarına sosyal yardım sağlama konusunda yetki verilmesi gerektiğini belirterek, sosyal hizmet uzmanı çocuğa bakamıyorum diye gelen aileye (kira, konut, eğitim yardımı gibi) seçenekler sunabilmeli, tek seçenek kurum olmamalıdır" diyor.

Koruma kurumlarına çocuklarının kabulünün önlenmesi gerektiğini ifade eden Karatay, "**Türkiye yapılan başvuruların yüzde 90'ı ekonomik yetersizlikten kaynaklı. Hiçbir sosyal devlet, ailenin ekonomik nedenlerle çocukların yuvada bakılmasını meşru görmemeli. Bizde devlet bunu görevi olarak kabul etmiyor hayırseverlere bırakmış durumda. Çocuklarına aşırı şiddet uygulayan, akıl hastası, alkolik yada cezaevinde olan ailelerin çocuklarına kurum bakımı gerekir. Türkiye'de bu rakam yüzde 10**" diyerek tabloyu ortaya koyuyor.

Karatay, Türkiye'deki kurumların ilk açıldıkları 1950'lerdeki zihniyetle, koğuş sistemiyle yürütüldüğünü söylüyor.

Malatya'da devletin bakıcı anne statüsünde sadece 1 kişiyi aldığını diğerlerinin ise hiçbir yeterlilik

kontrolünden geçirilmemiş temizlik şirketinin statüsünde alınan ve çocuklara baktırılan kişilerden oluştuğunu söyleyen Karatay, **"Böyle elamanlara 15 çocuk düşüyormuş. 0-3 yaş grubu çocuklar için çok yüksek bir rakam. Bu yaş grubu için olması gereken her bir anneye birkaç çocuk olmalı"** diyor.

SHÇEK'in sorunları gidermek yerine sorumluluğu başka kurumlara devretmek gibi bir anlayış güttüğünü savunan Karatay, bu anlayışın sorunu çözmekten çok daha kötüye götüreceğini düşünüyor. (KÖ/EÖ)

<http://www.bianet.org/2005/10/27/69455.htm>

<http://www.milliyet.com.tr/2005/11/01/guncel/gun11.html>

Vali: Şanlıurfa'da olan olmuş

ŞANLIURFA AA

Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'na (SHÇEK) bağlı Şanlıurfa Sabancı Kız Yurdu'ndaki 3 öğrencinin, yurt müdürü Aytekin Erdoğan'ın kendilerine "şiddet uyguladığı ve tacizde bulunduğu" iddiasının araştırılması için müfettiş görevlendirildi. Şanlıurfa Valisi Şemsettin Uzun, dün yurttan kalan kız çocuklarına bir iftar yemeği verdi. Uzun, "taciz ve dayak" iddiaları için, "Olan olmuş, iddialar soruşturuluyor. Sonra gereken açıklama yapılır" demekle yetindi.

© 2003 Milliyet

<http://www.milliyet.com.tr/2005/11/01/guncel/gun06.html>

İşkence yuvası

Adli Tıp raporları, Malatya Çocuk Yuvası'ndaki dehşeti gözler önüne serdi. 40 çocuğun da darp edildiği yuvada, 1 yaşını doldurmamış bebeğin bile elinde yanık, bacağında kırık var

GÜLAY DEMİRTAŞ İstanbul DHA

Malatya Çocuk Yuvası'nda kalan 0 - 6 yaş arası 40 çocuğa Malatya Adli Tıp Şubesi'nde yapılan muayenenin ardından hazırlanan raporlar, dehşetin boyutlarını gözler önüne serdi. Raporlarda, aralarında henüz 1 yaşını doldurmayanların da bulunduğu bebeklerin tamamının vücudunda darp, bazılarının vücutlarında kırık, yanık ve kesik izlerine rastlandığı kaydedildi.

Kayıt tutulmamış

Malatya Cumhuriyet Savcılığı'na 26 Ekim'de gönderilen ve 40 çocuğun tamamının vücutlarının incelendiğinin kaydedildiği rapora göre, rastlanan izlerin değişik zamanlarda oluştuğu belirlendi. Muayenenin ardından vücudunda kırık olan ve darp izleri taşıyan bebeklerin şiddet gördükten sonra götürüldükleri Malatya Devlet Hastanesi'nde tedavi gördüğü, ancak hiçbir kayıt tutulmadığı iddia edildi.

Rapordaki dehşet

- N.S.G.(1): Kulak ve kafasında darp izi.
- A.K.A.(3): Kol ve bacakta, morluk ve şişlik.
- Ü.K.(2): Kulağında kesik, kafasında şişlik ve darp izi.
- D.M.(3): Başında derin yara, kulağında kesik izleri.
- M.K.(5): Bacağında morluk, kaburgasında darp.
- M.K.(4): Vücudunun birçok yerinde sıyrıklar ve yaralar.
- A.Ö.(3): Kulağında kesik, gözünde morluk.
- A.A.(5): Yüzünde ve vücudunda sıyrıklar.
- K.E.(3): Vücudunun tamamı mor ve darp izleri var
- O.Z.(3): Vücudunda sıyrıklar ve morluklar.
- S.K.(4): Bacağında yanık ve kulağında kesikler bulunuyor.
- Ş.B.(2): Ayağında kırık ve vücudunda morluk.
- S.E.I.(2): Sirtında ve bacaklarında morluk ve darp.
- R.K.(5): Gözünde morluk, kulağında yaralar.
- A.K.C.(4): Elinde kırık kafasında şişlik.
- A.B.(4): Vücudunun her yerinde sıyrık ve morluk.
- H.I.(4): Vücudunun her bölgesinde darp ve morluklar.
- O.Ç.(2005 doğumlu): Bacağında kırık, elinde yanık.
- D.F.(1): Bacağında yanık, elinde kırık.
- E.B.(5): Vücudunda darp izleri.
- B.Ç.(5): Vücudunda darp ve yanık izleri.
- O.Ö.(5): Sağ kolda kırık.
- K.Ü.(5): Bacakta yanık.
- H.İ.(5): Vücudunun değişik yerlerinde darp izi.
- F.A.(4): Vücudunun değişik bölümlerinde morluk.
- S.Ö.(5): Sırt ve karın bölgesinde sıyrıklar.
- M.Ö.(4): Sağ bacakta büyükçe bir yanık.

YAZDIR U.A.(4): Muhtelif darp izleri.

M.Ö.(1): Kulak ve başta şişlikler, yaralar.

M.Ş.(1): Yüzünde, boynunda ve bacaklarında sıyrıklar.

S.S.(1): Bacak ve kollarda morluklar.

S.G.(3): Sağ ayak bileğinde kırık.

İ.Y.(1): Karın bölgesinde yanık.

B.K.(2): Çeşitli bölgelerde darp izleri.

H.Ö.(4): Vücudunda darp izleri.

G.A.(4): Morluklar görüldü.

Y.M.(3): Sol kolda kırık.

D.K.(3): Sol bacağında yanık.

E.B.(3): Vücudunda darp.

D.A.(5): Kaba etinde ve sırtında sararmaya yüz tutmuş morluklar ve eski morluklar.

Görüntülere yayın yasağı

ANKARA Milliyet

Star TV'de yayımlanan "Deşifre" programı tarafından ortaya çıkarılan skandalla ilgili haberler hazırlık soruşturması tamamlanıncaya kadar durduruldu. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, soruşturma yürütüldüğü sırada, Malatya Çocuk Yuvası'nda yaşanan olaylarla ilgili yayınların, görsel ve işitsel basın ve yayın organlarında devam etmesinin, soruşturmanın gizliliğini ve سلامتini olumsuz etkileyeceği kanısında olduğunu belirtti. Malatya Sulh Ceza Mahkemesi, isteği yerinde gördü.

Yuva vahşeti dış basında

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Dünya medyasının, Malatya Çocuk Yuvası'ndaki dayak ve kötü muamele skandalına ilgisi sürüyor. Fransız haber ajansı AFP de dün skandalın Türkiye'de yarattığı etkiyle ilgili fotoğraflı bir haberi geçti. Son gelişmelere yer verilen haberde, skandalın Türkiye'de siyasi tansiyonu yükselttiği vurgulanarak, halkın gösterdiği tepkiye dikkat çekildi. "Türkiye'nin insan hakları karnesinin bir diğer karanlık yüzü açığa çıktı" diyen AFP, "Türkiye'nin katılmaya çalıştığı Avrupa Birliği, uzun bir süredir ülkedeki insan hakkı ihlallerini eleştiriyor" ifadelerini kullandı.

<http://www.milliyet.com.tr/2005/11/08/guncel/agun.html>

Devlet Bakanı Çubukçu'ya tepki yağdı

'Muhbir kimliği çocuğa zarar verir'

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun "Ziyaret ettiğim kurumlarda en az 4 muhbirim var" açıklaması için, selefi Güldal Akşit, "Çocuktan muhbir olmaz" derken, psikologlar bu yöntemin çocuklara zarar vereceğini söyledi

GÜLAY FIRAT İstanbul

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun, "Ziyaret ettiğim kurumların hepsinde şu anda en az dörder muhbirim var" açıklaması büyük tepki çekti. Çubukçu'nun selefi AKP'li eski bakan Güldal Akşit, "Bence çocuktan muhbir olmaz. Ben böyle bir yolu seçmedim" derken, yine eski bakanlardan Hasan Gemici, "talihsiz bir yaklaşım" açıklamasını yaptı. Uzmanlar da, çocuğu muhbir gibi kullanmanın tehlikelerine dikkat çekti. İşte tepkiler...

- **GÜLDAL AKŞİT** (Eski Devlet Bakanı): Bu tarz meselesi. Bence çocuktan muhbir olmaz. Tabii ki denetimsiz bırakmak yanlış. Muhakkak personeli denetlemek gerekir. Onun seçeneği. Her yiğidin bir yoğurt yiyişi var. Ben 2 yıl bu kurumların bağlı olduğu bir bakan olarak çalıştım, böyle bir yolu hiçbir zaman seçmedim. Ama her zaman kurum ziyaretlerimde çocuklarla özel görüşmeler yaptım, 'Çocuklar bir sıkıntınız var mı?' diye sordum. Karşınızdakiler nihayetinde çocuk, ona göre düşünmek gerekir.

- **HASAN GEMİCİ** (Eski Devlet Bakanı): Sayın Bakan'ın bu yaklaşımı hem kendi, hem de kurum adına son derece talihsiz bir yaklaşım ve yanlış. Çocuklara 'muhbir' misyonunun yüklenmesi, o çocukların sosyal ve psikolojik gelişimini son derece olumsuz etkileyecektir. Benim dönemimde telefonumu verdiğim, hâlâ beni arayan çocuklar var. Ama arkadaşlarını gammazlamak şeklinde değil, kendi sorunlarını benimle paylaşıp çare aramak için ararlardı. Ama bu çocuklara 'muhbir kimliği' yükleyerek,

'etrafındaki olumsuzlukları, yanlışlıkları bana ihbar et' demek, herhalde dünyanın hiçbir yerinde yoktur. Sayın Bakan, çok sık bu tür yalan yanlış yöntemlerle, projelerle, kamuoyundaki imajını düzeltmeye çalışıyor, ama bu kuruma ve çocuklara zarar veriyor.

- FATMA BAŞAR (İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi Başkanı): Bir çocuğu böyle bir şeye alet etmek, ahlak ve terbiye bakımından çok çirkin. Sivil polis yetiştirir gibi... Onları arkadaşlarından ayırıyor, bambaşka bir misyon veriyor. İnsan haklarına aykırı. Demek ki güvenmediği bir personel çalıştırıyor.

YAZDIR • AYŞENUR BAY AYTEKİN (Türk Psikologlar Derneği İst. Şube Bşk. Yrd.): Çocuktan muhbirlik etmesini isterseniz, ona 'Başına kötü şeyler gelebilir, olursa bana söyle!' demiş, baştan çocuğa güvensiz bir yerde olduğunu söylemiş olursunuz.

- MURAT ALTUĞGUL (Sosyal Hizmetler Derneği Başkanı): Muhbir olarak seçilmek çocuğa vurulmuş bir damga. Yurtlarda yaşananların öğrenilmesi için daha demokratik yollar izlenmeli.

'Kartvizitindeki telefon yanıt vermiyor'

CHP İstanbul Milletvekili Güldal Okuducu, "Her yurtta çocuk muhbirim var" diyen Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'ya şu eleştirileri yöneltti: "Bakan topluma dönük şov yapıyor. Bu söz çocuklara ayıptır, züldür. Bu nasıl bir anlayıştır ki, devletin yurtlarına emanet edilmiş çocuklarla ilgili devletin bakanı muhbir tutuyor. Bakana bir sözlük hediye edelim de muhbirliğin ne anlama geldiğine baksın. Bakan, inceleme yaptığımız yurtta kartvizit dağıtmış. Ama yazılan telefonlar cevap vermiyor. O çocuklardaki sarsıntıyı, umut kırıklığını görünce ben bakanı savunmak zorunda kaldım. Bu çocuklarla böyle oynanır mı?"

© 2003 Milliyet

<http://www.milliyet.com.tr/2005/11/09/yasam/yas05.html>

Malatya'daki skandalda iki

tutuklama daha

MİKAİL PELİT Malatya DHA

Malatya Çocuk Yuvası'nda yaşanan işkence skandalının ortaya çıkmasından sonra iki bakıcı kadın daha tutuklandı. Böylece soruşturma kapsamında tutuklanan personel sayısı 7'ye yükseldi. Savcılığın talimatıyla dün akşam saatlerinde adliyeye getirilen kimlikleri açıklanmayan 2 bakıcı kadın, savcıya ifade verdi.

Daha sonra tutuklanma talebiyle nöbetçi mahkemeye çıkartılan kadınlar tutuklanarak cezaevine konuldu. Çocuk Yuvası'ndaki işkence görüntülerinden sonra başlatılan soruşturma kapsamında daha önce de bakıcı anne Naciye Tural, yuvanın temizlik işini üstlenen şirketin çalışanı Şefika Solmazgül, Nezaket Demirtaş, Elif Biradlı ve İ.Y. tutuklanmıştı.

© 2003 Milliyet

07/11/2005

İsyan varoştan merkeze kayıyor

BİRGÜN

Fransa'nın başkenti Paris yakınları ndaki Clichy-Sous-Bois banliyösünde polisten kaçarken elektrik trafosunda akıma kapılan iki göçmen gencin hayatını kaybetmesinden sonra 10. gecesine giren isyan, başkentin merkezine de sıçradı. Yetkililer, Paris'in göbeğindeki Republique (Cumhuriyet) Meydanı yakınlarında 4 araca molotof kokteyli atıldığını ve otomobillerde yangın çıktığını belirttiler. Molotof kokteylinin atıldığı semtin polis ablukasına alındığı ve itfaiyenin yangına müdahale ettiği kaydedildi. Paris'te olayları n yayılmasını önlemek için polis helikopterleri dün sabaha kadar devriye uçuşları yaptı.

Bu arada, güvenlik güçleri, Paris'in banliyölerinde önceki geceye kadar ateşe verilen araç sayısının 100 kadar olduğunu belirttiler. İsyanın Fransa'nın başka kentlerine de sıçradığını kaydeden yetkililer, güneybatıdaki Toulouse kentinde bir halk kütüphanesi ile Paris'i banliyösü VilleneuveSait-Georges'da bir gençlik merkezinin kundaklandığını bildirdiler. Yetkililer, toplanan bilgilerdeki gecikmeden ötürü, şiddet olaylarında artma mı azalma mı olduğunu söylemek için erken olduğunu ifade ettiler.

HAVADAN TAKİP EDİLİYOR

Polis, önceki gece 554'ü Paris bölgesi dışında olmak üzere toplam 1295 aracın ateşe verildiğini belirterek, olayların diğer kentlere de yayıldığını doğrulamış oldu. Olaylar sırasında 312 kişinin gözaltına alındığını belirten polis, olayların başlamasından bu yana ilk kez Paris'in merkezinde de çok sayıda aracın yakıldığını kaydetti, ancak kesin sayı

vermedi. Paris çevresindeki hassas noktalarda devriye gezmesi için 7 helikopter ile 2300 takviye güvenlik gücünün görevlendirildiği açıklandı.

ALMANYA'DA KUNDAKLAMA

Almanya'nın Bremen kentinin bir semtinde önceki gece kundaklamalar meydana geldiği, otomobiller ile bir boş binanın ateşe verildiği bildirildi. Tüm olayların suç oranının nispeten düşük olduğu Huchting semtinde meydana geldiğini belirten polis yetkilisi Heiner Melloh, "Bremen'de olanlarla Fransa'da 10 gündür süren olaylar arasında bağlantı kurmak olanaklı değil" dedi. Polis yetkilisi, bunların "pyroman" (yangın çıkarma hastası) kişiler olabileceğini belirtirken, "Paris ile en büyük fark, burada polisle çatışma yok" diye konuştu. Kentte ilk belirlemelere göre, 3 araç bilinçli şekilde ateşe verildi, bunların yanındaki üç araç da zarar gördü. Gece geç saatlerde de boş bir okul binası kundaklandı. Zararın onbinlerce avro olduğu belirtildi.

TÜRKİYELİLER TEDİRGİN

Fransa'nın başkenti Paris ve banliyölerinde meydana gelen şiddet olayları nın, bu bölgelerde yaşayan Türkiye vatandaşlarını da tedirgin ettiği bildirildi. Paris yakınlarındaki Evreux kasabasında önceki gece meydana gelen olaylarla ilgili olarak olayların daha da büyümesinden endişe ettiklerini bildirdiler. Yaklaşık 1200 Türkiye vatandaşının yaşadığı Evreux kasabasında önceki gece meydana gelen olaylar sırasında 59 otomobil ateşe verilirken, polis karakolu, itfaiye garajı, bir eczane ve bir banka şubesine saldırılar düzenlenmişti. Kasabada işyeri sahibi Türkiyeliler, olayların işlerini de olumsuz etkilediğini belirtirken, tedbir olarak işyerlerini erken kapatmak zorunda kaldıklarını bildirdiler.

İstanbul Konfeksiyon isimli mağazanın sahibi Mehmet Şirinbayrak, "son olayların burada yaşayan herkesi tedirgin ettiğini" söyledi. "Protestocuların şu ana kadar Türkiyelilere ait işyeri ve otomobillere zarar vermediğini" ifade eden Şirinbayrak, "Biz şu ana kadar doğrudan etkilenmesek bile, burada yaşayan Türkiyeliler olarak endişeliyiz" dedi.

Paris yakınlarında Evreux kasabasında Lokanta işleten Selahattin Palandöken ise, "Olaylar devam edecek gibi görünüyor. Burada yaşayanlar tedirgin. Kasabadaki Türk-Fransız Kültür Derneği'nin yöneticisi Memiş Büyüksoy de, "Şu anda biz etkilenmedik, bize dokunmuyorlar, ama hiçbir zaman dokunmayacaklar anlamına gelmez" diye konuştu.

Hürriyet 06.11.2005

AB'nin yoksulu, Türk yoksulunu üçe katlıyor

Avrupa Birliği'nin (AB) en yoksul bölgesindeki satınalma gücü paritesine göre kişi başına gelirle Türkiye'nin en yoksul bölgesi arasındaki gelir farkının üç katı aştığı belirlendi. Türkiye'nin en zengin bölgesiyle AB'nin en zengin bölgesi arasında ise 5.9 katlık fark bulunduğu bildirildi.

10 KATLIK UÇURUM:

Türkiye için Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) AB için de Eurostat'ın yaptığı hesaplama göre, AB ülkelerinde ortalama 100 olan satınalma gücü paritesine göre kişi başına gelir, Türkiye'nin en yoksul bölgesi olan Bitlis, Hakkari, Muş ve Van bölgesinde 10'da kalıyor. Türkiye'nin en yoksul bölgesiyle AB ortalaması arasında 10 katlık bir uçurum bulunuyor.

EUROSTAT'IN ARAŞTIRMASI:

Eurostat'ın belirlemelerine göre, AB'nin en yoksul bölgesi olan Polonya'nın Lubelskie bölgesiyle Türkiye'nin en yoksul bölgesi arasında ise 3.2 katlık bir kişi başına gelir farkı yaşanıyor. AB ortalaması 100 olan kişi başına gelir, AB'nin en yoksul bölgesi Lubelskie'de 32'de kalıyor.

ZENGİNLERİ DE KATLIYOR:

Verilere göre, 315'lik kişi başına gelir endeksiyle AB'nin en zengin bölgesi olan İngiltere'deki Inner London ile 53 endeks değeriyle Türkiye'nin kişi başına gelir açısından en zengin bölgesi olan Kocaeli, Bolu, Sakarya, Yalova, Düzce istatistiki bölgesi arasında ise 5.9 katlık bir gelir farkı yaşıyor. Türkiye'nin en zengin bölgesinin geliri AB ortalamasının yüzde 53'üne ancak denk geliyor.

Asgari Komisyonu haftaya toplanıyor

HÜKÜMETİN IMF ile yürütülen programı da dikkate alarak yüzde 5 civarında zam öngördüğü, 1 Ocak 2006'dan geçerli yeni asgari ücreti belirlemek üzere, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun bu hafta sonuna kadar toplantıya çağırılması bekleniyor. Komisyonun Hükümet 5, işçi kesimi 5, işveren kesimi 5 olmak üzere 15 üyesi bulunuyor. Türk-İş, Asgari Ücret çalışmalarına ışık tutması amacıyla son olarak Asgari Ücret Gerçeği Raporu hazırladı. Raporda, 'Düşük asgari ücretle, kayıtdışılıkla mücadele yapılamaz. Asgari ücret düzeyinden kesilen primlerle çalışanların sosyal güvenlik harcamalarının karşılanması mümkün değil' denildi.

Hürriyet 06.11.2005

AKP'den 3 yılda 804 kadro

Saffet KORKMAZ ANKARA

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na son 5 yılda bin 217 kişinin kadrolu olarak göreve başladığı belirlendi.

CHP Bursa Milletvekili Kemal Demirel'in, soru önergesine Devlet Bakanı Nimet Çubukçu tarafından verilen yanıt, kurumdaki kadrolaşmayı, resmi rakamlarla ortaya çıkardı. SHÇEK'e 2001'de 199, 2002'de 214, 2003'te 5, 2004'te 137 ve 2005'te 662 personel alındı. 3 Kasım 2002'de işbaşına gelen AKP'nin 3 yıllık döneminde alınan personel sayısı bu rakamlara göre 804'ü buldu.

Hürriyet 05.11.2005

13 aylık bebek yuvada öldü

Cem BAKIRCI / DHA

Malatya Çocuk Yuvası'ndaki işkence görüntüleri hafızalardan silinmeden, Erzurum Zübeyde Hanım Çocuk Yuvası'nda kalan 13 aylık Olgun bebek ilgisizliğin kurbanı oldu.

Bayramın ilk günü rahatsızlanan Olgun Akdeniz, Yakutiye Araştırma Hastanesi'ne sevk edildi. Dr. Oğuzhan Sepetçigil'in göz nezlesi ve zatürree başlangıcı teşhisi koyduğu bebeğe serum verildi. Ardından iddiaya göre 'İğne ve ilaç yazdık. Onlar kullanılsın' denilerek yuvaya gönderildi. Aynı gün saat 17.00'de iğnesi yaptırılan bebek sabaha karşı öldü.

SORUŞTURMA

Olgun bebeğin cesedinden alınan parçalar, ölüm nedeninin belirlenmesi için, İstanbul Adli Tıp'a gönderildi. Valilik ve Sağlık Bakanlığı yuvada ölümle ilgili idari, savcılık ise adli soruşturma başlattı. Atatürk Üniversitesi Aziziye ve Yakutiye Araştırma Hastaneleri Başhemini Prof. Dr. Akın Aktaş, 'Bulgular ve akciğer grafiği zatürree başlangıcı olduğunu gösteriyor. Sorumlu doktor, genel durumunu iyi gördüğü bebeği yatırmayı düşünmemiş' dedi.

DHA'dan öğrendi

Çocuğu 3 aylıkken yuvaya teslim eden 18 yaşındaki anne S.A. ise, bebeğinin ölümünü DHA muhabirinden öğrendi. S.A., 'Hiç bir şeyden haberim yoktu. İlk sizden duydum' diye konuştu.

Hürriyet 30.10.2005

CHP: Malatya'daki yuvaya 5 yıl teftiş yapılmamış

ANKARA (A.A)

Malatya Çocuk Yuvası'nda yaşanan olayın ardından bölgede incelemelerde bulunan CHP heyetinin raporunda, olayın sadece bakıcı anne konumunda çalıştırılan temizlik işçilerinin cezalandırılmasıyla giderilebilecek basitlikte olmadığı belirtildi.

CHP Genel Merkezi'nden yapılan açıklamada, heyette bulunan CHP milletvekilleri Muharrem Kılıç, Özlem Çerçioğlu ve Erdal Karademir imzasıyla Genel Başkan Deniz Baykal'a sunulan rapora yer verildi. Raporda, CHP heyetinin 26 Ekim 2005'te Malatya'ya gittikleri, heyetin incelemelerine öncelikle kötü muameleye, fiziksel şiddet ve eziyete uğrayan çocuklardan başladığı belirtildi. Çocukların korku ve panik içinde bulunduğu, çoğunun yüz ve vücutlarının değişik yerlerinde yara izleri ve çizikler görüldüğünün anlatıldığı raporda, "Sorumlu ve yetkililere sordüğümüzda bu yara ve çiziklerin çocukların kendi aralarında oyun ve boğuşmaları sırasında olduğu belirtildi. Ancak olaydan sonra hekimlerce yapılan kapsamlı muayenede yuvada bulunan 40 çocuktan 21'inin fiziksel şiddete uğradığı vücutlarında darp ve cebir izlerinin olduğu saptandı" denildi.

Yurtta 23'ü kadrolu, 9'u özel şirketin temizlik elemanı olmak üzere 32 personelin görev yaptığı kaydedilen raporda, bu personel içinde sadece 1 sosyal hizmet elemanı bulunduğuna dikkat çekildi.

İLKOKUL MEZUNU İŞÇİLER BAKICI ANNE

Kadrolu çalışanlardan hizmetli kadrosunda bulunan 3 kadın eleman ile temizlik şirketince temizlik elemanı olarak alınan işçilerden 7 kadın işçi olmak üzere toplam 10 işçinin "bakıcı anne" olarak çalıştırıldığı belirtilen raporda, şunlar kaydedildi:

"Kadrosu hizmetli olan hanım çalışanlar ile özel şirketin temizlik elemanı olarak istihdam ettiği kişilerin eğitimini araştırdığımızda bir kısmının sadece okur-yazar, diğerlerinin ilkökul mezunu olduğu ve hiçbirinin çocuk bakımı konusunda eğitim almadığı, herhangi bir kurstan geçirilmediklerini tespit ettik. Hatta orada çalışmaya devam eden kadınlarla yaptığımız görüşmelerde olayın vahametini idrak dahi edemedikleri, 'çocuklara birkaç tokat atmanın nesi var?

Biz evimizde kendi çocuklarımızı da terbiye etmek için zaman zaman döveriz' diyebilecek bir anlayış içinde oldukları da görülmüştür."

Olayın ardından tutuklanan bakıcı annelerin yerine aynı vasıfta 3 yeni eleman alındığı savunulan raporda, bu kişilerin de ilkokul mezunu olduğu, hiçbir deneyim ve eğitimlerinin bulunmadığı öne sürüldü.

Kurumda 2 yıl içinde birkaç kez "yüzeysel" denetleme yapıldığı belirtilen raporda, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından ise 5 yılı aşkın süredir denetleme ve teftiş yapılmadığının görüldüğü iddia edildi.

"KADROLAŞMA"

Olayın sadece bakıcı anne konumunda çalıştırılan temizlik işçilerinin cezalandırılmasıyla giderilebilecek basitlikte olmadığı vurgulanan raporda, şöyle devam edildi:

"Bu olayda özellikle AKP'nin kadrolaşma anlayışı önem arz etmektedir. 2004'te Malatya İl Sosyal Hizmet Müdürlüğü'ne siyasi değerlendirmelerle sicil dosyasında pek çok olumsuzluk bulunan, pek çok disiplin cezasına muhatap olmuş bir kişi il müdürü olarak atanmıştır. Yapılan bu atamadan sonra kurumda liyakate göre değil, siyasi anlayış ön plana alınarak daha alt birimlerde de kadrolaşmaya gidilmiştir. Kuruma bağlı müdürler de görevlerinden alınarak yerlerine milletvekillerinin, il müdürünün ve bakan danışmanlarının yakınlarından imam hatip çıkışlı atamalar yapılmıştır. İl müdürlüğü bünyesinde 70 kadar görevli yer değiştirmiştir."

İl müdürünün atanmasında, siyasi değerlendirmelerle personelin görev ve sorumluluklarıyla keyfi biçimde oynanmasında, siyasi iktidarın ve kurumdan sorumlu Bakanın sorumluluğu bulunduğu savunulan raporda, DevletBakanı Nimet Çubukçu'nun bir an önce istifa etmesi gerektiği öne sürüldü.

"Malatya'daki bu olayın buzdağının küçük bir parçası olduğu kanısındayız" görüşüne yer veriler raporda, kurumun fiziki imkanlarının ve nitelikli eleman ihtiyacının bir an önce giderilmesi gerektiğine dikkat çekildi.

"Çocuk bakıcılığı ve eğitimi konusunda yetiştirilmiş pek çok genç işsiz gezerken, siyasi yakınlıklarla nitelsiz eleman alımlarına ve kadrolaşma anlayışına son verilmesi gerektiği" kaydedilen raporda, yurtların mevcut yapılarıyla çocukların ruh ve beden sağlıklarının korunmasının zor olduğunun anlaşıldığı ifade edildi.

Raporda, bir an önce uygar ülkelerde uygulanan çocuk köylerinin çocuk yaş gruplarına göre oluşturulması, eğitilmiş bakıcı anneler eşliğinde bir an önce ev ortamının sağlanması ve bu çocukların topluma kazandırılması gerektiği ifade edildi.

Hürriyet-30.10.2005

Prof. Dr. Gönen: Yuvalarda yıllardır dayak var

Hacettepe Üniversitesi (HÜ) Ev Ekonomisi Yüksekokulu Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Mübeccel Gönen, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Malatya Çocuk Yuvası'nda yaşanan olayın diğer yuvalarda da yaşandığını savunarak, "Yuvalarda yıllardır dayak var" dedi. Gönen, AA muhabirine yaptığı açıklamada, bir anne

ve bir çocuk gelişim uzmanı olarak Malatya Çocuk Yuvası'ndaki olayları yansıtan görüntüleri izlerken çok üzüldüğünü bildirdi.

Türk toplumunda dayağın bir terbiye yöntemi olarak kullanıldığını, bu nedenle Türkiye'yi ayağa kaldıran Malatya Çocuk Yuvası'ndaki olayların, çocuğunu döven çoğu anne baba için "normal bir şey" olarak algılanabileceğini anlatan Gönen, sorunların temelinde eğitimsizliğin, yuvalardaki kalifiye eleman sıkıntısının yattığını söyledi.

Gönen, çocukların sözleşmeli temizlik elemanlarına teslim edilmesinin son derece yanlış olduğunu belirterek, "Bu çocuklar bakıma, eğitime, her şeyden önemlisi sevgiye muhtaçlar. Oysa bu kadınlar çocuklara sadece bakım verebilirler, onu da dayak yoluyla yaptıkları görülüyor. Öğrencilerimiz stajlarını bu tür kurumlarda yaptıkları için yuvalarda yaşanan bir çok şeye tanık oluyoruz. Bu nedenle dayak olayının sadece Malatya'daki yuvaya özgü olmadığını biliyoruz. Yuvalarda yıllardır dayak var" diye konuştu.

Gönen, SHÇEK bünyesindeki yuvalarda çocuk sayısının fazla olmasına rağmen, çalışan sayısının az olduğunu, normalde 5 çocukla ilgilenmesi gerekirken en az 20 çocuğa bakmak zorunda kalan personelden verimli olmasını beklemenin anlamsız olduğunu söyledi.

"SORUNUN KÖKENİNDE KADRO MESELESİ VAR"

Bu tür kurumlarda üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun çocuk gelişimi ve eğitimi, sosyal hizmet uzmanları ve psikologlar ile liselerin çocuk gelişimi bölümünden mezun gençlerin çalıştırılması gerektiğine dikkati çeken Gönen, şöyle konuştu:

"Sorunun kökeninde kadro meselesi var. Zira Maliye Bakanlığı yıllardır bu kurumlara kadro vermiyor. Kadro verilmediği için kurumlara yanlış insanlar alınıyor, yanlış uygulamalar da bundan kaynaklanıyor. Buralarda kendi tanıdıkları insanları sözleşmeli olarak çalıştıran Sosyal Hizmetler İl müdürleri neyi denetleyeceklerini bilmiyorlar. Çünkü meslekten yetişmiş insanlar değiller, siyasi olarak o makama oturmuşlar. Bir yönetici her şeyden önce çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi sahibi olmalı. Sorunun çözümü siyasi iradeye bağlı. Sistemin yeniden gözden geçirilmesi, yenilenmesi, kurum için daha fazla kadro çıkartılması, alanla ilgili meslek elemanlarının buralara yerleştirilmesi şarttır. İl müdüründen itibaren kalifiye yöneticilerin iş başında olması, çalışanların sık sık hizmetiçi eğitime tabi tutulması gerekir. Çalışanlara yönelik ödüllendirme sistemi de uygulanmalı. Zira yaptıkları çok zor bir iştir. Eğer bunlar yapılmazsa yuvalarda bu olaylar devam eder, kurum güvenilir olmaktan çıkar."

Prof. Dr. Gönen, Türkiye'de özellikle ekonomik krizlerden sonra yuvalara bırakılan çocuk sayısının arttığına işaret ederek, yuvalardaki çocuk sayısının fazla olmasının da sorunları artırdığına dikkati çekti.

Maddi durumu yetersiz olan ailelere devlet tarafından yardım yapılması halinde yuvalara verilen çocuk sayısının önemli oranda azalacağını belirten Gönen, "Koruyucu aile uygulaması'nın yaygınlaştırılması ve koruyucu ailelere ayda 100 bin YTL yerine 500-600 bin YTL verilmesinin de hem bu uygulamaya katılan aile sayısının artması hem de yuva çocuklarının sıcak aile ortamında büyümesini sağlamak açısından önemli olduğunu sözlerine ekledi.

Hürriyet 30.10.2005

Çubukçu: Malatya'daki skandalı fırsata dönüştürelim

Mikail PELİT- Şeyhmus ÇAKAN- Tuncay DAĞLI/MALATYA, (DHA)

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, Türkiye'yi ayağa kaldıran işkence olayının ortaya çıkmasından ancak 6 gün sonra Malatya'ya giderek, Çocuk Yuvası'nda inceleme yaptı. Çubukçu, "Bir tek çocuğun gözyaşına tüm makamları feda edirim" dedi.

Bakan Çubukçu'ya yönelik protestoları önlemek için alarma geçen güvenlik güçleri yanına kimseyi yaklaştırmazken, Çocuk Yuvası'ndaki incelemeleri sırasında devletin resmi basın kuruluşları dışında hiçbir basın mensubu içeri alınmadı. Bakan Çubukçu düzenlediği basın toplantısında sorulara kaçamak yanıt verdi, "Bir tek çocuğun gözyaşına tüm makamları feda edirim" dedi.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı Malatya Çocuk Yuvası'nda barınan 0-6 yaş grubundaki 46 çocuğa yapılan işkence görüntüleri Türkiye'yi ayağa kaldırırken, gözler bu kurumdan sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'ya çevrildi. Yurt dışında bulunan Bakan Çubukçu'nun gezisini yarıda kesip Malatya'ya gelmesi beklendi, ancak o normal programına devam edince eleştirildi.

6 GÜN SONRA MALATYA'DA

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, yurt dışı gezisini tamamlayıp Ankara'ya döndükten iki gün sonra dün Malatya'ya geldi. Aynı gün Ankara'ya dönebilmek için önce uçakla Elazığ'a gidip oradan da Malatya'ya geçmeyi planlayan Bakan Çubukçu'nun bindiği uçak, hava muhalefeti nedeniyle Diyarbakır Havaalanı'na indi.

Diyarbakır'dan karayoluyla saat 13.50'de Malatya'ya gelebilen Bakan Nimet Çubukçu, yanında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü İsmail Barış ile doğrudan işkence olayının yaşandığı Malatya Çocuk Yuvası'na gitti. İşkence olayının ortaya çıkmasından sonra Çocuk Yuvası'na giden diğer siyasetçiler gibi Bakan Nimet Çubukçu'nun da yuhalanabileceği endişesiyle güvenlik güçleri sıkı önlem aldı. Polislerin Bakan Çubukçu için çifte barikat kurması ve havanın soğuk olması nedeniyle herhangi bir protesto gerçekleşmedi.

Hayli sinirli olduğu gözlenen Bakan Çubukçu, yuva önünde gazetecileri görünce makam aracının perdesini kapattı. Makam otomobilinden inip hızlı adımlarla Çocuk Yuvası'na giren Bakan Çubukçu içerdeyken, TRT ve Anadolu Ajansı dışında hiçbir basın kuruluşundan gazeteci içeri alınmadı.

Yaklaşık 40 dakika kadar Çocuk Yuvası'nda kalan Bakan Çubukçu'nun burada çocukları sevip öptüğü, bazılarının da üstlerini örterek, ateşlerini ölçtüğü öğrenildi. Olayla ilgili bilgi alan Devlet Bakanı Çubukçu, daha sonra Malatya Valisi Osman Derya Kadioğlu ile birlikte vilayet binasına geçti.

"TÜM MAKAMLARI FEDA EDERİM"

Devlet bakanı Nimet Çubukçu, Malatya Valiliği girişinde kenisine çiçek veren çocuğun üşüdüğünü görünce, hemen içeri alınmasını istedi. Vali Kadioğlu'nun bir paket kaysı armağan ettiği Bakan Çubukçu, basın toplantısı için gazetecilerin karşısına geçti.

Malatya Çocuk Yuvası'ndaki işkence olayının insanlık dışı olduğunu ve kendisyüreğinde de yankısını bulduğunu belirten Bakan Çubukçu, "Anne olarak üzerlerine titrediğim çocuklara yönelik bu olayı üzüntü ve kızgınlık içinde duydum. Cezalar öfkemizi dindirmeyecek. Bu olay çocuklarda telafisi zor tahribata neden oldu" dedi.

"Bir tek çocuğun gözyaşına tüm makamları feda edirim" diyen Bakan Çubukçu, yuva ve yurtların daha yaşanır hale getirileneceğini, çocukların fizik ve ruh sağlığını bozan olayların takipçisi olacaklarını söyledi. Bakan Çubukçu, şunları söyledi:

“İnsanları kurlallara davranmaya zorlayabilirsiniz. Ama insanlığa zorlayamazsınız. Ülkemizin en yaygın işkence yöntemi dayaktır. Bunu çocuklara uygulayamazsınız. Bir birimizi suçlamadan, öfkeyi arındırarak tartışabilmeliyiz. 4 ay içerisinde, 150 yakın kuruluşu denetledim. Çocukların önünde diz çöktüm, onların sorunlarını böyle dinledim. Boylarımızın onlardan uzun olması dövmemizi gerektirmiyor.”

Yurt ve yuvalar konusundaki hassasiyetini her zaman gösterdiğini kaydeden Bakan Çubukçu, “Şiddete sıfır toleras gösterilmesi konusunda genelge yayınladım. Türkiye’deki yetiştirme yurdundaki durum çok kötü” dedi.

SORULARA YANITLAR

Bir gazetecinin “Yuvadaki ilk izleniminiz ne oldu?” sorusuna, “Buraları ilk kez görmüyorum” diyen Bakan Çubukçu, “İstifa edecek misiniz?” sorusuna “İstifamı isteyebilirler” karşılığını verdi. Başbakan Erdoğan’a, istifa teklifinde bulunup bulunmadığı da sorulan Bakan Çubukçu, “Olması gereken tebdirleri en hızlı şekilde aldım, işlem yaptım. Endişe edecek bir durum yok. Basının hassasiyetine de teşekkür ediyorum”dedi.

“Olayı soruşturan müfetişin Milli Gençlik Vakfı eski yöneticisi olduğu, soruşturmanın selametini etkilemez mi?” sorusu yöneltilen Çubukçu, “Bu kurumda 15 yıllık müfetiş. Partizanlık, menfaat boyutunda algılanmamalı. Suçlamalar asılsız” diye konuştu. TBMM İnsan Hakları Komisyon Başkanı Mehmet Elkatmış’ın, “Bakanı uyarmıştık” dediği hatırlatılınca da Bakan Çubukçu, şunları söyledi:

“İnsan Hakları Komisyonu bir rapor üzerine benim çağrılmamı ve özürlü çocuklara uygulanan elektroşok tedavisinin insan haklarına aykırı olup olmadığını sordu. Komisyona bilgiler verdim. Komisyondaki bazı üyeler, özürlülerin kaldığı yurtlarda, şartların iyi olmadığını söylediler. Kadınların kendi çocuklarıyla görüştürülmediği şeklinde mektupların kendilerine ulaştığını ifade ettiler. Ben de bu mektupları bana verin dedim. Hiç bir rapor ve değerlendirme, sümen altı edilmedi. Her olayda işlem yaptım.”

“ŞİRKET YÖNETİCİSİ CHP’Lİ”

Malatya Çocuk Yuvası’nın temizlik ihalesini alan ve çocuklara işkence eden kadınların çalıştığı Gülbağ Temizlik Şirketi’nin sahip ve yöneticilerinin AKP’li olduklarının söylendiği hatırlatılınca da Çubukçu, “Yanetici kendisi CHP’li olduğunu açıklıyor. Diğer iddaları da gidip ona sorun” dedi.

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu basın toplantısının ardından Malatya Belediye Başkanı Cemal Akın’ı makamında ziyaret etti. Çubukçu, daha sonra Erkek Yetiştirme Yurdu, Kız Yetiştirme Yurdu ve Huzurevi’nde de incelemelerde bulundu.

GENEL MÜDÜR: GEREĞİNİ YAPARIM

Sosyal Hizmetler Ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü İsmail Barış, konuyu soruşturmak üzere Malatya’ya gelen Bakanlık müfetişi Mükremin Karakoç’un Milli Gençlik Vakfı eski yönetisi olması nedeniyle, soruşturmanın sağlıklı olup olmayacağını sorun gazetecilere, “Böylesine önemli raporlar zaten genel müdürün önüne gelir. Ben rapordan tatmin olmazsan gereğini yaparım. Bu arkadaşımız 15 yıldır çalışıyor” dedi.

ÇOCUKLAR İSTABUL’A GÖNDERİLDİ

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu’nun denitiminin ardından Malatya Çocuk Yuvası’nda barınan çocuklar, bugün saat 17.45 uçağı ile İstanbul’a götürüldü. Sosyal Hizmetler Ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü İsmail Barış’ın refaket ettiği otobüsle havaalanına götürülen çocuklardan bazıları ağlarken, yaşları büyük olanlar el sallayarak sevinç gösterisinde bulundu.

Malatya Çocuk Yuvası Müdür Vekili Ayhan Doğan, halen yuvada 41 çocuğun bulunduğunu, 40'ının İstanbul'a gönderileceğini, özürlü olan bir çocuğun ise Elazığ Çocuk Yuvası'na gönderileceğini söyledi.

Dehşet ve işkencenin yaşandığı yuvada, 0-2 yaş grubundan 6 kız 5 erkek, 3-4 yaş grubunda 6 kız 9 erkek, 5-6 yaş grubunda ise 2 kız 13 erkek bulunuyor. Basın mensuplarının çocuklara, 'Nereye gidiyorsunuz?' şeklindeki soruya bazı çocuklar, "Cumhuriyet Bayramına" diye yanıt verdi.

Nimet Hanım'a medyadan infaz

Uğur ERGAN / LONDRA

Erdoğan, Malatya'daki skandalın ardından Londra'dan dönmediği için eleştirilen Devlet Bakanı Çubukçu'ya sahip çıktı. Başbakan, 'Hemen dönse işler düzelecek mi? Medya yargısız infaz yapıyor' iddiasında bulundu.

BAŞBAKAN Tayyip Erdoğan, Malatya'daki çocuk yuvası skandalına rağmen, bir sempozyuma katılmak için bulunduğu İngiltere'den Türkiye'ye geri dönmediği için eleştirilen Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'ya, medyanın yargısız infaz yaptığını ileri sürdü. Erdoğan, dün İngiltere'de katıldığı bir sempozyumun sonunda bir İngiliz katılımcının, medyanın kadına yönelik psikolojik şiddetin önlenmesinde ne gibi rol oynayacağını sorması üzerine, şu değerlendirmeyi yaptı:

GEÇMİŞİN BEDELİ

Bakın benim bu işlerden sorumlu bakanım İngiltere'deyken, Türkiye'de Malatya'da bir olay ortaya çıktı. Ancak medya bu olayda doğrulara yer vermediği gibi, hakaret üstüne hakaret yağıdırıyor. Benim bakanım kendi döneminin değil, geçmiş dönemin bedelini ödüyor.

DÜZELECEK Mİ

Ama yargısız infaz özellikle medya tarafından başlatılmıştır. Bundan dolayı Nimet Hanım'ı demoralize olmuş gördüm. Nimet Hanım buradan gidince iş düzelecek mi? Ha düzelecekse hemen gitsin. Benim bakanım buraya kendi alanında yapılan çalışmaları görmek, meslektaşlarıyla görüşmek için gelmiştir.'

NAKİL TALİMATI

Bu arada Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, Londra'dan Türkiye'ye uçmadan önce yaptığı açıklamada, işkence gören çocukların daha fazla etkilenmemeleri için başka yuvalara nakledilmesi talimatını verdiğini söyledi.

HÜRRİYET 29.10.2005

Bakan Nimet Çubukçu sessiz

Malatya Çocuk Yuvası'nda yaşanan olayların ardından eleştirilere hedef olan Devlet Bakanı Nimet Çubukçu sessizliğini koruyor.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in TBMM'de kutlamaları kabulünün ardından Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, kutlamalara katılan bakan ve parti yöneticileriyle TBMM'deki makamında bir araya geldi. Bir saate yakın bir süre TBMM'de kalan Başbakan Erdoğan ve bakanlar daha sonra Atatürk Kültür Merkezi'nde düzenlenecek törenlere katılmak üzere TBMM'den ayrıldı.

Erdoğan'dan hemen önce TBMM'den ayrılan Bakan Nimet Çubukçu gazetecilerin sorularına yanıt

vermedi. Londra'dan dönerken Başbakan Erdoğan'ın uçakta yaptığı "Yeni Sosyal Hizmetler Tasarısı hazır. Kız ve erkek çocukların bir evde kalması asla mümkün değil. Kız yurtlarında erkek öğretmen ve müdür olmayacak" şeklindeki açıklamaları animsatan basın mensuplarının bu yöndeki soruları karşısında Niemet Çubukçu sessiz kalmayı tercih etti.

(ANKA)

HÜRRİYET 29.10.2005

Başbakanın çözümü

Başbakan Erdoğan, çocuk esirgeme yurtlarında kız ile erkek çocukların birbirlerinden ayrılacağını söyledi. Erdoğan, kız yurtlarına erkek görevli verilmemesi gerektiğini de belirtti.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan sosyal hizmetlerle ilgili köklü değişikliklerin yapılacağını açıkladı. Yeni Sosyal Hizmetler Yasası'nın hazır olduğunu belirten **Erdoğan**, çocuk yurtlarında kız ile erkeklerin ayrılacağını, kız yurtlarına erkek görevli verilmeyeceğini belirtti.

Erdoğan, Londra dönüşü uçakta yaptığı açıklamalarda Malatya Çocuk Esirgeme Kurumu'nda kalan çocukların kötü muamele görmelerine ilişkin sorular üzerine, **'Bu müessese çökmüştür. Yeni Sosyal Hizmetler yasası hazır, Başbakanlık'ta sivil toplum örgütleriyle görüşüyoruz'** dedi.

Erdoğan şöyle devam etti: **'Çok açık söylüyorum, kız ve erkek çocukların bir evde kalmaları mümkün değil. Kızların kaldığı çocuk esirgeme yurtlarında asla erkek öğretmen, müdür olamayacak. Malatya'dakilerden daha büyük yaşlardaki kız öğrencilerin erkek öğretmenleri olabiliyor. Her türlü şey olabiliyor. Benim bildiğim, gördüğüm şeyler var.'**

Erdoğan, Malatya'da suçlanan görevliler için parti teşkilatı ve milletvekili referansı olduğunu hatırlatılınca, **'Kimin refere ettiğine bakmayız. Bu arkadaşla çalışmayacağız. Suçun karşılığı neyse, bedelini öder.'**

Erdoğan, iktidarlarınca yapılan atamaların muhalefet tarafından 'kadrolaşma' olarak eleştirilmesinden yakındı.

AB KAPATTIRABİLİR

Diğer taraftan, Avrupa Birliği'ne (AB) üyelik sürecinde Türkiye'nin önüne çıkarılacak koşullardan biri de yetimhanelerin kapatılması ve yetiştirme yurtlarındaki çocuk sayısının azaltılması olabilir. AB, üyelik görüşmeleri sırasında Bulgaristan'dan yetiştirme yurtlarındaki çocuk sayısını azaltmasını istedi. Romanya'ya ise 100 bin çocuğun barındığı tüm yetimhanelerini 2006'ya kadar kapatma koşulu koydu.

<http://www.milliyet.com.tr/2005/11/06/yasam/axyas01.html>

Zihinsel engelli çocuğa yuva yok

VAHİDE YANIK DHA

Malatya'daki şiddetle gündeme oturan çocuk yuvalarında kalan çocukların, bakıma muhtaç zihinsel engelli çocuklarla aynı ortamda yaşamını sürdürdüğü ve bu durumun normal çocukları saldırganlaştırdığı açıklandı.

Antalya Zübeyde Hanım Çocuk Yuvası'nda kalan 230 çocuktan 49'u zihinsel engelli. Sosyal hizmet uzmanları, birçok ilde zihinsel engelli çocukların normal çocuklarla aynı ortamda barındırıldığını, sadece 8 ilde zihinsel engelli çocukların barınabileceği rehabilitasyon merkezi bulunduğunu açıkladı. Uzmanlar, zihinsel engelli çocuklara yuva şartlarında rehabilitasyon hizmetinin verilemediğini de vurguladı.

'Saldırganlaşıyorlar'

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Selahattin Şenol, "Zihinsel engelli çocuklar, davranışlarını kontrol edememeyebilir. Normal çocuk da kendini koruma içgüdüsüyle saldırganlaşır ya da taklit etme eğilimi gösterebilir; ruh halinin sağlam kalması beklenemez" dedi. Uzmanlar da 3 yerine 2 vardiya çalışan personelin yüzde 85'inin antidepresan kullandığını ileri sürdü.

<http://www.milliyet.com.tr/2005/11/06/ekonomi/eko05.html>

AB ile Türkiye arasında fakirlik uçurumu var

AB'nin en yoksul bölgesindeki satınalma gücü paritesine göre kişi başına gelirle Türkiye 'nin en yoksul bölgesi arasındaki gelir farkının üç katı aştığı belirlendi.

Türkiye'nin en zengin bölgesiyle AB'nin en zengin bölgesi arasında ise 5.9 katlık fark bulunduğu bildirildi. Türkiye için DPT'nin AB için de Eurostat'ın yaptığı hesaplama göre AB ülkelerinde ortalama 100 olan satınalma gücü paritesine göre kişi başına gelir, Türkiye 'nin en yoksul bölgesi olan Bitlis, Hakkari, Muş ve Van bölgesinde 10'da kalıyor.

Türkiye'nin en yoksul bölgesiyle AB ortalaması arasında 10 katlık bir uçurum bulunuyor. Eurostat'ın belirlemelerine göre AB'nin en yoksul bölgesi olan Polonya'nın Lubelskie bölgesiyle Türkiye'nin en yoksul bölgesi arasında ise 3.2 katlık bir kişi başına gelir farkı yaşıyor. AB ortalaması 100 olan kişi başına gelir AB'nin en yoksul bölgesi Lubelskie'de 32'de kalıyor.

<http://www.milliyet.com.tr/2005/11/05/guncel/agun.html>

Evlat edinmede talep kız çocuklara

Türkiye'de yılda 450 - 500 çocuk evlat ediniliyor. Ancak ailelerin yüzde 90'ı yaşını doldurmamış kız çocuklarını tercih ediyor. İstanbul'daki yurtlarda personel ve kapasite yetersizliği var

Bu çocuklar sizi bekliyor - 2 / ÜMRAN AVCI

Kimsesiz veya bakıma muhtaç 15 bin çocuk Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı yuvalarda geleceğe hazırlanıyor. Yılda ortalama 450 - 500 arası çocuk evlat ediniliyor. Ancak ailelerin yüzde 90'ının tercihi yaşını doldurmamış kız çocukları oluyor. SHÇEK verilerine göre, son 5 yılda 2204 çocuk terk edildi. Yine aynı yıllarda 2328 çocuk evlat edinildi. 2005 itibariyle halen SHÇEK'e bağlı çocuk yuvalarında 0-12 yaş arasındaki 9935 çocuk koruma altında. Araştırmalara göre, çocukların en çok İstanbul, İzmir, Ankara ve Adana'da terk ediliyor. Ancak sosyo ekonomik düzeyi düşük olduğu halde son 5 yılda Tunceli, Bitlis, Karaman gibi 11 ilde hiç çocuk terk edilmedi. Aydın ve Amasya'da da yalnızca birer çocuk sokağa bırakıldı.

500 aile sırada

Evlat edinmede kız çocuk ve 0-1 yaş talebi, İstanbul için de geçerli. 2005'in

ilk 10 ayında 100 kişi evlat edinmek için müracaat etti ve 67 bebek evlatlık verildi. Sırada bekleyen 500 aile olduğunu söyleyen SHÇEK İstanbul İl Müdürü Tahsin Kırtman, "Bize hergün evlat edinmeye uygun bir bebek gelmiyor ki biz onu verelim de sıra azalsın" dedi. Bakacak durumu olmayan ailelerin çocuklarını "bir süre için" getirdiğini söyleyen Kırtman, "Bakımdaki kaliteyi, hizmeti gördüklerinde, kendilerine dışarıda rahat bir yaşam sürmeyi tercih ettiklerinden çocuğu daha sonra almıyorlar. Ancak çocuklarını bırakırken evlatlık vermeye uygun olarak teslim etmiyorlar. Öyle aileleler var ki 7 çocuğuna da biz bakıyoruz" diye konuştu. Yuvadaki 1 çocuğun aylık maliyetinin 900 ile 1000 YTL arasında değiştiğini anlatan Kırtman, son 7-8 yılda İstanbul'da çocuk terklerinde yüzde 50 artış olduğunu söyledi. Kırtman, "Bunun nüfusun büyümesiyle de, insanların ekonomik durumlarının kötüleşmesiyle de, moral değerlerin ekonomik istikrarsızlığa paralel olarak zayıflamasıyla da ilgisi var" diye konuştu.

Yurtlar yetersiz

İstanbul'daki yurt ve yuvalarda en büyük sorunu personel yetersizliği ve fiziksel mekan yoksunluğu oluşturuyor. İstanbul'daki yetiştirme yurtlarında kapasitenin 1.5 kat fazlası çocuk kalıyor. Kırtman bir kız, bir erkek yurduna ihtiyaçlar duyduklarını belirtiyor. Proje ürettiklerini ancak bürokrasi nedeniyle yol alamadıklarını ifade eden Kırtman, şunları kaydetti: "Örneğin Kasımpaşa Çocuk Yuvası. Projesini Bayındırlık İl Müdürlüğü'nden 6-7 aydan beri çıkaramadık. Devlet devlete ciddi anlamda bürokrasi uyguluyor."

Yuvalarda yer kalmadı

0-6 yaş

Bahçelievler: 350 kapasiteli. Çocuk sayısı 467. Personel sayısı 167

3-6 yaş

Göztepe: 96 kapasiteli. Çocuk sayısı 51, bu sayı Malatya'dan geçen çocuklarla 84'e ulaştı. Personel sayısı 42

7-12 yaş

Fatih Geleceğimizin Çocukları Vakfı: 30 kapasiteli. Çocuk sayısı 32. 12 personel

Eyüpi: 60 kapasiteli. Çocuk sayısı 62. Personel sayısı 25

Emrullah Turanlı (Kartal): 80 kapasitelili. Çocuk sayısı 126. Personel sayısı 33

Küçükyalı : 200 kapasiteli. Çocuk sayısı 160. Personel sayısı 56

Üsküdar : 48 kapasiteli. Çocuk sayısı 62

Yakacık : 80 kapasiteli. Çocuk sayısı 114. Personel sayısı 37

şeyh Zayed : 175 kapasiteli. Bakılan çocuk 200 sayısı. Personel sayısı 59

Okmeydanı'ndaki Kasımpaşa Çocuk Yuvası: 50 kapasiteli. Bakılan çocuk sayısı 62. Personel sayısı 23

Bolluca Çocuk Köyü: 119 kapasiteli. 125 çocuk kalıyor.

BİTTİ

<http://www.milliyet.com.tr/2005/11/05/siyaset/siy04.html>

Çubukçu'dan özel ilgi

İSTANBUL Milliyet

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu dün Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nün Bahçelievler'deki yerleşkesini ziyaret etti. Önceki gün çocukları evinde kabul eden Çubukçu, merkezde ilk olarak Atatürk Yetiştirme Yurdu'na geçip yurt yöneticileri ve yurttaki kalan gençlerle bayramlaştı. Daha sonra 0 - 6 yaş grubu çocuk yuvasını ziyaret eden Çubukçu, bebeklerle ilgilendi. Çubukçu, burada kendi oğlunun isminin verildiğini söylediği "Çağrı" isimli bebeği kucağına alarak öptü. Çubukçu, daha sonra Malatya Çocuk Yuvası'ndaki olayların ardından İstanbul'a getirilen çocukların da bulunduğu bölüme geçti. Çocuklara hediyeler vererek bayramlarını kutlayan Çubukçu, burada bir süre kalarak yetkililerden bilgi aldı.

EVRENSEL 30.10.2005

Bir de özelleştirme tokatı

Onur Bakır

Malatya'daki Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na (SHÇEK) bağlı çocuk yuvasında yaşanan dayak skandalının altında, hizmetlerin taşeronlaştırılması ve çocukların uzman olmayan kişilere teslim edilmesi yatıyor. Ancak bu kurumların özelleştirilmesinin ilk adımlarının bile skandallara yol açtığını görmezden gelen hükümet, SHÇEK'in taşra teşkilatlarını İl Özel İdareleri'ne devretmeyi ve verdiği tüm hizmetleri özelleştirmeyi amaçlıyor. Önceki gün Londra dönüşü gazetecilerin sorularını yanıtlayan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da Malatya'daki olay ile 'kurumun tamamen çöktüğünü' ve Yeni Sosyal Hizmetler Yasası'nın hazır olduğunu belirterek 'köklü değişiklikler' yapılacağını söylemişti. Ancak başbakanın 'müjdesini' verdiği yeni yasa, SHÇEK'in verdiği tüm hizmetlerin özelleştirilmesinin önünü açarak çocukları şiddet karşısında daha da savunmasız bırakacak.

Engeller kaldırılıyor

Hükümet daha önce yaptığı yasa değişiklikleri ile SHÇEK'in koruma altına aldığı çocuklar için özel sektör, vakıf, dernek ve yerel yönetimlerin yurt, yuva ve gençlik evi açmasını mümkün kılmıştı. Ancak yeni taslak ile özelleştirmenin önündeki tüm engeller kaldırılarak, SHÇEK hizmet veren değil, "planlayan, ilke ve esasları belirleyen, kontrol ve denetim yapan, yol gösteren" bir kurum haline getiriliyor. Taslağa göre yasanın yürürlüğe girdiği tarihten 2 yıl sonra İl ve İlçe Sosyal Hizmet Müdürlükleri ile çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları, 6 ay sonra ise diğer kurumlar İl Özel İdareleri'ne devredilecek.

Personelin akıbeti belirsiz

SHÇEK'e bağlı kuruluşlarda çalışan personelin akıbetinin ne olacağı ise taslağın sonunda geçici hükümler arasında yer alıyor. Taslak, SHÇEK personelinin büyük kısmının kadrolarının iptal edilmesini düzenliyor. Taslakta, kadro unvanı değişen ve kaldırılanlar ile kadro ve unvanı değişmediği halde atanmış sayılanların durumlarına uygun kadrolara 2 ay içinde atanması, atanmayanların ise diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesi öngörülüyor.

Taslağı gazetemize değerlendiren SES MYK Üyesi Şükran Doğan, bakıma muhtaç çocuk ve gençlerin özel sektöre bırakılmasının tehlikeli olacağını kaydetti. Doğan SHÇEK'in sosyal hizmet veren kuruluşları denetlemesi gerektiğini ancak mevcut personeli ile bunun mümkün olmadığını da belirtti. Doğan, özelleştirilme halinde denetimin iyice zorlaşacağını da ifade ederek özel sektörün hizmet verecek personelin niteliğini ve mesleki yeterliliğini değil kâr etmeyi gözeteceğini ifade etti. Doğan taslağın SHÇEK çalışanlarının işgüvencesini de yok edeceğini belirtti.

Mağdur çocuklar İstanbul'a

Öte yandan, Malatya Çocuk Yuvası'nda şiddete maruz kalan ve psikolojik travma içinde oldukları belirtilen 40 çocuk için, İstanbul'da SHÇEK'e bağlı bir yuva hazırlatıldı. İstanbul İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, SHÇEK Genel Müdürü İsmail Barış'ın talimatı üzerine, "çocuklara psikolojik destek ve terapi" için İstanbul Anadolu Yakası'ndaki bir yuvada hazırlık yapıldığını açıkladı.

Hükümetin haberi vardı

Malatya'daki çocuk yuvasında yaşanan vahşetten hükümetin görüntüler yayınlanmadan önce de haberi olduğu ancak 'Meclis'te daha önemli işler' bulunduğu için konuyla ilgilenilmediği belirtildi. Meclis İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Mehmet Elkatmış'ın, dayak görüntülerinin yayınlanmasından önce ilgili bakanı sorguladıklarını açıklaması hükümetin konudan haberdar olduğunu ortaya koydu. Çocuklara yönelik şiddete ilişkin inceleme yapmak için Malatya'ya giden Elkatmış, 20 Ekim'de Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'yu komisyona davet ettiklerini belirterek, "Biz bu olayın takibindeydik. 20 Ekim'de sayın bakanı komisyonumuza davet ettik, iki saat sorguladık" dedi.

Elkatmış, 'neden daha önce Malatya'ya gelmediniz?' şeklindeki soruya ise "Meclis'te önemli konular görüşülüyordu" diyerek yanıt verdi.

Skandala ilişkin soruşturma sürerken Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı dün il ve ilçelerdeki kurul üyelerini, olağanüstü toplantıya çağırdı. Başkanlıktan yapılan açıklamada, devletin koruma ve yardım görevini tam olarak yerine getirmediği kabul edildi ve çok ciddi bir insan ve çocuk hakları ihlali yaşandığının altı çizildi. Açıklamada, daha önce İzmir'de Barbaros Çocuk Köyü'ndeki iddialarla ilgili olarak da İzmir İl İnsan Hakları Kurulu'na inceleme yapıldığı ve bu konuda hazırlanan raporun yetkili makamlara iletilindiği belirtildi.

Piyasa mantığının sonucu

Emeğin Partisi Malatya İl Örgütü yayımladığı basın açıklamasında çocuk yuvasında yaşananların vahşetin çalışanlara yüklenmesi ile sorunun çözülemeyeceğini açıkladı.

Asıl sorunun var olan sistemin, insana ne kadar önem verdiğiyle ilgili olduğu belirtilen açıklamada “Devleti sosyal yüklerinden kurtarıyoruz” denilerek tüm öteki hizmetler gibi Çocuk Esirgeme Kurumu’nda da görevlilerin sayısının azaltıldığına dikkat çekildi. Açıklamada olayın baro, insan hakları kurumları gibi bağımsız kurumlar tarafından incelenmesi talep edildi. Emeğin Partisi Kocaeli İl Başkanı Güner Kizir de bir açıklama yayımlayarak AKP’nin kamu hizmetlerini piyasa koşullarına açarak çöktürmeye çalıştığını ve Malatya’da yaşananların da bu anlayışın ürünü olduğunu ifade etti. Kizir Kocaeli’de bulunan sosyal hizmetler kurumlarında da personel eksikliği olduğunu ve benzer olaylar yaşanabileceğini belirtti.

İHD: Sorumlu devlet

İnsan Hakları Derneği (İHD), Malatya’da çocuklara yapılan kötü muameleyi protesto ederek sorumlunun devlet olduğunu belirtti. İstanbul İl Sosyal Hizmet Müdürlüğü önünde dün saat bir araya gelen İHD üyeleri “Çocuklara yönelik şiddete son” yazılı döviz açtı. İHD İstanbul Yönetim Kurulu üyesi Leman Yurtsever burada yaptığı konuşmada Malatya’da çocuklara yapılan işkencenin soruşturmasını kurum yöneticilerini ve sorumluları da içine alacak şekilde genişletilmesini istedi. Kurumlarda gerçekleştirilen şiddet eylemlerinin ve işkencenin sorumlusunun devlet olduğunu dile getiren Yurtsever, devletin taraf olduğu sözleşmelerin gereği olarak bireysel ya da aile içinde gerçekleşen şiddetten sorumlu olduğuna dikkat çekti.

EVRENSEL 29.10.2005

Geri dönüş bir haktır

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) “Türkiye’de Ülke İçinde Yerinden Edilme Sorunu, Tespitler ve Çözüm Önerileri” konulu projeyi tanıttı. Türkiye’nin Doğu ve Güneydoğu Bölgesi’nde 1984-1999 arasındaki çatışmalı dönemde binlerce köyün boşaltılması ve yüzbinlerce insanın yerinden edilmesiyle zorunlu göç sürecinin yaşandığına dikkat çekilen proje raporunda, sorunun çözümüne yönelik atılan kimi yasal adımların ve uygulamaların zorunlu göç sorununa kalıcı, sürdürülebilir, katılımcı ve demokratik bir çözüm getirmedigine vurgu yapıldı.

5 akademisyen tarafından oluşturulan Araştırma ve İzleme Grubu’nun hazırladığı rapor, vakfın Karaköy’deki binasında gerçekleştirilen bir basın toplantısı ile kamuoyuna duyuruldu. Toplantıda konuşan TESEV Yönetim Kurulu Başkanı Can Paker, vakfın faaliyetlerine ve raporun önemine vurgu yaptı. Daha sonra söz alan Yrd. Doç. Dr. H. Deniz Yüksek, yerinden edilme sorunu ve bunun doğurduğu sosyal ve toplumsal sonuçlar ile yerinden edilmiş kişilere yönelik uygulamaları ele aldı.

Yurttaşlık hakkı

Geri dönüşün sağlanması için devlet tarafından şimdiye kadar gerçekleştirilen projelerin kalıcı bir çözüm sunmadığını ve hâlâ geri dönüşler önünde ciddi engellerin bulunduğunu belirten Yüksek, öncelikle geriye dönme tanımının doğru tespit edilmesi gerektiğini söyledi. Yüksek; “Yaşam alanlarından istekleri dışında, aniden ve travmatik bir şekilde ayrılan ve yıllardır kent merkezinde yaşayan insanlar için, geri dönmek farklı manalar taşıyabiliyor. Geri dönmeyi kimileri, hayatının geri kalanını köyünde geçirmek; kimileri, yaz mevsimlerinde memleketinde tarlalarını ekip biçmek; bazıları ise cenazelerini ve düğünlerini köyünde yapabilmek olarak algılıyor. Dolayısıyla, ‘köye dönme’nin bu farklı anlamları teslim edilerek öncelikle geri dönme hakkına sahip olmanın altı çizilmeli. Bu yurttaşlık hakkının tesisi sorunun çözümünde ilk aşama olmalı” diye konuştu.

Adaletle inanç

Terör ve Terörle Mücadelede Doğan Zararların Karşılınması’nı içeren 5233 sayılı yasa ve uygulamalarını ele alan Dilek Kurban ise, söz konusu yasanın çatışmalı ortamdan dolayı göç etmek zorunda kalan ‘üçüncü şahısları’ ve PKK veya devlet güçlerinin eylemleri arasında kurulan nedensellik bağından dolayı 1984 yılından itibaren meydana gelen zararları kapsamaması gerektiğini söyledi.

Yasadaki bir başka eksikliğinde manevi tazminatı öngörmemesinden kaynaklandığını belirten Dilek, “Yaşanan travmaların devlet nezdinde kabul edilmesi anlamına gelen manevi tazminat, mağdurların adalete olan inançlarının ve toplumsal barışın sağlanması için büyük önem taşıyor” dedi.

Batman, Diyarbakır, Hakkari ve İstanbul’da saha çalışmaları yapılarak buradaki valilikler, belediyeler, kitle örgütleri, barolar ve zorunlu göç mağdurları ile görüşülerek oluşturulan raporun İçişleri Bakanlığı ve AB İzleme Komitesi’ne sunulduğu öğrenildi.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Raporda yaşam alanlarına dönüş ve bunun koşullarının sağlanmasına ilişkin şu öneriler yer aldı:
- Yaşam alanlarına dönmenin bir hak olduğu kabul edilmeli ve bu haktan bütün yerinden edilenlerin yararlanması sağlanmalı.
- Yaşam alanlarına geri dönüş, sadece köye dönüş olarak görülmemeli.
- Köye dönüş projesi kapsamındaki yardımlar, bütün yerinden edilmişlere koşulsuz olarak verilmeli.
- Geri dönüşün sağlanması için altyapı, tarım ve hayvancılık gibi alanlarda ekonomik politikalar geliştirilmeli ve hızlandırılmalı.
- Huzur ve güvenliğin içinde geri dönüşlerin sağlanması için çatışmaların sona erdirilmesi ile birlikte militanlar, korucular ve köylüler arasındaki husumetlerin giderilmesi için adımlar atılmalı.
- Koruculuk kaldırılmalı.
- Devlet, geri dönüş konusunda kitle örgütleri ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmalı.

NEDEN HEP AYNI: GÜVENLİK!

Araştırma ve İzleme Grubu’nun dört ilde edindiği izlenimler şöyle:

“Görüştüğümüz hane temsilcilerinin çoğunluğu, köylerinin güvenlik güçleri tarafından bir neden gösterilmeden ya da korucu olmayı kabul etmedikleri gerekçesiyle tamamen boşaltıldığını anlattılar. Bir kısmı ise, ‘ekmek’ istemek için zaman zaman köylerine gelen PKK üyeleri ile PKK’ya yardım etmeleri konusunda ısrar eden güvenlik güçleri arasında kaldıklarını söylediler. Bazıları, köyleri tamamen boşaltılmamış olmakla birlikte, çatışmalar arasında iki ateş arasında kaldıklarını bu esnada bazı evlerin yıkıldığını veya yandığını can güvenliği kaygısıyla bazı ailelerin köylerini terk ettiklerini belirttiler. Bazı kişiler, güvenlik güçlerinin ya da PKK’nın karşı tarafı destekledikleri gerekçesiyle kendi ailelerini hedefleyen eylemlerde bulunduklarını ve bu yüzden köylerinden kaçmak zorunda kaldıklarını ifade ettiler.”

TESEV İzleme Grubu şu isimlerden oluşuyor:

Doç. Dr. A. Tamer Aker (Psikiyatr, Kocaeli Ünv.), Yrd. Doç. Dr. A. Betül Çelik (Siyaset bilimci, Sabancı Ünv.), Dilek Kurban (Hukuk doktoru, TESEV), Doç. Dr. Turgay Ünal (Nüfusbilimci, Hacettepe Ünv.), Yrd. Doç. Dr. H. Deniz Yüksek (Sosyolog, Koç Ünv.)

EVRENSEL 23.10.2005

İstanbul’a dilenci göçü

İstanbul’da dilenci sayısının geçen yıla oranla yüzde 50-60 arttığı bildirildi.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi adına bilgi veren Edirnekapı Zabıta Müdürlüğü Başkomiseri Ahmet Kılıç, Ramazan'ın başladığı 5 Ekim ile 18 Ekim'i kapsayan 14 gün içinde 280 dilenci yakaladıklarını söyledi. Ramazan'dan önce yakalanan dilenci sayısının en fazla 100 olduğunu, ay sonuna kadar bu sayının 300-400'ü bulabileceğini anlatan Kılıç, "Bu sadece bizim yakaladığımız dilenci sayısı. Gerçekte bunun daha üzerinde. Tespitlerimize göre, bu yıl dilenci sayısı yüzde 50-60 arttı" dedi.

Sur diplerinde yaşıyorlar

Kılıç, bir kısmı sakat olan bu dilencilerin ağırlıklı Güneydoğu illerinden geldiklerini belirterek, şunları kaydetti: "Ramazan başlamadan bu insanlar aileleriyle birlikte davul çalmak için İstanbul'a gelerek, sur diplerine, kentin gözden uzak bölgelerine çadırlar kuruyorlar. Sonra da aile üyeleriyle birlikte trafiğin yoğun olduğu bölgelerde, trafik ışıklarında, cami avlularında, halkın yoğun olduğu meydanlarda mendil açarak dileniyorlar. Bu işte çocuklar daha çok kullanılıyor. Ayakları çıplak, kolları açık çocuklar annelerinin yanında yer alarak, halkın duyguları sömürülüyor. Ramazan bittikten sonra da bunların yüzde 80'i geri dönüyor."

Ahmet Kılıç, dilenciler arasında gerçekten yoksul olanların bulunduğunu, ancak genel olarak halkın yardımseverlik duygularının istismar edildiğini anlatarak, bunlara itibar edilmemesini istedi.

Kılıç, eskiden dilenciler yakalandığında üzerlerinden yüklü miktarda para çıktığını vurgulayarak, "Çete gibi çalışıyorlar. Belli aralıklarla üzerlerindeki paralar toplanıyor" diye konuştu. Kılıç, bir dilencinin ayda ortalama 700-800 YTL topladığını sözlerine ekledi.

EVRENSEL 22.10.2005

Yardımlar yetmiyor

Derya Karaçoban

Diyarbakır'da ramazan ayı boyunca 65 bin yoksul vatandaş iftarını kendilerine verilen yardımlarla açtı. Belediyeler, vakıf ve diğer bazı kuruluşların verdikleri sıcak yemeklerle karınlarını doyuran yoksullar, açlık sorununun sadece ramazanda gündeme gelmesinden şikayetçi.

Köylerden aldığı göçlerle yoksulluğun yoğun olarak görüldüğü Diyarbakır'daki yardım kuruluşları, yoksul aileler arasında durumu 'en kötü' olanını seçmek zorunda kalıyor.

Ramazan ayı boyunca yapılan yardımlar açlık sorununa geçici bir çözüm oluyor. Yardım almak için başvuran ancak durumu görece 'iyi' olanlar ise elleri boş dönüyor.

Zülfiye Dinç adlı kadın da yardım almak için sıra bekleyenlerden. Dinç, bu sene yemek yardımı alamıyor çünkü eşi çalışmak için başka bir memlekete gitmiş. Eşi olmadan da kendisine bu yardım yapılmıyor. Eşinden bir daha haber alamadığını ve 5 çocuğuyla kaldığını anlatan Dinç için bayramlarda verilen yardım umut oluyor. Kendisine son olarak verilen belgede para ve zahire yardımı yapılacağı belirtilince yüzü gülüyor. Dinç, daha önce de kömür ve zahire yardımı aldığını belirtiyor.

4 çocuk annesi Fatma Özkan da birkaç ay önce 80 YTL kadar para yardımı almış. Okula giden çocuklarının ihtiyaçlarını karşılayamadığını anlatan Özkan, "zor günler yaşıyoruz" diyor.

Yardım belgesi

Lamia Karakoç, evin geçimi ve çocuklarının sorumluluğunu tek başına omuzlayan kadınlardan. Çocukları için fındığa çalışmaya gittiği için aldığı yardım belgelerini yenileyememiş ve 6 ayda bir verilen 50 YTL para yardımı da kesilmiş. Karakoç, "Evlere temizliğe gidiyordum. Sarılık var bende. Çalışmıyorum artık. 5 çocuğumla ben ne yapayım" diyor.

HER GÜN ONLARCA KİŞİ BAŞVURUYOR

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanı Zülfü Atlı, ramazan dolayısıyla her gün evlere dağıttıkları yemeklerden yaklaşık 7 bin kişinin faydalandığını kaydetti. Atlı, yaptıkları araştırmalar ile kendilerine yapılan başvurular sonucunda yardıma muhtaç 212 aile belirlediklerini söyledi. Yardım için hazırlanan yemeklerin belediye aşevinin yapımı bitirilemediğinden Diyarbakır'daki bir yemek fabrikasında hazırlandığını anlatan Atlı, "Ailelerin rencide edilmemesi için yemekler evlerine götürülerek teslim ediliyor" dedi.

Bu arada, Bağlar Belediyesi ramazan boyunca 3 bin 500, Yenişehir Belediyesi ise bin 250 aileye kuru erzak yardımı yaptı.

Tarihi Ulucami Yaşatma, Koruma ve Kültür Derneği de 300 kişiye iki yıldır yemek veriyor.

Diyarbakır Kasaplar Odası tarafından "Et girmeyen ev kalmasın" sloganıyla başlatılan kampanyaya 37 bin kişi başvurdu ve 8 gün boyunca 5 bin aileye et dağıtımı yapıldı. Kızılay Derneği, her gün yaklaşık 5 bin kişiye sıcak yemek veriyor.

Diyarbakır Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nca da ramazan ayı içerisinde 5 bin aileye gıda yardımı yapılıyor.

YİNE İZDİHAM OLDU

Kimi kuruluşların yaptığı yardımlarda ise zaman zaman ortaya tatsız görüntüler çıkıyor.

Diyarbakır'da bir kadın kulübü tarafından yapılan süt ve gofret yardımı sırasında arbede yaşandı. Süt ve gofret alabilmek için yardım aracının etrafını saran vatandaşlar birbirlerini ezdi. Kesici aletlerin de kullanıldığı arbede sırasında kulüp yöneticileri canlarını kurtarmak için yardım aracına sığındı. Bu arada bazı çocuklar yardım aracını taşıladı. Kulüp yöneticileri izdiham yaşanmaması için yardımı gece yapmaya karar verdi.

BİRGÜN

05/11/05

Yuvada esrarengiz ölüm!

Malatya 0-6 Yaş Çocuk Yuvası'nda görüntülenen şiddet olayları hafızalardaki yerini korurken, dün Erzurum'da, Zübeyde Hanım Çocuk Yuvası'nda kalan 13 aylık bir bebeğin öldüğü haberi geldi.

Erzurum'da 0-6 yaş grubu çocukların barındığı Zübeyde Hanım Çocuk Yuvası'nda kalan 13 aylık bir bebek, rahatsızlanınca önceki gün hastaneye kaldırıldı. Bebeğin bu arada yapılan kontrolün ardından tekrar yuvaya getirildiği, ancak dün sabah saatlerinde hayatını kaybettiği öğrenildi.

ZATÜRREE TEŞHİSİ KONDU

Olay üzerine bir açıklama yapan Erzurum Valisi Celalettin Güvenç, söz konusu bebeğin rahatsızlanmasının ardından sosyal hizmetler uzmanı nezaretinde Aziziye Araştırma Hastanesi'ne kaldırıldığını belirterek, bebeğe zatürree başlangıcı ve göz nezlesi teşhisi konduğunu söyledi.

Vali Güvenç, kontrolü yapan doktorun kararı neticesinde bebeğin hastanede yatırılmadığını belirterek, şunları kaydetti:

"Önceki gün öğle saatlerinde rahatsızlanan çocuğumuz hastaneye götürülmüştür. Çocuğumuza gereken ilaçlar da alınmıştır. Ancak hastanede yatırılmaması, kontrolü

yapan doktorun kararıdır. Olayla ilgili idari inceleme ve adli takibat başlatıldı. Çok üzgünüz."

Bir iddia daha: Yavrum ihmal nedeniyle öldü

ERZURUM'da, çocuğunun ihmal nedeniyle öldüğünü ileri süren baba Suat Aydın, Sağlık Bakanı Recep Akdağ'dan yardım istedi. Aydın, 2 yaşındaki çocuğu Hafid Aydın'ın Numune Hastanesi'nde görevli doktorlar tarafından yeterli kontrolden geçirilmediğini ileri sürerek, "Doktor hakkında savcılığa suç duyurusunda bulundum. Çocuğum ihmal nedeniyle öldü. Olay kapatılmaya çalışılıyor. Sorumluların hesap vermesini istiyorum" dedi. Sağlık Bakanı Akdağ ise "Birinin bir hatası varsa, gerekeni yaparız" diye konuştu. Akdağ, danışmanlarına, Aydın'ın dilekçesini alıp, kendisine de bilgi verilmesi talimatını verdi.

SAĞLIK BAKANI AKDAĞ: Soruşturma başlatıldı

Sağlık Bakanı Recep Akdağ, Erzurum'daki yuvada meydana gelen bebek ölümüyle ilgili olarak, başlatılan soruşturmanın sürdüğünü söyledi. Akdağ, yurt ve çocuk yuvalarıyla ilgili kontrol, inceleme ve değerlendirmelerin ilgili bakanlık tarafından yapıldığını belirterek, olay sonrası başlatılan soruşturmanın devam ettiğini bildirdi. Yapılacak soruşturmanın ardından kesin sonuca varılabileceğini belirten Akdağ, şunları kaydetti:

"Bir yavrumuz hastalanmış, üniversite hastanesine götürülmüş. Üniversite hastanesinde bu yavrumuza bir tedavi verilmiş daha sonra da yavrumuz vefat etmiştir. Şu anda olayla ilgili soruşturma yapılıyor. Sayın savcı da eğer bu hususta ihtiyaç duyarsa adli soruşturmasını yapacaktır. Onların sonucuna göre de; mesele nedir, ortada bir ihmal var mı, yoksa tabii bir hastalık sonucunda elde olmayan imkânlardan mı yavrumuz kaybedilmiş? Bunlar yapılacak araştırmalar sonucunda ortaya çıkacaktır."

BİRGÜN

06/11/05

Bir durakkonu hikâyesi

SİNAN K. BİLGENOĞLU - İSTANBUL / İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Kadir Topbaş büyük bir iddia ile geldi; "İstanbul'u düzelden adam olarak tarihe geçeceğim." Bu iddianın ardından bazıları için düzen bazıları için yıkım olan "Kentsel Dönüşüm Projesi" başlatıldı. Plana göre tüm gecekondlu sahipleri yıkılan evlerinin yerine ayda 400 milyon taksitle ev sahibi yapılacaktı. Tabii ki hasaba katılmayanlar, görmezden gelinenler, ayda 300 milyona çalışan, ayrıca bu parayla çocuklarını beslemek, okula göndermek, türlü ihtiyaçlarını karşılamak zorunda olanlar vardı. Gecekondlu bölgelerinde bile ev kiralari 400 milyondan başlarken, bu paraya çalışıp da ev kiralama şansı olmayanlar birdenbire kendilerini dışarıda buldu.

28 Temmuz günü Güzeltepe'de 80 milyon kira vererek oturdukları gecekondlu yıkıldığında kendilerine gidecek yer bulamayan 6 aile Güzeltepe son duraktaki otobüs duraklarını işte böyle bir durumda evleri yaptılar. Onlar için 'Durakkonu' yaşamı başladı.

GAZDAN KORUNDUK TERÖRİST OLDUK

Yıkıma karşı çıkanlara 'terörist' yakıştırmaları uygun bulunurken, bir anne, "Üzerimize gaz bombası, biber gazı ile geldiler. 1.5 yaşındaki oğlum evin içinde uyurken camdan dört gaz bombası atıldılar.

Oğlum 15 gün gözlerinden tedavi görmek zorunda kaldı. Gaz bombasından korunmak için yüzümüzü kapatınca 'terörist' olduk" diye özetliyor nasıl 'terörist' olmadığını.

Durakkonducular ısrarla, barınmanın anayasal bir hak olduğunu, sosyal devletin bu haklarını vermesi gerektiğini söylerken belediye yetkilileri onları yok saymaya, görüşme taleplerini reddetmeye devam ediyorlardı.

Su yok. Tuvalet yok. Yaz güneşi, oyun oynaması hiçbir coğrafyada engellenemeyen çocukları ve onların peşinde koşturan büyükleri yakarken, geceleri düşen çiğ her yeri yağmur yağmışçasına ıslatıyordu. Günün 24 saatini toz, toprak içinde geçiren çocukların en büyük şikayetlerinden biri de böcek sokmalarıydı. Bir yaz böyle geçerken yazın kızgın güneşini artan Sonbahar yağmurları başlamıştı. Belediye sessizliği ini korumaya devam ederken, geceleri ıslanan eşyalar gündüzleri gülen güneşte bilmem kaç kez kurutuldu.

'BU KADAR ZALİM OLUNMAMIŞTI'

TMMOB, insanları mülkiyet sahibi yapmaya zorlayan bu sistemin kesinlikle karşısında olduklarını ve uzmanlarının, onlara sorulsaydı, böyle bir projeyi kesinlikle onaylamayacaklarını açıklarken "Bir belediye hiç bu kadar zalim olmamıştı" şeklinde görüşlerini özetledi.

Yağmurların işaretiyle okul hazırlıkları da başlamalıydı ama nasıl... Okula gdecek hiçbir çocuğun eşyaları tam değildi. Depreme dayanıksız bulunan okulları boşaltılan bir aileden iki çocuk için 80'er milyon servis parası olmaması, çocukların okula yürüyerek gitmek zorunda olması aslında, okul gedeçlerinin bulunmasından daha az önemliydi. Küçük Baran okula bu yıl başlayacaktı. Okulun nasıl bir yer olduğunu bu yıl öğrenecek olan Baran, iki sandalyenin birleştirilmesiyle yapılmış 'yatağından', önceki gece "Baran bu saatte kesinlikle uyanmaz" dedikodularını utandırarak, kendiliğinden kalktı.

Yağmur, babaannesinin maşrapadan döktüğü suyla yüzünü yıkayıp amcasının aldığı kekle tahta masada kahvaltısını yaptı. Evlerindeyken her gün banyo yaptığını söyleyen durakkondunun hanımefendisi Yağmur, artık temiz tuvaletin hayalini kurmaya başlamıştı. Yorgunluğun pençesine düşen Yağmur, eve çıktıkları zaman üç gün uyuyacağını söylerken, uykusuzluktan şikayetçi bir başka çocuk olan 11 yaşındaki Serkan da sabahın altısında ağlamaya başlayan küçüklere bir hayli kızgındı.

Baran ilk öğretmeninden aldığı 'yıldızlı aferin'leri gösteriyor. Tek derdi güneş. Tek ısınma kaynağı da batmadan önce ödevlerini bitirmek zorunda...

ARTIK ONLAR DA EVDE OTURUYOR

İBB Emlak İstimlak Daire Müdürü Mahmut Kocameşe ile son görüşmelerinde belediyenin verdiği iki yıllık kira yardımını ve eşya yardımını kabul eden altı aile evlerine yerleşiyor.

Yıkım sonrasında hemen hemen tüm eşyaları 'durakkondu'da kullanılmaz hale gelen aileler en azından artık bir çatı altında oldukları için mutlular. Çocuklar artık bir evde yaşamının verdiği güvenle çizgi filmlerini izliyor. Yağmur dinlenecek. Baran ödevlerini için güneşin batışından sonra da yapabilecek. Ceylan tertemiz tuvaletlere girecek. Babalar ve anneler rahat bir uyku uyuyacak.

Tarih: 31/10/2005

CHP'NİN MALATYA ÇOCUK YUVASI RAPORU: Çubukçu, hemen istifa etmeli

CHP raporunda, olayın sadece bakıcı anne konumunda çalıştırılan temizlik işçilerinin cezalandırılmasıyla giderilebilecek basitlikte olmadığı belirtildi. Yurtta 23'ü kadrolu, 9'u özel şirketin temizlik elemanı olmak üzere 32 personelin görev yaptığı kaydedilen raporda, personel içinde 1 sosyal hizmet elemanı bulunduğu dikkat çekildi. Kadrolu çalışanlardan hizmetli kadrosunda bulunan 3 kadın eleman ile temizlik şirketince temizlik elemanı olarak alınan işçilerden 7 kadın işçi olmak üzere 10 işçinin "bakıcı anne" olarak çalıştırıldığı belirtilen raporda, şunlar kaydedildi:

"Çalışanların bir kısmının sadece okur-yazar, diğerlerinin ilkokul mezunu olduğu ve hiçbirinin çocuk bakımı konusunda eğitim almadığı, kurstan geçirilmediklerini tespit ettik. Hatta orada çalışan kadınlarla yaptığımız görüşmelerde olayın vahametini idrak dahi edemedikleri, 'çocuklara birkaç tokat atmanın nesi var? Kendi çocuklarımızı da terbiye etmek için zaman zaman döveriz' diyebilecek bir anlayış içinde oldukları da görülmüştür." Tutuklanan bakıcı annelerin yerine aynı vasıfta 3 yeni eleman alındığı savunulan raporda, bu kişilerin de ilkokul mezunu olduğu, deneyim ve eğitimlerinin bulunmadığı öne sürüldü. Raporda, kurumda 5 yılı aşkın süredir denetleme ve teftiş yapılmadığının da görüldüğü iddia edildi.

Raporda, şöyle devam edildi: "Bu olayda AKP'nin kadrolaşma anlayışı önem arz etmektedir. 2004'te Malatya İl Sosyal Hizmet Müdürlüğü'ne siyasi değerlendirmelerle sicil dosyasında olumsuzluk bulunan, disiplin cezasına muhatap bir kişi il müdürü olarak atanmıştır. Bu atamadan sonra kurumda liyakate göre değil, siyasi anlayış ön plana alınarak daha alt birimlerde de kadrolaşmaya gidilmiştir. Kuruma bağlı müdürler de görevlerinden alınarak yerlerine milletvekillerinin, il müdürünün ve bakan danışmanlarının yakınlarından imam hatip çıkışlı atamalar yapılmıştır. İl müdürlüğünde 70 kadar görevli yer değiştirmiştir."

Raporda, Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun istifa etmesi istendi. "Malatya'daki olayın buzdağının küçük bir parçası olduğu kanısındayız" denilen raporda, kurumun fiziki imkanlarının ve nitelikli eleman ihtiyacının giderilmesi gerektiğine dikkat çekildi. "Çocuk bakıcılığı ve eğitimi konusunda yetiştirilmiş pek çok genç işsiz gezerken, siyasi yakınlıklarla nitelsiz eleman alımlarına ve kadrolaşma anlayışına son verilmesi gerektiği" kaydedilen raporda, yurtların yapılarıyla çocukların ruh ve beden sağlıklarının korunmasının zor olduğunun anlaşıldığı belirtildi.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Tarih: 01/11/2005

Yurtta yaşayan çocuk güvensiz

Elazığ Zülfü Açar Polis Meslek Yüksekokulu Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Cengiz Yıldız'ın Diyarbakır'daki Yetiştirme Yurdu'nda yaptığı ankette, ilginç sonuçlar ortaya çıktı. Yrd. Doç. Dr. Yıldız'ın "Yetiştirme Yurdunda Kalanların Toplumsal Bütünleşme Problemi" konulu araştırmasında, yurttan barınan 110 çocuğa 31 sorudan oluşan anket uygulandı. Ankette öğrencilerin yarısından çoğunun yetiştirme yurtlarından memnun olmadığı ortaya çıktı. Çocukların çoğu gidecekleri yerleri olmadığı için yurttan ayrılmak istemiyorlar.

Çocukların kişilik yapılarıyla ilgili bazı görüşlere katılma durumlarını gösteren soruya ankete katılanların çoğu kendini yalnız, değersiz hissettiği anlaşıldı. "Nasıl birisi olmak isterdiniz?" biçimindeki soruya da çocukların yüzde 44.49'u "Sabırlı", yüzde 28.37'si ise "İyimser" yanıtını verdi. Araştırmada, çocukların maddi sıkıntı içinde oldukları, ilgisiz, ailesiz ya da aileden uzak biçimde yaşadıkları için yurda sabrettikleri belirlendi.

'HAYAT ÇOĞU KEZ BİR HAYAL KIRIKLIĞI'

"Bir insanla aranızda problem çıktığında, nasıl davranmayı uygun görürsünüz?" biçimindeki soruyu ankete katılan çocuklar şöyle yanıtladı:

* Yüzde 67.6'sı "Kendimi, karşıdaki insanın yerine koyup, onu anlayarak, problemi çözerim".

* Yüzde 23'ü "İçimden geleni, karşımdakine söylerim",

* Yüzde 9.45'i "Sorunu içime atıp unuturum".

"Haksız bir durum karşısında sizce ne yapılmalı?" sorusuna verilen yanıtları ise şöyle:

* Yüzde 59.5'i "Tartışarak-konuşarak sorun halledilmeli".

* Yüzde 23'ü "Belli birliktelikler-gruplar oluşturularak durum düzeltilmeli".

Ankette, "Bir problem durumunda konuyu ilk kez kime söylediniz?" sorusuna da çocukların yarıya yakını "Arkadaş" yanıtını verirken, "Hiç kimseye söylemem" diyenlerin oranı yüzde 22'de kaldı. Çocuklar bu konuda da kendilerini, yurttan görev yapan uzman ve idarecilere yakın hissetmiyorlar.

Çocukların yüzde 44.6'sı, gelecekle ilgili soruya, "Gelecek, benim için umut dolu, ancak endişelerim var" diye yanıtladı. Hayatın anlamına ilişkin soruya da çocukların yüzde 44.6'sı "Hayat, bize tanı nmış bir fırsattır",

yüzde 29.72'si "Hayat, çoğu zaman bir yük ve hayal kırıklığıdır", yüzde 24.32'si "Hayata bir anlam veremiyorum, her şeyi anlamsız buluyorum", yüzde 1.36'sı da "Hayatın bir anlamı olup olmadığını bilmiyorum" diye cevap verdi.

YURTLAR, ÇOCUKLAR İÇİN FAYDALI DEĞİL

Araştırmanın sonuç ve öneriler bölümünde, çocuk yuvası ve yetiştirme yurtlarında barınan çocukların, bu kurumlara ilk geldiklerinde yetenek ve eğilimlerinin belirlenmesi suretiyle bir gruplaşmaya gidilmesi ve mesleki tercihlerin optimum düzeyde yapılmasının sağlanması gerektiği belirtildi.

Yetiştirme yurtlarının, çocuğun bireyselleşmesi için uygun fiziksel ve mekansal bir zemin hazırlamaktan uzak olduğu ifade edilen araştırmada, en azından mekanı paylaşan kişi sayısının düşürülmesi önerildi. İmkanlar ölçüsünde yurttan, aile ortamının oluşturulması gerektiği kaydedilen araştırmada, eğitimci ve uzmanların çocukların yaşamı ile kendi yaşamını birleştirmeleri gerektiği ve her vakit ulaşılabilen kişiler olmaları gerektiği ifade edildi.

Yurt personeline, aldığı eğitime uygun görevler verilmesi ve maddi-fiziksel durumunun ideal düzeye yükseltilmesinin sağlanması gerektiği belirtilen araştırmada, yurttan hem personel ve hem de çocuklar arasında, grup çalışmasını ön plana çıkaran faaliyetlere ağırlık verilmesi istendi.

Kurumda yapılan denetim yetersiz

Malatya 0-6 Yaş Çocuk Yuvası'nda yaşanan dehşet verici olayları yerinde inceleyen İnsan Hakları Komisyonu çalışmalarını tamamladı.

Bulgularını basına açıklayan TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanı Mehmet Elkatmış, kurumda yapılan denetimin yetersiz olduğunu kaydetti. Elkatmış, 0-6 yaş çocuk yuvasının genel müdürlük tarafından en son 2000 yılında denetlendiğini 5 yıldır denetimden uzak olduğunu belirterek, "Bu kurum iç denetimde de yeterince denetlenmemiş. Onlar gece gündüz denetim yaptık diyorlar ama en son denetim il müdürü tarafından 03.09.2005 tarihinde yapılmış. Bu kuruluşlara sadece tören zamanlarında gidilmesi uygun değil. Sayın Valimiz bu kurumu hiç denetlememiş. En azından bu denetleme raporlarına hiç yansımamış. İl Müdürü de en son 6 ay önce denetleme yapmış" dedi. Alınan bakıcı anneler için tek kriterin yaş ve ilköğretim mezunu olmak olarak uygulandığını belirten Elkatmış, tutuklu kadınlardan en fazla suçlananın o günlerde 48 nöbet tuttuğunu, onun da psikolojisinin bozulduğunu ve tedaviye ihtiyacı olduğunu kaydetti.

Yapılan tesbitlerde 32 çocukta ekimoz, kırık, çizik ve morluklar tesbit edildiğini ifade eden Elkatmış, "Ancak bunlar o olaylarda mı yoksa birbirleri ile oylarlarken mi bu meydana gelmiştir bunlar araştırılıyor. Raporlar alındı yargı süreci işliyor. Bu olayda suçlu olanlar cezalarını çekeceklerdir" dedi.

Yeni yuvada ilk gün

Malatya Çocuk Yuvası'nda kötü muameleye maruz kalan ve dün İstanbul'a getirilerek Göztepe'deki Semiha Şakir Çocuk Yuvası'na yerleştirilen 33 çocuk, bugün temizlikleri yapılarak sağlık kontrolünden geçirilecek. Semiha Şakir Çocuk Yuvası Müdürü Hülya Sözlü, çocukların dün çok yorucu bir gün geçirdiklerini ifade ederek, geç saatlerde yuvaya getirilen çocukların yaşadıkları yorgunluk, değişiklik ve heyecan yüzünden sarsıldıklarını söyledi.

Sözlü, "Çocuklar çok ajite oldular. Gece geç saatte yatırabilmemize rağmen uzun süre uyumadılar" dedi. Çocukların ortama uyum sağlamaları için ellerinden geleni yapacaklarını anlatan Sözlü, şunları kaydetti: "Bugün çocuklarımızın uyum günü. Zor günler atlatan çocukların önce sakinleşmeleri ve yeni ortamlarına alışmaları gerekiyor. Yeni yuvaya, yeni annelerine, yeni bakıcılarına alışmaları için bugünü yuvada geçirecekler. Dinlenecekler, oyunlar oynayacaklar. Bu arada temizlikleri yapıp sağlık kontrolünden geçirilecekler."

Malatya'dan getirilen çocuklara eşlik eden, Türkiye Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü İsmail Barış, "Miniklerin, Malatya'da gördükleri olumsuzlukları burada sona erdireceğiz. Çocukları uzmanların planlamaları doğrultusunda zaman zaman tatile götüreceğiz. Buraya getirdiğimiz 40 çocuğumuzdan 5 tanesi Bahçelievler'de bulunan çocuk yuvasına gönderilecek." dedi.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

0-6 yaş Nazi kampı

27.10.2005 / Hürriyet

Mikail PELİT-Şeyhmus ÇAKAN MALATYA, DHA

Devletin şefkatine sığınan kimsesiz çocuklara bakıcının yaptığı akıl almaz işkencelerin görüntüleri izleyenlerin kanını dondurdu. 'Sev beni' diye çığlık atan çocukların işkenceyle cezalandırıldığı yurdun 2 görevlisi tutuklandı.

STAR TV'de önceki gece yayınlanan '**Deşifre**' programında, 0-6 yaş grubundaki 46 çocuğun barındığı Malatya Çocuk Yuvası'ndaki bakıcıların devlet koruması altındaki çocuklara yaptıkları korkunç işkence görüntüleri, Türkiye'yi ayağa kaldırdı. Olayın geçtiği Malatya'da galeyana gelen bazı vatandaşlar gece yarısı Çocuk Yuvası önüne akın etti. Saat 01.00'de sayıları 150'yi bulan grup, uzun süre protesto gösterisi yapıp sorumluların cezalandırılmasını istedi.

5 KİŞİ AÇIĞA ALINDI

Yuvadaki işkence ve dayak görüntülerinin yayınlanmasından sonra aralarında Sosyal

Hizmetler İl Müdürü **Yakup Güler** ve Yuva Müdürü **Niyazi Yıldız**, yuva hemşireleri **Sıtkıya Boran, Zerrin Kara** ile adı açıklanmayan 1 hizmetli açığa alındı. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, sorumlular hakkında suç duyurusunda bulundu. Malatya Cumhuriyet Savcısı, dün sabah Malatya Çocuk Yuvası'na gelerek soruşturma başlattı.

İKİ KADINA TUTUKLAMA

Bu soruşturmanın ardından çocukları terlik ve sopayla dövdükleri, onlara hakaret ettikleri görüntülerden belirlenen **'bakıcı anne' Naciye Tatal**, yuvanın temizlik işini üstlenen Gülba Temizlik Şirketi çalışanları **Nezamet Demirtaş, Şefika Solmazgöl, Elif Binatlı** gözaltına alındı. 4 kadından, **Şefika Solmazgöl** ve **Elif Binatlı** tutuklandı. Olayı **'insanlık dışı'** diyen iteleleyen Malatya Valisi **Osman Derya Kadioğlu**, **'Bunu yapanlar insan olamaz'** dedi.

8-15 YIL HAPİS

Malatya Baro Başkanı **Mehmet Görgeç**, yeni TCK'ya göre, çocuklara işkence ve dayak atan kadınların, işkence ve eziyet suçundan yargılanabileceklerini belirterek, çocuğa karşı işlenen işkence ve eziyet suçunun yasaya göre 8-15 yıl hapis cezası gerektirdiğini söyledi.

Psikolojik tedavi şart

İNÖNÜ Üniversitesi'nde görevli Çocuk Psikiyatri Doktor Özlem Özel Özcan, yuvada şiddete maruz kalan çocukların acilen psikolojik tedavi altına alınması gerektiğini söyledi. Özcan, yuvada uygulanan şiddet ve işkencenin uzun bir süredir yapıldığı yönünde izlenimler edinildiğini belirterek, çocukların şu anda ciddi bir psikolojik travma yaşadıklarını ifade etti.

Yüreklere dağlayan sözcük: Sev beni

MALATYA'da 0-6 Yaş Çocuk Yuvası'nda gizli kamera ile çekilen görüntülerde bakıcı kadın kızlı erkekli çocukları çırılçıplak soymuş ve banyoya sokmuş. Hepsini tır tır titriyor; çılgınca ağlıyorlar. Sanki bir Nazi Kampı. Bir gaz odası eksik. Çocuklara ağıza alınmayacak hakaretlerde bulunan görevli, çırılçıplak çocukların üzerine sıcak su dökerken, 'huysuzlananların' başlarına ellerindeki tasla vuruyor. Minik çocuklardan biri, kendilerini her fırsatta azarlayan, elle, terlikle, sopayla dayak atan, yere, duvara, koltuğa fırlatan görevliye 'Haydi beni sev' diyor. Sevgiye duyduğu özlemi dile getiren çocuğun aldığı yanıt, bir kenara itilmek oldu.

Dramın içinden

Yuvada kalan bir çok çocuğun yüzlerinde darp izleri ve çizikler vardı. Bir yetkili, 'Çocukların tırnakları uzamış. Birbirlerinin yüzlerini çizmişler. Bize böyle söylendi' diyor. CNN Türk muhabirinin mikrofona uzattığı işkenceye maruz kalan bir çocuk, 'Bizi Şefika, Naciye, Elif, Nezamet anneler dövdü' diyor. Bazı çocuklar da gazetecilerin etrafını sarıp, 'Bizi de götürün' diye yalvarıyor.

Görevliler AKP'li

ANAVATAN Malatya Milletvekili Süleyman Sarıbaş, Sosyal Hizmetler İl Müdürü Yakup Güler'in AKP Milletvekili Ali Osman Başkurt'un kirvesi, işe alınan kadınların da AKP Kadın Kolları üyesi olduğunu iddia etti. Sarıbaş, 'Ehli insanları görevden uzaklaştırıp yandaşlarını

göreve alanların sorumluluğu vardır. Çocuk bakımı konusunda en ufak bilgisi olmayan kadınlar, sırf AKP kadın kollarına mensup diye işe alınmıştır. Çocuk bakımı konusunda yetişen bir çok üniversite öğrencisi ise işsiz gezmektedir.’

Çocuklarını pencereden görebildi

ÇOCUKLARIN aileleri yuvaya akın etti. Zekiye Sandık, ‘Üç çocuğumu bakamadığımız için yuvaya vermiştik. Geri alacağım’ dedi. Yuvada 6 yaşında kızı bulunan Tülay Bayram geçen yıl da çocuğunun dövüldüğünü, ancak utandığı ve maddi imkanı olmadığı için alamadığını söyledi.

Rezalet biliniyordu

DYP Genel Başkanı **Mehmet Ağar**, Malatya Çocuk Yuvası’nda yaşanan ‘İnsanlık dışı uygulamaların’ aylar öncesinden bilindiğini iddia etti. Ağar, ‘**Kentteki sivil toplum örgütleri, Malatyalı hemşehrilerimizce de malum olan bu konuyu aylar önce Ankara’ya bildirmiş. Gelen müfettişlerin ağlayarak geri dönmesine rağmen bir sonuç alınamadığı görülmüştür**’ dedi.

Türkiye ayakta bakan nerede?

Hürriyet İnternet

"Çocuk yuvasındaki işkence" görüntüleri Türkiye'de toplumsal infihal yaratırken, Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun hala yurtdışından dönmemesi büyük tepki topluyor.

Malatya'da incelemelerde bulunan CHP milletvekilleri, kadın ve aileden sorumlu Devlet Bakanı Çubukçu'yu siyasi sorumluluğunu yerine getirmeye çağırdı. Anavatan Partisi Hatay Milletvekili Züheyir Amber de. Bakan Çubukçu'ya, Malatya Çocuk Yuvası'nda yaşanan olaylardaki sorumluluğunu sordu. hurriyet.com.tr'ye binlerce mesaj gönderen okurlar ise Bakan Çubukçu'yu istifaya çağırıyordu.

CHP 3 KİŞİLİK KOMİSYON KURDU

CHP'nin oluşturduğu üç kişilik komisyon Malatya'da incelemelerini sürdürüyor.

CHP Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç, Aydın Milletvekili Özlem Çerçioğlu ve İzmir Milletvekili Erdal Karademir'den oluşan komisyon, "Birkaç isim üzerine yıkarak sorumluluktan kurtulamazlar" açıklaması yaptı.

BAKAN SİYASİ GEREĞİNİ YERİNE GETİRMELİ, İSTİFA ETMELİ

CHP İzmir Milletvekili Erdal Karademir, devletin içinde bu çocukları koruyacak sistem yoksa öncelikle sorumluluğun devlete ve iktidara ait olduğunu belirterek, “Eğer devlet, 0-6 yaş grubu çocuklara bakamıyorsa, bu büyük bir çelişkidir” diye konuştu.

Karademir, hurriyet.com.tr'ye yaptığı açıklamada,

"İktidardaki AKP'nin sorun çıkınca Malatya'ya gelmelerini pek anlamlı bulmadım. Görevleri bu vahşet görüntüleri ortaya çıkmadan, denetim mekanizmasını iyi kurup sorunları çözmeleridir.

ÇOCUKLARDA DARP VE YARA İZLERİ TESPİT EDİLDİ

Malatya Çocuk Yuvası'ndaki olay sonrasında yapılan adli tıp incelemesinde, çok sayıda çocukta darp ve yara izlerinin tespit edildiği öğrenildi. Dün sabah saatlerinden itibaren, Malatya Çocuk Yuvası'nda kalan 40 çocuk, adli tıp incelemesine alındı. Yapılan incelemede, çok sayıda çocuğun üzerinde çizik, yara ve darp izleri tespit edildi. Hazırlanan adli tıp raporu savcılığa teslim edildi. Öte yandan, çocuklardaki yara ve darp izlerinin yeni olduğunun belirlendiği kaydedildi. Raporda, “Olayları ortaya çıkaran televizyon görüntülerinin 1 ay öncesine ait olduğu göz önünde bulundurulduğunda, fiziki şiddetin sürekli uygulandığı yönünde izlenim oluşturduğunuz” kaydedildiği bildirildi. (AA)

Daha önce yapılan uyarılara "insanın olduğu yerde şiddet olur" diyen bakan, toplumun infial halinde bulunduğu bir sırada bu vahim olayı hala yurtdışından izliyorsa, görevini yerine getirmiyor demektir. Bunun da siyasi gereği bellidir." dedi.

CHP Aydın Milletvekili Özlem Çerçioğlu da, "Bakan, Londra'da programı kesip gelmesi gerekir. Bu olay çok mu önemsiz ki Malatya'ya gelmiyor. Sayın Bakan istifa etmeyi düşünüyor mu?" diye konuştu.

ÇUBUKÇU'YA SORU ÖNERGESİ

Anavatan Partisi Hatay Milletvekili Züheyir Amber Amber, Çubukçu'nun yanıtlaması istemiyle, TBMM Başkanlığı'na sunduğu önergede, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK)'nin, "Malatya'da ortaya çıkan, insanlık dışı, vahim olaylardaki sorumluluğunun" ne olduğunu öğrenmek istedi.

"Bakan olarak sorumluluğunuz nedir? Bu olayda sizce sadece il sorumluları mı yoksa üst düzey yönetici ve bürokratlarınız mı sorumludur?" sorusunu yönelten Amber, "Böyle acı bir tablonun ortaya çıktığı anda, televizyonlara yurtdışı seyahatinizden canlı telefon bağlantısı ile bağlanmanız, Bakanlık sorumluluğunuzun göstergesi midir?" dedi. Amber, önergesinde, şu sorulara yer verdi:

"Malatya'da yaşanan ve kamuoyuna yansıyan bu tip vahim olayların takibini nasıl ve hangi yöntemle yapıyorsunuz? Bundan sonra nasıl yapacaksınız? Her ilimizde mevcut bu kurumlarımızın çalışan personelinin sayısı, görevi ve eğitim düzeylerinin dökümü nedir? Bu personellerimize, hizmet içi eğitim kapsamında, pedagoji formasyonu, çocuk gelişimi gibi konularda eğitim verilmiş midir?"

OKURLARDAN TEPKİ YAĞIYOR

Malatya'daki çocuk yuvasında yaşanan vahşet görüntülerinin ortaya çıkmasından sonra, hurriyet.com.tr okurlarının tepkisi dinmek bilmiyor. İşte, Türkiye'den ve dünyadan gelen binlerce mesajdan bazı örnekler:

TV'de izlediklerimin şokundan kurtulamadım. Sözde, Avrupalılaşmak için yırtınan hükümet görevlileri nerede? Böyle insanlık dışı tabloyla mı AB'ye girmek istiyorlar, onlar için her şey para , gerisi palavra. Avrupa'da ufak bir şey olsa, görevli kendisi istifa ediyor, aynısını AB'ye girmek isteyen AKP'lilerden istiyoruz. **Kemal Keyser**

Bu bakan istifa etsin, gitsinler artık bu ülkeden, istifa et! **Barış Kara Kaya**

Ağladım... Başka yetiştirme yurtları nasıl acaba diye düşündüm. Küçük çocuklara bunu yapanların psikolojik bozukluk içinde olduğu belli. Yurtlarda bakıcı anne olmak için yetkililer neye göre karar veriyor acaba, merak ettim?Yetkililer hiç mi merak edip bu kadar gürültüye, ağlamaya gelip bakmamış. O çocukların yerinde kendi çocukları olsa ne hissederlerdi?Yeri geldiğinde sokakta gördüğümüz yavru kediye merhamet gösterenler bu çocuklar için neredeler?Kontrol mekanizması bu kadar mı bozuk? **Sevilay Alpay**

Malatya'da görevden alınması ve hakkında soruşturma açılması gereken birinci derece sorumlu il valisidir. Ülkemizde il valileri ve kaymakamlar makam aracından inip de halkla ilgilenmezler asla. İşte bu halktan kopuk anlayış illerdeki kurumları böyle bası boş bırakıyor. Bu sorumluluk öncelikle valilerindir, daha sonra merkezi hükümetindir. Ayda bir il genelinde bu kurumlar denetlense insanlık dışı uygulamalar önlenir. Bu kişiler ortaya çıkarılmış olurlar. **Aslan Ömeroğlu**

Bakanından başbakanına kadar herkese sesleniyorum : Vicdanın varsa oturduğu koltuğun borcunu öde ya da o kutsal koltuğu boşalt. Oraya layık olan kişiler çok bu güzel vatanımda. Unutma; o güzelim yavru bir gün oturacaklar o koltuğa. **Aydın Karataş**

Hem Başbakan hem de ilgili Bakan yurtdışı gezide. Bir AKP'li milletvekili bile oraya gitmedi. Bu ufacak çocuklara bu zulmü reva gören siyasi sorumlular istifa etmelidir. **Tuncer Vatansever**

Şu bizim yetkili makamlarımız bir yurtdışında eğitimin nasıl olduğunu ve bu eğitimciler insan haklarını bir öğretseler: Hep konuşmakla, yazmakla olmuyor, düşünün bir temizlikçi yuvada neler yapabiliyor? Sayın Erdoğan görevinizi bilin. **Vedahi Bal**

En çok üzüldüğüm şey, bu son mu olacak! Tabii ki hayır, çünkü burası Türkiye! Bakan istifa! Suçu işleyenlere ağır ceza! **Tahir Onur**

Sadece Malatya'da değil, başka illerde de benzer olaylar yaşandığına eminim. Vatansever olduğunu ispat etmesi, örnek olması ve bu gibi olaylarda artık susulmadığının bilinci ile Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun derhal istifa etmesini bekliyorum. Bu olayın mazereti olmaz. Yapanlar kadar seyirci kalanlar da suçludur. **Ferda Aykut Sincanlıoğlu**

Yazık, çok yazık! Canım memleketim kimsesiz kalmış 40 çocuğa sahip çıkamıyor: Bence Bakan, sosyal hizmetler müdürü vs ilgisi olan herkes istifa etmeli. Kurtulmalı ülkem bu bağnazlardan. **Adalet Arakoyun**

Bu olay insanlık dışı. Yalnız Bakan'ın istifa etmemesi normal ne de olsa AKP'nin bakanı. TCDD de olduğu gibi buna da bir kulp bulurlar. **Tayfun Baş**

ÇOCUKLARDA DARP VE YARA İZLERİ TESPİT EDİLDİ

Malatya Çocuk Yuvası'ndaki olay sonrasında yapılan adli tıp incelemesinde, çok sayıda çocukta darp ve yara izlerinin tespit edildiği öğrenildi. Dün sabah saatlerinden itibaren, Malatya Çocuk Yuvası'nda kalan 40 çocuk, adli tıp incelemesine alındı. Yapılan incelemede, çok sayıda çocuğun üzerinde çizik, yara ve darp izleri tespit edildi. Hazırlanan adli tıp raporu savcılığa teslim edildi. Öte yandan, çocuklardaki yara ve darp izlerinin yeni olduğunun belirlendiği kaydedildi. Raporda, "Olayları ortaya çıkaran televizyon görüntülerinin 1 ay öncesine ait olduğu göz önünde bulundurulduğunda, fiziki şiddetin sürekli uygulandığı yönünde izlenim oluşturduğunuz" kaydedildiği bildirildi. (AA)

'OLAY MÜNFERİT AMA SİSTEM DEĞİŞMELİ'

Sağlık Bakanı Recep Akdağ, Çocuk Yuvası'nda yaşananlarla ilgili olarak, "Hükümetimiz bundan önce de yaşanan benzeri birtakım münferit olaylarda olduğu gibi bu konunun üzerinde de hiçbir taviz vermeden, sıfır toleransla gidecek" dedi.

Sağlık Bakanı Recep Akdağ, beraberinde bir grup milletvekiliyle beraber Çocuk Yuvası'nda incelemelerde bulunduktan sonra düzenlediği basın toplantısında, "Olaydan birinci dereceden sorumlu olanlarla ilgili olarak başlatılan adli kovuşturma sonunda iki kişi tutuklu olarak yargılanıyor. Toplum vicdanını rahatlatmak tedbirleri almaya devam edeceğiz" diye konuştu.

Çocukların bakımlarının mutlaka eğitilmiş kişiler tarafından yapılması gerektiğini söyleyen Bakan Akdağ, "İlgili Devlet Bakanlığımız ve ona bağlı olan SHÇEK, AB'de uygulanan sosyal hizmetlerle örtüşen modellere doğru şu anda bu klasik modelleri değiştirme süreci içerisinde ve kanaatimce de meselenin çözümü burada yatmaktadır. Sistematik bir değişimin gerektiği açıktır" dedi.

ARINÇ: BU OLAY VAHİM

TBMM Başkanı Bülent Arınç, Malatya Çocuk Yuvası'nda yaşananlarla ilgili görüntülerin durmadan yayınlanmamasını, yetişkinlerin bile bundan etkilendiğine işaret ederken, "İnsan bakmaya bile tahammül edemiyor. Olay vahim, gereken önlemler alınacaktır" dedi.

TBMM'de gazetecilerin konuyla ilgili soruları üzerine açıklama yapan Arınç, "İnsan bakmaya bile tahammül edemiyor. Hem Meclis'ten hem hükümetten gerekli açıklamalar yapıldı. Bunu siyasi çekişme olarak görmemek lazım. Tekrar tekrar yayınlanması sadece çocukları değil, büyüklerin üstünde bile etki yapar. Olay vahimdir ama meclisimiz de gereken önlemleri alacaktır" şeklinde konuştu.

(ANKA)

Çocuk yuvasında işkence

27.10.2005 / Birgün

Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Genel Müdürlüğü'ne bağlı Malatya 06 Yaş Grubu Çocuk Yuvası'nda kalan çocuklara işkence yapıldığına dair görüntülerin bir televizyon kanalında yayınlanmasının ardından olaya müdahale edildi. Yaşananların ortaya çıkmasının ardından Sosyal Hizmetler İl Müdürü Yakup Güler, Yuva Müdürü Niyazi Yıldız, 2 hemşire ve bir de yardımcı hizmetli açığa alındı. Çocukları dövdükleri ve işkence yaptıkları iddiasıyla ilgili mahkemeye çıkarılan 4 kişiden 2'si tutuklanarak Malatya Cezaevi'ne gönderildi. Diğer zanlılar ise, tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

‘SİĞİNACAK MAZERET YOK’

Çocuk yuvasına gelen Sosyal Hizmetler İl Müdürü Yakup Güler vatandaşların tepkisiyle karşılaştı. Güler yaptığı açıklamada, "Görüntüler her şeyi anlatıyor. Bu olay bizim ya da kuruluş müdürü veya idarecilerin burada olmadığı daha hafif saatlere denk gelmiş. Bunun kelimelerle ifade edilecek bir tarafı yok. Sığınacak bir mazeret de yok" dedi.

İNCELEME BAŞLATILDI

SHÇEK Genel Müdürü İsmail Barış ve müfettişler, yuvadaki çocukların dövülmesiyle ilgili incelemelerde bulunmak üzere Malatya'ya geldi. Barış, çocuk yuvaları konusunda "koşuş sisteminden ev sistemine geçmeyi" amaçladıklarını bildirdi. Diğer yandan CHP Malatya Milletvekili Mevlüt Aslanoğlu ile Malatya Valisi Osman Derya Kadioğlu ve Belediye Başkanı H. Cemal Akın da çocuk yuvasını ziyaret ederek incelemelerde bulundu.

GÖRÜŞLER

Malatya Himayeye Muhtaç Yaşlılar ve Çocukları Koruma, Dayanışma Derneği Başkanı Ece Buldan: TÜRKİYE'nin yeni öğrendiği bu olaya biz yıllardır tanıklık ediyoruz. 6-7 yıl önce yanımda kalan bir kadının çocuğunu götürmüştük. Sonra sırtında sopa izleri tespit ettik. Ayrıca çocukların ruh halinden işkence gördüklerini anlıyorduk. Vatandaşlardan çok fazla ihbar geliyordu. Israrlı başvurularımız üzerine 2003'te Ankara'dan gelen müfettişlerden biri kentten ağılayarak gitti. Ama yaşananlar raporlarla belgelenemedi. Sonrasında idari değişiklikler oldu. Herhangi bir netice alamadık. Yaptığımız müracaatları, şikayetleri (şov yapıyor) diye değerlendirdiler.

Eğitim Sen Malatya Şube Başkanı Erdoğan Canpolat: ÇOCUK yuvasında yaşananlar çok üzücü ve acı. Sendika olarak olayın sorumluları ile ilgili yargıya şikayette bulunacağız. Bu tür olayların Türkiye'nin birçok yerinde yaşandığını düşünüyoruz. Sorumlularla ilgili yapılan cezalandırmaların devamının gelmesi ve en şiddetli şekilde cezalandırılması gerekir. Ama önemli olan mantığı değiştirmek. Çocuk yuvalarındaki bu tablolar, orada hizmet veren personelin eğitimsizliğinden kaynaklanıyor.

Yuva önünde protesto

Yuvada kalan çocukların yakınları, sivil toplum örgütü temsilcileri ve bir grup vatandaş, yuvanın önünde toplandı. Alkışlı protestoda bulunan grup, "Çocuklara uzanan eller kırılsın" diye slogan attı. Vali Osman Derya Kadioğlu, vatandaşlarla, sakinleştirmek için bir süre görüştü.

OLAYA TEPKİLER BÜYÜYOR

Vali Osman Derya Kadioğlu ise, görüntüleri "utanç verici, insanlık dışı, iğrenç" olarak niteleyerek, "Bunu yapanlar insan olamaz. Meramını anlatamayan o yavrulara dayak ve kötü

muamele edildi. Çocukları rehabilite edebilmek için psikolog ve uzman doktorlar yuvada çalışıyor" dedi.

Malatya Belediye Başkanı H. Cemal Akın da, "Malatya'daki yuvada çocuklarımıza reva görülen muamele milletimizin, hemşehrilerimizin yüreğini yaktı" dedi.

ANAP Malatya Milletvekili Miraç Akdoğan ise, "Görüntüler vicdan sahibi herkesin tüylerini diken diken etti. Görevliler tarafından küçük çocukların aynı banyoya sokularak kaynar sularla yıkanmaya çalışılması, bazı çocukların dışkılarını yemeye zorlanmaları gibi dehşet verici görüntüler hepimizi şok etti" dedi.

Sağlık Emekçileri Sendikası (SES) Malatya Şube Başkanı Hasan Kaldık, çocuk yuvasının önünde yaptığı açıklamada, yaşananların SHÇEK'teki yanlış personel politikasından kaynaklandığını ileri sürdü. Kaldık, "Personel açığı, ehliyetsiz taşeron firmalarla kapatılmaya çalışılmakta, ortaya bu tür olumsuzluklar çıkmaktadır" dedi.

İnsan Hakları Derneği Malatya Şube Başkanı Mahmut Uzun ile Eğitim-Sen Malatya Şube Başkanı Erdoğan Canpolat da çocuk yuvası önünde açıklamaya yaparak tepkilerini dile getirdi.

Türk Sağlık-Sen Genel Başkanı Önder Kahveci de, SHÇEK personel yapısının, kaynak ve kadro eksikliği nedeniyle "bozuk ve yetersiz olduğunu" bildirdi. **Birgün Malatya**

Ekonomi

Kuş gribi, yoksulluk sınırını düşürdü

KUŞ gribinin tavuk ve yumurta fiyatlarında yol açtığı düşüş, dört kişilik bir ailenin dengeli beslenebilmesi için yapmak zorunda bulunduğu aylık gıda harcaması tutarını da yüzde 0.17 oranında düşürdü.

Buna bağlı olarak yoksulluk sınırı da 1598 YTL'ye geriledi. Türk Araştırma Merkezi'nin yaptığı hesaplama göre, dört kişilik bir ailenin dengeli beslenebilmesi için yapması gereken ve açlık sınırı olarak nitelendirilen aylık harcama tutarı ekim ayında yaklaşık 1 lira (yüzde 0.17) oranında gerileyerek 525.71 YTL oldu. Açlık sınırı eylül ayında 526.59 YTL olarak gerçekleşmişti. Dört kişilik bir ailenin açlık sınırı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 7.25, yılın ilk 10 ayında yüzde 2.29 ve yıllık ortalamada ise yüzde 9.87 oranında arttı. Türk-İş, 2005 yılı enflasyon hedefinin gerçekleştirilmesinde gıda fiyatlarındaki değişimin olumlu katkısı olacağını kaydetti. Dört kişilik ailenin gıdanın yanı sıra, kira, ulaşım, yakacak, aydınlatma, su, giyim, eğitim, telefon, kültür gibi temel gereksinimleri için yapması gereken ve yoksulluk sınırı olarak nitelendirilen harcama tutarı

ise ekim ayında 1597.90 YTL olarak gerçekleşti. Yoksulluk sınırı geçen ay 1.600.58 YTL olarak gerçekleşmişti.

26 Ekim 2005

Gündem

0-6 yaş ocuk yuvasındaki dayak ve işkence halkı sokağa döktü

Mikail PELİT/MALATYA, (DHA)

Malatya ocuk Esirgeme Kurumu 0-6 Yaş ocuk Yuvası'nda bakıcıların çocukları döverken çekilen görüntüleri, özel bir kanaldaki haber programında yayınlanması halkı sokağa döktü. Görüntülerde ocuklara dayak atıp işkence yapan 4 kadından birin kurum çalışanı diğer üçünün ise temizlik görevlisi olduğu belirlendi. Olay zerine yuvada görevli 9 kişi görevden uzaklaştırıldı.

Görüntülerin dn yerel televizyonda yayınlanmasından hemen sonra saat 01.00 sıralarında 0-6 Yaş ocuk Yuvası'nın önünde yaklaşık 100 kişi toplandı.

Bu sırada yuvaya Malatya Sosyal Hizmetler İl Müdürü Yakup Güler ile 0-6 Yaş ocuk Esirgeme Kurumu Müdürü Niyazi Yıldız geldi. Öfkeli gurup Güler ve Yıldız'a tepki gösterdi. Polis yuvanın girişine barikat kurarak, tepkili kalabalığı yatıştırmaya çalıştı.

Yakup Güler, görüntülerdeki kadınlardan birinin kurum çalışanı, diğer üçünün ise özel bir temizlik firmasının elemanı olduğunu belirtti. Güler, "Konuyla ilgili olarak savcılığa suç duyurusunda bulunacağız. Çocukları döven ve işkence yapan kadınların isimleri, Naciye Tural, Sefika Solmazgl, Elif Binatlı ve Nezaket Demirtaş'tır" dedi.

Olaya çok üzüldüklerini söyleyen İl Müdürü Güler, "Bize bugüne kadar hiç bir konu intikal ettirilmedi. Bu olayın savunulacak hiç bir yönü yok. Gereken işlemler yapılıyor. Bizim 24 saat burada kalma imkanımız yok" diye konuştu.

Olayı televizyonda izlediğini söyleyen CHP Malatya Milletvekili Mevlüt Aslanoğlu, dayak ve işkence olayına karışanların en ağır şekilde cezalandırılması gerektiğini ifade ederek, "Televizyonda izlerken adeta sinir krizi geçirdim. Bu yapılanlar insanlık dışı. Sorumlular en ağır şekilde cezalandırılsın" dedi.

VALİ: HESAP VERECEKLER

0-6 yaş grubu çocukların “bakıcı anneler” tarafından terlik ve sopayla dövülmeleri ile hakaret ve işkence görmelerinin ortaya çıkması üzerine Sosyal Hizmetler İl Müdürü Güler ve yuvanın müdürü Niyazi Yıldız da dahil olmak üzere 9 kişi görevden uzaklaştırıldı.

Malatya Valisi Osman Derya Kadioğlu, yuvadaki işkence ve kötü muamelenin kabul edilemez olduğunu, sorumlu kişilerin hesap vereceğini söyledi.

8 KİŞİ GÖREVDEN UZAKLAŞTIRILDI

Çocuk yuvasındaki olayların bir televizyon programına yansımadan jenerik görüntüleri üzerine müdahale ettiklerini ve idari soruşturma başlattıklarını belirten Kadioğlu, program yayınlanmadan bir kişinin görevden uzaklaştırıldığını kaydetti.

Yuvadaki çocuklara işkence yapanların 4'ünün temizlik şirketinde görevli olduğunu dile getiren Kadioğlu, şöyle konuştu:

“Yuvanın müdürü de dahil olmak üzere 8 kişi görevden uzaklaştırıldı. 4 temizlik şirketi görevlisinin yanı sıra kurumun müdürü, yardımcı hizmetli ile nöbetçi amirleri görevden alındı. Ayrıca Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nden bir müfettiş gelerek, kurumda incelemelerde bulunacak.”

PSİKOLOG VE DOKTORLAR YUVADA

Vali Osman Derya Kadioğlu, yuvada kalan 0-6 yaş grubu çocukları içinde bulundukları kötü durumdan kurtarmak ve rehabilite edebilmek için psikolog ve uzman doktorların yuvada çalıştığını dile getirdi.

Malatya Sosyal Hizmetler İl Müdürü Yakup Güler de, yuvada yaşananlara çok üzüldüklerini, dayak ve işkencelerin çocukların daha önce yaptıkları resim sergisi, tiyatro gösterileri gibi güzel aktiviteleri bertaraf ettiğini ve emeklerinin boşa gittiğini söyledi.

26 Ekim 2005

Yardımlaşmada kargaşa dönemi

Evrensel 24.10.05

AKP Hükümeti bir ilke daha imza attı. Hükümet, kendi döneminde artan yoksulluğun daha iyi yönetimi için iki kurum birden çalıştırmanın hazırlıklarını yapıyor. Hükümet, 2005 yılının başında yoksul ve muhtaç insanlara sosyal yardımlar yapan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Sekreterliği'ni, Genel Müdürlük haline getirdi. Bunun yanı sıra hükümet, eylül ayında hazırladığı bir taslak ile Genel

Müdürlüğün yaptığı işlerin aynısını Sosyal Güvenlik Kurumu'na verilmesini öngörüyor. Ancak taslakta, var olan Genel Müdürlüğün tasfiyesi için herhangi bir ifade yok. Taslak yasalaşırsa, aynı işi yapan iki kurum bulunacak.

Hükümet, reform kapsamında son olarak "Sosyal yardımlar ve primsiz ödemeler" yasa tasarısı taslağını hazırladı. Taslak, Sosyal Güvenlik Yüksek Danışma Kurulu'nda ilgili taraflara da dağıtıldı. Taslak, sosyal güvencesi bulunmayan yoksul ve yardıma muhtaç vatandaşlara yapılacak yardımları kapsıyor. Hükümet taslakta bu yardımları kurulacak Sosyal Güvenlik Kurumu ile yapılmasını öngörüyor. Ancak, çelişki burada başlıyor. Çünkü halihazırda yoksullara yardım yapan üstelik de AKP Hükümeti döneminde Genel Müdürlük haline getirilerek, kurumsallaştırılan bir kurum mevcut.

Kendileri yaptı, kendileri unuttu

AKP Hükümeti 01.12.2004 tarih ve 5263 sayılı Yasa ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Sekterliği'ni Genel Müdürlük yaparak, daha kurumsal bir yapı oluşturdu. Genel Müdürlüğün görevi yoksul ve yardıma muhtaç vatandaşlara iş edindirme, sağlık, çocuk yaşlılık gibi sosyal yardımlar yaparak, bir anlamda sosyal patlamanın önüne geçmek.

Aynı hükümet hazırladığı yeni taslakta aynı görevi Sosyal Güvenlik Reformu ile kurulacak olan Sosyal Güvenlik Kurumu'na veriyor. Taslakta, sosyal yardımlar, "çocuk yardımı, yaşlılık yardımı, özürlü yardımı, iş edindirme ve sağlık yardımı" olarak tanımlanıyor. Ancak bu yardımların tamamı mevcut genel müdürlük tarafından zaten veriliyor.

Taslakta sıralanan sosyal yardımlardan yararlanacak kişiler ve yararlanma şartları, sosyal yardımların hesaplanması gibi işlevler halihazırda mevcut kurum tarafından yapılıyor. Taslakta tüm bu görevler yeni bir kurum tarafından yapılması öngörülürken, mevcut kurumun bundan sonra nasıl devam edeceği, kapanıp kapanmayacağına dair hiçbir ifade mevcut değil. Bu da bundan sonra bir yetki karışmasının yaşanıp yaşanmayacağı sorusunu akla getiriyor.

Her şey AB için

Hükümetin tüm bu girişimlerinin arkasında AB'ye hazırlık yatıyor. AB ülkelerinin pek çoğunda sosyal yardım adı altında verilen yardımlar genel olarak Çalışma Bakanlıklarına bağlı kurumlar ya da Bakanlığın kendisi tarafından veriliyor. Ancak hükümet her alanda olduğu gibi AB'ye uyum için Türkiye'nin mevcut durumunu ve koşullarını göz ardı etmeye devam ediyor.

Öte yandan yoksulluğun yönetimi için iki kurumu birden görevlendirmeye çalışan AKP Hükümeti'nin "kendi döneminde katlanarak artan yoksullukla tek kurumla baş edemiyor mu" sorusu da akla geliyor. Türkiye'de 2004 yılı itibarıyla 894 bin uluslararası anlamda aç insan var. Yoksul insan sayısı ise 19 milyon 400 bin. Yani Türkiye nüfusunun 1/3'ü yoksul, nüfusumuzun 1/70'i de aç

Evrensel – 11.10.2005

Çamlar altı yoksulları

Özer Akdemir

Oldukça kurak geçen yaz günlerinin ardından bardaktan boşanırcasına yağan yağmurda İzmir'in birçok caddesi dereye dönerken, "çamlar altı sakinleri" çareyi yakındaki apartmanın birinci kat balkonunun altına sığınmakta buldular. Gök gürlemesi eşliğinde, sabaha kadar süren yağmur, ısının da bir hayli düşmesi ile küçücük bir balkon gölgesine sığınan 14 kişiyi iliklerine kadar titretti. Yağmur sabah durdu, ama Hasan'ın titremesi geçmedi. Ailenin diğer erkekleri ev aramaya ve "çöp karıştırmaya" gider iken o, eski bir yatağın üzerine uzanıp kaldı. Ellerindeki iki battaniyeden biri üzerine örtüldü. Güneş İzmir'i yeniden ısıtırken ve geceki yağmura inat pırıl pırıl bir gökyüzü güne merhaba

derken, çamlar altına serili battaniyenin altında titreyen Hasan, hastalığının bir an önce geçmesi için dua etti. Biz yanlarına gittiğimizde uyuyan Hasan'ın titremesi geçmiş, ama ateşi düşmemişti...

'Konuşacak ne var ki?!.'

Gece yarısı davuluyla oruç tutacakları sahura kaldıracak Veysel Toga. 26 yaşında ve şimdiden iki küçük çocuğu var. Eşiyle tüm gün ev aramışlar ama istedikleri gibi bir şey bulamamışlar. "İstedikleri" aslında kiranın miktarıyla ilgili. Yoksa, odası-salonu, mutfığı-banyosu onları çok da ilgilendirmiyor. 10 gündür yağmur-çamur demeden sığındıkları "çamlar altı konukluğu"nun artık bir an önce bitmesi tek istedikleri. İnsan gibi yaşamak, başını sokacak bir göz oda da, yıldızları değil, tavanın aydınlığını görerek uyumak, hepsi bu. Tabii bir de karınlarını doyuracak bir dilim ekmek... Olmuyor ama. Dertlerini dinlemek için davetsiz gittiğimiz o gün de olmadı. "Bir göz bir oda bulduk, ileri tepelerdeki evlerde. Ev sahibi 100 lira kira istiyor. İki aylık peşin, 100 lira da depozito. Paramız çıkışmıyor o kadarına" günün özeti bu Veysel için. Çok da konuşmak istemiyor aslında. "Konuşulacak ne var ki? Her şey ortada". Eşi de çok konuşkan değil, hatta fotoğraf çekerken çocuklarını da yanına alıp apar topar çıkıyor objektifin görüş alanından. "Aman gardaş, allahın hakkı için bizi çekme" diyor. "Memlekette babam var, görürse bu halimizi çok üzülür, Kızar da" gelini ve oğlunun yerine Yurdağül Toga anlatıyor öykülerini. "Yaş elli" diyor ama bir on yaş daha ihtiyarlamış gösteriyor. "Oğlum, Osmaniye'den 8-10 gün önce geldik İzmir'e. Osmaniye'de ırgatlık yapardık. Pamukta, soğanda çalışırdık. Ova bitti şimdi. İş yok. Kalktık geldik buraya, iş buluruz diye. Geldiğimiz günden bu yana bu çamların altında sabahlıyoruz. Ev bulamıyoruz. Fakirlik, paramız yok. İş de yok. Ne olacağımız belirsiz" Anaç bir sevgi ile torunlarını kucağına çekip, battaniyeye sarılı, boylu boyunca yatan Hasan'ı gösteriyor. "Geçenki yağmurda üşüttü. O günden bu yana yatıyor" diyor. Çocukluktan delikanlılığa geçme çağlarında gösteren Hasan sıkı sıkıya sarıldığı battaniyesinin altında uyuyor. Alev alev yanan alnına dokunduğumuzu duymuyor bile. Yurdağül Toga sığındıkları küçük koruyu çepre çevre saran yüksek binaları göstererek sitem ediyor. Bir allahın kulunun gelip hallerini sormadığından dert yanıyor. Sadece karşıkı apartmanın birinci katını işaret ederek, "Onlar insan işte, sırf bize aydınlık olsun diye ışıklarını sabaha kadar söndürmüyorlar" diyor. "Hepimiz Müslüman değil miyiz? İnsan bir ihtiyacınız var mı diye sormaz mı? Sormuyorlar işte, oğlum" diye elini yüksek binalara çevirip, sallıyor.

Bak şu bebelerin güzelliğine

1 yaşındaki Mustafa ve sırasıyla ondan bir iki yaş daha büyük olan diğer çocuklar bizim sohbetimiz boyunca gülüp oynuyorlar çevremizde. Kimisi fotoğraf makinesine gülümseyip duruyor, kimisi çantamızla oynuyor. Kendileri için naylonlardan yapılan küçük bir çadırın içine girip uyuyana kadar neşelerinden bir şey kaybedecek gibi görünmüyorlar. Veysel Toga, ihtiyacı olan suları yakındaki bir inşaattan aldıklarını, tuvalet için de yine inşaatın tuvaletini kullandıklarını söylüyor. Birkaç ağaçtan oluşan, küçük bir tümseğin üzerine yerleşen 14 kişi, valizlerini, ramazan davullarını ağaçların gölgesine sıralamışlar. Ekmekleri yine bir ağacın dalına asılı. Çöplerden naylon, kağıt toplamakta kullandıkları, geniş kirli çuvallar gerili ilkel el arabaları ilerde duruyor. Kilosuna yüz bin lira aldıklarını ve bu parayla idare ettiklerini söylüyorlar. Geldiklerinin ikinci günü çöpten topladıkları ekmeklerle çocukların karınlarını doyurduğunu anlatıyor Yurdağül Toga. Osmaniye'den İzmir'e gelirken yüreklerinde bol miktarda olan umutlarını henüz tüketmemişler ama, "çamlar altı konukluğu"nun her günü o umutların bir parçasını sökülüp götürmekte. Eğer hâlâ başlarını sokacak bir göz oda bulamamışlarsa, 14 kişilik Toga Ailesi'ni, İzmir'in merkezi mahallelerinden Yeşilyurt Basın Sitesi'nin bitişiğinde bulabilirsiniz. Çamlar altında, soğukta, sıcakta...

Evrensel – 12.10.2005

Çocuk ölümleri artabilir

Onur Bakır

Dikkate alınmadığı zaman ölümlere ve sakat kalmalara neden olan birçok hastalık, zamanında aşı yapılması durumunda kolaylıkla bertaraf edilebiliyor. Ancak sağlık alanındaki özelleştirmeci politikalar ve sağlık ocaklarının bertaraf edilmesi, önlenemez bazı hastalıkları halk sağlığı açısından tehdit haline getiriyor. Çünkü sağlık alanını tamamen özelleştirmeye dönük uygulamalar aşılama oranının hızla düşmesine neden oluyor.

Türk Tabipleri Birliği (TTB) Genel Pratisyenlik Enstitüsü Genel Sekreteri Dr. Hüseyin Demirdizen de hazırladığı bir raporla bu duruma dikkat çekerek aşılama oranının düşmesinin çocuk ölümü oranında artışa neden olacağını söyledi.

“Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri ve Genel Pratisyenlik” başlıklı raporunda Demirdizen, koruyucu sağlık hizmetlerinin özelleştirilmesi sonucu bulaşıcı hastalıklara karşı yapılan aşılarla yüzde 10-20 civarında gerileme yaşandığının altını çizdi.

Karma aşı oranı düştü

Koruyucu sağlık hizmetlerinin bilerek ve istenerek ihmal edildiğinin vurgulandığı raporda, “sağlık ocaklarını kapatmayı, birinci basamak sağlık hizmetlerini özelleştirmeyi” amaçlayan politikaların koruyucu sağlık hizmetlerinin gerilemesine yol açtığı belirtildi. Rapora göre, 0 (sıfır) yaş grubuna yapılan verem aşısı, kızamık aşısı ile çocuk felci, difteri, boğmaca gibi hastalıkları içeren karma aşıda Türkiye’nin 5 bölgesinde yüzde 10 ile 20 oranında gerileme yaşandı. Dünya Sağlık Örgütü’nün kriterlerine göre yüzde 95 olması gereken aşılama oranı, 5 bölgede verem ve kızamıkta yüzde 75’lere, karma aşıda ise yüzde 70’lere kadar düştü. Aşılama oranlarının yüzde 50’lerin altında olduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde görülen artış Türkiye genelindeki düşüşü frenledi.

Kadroların yüzde 75’i boş!

Özelleştirmeci politikaların hekim ve sağlık personeli istihdamına da yansıdığına işaret edilen raporda sağlık ocaklarının yüzde 20’sinde hiç hekim bulunmadığı, sağlık evlerinin yüzde 60-70’inde ise ebe-hemşire olmadığı bildirildi. Rapora göre, sağlık ocaklarındaki boş kadrolar şöyle: Hekim-yüzde 60, diş hekimi-yüzde 81, eczacı-yüzde 97, sağlık memuru-yüzde 83, çevre sağlığı teknisyeni-yüzde 81, hemşire yüzde 75, ebe-yüzde 70, laborant-yüzde 82, memur-yüzde 80.

Öncelik ilaç şirketlerinin

Rapora ilişkin gazetemize bir açıklama yapan Dr. Demirdizen “Kötü beslenme, yoksulluk, olumsuz çalışma, yaşam ve barınma koşulları zaten bağışıklık sistemini zayıflatıyor. Aşılama oranlarının düşmesi toplumun hastalıklara karşı direncini iyice azaltıyor” dedi. Özellikle çocukların bulaşıcı hastalıklara daha kolay yakalanabileceğinin altını çizen Demirdizen, aşılama yapılmazsa bazı hastalıkların ilerleyen yaşlarda da ortaya çıkabileceğini ifade etti. Hükümetin aşı politikalarının sorunları çözmediğini, Türkiye’nin kendi aşısını üretmediğini de belirten Demirdizen, aşı programı oluşturulurken, Türkiye’nin ihtiyaçlarının değil, aşı üreten firmaların taleplerinin dikkate alındığını kaydetti.

Fazla Proje Geliştirmek Derinleşmeye Engel

Esenyurt’ta Kadın Araştırmaları ve Dayanışma Merkezi olarak kurulan İmece Kadın Dayanışma ve İşletme Kooperatifi, kadın meclislerinin kararlarına katılarak, derinleşmek ve yaygınlaşmayı hedefliyor. Ayrı projeler üretmektense, aynı kadınları örgütlüyorlar.

BİA (İstanbul) - 2001 yılında İstanbul, Esenyurt'ta küçük bir büroda hem dergi çıkartıp hem de yerelde kadınlarla birlikte ortak çalışmak üzere kurulan **İmece Kadın Dayanışma ve İşletme Kooperatifi** çeşitli zorluklarla karşılaşıyor.

İmece Kadın Dayanışma ve İşletme Kooperatifi'nden Şengül Özgür, **"Kadınlarla bir şeyler yapmak üzere yola çıktık ancak bir pasajın içinde bulunan büromuza kadınlar gelmedi. O zaman ismimiz Kadın Araştırmaları ve Dayanışma Merkezi, yani KADMER idi."**

Esenyurt'taki kadınlardan önce erkeklerin, kapısında **"Kadın Araştırma yazıyor da, siz ne iş yapıyorsunuz?"** sorularıyla karşılaşan İmece Kooperatifi kadınları, daha sonra hem isimlerini, hem de mekanlarını değiştirdiler.

İmece Kadın Dayanışma ve İşletme Kooperatifi' geleceğe dönük projelerini Özgür **bianet'e** şöyle anlattı:

"Kadınların psikolojik olarak daha profesyonel desteklenmesinin yollarını arıyoruz. Çünkü pek çok kadın hemen her gün aile içi şiddet, ekonomik şiddet, geleneksel baskılar ve stres dolu bir yaşam sürdürüyor ve bununla baş etmeye çalışırken böyle bir desteğe çok fazla ihtiyaç duyuyor. Eğer gerçekleştirebilirsek böyle bir çalışma yürütmek istiyoruz."

Özgür, sürekli olarak yeni projeler yapmanın çok da gerekli olduğunu düşünmüyor. Bunun gerekçesini de şöyle anlatıyor:

"Çok fazla proje geliştirmek **derinleşmenin önünde engel** oluyor. Etkili bir çalışma yürütülemeden sadece dışardan bakıldığında çatı olarak var olan, ama gerçekte olmayan şeylere dönüştürüyor. **Bu tür yerler çok fazla var etrafta. Projelerin doğal olarak faaliyetin içinden gelişmesinin çok önemli olduğunu düşünüyorlar.**

"Biz İmece'de bunu yaşıyoruz. Kadın Meclisi toplantılarında böyle pek çok hedef belirlendi ve hayata geçirilmektedir.

"Bir başka önemsedığımız konu da yapmakta olduğumuz **çalışmalarda derinleşmek ve yaygınlık** sağlamak.

"Biriktirdiğimiz **deneyimlerin başka benzer yerlerde de, kadınlar tarafından kullanabileceğini biliyoruz** ve bu nedenle yaygınlaşmayı önemsiyoruz.

"Benzer kuruluşlarla işbirliğine giderek ya da bir araya gelen kadın gruplarıyla birlikte böyle bir süreci örmeyi hedefliyoruz." (AD)

<http://www.bianet.org/2005/10/13/68688.htm>

180 Bin Kadın Mahkum İçin Yeni Programlar

ABD'de kadın mahkum sayısı 1955'ten bu yana yüzde 55 artış gösterince cezaevi uzmanları kadınlara yönelik yeni programlar geliştirmeye başladı. Ancak bu programlar için fon bulmak kadın mahkum sayısı ve cezaevinde geçirdikleri süre arttıkça zorlaşıyor.

BİA (Minnesota) - Kadınlar ABD hapisane nüfusunun en hızlı artan kesimi. Bunun arkasında uyuşturucu bağlantılı suçlara daha çok karışmaları ve genel olarak çarptırıldıkları ceza sürelerinin uzaması yatıyor. Bir kez demir parmaklıklar arkasına atıldıktan sonra da dar bütçeler ve dikkatlerin daha çok cinsel saldırı ve idamını bekleyen hükümlüler üzerinde toplanmasından ötürü gereksinimleri göz ardı ediliyor.

Demir parmaklıklar ardında 180 bin kadın

Adalet Bakanlığı İstatistik Dairesine göre sayıları 180 bine ulaşan kadın mahkumların sorunlarını ele almak üzere ülkenin her yanından ceza ve tutukevi yetkilileri hafta sonu Minnesota'nın Bloomington kentinde bir araya gelecek.

Son zamanlara kadar cezaevleri erkekler kadar tretman, iş ve eğitim fırsatı bulmalarına önem vere gelmişlerdi. Kadın hakları savunucularıysa kadınlar için özellikle tasarlanmış programlara gereksinim olduğunu söylüyor.

"Onların sağlıklı ilişkiler kurmayı öğrenmeye ve içine kapatıldıkları berbat yaşantılar içinden yollarını bulacakları yetenekler edinmeye daha çok odaklanmaya ihtiyaçları var," diyor Minneapolis'te mahkumlara destek veren Amicus derneğinin başkanı Louise Wolfgramm,.

Kadın mahkumların çoğu anne

1955'ten bu yana ABD hapisanelerine giren kadın mahkum sayısı yüzde 50 arttı. Bu erkek mahkum sayısındaki yüzde 32 artışın çok üstünde. Cezaevlerindeki kadın mahkum nüfusu daha da hızlı artıyor.

Kadın mahkumların çoğu anne. Çocuklu olanların oranı tutuldukları ceza kurumlarının niteliğine bağlı olarak yüzde 66 ile 90 arasında. Bir anne hapse konulduğunda çocukları ya bakıcıların elinde kalıyor ya da babaları dışında bir akrabanın yanına veriliyor. Ama babaları hapiste olan çocukların çoğu anneleriyle birlikte kalıyor.

Kadın hakları savunucuları annelere parmaklıklar arkasında çocuklarıyla ilişki kuraya yardımcı olacak programların uzun vadede suçu azaltacak kilit bir uygulama olacağını söylüyor.

Cezaevlerinde anne-çocuk ilişkilerine tanınan zaman çok kısa. Shakopee'de hamile mahkumlar çocuklarını yerel hastanede doğurduktan sonra çocuklarını dışarıda bırakarak cezaevine dönmek zorundalar. Kimi kadınlar da hapiste oldukları sürede velayet haklarını yitiriyorlar.

New York, Nebraska, Ohio ve Washington'daki cezaevleriyse doğum yapan kadın mahkumların belli koşullar altında 18 aylık olana kadar bebekleriyle birlikte kalmalarına izin veriyor. Bir Indiana cezaeviyse anneler ve çocukları için bir gün yaz kampı izni veriyor. Vermont'taki bir başka kurum da kadın suçluları çocuklarını ve bakıcıları düzenli olarak bir araya getiren bir pilot program yürütüyor.

İyileştirmeye yönelik programlar

Ulusal Islah Kurumu kadın mahkumlara yönelik programlarından sorumlu uzmanlardan Maureen Buell "giderek daha çok cezaevi siteminde travmatik deneyimlere maruz kalanların iyileştirilmesini hedefleyen kadın-merkezli tretman programları uygulanmaya başlıyor" diyor.

Örneğin Shakopee cezaevinde, kadınlar depresyon, üzüntü ve öfke kontrolü kurslarına giriyor. Minnesota'da şiddet içermeyen suçlardan hüküm giyen kadın mahkumlara yönelik bir uygulama programında da mahkumlar yaşamlarındaki önemli ilişkileri ve serbest bırakıldıklarında bu ilişkileri nasıl ele alacaklarını topluca tartışıyorlar.

Şu anda yedi eyalette ve federal Cezaevleri Bürosunda kadın mahkumlar konusuna odaklanmış uzmanlar çalışıyor. Ama fon bulmak hiç kolay değil diyor konferansı düzenleyenlerden Mary Scully Whitaker.

"Fon için yarışırken karşınıza ölüm mahkumları ve cinsel saldırı hükümlüleri çıkınca benim uğraştığım kesim onlardan daha önemli demek çok güç." (EK)

<http://www.bianet.org/2005/10/13/68636.htm>

Askerliğe Zorlanan Çocuklar İçin Kampanya

UNICEF, "askerliğe zorlanan çocukları kurtarmak" için yürüttüğü bağış kampanyasında Belçika televizyonlarına çizgi film formatında bir reklam verdi. Gece kuşağında gösterilen reklam filmi, köyleri bombalanan Şirinler'in görüntülerine yer veriyor.

BBC

14/10/2005

BİA (Brüksel) - Reklam kampanyası, **Belçikalı** çizgi romancı **Pierre "Peyo" Culliford** tarafından **1958** yılında yaratılan **Şirinler**'i köyleri bombalanırken gösteriyor. **20** saniyelik reklam filmi, Afrika ülkelerinde çocuk asker olarak sömürülenlere yardım için **Birleşmiş Milletler Kültür ve Eğitim Fonu UNICEF**'e para bağışı yapılmasını talep ediyor.

UNICEF'in Belçika'daki temsilcisi, taktik değiştirerek şoke edici bir kampanyaya karar verdiklerini ve işe de yaradığını belirterek, çocukları korkutmamak için reklam filminin sadece **gece kuşağında** yayınlandığını söylüyor.

Filmin başında kuşlar ve kelebeklerin arasında çizgi filmin klasik şarkısını söyleyerek dans edip oynayan Şirinler, aniden üzerlerinde beliren savaş uçaklarının attığı **bombalarla** panik içinde kaçışmaya başlıyor. Şirinler ve yaşadıkları köy **ateşler içinde** kalırken, Irine adlı karakter bombardımanda **ölüyor**, ortalıkta yalnız kalan bebeği ağlıyor.

Reklam filmi, **"Savaşın çocukların hayatını etkilemesine izin vermeyin"** mesajıyla bitiyor.

Tepkiler olumlu

Birleşmiş Milletler, sadece Belçika televizyonunda yayınlanan filme **tepkilerin** genelde **olumlu** olduğunu söylerken, **UNICEF yetkilisi Philippe Henon** da "aldığımız tepkilerin yüzde **70'i** olumlu, ama kimileri neden böyle bir taktiğe ihtiyaç duyduğumuzu sorgulamadı değil" diyor. Henon, kamuoyunu insani yardıma teşvik etmek için böyle bir taktiği uygun gördüklerini belirtiyor.

Birleşmiş Milletler'in geçen yıl yayımladığı bir rapora göre **2001** ve **2004** yılları arasında **22** ayrı çatışma bölgesinde **18 yaşın altında** çocuklar savaşlarda askerliğe **zorlanıyor**. UNICEF'in Belçika'daki kampanyasının odağında **Sudan** ve iki eski Belçika sömürgesi olan **Brundi** ile **Kongo Demokratik Cumhuriyeti** var. (NG)

Açlık korkunç boyutlarda

14.10.2005 / Evrensel

Nur Karaoğlu

Türkiye, 16 Ekim'de Dünya Gıda Günü'nü kutlamaya hazırlanırken, açıklanan raporlar, rakamlar dünyada ve Türkiye'de açlık ve yoksulluğun geldiği korkunç boyutları gözler önüne seriyor. Veriler, gelişmişlerin kendi kurumlarının hazırladığı raporlar, yoksulluğun ve eşitsizliğin giderek arttığını ortaya koyuyor.

Uluslararası Gıda ve Politika Gelişimi Enstitüsü'nün raporuna göre açlığın en önemli nedeni savaşlar ve kıtlık. Enstitü'nün raporuna göre açlıktan ölümlerin en önemli nedeni kronikleşen yetersiz beslenme ve mutlak yoksulluk.

Dünya Gıda Örgütü'nün raporuna göre ise yaklaşık 6.5 milyar nüfusa sahip dünyada 1 milyar insan açlık çekiyor. Yaklaşık 852 milyon ise sürekli açlık ile karşı karşıya, bu rakam geçen yıl 842 milyon idi. Yine aynı örgütün verilerine göre yaklaşık 5 milyar insan az gelişmiş ülkelerde, gelişmiş ülkelere göre daha kötü koşullara mahkum yaşıyor.

Her gün 16 bin çocuk ölüyor

Yoksulluğun en ağır sonuçlarını ise çocuklar yaşıyor. Her gün 16 binden daha fazla çocuk açlık ve açlığa bağlı nedenlerden dolayı hayatını kaybederken, her beş saniyede bir yine aynı nedenlerle bir çocuk hayatını kaybediyor. Yine geri kalmış ülkelerde 153 milyon çocuk, normal kilosunun altında, yine aynı ülkelerde 20 milyondan fazla bebek düşük kilo ile dünyaya gelmekte. Bu bebeklerin ise büyük bölümü ilerleyen yaşlarda kızamık, solunum yolu hastalıkları ile karşı karşıya kalıyor. Tedavi edilebilen ve önlenebilen bu hastalıklar karşısında fakir aileler çaresiz kalıyor.

Türkiye'de 894 bin aç

2004 yılı itibarıyla Türkiye'de 894 bin uluslararası anlamda aç insan var. Yoksul insan sayısı ise 19 milyon 400 bin. Yani Türkiye nüfusunun 1/3'ü yoksul, nüfusumuzun 1/70'i de tam anlamı ile aç. Bu rakamlar ise hükümetin kuruluşu DİE'nin saptaması. BM Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliği'nin verilerine göre Türkiye'nin yüzde 27'lik yoksulluk oranı ise AB ülkelerinden çok yüksek. Bununla birlikte gelir dağılımındaki adaletsizliği gösteren eşitsizlik katsayısı (Gini katsayısı) 44 ile Türkiye'den daha fakir Doğu Avrupa ülkelerinden bile daha yüksek.

YOKSULLUK ABD İÇİN DE DEĞİŞMİYOR

Açlık ve yoksulluk ABD için de değişmiyor. ABD Tarım Bakanlığı araştırma servisinin raporlarına göre, 30 milyonun üzerinde insan ya tamamen açlıkla yaşıyor ya da bir sonraki öğününü garanti edemiyor ve bu insanların 12 milyonu çocuklardan oluşuyor. Bununla birlikte 5 milyon yetişkin ve 2.7 milyon çocuk evsiz. Yine aynı kurumun raporlarına göre 1.9 milyon insan gıda ya da acil ihtiyaç duyduğu ilaca harcama yapma konusunda seçim yapmak zorunda kalıyor.

Bununla birlikte dünyanın süper gücü diye lanse edilen ABD’de zengin ve fakir arasındaki uçurum ise giderek büyüyor. Yoksul daha yoksul, zengin daha zengin oluyor. 1979 yılında ABD nüfusunun ekonomik açıdan en üst dilimini oluşturan yüzde 1’lik kesimi, nüfusun yüzde 20’sini oluşturan en düşük gelirliyle kıyasla, ortalama 33.1 kat daha yüksek gelir elde etmekteydi. 2000 yılında bu fark 88.5 katına yükseldi.

TARIMDA TABLO DAHA KÖTÜ

Yoksulluk ve açlık gıda üretimini sağlayan tarım sektöründe çalışanları daha fazla vuruyor. BM Tarım ve Gıda Örgütü’ne göre 450 milyonluk ücretli tarım işçisinin çoğunluğu yoksulluk ve açlıkla boğuşuyor. Örgüte, ekonomik baskılar, tarım işçilerinin zaten düşük düzeyde olan ücretlerini, iş güvencelerini, sağlık, güvenlik, çevre standartları ve sosyal koruma olanaklarını ortadan kaldırdığına dikkat çekiyor. Tarım sektörü, en az inşaat ve sanayi sektörü kadar tehlikeli. Her yıl meydana gelen ortalama 355 bin iş kazasının yarısının tarım sektöründe olduğu tahmin ediliyor.

Tarım sektöründeki çocuk işçiler başka bir handikap. Dünya genelinde çalışan 246 milyon çocuğun 170 milyonu tarım sektöründe. Her yıl çalışırken hayatını kaybeden 22 bin çocukta çoğu ise yine tarım sektöründe çalışıyor ve bu çocukların çoğu ortalama 10 saat çalışarak 1 doların altında ücret alıyor.

Yaşamda ayrımcılık istemiyoruz

20.10.2005 / Birgün

Dünya Beyaz Baston Körler Günü Ankara’da çeşitli etkinliklerle kutlandı. Altı Nokta Körlere Hizmet Vakfı Başkanı Mustafa Kemal Dok, Dünya Beyaz Baston Körler Günü’nün bağımsızlık sembolü olduğunu ifade etti. Dok, "Beyaz Baston Körler Günü, körler için bağımsızlığın alameti farikasıdır. Bizler ayrımcılıktan uzak çağdaş yaşamın içinde yer almak istiyoruz" dedi.

Çankaya Belediyesi’nin desteği ile 15 Ekim Dünya Beyaz Baston Körler Günü, Altı Nokta Körlere Hizmet Vakfı tarafından Yüksel Caddesi’nde yapılan etkinliklerle kutlandı. 141516 Ekim tarihleri arasında yapılan etkinlikler kapsamında görme engelli sanatçılar konser verdi, tiyatro grupları oyunlar sundu. Ayrıca, kurulan standlarda yer alan çeşitli ürünler sergilendi.

‘KÖRLER GÜNÜ BAĞIMSIZLIĞIN SEMBOLÜ’

Yüksel Caddesi İnsan Hakları Anıtı önünde bir basın açıklaması yapan Altı Nokta Körlere Hizmet Vakfı Başkanı Mustafa Dok, 1969 yılından beri tüm dünyada kutlanan Beyaz Baston Körler Günü’nün 15 yıldır Türkiye’de kutlandığını hatırlattı.

Dok, Dünya Beyaz Baston Körler Günü’nün kendileri için bağımsızlığın sembolü olduğunu belirterek şöyle konuştu: "Dünya Beyaz Baston Körler Günü, körler için bağımsızlık bayrağı niteliği taşır. Körler bağımsızlıklarına düşkün insanlardır. Körlerde hiç kimseye yük olmama tutkusu vardır. Biz körler olarak ayrımcılık ile mücadele etmeyi kendimize amaç edindik. Biz, hiçbir zaman imtiyaz istemedik. Çağdaş yaşamda ayrımcılıktan uzak olarak yer almak istiyoruz" dedi.

Öte yandan, Çankaya Belediyesi, Bilkent Üniversitesi ve Uygar Görme Engelliler Derneği Ankara Şubesi tarafından, görme engelli öğrencilere yönelik ÖSS ve lise destekleme kursları açıldı. Görme engelli gençlerin derslerine yardım etmek amacı ile Çankaya Belediyesi ile Uygar Görme Engelliler Derneği Ankara Şubesi tarafından ücretsiz ÖSS ve liselere destek

dersleri kursu açıldı. Gönüllü öğretmenlerin görev aldığı kursta toplam 40 öğrenci ders görürken, yetkililer arzu eden tüm görme engellilerin kurslara katılabileceğinin altını çizdi.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=56&devami=11416#haber_basi

11 aile bir araya geldi çocuklarına yuva açtı

20.10.2005 / Birgün

Engelli çocuk sahibi 11 aile, engelli çocuklar için vakıf kurup okul açtı. Kayıt için yaş sınırı aranmayan okulda, çocuklar ömür boyu kalabilme imkânı bulabilecekler.

"Engelli çocuk sahibi olmanın acısını ve zorluğunu ancak yaşayan bilir" diyen aileler, Adana'da kurdukları "Türkiye Can Çocuklar Eğitim Koruma ve Yaşam Vakfı" (CANEV) çatısı altında, çocukların ebeveynlerinin ölümünden sonra da korunabilecekleri yuvayı yapıyorlar.

Engelli çocuklarından kaynaklanan ortak özellikleri nedeniyle yakınlaşan ve aralarında doktor, emekli subay, çiftçi, iş kadını, ev kadını ve işadamlarının bulunduğu 11 aile, omuz omuza vererek, engelli çocukları ile onlar gibi olanların eğitimi için seferber oldu. Vakıf üyelerinden Dr. Halis Bayrak'ın bağışladığı 6 dönümlük arsada "Can Ev" adıyla açılan okulda, eğitim odaları, iş atölyeleri, fizyoterapi odası, yemekhane ve diğer birimler yer alıyor. Kuruluşundan itibaren 39 çocuğa hizmet vermeye başlayan ve kâr amacı güdülmeyen okul, engelli çocuğu olan aileler için umut ışığı oldu.

‘ENGELLİ ÇOCUK SAHİBİ OLMAK ZOR’

Vakıf kurucularından Salim Öz Aysu, yaklaşık 1 milyon YTL'ye mal olan iki katlı okulun, kendi çocukları gibi engelli olan yüzlerce çocuğa hizmet verecek olmasının gururunu yaşadıklarını söyledi. Aysu, engelli çocuk sahibi olmanın zorluğuna işaret ederek, şöyle dedi: "Bunu öğrendiğimizde, hayatımızın en kötü haberini aldık. Önce kabullenmek istemedik, hayal kırıklığı yaşadık, üzüldük, ağladık. Ama o çocuk her ailenin olduğu gibi bizim de canımızın bir parçasıydı. Onun için ne yapmak gerektiğini düşünerek yola koyulduk."

Aysu, eğitim çağında ne kadar engelli çocuk olduğu konusunda sağlıklı istatistiklerin bulunmadığına dikkat çekerek, bu rakamın 3 milyon civarında olduğunun tahmin edildiğini, bunların da sadece yüzde 2'sinin bu imkânı bulduğunu belirtti.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=56&devami=11417#haber_basi

Yazar: Sezai Temelli

Tarih: 19/10/2005

Yoksulluk ve tarım

Yaşamın her alanını hızla saran yoksulluk görüntüleri içinde tarım alanında yaşanan yoksulluğa baktığımızda, bu alanın yoksullaşma hızının daha yüksek bir ivmeye sahip olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Genel yoksullaşma dinamiğinin ötesinde tarım, kapitalist gelişme dinamiklerinin en çok tahrip ettiği alan olarak da yoksullaşmadan en yüksek payı alıyor. Tarım alanındaki yoksullaşmanı n bir diğer özelliği ise, bu alana özgü

yoksullaşmanın tarım alanı içinde sıkışan bir devinimle sınırlı kalmaması, yaşamın diğer alanlarına bu yoksulluğu taşımasıdır. Özellikle göç ilişkilerine baktığımızda, bu taşınma sürecinin ne denli yoğun yaşandığını görebiliriz. Diğer taraftan, sosyal hizmet alanlarının giderek daralması, eğitim, sağlık ve sosyal güvenliğe yönelik ortaya çıkan sorunlardaki derinleşme, tarım alanının yoksullaşmasıyla birlikte ele alınması gereken konular.

Tarım, kapitalist gelişme sürecinin her aşamasında toplumsal maliyeti en yoğun yaşayan alan olarak karşımıza çıkıyor. Küreselleşme döneminde de yaşanan hızlı yoksullaşma tüm yaşam alanlarında olduğu gibi tarımsal alanda da inanılmaz bir tahribat yaratmış durumda. Tarım alanında uygulanan politikalar, tarımın dünya ticareti içinde gelişmiş ülkeler lehine yeniden düzenlenmesi, tarım şirketlerinin tarım alanını acımasız piyasa ilişkileri içine sürüklemesi bu alanı hızla yoksullaştırmanın ötesinde, gıda güvenliğinden, beslenme hakkına kadar temel insani değerleri de yok etmektedir. Diğer taraftan, çevre ülkelerin ve hatta çevre olamamış ülkelerin büyük bir kesiminde nüfusun ağırlıklı olarak bu alanda yaşadığı düşünülürse, tarımda yaşanan olumsuzlukların doğrudan muhatabı olan insan sayısı açısından da ne derece ciddi sorunlar taşıdığı daha açık bir şekilde görülebilir.

Bu sorunların kısa vadede çözümü çok olanaklı olmamakla birlikte, tarımsal alandaki yoksulluğun önlenmesine yönelik çabaların tüm toplumsal yoksullaşmaya karşı atılacak en önemli adımlardan biri olduğu rahatlıkla söylenebilir. Tarımsal ilişkileri piyasalaştırmak ve tarımı salt şirket tercihlerine havale etmek yerine kamusal bir tarım politikası üretmek, hatta tarım alanında radikal önlemler almak bugün acil bir ihtiyaç durumuna gelmiştir.

AB müzakere süreciyle birlikte üzerinde en fazla tartışılacak olan konuların başında tarım geliyor. Genellikle bu alanda yapılması düşünülen reformlar, bugünkü tarım sorunlarının çözümüne ait olmaktan çok, tarımın daha fazla piyasa ilişkileri içine çekilmesine yönelik. Bu dönüşüm süreci sadece Türkiye toplumunu değil, Avrupa toplumlarını da olumsuz etkileyecek bir projedir. Avrupa tarımının sorunlarının kaynağını oluşturan neo liberal AB yaklaşımını aşan bir tarım politikasının üretilmesi tarım alanlarının korunması, gıda güvenliği, beslenme hakkı, yoksullukla mücadele, sosyal programların hayata geçirilebilmesi bugün için kaçınılmaz bir gereklilik.

AB tartışmalarında olduğu türden tarım konusunda da AB'den ne gelirse iyidir yaklaşımını sergilemek ihmal edilmiş bir alan olan tarımı bugünden daha da kötü bir sürece sürükler. Bu konunun vakit kaybetmeksizin tartışılmaya gereksinimi var. Hükümetin neo liberal politikalara teslim olmuş bu halinden bir çözüm üretmesi beklenemez. Bu hafta sonu Ankara'da ÖDP bir tarım sempozyumu gerçekleştiriyor. "AB Müzakere Sürecinde Türkiye Tarımı" başlıklı sempozyum yukarıda dile getirilen sorunları ve bu sorunlara karşı çözüm önerilerini konunun uzmanlarıyla

birlikte tartışacak. Böyle bir faaliyetin henüz tarım dosyası açılmadan gündeme alınması bu konudaki hassasiyetin bir göstergesi. Müzakere süreci emekten yana bir mücadele sürecine dnŖecekse, bu türden faaliyetler mücadelenin araçlarını yaratması açısından büyük önem taşıyor.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

BİRGÜN

16/10/05

ALEVİ BEKTAŐI FEDERASYONU GENEL KURULU

‘Vatandaşlık haklarımızı istiyoruz’

Alevi Bektaőı Federasyonu 2. Olağan Genel Kurulu, Hacı Bektaő Veli Anadolu Kültür Vakfı Genel Merkezi'nde toplandı.

Federasyon Genel Sekreteri Erden, genel kurul açılış konuşmasında,federasyonu oluşturan sivil toplum örgütlerinin toplumun aydınlık geleceği için çaba verdiklerini ifade etti.

"Dinsel ve mezhepsel bir kavga içerisinde değiliz" diyen Erden, buna karşın yıllardır bazı çevrelerin yaydığı hurafeler nedeniyle aőaėılandıklarını, bölücü ve hain ilan edildiklerini söyledi.

Erden, ırklığı ve dinsel ayrımcılığı barındırmayan, kadın erkek eőitliėini temel alan bir kültürel anlayıőa sahip olduklarını dile getirerek, böylesi bir anlayışın bölücülükle suçlanamayacağını vurguladı. Erden, "Bu toprakların esas tutkalı Alevi Bektaőı kültürüdür. Bunu sahiplenip geliőtirmeden bir yere varmamız mümkün değil" diye konuştu. Atilla Erden, cemevlerinin tanınmasıyla ilgili olarak 600 bin imzatoplayarak yetkililere ilettiklerini, buna karşılık herhangi bir yanıt alamadıklarını kaydetti.

Divan Başkanı ve yazar Kamil Ateőoėulları da Alevi Bektaőı adını kullanma hakkını bundan 3-4 yıl önce mahkeme kararlarıyla alabildiklerini söyledi.

"Vatandaşlık haklarımızın özgürlüğünü istiyoruz" diyen Ateőoėulları, lke vatandaşı olarak bunu istemelerinin en doğal hakları olduğunu ifade etti. Genel kurul başlamadan önce kısa bir semah gösterisi sunuldu. Tüzük değişikliği yapılacak genel kurulda, 13 derneğin katılımıyla oluşturulan federasyonun yeni yönetimi de belirlenecek.

Türkiye'de her 100 yoksulun 47'si ocuk

SABAH 17.10.05

Dünya Bankası'nın raporuna göre Türkiye'de nüfusun yüzde 20'si günlük 2.15 dolarlık yoksulluk düzeyinde bulunurken, her 100 yoksulun 47'sinin çocuk olduğu kaydedildi.

Dünya Bankası'nın, geçen hafta açıkladığı bir raporda Doğu Avrupa ve Eski Sovyetler Birliği'nde 1998-2003 yılları arasındaki yoksulluk ve eşitsizliklerin gelişimi üzerinde büyümenin etkileri incelendi. Türkiye de raporda Kolombiya ve Vietnam'la birlikte söz konusu ülkelerle karşılaştırılan ülke olarak yer aldı. Raporda, Türkiye'nin ılımlı yoksulluğa sahip olduğu belirtildi.

Satın alma gücüne göre Türkiye için de veri üretilirken, günlük 2.15 dolarlık ölçümle mutlak maddi yoksunluk ve 4-4.30 dolarlık ölçümle de yoksulluğa karşı kırılganlık düzeyleri ortaya konuldu.

TÜRKİYE'DE YOKSULLUĞA KARŞI KIRILGANLIK YÜKSEK

Raporda yer alan temel yoksulluk ve eşitsizlik değerlerine göre satın alma gücü temelinde günlük kişi başına 2.15 dolarla yaşayan nüfus oranı Türkiye için yüzde 20 olarak belirtildi. Bu oran üzerinden yapılan yoksulluk derinliği değeri Türkiye için 6, yoksulluğun şiddeti de 2 olarak saptandı. Aynı hesaplama günlük 4.30 dolar üzerinden yapıldığında Türkiye'de nüfusun yüzde 58'inin yoksulluğa karşı kırılgan konumda bulunduğu, buna göre yoksulluğun derinliğinin 23 olduğu, yoksulluğun şiddetinin de 12 olduğu hesaplandı.

Türkiye'de günlük 2.15 dolarla yaşayanların en yüksek olduğu bölge nüfusun yüzde 39'uyla Güneydoğu Anadolu olarak belirlendi. En düşük yoksulluk oranı ise yüzde 8'le Ege Bölgesi için hesaplandı. Ankara ve İstanbul için yüzde 8 olarak hesaplanan günlük 2.15 doların altında yaşayan nüfusun oranı bütün şehirler için yüzde 18, kırsal bölgeler için yüzde 24 olarak belirlendi.

Günlük 4.30 dolar üzerinden yapılan yoksulluk hesaplamasında ise Türkiye'de Ankara, İstanbul ve bazı kırsal bölgeler için oranın yüzde 34, bütün şehirler için yüzde 52, kırsal alan için yüzde 67 olduğu kaydedildi. Bu kritere göre Türkiye'de yoksulluğun en yoğun olduğu bölge yüzde 77 oranıyla Doğu Anadolu, en düşük olduğu bölge yine yüzde 41 oranıyla Ege olarak belirlendi.

100 ÇOCUĞUN 29'U YOKSUL

Raporda, Türkiye'deki çocukların yüzde 29'unun, 17-65 yaş arasındaki yetişkinlerin yüzde 16'sının, 65 yaşın üstündeki yaşlıların yüzde 14'ünün, erkeklerin yüzde 14'ünün, kadınların da yüzde 16'sının günlük 2.15 dolarlık yoksulluk düzeyinde olduğu ifade edildi.

ÇOK ÇOCUKLU AİLELERDE YOKSULLUK ARTIYOR

Raporda, çocuk sayısına göre ailelerin yoksulluk düzeyleri de ortaya konuldu. Buna göre hiç çocuğu olmayan ailelerin yüzde 5'i, bir ya da iki çocuklu ailelerin yüzde 12'si, 3 çocuklu ailelerin yüzde 41'i 2.15 dolarlık yoksulluk sınırı içinde bulunuyor.

HER 100 YOKSULUN'UN 49'U YETİŞKİN

Rapora göre Türkiye'de 2.15 dolarlık yoksulluk düzeyinde olan her 100 kişiden 47'sini çocuklar, 49'unu yetişkinler, 4'ünü yaşlılar oluşturuyor. Yoksulların yarısının 3 çocuk sahibi olduğu, 100 yoksuldan 38'inin bir ya da iki çocuklu aile olduğu, 12'sinin de çocuğu olmayan ailelerden olduğu belirlendi.

Yoksullukla eğitimsizlik arasındaki bağlantıyı da ortaya çıkaran raporda, Türkiye'de her 100 yoksuldan 33'ünün ilkokulu bitirmediği, 60'ının ilkokul mezunu, 5'inin de orta öğretim mezunu olduğu bildirildi. Türkiye'deki her 100 yoksuldan 1'inin mesleki eğitim anlamında özel bir orta öğrenimini tamamladığı saptandı.

ÜCRETLİLERİN YÜZDE 12'Sİ YOKSUL

Raporda 15 yaşın üzerinde olup ücretli çalışanların yüzde 12'sinin, serbest meslek sahiplerinin yüzde 21'inin, işsizlerin yüzde 13'ünün, emeklilerin yüzde 5'inin, öğrencilerin yüzde 11'inin, çalışmayan ancak çalışma yaşında olanların yüzde 18'inin günlük 2.15 dolarlık yoksulluk düzeyinde bulunduğu belirlendi.

Türkiye'deki 2.15 dolarlık yoksulluk düzeyinde olan nüfusun yüzde 18'inin ücretli, yüzde 37'sinin serbest meslek sahibi, yüzde 1'inin işsiz, yüzde 2'sinin emekli, yüzde 4'ünün öğrenci, yüzde 39'unun ise aktif olmayan çalışma yaşında olan kişilerden oluştuğu belirlendi.

TÜKETİMDE GIDAYA EN AZ PAY AYIRAN ÜLKE

Satın alma gücüne göre oluşturulan tüketim kalıpları tablosuna göre Türkiye'de tüketimin yüzde 38.8'ini yiyecek, içki ve sigara tüketimi, yüzde 14.2'sini kamu hizmetleri, yüzde 12.9'unu ulaşım ve iletişim, yüzde 6.9'unu giyim, yüzde 6.3'ünü eğitim ve yüzde 4.6'sını mobilya harcamaları olarak gerçekleştiriliyor. Türkiye, karşılaştırma yapılan 24 ülke arasında Macaristan'dan sonra harcamalarının en az bölümünü gıdaya ayıran ülke olma özelliğiyle dikkat çekerken, eğitime yaptığı harcama açısından ise 9'uncu sırada geliyor. Ulaşım ve iletişim için yaptığı harcamanın tüketim içindeki payına bakıldığında Türkiye 6'ncı sırada yer alıyor. **(ANKARA/ANKA)**

17/10/2005

İşveren 'engelliye' özensiz

BİRGÜN

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın yaptığı denetimlerde işverenlerin engelli ve eski hükümlü istihdamına özen göstermediği belirlendi. İş Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın geçen yılki denetim sonuçlarının yer aldığı rapordan yapılan derlemeye göre, 50'den fazla işçi çalıştıran 362 işyerinden 190'ında engelli işçi çalıştırılmasıyla ilgili kurala uyulmadığı ya da eksik uyulduğu tespit edildi. Söz konusu işyerlerinde 3 bin 431 özürlü çalıştırılması gerekirken, tespitlerde bu sayının 1375 kişi eksik olduğu belirlendi. Kanuna aykırı davranılan işyerlerinden 58'ine yaklaşık 4 milyon 600 bin YTL para cezası verildi. 220 işyerinde ise eski hükümlü çalıştırılmasıyla ilgili hükmün ihlal edildiği ya da yükümlülüğün tam anlamıyla yerine getirilmediği orta çıktı. Bu işyerlerinin 2 bin 337 eski hükümlü çalıştırma yükümlülüğü bulunurken, 1454 kişilik kadronun bu amaçla kullanılmadığı tespit edildi.

Yükümlüğünü yerine getirmeyen 59 işyerine yaklaşık 4 milyon 600 bin YTL para cezası verildi. Kanunen, 50 ve daha fazla işçi çalıştırılan kamu işyerlerinde çalışanların yüzde 4'ü oranında özürlü, yüzde 2'si oranında eski hükümlü; özel sektör işyerlerinde çalışanların yüzde 3'ü kadar engelli, yüzde 1'i kadar eski hükümlü çalıştırılması gerekiyor.

Türkiye İş Kurumu'nun (İşkur) Ağustos ayı verilerine göre, 27 bin 838'i özürlü, 17 bin 465'i eski hükümlü olmak üzere kamu kurumları ve özel sektörde toplam 45 bin 303 açık kontenjan bulunuyor. İş bulma umuduyla sıra bekleyen özürlü ve eski hükümlü sayısı ise 92 bin 782 kişiye ulaşıyor. Bu kişilerin 67 bin 394'ünü engelliler, 25 bin 388'ini ise eski hükümlüler oluşturuyor.

Çocukları mahkûm eden ABD'ye sert eleştiri

13.10.2005 / Birgün

İnsan Hakları İzleme (HRW) ve Af Örgütü (Amnesty International), ABD'de çocuk yaşta suç işleyenlere ömür boyu hapis cezası verilmesini şiddetle eleştirdi. İki örgüt tarafından yayımlanan ortak raporda, ABD'de şu anda 18 yaşından önce suç işlemiş 2 bin 225 kişinin bu ceza rejimi altında tutulduğu belirtilerek, bunların yüzde 16'sının suç işlediğinde 13-15 yaşlarında olduğu, yüzde 59'unun da şartlı salıverilme şansı olmaksızın ömür boyu hapis cezasına çarptırıldığı kaydedildi. Bu gençlerin işledikleri ilk suç olmasına karşın böylesine ağır cezaya çarptırıldığını belirten insan hakları örgütleri, ABD'deki 42 eyalette 18 yaşından küçüklere bu tip ceza verildiğini vurguladı.

ABD'de iki yıl süren araştırma sonucu hazırlanan 157 sayfalık raporda, hapsedilen gençlerin yüzde 26'sının ölümle sonuçlanan bir suçta sadece "işbirliği yapmaları" yüzünden cezaya çarptırıldığı belirtildi. 15 yaşındaki Peter A'nın durumunun örnek gösterildiği raporda, iki kişinin öldüğü bir silahlı soygunda, hükümlünün şoförlük yaptığına ve ömür boyu hapis cezasına çarptırıldığına işaret edildi. Siyah gençlerin beyazlara oranla 10 kez daha fazla bu tip cezaya çarptırıldığını belirten Af Örgütü yetkilileri, ABD'de artık yargıç ve savcıların bu konuda daha duyarlı olmalarını istedi.

‘Yoksulluğu bitirmek için ayrımcılığı bitirin’

13.10.2005 / Birgün

Birleşmiş Milletler, kadınlara karşı ayrımcılığını sona erdirilmesinin yoksulluğu yoketmenin çözümü olduğunu söyledi. Birleşmiş Milletler dün yaptığı açıklamada, tüm dünyada kadınlara karşı sosyal, ekonomik ve fiziksel ayrımcılığa son verilmedikçe yoksulluğun da sona erdirilemeyeceğini belirtti.

Birleşmiş Milletler raporunda, cinsiyet eşitliği ve daha iyi bir üreme sağlığının gelecek on yılda 2 milyon kadın ve 30 milyon çocuğun hayatlarını kurtarabileceğini ve bu sayede dünya çapında milyonlarca insanın yoksulluktan kurtulabileceğini belirtti.

2000 yılında, BM, 8 Milenyum Hedefini kabul etti. Bu hedefler, 2015 yılına kadar, aşırı yoksulluğu yarı yarıya azaltmak, evrensel olarak ilköğretimin yaygınlaştırılması ve AIDS salgınının kökünden yok edilmesini içeriyor.

Raporda, hedeflerden biri olan cinsiyet eşitliğinin ve kadınlara yetki verilmesinin geliştirilmesinin diğer yedi hedefin başarıya ulaşmasında kritik bir önemi olduğu belirtiliyor. Raporda, kadınlara daha fazla siyasi, ekonomik ve eğitim fırsatları yaratılmasını, ekonomik beklentilerin artmasını, daha küçük ailelerin oluşmasını, daha sağlıklı ve daha çok okur-yazar çocuğun olmasını, daha düşük HIV yayılma oranlarının elde edilmesinin sağlayacağı ve zararlı geleneksel uygulamaları azaltacağı bildiriliyor.

Ancak Birleşmiş Milletler, dünya çapında birçok kadının için tablonun hala ürkütücü durumda olduğunu belirtiyor.

Raporda, üreme yaşamının 250 milyon yılının yıllık olarak kaybedildiği, bunun sebebinin de 15-44 yaş arasındaki kadın ölümlerinde önde gelen sebep olan HIV/AIDS'in de içinde bulunduğu üreme sağlığı ile ilgili problemlerden kaynaklandığı belirtiliyor.

Dünya çapındaki 40 milyon HIV taşıyıcısının yarısını kadınların oluşturduğu ve Sahra altı Afrika'daki kadınların en fazla HIV taşıyıcısı kadınları arasında yer aldığı belirtiliyor.

Gebelikten korunma yöntemlerinden yoksunluğun, her yıl dünya çapında gelişmekte olan dünyada 76 milyon istenmeyen hamileliğe ve 19 milyon güvenli olmayan kürtaj vakasına neden olduğu bildiriliyor. Her yıl yarım milyondan fazla kadın, hamilelikle ilgili önlenemez hastalıklar nedeniyle yaşamını yitirdiği bildiriliyor ve bu rakamın on yılda çok az değiştiği ifade ediliyor.

600 MİLYON KADIN EĞİTİMSİZ

Dünya çapında her üç kadından birinin yaşamları nda, fiziksel, psikolojik ve cinsel sömürüye maruz kaldıkları belirtiliyor. Dünyadaki kadınların çoğunluğunun eğitim olanaklarına ulaşmaktan erkeklere göre çok daha fazla yoksun olduğu ve dünyada 600 milyon okuma yazma bilmeyen kadına karşılık 320 milyon erkeğin okuma yazma bilmediği ifade ediliyor. Dünya çapındaki parlamentolarda kadınların bulunma oranı nını sadece yüzde 16 olduğu ve bunun 1990 yılından bu yana sadece yüzde 4 oranı nda arttığı bildiriliyor. Kadınların parlamentoda en çok yer aldığı ülkeler ise yüzde 49 oranıyla Ruanda ve İsviçre. **Dış Haberler**

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=63&devami=11132#haber_basi

Kadıköy'de engelli günleri

13.10.2005 / Birgün

FUNDA DANIŞMAN / Türkiye Sakatlar Derneği ve Kadıköy Belediyesi'nce düzenlenen "Kadıköy Engelli Günleri" konulu etkinlik, Kadıköy Belediyesi Evlendirme Dairesi'nde geçtiğimiz hafta yapıldı. Etkinlikler çerçevesinde engellinin günümüzde karşılaştığı sorunlar masaya yatırıldı.

Toplantılara katılan ve açılış konuşmasını yapan Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi Uzmanı Prof. Dr. Virginie Halley, Türkiye'deki engellilerden sadece yüzde 20'sinin işi olduğunu söyleyerek, dünyanın her yerinde engellilere karşı bir ayrımcılık olduğunu belirtti. Her ülkenin nüfusunun yüzde 10-14'ünün engelli olduğunu kaydeden Halley, engellilerin hayatın her alanında olmaları gerektiğini ve bunun bir hak olduğunu vurguladı. Görme engelli milletvekili Lokman Ayva da Türkiye'de engelli hakları ve eğitimi konusunda bilinçlenmenin başladığını söyledi. Eskiden bir kişinin engelli olmasından dolayı köşesinde oturmasının toplumda normal kabul edildiğini anlatan Ayva, artık bu anlayışın değişmeye başladığını kaydetti.

Türkiye Sakatlar Derneği Genel Başkanı Şükrü Boyraz'da Türkiye'de hâlâ tekerlekli sandalyesiyle dışarıda dolaşanları "dilenci" zannederek, sadaka verenler olduğunu ifade ederek, toplumdaki bu yanlış kanının devletin eksikliğinden kaynaklandığını söyledi.

Yaklaşık 30 yıl önce uğradığı saldırı sonucu tekerlekli sandalyeye bağımlı hale gelen tarihçi Server Tanilli ise tedavi için gittiği Londra'da bir doktorun kendisine, "Siz hasta değil,

sakatsınız. Daha önce nasılsanız, bundan sonra da hayatınızı aynı şekilde sürdürebilirsiniz. Yaşamınıza sınır getirmeyin" dediğini anlattı.

YEŞİLÇAM'A ELEŞTİRİ

Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Başkanı Faruk Öztimur'da yıllardır Türk sineması tarafından "sakata getirildiklerine" dikkati çekerek, "Yeşilçam filmlerinde sakatlar ya dilenci gibi gösteriliyor ya da tokat vurduğunuz zaman gözü açılıyor, aşık olduğu zaman yürüyor, ameliyat olunca da tedavisi bir anda oluyor. O yüzden sakatlık sakata gelmiş" dedi. Etkinliğin, "Farklıyım, Farklının Yanındayım" başlıklı panelinde konuşan tiyatro sanatçı sı Ali Poyrazoğlu ise belediyelerin görevinin sadece altyapı gibi işler olmadığını vurgulayarak, Kadıköy Belediyesi'ni engelliler konusunda yaptığı çalışmalardan dolayı kutladı. Belediyelerin insanlara çağın ritmini yakalayacak imkânlar sunması gerektiğini anlatan Poyrazoğlu, "Önce zihinlerimizi özgürleştirerek engelsiz hale getirmeliyiz. Ondan sonra herkesin her şeye yeniden bakması, hayata yeni baştan başlaması lazım" dedi.

Sanatçılar İpek Tuzcuoğlu ve Yonca Evcimik de engellilerle ilgili her türlü çalışmaya her zaman destek vereceklerini söylediler.

BEDENSEL ENGELLİNİN ÇIKIŞI

"Araba aldım kadım oldum" kitabının yazarı Nazmiye Gülçü konuşmasına başlarken çok sinirli olduğunu ifade ederek, engelliler için düzenlenen bu organizasyona katılmak için bile büyük sıkıntılar çektiğini anlattı. Güçlü, "Tuvalete gitmek için bile yarım saat dolaşmak zorunda kaldım. Sabah beni evden alan belediyenin şoförü aşağıya inmemi söyledi. Asansörsüz bir binadan tekerlekli sandalyeyle nasıl ineyim?" diye konuştu. Güçlü, çay içmek, denizi görmek ve martıların sesini dinlemek için deniz kenarına inmenin engelliler için çok zor olduğunu anlatarak, "Sayın belediye başkanı bir gün tekerlekli sandalyeyle veya gözünü bantlayarak, Hasanpaşa'dan iskeleye kadar gitsin. O zaman bizim ne tür zorluklarla karşılaştığımızı anlar" dedi.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=56&devami=11131#haber_basi

EVRENSEL 08.10.2005

Atık kağıtlar çocuklara eğitim imkanı sağlayacak

Sur Belediyesi, Eğitim Sen ve Umut Işığı Kadın Kooperatifi tarafından hazırlanan ortak proje ile, atık kağıtlar bir merkezde toplanacak, elde edilecek gelirle de okul öncesi eğitimden yoksun olan çocuklara eğitim imkanı sağlanacak.

Diyarbakır Sur Belediyesi, Eğitim-Sen ve Umut Işığı Kadın Kooperatifi işbirliği ile atık kağıtlar, çocuklara okul öncesi eğitim imkanı sunacak. Proje kapsamında belediye bünyesinde oluşturulan bir birim, atık kağıtların toplanmasını sağlayacak. Daha sonra toplanan kağıtların satışından elde edilen gelir ile okul öncesi eğitim desteğinden yoksun olan çocuklara eğitim desteği verilecek. Atık kağıdı bulunan vatandaşlar 0412 223 19 29 nolu telefonu aradıklarında, atık kağıtlar evlerden de alınabilecek.

Projeye ilişkin belediye binasında açıklamada bulunan Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş, çalışmanın başlangıç olması itibarıyla anlamlı olduğunu söyledi. Projeye ilk etapta Sur beldesi ve Huzurevleri Mahallesi'nde bulunan çocukları hedef aldıklarını ifade eden Demirbaş, büyükşehir belediyesinin projeye destek verdiğini belirterek, tüm kitle örgütlerine destek çağrısında bulundu.

EVRENSEL 08.10.2005

FAKİRLİĞİN FOTOĞRAFI

Derya Karaçoban

Eskiden kültürel ve dini yönüyle öne çıkan ramazan ayı, artık yoksulluk kuyrukları ve izdiham görüntüleriyle anılıyor. Diyarbakır Kızılay Derneği'nin yoksul ailelere yaptığı yemek yardımı sırasında yaşananlar, bölgedeki açlık ve fakirliği çarpıcı bir şekilde gözler önüne seriyor.

Kızılay Derneği'nin yemek yardımından yararlanmak isteyen yoksullar, sabah saat 06:30'da aşevinin önünde kuyruğa giriyor. Biz de onlarla birlikteyiz. Kalabalığın hemen hemen tamamı kadınlardan oluşuyor. Objektiflerin patlamasıyla birlikte birden gürültü kopuyor. Fotoğraf makinesini gören kadınlar, yüzlerini tülbentle örtüyor, bazıları da yüzünü çeviriyor...

Menüde kuru fasulye ve haşlanmış makarna var. Kimi yere çökmüş beklerken, kimi de öne geçmenin kurnazlıklarını arıyor. Yemeğin verilmeye başlanmasıyla birlikte, ortalık hareketleniyor. Herkes bir an önce yemeğini alıp gitme telaşında. Kadınların bir kısmı eşlerinden habersiz gelmiş yemek almaya. Fotoğraf çektiğimizde bağırıp kızanlar oluyor; "Bir kap yemek için neden rezil ediyorsunuz."

'Mecburiyet'

Konuşmaya çekiniyorlar, yanımıza bile yanaşmıyorlar. Kimi de yardım için orada olduğumuzu sanıp, kendilerine dair bilgileri verdikten sonra; "Yardım vereceksiniz değil mi?" diye soruyor.

Sevim Kızılkaya, 25 yaşında ve 7 çocuk annesi. Aşevi'nden aldığı yemekle iftarlarını açtığını söylüyor. "Burası olmasa perişan olurduk" diye devam eden Kızılkaya, yardım talebinde bulunmayı da unutmuyor.

Yüksel Erol ise 33 yaşında ve 11 çocuk sahibi. Eşi kahvede çalışıyor. Ramazan'dan dolayı kahve kapalı olduğu için geçim sıkıntısı yaşıyor. Eşinden gizleyerek yardım için adını yazdıran Erol, "mecburiyet" diyor aşevine gelişine...

HAFTADA BİR GÜN TATLI

Kızılay Tıp Merkezi Müdürü Gülşah Tekin, 800 aileye aşevlerinde yemek yardımı verdiklerini kaydederek, bunun 4-5 bin kişiye karşılık geldiğini söyledi. Günde biri sulu olmak üzere, iki çeşit yemek ve bir buçuk ekmek verdiklerini anlatan Tekin, haftada bir gün de tatlı verdiklerini ifade etti. Yemek için başvuruların çok daha fazla olduğunu, olanaklarıyla ancak 800 aileye verebildiklerini anlatan Tekin, aşevinde yemek yardımının ramazan boyunca devam edeceğini dile getirdi.

İFTARLARINI DEPREM ÇADIRINDA AÇTILAR

Bingöl'ün Karlıova ilçesinde mart ve haziran aylarında meydana gelen 4 büyük depremden sonra büyük hasarların meydana gelmesi nedeniyle yaklaşık 8 aydır çadırlarda yaşayan vatandaşlar ilk iftarlarını çadırlarda açtı. Karlıova ilçe merkezi ve köylerinde yaşanan depremlerden sonra evleri hasar gören vatandaşlar evlerinin henüz yapılmaması ve deprem korkusunu üzerinden atamaması nedeniyle hâlâ çadırlarda yaşıyor. İlk defa ramazan ayını çadırlarda geçirdiklerini belirten Metin Bingöl, "Soğuk havada çadırda yaşamak çok zor hele ramazanı bu çadırlarda geçirmek büyük bir sıkıntı. Gece çok soğuk olmasına rağmen sahura kalktık ama çoluk çocuk perişan olduk. Sahurumuzu sırtımızda yorganlarla yaptık. Hasar tespit raporlarındaki tutarsızlık nedeniyle bu rezaleti çekiyoruz. Bu sıkıntılar ne zaman bitecek. Birkaç gün sonra 2 metre kar yağdığında ne yapacağız" diye konuştu

Karlıova Belediye Başkanı Muzaffer Gölen de ramazan ayının gelmesiyle vatandaşların çok zor durumda olduğunu belirterek, bugüne kadar imkanlar dahilinde vatandaşlara yardımcı olmaya çalıştıklarını söyledi.

Gölen, “Havalar iyice soğumaya başladı. Depremzedeler çok zor durumda. Bu soğuk havaya rağmen vatandaşlar ramazan ayını çadırda geçiriyor. Tüm yetkililerin ramazan ayını da göz önüne alarak depremzedelerin sıkıntılarına çözüm bulmasını bekliyoruz. Kış mevsimi geldi, şartlar gittikçe kötüleşiyor” dedi.

‘ET KAMPANYASI’NA 30 BİN KİŞİ BAŞVURDU

Kasaplar Odası, Diyarbakır’da ramazan ayı dolayısıyla “Et Girmeyen Ev Kalmasın” isimli bir kampanya başlattı. Ramazanın ilk gününde kampanyadan faydalanmak için 30 bin kişi başvuruda bulundu. Yapılacak bu çalışmayla 200 bin ailenin evine et girmesi hedefleniyor.

Nobel Barış Ödülü’ne layık gösterilen ve bölgedeki kan davalarının barışla sonuçlanması için büyük çaba harcayan Diyarbakır Kasaplar ve Besiciler Odası Başkanı Sait Şanlı, başlattıkları kampanyaya zengin işadamlarının destek vermesini istedi.

Ramazan ayının ilk gününde yardımdan yararlanmak için 30 bin başvuru aldıklarını kaydeden Şanlı, “Bağışlanan hayvanları kestikten sonra etleri 2’şer kilolar halinde poşetlere koyup ihtiyaç sahiplerine dağıtıyoruz. Diyarbakır’da yoksul insanları tespit etmek için 46 mahallede yaptığımız araştırmada, 8 ay ve 1 yıl içerisinde evine et girmeyen çok sayıda insan tespit ettik. Ramazanın ilk gününde yardımdan yararlanmak için 30 bin kişi başvurdu. Yapılan yardımların da izdihama neden olmaması için 15 ekip gece önceden tespit edilen adresleri ziyaret edip etleri sağlıklı bir şekilde dağıtıyor” dedi.

Pansiyonda yer yok; haydi kızım köyüne

07.10.2005 / Hürriyet

Ahmet KAYA- Mehmet BULUT/GAZİANTEP, (DHA)

Gaziantep’te 15 yaşındaki Aysel Küçük, kent merkezinde bir pansiyona yerleştirilip okuduğu lisede bu yıl ‘yer yokluğu’ gerekçesiyle pansiyona kabul edilmeyince eğitimi yarım kaldı.

Oğuzeli İlçesi’ne bağlı Doğanpınar Köyü’nde oturan Hüseyin ve Emine Küçük’ün 3’ü kız 4 çocuğundan üçüncüsü olan Aysel, önceki yıl köylerindeki Doğanpınar İlköğretim Okulu’nu başarıyla bitirdi. Çiftçilik yapan Hüseyin Küçük, kızının eğitimini sürdürmesi için Gaziantep’te bir okula yatılı yerleştirmek istedi, ancak sonuç alamadı.

SOKAK ÇOCUĞU KONTENJANI

Okuma azmini yitirmeyen Aysel Küçük, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Milli Eğitim Bakanı’na birer mektup göndererek yardım istedi. Cumhurbaşkanlığı’nın durumu ilettiği Gaziantep Valiliği, Aysel’i, Abdulkadir Konukoğlu Lisesi Pansiyonu’na, ‘Sokak Çocuğu’ kontenjanından yerleştirip bir yıl okumasını sağladı. Aysel, Abdulkadir Konukoğlu Lisesi’ndeki eğitimine geç başlamasına rağmen çok çalışıp ilk yılı teşekkür belgesiyle tamamladı.

Pansiyon görevlilerinin arkadaşlarına örnek gösterdiği Aysel, yurt düzeyinde yapılan ‘Parasız Yatılı Sınavı’nda başarı gösteremeyince ve ‘sokak çocuğu’ kontenjanında kız kontenjanında yer olmadığı belirtilerek pansiyona kabul edilmeyip, kalacağı yeri kendisinin bulması istendi.

Çaresizlik içinde köyüne dönen Aysel'in ailesinin Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık'a gönderdiği dilekçelere verilen cevapta, sorunun çözümü için Gaziantep Valiliği'ne gerekli talimatın verildiğini belirtildi. Bu yazılarla umutlanan aile olumlu bir sonuç beklerken, pansiyonda kalamayacağına ilişkin bir yazı aldı. Gaziantep Valiliği'ne giden aile, Ankara ve kendilerine gönderilen olumsuz yazıda imzası bulunan Vali Yardımcısı Gökhan Veli Kışioğlu ile görüşemedi.

Valiliğin cevap yazısında, bu yıl Abdulkadir Konukoğlu Lisesi'nin pansiyonunda boş kontenjan bulunmamasının yanısıra, ailenin daha önce hatırlatılmasına rağmen kızlarını yerel yatılı okul sınavlarına sokmadığı da vurgulandı.

BÜYÜK KIZI PANSİYONDA KALİYOR

Valiliğin kendileriyle birlikte Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlığa da gönderdiği yazıda doğru olmayan bilgiler yer aldığını öne süren, çocuğu genel sınava girmesine rağmen yerel sınav için herhangi bir uyarı almadıklarını öne süren 49 yaşındaki baba Hüseyin Küçük, şunları söyledi: "Cumhurbaşkanımız, Başbakanımız ve eşleri, Milli Eğitim Bakanımız kız çocuklarının okula gönderilmesi için kapı kapı dolaşılması talimatını veriyor. Biz de ne pahasına olursa olsun kızlarımız dahil dört çocuğumuzu da okutmak için çırpınıyoruz. Aysel'in ablası Melahat, 3 yıl önce Abdulkadir Konukoğlu Lisesi'nin pansiyonuna yerel sınavı kazanarak yerleşti ve eğitimine başladı. Biz de bir yıl sonra diğer kızımız Aysel'in de orada okuması için girişimlerde bulunduk. Kızım devlet büyüklerimize mektup yazdı. Bunun sonucunda da 'Sokak Çocuğu' kontenjanından Abdulkadir Konukoğlu Lisesi'nin pansiyonuna yerleştirildi ve okumaya başladı. Teşekkür belgesi aldı. Biz, pansiyonda sorun çıkacağını hiç düşünmemiştik. Ama pansiyonda yer olmadığı için kızım okuluna gidemedi. Biz, kız çocuğumuzu okutmak için kapı kapı dolaşıyoruz, ama üst yönetimdekilerin talimatları bürokrasiye, alt kademedeki insanlara takılıp kalıyor. Devletimizin sözünün arkasında durmasını istiyoruz. Onlar, 'Haydi Kızlar Okula' diyor ama buradaki yerel yöneticiler kızımı köyüne gönderiyor. Kızlarımızı okutma konusundaki bu düşüncemizden dolayı pişmanlık duymaya başladık. Kendimize göre bir tarlamız var, ekip biçiyor, ailemin geçimini sağlamaya çalışıyorum. Paramız yok ki Gaziantep'e yerleşip kızımızı okutalım. Valiliğin Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlığa gönderdiği yazısında bize yatılı okul sınavının tavsiye edildiği bildiriliyor. Kimse bize bu konuda sözlü veya yazılı bilgi vermedi. Kızımın okutulması için yardım istiyorum."

YETKİLİLER NE DİYOR?

DHA muhabirinin sorunu ilettiği Gaziantep Milli Eğitim Müdürü ile ilgili Vali Yardımcısı'nın konuya ilişkin açıklamalarında, pansiyona giremediği için öğrenimi yarıda kalan Aysel konusunda gireceği sınavın niteliği ile ilgili çelişkili bilgiler yeraldı.

Gaziantep Milli Eğitim Müdürü Fikret Atak, 'Haydi Kızlar Okula' kampanyasının zorunlu eğitim çağındaki çocuklarla ilgili olduğunu, lise öğrencisi olan Aysel Küçük'ün durumunun bu kampanyayla bağdaştırılamadığını söyledi. Küçük'ün, Milli Eğitim Bakanlığı ile Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü arasında varolan protokol gereği, geçen yıl Valilik oluruyla 'Sahipsiz ve Sokak Çocuğu' kontenjanından yararlandırılarak pansiyona yerleştirildiğini belirten Atak sözlerini şöyle sürdürdü: "Biz aileye önümüzdeki yıl (2005 - 2006 eğitim yılında) Devlet Parasız Yatılı Sınavları'na girmesini, böylelikle ücretsiz barınma hakkını kazanabileceğini söyledik. O da Türkiye genelindeki sınavlara girmiş ve kazanamamış. Okullarımızın pansiyonlarında kayıt yapılmamasından açık kalan kontenjanlar

için ise mahalli sınavlar yapılıyor. Ancak, Abdulkadir Konukoğlu Lisesi'nin pansiyonunda kontenjandan fazla kız öğrenci bulunduğu için yerel sınav yapılmadı. Bu nedenle de yerleştirme olmadı. Onlar da Ankara'ya şuraya buraya dilekçe yazıp, baskı yoluyla kızlarını okula devam ettirmek istiyor.”

Milli Eğitim Müdürü Atak'ın Aysel Küçük'ün Devlet Parasız Yatılı ve Bursluluk Sınavı'na girip kazanamadığı açıklamasına karşın, Vali Yardımcısı Gökhan Veli Kişioğlu imzasıyla Başbakanlığa gönderilen cevabi yazısında ise bunun aksi bir bilgiye yer verildi. Yazıda Atak'ın açıklamasıyla şu ifadeler yer aldı: “Aysel Küçük'ün 2004 yılında Cumhurbaşkanlığı makamına dilekçe ile müracaat ettiği, aynı eğitim öğretim yılında bir yıl süreyle Şehitkamil İlçesi Abdulkadir Konukoğlu Lisesi Pansiyonu'na yerleştirildiği, yerleştirildiği süre içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl açılan Devlet Parasız Yatılı ve Bursluluk Sınavı'na veya boş kontenjan olması durumunda Abdulkadir Konukoğlu Lisesi Pansiyonu'nun mahalli sınavına müracaat etmesi gerektiği sözlü olarak öğrencinin kendisi ve velisine söylendiği halde dikkate alınmadığı anlaşılmıştır.”

OKUL KIYAFETLERİNE BAKIP, AĞLIYOR

Eline aldığı okul kıyafetlerine bakarak ağlayan Aysel Küçük de, “Büyüklerimiz 'Haydi Kızlar Okula' çağırısı yapıyor. Ailelere kızlarını okula göndersin diye para veriyor. Ben okumak istiyorum ama bana, 'Haydi kızım köyüne' diyerek kalacak yer sağlamıyorlar. Ben köyde çalışmak değil, okuyup öğretmen olmak istiyorum. Okulumu, arkadaşlarımı çok özledim” diye yakındı. Köyde annesiyle kışlık kurutmalık olmak üzere patlıcan, biber temizleyen, çobanlık yapan Aysel, okulunu ve arkadaşlarını özlediğini bildirdi.

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,sid~1@w~2@nvid~641461,00.asp>

Yoksulluk sınırı 1.894 YTL oldu

07.10.2005 / Birgün

MEMUR-SEN, Ağustos 2005 itibarıyla açlık sınırını 623 YTL 42 YKr, yoksulluk sınırını ise 1.894 YTL 71 YKr olarak hesapladı. MemurSen'den yapılan açıklamaya göre, Ağustos 2005'te açlık sınırı, bir önceki aya göre yüzde 1.19 oranında artarak, 623 YTL 42 YKr'ye ulaştı. Açlık sınırı, bir yıl içinde 133 YTL arttı. MemurSen, yoksulluk sınırını ise 1.894 YTL 71 YKr olarak hesapladı. Yoksulluk sınırında da bir yılda 382 YTL artış gerçekleşti. Açıklamada, yoksulluk sınırındaki artışın en büyük sebebinin, kiralardaki artış olduğuna dikkat çekilerek, "Üç büyük ilde kira artışı, önemli oranda yükselmiştir. Memur kesiminin yoğun olarak bulunduğu büyük iller, doğal olarak yoksulluk sınırını artırmaktadır" denildi.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=61&devami=10960#haber_basi

2.Engelliler Şûrası Ankara'da toplandı

07.10.2005 / Birgün

İkinci Engelliler Şûrası "Yerel yönetimler ve özürllüler" başlıklı çalışmayla sona erdi. Üç gün süren toplantılarda, Başbakanlık Özürllüler İdaresi'nin belirlediği konular tartışıldı. Kuşkusuz yapılan bu tartışmalar devletin sosyal konulardaki yetkilerinin yerel yönetimlere devri

sürecinde, anlamlı veya altyapının oluşmasına katkı sağlayan bir öze sahip sahip. Fakat şûraya katılan engellilerin beklentileriyle karşılarına çıkan tablo örtüşmüyor.

Birçok engelli grubunun "İçi boş yasa" olarak adlandırdığı "Özürlüler Yasası" Temmuz 2005'te çıkmıştı. Yasanın uygulamada başarılı olabilmesi için her bakanlıktan yönetmelikler beklenmekteydi. Hatta tarih bile verilmişti: 26 Eylül. Herkes şûrada çıkması beklenen yönetmeliklerin tartışılacağını sanıyordu. Fakat açılış hiçte beklendiği gibi olmadı.

ÖZTEMUR RESİMİNİN DERDİNDE !

Bütün engelli derneklerinin bağlı olduğu Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Başkanı Faruk Öztemur kürsüye çıktığında herkes, çıkmış olan yasanın yönetmelikleriyle ilgili eleştiriler beklerken; o, şûra başlangıcında gösterilen sinevizyon gösteriminde kendi resminin olmadığını, bunun nedeninin de önceki toplantılarda sivri dille konuşmasına bağladı.

Sonrasında kürsüye çıkan Devlet Bakanı Nimet Çubukçu ise kürsüden konuşmaya henüz hazır değildi. Kağıttan okuduğu konuşmasında, hükümet olarak engellilerin sorunlarına çok duyarlı olduklarını ve bu konuyla ilgili yasa çıkardıklarını söyledi. Ama yönetmeliklerle ilgili konuya hiç girmede.

AKSU'NUN YAKLAŞIMI CAN SIKTI

İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun söyledikleri ise hükümetin, ayrımcılığı sonuna kadar yaşayan engellilerin sorunlarına nasıl yaklaştığını gösterdi. Konuşmasının başında engelli sorunlarının çok özel bir sorun olduğunu, konuya şefkatle, merhametle yaklaşılması gerektiğini, hatta Konya'da özel olarak yaptırdıkları "Özürlüler Parkı" yla konuya ne kadar duyarlı olduklarını gösterdiklerini söylemesi salonda bulunan engelliler tarafından şaşkınlıkla karşılandı. Bunca yıldır toplumda yok sayılmış, sorunlarını anlatmak için gittikleri her yerde acınma duygusunun altında ezilmiş engelliler, bu açıklamalar karşısında sorunlarının çözümünün başka bir bahara kaldığını anlamış oldular.

KATILIM EKSİKTİ

AB'ye giriş sürecini "modernleşme" süreci olarak ele alırsak, ülkemizin ayrımcılığa uğramış en kalabalık kesimini oluşturan engellilerin (8.5 milyon) sorunlarının tartışıldığı şûraya vali, kaymakam ve yerel yöneticilerin katılmasının bir gereklilik olduğu açık. Buna rağmen başta Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek olmak üzere hiçbir yerel yöneticinin şûraya katılmaması ise düşündürücü.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=56&devami=10954#haber_basi

Baskıya direnen görme engelli işçiye sürgün

07.10.2005 / Birgün

Ankara'da Mamak Belediyesi santralinde çalışan görme engelli işçi, çöp hizmetinde çalıştırılmaya başlandı. Üyelerine sendika değiştirme baskısı yapıldığını belirten DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası, belediye yönetimi hakkında suç duyurusunda bulundu.

Cemil Dağ, yaptığı açıklamada, yüzde 85 oranında görme kaybı olduğunu ve 8 yıldır özürlü kadrosunda belediye santralinde çalıştığını söyledi. Belediyenin bazı yetkililerinin kendisine sendika değiştirmesi yönünde baskı yaptığını kaydeden Dağ, bunu yapmazsa iş akdinin fesihedileceği yönünde tehdit edildiğini belirtti. Dağ, Genel-İş Sendikası'ndan istifa etmemesi

üzerine temizlik işlerinde görevlendirildiğini ve 3 gündür sokak temizliğinde çalıştırılmaya başlandığını ifade etti.

BELEDİYE: KASIT YOK

Temizlik işinde çok zorlandığını belirten Dağ, şöyle konuştu: "Çöpü göremiyorum. Yolun karşısına geçmekte zorlanıyorum. Açık bulunan kanalizasyonlar nedeniyle sürekli korku içerisindeyim. Yaptığım işin özel konumuma ve özür lülük dereceme uygun hale getirilmesini, bu hukuk dışı uygulamanın sonlandırılmasını istiyorum."

Mamak Belediyesi'nden yapılan açıklamada ise belediyede zaman zaman görev değişiklikleri yapıldığı, söz konusu olayın da bunlardan biri olduğu savunuldu. Açıklamada, "Olayda herhangi bir kasıt yok" denildi.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=56&devami=10968#haber_basi

Karatay: "Sokak Çocuğu Değil, Yoksul Aileler"

Çocuklarını çalıştıran ailelere ceza uygulamasının, sorunun çözümünde tek başına etkili olamayacağını belirten Karatay, çalışan çocukların sorununun bir sokak çocukları sorunu olmadığını söyledi. "Bu bir yoksul aile sorunudur."

BİA Haber Merkezi

04/10/2005 [Neval GÜNDOĞAN](#)

BİA (İstanbul) - "Çocukları çalıştıran ailelerin cezalandırılması ancak başka bir çalışmanın tamamlayıcı olmasıyla anlam kazanır."

Bu sözler Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği İstanbul Şube Başkanı **Abdullah Karatay**'a ait.

İstanbul Valiliği'nin çocuğunu çalıştıran ailelere yönelik ceza uygulamasını **bianet**'e değerlendiren Karatay, bu uygulamanın 4-5 yıldır olduğuna işaret ederek, eski mevzuat hükümleri doğrultusunda yüzü aşkın aileye para cezası verildiğini söyledi.

Ailelerin çocuklarını çalıştırmasına veya izin vermesini doğrudan yasaklayan bir hüküm olmadığını ve bu doğrultuda valilik tarafından geçmişte **güvenlik kararı** çıkarıldığını belirten Karatay, bu kararın, ailelerin **çocuk istismarını** önlemek amacıyla çıkarıldığını söyledi.

Hakimlerin ve savcılarının da valilik emirleri doğrultusunda karar verip, ceza uyguladıklarını belirten Karatay, "Şimdi **Kabahatler Kanunu** çıktı, bu kanun çevreyi kirletmek, valinin emirlerine uymamak gibi suçları içeriyor. Valiliğin geçmişte başlattığı uygulama bu kanuna uyarlandı. Bu kanun ile beraber çocuğunu çalıştıran aileler hakkında **doğrudan doğruya ceza** kesiliyor. Cezanın uygulamasında ise mahkeme süreci yok" dedi.

"Vatandaş bir yönüyle görülmemeli"

Sosyal bir devlette, yurttaşlarla, ceza uygulamasının ötesinde **hizmet ve yardım ilişkisinin** kurulmasının önemli olduğunu vurgulayan Karatay, vatandaş **bir yönüyle görmemek** gerektiğini vurguladı:

"Yoksulluğun, suçun ve ihmalin **sosyal bir tabanı** olduğu gibi sokakta çocuk çalıştırılması olgusunun da bu anlamda bir açıklaması vardır. Suç boyutu olmasının yanında bunun açıklaması yoksulluk olarak açıklanabilir. Asıl görülmesi gereken, çalıştırılan çocukların **yoksullukla olan ilişkisidir**. Sadece ceza uygulaması, **sosyal devlet olgusuyla** bağdaşmıyor" dedi.

Karatay, vatandaşın tüm sorunlarını görmekle yükümlü olunması gerektiğini, ancak sadece güvenlik boyutu ile hareket edildiğini belirterek sokaktaki durumun sadece işin görünen kısmı olduğunu söyledi.

"Sistemli ve verimli bir yaklaşım gerek"

Çocukların çalıştırılması kapsamında **eksik meşrulukla** hareket edildiğini söyleyen Karatay, önce çocuğun anne ve babasıyla görüşülmesinin, **durum tespiti yapılmasının**, çalışmaya iten nedenlerin telafisini sağlamanın daha meşru olacağını belirtti:

Sorunun çözümü için, **sistemli ve verimli bir yaklaşımın** geliştirilmesi gerektiğini vurgulayan Karatay, bu kapsamda **doğru bir bilincin gelişmesi** için sivil toplum örgütlerine ve basına büyük bir rol düştüğünü ifade etti:

"Çalışan çocukların sorunu genelde **sokak çocukları sorunu** gibi algılanıyor ve öyle ifade ediliyor. Sokakta çalışan çocukların sorunu, ailede saklı bir sorundur, yani **yoksul aileler sorunudur**."

Çalışan ve çalıştırılan çocukların durumlarının tespiti için **Çalışma Bakanlığı**'na da iş düştüğünü, kapalı mekanlarda çalışan çocukların **varlığına** işaret eden Karatay, yerel çalışmalar kapsamında **belediyelerin** de bu konuda harekete geçmesi gerektiğini vurguladı. (NG)

<http://www.bianet.org/2005/10/05/68145.htm>

Dünya gençliği alarm veriyor

06.10.2005 / Birgün

Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan rapora göre, gençler bugün önceki nesillere göre daha eğitilmiş ancak dünyada hâlâ 130 milyon okuma yazma bilmeyen genç bulunuyor. Yarım milyardan fazla genç günde 2 doların altında bir parayla geçinmek zorunda kalırken, 88 milyon genç işsiz.

Birleşmiş Milletler 2005 Dünya Gençlik Raporu, 15 ve 24 yaş arasındaki 1,2 milyar gencin durumu hakkında bilgiler sunuyor. Raporda, bu gençlerin kentlerin parlak ışıklarını arayarak uluslararası faaliyetlerde daha çok yer aldıklarını ve artan bir biçimde aileleri ve kendi toplumlarından daha fazla olarak küresel medyanın etkisi altında kaldıkları belirtiliyor.

Birleşmiş Milletler'in Ekonomik ve Sosyal İşlerden sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı Jose Antonio Ocampo, önceki gün yayımlanan raporun önsözünde, "Bugün dünya çapındaki gençler arasında muazzam farklılıkların olmasının yanında, kentleşme süreçleri, küreselleşme ve bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemenin tartışmalı bir biçimde yeni bir küresel medya güdümlü gençlik kültürünün ortaya çıkmasında payı bulunuyor" diyor. 192 sayfadan oluşan raporda ayrıca zengin Batı ülkeleri ve yoksul Afrika ve Asya ülkelerinde yaşayan genç insanlar arasındaki fırsatlar ve yaşam eşitsizliklerine dikkat çekiliyor.

Raporda, dünyadaki 15-24 yaş arasındaki gençlerin neredeyse yarısının günde 2 dolardan az bir parayla yaşamak zorunda kaldığı, güney Asya, doğu Asya, Pasifik ve Sahraaltı Afrika'da ise neredeyse 200 milyon genç (yaklaşık yüzde 18) günde 1 dolardan az bir parayla yaşamak

zorunda kaldığı bildiriliyor. Yetersiz beslenme milyonlarca genci vururken, 15-24 yaş arasındaki gençlerin asıl katili AIDS. Çoğunluğu Afrika ve Asya'da olmak üzere 10 milyon genç, HIV veya AIDS'le yaşıyor.

Raporda ayrıca, küresel olarak, gençlerin ergenliğe daha erken adım attıkları, geç evlendikleri ve artan bir biçimde birçok ülkede erken hamilelik oranlarının düşmesine rağmen, evlilik öncesi cinsel ilişkiye girdiği belirtiliyor. Raporda, gençlerin sağlıklarının daha önce hiç olmadığı kadar yüksek düzeyde, çoğunlukla eğlence mekanlarında alınan sentetik uyuşturucu maddelerin etkisi altında olduğu ifade ediliyor. Raporda, yeni bir eğilimle, yasadışı maddelere olan talebin gelişmekte olan ülkelerde, sanayileşmiş ülkelerdeki seviyelere ulaştığı belirtiliyor. 15 ve 24 yaş arasındaki artan şiddet ve çatışmalardan etkilenen gençler arasında tutuklama oranlarının en yüksek seviyelerde olduğu ve bu gençlerin hem kurban hem de suçlu olabildikleri bildiriliyor. Raporda, istatistiklerden ve verilerden temel bir mesajın çıktığı belirtiliyor: Birleşmiş Milletler Milenyum Hedeflerine ulaşılabilmek için 1995 Dünya Gençliği Eylem Programı'nın uygulanması amacıyla gençliğe yapılacak yatırımların artırılması gerekiyor. Bu hedefler arasında 2015 yılına kadar, yoksulluğu yarıya indirmek, küresel anlamda ilköğretimin sağlanması ve AIDS salgınını önlemek bulunuyor. Ancak yatırımların, ayrıca, 15 yaş altındaki 1,8 milyon gence de odaklanması gerektiği çünkü bu gençlerin Milenyum Kalkınma Hedefleri'ne ulaşılması beklenen 2015 yılının 15 ve 24 yaş arası genç kuşağı olacağı ifade ediliyor.

Eğitimdeki gelişmelerin yanında, genç işsizlerin sayısının 88 milyona ulaştığı ve en yüksek işsiz genç oranlarının Asya, kuzey Asya ve Sahraaltı Afrika'da olduğu bildiriliyor. Raporda ayrıca gençlerin en son işe alınan ve ilk önce işten atılan kesim olduğuna da dikkat çekiliyor. Birleşmiş Milletler Ekonomi ve Sosyal İşler Bölümü'nden Johan Scholvinck, büyüyen bir ekonomiye sahip olmak için gençliğe yatırım yapmanın önemine dikkat çekerek, "Onlar gelecek. Ekonominizde işini iyi yapan ve aktif gençlere sahip değilseniz başarılı bir büyümeye de sahip olamazsınız" diyor.

BM Genel Kurulu bugün yapılacak olan toplantısında gençlik sorunlarını ele alacak. Toplantıya 24 ülkeden 47 genç delege katılacak. **Dış Haberler**

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=63&devami=10944#haber_basi

Bölgesel fark zorlayacak

06.10.2005 / Birgün

AB ile zorlu müzakerelerin yaşanacağı alanlar arasında bölgesel gelişmişlik farkları var. Birliğin en zengin 10 bölgesinin milli geliri, en yoksul bölgenin 3.5 katı. Türkiye'de ise bu oran tam 11 kat. AB'nin, bölgesel gelişmişlik farkı sorununu çözmek için, fon miktarını 336 milyar avroya çıkarması bekleniyor.

Ancak Türkiye'nin uzun bir vadede OECD ortalamasına yaklaşması bile mümkün görünmüyor.

Türkiye'deki bölgesel gelişmişlik farkları AB'ye uyumda zorlayıcı bir unsur olarak öne çıkıyor. Ancak bu konuda hazırlık yapan Devlet Planlama Teşkilatı'nın raporu, AB'de de bu soruna çare arandığını gösteriyor.

Geçtiğimiz 10 yıllık dönemde birliğin en zengin 10 bölgesinin milli geliri en yoksul 10 bölgeye göre 3.5 kat daha büyük. Ayrıca en kötü durumdaki 10 bölgedeki işsizlik, en avantajlı 10 bölgeye kıyasla 7 kat daha yüksek. Bu farklılıklar 25 üyeli birliğe geçişle 2 kat daha arttı. Türkiye’de ise en gelişmiş ilin kişi başına milli geliri en geri kalmış ilinkinden yaklaşık 11 kat fazla.

AB FONLARIN KAYNAĞINI ARTIRDI

AB bu gelişmişlik farklılıklarını ortadan kaldırmak için yapısal fonların kaynağını artırdı. 2007-2013 döneminde bu amaçla 336 milyar avro harcanması hedefleniyor. OECD ortalamalarına göre ise, bölgesel gelişmişlik farkı yüksek olan ülkeler, Meksika, İngiltere, Fransa ve Türkiye olarak sıralanıyor.

Türkiye’nin OECD ortalamasına yaklaşması için bile, 2001-2013 dönemi için en geri kalmış bölgelerin gelişmiş bölgelere oranla yüzde 35 daha hızlı büyümesi gerekiyor.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=59&devami=10935#haber_basi

ABD yoksulluğa yenildi

06.10.2005 / Birgün

ABD'yi vuran Katrina kasırgası, hükümetin tartışılmasından hoşlanmadığı gerçekleri ortaya koydu. Resmi verilere göre, dünyanın en büyük ekonomisinde yoksulluk sınırının altında bir gelirle yaşamaya çalışan insan sayısı 37 milyonu buluyor. Üstelik, resmi istatistiklerin gerçek duruma göre daha iyimser bir tablo çizdiği kaydediliyor. Yoksulluğun ABD için "kronik" bir sorun halini aldığını vurgulayan uzmanlar, son yıllarda toplam nüfus içindeki yoksulların sayıca ve oran olarak artış gösterdiğine dikkat çekiyorlar.

KENDİLERİNE YALAN SÖYLÜYORLAR

Uzmanlar, "yoksulluğa karşı resmi savaş" ile geçen 40 yılın sonunda, resmi rakamlara göre, yoksulların genel nüfusa oranının ancak yüzde 12.7'ye çekilebildiğini söylüyorlar. "Amerikalılar kendi kendilerine yalan söylüyorlar" diyen Duke Üniversitesi profesörlerinden David Brady, yoksullukla mücadelede bir mesafe kaydedildiği izlenimini uyandırmak için resmi istatistiklerin çarpıtıldığını iddia ediyor.

Brady, gerçek yoksulluk oranının yüzde 18'e, yani dünyanın en zengin ülkesinde sefalet içinde yaşayan insan sayısının 48 milyona ulaştığını savunuyor. Bir başka deyişle, Irak büyüklüğünde iki ülke nüfusunu oluşturacak sayıda insan ABD sınırları içinde sefalet çekiyor. Güneydoğu eyaletlerini geçen ay vuran Katrina kasırgasının ABD'nin dışarıya karşı göstermekten pek hoşlanmadığı iç sefalet manzaralarının dünyanın gözleri önüne serilmesine yol açtığı vurgulanıyor. Gözlemciler, Katrina'dan sonra ortaya çıkan görüntülerin, Bangladeş, Somali, Angola gibi en yoksul 3. Dünya ülkelerini hatırlatan insan manzaraları gösterdiğine dikkat çekiyorlar.

New Orleans'ta dilenen insanların görüntülerinin 3. dünya ülkelerini hatırlattığını belirten uzmanlar, kasırganın ABD'nin ırk ayrımcılığı sorununu çözmekten ne kadar uzak olduğunu da ortaya koyduğunu ifade ediyorlar. New Orleans'ta ölenlerin ezici çoğunluğunu siyahların oluşturduğuna dikkat çeken gözlemciler, bu durumun, 1964 yılında ırk ayrımcılığına hukuken son verilen Amerika'da hukuki ayrımcılığın yerini ekonomik ayrımcılığa bıraktığının işareti olarak değerlendiriyorlar.

500 ZENGİN 416 MİLYONA BEDEL

BM verilerine göre, çoğunluğunu Amerikalı milyarderlerin oluşturduğu dünyanın en zengin 500 insanının toplam servetlerinin, dünyanın en yoksul 416 milyon insanının toplam servetine eşit.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=59&devami=10934#haber_basi

400 kişinin geliri dünyaya bedel!

Evrensel 28.09.05

Forbes dergisi dünyanın en zenginlerinin geçen yıllara göre gelirlerinin arttığını açıkladı. Söz konusu habere göre, yalnızca en zengin 400 kişinin gelirinin toplam 1.13 trilyon dolar tutarında. En zenginler listesinin sonuncusu 900 milyon dolar servete sahip. Geçtiğimiz yıl bu rakam 750 milyon dolardı.

Teknoloji alanında tekelleşme nedeniyle hakkında davalar açılan Microsoft'un patronu Bill Gates, 12. yıldır dünyanın en zengin insanı unvanını koruyor. 51 milyar dolar servete sahip Gates kendisini takip eden "yatırımcı" Warren Buffett ile arasındaki mesafayı bu yıl açmış görünüyor. Microsoft'un kurucu ortaklarından Paul Allen ise en zenginler listesinin üçüncü sırasında yer alıyor. Bilgisayar yazılım şirketi Oracle'in sahipleri Michael Dell ve Larry Ellison Allen'in hemen ardından geliyor.

Geçmiş yıllara göre, servetini en çok artıran şirket ise arama motoru Google.

Özelleştirme zenginleri

Son yıllarda Forbes dergisinin yıllık yayınladığı listede 'zirvedeki' isimler değişmezken 400 ismin toplam kazancı artıyor.

Ancak asıl dikkat çekici nokta, söz konusu isimlerin gelirlerin önemli bir kısmını özelleştirme yolu ile satın aldıkları kamu işletmelerinden ediniyor olması. Dünyanın en zengin adamı Gates, Kanada Ulusal Demiryolu'nda ve Kamu Hizmetleri'nde büyük hisselerine sahip.

Avustralya doğumlu medya patronu Rupert Murdoch, listede gerileyen isimler arasında yer aldı.

ZENGİN-YOKSUL UÇURUMU 112 KAT

Dünyadaki zengin yoksul uçurumu geçen yıl artarak 112 kata ulaştı. IMF'nin verilerine göre kişi başına geliri 66 bin 821 dolarla en yüksek ülke olan Lüksemburg ile 596 dolarla en düşük gelire sahip Malavi arasında 2004 yılında 111.7 kat olan fark, bu yıl 112.1 kata kadar yükseldi. Türkiye 177 ülke arasında 7 bin 958 dolarla 74'üncü sırada yer aldı. Türkiye ile Lüksemburg arasında 8.3 katlık gelir farkı oluştu. Türkiye kişi başına düşen gelir 9 bin 388 dolar olan dünya ortalamasının ise oldukça altında kaldı. Dünya nüfusunun sadece yüzde 5.7'sini barındıran ilk 10 ülke, 59 katrilyon 563 milyar dolar olan dünya GSYİH'sinden yüzde 25 oranında bir pay aldılar. Yüzde 94.3'ünü barındıran geri kalan 167 ülkenin dünya GSYİH'si içerisindeki payı ise yüzde 75 düzeyinde kaldı.

'Yoksullara gıda değil nakit para lazım'

29.09.2005 / Birgün

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü OECD'nin son raporuna göre, dünyada kıtlık çeken ülkelere yapılan yardımların şeklinin değişmesi gerekiyor. Rapora göre açlık çeken ülkelere dışardan gıda yardımı gönderilmesi, istenilen neticeyi vermiyor. Buna göre bir ülkeye gıda göndermenin maliyeti, bu gıdayı o ülkeden satın almaktan ortalama yüzde 30 daha pahalıya geliyor. Raporda, doğrudan gıda yardımının yavaş, hantal ve pahalı bir süreç olduğu, ayrıca bu yardımda açlık çekenlerin ihtiyaçlarının değil, başka kaygıların belirleyici olduğu kaydediliyor. Rapora göre örneğin ABD gibi büyük yardım veren ülkelerin, ellerinde mal fazlası olduğunda daha cömert davrandığı ve ihtiyaç duyulani değil, ellerinde fazladan olanı gönderdikleri vurgulanıyor. ABD ve AB, vatandaşlarının ihtiyaç duyduğundan fazlasını üretiyor.

'DOĞRU YERE GIDA ULAŞMIYOR'

Uzmanlar Afrika'da çocukların açlıktan öldüğü düşünülürken, açları beslemek için mal fazlasını kullanmanın mantıklı görünebileceğine dikkat çekiyor. Ancak bu yöntemle her zaman 'doğru yere doğru gıdanın' ulaşmadığı belirtilerek, en etkili yöntemin, nakit para yardımıyla en ucuz kaynaktan gıda alınmasını sağlamak olduğu sonucuna varıldığı bildiriliyor. İngiltere ve İsviçre gibi bunu yapmaya istekli ülkelerin yardımlarının, verim sağladığına dikkat çekiliyor. Yardımların yaklaşık yüzde 75'i ABD'den geliyor.

Amerikan yasalarına göre gönderilen gıdaların büyük kısmının, Amerikalı çiftçilerce üretilmesi, ABD'de işlenmesi ve Amerikan gemileriyle nakledilmesi şart. Rapora göre zengin ülkeler gıda yerine nakit verirlerse, yoksullara yardım için yılda 750 milyon dolarlık ek kaynak sağlanacak. OECD, bu araştırmanın yardım veren ülkeleri bu konuyu bir kez daha düşünmeye iteceğini umuyor.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=63&devami=10688#haber_basi

Yazık bu çocuklara

29.09.2005 / Birgün

SİNAN K. BİLGENOĞLU - İSTANBUL / Uluslararası Zihinsel Engellilik ve Psikiyatride İnsan Hakları Kurulu'sunun (MDRI) yürüttüğü "Kapalı Kapılar Ardında: Türkiye'nin Psikiyatri Kurumları, Rehabilitasyon Merkezleri ve Yetimhanelerinde İnsan Hakları İhlalleri Projesi"nin raporu dün açıklandı. Rapor, kurumlarda kapalı ve kamuoyunun bilgisinden uzakta tutulan psikiyatrik rahatsızlıkları bulunan hastaların ya da zihinsel engellilerin işkenceyle eşdeğer tedavi ve bakım uygulamalarına maruz kaldığı dile getirildi.

YASALAR İHLAL EDİLİYOR

Rapor, Türkiye'nin Avrupa İşkenceyi Önleme Konvansiyonu, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, kabul edilmiş başka uluslararası insan hakları ve engelli hakları standartlarını da ihlal ettiği durumları ortaya koydu.

MDRI'nin kurucusu ve yöneticisi Eric Rosenthal çalışma yaptıkları Peru, Macaristan, Meksika, Uruguay Rusya gibi ülkelerde de engelli insanların tedavi sürecinde, benzer kötü manzaralarla karşılaştıklarını belirtti. Zihinsel ve Fiziksel engellilerin de herkes gibi hakları bulunduğunu hatırlatan Rosenthal, bu amazla mücadele ettiklerini söyledi. Herkesi sorumluluğa çağıran Rosenthal "Bütün bu muameleler uluslararası insan hakları hukuku tarafından yasaklanmıştır. Yıllar alacak bu düzenlemeler için hükümetin güvence vermesi lazım. Türkiye isterse bu sorunları yarın durdurabilecek kapasiteye sahip" diye konuştu.

İKİ YILDA 5 ARAŞTIRMA GEZİSİ

Araştırmada; Elizabeth Bauer (MA, Michigan Eyaleti Eğitim Konseyi), Nevhiz Calik (JD, Avukat, Alaska Temyiz Mahkemesi), Arlane Kanter (Syracuse Üniversitesi Hukuk Profesörü), Şehnaz Layikel (Hasta yakını, MDRI Türkiye Çalışanı), Dr. Robert Okin (San Francisco Hastanese Psikiyatri Bölüm Başkanı), Clarence sundram MDRI Yönetim Kurulu Başkanı) gibi isimler bulunuyor. Eylül 2003 ve Temmuz 2005 arasında farklı disiplinlerden gelen araştırmacıların birlikte yürüttüğü beş araştırma gezisinin ürünü olan çalışma, uluslararası insan hakları hukuku çerçevesinde değerlendirilmiş. Araştırma, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi ile Ankara, İstanbul Marmara ve İzmir Dokuz Eylül Tıp Fakülteleri Hastaneleri'nde gerçekleştirildi. Raporda, Türkiye'deki rehabilitasyon merkezleri ve yetimhanelerde yaşanan ihlaller şöyle özetlendi:

"Kurumlarda kapalı ve kamuoyunun bilgisinden uzakta tutulan psikiyatrik rahatsızlıkları olan ya da zihinsel engeli bulunan kişiler işkenceye eşdeğer tedavi ve bakım uygulamalarına maruz kalmaktadır. Kurumlarda hapsedilme koşullarının dünyanın pek çok yerinde yaygın bir şekilde insanlık dışı ve aşağılayıcı olarak görülmektedir. Bu rapor, Türkiye'nin kabul ettiği insan hakları ve engelli hakları standartlarını ihlal ettiğini

ortaya koymaktadır. Türkiye'de kurumlarda yatılı olarak kabul edilen zihinsel engelli ya da psikiyatrik sorunları olan insanların gelişigüzel bir şekilde (yasal düzenleme olmaksızın) kapatılmasını ya da onay vermedikleri tedavilere maruz kalmasını önleyici herhangi bir yasa ya da süreç bulunmamaktadır. "

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=56&devami=10734#haber_basi

28/09/2005

Irak'ta yoksullar unutuldu

BİRGÜN

Dünya Gıda Programı (WFP), Irak'taki milyonların gıda ihtiyacını karşılama çalışmalarının finansal sınırlılıklar nedeniyle sıkıntılarla karşılaştığını belirtti.

WFP'nin Amman'daki Irak programı yöneticisi Calum Gardner'a göre, programın gerektirdiği paranın şimdiye kadar sadece yüzde 44'ünü alabildi. Proje, şimdiye kadar 1,7 milyon Iraklıya yardım etti. Gardner, "Çok geçmeden bu yardımları almamız gerekiyor. Çünkü eğer daha fazla zaman geçerse, milyonlarca Iraklıya yardım etmeyi durdurmak zorunda kalacağız" şeklinde konuştu.

Program, yarısı çocuklardan oluşan ve çoğunluğu yetersiz beslenme ve su kaynaklı hastalıklara yakalanmış 3 milyondan fazla yoksul Iraklıya yardım amacını taşıyor. Gardner, "Aralık 2005'te sona erecek programı tamamlamak için yaklaşık olarak 66 milyon dolar gerekiyor" diyerek, şimdiye kadar sadece yaklaşık 30 milyon dolar alabildik ve bu önemli projeyi korumak için acil olarak önlem alınması gerektiğini söyledi. Ticaret Bakanlığı yetkilileri, Irak'a yapılan yatırımların yeniden inşa ve güvenlik projelerine gittiğinden ve bunun sonucunda da sağlık ve gıda desteği alanlarına az para ayrıldığından yakındı.

Üst düzey bakanlık yetkilisi Ahmet Abdül Walled, "Milyonlarca Iraklı ölüyor ve tüm dünyadan acil bir desteğe ve eyleme ihtiyaç var. Ancak politika ve güvenlik sorunları aç ve yoksul insanları unutturuyor" dedi. WFP'nin çalışması 2004 yılının Eylül ayında başlatıldı ve şimdiye kadar binlerce insana yardım edildi.

Bağdat'ta yaşayan ve dört çocuk annesi olan 37 yaşındaki Hind Salmany, programın kendisine, ailesine ve yetersiz beslenme nedeniyle hasta olan çocuğuna çok yardım ettiğini belirterek "Eğer program durdurulursa, ben de başkentin caddelerinde sevdiklerim için yardım dilenmek zorunda kalacağım" dedi.

WFP'nin Ticaret Bakanlığı ve Planlama ve Kalkınma İşbirliği Bakanlığı ortaklığı ile yaptığı araştırmaya göre, Iraklı çocukların yüzde 27'sinden fazlası, hükümetin yardım dağıtımından ve uluslararası insani yardım kuruluşlarından aylık yiyecek payı almalarına rağmen, kronik olarak yetersiz besleniyor.

Planlama ve Kalkınma İşbirliği Bakanlığı'ndan üst düzey yetkili Mustafa Nader, 240 binden fazla yetersiz beslenen Iraklı çocuğun ciddi bir tehditle karşı karşıya olan bu programa bağlı olduklarını söyledi. Iraklılar, programın durmasından ve çocuklarının durumlarının kötü bir biçimde etkilenmesinden korkuyor.

Ebu Azzam öldürüldü iddiası

IRAK'taki El Kaide yapılanmasının iki numaralı ismi Ebu Azzam'ın, Bağdat'ta Irak ve Amerikan askerlerinin ortak operasyonu ile pazar günü öldürüldüğü iddia edildi.

Iraklı ve Amerikalı yetkililer, Filistin kökenli Ebu Azzam'ın yapılan bir ihbar üzerine Bağdat'ta saklandığı çokkatlı bir binaya düzenlenen operasyonla öldürüldüğünü belirttiler. Irak Ulusal Güvenlik Danışmanı Muvaffak El Rubai, Irak'a nisanda sızan Ebu Azzam'ın çoğu araçlara yerleştirilen bombalı saldırılarda hayatını kaybeden 1200 kişinin ölümünden sorumlu tutulduğunu söyledi. New York Times gazetesi de Ebu Azzam'ın öldürüldüğü operasyonda Merkezi Haberalma Teşkilatı'nın (CIA) da rol aldığını yazdı, ancak bu doğrulanmadı. Ebu Azzam'ın öldürülmesi Irak'taki El Kaide yapılanmasına karşı büyük bir darbe olarak niteleniyor.

Öte yandan, NATO Irak'ta eğitim amacıyla karargâh açtı. NATO Genel Sekreteri Jaap de Hoop Scheffer, Bağdat'ta İttifak'ın Irak temsilciliğinin karargâhının açılışını yaparak Iraklı subayları eğitecek bir programla yükümlü karargâh binasının önünde İttifak bayrağının göndere çekilme törenine katıldı. Bağdat'taki NATO karargâhı, Amerikan ve İngiliz büyükelçilikleri ile Irak hükümetini de barındıran geniş güvenlik önlemleriyle çevrili "yeşil alan" içinde bulunuyor. Jaap de Hoop Scheffer, 21 Eylül'de New York Times gazetesine verdiği demeçte, yakında NATO bayrağını Bağdat'taki dev kompleksin üzerinde göndere çekeceğini söylemişti.

Bu arada Irak'ta, yüzlerce polis adayının oluşturduğu kalabalık içinde bir kişi kendini havaya uçurdu. Bağdat'a 65 kilometre uzaklıktaki Bakuba'daki polis kayıt merkezinde meydana gelen olayda 10 kişinin öldüğü, 26 kişinin yaralandığı belirtildi.

'Irak Anayasası iç savaşa yol açabilir'

ULUSLARARASI Kriz Grubu'ndan Irak'ın anayasa taslağı konusunda ciddi uyarılar geldi. Uluslararası Kriz Grubu'nun raporunda, 15 Ekim'de yapılması öngörülen anayasa referandumunun muhtemelen olumlu sonuçlanacağı ve bunun ülkeyi bölünme tehlikesiyle karşı karşıya bırakacağı yönünde bir tahmine de yer veriliyor.

Uluslararası Kriz Grubu'na göre, her ne kadar Washington, Irak'ın toprak bütünlüğünden yana olduğunu sürekli olarak dile getirirse de ülke, Şilen bölünme ve iç savaşa doğru gidiyor. Örgüt, Sünniler, Şiiler ve Kürtler arasında mutabakat sağlamak için, ABD'ye 15 Ekim'e kadar çalışmasını tavsiye ediyor.

Uluslararası Kriz Grubu'na göre böyle bir adım, Şiilerin bölgede başat güç olmasından ve ülkedeki Baas unsurlarının temizlenmesinden çekinen Sünnileri rahatlatabilir. Kriz Grubu'nun raporunda, Washington'un anayasa konusunda belirlenen takvime uyulması konusunda baskı yapması ise, gelecek yıl ülkeden büyük miktarda asker çekmeye yönelik bir plan olarak yorumlanıyor. **Dış Haberler**

27/09/2005

Zengin-yoksul uçurumu 112 kata çıktı

BİRGÜN

Dünyadaki zengin-yoksul uçurumu geçen yıla göre biraz daha büyüyerek bu yıl 112 kata ulaştı. IMF'nin ülkelerin satınalma gücü paritesine göre kişi başına gelirleriyle ilgili verileri, kişi başına geliri 66 bin 821 dolarla en yüksek ülke olan Lüksemburg ile 596 dolarla en düşük gelire sahip ülke Malavi arasında 2004 yılında 111.7 kat olan fark bu yıl 112.1 kata kadar yükseldi. Türkiye 177 ülke arasında 7 bin 958 dolarla 74'üncü sırada yer aldı. Türkiye ile en zengin Lüksemburg arasında 8.3 katlık bir gelir farkı oluştu. En

düşük gelire sahip Malavi ile Türkiye arasında ise Türkiye lehine 13 katlık bir fark oluştu. Ancak Türkiye'de kişi başına düşen gelir 9 bin 388 dolar olan dünya ortalamasının oldukça altında kaldı.

Satınalma gücü paritesine göre kişi başına düşen gelirden Lüksemburg'u 41 bin 941 dolarla Norveç ve 41 bin 571 dolarla ABD izledi. En yüksek kişi başına gelire sahip olan ilk 10 ülkenin satınalma gücü paritesine göre toplam milli geliri 14 katrilyon 766 milyar dolar olarak hesaplandı.

Dünya nüfusunun sadece yüzde 5.7'sini barındıran söz konusu 10 ülke 59 katrilyon 563 milyar dolar olan dünya GSYİH'sinden yüzde 25 oranında bir pay aldılar. Dünya nüfusunun yüzde 94.3'ünü barındıran 167 ülkenin dünya GSYİH'si içerisindeki payı ise yüzde 75 düzeyinde kaldı.

İşsizler ordusuna 11 bin yeni kayıt!

DİE'nin açıkladığı Hane halkı İşgücü Anketi'ne göre, işsizlik oranı yüzde 9.1 gerilerken, 337 bin ilave istihdam yaratılmasına karşın işsiz sayısında 11 bin artış oldu. DİE'nin bu yıldan itibaren hareketli üçer aylık dönemler itibarıyla 'her ay' açıkladığı Hane halkı İşgücü Anketi'nin **Mayıs - Haziran - Temmuz 2005** dönemini kapsayan 'Haziran 2005' sonuçlarına göre, Türkiye'de işsizlik oranı, bu yıl Haziran ayı itibarıyla yüzde 9.1'e geriledi. Bu arada Haziran ayında 337 bin ilave istihdam yaratılmasına karşın, işsiz sayısı 11 bin kişi arttı. Buna göre 2005 Mayıs ayı itibarıyla toplam 22 milyon 721 bin kişi olan istihdam edilenlerin sayısı, Haziran 2005'te 23 milyon 58 bin kişiye yükseldi. Resmi işsiz sayısı ise toplam 2 milyon 294 bin kişiden, 2 milyon 305 bin kişiye çıktı. Ankete göre, Türkiye'de istihdam edilen 23 milyon 58 bin kişinin yüzde 52.3'ü ise kayıt dışı çalışıyor. Haziran döneminde kentlerdeki işsiz sayısı 1 milyon 779 bin, kırsal bölgede ise 526 bin kişi olarak belirlendi.

Açlık sınırı 527 YTL'ye yükseldi

Türk-İş'in 'Açlık ve Yoksulluk Sınırı' çalışmasına göre, aile bütçesinde ağırlıklı harcama grubu olan gıdada fiyat artışı aylık yüzde 1.26 ve 12 aylık yüzde 8.82 arttı. Araştırmaya göre, dört kişilik bir ailenin aylık harcamalarına göre belirlenen açlık ve yoksulluk sınırında artış gözlemlendi. Eylül 2004'te 483 lira 90 kuruş olan açlık sınırı Eylül 2005'te 526 lira 59 kuruşa, yine Eylül 2004'te bin 470 lira 81 kuruş olan yoksulluk sınırı ise Eylül 2005'te bin 600 lira 58 kuruşa çıktı. Buna göre yoksulluk sınırı bir yılda yüzde 9 arttı. Eylül 2005 itibarıyla açlık sınırı geçen aya göre 6.29 lira artarak 526 lira 59 kuruşa, yoksulluk sınırı ise geçen aya göre 20 lira artışla bin 600 lira 58 kuruş oldu. **Birgün Ankara**

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,tarih~2005-09-17-m@nvid~632225,00.asp>

Engelliler için okul liseye konferans salonu

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, dün Bodrum'da eğitim tesislerinin açılışlarını yaptı. İlk olarak Bodrum'un Yahşi Beldesi'nde engelliler için yaptırılan 'Yahşi Eğitim Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezi'ni açan Cumhurbaşkanı Sezer okulu yaptıran Bodrum Zihinsel Engelliler Derneği'ne teşekkür ederek şöyle dedi: 'Burada eğitim göreceğ öğrencilerimizi ve tüm engellilerimizi toplumun ayrılmaz bir parçası olduklarını unutmadan yaşama sıkı sıkı tutunmaya çağırıyorum.'

Ardından Turgut Reis'e geçen Cumhurbaşkanı, işadamı Şevket Sabancı'nın eşi Hayırlı Sabancı adına yaptırılan Çok Programlı Lise'nin 350 kişilik konferans salonu açılışına katıldı. Törende 7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren, eski Genelkurmay Başkanı Emekli Orgeneral İsmail Hakkı Karadayı, Cumhurbaşkanı Sezer'in eşi Semra Sezer, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Kemal Nehrozoğlu, Doğan Holding Yönetim Kurulu Başkanı Aydın Doğan'ın eşi Sema Doğan ile Hürriyet Gazetesi İcra Kurulu Başkanı Vuslat Doğan Sabancı ve eski bakanlardan Kaya Erdem de yer aldı.

'Eğitim geleceğin güvencesidir' diyen Cumhurbaşkanı Sezer, işadamı Şevket Sabancı'nın, eğitim gibi yüce bir amaç için olanaklarını seferber ederek, Türk insanının gönül zenginliğine güzel bir örnek oluşturduğunu belirtti. Sezer, geçen yıl vefat eden işadamı Sakıp Sabancı'yı saygı ve rahmetle andığını kaydetti.

Cumhurbaşkanı Sezer ve 7. Cumhurbaşkanı Evren daha sonra, geçen yıl öğretime açılan okulu gezerek, Şevket Sabancı'dan bilgi aldı.

Bu sırada, halkoyunları gösterisi yapan öğrencileri izleyen Sezer, öğrencilerle anı fotoğrafı çekti.

Türkiye Cinsiyet Adaletinde En Kötülerden

Social Watch raporuna göre, Türkiye, toplumsal cinsiyet adaletsizliğinde dünyanın en kötü on dört ülkesinden biri. En iyi durumdakilerse İskandinav ülkeleri. Fakat, dünyada kadınlarla erkeklere eşit davranan hiçbir ülke yok. Yoksulların yüzde 70'i kadın.

BİA Haber Merkezi

16/09/2005 [Tolga KORKUT](#)

BİA (Montevideo) - Uruguay merkezli uluslararası sivil toplum örgütleri ağı Social Watch'un 2005 raporuna göre, Türkiye toplumsal cinsiyet adaletsizliğinde en kötü durumdaki on dört ülkeden biri. Diğer ülkeler şöyle: **Yemen**, Pakistan, **Fildişi Sahili**, Togo, **Mısır**, Hindistan, **Nepal**, Guatemala, **Suriye**, Cezayir, **Suudi Arabistan**, Lübnan ve **Sudan**.

Toplumsal Cinsiyet Adaletsizliği Endeksi

Dünyanın sosyo-ekonomik durumunu belgeleyen yıllık raporlarını 1996'dan beri yayınlayan Social

Watch, yoksulluğun ölçümünde kullanılmak üzere iki yeni endeksten yararlanıyor. Bunlardan biri Temel Yeterlilikler Endeksi (**BCI**), diğeri de, yoksulluğunu toplumsal cinsiyete dair niteliklerini ortaya koyan Toplumsal Cinsiyet Adaletsizliği Endeksi (**GEI**).

GEI'yi üç kategorideki değerler oluşturuyor: Eğitim, ekonomik etkinlik ve kadınların güçlendirilmesi. Endekse göre ülkeler 1-12 arasında puanlara göre sıralanıyor. 12 puan toplumsal cinsiyet adaletine en yakın olma durumunu gösteriyor.

Buna göre, **Türkiye'nin endeksteği puanı 5**. Toplumsal cinsiyet adaletinde en ileri olan, yani 12 puan alan ülkelerse, Avustralya, Finlandiya, İzlanda, Norveç, İsveç.

Fakat durum ne kadar iyi görünürse görünsün, rapor, **kadınlarla erkeklere eşit davranan hiçbir ülke olmadığı**nı altını çiziyor. Kadınlarla erkeklere sunulan fırsatların eşit olduğu bir tek ülke yok. Rapora göre, **yoksulluğun toplumsal cinsiyet adaletsizliğiyle doğrudan bağlantılı**; dünyadaki yoksulların yaklaşık yüzde 70'i kadın.

Türkiye ortalamanın altında

Eğitim kategorisi, **okuryazarlık, ilköğretim, orta öğretim ve yüksek öğretimde yer alan kadınların erkeklere oranını** inceliyor. **Türkiye**, bu kategoride **ortalamanın altında** kalan ülkeler arasında.

Ekonomik etkinlikse, tarım dışı sektörlerde kadınların oranını ve gelir uçurumunu dikkate alıyor. **Türkiye** bu kategoride de **ortalamanın altında** kalıyor.

Kadınların güçlendirilmesi, kadın profesyonellerin oranı, hükümette ve bakanlık düzeyinde karar verici konumdaki kadınların oranı ve parlamentodaki kadınların oranı altbaşlıklarından oluşuyor. **Türkiye**, bu kategoride, **"en kötü durumdaki ülkelerden"** biri. (TK)

<http://www.bianet.org/2005/09/16/67318.htm>

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid~631293,00.asp>

Türkiye ulusal zenginlikte 22'nci

Doğal kaynaklar, ekilebilir alanlar, ormanlar, üretilmiş sermaye, kent toprağı ve maddi olmayan sermaye gibi verilerle yapılan ulusal zenginlik hesaplamasında Türkiye toplam 3 trilyon 266 milyar dolarla 118 ülke arasında 22'nci, kişi başına düşen zenginlikte ise 47 bin 859 dolarla 46'ncı oldu.

Dünya Bankası, yeni bir bin yıla girerken ülkelerin zenginliğinin nereden kaynaklandığını araştırdı. "Ülkelerin Zenginliği Nereden Kaynaklanıyor" başlığıyla yayımlanan araştırmada, yüzeyin hemen altındaki toprak, orman, orman dışı alanlar, korunan alanlar, ekilen tarım alanları, çayır-otlak ve doğal zenginlik olarak kabul edildi ve her ülke için bu doğal zenginliğin kişi başına düşen kısmı hesaplandı. Ülkelerin sanayisi ve diğer varlıklarıyla kentsel alanlar "üretilmiş zenginlik" olarak esas alınırken, bunların dışında bir de her ülke için maddi olmayan zenginlik ölçümü yapıldı.

Araştırmada Türkiye'de kişi başına düşen doğal zenginlik 3 bin 504 dolar olarak hesaplanırken, üretilmiş sermaye 8 bin 580 dolar, maddi olmayan sermaye ise 35 bin 774 dolar olarak belirlendi. Türkiye'nin kişi başına düşen toplam zenginliği 47 bin 859 dolar

olarak hesaplandı. Buna göre Türkiye'nin toplam varlığına Dünya Bankası 3 trilyon 226.7 milyar dolarlık bir değer biçti.

DİĞER ÜLKELER

Araştırmaya göre toplam zenginlikte ABD 144 trilyon 671.4 milyon dolarla birinci oldu. Ancak kişi başına düşen zenginlikte ise 648 bin 241 dolarla İsviçre ilk sırada yer aldı.

Ulusal zenginlikte ABD'yi 62 trilyon 577 milyar dolarla Japonya, 40 trilyon 813 milyar dolarla Almanya, 27 trilyon 563 milyar dolarla Fransa, 24 trilyon 67 milyar dolarla İngiltere, 21 trilyon 499 milyar dolarla İtalya izledi. Brezilya toplam 14 trilyon 785 milyar dolarla yedinci, Çin 11 trilyon 852 milyar dolarla sekizinci, İspanya 10 trilyon 578 milyar dolarla dokuzuncu ve Kanada 9 trilyon 999 milyar dolarla onuncu oldu.

Kişi başına zenginlikte ise İsviçre'yi 575 bin 138 dolarla Danimarka, 513 bin 424 dolarla İsviçre, 512 bin 612 dolarla ABD izliyor. Almanya 496 bin 447 dolarlık kişi başına zenginlikle beşinci, Japonya 493 bin 241 bin dolarla altıncı, Avusturya 493 bin 80 dolarla yedinci, Norveç 473 bin 708 dolarla sekizinci, Fransa 468 bin 24 dolarla dokuzuncu ve Belcika-Lüksemburg 451 bin 714 dolarla onuncu sırada yer aldı.

ÜLKE	Ulusal zenginlik Milyar dolar
ABD	144.671
Japonya	62.577
Almanya	40.813
Fransa	27.563
İngiltere	24.067
İtalya	21.499
Brezilya	14.785
Çin	11.852
İspanya	10.579
Kanada	9.999
Avusturalya	7.117
Hindistan	6.929

Hollanda	6.708
Kore	6.641
Meksika	6.061
Rusya	5.634
Arjantin	4.991
Belçika-Lüksemburg	4.829
İsviçre	4 4.654
İsveç	4.554
Avusturya	3.951
Türkiye	3.227

Tarih: 12/09/2005

Onların ilk ödevleri hasat

Tarım işçisi çocuklar, yeni eğitim-öğretim yılı başlarken de tarlalardaki görevlerinin başındalar. Okula başlayabilmek için pamuk hasadının bitmesini bekleyen tarım işçisi çocuklar, yaşlıları gibi okul hazırlığı yapamıyorlar. Türkiye tarımının önemli merkezlerinden biri olan Çukurova'ya gelen binlerce tarım işçisinin çocukları, beyaza bürünen tarlalarda çalışarak ailelerine katkı sağlamaya çalışıyorlar. Sabahın erken saatlerinden itibaren aileleriyle birlikte pamuk tarlalarının yolunu tutan çocuklar, okulların açılmasının sevincini buruk yaşıyorlar.

ÖNCE HASAT SONRA OKUL

Bez parçalarından yapılmış pamuk toplama önlüklerini bellerine bağlayıp pamuk toplayan çocuklar, saat 12.00'yi gösterdiğinde kendilerini tarlaya taşıyan traktör römorkunun gölgesine sığınıp yanlarında getirdikleri yemekleri yiyorlar. Patates haşlaması, zeytin, soğan ve tandır ekmeğinden oluşan yemeklerini yedikten sonra yeniden işe koyulan tarım işçisi çocuklar, küçük yaşları na rağmen nasırlaşmaya yüz tutmuş elleriyle pamuk toplarken yine de yüzlerinden gülümsemeyi eksik etmiyorlar. Pamuk hasadının Eylül ayı başında yoğunlaşıp Ekim ayı sonuna kadar devam ettiği Çukurova'dan hasat tamamlanmadan ayrılamayacaklarını belirten tarım işçisi ailelerden Memili Dalkılıç, tarım işçilerinin büyük bir bölümünün çocuklarını okutmaktan yana olduğunu söyledi. Dalkılıç, her

türlü kötölüğün cahillikten geldiğini belirterek, "Çocuklarımızı okutmak istiyoruz, ancak hasat bitmeden buradan ayrılamayız. Çünkü başka geçim kaynağımız yok. Yazın çalışmazsak kışın aç kalırız" dedi. Tarım işçisi çocuklar ise okul alışverişi yapmayı p, okulun ilk günü heyecanını yaşamamalarına rağmen geç de olsa okula başlayacak olmanın sevincini yaşadıklarını söylediler.

KAYIT ALTINA ALINIYORLAR

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) desteğiyle "Pamuk gibi beyaz bir gelecek için" sloganıyla başlattığı proje sayesinde tarım işçisi çocuklar bu yıl ilk kez kayıt altına alınıyor. Bu sayede, bugüne kadar 50 çocuk okula kazandırıldı. Çoğunluğu Şanlıurfa, Gaziantep ve Mardin'den gelen tarım işçilerinin bir bölümü, tarlalara yakın yerlerde kurdukları çadırlarda kışı geçiriyorlar. Bu çocuklar, çadırlarına yakın okullara gidiyor. Okul kayıtları memleketlerinde yapılan çocuklar ise pamuk hasadından sonra memleketlerine dönüp, okullarına devam edecekler.

ÇADIR GEZİSİ SÜRÜYOR

Bu arada, Adana'nın Karataş İlçesi Yemişli Köyü'ndeki merkezde çocukları kayıt altına alan proje yürütücüleri, çadır çadır gezmeyi sürdürüyor. Türkiye'de ilk kez uygulamaya konulan "Mevsimlik Gezici ve Geçici Tarım İşlerindeki En Kötü Biçimdeki Çocuk İşçiliğinin Eğitim Yoluyla Sona Erdirilmesi Projesi" kapsamında çocuklar okula yönlendiriliyor. Ailelerin çocuklarını okula göndermek için ikna edildiği projede, çocukların okula devamlı lıkları da takip ediliyor.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Tehlike 'büyüdü'

Tinerci çocuklar sorunu yıllar boyunca çözümsüz kaldı. İstanbul'un çeşitli semtlerini, eğlence mekânlarının önlerini mesken tutan tinerci çocuklar, artık 'tinerci gençler' olarak karşımızda

Nezih Gürol

Kamuoyu yıllardır tinerci çocukları tartışıyor. İstanbul'da cinayet, yaralama, kapkaç olaylarına karışan, insanların önünü keserek para isteyen bu çocukların rehabilite edilmesi için herkes bir şey söylüyor. Sonuç: Artan tinerci sayısı ve artık çocukluklarını geride bırakan "tinerci gençler.

Para istediler

Ayakta durmakta zorlanan T. (17) ve S. (23) isimli iki genci Kabataş Parkı'nda bulduk. Yanımıza geldiklerinde ilk sözleri, "Para verir misin abi?" oldu. Elleri tinere bulanmış bezleri vardı, küçük pet şişedeki tinerlerini de ceplerine saklamışlardı.

Haber yapmak istediğimizi söylediğimizde önce sert bir şekilde tepki gösterdiler. Biraz sohbet edince, bizi arkadaşlarının bulunduğu parka çağırdılar. Çimenlere uzanmış birkaç genç daha vardı.

Lider gibi karşıladı

İyi giyimli 23 yaşındaki C., sanki bir lider gibi bizi karşıladı. 7 yaşından beri sokaklarda yaşadığını söyleyen C., geçimlerini yolda geçenlerden aldıkları paralarla sağladıklarını söyledi.

1.5 yıldır İstanbul'da olduğunu söyleyen T. de, Bursa Şirameşeler Çocuk Yurdu'nda yetiştiğini ve şarkıcı Doğuş'un yurt arkadaşı olduğunu iddia etti. İzmir, Ankara ve İstanbul'da turladığını anlattı.

S. ise Almanya'da bir olaya karışmış. Ailesinin Almanya'da yaşadığını belirten S., "Almanya'ya beni almazlar. Buralarda bir senedir takılıyorum. Bazen para gönderiyorlar" dedi.

'İş imkânı sağlanmalı'

Sokak çocuklarına yönelik çalışmaları yürüten İstanbul Vali Yardımcısı Mehmet Seyman, 2000'de başlattıkları çalışmalarla 11 bin çocuğa ulaştıklarını belirtti. Seyman, sokakta yaşayan, çalıştırılan çocukların yanı sıra istismara uğramış kız çocuklarına tedavi, koruma, rehabilitasyon, meslek eğitimi ve işe yerleştirme gibi olanaklar sağladıklarını ifade etti.

18 yaşına kadar baktıkları, meslek eğitimi verdikleri çocuklara iş imkânı sağlamakta sıkıntı yaşandığını kaydeden Seyman, özel sektörün bu gençlere duyarlı olması gerektiğini söyledi.

Kendisinin de bir tinerci çocuğa para verdiğini anlatan Seyman, "Bir yemek dönüşü arabadan indiğimde, tinerci çocukla karşılaştım. Bana, 'Bir ekmek parası verir misin?' dedi. Ben de, 'Bozuk yok' dedim. Sonra cebimi karıştırdım. Biraz bozuk para çıkarıp verdim. Sonra gitti. Ben çocukların ruh

hallerini biliyorum" diye konuştu.

Terslemeyin

Seyman, kronik madde bağımlısı çocuk ve gençlerle karşılaştığında ne yapılması gerektiğini de şöyle anlattı:

"Eğer uzaklaşabilme olanağınız varsa hiç cevap vermeden uzaklaşın. Hemen 155'ten polisi arayın. Mobil ekipler çocukları bulur. Kesinlikle ilişkiye girmeyin. Ters sözler söylemeyin."

'Sokakları bize dar edebilirler'

Kurdukları Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı'yla çocuklara yardım ettiklerini belirten Avukat Güney Haştemoğlu ise sorunun yasayla çözümlenemeyeceğini ifade etti.

Haştemoğlu, "Tek yönlü bir yasal çalışmayla veya çocukları bir yerde toplayıp okula göndermek şeklindeki tedbirlerle önlecek bir durum değil. Çok daha fazla sayıda uzmanlık isteyen bir çalışma gerektirir. Polisiye tedbirlerle bu sorunları çözemezsiniz. Yaşam onlara dar edilmiş. O yüzden onlar da bizlere sokakları dar edebilirler" dedi.

Risk altındalar

Okulların son derece ihmal edildiğine değinen Haştemoğlu, şöyle konuştu: "Okul şiddet kaynağı oldu. Okullarda çocuklar para istiyor, arkadaşının elindekini alıyor.

Bütün çocuklar risk altında. Yeni oluşan semtlerde, Ümraniye, Sultanbeyli gibi semtlerde okula devam eden çocukların da büyük bir bölümü risk altında."

Meslek kazandırmalıyız

Umut Çocukları Vakfı Başkanı Yusuf Kulca, "tinerci çocukların" 18 yaşı geçtiğinde büyük sorunlar yaşayacağını yıllardır dile getirdiğini belirterek, "İstanbul'da çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu yaklaşık 1000 - 1500 sokak çocuğunun yaşadığını" söyledi.

Kalabalık yerlerde her zaman karşılaşılabilecek bu çocukların artık tehdit unsuru olduğuna değinen Kulca, "Çocuklar geleceğini düşünmüyorlardı. Gençlerde artık panik var. Mesleği olmayınca her türlü riski alabilirler. Kaybedecek bir şeyleri yok. Acil çözümler tedavi, rehabilite edilerek meslek eğitimiyle yönlendirmek gerekir" diye uyardı.

Önlem almalı

AB'ye üyelik sürecinde gençlik kanunlarının çıkarılması gerektiğini savunan Kulca, bu çocukların sokakların tüm kurallarını öğrenerek büyüdüğünü, önlem alınmazsa lider özellikleriyle evden kaçan yeni çocukları çevrelerinde toplayabileceklerini iddia etti.

HÜRRİYET

04.09.2005

Dar gelirliilere kömür yardımı

Dar gelirliilerinin yakacak kömür ihtiyacının bedelsiz olarak karşılanması amacı ile iki sezon ince başlatılan başlatılan ücretsiz kömür yardımının, bu yıl sürdürülmesine yönelik çalışmalar tamamlandı.

Bakanlar Kurulu kararına göre, geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da fakir ailelere toplam 1.5 milyon ton kömür yardımı yapılacaktır.

Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ) Genel Müdürlüğü tarafından başlatılan sevkiyatın en geç Ocak ayına kadar tamamlanması öngörülmüş. Dağıtım işlemlerinin sağlıklı yapılabilmesi özellikle ilk yıl için yaşanan olumsuzlukların bu yıl yaşanmaması için yeni bayilikler verilecek.

Bayi portföyünü genişletme kararı alan TKİ Genel Müdürlüğü, Ege ve Tunçbilek kömür işletmelerinde kömürün dağıtımını için yeni bayilikler vermeyi kararlaştırdı. Buna yönelik ihale TKİ tarafından ilan edildi.

TKİ'nin belirlediği kriterlere uyanlar, bayilik taleplerini belirtilen süre sonuna kadar söz konusu işletmelere yapabilecekler.

Dar gelirli ailelere yapılacak kömür yardımında, oluşturulan plan doğrultusunda ilk kömür sevkiyatı kış aylarının erken yaşandığı bölgelerden başlatılarak daha sonra diğer bölgelere yaygınlaştırılacak

BİRGÜN

11/09/05

'Durakkonu' sakinlerine TMMOB sahip çıktı

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) İstanbul İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri Meftun Gürdallar ve Mücella Yapıcı, kentsel dönüşüm projesi kapsamında kirada oturdukları gecekonduları yıkılınca, durakta yaşamak zorunda kalan 9 ailenin durumunu, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Emlak İstimlak Daire Başkanı Mahmut Kocameşe ile görüştü.

Durakkonu sakinlerinden Turan Yön'ün de katıldığı, yaklaşık iki saat süren toplantının ardından bir açıklama yapan Meftun Gürdallar, şöyle dedi: "Hiç kimse 40-50 milyar verip mülk sahibi olmaya zorlanamaz. Gecekondulara sahiplerine ev, hiçbir belgesi olmayanlara moloz bedeli verilmiştir. Gecekondularda kirada yaşamak zorunda olan aileler yok sayılmıştır. Ev bulmamız halinde durakta yaşayan vatandaşlara süresiz kira yardımı yapılacağı söylendi. Ama bu insanlar dilenci olmadığı için teklifi kabul etmedi. Onlar, devletin konutlarından ödeyebilecekleri kadar kira ile ev istiyorlar. Bir takım insanlara kiralık konut verildiğini de biliyoruz. Ülkemizde bunun yasal altyapısı mevcuttur. TMMOB olarak sonuna kadar konunun takipçisi olacağız."

Gürdallar gelişmeleri aktarmak için 13 Eylül günü Güzeltepe otobüs durağında bir basın açıklaması yapılacağını duyurdu.

"EVİMİZ OLSA, 3 GÜN UYURUM"

Öte yandan yaklaşık 2 aydır durakta yaşayan 9 ailenin 24 saati toz, toprak, susuzluk ya da yağmurla mücadele içerisinde geçiyor. 'Durakkonu'nun 10 yaşındaki sakini Yağmur "Banyo yapmadan nasıl okula gideceğim, burada nasıl ders çalışacağım? Bir evimiz olsa 3 gün yatıp dinleneceğim, başka hiçbir şey yapmayacağım" diye konuştu.

Evrensel – 07.09.2005

Sokağa mahkumlar

Katrina kasırgası nedeniyle yerle bir olan eyaletler boşaltılırken felakatedeler sokağa mahkum ediliyor. 1 milyondan fazla kişinin aylarca evine dönemeyeceği kaydedildi. Hükümet yardımlarının yetersiz olması nedeniyle felakatedeler otellere ya da tanıdıklarının yanına sığınmak zorunda kalıyor. Ancak evsizlerin çoğunu kasırgadan önce felaket bölgelerini terk edemeyen yoksullar oluşturuyor.

Louisiana'da 50 bin kişiye çadır yardımı yapıldığı duyuruldu, ancak bu toplam evsiz sayısının çeyreğine bile denk gelmiyor. Mississippi'de çadırlara yerleştirilen sayısı ise yalnızca 15 bin.

Komşu kentler evsiz doldu

New Orleans'da polis kentin boşaltılmasını isterken kimsenin kente geri alınmayacağını belirtmişti. Felakatedeler, civar kentlere akın ediyor. Teksas Valisi Rick Perry, çok sayıda evsizin kente geldiğini belirtmek şehrin daha fazla evsizi kabul edemeyeceğini söyledi. Houston'a da 9 bin kadar evsizin gittiği bildiriliyor. Kasırgadan en çok etkilenen New Orleans'ın polisi, her şeyin yerle bir olduğu kentte kimse kalmaması gerektiğini bildirdi. Emniyet Müdür Yardımcısı Warren Rile, "Burda kalmanın hiçbir anlamı yok. İş yok, gidecek ev yok, otel yok, kent Katrina kasırgası yüzünden tamamen tahrip oldu" dedi. Belediye Başkanı Ray Nagin, kasırgada 10 bin kişinin ölmüş olabileceğini söyledi. Salt Lake City ya da Minnesota'ya gönderilen felakatedelerin duruma alışamayarak ikinci bir şok yaşama tehlikesine dikkat çekiliyor.

Öte yandan, ABD'nin Irak'taki askeri gücünde yer alan 3 bin 300 kişilik Mississippi Ulusal Muhafızları'nın, Irak'ta kalacakları açıklandı.

İki fırtına geliyor

Atlantik Okyanusu'nda Maria kasırgasının güçlendiği, ayrıca Nate adı verilen yeni bir fırtınanın daha olduğu bildirildi. Amerikan Ulusal Kasırğa Merkezi, 1 Haziran'da başlayan ve 30 Kasım'da bitecek olan Atlantik kasırğa mevsiminde ortaya çıkan 14. tropikal fırtına olan Nate'in merkezinin Bermuda'nın 515 kilometre güney-güneybatısında olduğunu ve yavaş ilerlediğini açıkladı.

Tarih: 07/09/2005

Almanya'da yabancılar mesleksiz

Alman hükümetinin göç ve uyum sorumlusu Marieluse Beck, "ülkede yaşayan yabancı öğrencilerin eğitim durumunun çok kaygı verici olduğunu" söyledi. Beck, Berlin'de düzenlediği basın toplantısında, yabancı gençlerin yüzde 40'ının meslek diploması olmadığını belirterek, "Bu felaket gittikçe büyüyor" dedi. Marieluse Beck, yabancı gençlerin eğitim görmeleri için her koşulda teşvik edilmesi gerektiğini ifade ederek, yerel seçimlerde de yabancılara seçme hakkı verilmesi gerektiğini yineledi.

Berlin'de yaşayan yaklaşık 36 bin Türkiyeli gençten sadece 490'ının meslek eğitimi gördüğünü kaydeden Beck, her 5 yabancı öğrenciden birinin de herhangi bir diploma almadan okulu terk ettiğini söyledi. Beck, "Yaşlanan bir toplumun, göçmenlerin potansiyelinden istifade etmemek gibi bir lüksü olamayacağını" kaydetti.

Yabancı çocuklar için okullarda Almanca eğitimi olanaklarının daha da artırılmasını isteyen Beck, yeni göç yasasında öngörülen Almanca kurslarını ise olumlu bir gelişme olarak değerlendirdi. Almanya'da yabancı kökenli 14 milyon kişinin yaşadığına işaret eden Beck, ülkede doğan her 4 çocuktan birinin ebeveynlerinden birisinin yabancı olduğunu belirtti.

GENÇLER UMUTSUZ

Almanya'da yapılan bir araştırma, gençlerin yüzde 90'ının, siyasi partilerin gençlerin çıkarlarını iyi şekilde temsil etmediğini düşündüğünü ortaya koydu. Gençlik dergisi Bravo tarafından yapılan araştırmaya göre, yaşları 14 ile 17 arasında değişen gençlerin yüzde 90'ı, partilerin gençlerin çıkarlarını iyi şekilde temsil edemediğine inanıyor. Almanya'nın doğusundaki eyaletlerde siyasi partilerin çalışmalarından memnun olan gençlerin oranının sadece yüzde 5, ülkenin batısındaki eyaletlerde ise yüzde 11 olduğu belirtildi. Araştırmada ayrıca, gençlerin yüzde 83'ünün emeklilik sisteminin geleceğini iyi görmediği için gelecekte emekli maaşı alabileceğine de inanmadığı kaydedildi.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Tarih: 07/09/2005

Her dakika bin 200 çocuk ölüyor

Birleşmiş Milletler 2005 İnsani Gelişmişlik Raporu, fakirlik ve açlıkla mücadele eden insanların ürkütücü tablosunu gözler önüne seriyor. Üstelik bu trajediyi, sadece 'çok uzak bir ülke' ya da 'bir avuç insan' paylaşmıyor. Dünyanın çok büyük bir kısmı aç ve susuz, can çekiyor... BM Genel Sekreteri Kofi Annan ve BM Kalkınma Programı Başkanı Kemal Derviş'in

açıkladığı rapora göre, 2015 yılında, 800 milyondan fazla insan, fakirlik ve açlıkla mücadele edecek.

» 2.5 milyar insan günde iki dolardan daha az parayla yaşıyor ve dünya gelirinin sadece yüzde 5'ni kullanıyor.

» 2.6 milyar insan sağlıksız koşullarda yaşıyor.

» 850 milyon insan yetersiz besleniyor.

» 800 milyon kişi okuma yazma bilmiyor.

Siz bu yazıyı okurken geçen her dakikada bin 200 çocuk ölüyor. Bu da, ayda 3 tsunami faciası ediyor. Rapora göre, aslında dünyada her gün görünmeyen ve önlenabilir bir felaket yaşanıyor. Fakirliğin getirdiği felaket, çok yakında, ama medya ilgisinden çok uzaklarda bir yerlerde yaşanıyor...

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Tarih: 07/09/2005

Yıktırmadılar, yaktılar

İstanbul Kağıthane'de yıkım ekiplerine direnen bazı kişiler, evlerini ateşe verdi. Yahya Kemal Mahallesi'nde iki sokakta bulunan evlerden 60'ı hakkındaki yıkım kararı nedeniyle belediye ekipleri, sabah bölgeye geldi. Ekipler, evlerden 3'ünü yıktı. Bu sırada bazı kişiler, yıkım ekiplerine direnerek evlerini ateşe verdi. Buradaki 8 evde çıkan yangınlar itfaiye tarafından söndürülürken, olayda yaralanan olmadı. Güvenlik önlemleri alan polis, bazı kişileri gözaltı na aldı. Olayın ardından yıkım ertelendi. Öte yandan bazı kişiler, evlerindeki eşyayı yakındaki parka taşıdı. Kağıthane Belediyesi görevlileri de mahalle sakinlerine yemek dağıttı.

Bu arada Eyüp'te de 14 villanın yıkımına başlandı. Göktürk Beldesi'nde Hazine ve orman arazisi üzerine inşa edildiği belirtilen 14 villanın yıkımı için İstanbul Büyükşehir Belediyesi İmar Müdürlüğü'ne bağlı ekipler, jandarma desteğinde sabah saatlerinde bölgeye geldi.

EYÜP'TE DE GERGİNLİK

Ekiplerin çalışması sırasında, bir evin yanına iş makinelerinin getirilebilmesi amacıyla başka bir evin bahçe duvarı yıkılmak istendi. Buna tepki gösteren ev sahipleri ile jandarma arasında bir süre gerginlik yaşandı. Yıkım ekipleri, daha sonra başka bir yol kullanarak yıkılacak eve ulaştı. Bu arada bazı kişiler, yıkım ekipleri ile güvenlik önlemi alan

jandarma ve gazetecilere taş attı. Çoğu kaba inşaat halindeki villaların yıkımı başladı.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Evrensel – 06.09.2005

Amerikan rüyası

Gazeteler Katrina Kasırgası felaketinde Amerikalı yönetici ve yetkililerin sınıfta kaldığını yazıyor.

Buna neden olarak da kasırgada mahsur kalan onbinlerce insanın tahliyesi için ancak 6 gün sonra kurtarma operasyonunun başladığını gerekçe gösteriyor.

Ama New Orleans'ta görev yapan bir polis, "kendilerine kurtarma emri değil, ortaya çıkmış cesetleri suya itme emri verildiğini" söylüyor.

Aslında Amerikan sisteminin tüm pisliği suların üzerinde sürükleniyor.

Televizyon ekranlarından o dehşet görüntüleri akıyor.

Felaketin korkunç yüzüyle yıkılmış, korkmuş suratlar.

Çaresizlik içinde donup kalmış insanlar.

Hem de üç beş değil, onbinlerce insan.

Tüm görüntülerde ortak olan bir yan var.

Hepsinde siyahlar ve yoksullar.

Rakamlar New Orleans'ta yaşayan 1.5 milyon kişinin 500 bininin yoksulluk sınırının altında olduğunu söylüyor.

İşte o zaman da felaketin ve onun şahsında Amerikan rüyasının gerçek yüzü ortaya çıkıyor.

Bu insanlar felaket anında kurtarılması gerekli acil "şeyler" arasında yer almıyor.

Kurtarılmazlar olur.

Çünkü onlar zaten yaşarken kurtarılmamaya terk edilmişler grubudur!

Bu tablo, Amerikan rüyasının gerçek suratıdır.

Bir yanda altın musluklarda ayak yıkayanlar...

Öbür tarafta aç ve yoksul insanlar!

***

Şeker hastaları için insülin bile yok diyor, kadının biri.

İlaç yok. Kayık yok. Ekmek, su yok. Yardım yok.

Oysa bomba lazım olsaydı anında gelirdi.

Pentagon'dan yüzlerce uçak havalanırdı.

Ve oraya anında binlerce tonluk bombalar, zehirli gazlar bırakılır, sonra da silah ve ölüm tüccarları binlerce kişinin öldürülmesini kutlar, "akıllı bombaları" kutsardı!

Olsun, insülin yoktuysa da, bol ve sınırsız miktarda bomba vardı!

Yardım ekipleri yoktuysa da, işgal kuvvetleri hazır ve alarm halindeydi!

Kayık yoktuysa da nükleer denizaltılar çoktu!

New Orleans'a kadar gidilemediyse de, aya gidilmişti!

Amerikan rüyası!

İnsan öldürmeye para da adam da çok...
Kurtarmaya, yaşatmaya ödenek yok!
Ekmek, su, ilaç yok.
Akıllı bomba çok!
Oysa nasıl anlatır Amerika?
Fırsatlar ülkesidir!
Amerika fırsatları kullanmayı bilenlerin cennetidir.
Bu bakımdan yağmacılara şaşırmamak gerekiyor.
Onlar sadece bu fırsatlar ülkesinde fırsatları değerlendiriyor!
1.5 milyon nüfuslu kentte 1 milyon kişi önceden kenti terk etti.
Terk edemeyenler gidecek yeri ve parası olmayan siyahlar ve fakirlerdi.
Ama zaten Amerikan rüyasında onların adı sanı geçmezdi!

e-posta: sarpdere@gmail.com

Güneydoğu ABD ve Katrina Mültecileri

ABD medyası Katrina kasırgasının bir süre tahliye edilebilen siyah Amerikalılara "refugee" yani mülteci dedi; 10 gün sonra "tahliye edilenler" tanımını keşfetti, cumhuriyetçi iktidarın "ABD'nin güneydoğusu"nun nasıl yok saydığını yeniden hatırlattı.

BİA Haber Merkezi

05/09/2005 [Murat UTKU](#) ► muratutku@yahoo.com

BİA (İstanbul) - Louisiana, Amerikan tarihinin en büyük felaketiyle boğuşuyor. Eyaletin en önemli kenti New Orleans sular altında. Yıllarca blues tınlarına ilham veren Missisipi nehri, Katrina kasırgası sonrasında şehrin sokaklarına, ağırlıkla siyah insanların yaşadığı evlere doldu.

Şu ana kadar kaç kişinin öldüğüne dair net bir açıklama yapılmadı, ancak ölenlerin sayısının on binleri bulabileceğinden korkuluyor.

Luisiana Eyaleti, tek başına felaketle mücadele edebilme gücüne sahip değildi. Üçte ikisini siyah ve yoksul insanların oluşturduğu nüfus yapısıyla New Orleans aslında Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) "güneydoğusu".

Amerikan medyasında da kentten coğrafi olarak bu şekilde söz edilmesi, aslında eyaletin ekonomik yapısı açısından Türkiyelilere kendi ülkeleri ile ABD'nin bu bölgesi arasında bir paralellik kurma şansı veriyor.

Cumhuriyetçi ırkçılık

ABD Hükümetinin, ve bizzat W. George Bush'un olaylar sırasındaki tavrına ilişkin hepimiz fikir

sahibiyiz. Hükümetin afete müdahalede gecikmesi, ağırlıkla siyahların zarar gördüğü bir eyalette, beyaz polisin ve bölgeye çok sonradan intikal eden askeri birliklerin siyahlara karşı takındığı tutum "cumhuriyetçi ırkçılık" konusunda ciddi fikir veriyor aslında. Medya da aynı kanaatte: "Yağmacı zenciler" tam gün ekranda.

Siyah bakan aldatmacası

New Orleans'ın siyah belediye başkanı **Ray Nagin** ise her gün televizyon ekranlarından Bush'a ve tüm Amerika'ya sesleniyor: "Hey Amerikalılar, hey Beyaz Saray, tepemizde bir Boeing ile dolaşarak ya da televizyon ekranlarından boş boş bakarak olmuyor. Hani askerler nerede? Şimdi buradan tekrar ediyorum, kışınızı kaldırın ve benim insanlarıma yardıma koşun..."

Aynı gün ABD hükümetini temsilen, bir bakan da **Washington**'dan canlı yayınlarda başkent muhabirlerinin sorularını yanıtlıyordu. ABD'nin ilk siyah kadın Dışişleri Bakanı **Condoliza Rice**, yüzünde ağlamaklı bir ifadeyle büyükbabasının New Orleanslı olduğunu, kendisine çocukken Mississippi kıyısında şarkılar söylediğini, bu yüzden hükümetin olayda ilgisiz kalmasının mümkün olmadığını anlatıyordu. Hükümet medyayla beraber bir oyun oynuyordu.

Irak işgaline kafayı takmış durumdaki Bush, ülkedeki afetler ve felaketlerle mücadele etmekle görevli "**Ulusal Muhafızları**" **Irak'a gönderince, kent merkezindeki Super Dome**"da mahsur kalan siyah Amerikalılar perişanlığın, açlığın ve sefaletin Beyaz Saray'dan duyulmayan repliklerini tekrar ediyorlar duraksız.

Mülteci ne demek?

Katrinan'ın uğradığı kentler hala tahliye edilemiyor. Kurtarılabilenler ise Texas'ın Houston şehrine ve diğer bölgelere gönderiliyor. Peki onlara Amerikan medyası onlardan bahsederken hangi tabiri kullanıyor?

Medya ilk beş gün boyunca kentten tahliye edilenler için ısrarla "**refugee**" yani "mülteci" terimini kullandı. Başta CNN olmak üzere, 24 saat felaket yayını yapan ulusal ve uluslararası kanallar başka yerlere gönderilen felaketzedelere bu sıfatı uygun gördü.

Kimi zaman Türkiye basınında da bu ifadeye yer verildi. Oysa bu çok büyük, altında farklı önyargıları barındıran bir maddi hata. Zira mülteci, kendi ülkesinden başka bir ülkede korunmaya ihtiyacı olan kişidir. **İnsan Hakları İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi**'nin 14. maddesi uyarınca, "**herkes başka bir ülkeye iltica etme ve mülteciliğe başvurma hakkına sahiptir**".

Ama bu bireyin kendi inisiyatifiyle yapabileceği bir başvuru. Her devlet, kendi vatandaşlarının güvenliğini garanti altına almaktan sorumludur.

İnsan hakları yeterince garanti altına alınmış değilse, vatandaşlar işkence ve zulme maruz kalıyorsa pasaportunu taşımadığı bir ülkeye mülteci olarak başvuruda bulunma hakkına sahiptir.

İktidar ve medyada yanlış kabul

Medyanın kurtarılan ve başka bir yere gönderilen Louisianalı felaketzedeler için mütemadiyen mülteci tanımlamasını kullanmasının altında başka etkenler yatıyor. Aslında ABD basını, bu bölgenin

ezilmiş, geri kalmış, ırkçılığa maruz bırakılmış, fakir düşmüş bir yer olduğunun sınırsız bilincinde.

Bu insanların yaşadıklarının ABD hükümetinin umurunda bile olmadığı, **"Yeni muhafazakar"** ya da kısa söyleyişle **neo-con siyasetçilerin** iktidarında da "güneydoğu"ya ilginin iyice azaldığı, insan haklarının hiçe sayıldığı bir yer olduğu, onların ancak bir sığınmacı olabilecek kötü koşullarda yaşamak zorunda kaldıkları aslında farkında olmadan ABD Medyası tarafından da kabul ediliyor.

Kısacası ülke meselelerini bir tarafa bırakıp dünyanın çeşitli yerlerinde işgal faaliyetiyle uğraşan cumhuriyetçi iktidarın fikri, medyanın zikri oluyor.

Sonradan hatanın farkına varıp mülteci yerine "evacuate" yani tahliye edilenle tabiri kullanıldıysa da, aslında hükümet ve basın asıl fikrini ifşa etti.

Biraz ABD medyasına kulak kabartınca, Bush'un emperyal hırslarının, kendi ülkesindeki vatandaşların sorunlarını görmezden gelme eğilimini nasıl güçlendirdiğini anlamak mümkün oluyor. (MU/BA)

Katrina Evdeki "Üçüncü Dünya"yı Açığa Çıkardı

Katrina'nın dünyaya ve ABD'lilere bütün çıplaklığıyla gösterdiği şey, ABD'nin -dünyanın tek süper gücü ve küresel hegemonu olmasına karşın- Üçüncü Dünya'yla sahip olduğu büyük ve giderek büyüyen ortak paydasıydı.

BİA Haber Merkezi

05/09/2005 [Jim LOBE](#)

BİA (New Orleans) - New Orleans'daki binlerce insan gıdasız, susuz, barınaksız halde beşinci günlerine yaklaşırken, hem medya hem de, hiç kuşku yok ki, milyonlarca sıradan yurttaş, devletin ABD tarihinin en kötü doğal afetlerinden birine tepki vermekte nasıl bu kadar ağır kaldığını merak ediyor.

"Böyle sahneleri daha önce de gördüm; ama hep televizyondaydı, hep uzak diyarlardaydı" diye yazıyordu New York Daily News'un muhabirlerinden biri. **"Ama sahneler buraya ait değildi, hep Üçüncü Dünya ülkelerindeydi."**

Bu haftanın en sık rastlanan yorumlarından biriydi bu; özellikle de, Katrina kasırgasının New Orleans'dan Louisiana'ya, Mobile'dan Alabama'ya kadar, ABD'nin Meksika Körfezi kıyısındaki mahallelerde, kasabalarda ve kentlerde yarattığı yıkımı ve insanların yaşadığı sefaleti araştıran, ülkenin kablolu haber ağlarının başhabercilerinin yorumu.

Ama **bu yorumun temel varsayımı -Üçüncü Dünya'nın "uzaklarda bir yerlerde" olması- doğru değildi.** Katrina'nın dünyaya ve ABD yurttaşlarının en temel hizmetleri çaresizce bekleyişlerini izleyen ABD'lilere **bütün çıplaklığıyla gösterdiği şey, ABD'nin -dünyanın tek süper gücü ve küresel hegemonu olmasına karşın- Üçüncü Dünya'yla sahip olduğu büyük ve giderek büyüyen ortak paydasıydı.**

Bir düşünün:

* **Kalkınmakta** olan ülkelerdeki doğal afetlerde olduğu gibi, **Katrina'nın kurbanlarının da ezici çoğunluğu yoksuldu**. Örneğin, New Orleans kentinin yaklaşık üçte biri, yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Öte yandan, kasırganın en sert vurduğu eyaletler Louisiana ve Mississippi'de, **çocuk yoksulluğu oranı ülkedeki en yüksek oran** -yüzde 50'nin üzerinde.

Bu arada, Nüfus İdaresi'nin geçen çarşamba günlük raporuna göre, **ülkedeki yoksulluk oranı, geçen yıl yine yükseldi -art arda dört yıldır yükseliyor- ve yüzde 12.7'ye ulaştı**.

* **Birçok kalkınmakta** olan ülkede olduğu gibi, ABD yoksullarının büyük bölümü, yıllarca ayrımcılık ve baskı görmüş **ırksal ve etnik azınlıklardan** oluşuyor.

Center for American Progress'in (CAP-Amerikan İlerlemesi Merkezi) de işaret ettiği gibi, New Orleans nüfusunun üçte ikisi siyah; ama haberlere göre neredeyse tamamı sular altında kalan ve en çok ölümün gerçekleştiği Aşağı Dokuzuncu Ward mahallesinin **yüzde 98'inden fazlası siyahtı**.

* **Birçok** kalkınmakta olan ülkede olduğu gibi, **ABD'de de zenginlerle yoksullar arasındaki uçurum büyük -aslına bakarsanız, gelişmiş ülkelerdeki en yüksek oran-** ve bu uçurum giderek büyüyor. Ve, Cumhuriyetçilerin kontrolündeki Kongre'nin gelecek haftaki programında, miras vergisinin daimi olarak kaldırarak bir kanun tasarısı var; bu tasarı ülkenin **en zengin yüzde ikilik kısmının servetlerinin tamamını**, devletle hiçbir kısmını paylaşmadan, mirasçılara devretmesini güvence altına alacak.

Bu yürürlükten kaldırma işleminin, Hazine'ye -ve kaynak sağladığı hizmetlere- **10 yılda 1 trilyon dolara mal olacağı** tahmin ediliyor.

* **Birçok** kalkınmakta olan ülkede olduğu gibi, **toplumun en yoksul üyeleri, devlete en yabancılaşmış olanlar; bunun tersi de geçerli** -Federal Acil Durum İdaresi'nin (FEMA) yöneticisi **Michael Brown** bu duruma geçen perşembe günü işaret etti; yani, fırtınanın kurbanları kendi başlarının çaresine bakmak durumunda kalacak.

Başkan George W. Bush'un eski ahabası ve Arap At Derneği'nin kadrolu avukatı olan Brown, New Orleans'da "binlerce" yoksul yurttaşın ölmüş olabileceği tahminlerine dikkat çekti ve "Ne yazık ki, bu, önceden yapılan (boşaltma) uyarılarına kulak asmayan insanlarla açıklanabilecektir" dedi.

Missisipi meclis temsilcisi **Bennie Thompson**, insanların gözden kaçırdığı şeyin "buradaki birçok siyahın kendi taşıtlarına sahip olmaması" olduğunu söyledi. "O zaman, **arabası olmayan birine 'boşalt burayı' dediğinde, ne demiş oluyorsun?** Çoğu insan gidebilecek olanağa sahip değildi."

Gerçekten de, **New Orleans'da yaşayan yarım milyon kişinin üçte birinin arabası yoktu**. Evlerinde kalanlarınsa -kredi kartları, nakit paraları veya FEAM ya da yerel afet birimlerinin sunduğu bir plan olmaksızın- Florida meclis temsilcisi **Stephanie Tubbs**'ın sözleriyle, **"gidecek bir yerleri hiç olmamıştı."**

Tabii, Katrina'nın kurbanlarıyla Üçüncü Dünya'daki benzerlerini birleştiren ortak etkenleri görmek için tam da Katrina gibi ulusal bir afete gerek vardı. Zira, Washington Post'un siyah köşe yazarı **Eugene Robinson**'ın işaret ettiği gibi, New Orleans'ın Mardi Gras şölenlerinden ve "laissez les bon temps rouler"den oluşan **popüler imajı, başka bir gerçekliği, "büyük öfkeyi ve küskünlüğü" gölgeliyordu**.

Yaygın medya, krizle ilgili yaptığı ilk haberlerde, fırtınanın ardından gelen "yağmalara" teessüf etmek dışında, bu konuları gündeme getirmeye gönülsüzdü. En azından bir CNN habercisi **Jack Cafferty**, perşembe günü, gazeteci meslektaşlarını **"odadaki fili... Medyanın hemen hiç gündeme getirmediği, kurbanların ırklarını ve ekonomik sınıflarını"** görmezden gelmekle eleştirene kadar.

Cuma sabahı, Bush bile yıkım alanını şahsen turlayıp ışığı görmüşken, en azından bir tartışma başlayacak gibi görünüyordu -hatta, devletin sağlamayı başaramadığı yiyecek ve diğer ihtiyaçları terk

edilmiş dükkanlardan almak "yağma" sayılıp sayılamayacağı bile.

New York Times'ın birinci sayfa yazılarından biri, "Kaçabilenlerle sıkışıp kalanları belirleyen şeyin, dile getirilmeyen ırk ve sınıf meseleleri olduğuna dair giderek büyüyen bir inanç var" diyordu. "Tıpkı, kalkınmakta olan ülkelerin kırsal kalkınma planlarının başarısızlığının sel ya da kuraklık gibi doğal afetlerde apaçık ortaya çıkması gibi ... **ABD'nin en yoksul kentlerinin bazıları da federal politikalar tarafından savunmasız bırakılmıştır.**"

"Kanunsuzluk, kitlesel yoksulluğun kaçınılmaz eşlikçisidir" diyordu USA Today başyazısında. Yazı hükümetin yoksulların kötü durumunu anlamadaki başarısızlığını vurguluyor ve bölgeden gelen görüntüleri "Üçüncü Dünya'daki mülteci kampları"yla karşılaştırıyordu.

"Üzücü olan şudur ki, New Orleans günün birinde, önünde sonunda, bir şekilde normal hale dönecek ve yoksulları bir kez daha görünmez olacak" diye yazıyordu gazete. "En azından yeni bir afet yeniden vuruncaya kadar." (JL/TK)

* **Jim Lobe** 'un 2 Eylül tarihli yazısını **Tolga Korkut** Türkçeleştirdi.

Tarih: 04/09/2005

ABD'nin yoksul 'kara' yüzü

ABD'yi vuran Katrina felaketinde özellikle New Orleans'ta kurbanların ezici çoğunluğunun siyah ve yoksul olduğunu hatırlatan önde gelen siyah politikacı ve sanatçılar, geciken yardı m çabalarından dolayı suçladıkları ABD Başkanı George Bush'u, "siyahlara karşı duyarsız kalmakla" eleştirdi. Ünlü siyah rahip, politikacı ve insan hakları savunucusu Jesse Jackson, Bush'u "duyarsızlık, şefkatsizlik ve ehliyetsizlikle" suçladı. Kasırga kurbanı Louisiana eyaletinin başkenti Baton Rouge'da konuşan Jackson, New Orleans'ta yardım ve tahliye çabalarının yetersiz kalması nda, kurbanların "siyah ve fakir" olmasının rol oynadığını savunarak, "Bu ülkede, fakir insanların ve siyahların acılarına karşı tarihi bir kayı tsızlık var" dedi. NBC televizyonunca canlı yayı mlanan Katrina kurbanlarına yardım konserine katılan ünlü rap şarkıcısı Kanye West de, "Siyahlar, George Bush'un umurunda değil. Bu ülke, fakirlere, siyahlara mümkün olduğunca yavaş yardı m etmek üzere kurulmuş bir yer" diye konuştu.

CESETLER YENİYOR İDDİASI

Siyah hakları savunucusu Randall Robinson da, New Orleans'taki kasırga kurbanı siyahların, yaşamları nı sürdürebilmek için "cesetleri yemeye başladığı" yönünde haberler geldiğini söyledi. Robinson, The Huffington Post adlı yerel gazetede çıkan yazısında, "Kasırgadan günler sonra New Orleans'taki binlerce siyah, köpekler gibi ölüyor. Kimse onlara yardıma gelmedi" ifadesini kullandı. ABD'nin siyah Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice ise, yardımların gecikmesinde ırkçılık iddialarını reddederek,

"Amerikalıların, kime yardım edip etmeyeceklerine deri rengine göre karar verdiğine inanmıyorum" dedi.

BEYAZLAR ÖNCELİKLİ

Kasırga felaketinin sebep olduğu su baskını yüzünden sular altında kalan New Orleans'ta bulunan dört kişilik bir Türkiyeli ailenin, bütün girişimlerine rağmen hâlâ sular altındaki şehirde yoksunluk içinde mahsur kalmaya devam ettiği öğrenildi. Oğlunu bir okula yerleştirmek üzere felaket bölgesinde bulunan Bursalı işadamı İlhan Doğancı ve beraberindeki ailesi, kendisi ve Türkiye'deki yakınlarının tüm girişimlerine rağmen hâlâ New Orleans'ta kurtarılmayı bekliyor. Korku içinde geceyi geçirmeye hazırlanan ailenin polisin güvenliği sağladığı kalabalık bir gruptan uzaklaşamadığı belirtilirken, yakınları ailenin tahliye beyaz Amerikan vatandaşlarına ve gelişmiş ülke vatandaşlarına öncelik tanındığını söylediğini belirterek, bu yüzden umutlarını Türkiyeli yetkililerin göndereceği bir tahliye aracına bağladıklarını ifade etti. Felaket bölgesinde 70 kadar Türkiyeli öğrencinin yanı sıra 150 kadar Türkiyeli daha bulunduğu tahmin ediliyor.

Amerika Bush'a soruyor

• George Bush'un New Orleans'a gelmesi neden 5 gün sürdü?

ABD Başkanı Bush, Katrina kasırgası vurduğunda Texas'taki çiftliğinde tatildaydı. Bush daha sonra pazartesi gününü Kaliforniya ve Arizona'ya önceden planlanmış olan siyasi turunu yapmakla geçirdi ve bu turu kısa kesmedi veya iptal etmedi. Salı günü Bush, kasırganın verdiği zararı gözden geçirdi ancak sadece Hava Gücü 1'deki uçuş üssünden. Salı öğleden sonraya kadar -kasırganın başlamasından 36 saat sonra herhangi bir konuşma yapmayan Bush, önceki güne kadar da bölgeye incelemek üzere gelmedi. Bush yönetiminin başlıca yetkilileri de kayıtsız kalırken, kasırganın neden olduğu felaketin boyutları açıkça ortaya çıkarken Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice, New York'ta ayakkabı alırken görüldü ve Dick Cheney de tatiline devam etti.

• Dünyanın tek süpergücü olan ABD nasıl oldu da kendi insanlarını kurtarmada bu kadar yavaş davrandı?

Bu soruya cevap verebilmek belki aylar hatta belki de yıllar alacak. Ancak birkaç etken var: 1) Federal Hükümetin afet yardım kuruluşu, Fema, nüfuzunu önemli ölçüde kaybetmişti çünkü İç Güvenlik Birimi'nin öncelikli maddesi terörle mücadele olmuştu; 2) İç Güvenlik Birimi Başkanı Michael Chertoff'ın afet yardımı konusunda hiç tecrübesi yoktu; 3) Fema'nın düşük profili nedeniyle, Katrina vurmadan önce hemen hemen hiç önlem alınmamıştı; 4) Yerel Ordu İstihkam Sınıfının su setlerinin yıkılmasının ardından acil operasyonları yönetmek konusunda ne kadar hazırlıksız olduğu görüldü; 5) Hiç kimse telefon ve cep telefonu hizmetlerinin ortadan kalkmasının ardından ortaya çıkabilecek haberleşme sorunları hakkında düşünmemişti.

• Bush, sel kontrolü ve acil yönetim fonlarını neden kesti?

Bu soru resmi soruşturmaların konusu olacağı benziyor. Yerel ve eski

federal yetkililerin bütçede Irak işgaline öncelik verilerek yapılan vergi kesintileri ve 'terörle savaşın' suçlu olduğunu düşünmüyor. Afet önleme çalışmaları için gerekli fonun kesildiği belirtiliyor.

• **Yeterli Ulusal Koruma güçlerinin yasa ve düzeni sağlamak üzere gönderilmesi neden bu kadar uzun sürdü?**

Ulusal Koruma ABD'nin bütün eyaletlerinde Irak nedeniyle zor durumda. Louisiana'nın muhafız zıllarının üçte birinden fazlası Irak ve Afganistan'da bulunuyor. Başlangıçta, sadece 3 bin muhafız New Orleans'a gönderildi. Ancak silahlı şiddet ve yağmalama olayları yaygınlaşınca bu sayı 10 bine çıkarıldı.

• **ABD nasıl oldu da 25 milyonluk Irak'ı üç haftada işgal edebilirken, kendi 25 bin vatandaşını kurtarmakta başarısız oldu?**

ABD dünyanın en büyük süpergücü iken bir insani krize çabuk ve etkili cevap vermekte yetersiz kalması akıllarda soru işaretlerine neden oluyor. Savaşlarda 'ateşleyici güç' olan ABD, doğal felaketlerle mücadelede başarısız.

Bush, itiraf etti

KATRİNA kasırgasının ardından afet bölgesine yardım götürülmesi ve New Orleans kentinde kanunsuzluğun önüne geçilmesi çabalarında yetersiz kaldığını kabul eden Bush, yağmacılara karşı asayişin sağlanması için kente gönderilen, Irak işgali deneyimli 1200 kişilik askeri birliğin, durumu istikrara kavuşturması ve ihtiyaç sahiplerine gıda ve ilaç ulaştırması gerektiğini söyledi. Gözlemciler, yönetiminin hatalar yaptığını kabul etmemesiyle tanınan Bush'un, Katrina'dan sonraki yardım çalışmalarının yetersiz kaldığını doğrulamasının "bir ilk" niteliği taşıdığına dikkati çekti. Zırhlı birlikler ve otomatik silahlarla donatılmış askeri birliklerin, kentin çeşitli yerlerinde mahsur kalanlara yardım malzemelerini iletmeye başladığı belirtildi. Katrina kasırgasında ölü sayısı hakkında henüz resmi rakam verilemezken, Louisiana Senatörü David Vitter, sadece bu eyalette 10 binden fazla kişinin yaşamını yitirmiş olabileceğini söyledi. İktidardaki Cumhuriyetçi Parti'ye mensup Senatör Ritter, Bush yönetimine de, afetzedelere yardım sınavında not olarak "sıfır" verdiğini belirtti.

Küba'dan yardım eli

KÜBA Devlet Başkanı Fidel Castro, Katrina fırtınasının vurduğu ABD'ye 1100 doktor ve 26 ton ilaç yardımı yapmayı önerdi. Castro, devlet radyo televizyonundan yayımlanan açıklamasında, 100 doktorun Teksas eyaletindeki Houston'a hareket ettiğini, 1000 doktorun da daha sonra ABD'ye gideceğini söyledi. Küba'nın yardıma hazır olduğunu belirten Castro, ABD'ye doktorlarla birlikte 26,4 ton ilaç gönderileceğini kaydetti. ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice, Katrina kasırgasının ardından ABD'ye yardım öneren ülkeler arasında Türkiye'yi de saydı.

Kanada, Hollanda, İtalya, Rusya, Hollanda, Çin, İsrail, Azerbaycan, Filipinler, El Salvador, Avustralya, Türkiye'den ve birçok başka ülkeden"

dedi. Bakan Rice, özellikle, geçen yıl tsunami felaketine uğrayan Sri Lanka'nın yardım önerisinden övgüyle bahsetti. Yardım teklif eden ülkeler arasında, Küba gibi Washington ile diplomatik ilişkisi bulunmayanlar ve Venezuela gibi ABD ile arası kötü olan bazı devletler da yer aldı.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Birgün 05/09/2005

Yoksulu sevindiren mağaza

ÖZGÜR GÜRLEYEN - İSTANBUL / Beyoğlu Kaymakamlığı Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı bünyesinde 2003 yılının Mayıs ayında kurulan Sosyal Yardım Mağazası ekonomik imkanları ve sosyal güvenceleri olmayan insanlara çağdaş, temiz, şık giyinme imkanı sağlıyor. Beyoğlu Kaymakamı Ali Kamil Başar ekonomik durumu iyi olmayan fakir insanlara yapılacak yardımların onların gururunu incitmeyecek şekilde yapılmasının önemine değinerek şöyle konuştu: "Fakir insanlar bu gibi sosyal yardım mağazalarında çağdaş, temiz, şık bir ortamda ihtiyaçlarını karşılama imkanı bulabiliyorlar. Bu hem insanların psikolojik olarak rahat olmasına hem de mağazada alışveriş yapma zevkini tatmasına neden oluyor. Bunun yanında yardımsever vatandaşlarımızın yaptıkları yardımları fakir insanlara çok daha iyi koşullarda ulaştırabiliyoruz."dedi.

Mağaza sorumlusu Gonca Pakalın, yardımseverlerden toplanan malzemeleri, İlçelerinde ikamet eden, ihtiyacı olan vatandaşların ihtiyacını karşılamakta kullandıklarını ve şu an için kayıtlı 6 bin 500 kişiye hizmet verdiklerini söyledi.

ESKİ EŞYA İSTENMİYOR

Bağış yapanların yırtığı olmayan az kullanılmış kıyafetlerini, çocukların oyuncaklarını hatta takılarına bile kendilerine gönderebileceklerini belirten Pakalın, "Yardımda bulunacak vatandaşlar bize kullanılacak durumda olan eşyalarını yollamalı. Bizimle temas etmeleri yeterli, Biz aracımızla gidip, yardımları gidip alıyoruz. Yardımda bulunan bazı vatandaşlarımız giyilmesi mümkün olmayan eşyaları gönderiyorlar. Bunları eliyoruz.

Giyilmeyecek durumda yırtık, kirli eşyaları buraya yardım olarak gönderilmesi son derece yanlış. Yardım yaparken bunları giyecek kişilerin insan olduğ u göz önünde bulundurulmalı ve buna göre yapı lmalı. Bu konuda duyarlı olmalıyız." şeklinde konuştu.

Bağış olarak gönderilen ürünler içerisinde son derece kaliteli ve markalı ürünler de bulunduğunu kaydeden Pakalın, "Ama yardıma ihtiyacı olan

vatandaşlar bunların markalı ve pahalı ürünler olduğunu bilmiyor. Isınmak ve ihtiyacını karşılamak için giyiyor. Bir gün bir emekli öğretmen geldi. Bize bağış olarak verilen değerli bir kürk vardı. Öğretmen teyze bunu gördü ve bize para teklif ederek almak istedi vermedik. Çünkü burada para geçmiyor. Amacımız; buradan yardım gören insanların çağdaş bir ortamda para ödemedi ihtiyaçlarını karşılamak." Dedi.

Pakalın, yeşil karneli, mağdur, aylık geliri olmayan, kendisi çalışmayan, küçük çocukları çalışan, evine hiç para girmeyen, elektiriği suyu olmayan, sokakta mendil satan çocukları olan ailelerin mağazalarından yardım gördüğüne belirtip şöyle konuştu: "Yardıma ihtiyacı olan vatandaşları araştırıyoruz, kayıt ederek bir tanıtım kartı veriyoruz. Üç aydan üç aya gelip, ücretsiz olarak 6 parça eşya alıp, bu şekilde ihtiyaçlarını karşıyorlar."

GURURLAR İNCİTİLMİYOR

İhtiyaç sahiplerinin mağazalarından mutlulukla ayrılmasının kendilerini de mutlu ettiğine dikkat çeken Pakalın, "Burada çocuğunun okul kıyafetlerini buluyor, ayakkabı alıyor. Yardım gören insanları n çocukları giysilerini çok iyi kullanıyor, onlara değer veriyorlar. Onların alacak gücü olmadığı için buradan almış olduğu bir ayakkabının, bir giysinin kıymetini çok iyi biliyor. Yardımların organize olmasına, teşhir edilmemesine ve onların gururun incitilmemesine de itina gösteriyoruz." dedi.

TKİ'DEN KÖMÜR YARDIMI

Öte yandan, Dar gelirliilerinin yakacak kömür ihtiyacının bedelsiz olarak karşılanması amacı ile iki sezon ince başlatılan başlatılan ücretsiz kömür yardımının, bu yıl sürdürülmesine yönelik çalışmalar tamamlandı. Bakanlar Kurulu kararına göre, geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da fakir ailelere toplam 1.5 milyon ton kömür yardımı yapılacak. Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ) Genel Müdürlüğü tarafından başlatılan sevkiyatın en geç Ocak ayına kadar tamamlanması öngörülüyor.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

Çin'de yoksulluk, toplumsal huzursuzluğu artırıyor

25.08.2005 / Birgün

Çin'in hızlı büyümesi ve dünyanın ABD'den sonra en büyük ekonomik güç olmasının yanı nda bu gelişmeden kaynaklanan sosyal huzursuzlukların arttığı bildiriliyor. New York Times gazetesinde yer alan habere göre Çin'in kırsal bölgelerinde gittikçe artarak gerçekleşen protestolardan aylar sonra havada büyüyen bir gerginlik hüküm sürüyor.

Etrafa yayılan sanayi kirliliğinden, yozlaşmış yerel yönetimler tarafından nüfuzlu müteahhitlerle işbirliği içinde yaygın olarak uygulanan tahliye etme ve topraklara el koymaya kadar bir dizi sorun, sıradan Çinlilerin buna daha fazla katlanmayacakları nı söylemelerini ortaya çıkardı.

Her hafta, binlerce köylünün polisle çatışmaya girdiği veya yüzlerce protestocunun göz yaşartıcı gaza maruz kaldığı ve coplandığı polisin kanlı müdahaleleri ile ilgili en az bir ya da iki olayın haberi geliyor. Hükümetin resmi rakamlarına göre her hafta meydana gelen yüzlerce bu tür olay halkın nabzının giderek yükseldiği bildiriliyor.

Ancak hiç kimse son yirmi yıldır çok hızlı ekonomik büyüme yakalayarak politik değişim taleplerinin ertelenmesini ve büyük bir toplumsal barışı sağlayabilmiş bir devlette büyük bir çözülmenin başlangıcı olduğunu söylemeye hazır değil.

Örneğin geçen hafta hükümet 36 şehirde karışıklıkları önlemek ve yetkililerin terörizm tehlikesi olarak gördüğü artan olaylarla mücadele etmek üzere yeni özel polis timleri oluşturduğunu açıkladı. Kamu Güvenliği Bakanı Zhou Yongkang, geçen ay Reuters haber ajansına yaptığı açıklamaya göre, geçen ay 74 bin kitlesel eylem, olay ve ayaklanma gerçekleşti. Bu geçen yıl meydana gelen 58 bin olayla karşılaştırıldığında büyük bir artışın göstergesi olarak görülüyor.

ASKERLERE UYARI

Artan endişe sonrası bu hafta ordudan askerlerin bu taleplere katılması veya eylemlerde yer alması durumunda çok sert biçimde cezalandırılacakları yönünde bir bildiri hazırlandı.

Bildiri eski askerlerin Pekin'deki Halkın Özgürlüğü Ordusu'nun bürosunda emekli maaşları ile ilgili yaptıkları yakın zamandaki protesto üzerine hazırlandı.

Ancak Kampanyanın tamamı Komünist Parti'nin yayını olan People's Daily gazetesinde yayımlanan makale ile çökmüş gibi görünüyor. 'Kalkınmayı Hızlandırmak İçin İstikrarı Sürdürmek' başlıklı makalede vatandaşlar kurallara uymaları ve sosyal düzeni tehdit etmeleri durumunda tolerans gösterilmeyeceği konusunda uyarılıyor.

Geçen iki haftada, gösteriler ülkenin polis tarafından en çok korunan ve halk gösterilerinin çok nadir gerçekleştiği Şangay'a ulaştı. Günden güne, vatandaşların öfkeli şikâyetleri özellikle şehir yönetiminin toplantısı sırasında sokaklarda ve şehrin merkezinde duyulabildi. Bir protestoda orta yaşlı vatandaşlar Kültür Devrimi'ne tanık oldukları gençliklerinden beri en isyankar sloganları attı ve tahliyeleri protesto ederek adil tazminat talebinde bulundu.

Başka bir gün aynı yerde oldukça yaşlılardan oluşan ve tahliyeler nedeniyle öfkeli olan ayrı bir grup gösteri düzenledi. Onların yanında gösteriye çocuklarıyla katılan bir anne "Neden etkin olmayan bir hükümetin yaptıklarına katlanmak zorundayız?" yazan bir pankart taşıyor. Yarım blok ötede bir restoran çalışanları işten çıkarılmalarını ve yerlerine uzaktan ucuz işçi alınmasını protesto ediyor.

ÖFKENİN NEDENİ YOKSULLUK

Kanada'daki Victoria Üniversitesi'nden siyaset bilimci ve eski bir hükümet danışmanı ve People Daily Gazetesi'nin eski editörlerinden Wu Guoguang, "Bu protestoları ortaya çıkaran birçok büyük sosyoekonomik faktör var. Bunlardan bazılarını zengin ve fakir kesim arasındaki uçurumun büyümesi, birçok toprak ve çevre faktörleri oluşturuyor. Ancak öfkenin temel nedenini yoksulluk ve parti yetkililerinin görevlerini kötüye kullanmaları oluşturuyor. Hükümet şeffaf ve etkin çalışsa olaylar biraz yatışabilir. Ancak şu anki durum yetkililerin devletin çıkarlarını değil kendi çıkarlarını korumaları." şeklinde konuştu.

Çin'de tehlikeli sanayi kirliliği vakaları çok yaygın. Yerel yetkililer çoğunlukla sanayinin çıkarlarını koruyor ve mahkemelerin çok az yardımı olabiliyor. Pekin'deki Halk Üniversitesi toplum politikası uzmanı Mao Shoulong, hükümetin çoğunlukla kullandığı yönetim tarzının onların deyimiyle 'ahenkli bir toplum yaratmak' olduğunu belirterek bu yaklaşım tarzlarının problemleri çözebileceğini ancak başka problemlerin oluşmasına neden olacağını ifade ediyor. Uzman Mao Shoulong ayrıca yönetime bağlılığın hiç olmadığı kadar arttığını ve bunun çok büyük bir idari sorumluluk yarattığını belirterek hükümetin bir itfaiyeci gibi sorundan soruna koştuğunu ancak gerçekte hiçbir şey çözmediğini kaydediyor. **Dış Haberler**

İssiz caresizlikten iciyor

25/08/2005 / Birgün

Türkiye'deki ailelerin temel gelir kaynakları na göre harcama kalıplarının da önemli ölçüde değiştiği belirlendi. Harcanabilir gelirine oranla içki ve sigaraya en yüksek payı işsizlik geliri alanların ayırdığı, faiz geliriyle yaşayanların ise ulaştırmaya gıdadan daha fazla para harcadıkları belirlendi. Maaş ve ücretliler harcamalarının büyük bölümü kira için yapıyor. Ev eşyası ve giyim-ayakkabının en iyi tüketicileri ise gayrimenkul (kira) geliri elde edenler olduğu belirlendi.

Devlet İstatistik Enstitüsü 'nün (DİE) Hanehalkı Tüketim Harcamaları Araştırması, işsizlik geliri elde edenlerin, diğer gelir türlerine göre içki ve sigara için çok daha büyük bir pay ayırdıklarını ortaya çıkardı. Buna göre Türkiye ortalaması yüzde 4.67 olan, diğer kesimlerde de yüzde 3'le yüzde 4.68 arasında seyreden içki ve sigara harcamaları nın toplam harcama içerisindeki payı işsizlik geliri elde eden ailelerde yüzde 6.57'ye çıkıyor. İşsizlik geliri elde edenlerin harcamalarının yüzde 35.36'sını gıda, yüzde 31.98'ini ise kira oluşturuyor.

SABİT GELİRLİ KİRAYA ÇALIŞIYOR

Araştırma kapsamında temel gelir kaynakları na göre ailelerin harcama kalıplarını da çıkardı. Buna göre maaş ve ücretlilerin harcamaları nın yüzde 26.13'le büyük bölümünü konut (kira) harcamaları oluşturuyor. Harcamalarının yüzde 24.15'ini gıda için ayıran ücret ve maaş geliriyle geçinenlerin üçüncü büyük harcama alanlarını ise yüzde 10.91'le ulaşım oluşturuyor. Maaş ve ücretlilerin sigara ve içki için yaptığı harcamalar ise toplam harcamalarının yüzde 4.38'ini meydana getiriyor. Maaş ve ücretlilerin harcamaları nın yüzde 6.41'ini de lokanta ve pastane harcamaları oluşturuyor. BU haliyle maaş ve ücretliler diğer kesimlere göre harcamaları ndan lokanta, otel ve pastane için daha yüksek bir pay ayırıyorlar. Kira geliriyle geçinen ailelerin ise ev eşyası ile giyim ve ayakkabı için diğer gelir gruplarına göre harcamalarından çok daha yüksek paylar ayırdıkları belirlendi. Kira geliriyle geçinen ailelerin harcamalarının yüzde 7.49'unu giyim ve ayakkabı, yüzde 10.03'ünü ise ev eşyası harcamaları oluşturuyor. Ayrıca sağlık için en yüksek oranda harcamayı da yüzde 5.98'le kira geliri elde edenlerin yaptığı belirlendi. Emekli geliriyle geçinen ailelerin ise en fazla parayı yüzde 31.57'le barınma yüzde 29.37'sini ise beslenme için ayırıyor.

FAİZCİLER BENZİNE HARCİYOR

Temel geliri kenkul kıymet (faiz) gelirlerinden oluşan aileler ise ulaştırma için (arababenzin v.b) gıdadan daha fazla harcama yapı yor. Türkiye ortalaması yüzde 9.46 olan ulaştırma harcamalarının toplam harcamalardan aldığı pay faiz geliriyle geçinen ailelerde yüzde 19.58'e çıkıyor.

Bu ailelerin harcamalarından gıdaya ayırdıkları pay ise yüzde 17.91'le ulaştırma harcamalarının altında kalıyor.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=56&devami=9509#haber_basi

Türkiye'de çalışma yaşı altıya düştü

15.08.2005 / Birgün

Türkiye'de çalışma yaşı, yasalar ve uluslararası sözleşmelerle 15 olarak belirlenmesine rağmen 6'ya kadar düştü. Küçük yaşta yasalara aykırı çalışan çocukların tamamı kayıt dışı çalışıyor. Türkiye'de çocuk işçilerin sayısı tam olarak bilinmiyor ancak Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (İLO) raporuna göre Türkiye'de 7-14 yaş arası çocuk işçilerin sayısının 1 milyon 600 bin civarında olduğu tahmin ediliyor.

İLO, tamamı kayıt dışı çalışan, genelde üçüncü dünya ülkelerinde iş yaşamında yer alan çocukların bu durumuna son vermek için hazırladığı yeni projeyi hayata geçirmek için harekete geçti. 1992 yılından beri çocuk işçiliği ile mücadele eden İLO, çeşitli kurumlarla bağlantılı olarak sürdürdüğü çalışmalarda 60 bin çocuğa ulaştı.

Bu kurumlardan birini de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) oluşturuyor. İLO, MEB ile birlikte başlattığı çalışma programı "Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Uluslararası Programı" (IPEC) adı altında uygulamaya koydu. Uygulama, mobilya sektöründe çalışan çocukları, sokakta çalışan çocuklar ve mevsimlik işçi çocukları kapsıyor. Yapılan çalışma ile eğitim olanakları ndan yoksun kalan çocuklara eğitim olanağı sağlanıyor ve birçoğu sağlık problemleri ile karşı karşıya kalmaları nedeni ile sağlık taramasından geçiriliyor.

"AMAÇ ÇOCUK İŞÇİLİĞİNE SON VERMEK"

ILO çocuk işçiliği ile mücadele kapsamında hazırladığı raporda, aile bütçesine katkıda bulunmak amacıyla çalışan çocukların yüzde 61.8'ini erkekler, yüzde 38.2'sini ise kızların oluşturduğu ifade edildiği raporda, Türkiye'de çalışma yaşının 6'ya düştüğü belirtildi. Raporda, "Özellikle ailelerin gelir düzeyini arttırmak amacıyla sokakta ve marjinal sektörde çalışan çocukların sayısında belirgin artış yaşanıyor" denildi. Öte yandan UNICEF tarafından açıklanan rapora göre, Asya'da yaşları 5 ile 14 arasında değişen 127.3 milyon çocuk işçi çalışıyor. Afrika'da çalışan her üç çocuktan biri 15 yaşın altında bulunuyor. Latin Amerika'da, Afrika ve Pasifik ülkelerinde yaklaşık 17.4 milyon çocuk işçi bulunuyor.

Dünya genelinde çalışan çocukların yüzde 15'i ise Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da yaşıyor. Rapor'da dünya genelinde 171 milyon çocuğun maden ocağı ve çeşitli kimyasal maddelerin kullanıldığı iş yerlerinde çalıştığı belirtilerek, 171 milyon çocuğun sağlığının tehlikede olduğunun altı çiziliyor.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=61&devami=9183#haber_basi

BİRGÜN

Tarih: 21/08/2005

Vergiler yoksula yüklendi

ÖMER LEVENTOĞLU - ANKARA

Türkiye'nin vergi yükü yoksulların sırtına bindi. Maliye Bakanlığı uzmanlarının OECD ülkeleri ile karşılaştırmalı olarak hazırladıkları verilere göre Türkiye, OECD içerisinde kurumlar vergisi en az olan grupta yer alıyor.

Türkiye ekonomisinin yaşadığı göreceli istikrarı n geri planında, yoksulların sırtına bindirilen vergileme politikasının bulunduğu ortaya çıktı. Maliye Bakanlığı uzmanlarının OECD ülkelerindeki vergileme politikaları ve çeşitli kesimler üzerindeki vergi yüküne ilişkin yaptığı çalışmaya göre Türkiye, kurumlar vergisinde en düşük tahsilat yapan ülkeler içerisinde yer alıyor.

Büyük holding ve şirketlerden alınan kurumlar vergisi payı, bu yıl yapılan 3 puanlık indirim ile daha da aşağı çekildi. Ancak hükümet, kurumlar vergisinde yaşanan düşüş nedeniyle vergi hedeflerini tutturabilmek amacıyla geniş toplum kesimlerinin ödediği dolaylı vergi yükünü artırdı. Böylece en adaletsiz vergileme türü olan dolaylı vergiler, toplamı n içerisinde yüzde 70'in üzerine çıktı.

Maliye Bakanlığı verilerine göre OECD ülkelerindeki kurumlar vergisi oranları da son 5 yıl içerisinde sürekli gerileme gösterdi. Yani OECD ülkeleri, şirketlerin vergi yüklerini sistematik olarak aşağı çektiler.

Ancak buna rağmen OECD ortalaması, Türkiye'nin kurumlardan aldığı vergilerden daha yüksek çıktı. Bu çerçevede OECD Pasifik bölgesinde kurumlar vergisinin toplam vergi gelirleri içindeki payı yüzde 13.5 iken, Türkiye'de bu oran yüzde 7.1 düzeyi ile sınırlı kaldı. Türkiye, geçtiğimiz bütçe döneminde kurumlar vergisi oranlarını da yüzde 33'ten 30'a çektiği için, bu oranın önümüzdeki dönemde daha da aşağı düşmesi bekleniyor.

YOKSUL VERGİSİNDE PATLAMA

Buna karşılık, hükümetin vergi tahsilatı oranını tutturmak için yoksul kesimlerin de zenginler ile eşit vergilendirildiği dolaylı vergilere yüklendiği ortaya çıktı.

Buna göre Türkiye, 1998 yılında toplam vergi gelirlerinin yüzde 53.4'ünü dolaylı vergilerden karşılarken, bu oran yıllar içerisinde sistematik olarak arttı ve 1999'da yüzde 54.6'ya, 2000 yılında yüzde 59.1'e, 2001 yılında yüzde 59.6'ya, 2002 yılında yüzde 66.3'e, 2003 yılında yüzde 67'ye ve 2004 yılında yüzde 68.9'a yükseldi. Geçtiğimiz dönemde özellikle tütün mamulleri, sigara ve alkollü içecekler ile diğer temel tüketim maddelerinin ÖTV ve KDV'sinde yapılan düzenleme nedeniyle dolaylı vergi oranlarının yüzde 73'ler düzeyine çıktığı belirtiliyor.

Bu arada toplam ekonomi içerisindeki dolaylı vergilerin payı ise daha dramatik bir artış gösterdi. Eski Gelirler Genel Müdürü ve CHP Trabzon Milletvekili Akif Hamzaçebi'nin yaptığı çalışmaya göre 1999 yılında yüzde 10.3 olan dolaylı vergilerin milli gelire oranı, AKP iktidarı döneminde hızla artarak 2003 sonunda yüzde 16.5 düzeyine fırladı. 2004 yılında da değişmeyen bu oran, 2005 programı nda da artış kaydetti.

BİRGÜN

Tarih: 20/08/2005

Günde 1.3 YTL'ye doy doyabilersen

Türkiye nüfusunun 13.9 milyonluk bölümünün günlük 1.3 milyon liralık gıda harcaması yapabildiği belirlendi. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) 2004 yılı hanehalkı tüketim harcamaları araştırmasındaki gelir gruplarına göre harcama tutarları ile 2003 yılına ilişkin gelir dağılımı anketindeki yüzde 20'lik dilimlere düşen nüfus esas alınarak alınarak yapılan hesaplama göre, en yoksul yüzde 20'lik dilimde yer alan 13 milyon 925 bin 731 milyon kişinin günlük harcama tutarının 2.5 doların altında kaldığı belirlendi. En zengin yüzde 20'lik dilimde yer alan 14 milyon 787 bin 117 kişinin günlük ortalama harcama tutarı nın ise 7.7 dolardan 9.2 dolara çıktığı belirlendi.

Bu hesaplama satınalma gücü paritesine göre yapıldığında ise en zengin yüzde 20'lik kesim dışında yer alanlarda, kişi başına düşen ortalama günlük harcama tutarlarının 2004 yılında yaklaşık 1'er dolar artış gösterdiği saptandı. Buna karşın en zengin yüzde 20'lik dilimde kişi başına düşen ortalama günlük harcama tutarı 1.77 dolar artışla 10.17 dolar oldu.

ZENGİN VE YOKSULUN HARCAMA FARKI

DİE'nin hane halkı tüketim harcamaları ve gelir anketlerinden yapılan belirlemeye göre, Türkiye'de kişi başına günlük ortalama tüketim

harcaması 2004 yılında yalnızca 1 milyon lira artarak 7 milyon liraya yükseldi. En yoksul kesimde günlük kişi başına tüketim harcamasının 3 milyon 298 bin lirada kaldığı belirlendi. Buna göre, 13 milyon 925 bin kişi günlük 1 milyon 319 bin liralık gıda harcamasıyla beslenmeye çalışıyor. En yoksul kesimdeki bir kişinin ortalama 3 milyon 298 bin lirasından gıda ve konut harcamaları düşüldükten sonra geriye kalan 1 milyon 68 bin liradan sağlığa 77.5 bin lira, eğitim hizmetlerine yalnızca 17.4 bin lira ayırabiliyor.

En zengin kesimde yer alan kişinin günlük eğitime ayırdığı ortalama harcama tutarının ise 425.7 bin lira ile en yoksul kesimdeki bir kişinin ortalama günlük eğitim harcama tutarının 24.4 katına ulaştığı belirlendi. Kişi başına günlük harcama tutarında en zengin ile en yoksul kesim arasındaki ikinci büyük farklılığın 12.4 katla ulaşım harcamalarında gerçekleştiği saptandı. Gıda harcamasında 1.9 kat olan harcama farkı, sağlıkta 4 kat olarak gerçekleşti.

MEMUR BÜYÜMEDEN PAY ALAMADI

Türkiye'deki kişi başına gelirle ortalama memur maaşının karşılaştırılması, sendikaların hükümetle toplu görüşme masasına getirdikleri "memurların büyümeden pay alamadığına" ilişkin savını doğruluyor. Türkiye'de 1999 yılında yüzde 40.3 olan dört kişilik memur ailesinin kişi başına ortalama yıllık gelirinin Türkiye'deki kişi başına düşen gelire oranı geçen yıl yüzde 35.5'e kadar geriledi.

ANKA'nın kişi başına gelir ve ortalama memur maaşlarındaki gelişmeleri dikkate alarak yaptığı hesaplama göre, 1999 yılında Türkiye'deki kişi başına gelirin yüzde 161'i düzeyinde bulunan yıllık ortalama memur maaşı geçen yıl kişi başına gelirin yüzde 142.1'ine kadar geriledi. Yıllık ortalama memur maaşının bu yıl ise kişi başına gelirin yüzde 147.8'i düzeyinde bulunduğu tahmin ediliyor.

MAAŞLAR KİRALAR KARŞISINDA GERİLEDİ

Türkiye Kamu-Sen Ar-Ge Merkezi'nin DİE verilerini dikkate alarak yaptığı araştırmaya göre, memur maaşları kiralara karşısında yüzde 28 geriledi.

DİE verileri dikkate alınarak yapılan araştırmaya göre, son iki yılda kiralarda yaşanan değişimin yüzde 49.91 olduğu bildirildi. Araştırmaya göre, 2003 başında ortalama aylık kira tutarı 164 milyon 573 bin lira iken, 2004 yılı sonunda bu tutar 246 milyon 721 bin liraya yükseldi. Aynı dönemde memur maaşlarındaki artışın yüzde 21.85'te kaldığı ifade edilen araştırmada, memur maaşlarının kiralara karşısında yüzde 28 gerilediği ve bu durumun kıt kanaat geçinen memuru sıkıntıya soktuğu belirtildi.

Kadınlara mikro kredi desteği

04.08.2005 / Hürriyet / İstanbul

Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı (KEDV) tarafından 2002 yılında kurulan mikro kredi kurumu Maya'nın aktif üye sayısı geçen yıla göre yüzde 50 artarak 1,500, verilen kredi sayısı da 2 bin 500'e yükseldi. Maya, evinde, tezgahında ya da dükkanında kendi işini yapan ya da bir iş kurmak isteyen dar gelirli kadınlara maddi destek vermeyi amaçlıyor.

Maya Mikro Ekonomik Destek İşletmesi Direktörü Belgin Güzaltan, yıl sonunda aktif kullanıcı sayısının 1,700-1,800'ü bulmasını beklediklerini kaydetti.

Güzaltan, "İlave fonlara ihtiyacımız var, onlarla ilgili görüşmeler de yapıyoruz. Önümüzdeki 7-8 ay yetecek kadar kaynağımız var. Yıl sonuna kadar 300-400 bin dolar daha kaynak kullandırılabilir" dedi.

1.3 MİLYON DOLARLIK KREDİ

Güzaltan, Maya'nın kuruluşundan bugüne kadar verilen kredi sayısının 2 bin 500'ü geçtiğini ve toplam 1 milyon 300 bin dolarlık kredi kullandırıldığını bildirdi.

"HEM GRUP HEM BİREYSEL KREDİ VERİYORUZ"

Kredinin kaynağını ABD, Avrupa'daki çeşitli kuruluşlar ve uluslararası vakıflardan sağladıklarını anlatan Güzaltan, bir kısmının ise şartlı borç ve bağış olarak geldiğini kaydetti.

Güzaltan, "Kredilere şu anda bankalara yakın bir faiz uyguluyoruz. 7-8 bankanın 3 ayda bir ortalamasını alıyoruz onu maliyetlerine uyguluyoruz" dedi.

Hem grup kredisi hem de bireysel kredi verdiklerini, grup kredisinde en az 3 kadın bir araya gelip birbirine kefil olurken, bireysel kredi talebinde bulunan kişinin dışarıdan kefil getirdiğini söyleyen Güzaltan, tanıtıma ilişkin olarak da "Kulaktan kulağa gidiyor, kredi kullananlar tavsiye ediyor, biz öyle büyüyoruz" diye konuştu.

(aa)

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,sid~4@tarih~2005-08-04-m@nvid~613152,00.asp>

"Hayatı Yeniden Yaratın Kadınlardı"

17 Ağustos depreminden en çok zarar görenler kadınlar oldu. KADAV'dan Şakir ve KEDV'den Yenice, bölgedeki kadınların hayatı nasıl yeniden kurduklarını anlattı: "Hayatı devam ettirmeyi üstleniyorlar. Kurban durumundan çıkıp, hayatı dönüştürüyorlar."

BİA Haber Merkezi

17/08/2005 [Ayşe DURUKAN](#) ► aysedurukan@yahoo.com

BİA (İstanbul) - 17 Ağustos depreminden sonra bir grup gönüllü kadının bir araya gelerek oluşturduğu KADAV, **depremde en fazla zarar görenlerin, mağdur olanların kadınlar** olduğuna işaret ediyor.

Kaldı ki, deprem sonrası en hızlı organize olan kesimin de kadınlar olması tesadüf değil. Kadın Dayanışma Vakfı'ndan (KADAV) **Şükran Şakir, binaet'e "Hayatı yeniden yaratanlar kadınlardı"** derken, adeta buna vurgu yapıyor.

Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı'ndan (KEDV) Berrin Yenice'yse, kadınların deprem sonrası yaşama daha hızlı katıldığını söyledi.

"Kadın çadır kentleri kurmak için gittik. Kadınların birbirleriyle konuşabileceği, danışabileceği mekanlar olarak tasarlandı çadır kentler projesi" diyor Şakir. Yaşanılan süreçte, KADAV'ın yardımların öznesi olmadığına da işaret ediyor.

"Yardımlar sürüyordu. Çadırlar, çadır kentler kurulmuş, yerleşimler oturmuştu ama, kadınların ekonomik gelire ihtiyaçları vardı. En çok didinenler kadınlardı. Yardım kuyruklarında bekleyen, travmalarıyla baş etmeye çalışan onlardı."

Kadınlar için gelir getirici projeler

Çadır kentlerden prefabriklere geçildiğinde, kadınların ihtiyaçları üzerinden projeler üretilmeye başlanır. KADAV'ın, "daha kalıcı ve örgütlü" bir şekilde sürdürebilmek adına İzmit Köseköy'de başlattığı **"Yeni Adım Sitesi"** bu projelerden biridir.

Şakir, "Deprem sonrası bölgede, hem gelir getirici atölyeler kurduk, hem de sosyal merkezler. **Atölyeler zamanla kooperatifleşti.** Sosyal merkezlerdeyse her türlü kadın danışmanlık hizmeti verildi" diyor.

2000 yılında, depremden bir yıl kadar sonra, **"Kadın Köyü Projesi"**nin gündeme geldiğini söyleyen Şakir, çadır ve prefabrik deneyimlerinden sonra, kadın merkezleri projesinin daha da olgunlaştığını söylüyor.

"2002 yılında İzmit Köseköy'de kadın merkezinin temelini attık. Tamamen kadınlara yönelik, çok amaçlı salona, dersliklere sahip bir kompleks yapı. 2003 ve 2004 döneminde faaliyette bulunuldu. Bölgedeki kamu kurumlarıyla işbirliğini geliştirdik."

İzmit Köseköy "Yeni Adımlar Sitesi" projesi, bölgede kadın gruplarının oluşturulmasının ilk ayağı olur.

"Proje hayata geçince, kendi gönüllülerimiz devreden çıktı. Biz kadın merkezinde meslek edindirme okuma yazma kurslarının yanında, kadın bilinci ve kadın bakış açısını yerleştiren seminerler, eğitimler verdik. **TCK üzerine, medeni kanun üzerine.** Kadınların kendi işlerini kendilerinin yapabilmesini sağlamaya çalıştık. Şu anda bölgedeki faaliyetimiz bu kadın merkezi. Kocaeli yöresinde tüm kadınların ulaşabildiği, kadınların yararlandığı bir merkez."

KADAV, ayrıca İzmit Köseköy'deki merkezde, **kadın hareketinin deneyimlerini de aktararak,** kadınlara kadın bilinci ve bakışı kazandırdığını söylüyor.

Şakir, yaz döneminde de bölgedeki araştırmaların sürdüğünü belirtti. Kadınların istihdamına yönelik araştırma birimlerinin çalıştığı ve bölgedeki işgücü analizlerinin yapıldığını söyledi.

Araştırmalardan çıkan ilk sonuçlara göre kadınların istihdamına katkıda bulunulduğunu söyleyen Şakir, kadınların bölgedeki yeri olanaklar, avantajları ve dezavantajları üzerine yapılan bu çalışma ve kursların, kadınlar adına önemli bir bilgi ve belgelendirme olduğu kanısında.

"Kurslarımızdan çıkan kadınların bir kısmı işe girdi. Bir de bu Köseköy kadın merkezi. Muhafazakar ve tutucu bölgeydi. **Kadın merkezi, bölgedeki tutuculuğun geriletilmesinde** ve kadınların yaşam alanlarının genişletilmesinde katkı sağladı."

Yenice: Bölgedeki kadınların bilinçlenme süreci depremden sonra başladı

"Depremin bölgedeki izler ve etkisi de hala sürüyor ve görülüyor. Kadınlar açısından bakınca, deprem felaketine rağmen, kadınlar hayatı devam ettirmeyi üstleniyorlar. Kurban durumundan çıkıp, hayatı

dönüştürmeyi başarıyorlar. Sonuçta biçim verdiklerimizi alan kadınlar, örgütlenerek, güç haline geldiler."

Kadın dayanışmasının geliştirilen çözümlerin önemli bir ayağı olduğuna işaret eden Yenice'ye göre, kadınların deprem sonrası kazanımlarının en önemli ayağını, "**görünür olmak**" oluşturuyor.

Yenice, bölgedeki kadınların, ciddi anlamda bilinçlenme sürecinin depremden sonra başladığı kanısında.

1999 yılındaki Yalova ve Düzce depremlerinden sonra kadınların yaşam kalitelerini ve ekonomik durumlarını iyileştirmek adına bölgeye gittiklerini söyleyen Yenice, "Çalışmalarımıza katılan kadınların çoğu ilkokul mezunuydu. Depremden önce aktif olanlar var ama, yine de katılımcıların çoğu ev kadınıydı. **Depremden sonra bir kimlik edindiler ve evlerinden çıktılar.** Bu kadınlar için ciddi bir şeydi. Tabi olma durumundan sıyrılıp, aktif yaşama geçmeleri adına."

Değiştirmek için örgütlenen kadınlar

Kurban durumundan, depremin yol açtığı durumu değiştirmek adına örgütlenir kadınlar. Birlikte çözüm geliştirmek onlara iyi gelir. Kiracı sorunları, hak sahibi olamayanların sorunlarını çözmek adına yetkililerle konuşmaya başlarlar.

Yenice, "Kadınlar edindikleri her bilgiyi çevrelerine yaydılar. Sorunun öznesi olarak değil, çözümü için etkin hale geldiler. Hayat normalleşmeye başladıktan da, depremin travmaları öne çıktı. Bu bilinçlilik haliyle, psikolojik destek alarak sorunlarını çözdüler" diyor.

Kadınlar, kurdukları 6 kooperatifi kendileri işletiyor

Ekonomik hayatta "tamam oldu" demeleri kolay bir süreç değildir. Kadınlar, kurdukları bir takım işlerle gelir elde etseler de, pazarlama şansları olmadığından elleri kolları bağlanır kimi kez.

Bu zorluklar onların sosyalleşmesine katkıda bulunur. Kendilerini bir noktaya yerleştirip, güçlenirler. Ciddi anlamda bilinçlenme, "görünür olma" kazanımı bu sürecin getirisi olur.

Yenice, kadınlara sağlanan sürecin hemen deprem sonrası başladığına işaret ediyor:

"Depremin ardından çadır kentlerde kadın ve çocuk çadırları oluşturduk. Bu çadırlarda 0-6 yaş arasındaki çocuklara ve kadınlara yönelik rehabilitasyon çalışmaları ve üretim faaliyetleri başlattık. Çadır kentlerden sonra, prefabrik yerleşimlerin kurulmasıyla birlikte, İzmit, Adapazarı, Gölcük, Düzce'deki 8 yerde, prefabrik kadın ve çocuk merkezleri açtık."

Kadın ve Çocuk Merkezleri'ndeki kadınlar **2001'den itibaren kooperatifleşmeye** başlıyor.

"Kadınlar, yerel örgütlenmelerini oluşturdular. Bunun sonucunda da, kadın ve çocuk merkezlerini onlara devrettik. O zamandan beri kadınlar, kurdukları 6 kooperatifi kendileri işletiyor."

Son olarak KEDV'nin **sosyal riski azaltma projesinden** söz ediyor Yenice. "Deprem bölgesinde örgütlediğimiz bu kadınlar, kendi projelerini de aldılar ve çalışmaya başladılar. Konut kooperatiflerini kurdular, arsa tahsisi aldılar" diyor.(AD)

<http://www.bianet.org/php/yazdir.php?DosyaX=../2005/08/17/65485.htm>

Derviş: Öncelikli hedef fakirliği azaltmak

Birleşmiş Milletler Kalkınma Fonu (UNDP) Başkanlığı görevine dün resmen başlayan Kemal Derviş, 2005 yılının kalan kısmında öncelikli hedefinin, kurumun Binyıl Hedefleri ile sponsorluğunu genellikle Dünya Bankası'nın yaptığı fakirliği azaltma stratejileri arasında bir bağ kurmak olduğunu söyledi.

Bir basın toplantısıyla BM Genel Sekreter Yardımcısı Louise Frechette tarafından basına takdim edilen Kemal Derviş, gazetecilere yaptığı açıklamada, “Ülkelerin fakirliği azaltma ve büyüme stratejilerinin Binyıl Hedefleri ile birleştirilebilmesi ve mali tedbirler ile harcama analizlerinin Binyıl Hedeflerinin başarılması üzerinde odaklanması durumunda somut bir başarıdan söz etmek mümkün olabilir” dedi.

Sadece UNDP'nin değil tüm BM birimlerinin bu amaçların gerçekleştirilebilmesi için çalıştığını kaydeden Derviş, “Birisinin resimdeki parçaları birleştirmesi gerekiyor. UNDP'de birleştirici bir strateji izleyerek diğer birimlerle işbirliği içinde olacağız” diye konuştu.

Kaynakların öneminin özellikle altını çizen Derviş, “Gelişme kaynaklara ve kaynakların iyi kullanılmasına bağlı” derken, zengin ülkelerin yardım sözünü belli bir tarihe bağlamalarının sağlanmasının kendisi için önemli bir amaç olduğunu belirtti.

UNDP'nin fakir ülkelerin ticaret özgürlüğünden faydalanma kapasitelerinin geliştirilmesine yardım ederek daha kuvvetli bir rol üstlenebileceğini kaydeden Derviş, ayrıca kadın sorunlarının da öncelikli hedefleri arasında yer alacağını kaydetti.

Binyıl Hedefleri, 2015 yılı itibarıyla dünyadaki fakirlik ve açlığın yarı yarıya azaltılması, HIV virüsü ve AIDS'in yayılmasının engellenmesi ve çocukların ilkökula gitmesinin sağlanmasını kapsıyor.

BM Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından UNDP başkanlığına getirilen Kemal Derviş, geçen mayıs ayında genel kurul üyelerinin oybirliğiyle 15 Ağustos 2005 tarihinden 15 Ağustos 2009 tarihine kadar olmak üzere, dört yıllık bir süre için UNDP başkanlığına seçilmişti.

UNDP başkanlığına atanan Kemal Derviş, aynı zamanda BM kurumlarının uluslararası yardım ve yeniden yapılanma çalışmalarını koordine eden BM Kalkınma Grubu'na (UNDG) da başkanlık edecek.

Avrupa'da Çocuk İstismarı Konferansı

Konsey üyeleri arasında EÜ'den Dr. Zeytinoğlu'nun da bulunduğu ve 100'den fazla ülkeden çocuk istismarı ve ihmali üzerine çalışan uzmanları bir araya getiren IPSCAN'ın Avrupa Bölgesel Konferansı 11-14 Eylül'de Berlin'de yapılacak.

BİA (Berlin) - İstismarı ve İhmalinin Önlenmesi İçin Uluslararası Topluluk'un (ISPCAN) 10. Avrupa Bölgesel Konferansı 11-14 Eylül'de Berlin'de yapılacak.

Konu üzerine çalışan sosyal hizmet uzmanları, eğitimciler, hukukçu ve psikologlar da dahil tüm profesyonellerin katılabileceği konferans Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Dünya Sağlık Örgütü ve Almanya hükümeti tarafından da destekleniyor.

Konferans yöneticileri **Hans Alfred Blumenstein** ve **Jon Conte**, Avrupa Birliği'nin geçtiğimiz yılki genişlemesinden sonra yapılacak ilk IPSCAN konferansının bölgede ortak politikalar oluşturulması ve yeni katılan ülkelerde çalışan uzmanlarla deneyimlerin paylaşılması açısından önemli olduğunu vurguladı.

"Bilim ve Uygulamada Yeni Gelişmeler: Çocukların Korunması Üzerine Etkileri" altbaşlığını taşıyan konferansta Avrupa'da çocuk koruma sistemleri, kurum bakımının gençler üzerine etkileri, önleme ve toplumsal katılım gibi başlıklar üzerine paneller ve atölye çalışmaları düzenlenecek.

Çocuk hakları için uluslararası topluluk

1977'de kurulan Çocukların İstismarı ve İhmalinin Önlenmesi İçin Uluslararası Topluluk'un (ISPCAN) 100'den fazla ülkeden bu alanda çalışan uzmanlardan oluşan bin 700 üyesi var.

IPSCAN'ın 2006'ya kadar görev yapacak konsey üyeleri arasında Ege Üniversitesi'nden Dr. **Sezen Zeytinoğlu** da bulunuyor.

Organizasyon, çocuk istismarı ve ihmaline karşı çalışan birey ve kurumları destekliyor.(EÜ)

* IPSCAN ve Avrupa Bölgesel Konferansı üzerine daha fazla bilgi için buraya [tıklayın](#).

[sayfa başına dön](#)

../2005/08/16/65379.htm

Güneydoğu'da Tarım Çocukların Sirtında

Güneydoğu'da 12-14 yaş arası yaklaşık 90 bin çocuk çalışıyor. Bunların yaklaşık 80 bini tarım sektöründe. Çalışan kız çocukların sayısı 50 bine yakın. Çalışan çocuk sayısının en yüksek olduğu ilse Şanlıurfa.

BİA (Batman) - Yaşları 12-14 arasında değişen yaklaşık 80 bin çocuk tarım sektöründe çalışıyor.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na göre, bölge illerinde 12-14 yaş arası yaklaşık 90 bin çocuk başta tarım sektörü olmak üzere çeşitli iş kollarında çalışıyor.

Bakanlık istatistiklerine göre, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 12-14 yaş arasında **49 bin 294 kız** çocuğu, **38 bin 626 erkek** çocuğu çeşitli sektörlerde görev yapıyor.

Bakanlık kayıtlarında, 12-14 yaş arası çocukların en çok istihdam edildiği sektörün tarımın olduğu belirtildi. Bu sektörde çalışan çocukların toplam sayısı 78 bin 748.

İstatistiklere göre, tarım sektöründe çalışan çocuklarda, okula gitmeleri için çaba gösterilen kızların sayısı daha yüksek. Tarımda 44 bin 410 kız çocuğu işçi olarak çalışırken, 34 bin 338 erkek çocuğu bu sektörde hizmet veriyor.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın İnternet sitesinde [Çocuk İşçiler bölümünde](#) yer alan istatistiklere göre bölge illerinde çalışan kız ve erkek çocuk sayıları şöyle:

Adıyaman: 5 bin 273 kız, 3 bin 583 erkek

Batman: 2 bin 210 kız, bin 885 erkek

Diyarbakır: 13 bin 411 kız, 7 bin 876 erkek

Gaziantep: 3 bin 130 kız, 5 bin 900 erkek

Kilis: 993 kız, 628 erkek

Mardin: 5 bin 410 kız, 3 bin 808 erkek

Siirt: bin 786 kız, Bin 337 erkek

Şırnak: bin 875 kız, bin 723 erkek

Şanlıurfa: 15 bin 206 kız, 11 bin 886 erkek

En çok çalışan çocuk Şanlıurfa'da

İstatistiklere göre, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde en çok çalışan çocuk Şanlıurfa'da bulunuyor.

Resmi kayıtlara göre, ilde 15 bin 206 kız çocuğunun hemen **hepsi tarım sektöründe** istihdam ediliyor. Bölgede çalışan erkek çocuğu sayısı ise 11 bin 886.

Çocuk işçi sıralamasında Diyarbakır 21 bin 287 çocukla ikinci sırayı alırken, en az içi çocuk çalışan il ise Kilis oldu. Kilis'te çalışan çocukların toplam sayısı bin 551.

Uzmanlar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın resmi sitesindeki kayıtlı rakamlar dışında, buna bir de gayri resmi çalıştırılan çocuklar eklendiğinde, çalışan çocuk sayısının hayli fazla olduğunu belirtiyor.

Çocukların büyük bir bölümünün yaz aylarında Harran, Söke, Çukurova, Ege gibi ovalarda aileleriyle birlikte çalıştırıldığına dikkat çeken uzmanlar, bu konuda gerçekçi çalışmalar yapılması gerektiğini kaydediyor. (TK)

BİRGÜN

Tarih: 13/08/2005

Vatandaş kira için çalışıyor

Türkiye toplumunun ev sahiplerine çalışma kaderi 2004 yılında da değişmedi. Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) tarafından yapılan 2004 Hanehalkı Bütçe Anketi sonuçlarına göre geçtiğimiz yıl en yüksek tüketim harcaması konut ve kiraya yapıldı. Tüketim harcamalarından yüzde 27 ile en yüksek payı alan konut ve kiranın yanı sıra beslenme giderleri de yüzde 26.4 oldu. Böylece Türkiye toplumu, büyük oranda barınmak ve beslenmek için çalışırken, yüzde 2 ile en düşük harcamayı eğitime yaptı.

DİE'nin verilerine göre konut ve kira harcamaları nı yüzde 26.4 ile gıda ve alkolsüz içecekler takip ederken, tüketim harcamalarının yüzde 9.5'i ulaştırma, yüzde 6.5'i giyime, yüzde 4.3 ise alkollü içecek, sigara ve tütüne ayrıldı. Bu koşullarda Türkiye toplumu en az harcamayı eğitim ve sağlık gibi kalemlere ayırdı. Harcamaların yüzde 2.2'si sağlık için ayrılırken, eğitim için de yüzde 2'lik pay ayrıldı. Buna göre eğitim ve sağlık için ayrılan tüketim harcamaları nın toplamı, alkollü içecekler, sigara ve tütün için yapılan harcamalar düzeyinde kaldı. Yani toplum, eğitim ve sağlığı için ayırdığı para kadar içkiye ve sigaraya ayırdı.

KIRSAL ÇALIŞTI KENTLER YEDİ

Bu arada aylık ortalama tüketim harcaması, değer olarak 2003 yılında toplam 12 katrilyon 360 trilyon 313.5 milyar lira iken, 2004 yılında bu rakam 15 katrilyon 206 trilyon 488.6 milyar liraya yükseldi. Türkiye'de hanehalkı başına aylık ortalama tüketim harcaması ise 2004 yılında 889.4 milyon lira olarak tahmin edildi. 2003 yılında söz konusu rakam 738 milyon 171 bin 768 lira idi.

AYLIK ORTALAMA TÜKETİM HARCAMASI

Bu arada aylık ortalama tüketim harcaması, değer olarak 2003 yılında toplam 12 katrilyon 360 trilyon 313.5 milyar lira iken, 2004 yılında bu rakam 15 katrilyon 206 trilyon 488.6 milyar liraya yükseldi. Türkiye'de hanehalkı başına aylık ortalama tüketim harcaması ise 2004 yılında 889 milyon 448 bin 468 lira olarak tahmin edildi.

2003 yılında söz konusu rakam 738 milyon 171 bin 768 lira idi. Geçen yıl "kentsel" yerlerde hanehalkları ayda ortalama 1 milyar 17 milyon lira

tüketim harcaması yaparken, "kırsal" yerlerdeki haneler ise ortalama 663 milyon lira tüketim harcaması gerçekleştirdi. Bu arada tüketim harcamaları içerisinde gıda harcamalarının payı da gelir gruplarına göre farklılıklar gösterdi. Bu çerçevede zenginlerin gıda harcamaları azalırken, yoksulların payı arttı. Buna göre en fakir grubun 2003 yılında yüzde 13.1 olan gıda tüketimi içindeki payı 2004 yılında yüzde 13.7'ye çıktı. İkinci yüzde 20'lik grubun gıda tüketimi içindeki payı yüzde 16.9'dan yüzde 16.8'e inerken, en üst gelir grubu olan 5'inci grubun payı yüzde 28.2'den yüzde 27.7'ye geriledi. Zenginler, gıda harcamaları yerine, başka alanlardaki harcamaları nı artırırken, yoksullar harcamalarının büyük kısmını karınlarını doyurmaya ayırdılar. En zengin yüzde yirmilik dilimin konut ve kira tüketimi yüzde 35.6 olurken, en fakirlerin payı yüzde 9.3 oldu.

ZENGİN YOKSULUN 4.2 KATI HARCİYOR

Türkiye'deki en yoksul yüzde 20'lik dilim ile en zengin yüzde 20'lik dilimin harcama farkı 2004 yılında 4.5 kattan 4.2 kata geriledi. Ancak bu gerileme, 4.1 kat farkın bulunduğu 2002 yılı düzeyine gelinmesini sağlayamadı.

Toplam özel nihai tüketim harcamaları içinde en yoksul yüzde 20'lik dilimin payı yüzde 9.1, en zengin yüzde 20'lik dilimin payı da yüzde 38 oldu. Gelire göre harcamaların dağılımına bakıldığında en fakir yüzde 20'lik dilimin Türkiye'nin toplam özel tüketim harcamaları içindeki 2003 yılındaki yüzde 8.8 olan payı 2004 yılında yüzde 9.1'e çıktı.

En zengin yüzde 20'lik dilimin yüzde 39.8 olan harcamalardaki payı ise yüzde 38'e düştü. DİE'nin 2002 yılındaki verilerine en yoksul yüzde 20'lik dilimin harcamalardaki payı yüzde 9.3, en zengin yüzde 20'lik dilimin harcamalardaki payı ise yüzde 38.2 düzeyinde bulunuyordu.

Gelire göre harcama dağılımlarında, ikinci yüzde 20'lik dilimin payı ise yüzde 13'ten yüzde 12.9'a gerilerken, üçüncü yüzde 20'lik dilimin payı yüzde 16.7'den yüzde 17.2'ye, dördüncü yüzde 20'lik dilimin payının da yüzde 21.7'den yüzde 22.7'ye yükseldiği görülüyor. Böylece üçüncü yüzde 20'lik dilim ve dördüncü yüzde 20'lik dilimlerin, 2003 yılında kaybettikleri harcama payı düzeylerini 2004 yılında yeniden kazandıkları ortaya çıkarken, ikinci yüzde 20'lik dilimin ise 2003 ve 2002 yıllarına göre daha yoksullaştığı belirlendi.

BİRGÜN

Tarih: 13/08/2005

Çocuklar sokağa mahkûm oldu

DİE verilerine göre Türkiye nüfusunun yaklaşık k yüzde 25'ini (16 milyon) 6-17 yaş grubu çocuklar oluşturuyor. Sokakta yaşayan ve çalışan çocuk sayısının ise bir milyona yaklaştığı tahmin ediliyor. Çalışan çocukların yüzde 68'i hane halkının ihtiyaçları na katkıda bulunmak, yüzde 21'i ailesi istediğ i için, yüzde altısı iş öğrenmek ve meslek edinmek için, yüzde 4'ü ihtiyaçlarını karşılamak için, yüzde 1'i ise diğer nedenlerle çalışıyor.

ÇOCUKLARIN KARAMSAR TABLOSU

Çocuk işçiliğindeki bu karamsar tablo, eğitimde de kendini gösteriyor.

6-14 yaş grubundaki çocukların, yüzde 27'si okula ilgi duymaması, öğretmenleriyle iyi geçinememesi, yüzde 15'i okul masraflarının çok yüksek olması, yüzde 14'ü ailesinin ekonomik faaliyetlerine yardımcı olmak ve ücretli çalışmak zorunda kalması, yüzde 11'i ailesinin izin vermemesi, yüzde 9'u ev işlerine yardımcı olmak ve kardeşlerine bakmak zorunda kalması, yüzde 4'ü uygun okul olmaması ve yüzde 20'si diğer nedenlerden dolayı okula gitmiyor.

Çalışan çocuklarla ilgili diğer bir istatistiki veriye göre de; Çalışan her 100 kişiden 5'i 6-14 yaş arası çocuk işçisi.

Çalışan çocukların yüzde 77'si tarım, yüzde 7'si sanayi ve yüzde 5'i ticaret sektöründe çalışıyor.

Son yıllarda sivil toplum örgütleri ve hükümetler çocuk işçiliğini önlemek adına bir çok proje ve çalışma yaptı. Ama bu çalışmalar, çocukların çalıştırılmasını engelleyemedi. Hatta çocuklar çeşitli suç şebekeleri tarafından birer suç makinesi olarak kullanılmaya başlandı.

Doğu bölgelerinden kaçırılan ve getirilen çocuklar, hırsızlık, kapkaç, gasp, dilencilik, mendil satıcılığı gibi suçlarda kullanılmaya başlandı.

Suç oranlarındaki artış, kamuoyunda da yankı uyandırdı. Gazete haberlerinin büyük bölümü suçlu çocukların haberleriyle dolmaya başladı. Çocuklarla ilgili kuruluşların çabaları bu konuda yeterli olmuyor.

On binlercesinden sadece biri: Emre

EMRE Karadağ, Ankara Kızılay'da sokakta çalışan yüzlerce çocuktan birisi. 14 yaşındaki Emre, ortaöğretim 10'uncu sınıf öğrencisi. Okulları n tatil olmasıyla, arkadaşlarıyla Ankara'nın işlek caddelerinde bütün gün mendil, yara bandı gibi ürünler satıyor. Amacı, okul masrafı nı çıkarmak. Ailesiyle bir gecekonduda yaşıyor. Çocuklar, mendil satmak için kolay ikna ettikleri kadı nları tercih ediyor. Günde ortalama 10 YTL kazanıyorlar. Sosyal aktivitelerden yoksunlar. Emre Galatasaray'ı tutuyor, futbolu çok seviyor ama ne oynamak için ne de izlemek için zaman ayıramıyor. Emre

Karadağ on binlercesinden sadece birisi. Onun yaşıtları da benzer sorularla karşı karşıya.

Görüşler

YURT-AY-DER Başkanı Mustafa Akman:

Yurdumuzda kalan çocuklar 18 yaşına gelince yurttan ayrılmak zorunda. Yasaya göre, kamu kurum ve kuruluşları yetiştirme yurtlarından ayrılan gençleri işe almaları gerekiyor ama buna ne uyan var ne uygulayan. Bu nedenle 67 bin çocuk iş bulmak için sırada bekliyor.

G.Ü Çocuk Psikiyatrisi Öğretim Görevlisi Selahattin Şenol:

Aile kurumu, temel gereksinimlerini karşılayamaması sonucunda çözülmektedir. Toplum en küçük birimi aileden başlayarak giderek yozlaşmaktadır. Çocukları, para kazanmaya teşvik eden anne babaların davranışları yozlaşmanı n somut göstergelerinden biridir.

Özörlöler, Kendi Güçlerine Güvenecek

"Özörlöler Yasası" altı yıllık çalışmadan sonra yürörlöğe girdi ama özörlö derneklerini memnun etmedi. Özörlö temsilcileri, yasanın kamuyu zorlayıcı olmadığından yakınıyor; özörlöleri haklarının gerçekleşmesi için "dışarı çıkma"ya çağırıyor.

BİA HAbEr Merkezi

09/08/2005 [Cem ŞİMŞEK](#)

BİA (İstanbul) - 7 Temmuz'da yürörlöğe giren "Özörlöler Kanunu" Türkiye'de özörlölere yönelik olarak çıkarılan ilk toplu kanun ve türünün ilk örneği olsa da özörlö derneklerini tatmin etmekten uzak.

Türkiye Sakatlar Derneği (TSD) Genel Başkanı Boyraz: "Daha önce başka yasalarda var olan maddeleri birleştirip özörlö yasası diye önümüze koydular. Hiç ilave yok," derken derneğin eski İstanbul Şube Başkanı Kuvan da "Vatandaşların devletini sahiplenmesi lazım. Özörlölere sadece kar zarar penceresinden bakılıyor. Hukuk ihlal ediliyor," diyor.

Yıllardır verdikleri mücadelenin semeresini bir türlü alamamaktan yakınan dernek başkanlarının ağızlarından çıkan en olumlu söz: "Hiç yoktan iyidir!

Başbakanlık Özörlö İdaresi Başkanlığı (BÖİB) ise "Yasal açıdan 1000 maddelik bir kanun da çıkartsak eksik olacaktı. Toplumsal problemleri yasalarla çöremezsiniz," diyerek kanun koyucuyu savunuyor.

Özörlöler yaşamak peşinde

1999'dan bu yana süre giden çalışmalar sonucu yasalaşan "Özörlöler Kanunu" önceliği sosyal güvenlik kapsamı dışında kalan özörlölere veriyor. İç içe geçmiş sorunlarla boğuşan 8.5 milyon engellinin ulaşım, eğitim, istihdam ve ayrımcılık gibi sorunlarının çözümünü düzenlemeyi hedefliyor.

Ancak zorlu sorunlar bir kısır döngü gibi dönüp dolaşıp başladıkları yere varıyor: İstihdam sorunu eğitim düzeyinin düşüklüğüyle, eğitim sorunu ekonomik güçlüklerle, ekonomik yetersizlik de istihdamın yüzde 20'lere takılıp kalmasıyla yakından ilgili. Tümü aynı anda ulaşım olanaksızlıkları gibi -yapısal sorunlarla da kuşatılıyor.

Çözüm için örgütlenme ve ses yükseltmenin gerekliliğinden söz eden dernek yöneticilerine göre "dışarı çıkmak şart." Bu da bir kez daha eğitim, istihdam ve ulaşım sorunlarına varıyor.

Yeni yasa, bu kısır döngüyü kırmak için pek çok koldan eş zamanlı olarak yürütülmesi gereken bir çözüm planı sunuyor mu ? Engelli dernekleri, uzun yıllar üzerinde uğraşılmasına ve özürülerin haklarına yönelik ilk toplu düzenleme olmasına karşın yasayı yeterli bulmuyor.

Yasanın getirdikleri ve götürdükleri

TSD Genel Başkanı Şükrü Boyraz 6 yıl boyunca sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve devlet birimlerinin ortaklaşa uğraştığı kanun tasarısındaki maddelerin yarısının, maliye bakanlığının maliyet gerekçesiyle yaptığı itirazlar sonucunda düştüğünü vurguluyor.

Yeni yasada dikkati çeken yenilikler arasında aylık özürü maaşının iki kat artırılarak 189 YTL'ye çıkarılması; daha önce olmayan evde bakım seçeneği getirilmesi; özürülere ayrımcılığın ilk kez ceza kapsamı içine alınması ve ayrımcılık yapana altı ay ile bir yıl arasında hapis cezası öngörülmesi var.

Bununla birlikte, Boyraz getirilen yeniliklerin "sosyal olduğunu iddia eden bir devlet tarafından çoktan çıkarılmış olması gereken yasalar" olduğunu düşünüyor.

Yasanın getirdikleri?

- * **Sosyal** güvence kapsamında olmayan özürülere bakım teminatı getirdi
- * **Özürü** maaşı ayda 63 YTL'den 180 YTL'ye çıktı
- * **Ayrımcılık** yapana altı aydan bir yıla kadar hapis cezası geldi.
- * **Özel ve kamu** kurumlarının yapılarını özürülere uygun hale getirmesi için 7 yıl süre kondu.
- * **Özürülerin** istihdamını kolaylaştırıcı maddeler kondu.
- * **Evde** bakım seçeneği getirdi.

Yasanın götürdükleri?

- * **Özürü çiftler** evlendiklerinde özürü maaşlarından biri kesiliyor
- * **Motor hacmi** 1600cc'nin yüksek sakat arabaları lüks sayılıyor ve vergi indirimi kaldırılıyor.

Tartışılan maddeler

Yasanın özürülerce en çok eleştirilen geçici 2. ve 3. Maddeleri, yol, kaldırım, yaya geçidi, yeşil alan ve spor sahaları gibi umuma açık hizmet veren tüm kamu yapılarının "özürülerin erişebilirliğine uygun" hale getirilmesi için kamu kuruluşlarına 7 yıl süre tanıyor.

Boyraz'a göre bu maddeler bugünün özürüleri için güzel bir gelecek vaadinden fazlasını içermiyor: "Bugün 7 yaşındaysam ve 7 yıl daha beklersem 14 yaşında olacağım. Devlet bana '14 yaşında ilkokula başla' diyor. Olacak iş mi?" diye soruyor Boyraz.

Bu sorunun yanıtı BÖİB Başkanı Mehmet Aysoy'dan geliyor: "Pek çok sorun olduğunun farkındayız. Ama öncelik verdiğimiz konu bakıma muhtaç özürllüler. Annesiz babasız, sosyal güvenlik kapsamının dışında yaşamaya çalışan bir kitle var. Bu yasayla birlikte ilk defa bu insanlara bakım teminatı sağlanmıştır."

Sosyal güvenlik kapsamına dahil olup da eğitim ve ulaşım olanaklarının yetersizliğinden mağdur olanlara ise 7 yıl içinde düzenleme gerçekleştirileceği vaadiyle umutlanmak kalıyor. Ancak, bu hükmün anayasanın eşitlik ilkesine dayanılarak açılan davalarda özürllü mağdurun önünü tıkayabileceğinden de kaygı duyuluyor.

Boyras "Daha önce özürllüler, anayasanın eşitlik ilkesi uyarınca özürllülerin kullanımına uygun olmayan düzenlemeleri dava edebiliyordu. Ama artık 'yedi yıl sonra gel' diyecekler" diyor.

BÖİB Başkanı Mehmet Aysoy yasanın yapısını "devlet denge gözetmeli" diyerek gerekçelendiriyor: "Bütçenin sürekli açık verdiği bir ülkede yeni bir kanunun yaratacağı giderleri karşılayacak kaynakları üretmek zorundasınız."

Kaynak gösterilmeksizin ileri sürülen maddi yükü ağır talepler maliye bakanlığınca geri çevriliyor.

Aysoy öte yandan yasaların da sorunları ancak bir yere kadar çözdüğünü vurguluyor: "Yasal açıdan bin maddelik bir kanun da çıkartsak, eksik olacaktı. Toplumsal problemleri yasalarla çözemezsiniz."

Yasalardan çok, bakış açısının değişmesi gerek

TSD İstanbul Şube Başkanlığı görevini gönüllü yürütürken görüştüğümüz Serdar Kuvan da "Sırf yasayla olmuyor. Devlet yapacak olsa çoktan yapardı. Sivil toplum olarak bizim tek tek insanları bulup çaba sarf etmemiz gerekiyor," diyor Kuvan.

Kuvan yasaların çözüm getirmekte neden yetersiz kaldığına ilişkin örnekler veriyor: "Örneğin, çalışan sayısı 50'nin üzerindeki özel firmaların yüzde üç özürllü kotasını uygulaması gerekiyor. Ama firmalar işyerini özürllülere uygun hale getirmek için gereken yatırımı yapmak yerine cezasını ödemeyi ya da maaş ödeyip iş vermeyerek cezadan kaçmayı tercih edebiliyorlar."

Serdar Kuvan'ın açıklamaları yatırım bedeli diye kaçınılan masrafın aslında özürllülerin yaşama bedeli olduğunu düşündürüyor: "Yürüme engelliler için rampa yapacaksınız ki yemekhaneye gittiğinde yemeğini kendisi alabilsin. Hak ve özgürlükler budur. Hiçbir zaman 'sen orda otur ben sana veririm' dememen gerekiyor."

Kuvan'a göre "her daim muhtaç" olduğunu hissetmek özürllülerin kabul edebileceği bir çözüm değil. Bu yüzden kendilerine bir çıkış yolu bulmak umuduyla hayata dahil etmeye çalışıyordu derneklerinin başkanlığını yaptığı İstanbul sakatlarını.

Kuvan bu görüşme yapıldıktan sonra görevinden ayrıldı

"Devleti sahiplenmek"

"Devletten bekleyebiliriz tabii bazı şeyleri ama bunun ölçütlerini, kriterlerini, istatistiklerini bizim koymamız lazım. Biz bir şey koyamadıktan sonra hak verilse ne yapacaksın? Takipçisi olma ihtimalin yok ki senin. Nasıl takipçisi olabilirsin?" diyor Kuvan.

"Bananecilik"ten, örgütlenme eksikliğinden yakınan Boyraz da Kuvan gibi özürllülerin toplumsal bir duruş yakalayamamasından şikayetçi. Yürütülen yerel projelerle bütün özürllüleri haklarından haberdar etmeyi ve ev ev dolaşıp yerel dayanışma ve haberleşme ağını güçlendirmeye çalışıyorlar.

Özürllü raporu artık ücretsiz olduğu halde bunu bilmedikleri ya da haksız yere istenen ücreti

ödeyemedikleri için rapor alamayan özörlöülerin "verimsizsin, iş üretmiyorsun" gibi haksız suçlamalar karşısında savunmasız kalmalarını istemiyorlar.

Amaçları, "Tamam, özörlöüler bir şeyler istiyorlar ama kendileri de uğraşıyorlar" düşöncesini yaygınlaştırmak, bunun için eyleme geçmek ve bu düşönceyi canlı kılmak. (CŞ/AD/EK)

<http://www.bianet.org/2005/08/10/65034.htm>

Adana'da Okullar Çocuk İşçiler İçin Açık

Mevsimlik tarım işçilerinin çocuklarının eğitimlerinin kesintiye uğramaması amacıyla Adana'da uygulamaya konan proje kapsamında kayıt altına alınan çocuk sayısı 592. Eğitimlerden yararlanan toplam çocuk sayısı ise 130.

BİA Haber Merkezi
09/08/2005

BİA (Adana) - Tarım politikalarındaki yetersizlik, yoksulluk ve endüstrileşme süreci ile birlikte ortaya çıkan büyük kentlere göç olgusu, birçok sorunu da beraberinde getiriyor.

Mevsimlik tarım işçilerinin çocuklarının eğitimlerinin kesintiye uğraması da bunlardan biri.

bianet'e konuşan Sosyal Destek Merkezi'nden **Ayşegöl Özbek**, çadır gruplarından toplam **39** çocuğun Sosyal Destek Merkezi'ne düzenli olarak devam ettiğini belirterek, **20** çocuğun ilköğretim kuşağında, **19** çocuğun da okul öncesi grupta olduğunu kaydetti.

Uluslararası Çalışma Örgütü ve Milli Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün ortaklaşa sürdürdüğü "**Gezici Mevsimlik Tarım İşçiliğinde, Çocuk İşçiliğinin Eğitim Yoluyla Sona Erdirilmesi Projesi**" yaklaşık üç aydır sürüyor.

Adana'da, mevsimlik tarım işçilerinin yoğun olarak yerleşim gösterdiği **Karataş** ilçesinde uygulamaya konan proje kapsamında ilçeye **10 km** mesafede kurulan **Sosyal Destek Merkezi**'nin verdiği bilgilere göre, çadır ziyaretleri sonucunda kayıt altına alınan ilköğretim kuşağındaki çocuk sayısı **592**.

Özbek, farklı çadır gruplarının bulunduğu bölgelere yakın ilköğretim okullarının yaz döneminde açık tutulması kapsamında, 11 Temmuz 2005 tarihinde **Çimeli Benli**, 18 Temmuz tarihinde de **Bahçe Hamit Buğa** ve **Yemişli İlköğretim** okullarında eğitim çalışmalarının başladığını belirtti.

Çimeli Benli ilköğretim okuluna devam eden çocuk sayısının **46**, Bahçe Hamit Buğa ilköğretim okuluna devam eden çocuk sayısının da **55** olduğunu belirten Özbek, proje kapsamında eğitimlerden yararlanan **toplam** çocuk sayısının **130** olduğunu söyledi.

24 ay sürecek olan projede, **1000** çalışan çocuğun işten çekilmesi, henüz pamuk toplama işinde çalışmayan ancak risk altında bulunan **1750** çocuğun iş piyasasına girmesinin önlenmesi ile **600** ailenin çeşitli unsurlarla desteklenmesi hedefleniyor. (NG/TK)

<http://www.bianet.org/php/yazdir.php?DosyaX=../2005/08/09/65036.htm>

BİRGÜN

Tarih: 07/08/2005

'Yasa çocuğu korumuyor'

NEZAHAT ALKAN

Çocuk Koruma Kanunu, 15 Temmuz'da yürürlüğe girdi. Yasa, korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında alınacak önlemlerle, suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirleri, çocuk mahkemelerinin kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin hükümleri kapsıyor.

Yasanın 4.maddesindeki temel ilkelerinin, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve diğer insan hakları sözleşmelerindeki temel ilkeler ve esaslar doğrultusunda düzenlendiği belirtilen yasa, Türkiye hukuku açısından yeni kurumlar, uygulamalar ve düzenlemeleri de beraberinde getirdi.

'Kamu davasının açılmasının ertelenmesi', 'Hükmün açıklanmasının geri bırakılması', 'Adli Kontrol', 'Uzlaşma', 'Cumhuriyet Savcılığı Çocuk Bürosu' yasa ile hukukumuza yeni giren kurum ve kavramlar arasında. Hukukçular, düzenlemelerin çocuk yararına uygulanması ve sonuç verebilmesi için 'öncelikli çocuk yararı'nı esas alan bakış açısı ve buna bağlı yasa maddelerinin hayata geçirilebilmesini mümkün kılacak kurum, kuruluş ve gerekli alt yapının oluşturulması gerektiğini bildiriyor.

'TEMEL İLKELER BENİMSENMEDİ'

Çocuk mahkemeleri ve çocuk davalarında uzman olan İstanbul Barosu Çocuk Hakları Bürosu Başkanı Avukat Aşkın Yaşar Topuzoğlu, yasadaki bazı maddelerin Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne uymadığını belirterek şunları söyledi: "Yasadaki temel ilkeler doğrultusunda, diğer maddeleri değerlendirdiğimizde, temel ilkelerin çok benimsenemediğini görüyoruz. Örnek vermek gerekirse, yetişkinlerle küçüklerin birlikte suç işlemleri halini düzenleyen 'iştirak halinde işlenen suçlar' başlığı eski yasada vardı, yeni yasada da var. Bu madde, 'Küçüklerin yetişkinlerle suç işlemleri halinde davaların birlikte yürütülmesinin zorunlu görülmesi halinde, genel mahkemelerde yargılamanın her aşamasında, mahkemelerin uygun bulması şartı ile birleştirme kararı verilebilir. Bu takdirde birleştirilen davalar genel mahkemelerde görülür' şeklinde.

Çocuğun genel mahkemelerde yargılanması demek, temel ilkelerin aşılması, Çocuk Hakları Sözleşmesi ile kabul edilen 'Çocukların kendilerine özgü mahkemelerde' yargılanmaları ilkesini ihlal etmektedir. Kendilerine özgü mahkemelerde, kendilerine özgü yasa ve usullerle yargılanmaları çocukların en temel haklarıdır. Çocuk Hakları Sözleşmesi, 'Kanunla ihtilaf halindeki çocuklar' başlığı altında yer alan düzenleme ile de örtüşmemektedir. Ç.H.S'ni Türkiye usulüne uygun biçimde imzalamış ve onaylamıştır. Anayasa'nın 90.maddesine göre sözleşme iç hukuk normudur, hukuki bağlayıcılığı vardır. Çocukların genel mahkemede

yetişkinlerle birlikte yargılanmaları gizlilik ilkesinin de ihlaline neden olacaktır." Yasadaki 'tutuklama yasağı' alt başlığında "onbeş yaşını doldurmamış çocuklar hakkında üst sınırı 5 yılı aşmayan hapis cezasını gerektiren fiillerden dolayı tutuklama kararı verilemez" hükmünün getirildiğini belirten Avukat Topuzoğlu, "Yürürlükten kalkan yasada 'aşağı haddi 3 yılı aşmayan hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren Şillerden dolayı, kovuşturma ve yargılama safhasında küçükler hakkında tutuklama kararı verilemez' şeklindeydi. Eski yasada alt sınır 3 yıl iken, yeni yasada üst sınır 5 yıl olunca çocuklar için pek çok durumda tutuklama söz konusu olacak. Eski yasada alt sınır, yeni de sanki yıl sayısı artmış gibi görünmesine rağmen esas alınan üst sınır olunca, temel ilkelerdeki 'Hapis cezasının en son çare olarak düşünülmesi' ilkesi ile örtüşmemektedir" şeklinde konuştu.

Çocuk yargılamasının 'olmazsa olmazlarından' dediği 'sosyal araştırma ve inceleme'nin Çocuk Koruma Yasası'nda da zorunlu kılınmadığına dikkat çeken Topuzoğlu, şu görüşleri savundu:

"Çocuk yararı ve yasanın temel ilkeleri doğrultusunda uygulamada bir zorunluluk varmış gibi değerlendirilip sosyal araştırmanın mahkemelerce ve savcılıklarca yaptırılabilmesi görüşündeyim. Çocuk Bürosu ile ilgili maddede, çocuklarla ilgili çalışmaların disiplinlerarası, kurumlararası işbirliğini gerektirdiğine ilişkin anlayışın yerleştiğini görüyoruz. Hem çocuk savcılığının kurulması hem de göreve ilişkin düzenleme olumlu. Yasa, hukukumuz açısından yeni düzenlemeleri içeriyor. Bu bir başlangıç. Yasada belirlenen temel ilkelerdeki bakış ve anlayışın yasanın tümüne yansımaları mümkün olabilir ve gerekli kurum ve kuruluşlar oluşturulursa bu düzenlemeler hayata geçirilebilir. Ancak çocuk yararı açısından bu konuda zaman kaybetmemek ve yasada belirtilen hükümlerin altyapısını hızla oluşturmak gerekiyor."

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid-613847,00.asp>

06.08.2005

EKONOMİ

Otogarda 'yoksulluk yardımı' yolcuları

GAZİANTEP Şehirlerarası Otobüs Terminali'ndeki, PTT Şubesi'nde 12 YTL'lik çocuk yardımını almak isteyenlerin oluşturduğu kuyruk, yolcuların şaşkın bakışları arasında uzayıp giderken, ilginç görüntüler de ortaya çıktı. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın kaymakamlıklar aracılığıyla dağıttığı çocuk yardımını almak isteyenler, günde

yaklaşık 50 bin yolcunun giriş çıkış yaptığı otogardaki PTT Şubesi önünde, kucaklarındaki bebekleriyle saatlerce kuyrukta bekledi. Kuyrukta bekleyenler, bu kez 40 dereceyi aşan sıcakta değil, klimalı ve palmiye ağaçlarının bulunduğu modern otogarda sıra bekledikleri için kendilerini şanslı gördüklerini belirterek, 'Sıra bekliyoruz ama burası serin. O nedenle ne itişip kakışma, ne de kavga çıkıyor. Buraya gelen insanlar memleketlerine, biz de yoksulluğa yolculuk yapıyoruz. Burada beklemekten mutlu değiliz ama başka çaremiz yok' dedi. Annelerinin yanındaki çok sayıda çocuk ise otogarın serin betonlarına yatarak uyudu.

© Copyright 2005 Hürriyet

BİRGÜN

Tarih: 06/08/2005

4 engelli kardeşin örnek mücadelesi

HAYATİ AKBAŞ ARTVİN

Artvin'in Ardanuç İlçesi Güleş Köyü'nde bir evde yaşayan 9 kardeşten engelli olan 4'ünün verdiği mücadele, insanın hayata nasıl tutunması gerektiği ile ilgili önemli dersler veriyor. Dördü de doğuştan engelli olan Yaşar (33), Özcan (30), Züleyha (28) ve Hacer Küçük (20) kardeşler. Anne ve babası yakın akraba olmamasına rağmen aynı aileden 4'ünde kas ve ilik yetersizliği olması dikkate alınması gereken bir durum. Ancak en büyük iki kardeş diğer ikisine göre daha şansız. Çünkü onlar bacaklarını hiç kullanamıyorlar. Onlardaki kas ve ilik ölümü diğer kardeşlerine göre daha yoğun olduğu için tekerlekli sandalyeye bağlı yaşıyorlar.

BABA KÜÇÜK NE DİYOR...

Güleş Köyü'nde 11 nüfuslu ailesinden dört engelliye bakan cefakâr baba Fahri Küçük (60), ilerlemiş yaşına rağmen çocukları için ayakta durmaya çalışıyor. Çiftçiliğin dışında hiçbir geliri olmayan Fahri Küçük şunları söylüyor:

"En büyük derdim onların tedavilerini yaptıramamak. Şartlar uygun olsa onları tedavi ettirir, belki de daha rahat yaşamalarını sağlayabilirdim. Ne yapalım, buna da şükür deyip yaşamaya devam ediyoruz. Birbirimize destek olarak eksiklerimizi tamamlayıp, hayata sımsıkı sarılıyoruz."

» **YAŞAR KÜÇÜK:** Güleş Köyü'nde yaşayan 9 kardeşten en büyüğü olan abla Yaşar Küçük'te hastalığın belirtileri küçük yaşlarda başlamış. Henüz ilkökul çağına geldiğinde yürüyemez duruma gelen Yaşar Küçük o günden beri tekerlekli sandalyeyle yaşıyor. Ancak o hayata hiç küsmemiş. O ellerini kullanarak muhteşem tığ işlemeleri yaparak hem evdeki kızlara çeyiz yapıyor hem de satarak aile bütçesine katkıda bulunuyor. Okumayı çok istemiş. Hastalık buna engel olmuş. Okuma yazma bilmiyor ama elleri çok iyi okuyor ve eksikliğini yaptığı güzel eserlerle kapatıyor.

» **ÖZCAN KÜÇÜK:** O da ablası gibi kas ve ilik ölümünü en yoğun yaşamış. Ama o ilkokulu bizzat kendi ayakları üzerinde tamamlamış. Okulun son sınıfını sürüne sürüne de olsa okumuş ve ilkokul diplomasını almış. Daha sonra hastalık onu iyice bitirmiş ve o da ablası gibi tekerlekli sandalyeye muhtaç olmuş. O da üretmeye çalışmış. Köylük yerde yapacağı çok fazla bir şey olmasa da bir başkalarının yardımıyla da olsa evinin ve köyünün sorunlarını kamu görevlilerine aktararak sorunlarını çözmeye çalışmış. Her şeye rağmen hayata küs değil. Bir akülü araç istiyor. Çünkü o denli aktif ki köylü ona "Allah'a en yakın üstü açık köyün muhtarı" lakabını takmış. Bu sebeple akülü araca ihtiyacı var. Bir başkasına fazlaca bağımlı olmadan köyünde ve Ardanuç'ta rahatça dolaşıp işlerini halledebileceğine inanıyor. Fakat akülü araba alacak kadar parası yok. Kolay değil 11 nüfuslu ailede bütçeyi idare etmek. Belki bir gün birisi duyarda akülü araç alır diye bekliyor. Akülü araba için soyunarak eylem yapmak istiyor ama köylük yerde çobandan başka kim görebilir diye bu eylemi yapmaktan vazgeçiyor. Yine her şeye rağmen hayata küsmüyor, yaşamaya devam diyor.

» **ZÜLEYHA KÜÇÜK:** Kendinden büyük olan kardeşlerine göre daha şanslı Züleyha. Çünkü o yürüyebiliyor. Kendi ihtiyaçlarını zorlansa da yapabiliyor. Ama kimseye yük olmasa da çok fazla katkısı da olmuyor. Hastalığını doğuştan kalça çıkıklığı biliyordu. Küçük yaşlardan beri yürümede ve merdiven çıkmada zorlanıyor. İlkokula gitmiş ama köyde ortaokul olmadığı için eğitimini tamamlayamamış. Fakat Artvin Zihinsel Özürlüler Derneği'nin yaptığı organizasyonla İstanbul'a giderek hayatında ilk kez doktorla tanışınca hastalığıyla da tanışmış. Kas ve ilik yetersizliği. Hücre ve kas ölümü kısmen olduğu için daha az zararlar atlatmış. Bunu duymasına rağmen hayata küsmemiş. Bazen kardeşleri köy işlerine gidince evde kaldığı zaman üzülse de yine de yaşam güzel diyerek bir gün tıptaki gelişmelerin olacağına tam olarak yürüyebileceğine hatta merdivenleri rahatlıkla çıkabileceğine inanıyor.

» **HACER KÜÇÜK:** 20 yaşındaki Hacer engelli kardeşler içinde en küçüğü. O da hastalığını daha önce bilmiyormuş. Doktora gidemediği için ilk kez ablası Züleyha Küçük gibi hastalığını yeni öğrenmiş. Diğer kardeşleriyle aynı kaderi paylaşmış. İlkokulu ablası gibi tamamlasa da ortaokuldan sonra okuyamamış. Aslında eğitimini tamamlayarak doktor olmayı ya da bir öğretmen olarak insanlara yardımcı olmayı istemiş. Ama engelli olmasından çok maddi engeller yüzünden okuluna devam edememiş. Yine de kardeşleri için, birbirlerine destek olabilmek için hayata sınırsız tutunmuş. Oturduğu yerden başkasını yardımı olmadan ayağa kalkamasa da yine de mücadeleye devam diyor.

İstanbul sermaye için 'dönüştürülüyor'

İstanbul'un yoksul mahalleleri için hazırlanan imar planları ile art arda meydana gelen yıkımlar, halkın tepkisine rağmen devam ediyor. Yıkımları gazetemize değerlendiren Mimarlar Odası İstanbul Şubesi'nden Mimar Mücella Yapıcı ise, yaşanılanların iddia edildiği gibi kentsel dönüşüm değil, "İstanbul'un uluslararası sermaye için yeniden yapılandırılması ve gayri menkul sektörüne hareketlendirme getirerek ekonominin canlandırılması çalışmaları" olduğunu vurguladı.

İstanbul'un hangi bölgelerinde yıkım kararları alındı? Bu yerlerin ortak özellikleri nelerdir?

Hepsini bilmiyorum ancak şu anda 5000 bin ölçekli planları yapılan Maltepe, Küçükçekmece, Zeytinburnu, Okmeydanı, Baltalimanı, Alibeyköy, Sarıyer gibi yerlerde yıkım kararları görünüyor. Gecekondu bölgeleri olmalarının yanında dikkat çekici olan kentin içinde kalmış ve rant baskısı altında olan bölgeler olmaları. Mesela adliyesi bile kaçak olan Sultanbeyli'de böyle bir yıkım söz konusu değil. Hem biraz politik bir seçim var, Armutlu gibi bölgelerin dağıtılması anlamında; hem de Türkiye ekonomisini canlandırması adına inşaat, gayrimenkul sektörüne, Mortgage gibi kredilendirme sistemlerinin işletilerek yeni alanlar açma projesi var.

Yeni imar planları "kentsel dönüşüm" olarak duyuruluyor...

Bu kentsel dönüşüm değildir. O bölgelerde yerleşmiş, dayanışmış, yerel kültür oluşturmaya, köklerini yaratmaya başlamış bir bölgeyi darmaduman edip, yeni bir sosyal statüye kavuşturuyorsunuz. İnsanları oradan oraya taşıyorsunuz. Bir noktada mekansal hafızayı yok ediyorsunuz. Bir yandan da işlemeyen bir sektörü canlandırıyorsunuz. Türkiye'de de dünyada da birikmiş harcanamayan bir artı değer var. Talep yok, insanların alım gücü yok. O zaman Mortgageler, taksitlendirmeler, kredi kartları ile sermayenin kendini işte bu kent toprakları üzerinden yeniden üretme sürecine araçlar yaratıyorsunuz.

Zeytinburnu'da kentsel dönüşüm yaptığınızı söylüyorsunuz. Oradaki belli bir nüfusu bloklara tıkıyorsunuz; geri kalan yerleri oteller, iş ve moda merkezleri yapıyorsunuz. Bu nasıl bölgenin insanlarına yarayan bir projedir? Böyle kent politikası olmaz.

İstanbul'un 'gecekondu' mahalleleri yıkılırken bir yandan da uluslararası ticaret merkezleri; yeni Manhattanlar oluşturma projeleri yapılıyor. Sizce İstanbul'da nasıl bir 'dönüşüm' planlanıyor?

İstanbul'un ekonomi politikasında ciddi bir değişim var; farklı bir misyon biçildi kente. Üretim mekanı olmaktan çıkarıldı. Cumhuriyetin bölgeler arası eşitliği gözetken politikaları 1950'li yıllerde terk edilip de sanayi bu tarafa alınınca, İstanbul merkezinde Marmara Bölgesi, Anadolu'dan gelen işgücünü bağırına aldı. Gecekondu diye bir çözüm buldu. Bu sermayenin çözümüydü aslında ve biz de bunu yedik. Ama şimdi artık başka bir şey var. Türkiye Bölge Kalkındırma İdareleri diye 26 bölgeye bölünüyor. Bu özelleştirme son noktadır. Belediyeler de özelleştirildi, şimdi devlet özelleştiriliyor. Bu bölge idarelerinde sivil toplum örgütü altında ve şirketler olarak sermayenin kurumları yer alacak. İstanbul ise özel ve tek bölge. İstanbul'a şimdi uluslararası varıl sermayenin, Avrupa ve Asya sermayesi arasında gider gelirken, dinlenip oturulacak çay bahçesi görevi veriliyor. Hani otobüsle giderken uğradığınız yol kenarı tesisleri vardır ya... İstanbul öyle bir yol kenarı şehri olacak. Ama bundan nemalanmayacak. Çünkü esas gidilecek yer değildir İstanbul. Londra'dan çıkıp Tokyo'ya giderken lazım mesela. Bu arada da kentimiz tarihi açıdan zengindir bırakılırsa, kongreler falan yapılabilir, dünya mimarları gelir mesela...

Böyle olunca İstanbul yoksullarından temizleniyor diyebilir miyiz?

Temizlenmesi mümkün değil. Ancak yoksulları arka mahalleye itebilirsiniz. Titiz değilseniz misafir gelirken ne yaparsınız? Bütün 'dağınıklığı' arka odaya tıkarsınız. Formula 1 yapılmış güzelim ormanda. Tüm dünyadan insanlar gelecek. Gelecek ama kente değil, şirketlere bırakacaklar ama olsun. Şimdi gelip geçerken Pendik'te de o çarpık yapıları görmesinler. Genel dünya sermayesine, varsıllarına hazırlarken kenti, misafir odası ile yatak odası arasında koridorun temizlenmesi işidir bu. Yıkımlar budur. Ama en önemli yanı demin de dediğim gibi ekonomik entegrasyon. Yıkımların bir nedeni insanları sağlıklı yapılarından sağlıklı yapı ve çevrelere kavuşturmak olarak gösteriliyor. Yalan bu. Niye yalan. Görüyoruz, hasbelkader Alibeyköy Çobançeşme'de Afet Konutları var. 227 konut. Bu konutlar için biz plan çalışması yaptık. Yüzde 40 eğimli yeri yeşil alan yaptık. Ama yeşil alanı konut yapmışlar. heyelan riski var. Hakikaten iddia ediyorum, o insanların yıktıkları evlerinden deprem açısından da genel yerleşme kriterleri açısından da daha sağlıklı binalardır. Okmeydanı'nı yıkıyorlar oraya yolluyorlar; Baltalımanı'nı yıkıyorlar oraya yolluyorlar, yok mudur başka bir konut alanı?

Emekçi mahalleleri "kaçak" ya da "Hazine arazisi" denilerek yıkılıyor. Ancak yüzlerce kaçak villa, gökdelen gibi lüks yapılara dokunulmuyor? Neden?

Dediğim gibi sermaye kendini yapılandırıyor, kendi yapılarını yıkacak değil. Sadece lüks yapılaşma değil Sultanbeyli gibi yerler de politik nedenlerle yıkılmıyor. Bana kalırsa ilk yıkılması gereken Gökkafe'tir, Gökkafe'i yıkmadan kimse kaçak yapı yıkıyorum demesin.

Asıl olan barınma hakkı

Yıkım yapılan ya da yapılması planlanan yerlerde halkın direnişi var. Bazen yıkım engelleniyor, bazen engellenemiyor. Bu karşı koyuşları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şimdi hiçbir yer yıkılmasın demiyoruz. Tabii ki yıkılması gereken, insan sağlığına, onuruna, insanca yaşamaya yakışmayan yerler var. Bazılarının gerçekten yıkılması lazım. Ancak insanların barınma hakları ellerinden alınmadan.

Başında, kamu toprakları sermayeye fazla maliyet getirmeden işgücü sağladığı için, insanlar barınma sorununu buralarda kendi kendine çözmek zorunda kaldı. Sonra buralar mülkiyetlendirildi. İnsanlar sosyal güvenceyi buralarda buldular. Sosyal güvence taleplerinden böylece vazgeçtiler. İnsanlar mülkiyetlendirildi ve bu rant düzeninin küçük küçük suç ortaklıkları yaratıldı. Sistem kendini bunlar üzerinden yeniden üretti. Şimdi bazı yerlerde insanlar yıkıma karşı tapu istiyorlar. Ben tapu, özel mülkiyet mücadelesi diye bir mücadeleye karşıyım. Asıl olan özel mülkiyet değil barınma ve hatta yaşam hakkıdır. Evlerin yıkılmasına neden karşıyız? İçinde insanlar yaşadığı için. Bu arada kimsenin görmediği bir kesim var, kiracılar. Asıl burada en mağdur olan onlardır diye düşünüyorum. Kimse kiracıların ne yapacağını, nasıl yaşayacağını düşünmüyor.

Mücella Yapıcı KİMDİR?

Yüksek Mühendis Mimar

İstanbul 1951 doğumlu İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi mezunu TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Kentleşme, Afet komitesi ve Çevre Etki Değerlendirme Kurulu üyesi. Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV) üyesi Çeşitli dergi ve gazetelerde kent, mimarlık, kadın ve afet hakkında yayınlanmış makale ve yazıları bulunuyor.

<http://www.evrensel.net/05/07/28/gundem.html#1>

‘Ölüm hayatın rutindir’

27/07/2005 / Birgün

Adı Mehmet Eroğlu. Otuz yedi yaşında. Yiyecek ekmek bulamamaktan sebep Bingöl’den gelmiş "koca şehir"e. İlkokulu bitirebilmiş köy ahırının içine kurulan derme çatma derslikte. On beş yaşında inşaat işçiliğiyle atılmış hayata, iki seneden beri de tersanede montajcılık yapıyor. Evli ve iki çocuk babası. Tersaneleri ve işçilerin yaşantısını anlatıyor... "Ölüm hayatın rutindir bizim için" diyor. Her an ölümü bekleyerek yaşarsın bu yüzden, her sabah evden savaşa gider gibi korkuyla uğurlanırsın." İş kazası adı altında işlenen cinayetlerden bahsediyor, sakat bırakılıp, zor koşullarda yaşamaya mahkûm edilen insanlardan, işçi pazarında üç kuruşa satılan çocuklardan...

» Bize tersanelerdeki çalışma koşullarından bahseder misiniz?

Normalde çalışma saatlerimiz sabah sekiz, akşam altı arası. Ancak genelde mesaiye kalmaya zorlanıyoruz. Dolayısıyla tersane işçilerinin işten çıkması en erken akşam dokuzu buluyor. Eğer iş yoğunsa bizi sabaha kadar çalıştırır. Verilen mesai ücreti normal yevmiyenin yarısıdır. Mesaiye kalmayı kabul etmezsek zaten işten atılacağımız, en iyi ihtimalle de bu paranın maaşımızdan kesileceği kesindir. Bayramlarda ya da resmi tatillerde tatil yapmayı bırakın, haftalık tatil hakkımız dahi yoktur. Ve bu her an diken üstünde çalışmamız gereken öylesine yorucu bir iştir ki zaman zaman dayanamayıp kendimize tatil ilan ederiz. O zaman da kovulmazsak eğer derhal ücretten kesinti yapılır.

» "Her an diken üstünde çalışmak zorundayız" ne demek?

Çalışırken çok bedensel efor harcamak zorundayız. Ancak bir vincin kaldırabileceği bir yükü bedenimizde taşıyarak çalışıyoruz. Ayrıca tersanelerde insanlar ölümle yaşamın sınırında yaşar. İş kazaları ve ölüm hayatın rutindir. Yolda tersaneye giden işçileri bir seyredersen görürsün. Birinin suratı yanmış, birinin parmağı kesilmiş, kimisi kör... Ölüm sırasının kimde olduğu asla belli değildir. Dolayısıyla ölmek ya da sakat kalmamak için her an tetikte olmak gerekir. Günde on altı saat bu ağırlıkta çalıştıktan sonra dikkat toplamak imkansız. Üç gece mesaide kaldıktan sonra iskelede uyukladığım zamanları bilirim. İnsan vücudunun da bir sınırı var. Bu nedenle eşim beni her sabah cepheye savaşa gönderiyormuş gibi korkuyla ve kendime dikkat etmemi sıkı sıkı tembihleyerek uğurlar.

» "Ölümü her an bu kadar yakınında hissederek yaşamaya çalışmak" duygusuyla nasıl baş ediyorsunuz?

Tuzla Tersanesi’nde yaşanmış bir olayı anlatayım mesela. Bir işçi arkadaşın üzerine demir sac düşmüş. Kimsenin bu olaydan bilgisi olmasın da herkes çalışmaya devam etsin diye, insanları oradan uzaklaştırmışlar. Yemek saatinde işçiler yemeğe giderken kanlar içindeki cesedi görünce arkadaşlarının öldüğünü anlamışlar. Sonrasında herkes sanki yaşanan çok sıradan bir olaymış gibi yemeğini yiyip, işine devam etmiş. Bu duyarsızlaşma insana korkunç geliyor, ancak şu gerçeği de unutmamak lazım, bu yaşantıyı insan olduğunu unutmadan ve tüm duygularını dondurmaktan taşımak gerçekten çok zor.

» "Kazalar"ın önüne geçilemez mi?

Hem de çok basit önlemlerle mümkün. Mesela, çalışırken esnek davransınlar ve işi daha kısa zamanda bitirsinler diye iskelede çalışan işçilere emniyet kemeri verilmez. Aynı şekilde taşçılar taş yaparken yine daha esnek davranıp, daha iyi taş kessinler diye motorun emniyet kısmı çıkarılır bu nedenle çoğu ellerini kaptırır. Tersanede gaz birikmesine dayalı patlama çok olur. Bunu engellemenin yolu içerdeki pis havayı dışarı verecek beş yüz milyonluk iki fan takmaktan geçer. Bütün katkı maddeleri ve kimyasal artıkları taşıyan gemiler işçilere

temizletilir ve işçileri bu maddelerin etkilerinden koruyacak maske ve özel elbise kesinlikle verilmez. Özel elbiseyle çalışmadığımız için tersane işçilerinin çok büyük çoğunluğunun vücudu korlarla dağlanmıştır.

» "Kaza geçiren" işçilere ne oluyor, güvenceleri var mı, herhangi bir tazminat ödeniyor mu?

İşçiler işlevini yitirince, bozulmuş makine muamelesi görerek işveren tarafından hiçbir tazminat ödenmeden kapının önüne konuyor. Tedavi masrafları karşılanmadığından ve artık çalışabilecek durumda olmadıklarından ya yardımlarla yaşayabiliyor ya da yok olup gidiyorlar. Mesela şimdi Pendik Tersanesi'ni devlet aldı. Meslek hastası olanlardan emekliliği yaklaşanlar birer birer tasfiye ediliyor. Dolayısıyla o insanlar sağlık yardımından da muaf kaldıklarından kısa bir süre sonra zaten ölüyorlar. Ayrıca iş kazası geçiren bir işçi tedavi olabilecek durumdaysa sağlık giderlerini tamamen kendisi karşılar. Eğer bu süre zarfında istirahat dönemi geçiriyorsa, raporlu dahi olsa bu dönemin ücreti maaşından kesilir. Adamın gözüne demir parçası kaçıyor, kör oluyor. Tazminat alıp sağlık nedeniyle emekli olması gerekirken, işe gelemediği zamanların ücreti kesiliyor. İşe devam edip edememesi o noktadan sonra artık tamamen tersane işçisinin sorunu oluyor. Ayrıca bir de sürekli yevmiyemizden ceza kesilmesi sorununuz var.

» Ne cezası kesiliyor?

Ana firmayla taşeron arasında kılık kıyafet sözleşmesi vardır. Fason, firmaya işçilere yılda iki tane pantolon, iki tane ayakkabı, iki tane eldiven gibi şeyleri vereceğini taahhüt eder ve bunun karşılığında da para alır. Ancak tabii ki işçiye hiçbir şey verilmez. Büyük şirket fasonu denetlemeye geldiğinde bakar ki işçinin ayağında ayakkabısı yok, pantolonu yırtık pırtık, basar cezayı. Bu durumda iki günlük yevmiyemiz gider. Tersane koşullarına kılık kıyafet dayanmaz. Her ay pantolon, çorap, gömlek almaya kalsak zaten yaşayamayız.

» "Kaza geçiren" işçilerin hastane giderlerini sigorta karşılamıyor mu?

Genelde sigorta yapılmaz. Sigorta yapan firmalar da aylık üzerinden değil çalışılan gün kadar sigortalar. İstikrarlı bir iş bulmak mümkün olmadı günden kabullenirsin. İş bitince de yol verirler.

» Bu koşullarda "özgür irade"den bahsetmek elbette ki abes olacaktır ancak, tersanede çalışmak, kötünün iyisi olduğu ya da belki diğer sektörlere göre daha fazla para getirdiği için yaptığımız bir "seçim" miydi?

Hayır. Tamamen zorunluluktan. İki yıldır bu işte çalışıyorum. Ve her gün yeni bir iş bulup, bu hayattan kurtulma hayaliyle yaşıyorum. Ama olmuyor. Bir ay işsiz kalsam o arada yaptığım borçları ödeyebilmek için bir yıl çalışmam gerekiyor. Burada çalışmaya başladığımdan beri hiç keyif alarak bir şey yapamamışımdır. Çalışarak geçirdiğim her saniye benim için bir işkence. Sürekli, kaza bela olmadan bir an önce bitse de evimize gitsek duygusuyla yaşıyoruz. Günde on altı saat çalıştıktan sonra kendine, ailene, çocuğuna ayıracak zamanın hiç olmuyor. Vücut yorgun olduğundan eve gidince hemen uykuya dalıyorsun.

» Bu durumun önüne geçmek için ne yapılmalı?

Bir yerde on tane taşeron olduğu zaman örgütsüzlük de ortaya çıkıyor. Geçenlerde bir patlama yüzünden bir arkadaşımızı kaybettik, üçü de ağır yaralandı. Üç bin kişi işi bırakma kararı aldık. Ama bizi muhatap almadılar çünkü biliyorlar ki, gitsek yerimizi alacak milyonlarca işsiz var kapıda. Üç bin değil on bin olmayı başarırırsak belki... Artık kendimizden geçtik, çocuklarımızın geleceği için bunu yapmak zorundayız. Bugün tersane bizim yaşamımızdır. Ya orada üreteceğimiz yaşamımızı sürdüreceğiz, ya da üreten yine biz olacağız ama yaşamımızı onlara vereceğiz.

"Çocuk İşçiliğiyle Ekonomik Büyüme Olmaz"

AP, Komisyon'a, çocuk işçiliğiyle mücadeleyi artırma çağrısı yaptı. TİSK'ten Çelebioğlu, "Böyle yasaklarla sorun çözülmez"; DİSK'ten Tonguç "Öneri doğru. Ailelere destek verilmeli, çocuklar okula gitmeli" dedi. ILO'dan Kesler çalışmalarını anlattı.

BİA (İstanbul) - Avrupa Parlamentosu'nu (AP), AB Komisyonu'na, çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılması için AB merkezli ve çocuk işçi çalıştıran ihracatçı firmalara yasal yaptırım uygulanmasını tavsiye etti.

bianet'e konuşan Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'ndan [\(TİSK\) Zübeyde Çelebioğlu](#), yasal önlemlerin çocuk işçiliğini önlemeyeceğini söylerken Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'ndan [\(DİSK\) Tonguç Çoban](#), sorunun çok boyutlu olduğunu fakat bu tip somut önerileri de desteklediklerini söyledi.

Çelebioğlu, çocuk işçi çalıştıran işverenlere yaptırım uygulanmasının çocukları yasadışı ve daha kötü koşullarda çalışmaya iteceğini ve firmalar arasında **"haksız rekabete"** yol açacağını söyledi; sorunun çözümünün işverenlerin eğitilmesi ve çocukların çalışma koşullarının iyileştirilerek eğitimlerine devamlarının sağlanmasından geçtiğini belirtti.

İşverenlerin öne sürdüğü "çocuklar yasadışı çalışır" itirazının yanlış olduğunu belirten Çoban ise "Bu iki seçenek arasında seçim yapmak zorunda değiliz. Önemli olan çocukları çalışmaya iten sebeplerin ortadan kaldırılması" dedi.

"Çalışmaya yaş sınırı getirilmeli fakat bu uygulama sosyal programlarla desteklenmeli. Devlet aileyi desteklemeli, çocuğun da okula gitmesini sağlamalı".

Varolan asgari ücret sistemiyle çocuk işçiliğinin ortadan kalkmasının önüne geçilemeyeceğini belirten Çoban, **"Devlet, çocuğun evine getirdiği geliri yerine koymalı.**Bunun korumacı bir öneri olarak sunulması yanlış. Sorun evrensel. Çocuk işçiliğine dayalı bir ekonomik büyüme olamaz" dedi.

AP: "Çocuk emeği AB'ye girmesin"

Kalkınmakta olan ülkelerde çocuk işçiliği üzerine bir rapor hazırlayan AP, Avrupa Komisyonu'na **UNESCO**, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu (**IMF**) ve UNICEF'e baskı yaparak ve yeni stratejiler geliştirerek çocuk işçiliğiyle mücadele çağrısı yaptı.

Çocuk işçiliğinin yoksulluğun kaçınılmaz sonucu olmadığını belirten Parlamento, **"Gerekli sosyal politikalar oluşturulduğu takdirde yoksul çocukların çalışmayı bırakarak tam zamanlı eğitime devam etmeleri mümkün"** dedi ve Hindistan ve başka ülkelere somut örnekler gösterdi.

AP, Komisyon'a, AB'ye ithal edilecek malların üretiminde çocukların çalıştırılmadığını kontrol edecek mekanizmaların kurulmasını; **ikili ilişkilerde çocuk işçiliği ve diğer emek standartlarını kalıcı bir madde haline getirmesini** istedi.

Parlamento, bu durumun kalkınmakta olan ülkeleri de çocuk işçiliği ile mücadeleye iteceğini belirtti.

Çoban: "Tarımda durum kötü"

Çocuk işçiliğinin Türkiye'de çok ciddi bir problem olduğunu söyleyen Tonguç Çoban, sorunun AB ile müzakere sürecinde sık sık [gündeme geleceğini](#) vurguladı.

Son 10-15 yılda, özellikle Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (**ILO**) baskı ve çabalarıyla çocuk işçiliğini önleme konusunda yol alındığını söyleyen Çoban'a göre sanayide konuyla ilgili bir duyarlılık oluşmasına rağmen özellikle tarımda sorun giderek büyüyor.

"Çünkü orada sorun tamamen ekonomik ve yıllara dayanıyor. Sanayide ise taşeron firmalar ya

da küçük tekstil atölyelerinde çocuk işçiliğinin modern biçimleri ortaya çıkıyor".

Aileye destek, çocuk okula

1998'de **Benetton**'a üretim yapan firmada [çocuk işçi çalıştırıldığı](#) ortaya çıkması üzerine beliren duyarlılığı hatırlatan Çoban, "Sendika olarak biz de ILO projelerinin oluşmasında, örgütlenmesinde bulunduk. Çözüm çocuğun ailesinin gelirinin oluşturulması, ki bu da sendikaların ana gündemi. Sektörlerde baz ücretler oluşturulmalı ve her ailenin insanca bir yaşam sürdürecektir gelire sahip olması sağlanmalı" dedi.

Çoban'ın iki temel önerisi, ailelere destek sağlanması ve her çocuğa parasız, zorunlu ve kaliteli eğitim olanağı sunulması.

"Temel eğitimin sekiz yıla çıkması etkili oldu; 12 yıla çıkması daha da etkili olabilir. Çözüm genel ve çok boyutlu ama bu durum mikro çalışmaların yapılmasına engel değil. AP'nin önerisini bu açıdan destekliyoruz".

ILO: "Mücadele hükümet politikası haline gelmeli"

ILO 1992'den bu yana sivil toplum örgütleri ve kamu kurumlarıyla çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasına yönelik projeler yürütüyor.

ILO Ankara ofisinden **Serdar Kesler**, bianet'e, Türkiye'nin [Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Uluslararası Programı](#) 'nın (IPEC) başladığı ilk altı ülkeden biri olduğunu ve Türkiye'de uygulanan projelerin programa yeni katılan ülkeler tarafından model alındığını söyledi.

Bugüne kadar 100'den fazla proje yürütüldüğünü belirten Kesler, şu an Milli Eğitim Bakanlığı'yla Adana'da tarım işçisi olarak çalıştırılan çocuklara yönelik, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'yla 11 ilde sokakta çalıştırılan çocuklara yönelik, Çalışma Bakanlığı'yla da mobilya sektöründe çalıştırılan çocuklara yönelik üç projenin devam ettiğini belirtti.

1992'den bu yana çocuk işçiliğiyle mücadele konusunda büyük bir mesafe alındığını belirten Kesler, "Fakat bu çok yönlü bir sorun. Çocuk işçiliğinin tamamen ortadan kalkması için kamuoyunda duyarlılık yaratılmasından ekonomik göstergelerin düzelmesine kadar birçok alanda gelişme sağlanması gerek" dedi.

"Çocukların çalıştırılmamaları ile daha marjinal sektörlerle kaymak zorunda bırakılmaları arasında çok ince bir çizgi var".

Çalışma Bakanlığı bünyesinde 1996'da bir [Çalışan Çocuklar Bölümü](#) kurulmasının önemli olduğunu belirten Kesler, "Bu noktadan sonra bizim amacımız tek tek projelerin ötesine geçerek konuyla ilgili etraflı bir hükümet politikasının oluşmasını ve uygulamaya geçmesini sağlamak" dedi.

TİSK: "Çalışmak zorunda olan çocuklar var"

ILO projeleri kapsamında 1998'de Pendik sanayi sitesinde bir [Çalışan Çocuklar Bürosu](#) kuran TİSK'in araştırma uzmanı Zübeyde Çelebioğlu, işverenlere eğitim verdiklerini, çocuklarında çalışırken eğitimlerine devamlarını sağlamak ve çalışma koşullarını iyileştirmek için çalıştıklarını söyledi.

Çalışmaların sürdüğünü fakat Büro'nun henüz diğer illere ve bölgelere yaygınlaştıramadığını söyleyen Çelebioğlu "Çalışmak zorunda olan çocuklar var. Bunun önüne yasaklarla geçilemez. Sorun ekonomik" dedi.

En az 6.5 milyon çalışan çocuk var

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) 1999'da yaptığı araştırmaya göre,

Türkiye'de 6-17 yaş grubunda yer alan **16 milyondan fazla çocuğun yaklaşık 6.5 milyonu** çalışıyor. Tarım, sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların sayısı yaklaşık 1 milyon 700 bin. 4 milyon 800 bin çocuk ise ev işlerinde [çalışıyor](#).

Öte yandan, İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi'nden avukat **Esra Özeren**, DİE anketlerinin kayıt dışını kapsamadığını dolayısıyla verilerin çok sağlıklı olmadığını [söylüyor](#).

Özeren, Türkiye'nin BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve çocuk işçiliği ile ilgili ILO sözleşmelerine imza atmış bulunduğunu fakat uygulamanın yetersiz kaldığını vurguluyor.(EÜ)

* Çocuk işçiliğiyle ilgili ulusal mevzuata ulaşmak için [buraya tıklayın](#).

<http://www.bianet.org/2005/07/27/64499.htm>

[Yazıcıdan Çıkart](#)

Zimbabwe'de Hükümet Çocukları "Temizliyor"

Zimbabwe'de hükümet suç oranının arttığı gerekçesiyle kentlerdeki yoksul bölgelerde "temizlik" yapıyor. 700 bin kişinin evsiz kaldığını söyleyen UNICEF, "220 bin çocuk evsiz, okula gidemiyor, aç, hastalıktan ölüyor" dedi, acil yardım çağrısı yaptı.

BİA Haber Merkezi
26/07/2005

BİA (New York) - Birleşmiş Milletler Özel Temsilcisi'nin ev yıkımları ve sürgünlerle ilgili raporu üzerine bir açıklama yapan **UNICEF**, şu ana kadar 700 bin kişinin evsiz kalmasına yol açan hükümet operasyonunun acilen durdurulmasını istedi, insani yardım çağrısı yaptı.

İki ay önce Zimbabwe hükümeti şehirlerde bir "temizlik operasyonu" başlattı.

Suç oranlarının arttığını söyleyen devlet başkanı **Robert Mugabe**, özellikle yoksul mahallelerde yıkım emri verdi.

Muhalefet partisi Mugabe'nin insanlar üzerindeki kontrolünü arttırmak için halkı kırsal kesime sürmeye çalıştığını söyledi ve tepki gösterdi.

UNICEF, çocukların kolayca önlenebilecek solunum yolu enfeksiyonlarından öldüğü ve kadınların sokak ortasında doğum yapmak zorunda kaldığı şeklindeki raporların "dehşet verici olduğunu" söyledi.

UNICEF Direktörü **Ann M. Veneman** "220 binden fazla çocuk evsiz, aç, susuz ve sağlık hizmetlerine ulaşamıyor. On binlerce çocuk artık okula gitmiyor" dedi.

Örgütün tüm ihtiyaç sahibi çocuklara ulaşamadığını ve okuldan ayrılan çocuk sayısının her gün

arttığını belirten Veneman, ülkenin dünyanın dördüncü en yüksek HIV enfeksiyonu oranına sahip olması ve ekonomik durumun devamlı kötüleşmesi nedeniyle Zimbabwe'de bir "insani kriz"in kapıda olduğunu belirtti.

Veneman, uluslararası topluma acil yardım çağrısı yaptı.(EÜ)

Birgün 25/07/2005

Kriz, binlerce çocuğu vurdu

Son yıllarda seri ekonomik krizler yaşayan Türkiye’de bu krizlerin faturası çocuklara çıktı. Bu süre içinde tam 41 bin 982 çocuk, Çocuk ve Gençlik Merkezlerinden yardım almak zorunda kaldı. Tespit edilebilen madde bağımlısı çocuk sayısı ise tam 3 bin 475. Tinerici sayısında İstanbul, 2 bin 613 çocukla başı çekerken bunu, 266’yla İzmir, 248’le de Antalya izledi.

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, DYP Antalya Milletvekili Mehmet Eraslan’ın sokakta yaşayan ve madde bağımlısı olan çocuklara ilişkin sorularını yanıtladı. Çubukçu’nun verdiği yanıtlarla çarpıcı sonuçlar ortaya çıktı.

41 BİN ÇOCUK GELDİ

Bakan Çubukçu’nun verdiği bilgiye göre Türkiye’de 43 Çocuk ve Gençlik Merkezi Hizmet veriyor. Madde bağımlısı olan çocuklar Sağlık Bakanlığına bağlı tedavi merkezlerine yönlendirilirken, bir kısmı ailesinin yanına dönmeye ikna ediliyor, bir kısmı da koruma altına alınıyor. Bu 43 Çocuk ve Gençlik Merkezlerine son dönemde gelen çocuk sayısı 41 bin 982. Bu çocuklardan 12 bin 12’si ailesinin yanına dönmeye ikna edilirken, madde bağımlısı olduğu belirlenen 3 bin 475 çocuk ile madde bağımlısı olmayan 225 sokak çocuğu koruma altına alındı.

YILDA 500 EVLATLIK

2005 yılının ilk yarısı itibariyle Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) bünyesinde, 018 yaş grubu 19 bin 736 çocuk bulunduğu da belirlendi. Bu çocuklardan 0-12 yaş grubu olan 9 bin 609 kişi Çocuk Yuvalarında, 13-18 yaş grubu 10 bin 127 çocuk ise Yetiştirme Yurtlarında barındırılıyor.

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, bugüne kadar 7 bin 866 çocuğun evlatlık verildiğini belirtti. Çubukçu’nun verdiği bilgiye göre halen 2 bin 500 aile evlatlık için sırada bekliyor. Her yıl ortalama 500 çocuğun evlatlık olarak ailelere verildiği de Bakan Çubukçu’nun verdiği bilgiler arasında. **Birgün** Ankara

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

BİRGÜN

Tarih: 23/07/2005

Halk hükümetten umudunu kesti

AKP kurmaylarının Türkiye ekonomisinin düze çıktığına ilişkin açıklamaları, milyonlarca insanın açlık sınırında yaşadığı, işsizler ordusunun her geçen gün kalabalıklaştığı Türkiye'de gerçekleri saklamaya yetmiyor.

AKP hükümetinin, Uluslararası Para Fonu (IMF) Ve Dünya Bankası'nın liberal politikalarının güdümündeki ekonomi yönetimi, sokaktaki vatandaşın iş bulma ve gelir durumunu düzeltmeye ilişkin umutlarını yot etti.

Tüketicilerin, ekonomik gelişmelere ve geleceğe ilişkin görüşlerini yansıtan Tüketici Güven Endeksi ilk defa "güvensizliğin" göstergesi olan 100'ün altına indi. Tüketici güven endeksi hazıranda 99.1'e kadar düştü.

Güven Endeksi'nin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durum, 100'den küçük olması kötümser durum, 100 olması ise ne iyimser ne de kötümser durum olduğunu gösteriyor. Tüketici Güven Endeksindeki bu düşüşte tüketicilerin gelecek dönem satın alma güçlerine, genel ekonomik duruma ve iş bulma olanaklarıyla mevcut dönemin dayanıklı tüketim malı satın almak için uygunluğuna dair değerlendirmelerinin kötüleşmesi belirleyici oldu.

GELİRDE İYİLEŞME BEKLENMİYOR

Tüketici Güveni Anketi sonuçlarının ilk açıklanmaya başlandığı Aralık 2003'te 110 düzeyinde bulunuyordu. 2004 yılının ilk aylarında 111 ve üzerindeki değerlerde seyreden endeks, Mayıs 2004'ten bu yana ise düşüş eğiliminde oldu.

Bu yıl nisanda 100.4'le mayısta ise 100.3'yle güvensizlik sınırına oldukça yaklaşan tüketiciler, hazıranda ise "güvensizlik" konumuna geldiler.

Gelecek altı aylık dönemdeki satınalma gücünün mevcut döneme göre daha olumsuz olacağını düşünen tüketicilerin oranı yüzde 26.6'dan yüzde 27.4'e çıkarken, daha iyi olacağını belirtenlerin oranı ise yüzde 18.7'den yüzde 17.3'e geriledi. Gelecek üç aylık dönemde genel ekonomik durumun mevcut ekonomik duruma göre daha kötü olacağına inananların oranı yüzde 31.3'ten yüzde 33.2'ye yükseldi.

İŞ BULMA UMUDU KALMADI

Tüketicilerin iş bulma umutlarının da önemli ölçüde erezyona uğradığı gözleniyor. Gelecek altı aylık dönemde iş bulma olanaklarının artacağını bekleyenlerin oranı yüzde 19.5'ten yüzde 18.2'ye inerken, azalacağını bekleyenlerin oranı yüzde 35.3'ten yüzde 36.8'e yükseldi. Anket tüketicilerin yarı dayanıklı tüketim mallarına olan talebinde artı şa işaret ediyor.

Mevcut dönemin dayanıklı tüketim malı almak için uygun olduğuna inananların oranı yüzde 48'den yüzde 47.6'ya gerilerken, uygun olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 14.9'dan yüzde 16.1'e yükseldi.

BİRGÜN

Tarih: 23/07/2005

BM uyardı: Yoksulluk derinleşiyor

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) Türkiye'yi kamu borcunun yüksekliği, sıcak parayla finanse edilen ve büyüyen cari açık ve işsizlik konularında uyardı. Büyüyen işsizliğe, yükselen yoksulluğun eşlik ettiğinin altı çizildi.

UNECE'nin yeni açıkladığı Avrupa'nın Ekonomik Değerlendirmesi başlıklı raporunda, "Türkiye'de Ekonomik Dönüşüm: Canlılık Sürdürülebilir mi" başlıklı ayrı bir bölümde, Türkiye'nin 2001 krizi sonrasında yaşadığı toparlanma anlatılırken, ekonominin karşı karşıya bulunduğu riskler de ortaya konuldu.

Raporda, hükümetin politik ve sosyal baskıların ortaya çıkması karşısında reform çizgisini sürdürememesi temel bir risk olarak değerlendirildi. Yüksek ithalat artışının zaten büyük olan ve kaygı noktası olmaya devam eden cari açığın daha da büyümesine katkı sağladığına dikkat çekildi. Türkiye'de son yıllardaki güçlü büyümenin yeni istihdam alanları yaratmadığına dikkat çekilen raporda, istihdam oranının 2004 yılı ilk yarısına kadar 1999 yılındaki zaten düşük olan düzeyden de aşağı doğru düşmeye devam ettiği kaydedildi.

İşsizlik, yoksulluk, kayıt dışı...

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu'nun raporunda Türkiye'ye şu uyarılar yapıldı:

» İşsizlik: "Daha yüksek bir büyüme eğilimine doğru dönüşüm, kentlerde yüzde 13'e erişmiş olan işsizlik oranını azaltmak için gerekli olacaktır. Hızlı nüfus büyümesi ve çok düşük işgücüne katılım oranları açısından bu konu orta ve uzun vadede temel bir politik kaygı olarak kalmaya devam

edecektir. Büyüyen işsizliğe, yükselen yoksulluk ve kayıt dışındaki genişleme eşlik etmektedir.

» Vergi: "Bugünkü vergi sistemi ağır bir şekilde tüketim vergilerine bağımlıdır, bu durum temel değişimler gerektirir. Vergi reformlarının, temel bir şekilde vergi tabanının genişletilmesine odaklanması gerekir."

Engellilere özür mektubu

22/07/2005 / Birgün

Yaz aylarının yakıcı sıcaklığında çekilir dert midir(!) bu ülkenin engelli yurttaşlarından söz etmek? Kendisini engelsiz sayan ve böyle yaşadığını sananların dahi sorunları çözülmemiş iken gerek var mıdır onlar adına konuşmaya? Oysa çok farkında olunmamakla birlikte, bu coğrafyanın sınırları içinde istatistiklere geçmiş tam 8.5 milyon engelli yaşıyor eğer buna yaşamak denilirse.

RAKAMLARLA DONANMIŞ SÖZLER

Bir başka söylemle yaklaşık her 100 kişiden 13'ü engelli. Ve daha da kötüsü sağımızdan solumuzdan geçip giden engellilerin 3 milyon tanesi çocuk. Evet tam 3 milyon bebeklik engelli olarak tarif ediliyor. Üstelik onları sadece 18 bin tanesi özel eğitim alabiliyor. Bunlar istatistiklere geçme şerefine(!) nail olanlar.

Ya olamayanlar, acaba onlar kaç kişi? Bunu bilmek mümkün değil. Rakamlarla donanmış süslü sözlerle bu kadar hürmet eden necip milletimiz, , yaşadığı topraklarda kaç engelli olduğunun net bilgisine sahip değil. 2. Kamusal alan söyleminin yoğunlaştığı son dönemlerde, kendisini aydın, demokrat ve devrimci olarak tarif eden bizler de engelliler yokmuş gibi yürütüyoruz tartışmalarımızı. Tanımladığımız yaşam alanları nda engellilere göstermemiz gereken ihtimamın zerresi yok. Büyük bir aymazlık içindeyiz. Ya yıllardan beri iktidar olmanın sağladığı bütün erklere yıllardan beri sahip olanlar...

Onlar açısından durum daha da vahim. Milyarlarca dolar harcanarak inşa edilen binalarda, yollarda, metrolarda engelliler için değil çaba harcamak adeta onlar yokmuş gibi davranılmış ve ısrarla da bu biçimde davranılmaya devam ediliyor. Ülkenin geleceğine yatırım yaptıklarını iddia edenler milyonlarca insanı yok sayıyor. 3. Ya sokaktaki vatandaş...

Sokaktaki vatandaş gözlerini kapayarak kör taklidi yapmaya devam edip vicdanını rahatlatıyor. Yıllardır birer fani gibi davranılan yurdumuz insanları kendilerini allaha havale etmiş, engellilerini de melekler korusun istiyor. 4. Muhtemeldir ki; Bundan yaklaşık 3 yıl önce Prof.Dr Erdem Işıkhân'ın yapmış olduğu bir çalışmadan alıntılanmış yukarıdaki rakamlar, mühim adamlar biçiminde sürdürdüğümüz yaşamlarımızda hiç bir biçimde karşılık bulmayacak. Günlük koşuşturmacalarımız arasında yok olup gidecek sağır, kör, topal çocuklar. Kaderleri ile baş başa kalacaklar.

ENGELLİ ZİHİNLERİN FOYASI

5. Sadece bir istatistik olarak aklımızın çok da sık kullanmadığımız bir köşesinde öylece duracaklar. Belki yarım saat sonra dahi hatırlanmayacaklar. Ta ki engelli olan zihinlerimizin foyası ortaya çıkana kadar. Ya da meleklerin gaşet içinde bulunduğu bir anda bir yakınımızı "engellenmiş" bulana dek. 6. Bu zamana kadar çoğunca bir vicdan meselesine indirgenen ve iyi niyetli olduğu söylenen girişimci işadamlarına havale edilen engellilik halleri, yoksulluk ve yoksunluk halleri kadar önemli bir sorun olarak karşımızda duruyor.

Zaten bu sorunun karşımızda öylece duruyor olması başlı başına bir sorun. Başka bir dünya mümkün diyenlerin artık engellilerle sadece karşılıklı bakışmaktan vazgeçmesi ve artık dilimize pelesenk olduğu biçimiyle bütünlüklü politikalar üretmesi gerekiyor.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=56&devami=8505#haber_basi

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,tarih~2005-07-19-m@nvid~606201,00.asp>

GÜNDEM

'İstanbul'da yoksulluk sınırı 900 YTL'

Yargıtay, İstanbul'da 900 milyon (900 YTL) maaşla çalışan kadına yoksulluk nafakası verilmeyebileceğini bildirdi.

E.A ve M.A, Beyoğlu 2'nci Aile Mahkemesi'nde boşandı. Mahkeme, koca M.A'nın boşandığı karısı E.A'ya nafaka ödemesini kararlaştırdı. M.A'nın kararı temyiz etmesi üzerine, dava Yargıtay'a taşındı.

Yargıtay 2'nci Hukuk Dairesi, E.A'nın çalıştığı ve aylık 900 milyon lira ortalama gelir elde ettiğini tespit etti. Daire, Türk Medeni Yasası'nın 175'nci maddesinin koşullarının oluşmadığı gerekçesiyle yoksulluk nafakası talebinin reddedilmesini kararlaştırdı.

Medeni Yasanın bu maddesi, "Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan mali gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir" hükmünü düzenliyor.

Daire bu görüşle kararı bozarak, dosyayı yerel mahkemeye gönderdi.

© Copyright 2005 Hürriyetim

<http://www.milliyet.com.tr/2005/06/12/dunya/dun02.html>

Fakir ülkelerin 40 milyar dolarlık borcu

Sanayileşmiş Devletler Grubu G8'in ekonomi bakanlarının dün İngiltere'nin başkenti Londra'da yaptığı toplantıda, 18 fakir ülkenin toplam 40 milyar dolarlık borcunun silinmesine karar verildi.

İngiltere Hazine Bakanı Gordon Brown, çoğunluğu Afrika kıtasında yer alan bu 18 ülkenin Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Afrika Kalkınma Bankası'na olan borçlarının silineceğini söyledi. Brown, aralarında Benin, Bolivya, Etiyopya, Guyana ve Malibu'nun bulunduğu 18 ülke dışında 20 ülkenin daha, yolsuzlukla mücadele ettiğini kanıtlaması ve iyi bir yönetim sergilemesi halinde bu anlaşmadan yararlanabileceğini belirtti.

Sevinçle karşılandı

ABD, İngiltere, Japonya, Kanada, Rusya, Almanya, İtalya ve Fransa'nın ekonomi bakanlarının katıldığı toplantıda alınan karar, yardım kuruluşlarınca sevinçle karşılandı. Yardım kuruluşları, borçlarının silinmesi sayesinde bu ülkelerin yılda 1.5 milyar dolarlık borç ödemesinden kurtularak bu parayı sağlık, eğitim ve altyapı harcamalarında kullanabileceğini belirtti.

© 2003 Milliyet

Engelsiz Erişilebilir Yaşama İlk Adım

UYD'nin "Engelsiz Erişilebilir Yaşam Alanı Projesi" Düzce'de Afet Konutları bölgesinde erişilebilir bir yaşam alanı üzerinden engellilerin toplumsal entegrasyonuna katkı sunarak bir model oluşturmayı hedefliyor.

BİA Haber Merkezi

16/07/2005 [Hacer Yıldırım FOGGO](#)

BİA (İstanbul) - Düzceli Cemalettin Atabay çocukken geçirdiği ağır bir hastalıktan sonra yürüyemiyor.

12 Kasım depreminden sonra Düzce'de deprem nedeniyle engelli olanlarla çalışmalar yürüten Ulaşılabilir Yaşam Derneği (UYD) üyeleriyle tanışıyor ve kendi deyimiyle, yürüme engelli kız kardeşiyle birlikte "hayat değişiyor".

O dönemlerde Düzce'ye bağlı **Yayıkbaşı** köyünden ayrılmayan, pek az gittiği şehirde yaşama hayalleri

kuran Cemalettin UYD'lilerle tanıştıktan sonra artık her gün Düzce'ye iniyor.

Cemalettin hem UYD'nin kurduğu rehabilitasyon merkezinde tedavi görüyor hem de UYD'nin örgütlenme çalışmalarında yer alıyor. Dahası, zorunlu olmadıkça evden çıkmayan kız kardeşiyle birlikte Düzce'de bir prefabrikte ev kiraladı.

Çakmak, sigara ve...

Cemalettin şimdilerde bir sevinç daha yaşıyor; Düzce Kalıcı Konutları yanında henüz inşaatı süren engelli standartlarına uygun bir eve sahip olma sevinci.

UYD Engelli İş Atölyesi'nde hediyelik eşyalar yaparken görüştüğümüz 42 yaşındaki Cemalettin Atabay bize kendini anlatırken kimi zaman sustu, kimi zaman gözlerinden yaşlar süzülür.

"İki yaşında geçirdim hastalığımı. Annem yedi yaşındayken okula götürdü; üç tekerlekli bisikletimle. Köyde bir öğretmen vardı, engelli olduğum için beni okula almadı. Babamlar da fazla üstüne düşmedi. Sonrasında zaten ben de istemedim. Kendi kendime okuma yazma öğrendim".

Cemalettin köyde beş yıl çakmak doldurdu, para kazandı, 1980 öncesi de karaborsa sigara sattı. 12 Kasım depreminden sonra UYD'den Bilgin'le tanışınca fizyoterapinin yolu açıldı. Artık o da UYD'li olmuştu.

"Hep birlikte Düzce Rehabilitasyon Merkezini kurduk, ardından Engelliler İş Atölyesi'ni. Marangoz usta işe kukla yapımını öğretmekten başladı. Beş ayda kuklayı öğrendik. Sonra ahşap işleri.... UYD hayalimde bile olmayan bir şeyi veriyor: ev. Sıra evlilikte..."

Toplumsal entegrasyona katkı

UYD'nin "[Engelsiz Erişilebilir Yaşam Alanı Projesi](#)" Cemalettin ve onun gibi sosyal güvenceden yoksun 25 engelli aileyi kapsıyor.

UYD Genel Koordinatörü **Belgin Cengiz** projenin amacını "**Düzce'de Afet Konutları bölgesinde erişilebilir bir yaşam alanı üzerinden engellilerin toplumsal entegrasyonuna katkı sunarak bir model oluşturmak**" şeklinde açıklıyor.

"Engellilerin gündelik yaşamlarını kendilerine yeterli ve bağımlı olmadan yürütebilmelerinin temel koşulu fiziksel erişim sorunlarının giderilmesinden geçiyor. Bu nedenle proje, herkes için eşit ve ulaşılabilir bir yaşamın olanaklarını geliştirmeye katkıda bulunmayı amaçlıyor".

Yok, yok

Konut Projesi Koordinatörü **Semih Şahin**, proje çerçevesindeki 25 konutun tasarımının engellileri bağımsızlaştırdığını ve toplumla daha eşit yaşama imkanı tanıdığını belirtiyor.

Ayrıca, toplumda engellilere yönelik ayrımcılığın ortadan kalkması ve pozitif tutum değişikliğinin gelişmesine katkı sunmak da amaçlar arasında yer alıyor.

"Konutların inşası ve yapımlarının tamamlanmasından sonra sosyal entegrasyonun geliştirileceği üç yıllık bölgesel rehabilitasyon ve eğitim programları gerçekleştirilecek."

Şahin, "buna göre, "diyor; "**üretim atölyeleri**, kafeterya, **fizik tedavi odası**, spor salonu, **kütüphane**, toplantı, **eğitim**, sinema, **tiyatro** ve **eğlence** salonundan oluşan sosyal merkez bölgede yaşayan kişilere de hizmet sunacak. Kapasite geliştirme programlarımıza konutların bulunduğu çevrede çalışma yürüten sağlık birimi çalışanları, öğretmenler, esnaf, şoförler, kamu kurumu çalışanları da katılacak".

Üç tip konut

Kalıcı konutların yanında inşa edilen evler, yalnız yaşayacak engelli bireyler için bir, aileleriyle birlikte yaşayacaklar için iki ya da üç yatak odasından oluşuyor.

Spor kompleksinde paralel egzersiz barları, kondisyon aletleri, masa tenisi, basketbol sahası, yüzme havuzu olacak.

Toplum Merkezi'nde ise toplantı odası, fizyoterapi odası, kütüphane, Internet erişimi olan bilgisayar laboratuvarı, kafeterya - ortak mutfak, kreş, proje kooperatifi için ofis odası, dükkân (mini market), konuk evi ve ortak açık bahçe, üretim atölyeleri (Ahşap ve Saori dokuma atölyesi), lokanta ve eğitsel mutfak bölümleri bulunuyor.

Kimler faydalanacak

UYD'nin üç yıl süresince bölgede yürüttüğü saha çalışmalarında iletişime geçtiği yaklaşık 750 engelli ile yaptığı çalışma sonucunda konutlar için seçilen engellilerin özellikleri ise şöyle;

- Gelir seviyesi düşük, sosyal güvencesi bulunmayan veya alt gelir grubu,
- Yüzde 80 bedensel, yüzde 20 zihinsel ve diğer engelli gruplar
- Proje mekanı içinde yaşamaya istekli engelliler,

Destekleyen kurumlar

Arsayı **Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı** tahsis etti, alt yapı ve peyzaj düzenlemesi için Düzce Belediyesi anlaşmaya varıldı.

Myra Ajans Grafik sponsoru, projenin logosu ve kurumsal görünürlük çalışmalarını üstlendi.

Hollandalı yardım kuruluşu **ACT Netherlands** 25 konutun kaba inşaatının finansmanı için 500 bin Euro katkıda bulundu.

[Ulaşılabilir Yaşam Derneği](#) sosyal kompleksinin yapımı ve iç döşemesi ile ilgili sponsor arayışı sürüyor.

Sıra evlenmekte

Cemalettin'in heyecanı projeye ilgili ayrıntıları görünce çok daha anlaşılır oluyor. Ev, iş derken sahiden de sıra "evliliğe gelmiş de neredeyse geçiyor".

Bize de, "**bol şanslar**" demek düşünüyor. (HYF/BA)

EVRENSEL 16.07.2005

AKP'den kobay çocuk savunması

AKP Grup Başkanvekili Eyüp Fatsa, TCK'da "insan üzerinde deney" yapılmasını düzenleyen maddede yasal boşluk nedeniyle değişiklik yapıldığını, herhangi bir ilaç firmasının etkisi olmadığını savundu. Fatsa, yaptığı yazılı açıklamada, son günlerde bazı basın yayın organlarında "ilaç firmalarının devreye girmesiyle sağlıklı çocukların kobay olarak kullanılmasına izin veren kanun değişikliği yapıldığı"nın hatırlatarak, bunların tamamen hayal ürünü olduğunu, gerçeği yansıtmadığını iddiasında bulundu.

TCK'nın "insan üzerinde deney" başlıklı 90. maddesinin Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi çerçevesinde hazırlandığını belirten Fatsa, bugüne kadar insan üzerinde ilaç araştırmasının herhangi

bir cezai müeyyidesi olmadığını, Türkiye’de 100-150 dolar karşılığında bazı vatandaşların ilaç araştırmaları için birtakım deneylere tabi tutulduğunu; bu konudaki yasal boşluk nedeniyle düzenleme yapmak zarureti doğduğunu ifade etti.

Yasanın bu maddesinde değişikliğin, Adalet Komisyonu ve TBMM Genel Kurulu’ndaki görüşmelerinde herhangi bir ilaç şirketinin etkisi sonucu yapılmadığını savunan Fatsa, yapılan değişikliğin, “mecburiyetten kaynaklandığını” söyledi. Fatsa, ayrıca “çocukların bilimsel deneyler amacıyla kullanılabileceği yönünde kamuoyunda yanlış bir endişeye yol açıldığını ve milletvekillerinin töhmet altında bırakıldığını savundu.

BİRGÜN

1 AB'li 8 Türkiyeli'ye bedel

16/07/05

SABİHA TEMİZKAN ANKARA

Türkiye toplumunun ekonomik gerçekliği, bir kez daha sarsıcı verilerle ortaya çıktı. Yapılan araştırmalar, Türkiye’deki vatandaşların satın alma gücü bakımından Avrupa’nın en yoksul ülkesinden bile yoksul olduğunu su yüzüne çıkardı. OECD tarafından yapılan bir araştırmanın Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından gayri safi yurt içi hasıla endekslerine uyarlanması sonucunda ortaya çıkan veriler, Türkiye toplumunun nasıl bir fakirlik içinde yaşadığını ortaya koydu.

Buna göre Türkiye, mevcut AB ülkelerinin yanı sıra dört aday ülke ve üç Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ülkesinin yer aldığı 32 ülke içinde satın alma gücü paritesine bakımından en yoksul ülke özelliğini taşıyor. Bu çerçevede satın alma gücü paritesinin 100 olduğu Avrupa ülkeleri içinde Türkiye’nin satın alma gücü 29’da kaldı.

YÜZDE 71 DAHA AZ GELİR

Hesaplama, Türkiye’de kişi başına gelir, Avrupa ortalamasının yüzde 71 gerisinde kaldı. Hesaplamaya göre Lüksemburg vatandaşları ise AB ortalamasından yüzde 123 daha fazla gelir sağlıyorlar. Araştırmada, AB’nin eski 12 ülkesinin tamamının, ortalamanın üzerinde satın alma gücüne sahip olduğu da ortaya kondu. Ortalama 100 olan endekse göre bu ülkelerin satın alma gücü endeksi 107 olurken, AB’ye üye olan dört ülke içinde de Türkiye en kötü karneye sahip ülke olma özelliğini taşıyor. Bu ülkeler içerisinde Hırvatistan, 46 endeks değeriyle aday ülkelerin en parlak ekonomik siciline sahip olurken, Türkiye 29 endeks ile adayların en fakiri oldu.

Buna göre aday ülkeler ile EFTA ülkelerinin dışarıda tutulduğu tabloda en yoksul ülke özelliğine sahip olan Letonya’nın endeks değeri ise 43’te kalıyor.

RUMLAR ZENGİNLER LİĞİNDE

Bu arada OECD’nin araştırması, AB’ye üye olan Güney Kıbrıs vatandaşlarının sahip olduğu refah ve satın alma kudretinin de Türkiye ile kıyaslanamayacak kadar yüksek olduğunu gösterdi.

Buna göre Rumlar, AB’nin ortalama 100 olan endeks değeri içinde 82 endeks değeri taşıyor. Böylece Rumlar, zenginlik sıralamasında 32 ülke içerisinde Almanya, İtalya, İspanya ve Yunanistan’ın ardından geliyor.

Rumlar ayrıca, bireysel zenginlik sıralamasında Türkiye'nin yanı sıra Slovenya, Portekiz, Malta, Macaristan, Çek Cumhuriyeti gibi Avrupa'nın birçok ülkesini de geride bıraktı. Avrupa'nın en zengin ülkeleri sıralamasında ise Lüksemburg'tan sonda 153 endeks değeriyle EFTA üyesi Norveç geldi. Bu ülkeleri sırasıyla, İrlanda, Danimarka, Avusturya, Hollanda, İngiltere, Belçika, İsveç, İzlanda, Finlandiya, Fransa, Almanya ve İtalya izledi

Yoksulluk sınırı 1.802 YTL'ye indi

14.07.2005, Hürriyet, Ankara

Türkiye Kamu-Sen tarafından yapılan araştırmaya göre, Mayıs 2005'te 1807 YTL 95 YKr olan 4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı, geçen ay yüzde 0.3 oranında azalarak, 1802 YTL 49 YKr oldu.

Mayıs 2005'te 678 YTL 87 YKr olan çalışan tek kişinin "açlık sınırı" ise yüzde 0.47 oranında artarak, 682 YTL 5 YKr'ye yükseldi.

Araştırmada, 4 kişilik bir ailenin ortalama gıda ve barınma harcamaları toplamının, geçen ay 650 YTL 94 YKr olduğu ifade edildi.

Geçen ay itibarıyla 718 YTL 28 YKr maaş alan bir memurun, maaşının ortalama yüzde 90.62'sini yalnızca gıda ve barınma harcamalarına ayırmak zorunda kaldığı kaydedilen araştırmada, diğer gereksinimler için ise maaşın yüzde 9.38'inin kaldığına dikkat çekildi.

(aa)

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,sid~4@nvid~604232,00.asp>

Türkiye BM Çocuğa Şiddet Araştırmasında Yok

2003'te başlayan BM çocuklara yönelik şiddet araştırmasının Avrupa ve Orta Asya bölge toplantısı yapıldı. 52 ülkeden STK ve hükümet temsilcileri ve çocuklar toplantıya katıldı: Yasal düzenlemelere iyi fakat hayata geçirilmiyor. Çocukların katılımı artmalı

BİA Haber Merkezi
13/07/2005

BİA (Ljubljana) - Birleşmiş Milletler çocuklara yönelik şiddet araştırmasının **Avrupa ve Orta Asya** bölge toplantısı sona erdi.

52 ülkeden hükümet ve sivil toplum temsilcilerinin katıldığı toplantıda özellikle Avrupa'da çocuklara yönelik şiddete karşı yeterli yasal düzenleme olduğu fakat düzenlemelerin uygulamaya geçmesi için çaba harcanması gerektiğinin altı çizildi.

Üç gün süren toplantının sonunda oluşturulan sonuç bildirgesi **2006**'da BM Genel Kurulu'na getirilecek araştırmaya eklenecek.

Toplantı öncesinde, 2004'te tüm katılımcı ülkelere bir anket gönderildi fakat **Türkiye** hükümeti anketi cevaplamadı; dolayısıyla Türkiye'deki durum toplantıda ele alınamadı.

BM çocuklara yönelik şiddet araştırması, Genel Kurul'un 2001'de aldığı karar üzerine **Şubat 2003**'te Çocuk Hakları Komitesi'nin altında kurulan bir grup tarafından başlatıldı.

Yasa var; uygulama güçlendirilmeli

BM Çocuklara Yardım Fonu (**UNICEF**) Direktör Vekili **Rima Salah**, Ljubljana'da yaptığı konuşmada harekete geçmek için vakit kalmadığını vurguladı.

Avrupa Konseyi'nin çalışmaları nedeniyle bölgede ortak bir hareket için gerekli zeminin bulunduğunu belirten Salah, "Yasalar ve politikalar önemli ama onun ötesine geçmeliyiz. Çocuklara yönelik şiddeti önlemek herkesin ortak sorumluluğu ve tüm ülkeler harekete geçmeli" dedi.

Salah, çocuklara yönelik **ölüm cezasının tamamen yasaklanması gerektiğini** belirtti.

Öneriler

Toplantının ardından açıklanan sonuç bildirgesinde yer alan dokuz madde kısaca şöyle:

* **STK'ların aktif desteğiyle**, her düzeyde ve ailelerden çocuklara ve uzmanlara tüm tarafların katılımıyla çocuklara yönelik şiddete karşı politikalar geliştirilmeli ve uygulamaya geçirilmeli.

* Konuyla ilgili tüm uluslar arası anlaşmalar imzalanmalı ve hayata geçirilmeli; çocuklara yönelik kötü muamele ve ölüm cezası da dahil olmak üzere tüm şiddet biçimlerinin kaldırılması için ulusal yasal düzenlemeler yapılmalı. Kanunla ihtilaf halindeki çocukları korumak üzere **çocuk adalet sisteminin hayata geçirilmesine özel önem verilmeli**.

* Çocuklara yönelik şiddete karşı mücadelenin görünür kılınması için harekete geçilmeli. **Kitle iletişim araçları, sivil toplum ve özel sektörle işbirliği yapılarak kamuoyunu bilinçlendirici kampanyalar yürütülmeli**.

* Sağlık, eğitim, adalet ve koruma hizmetleri ile ilgili teknik, yasal ve kurumsal altyapı yenilenmeli. Çalışma hayatında çocukların şiddet görmemesi için gerekli izleme ve önleme politikaları oluşturulmalı.

* **Çocuklara yönelik şiddetin her türünü izlemek için gerekli mekanizmalar oluşturulmalı**. Ayrımcılığa ve şiddete karşı daha kırılgan çocuk gruplarına yönelik politikalar oluşturulmalı.

* Ailelere, gazetecilere ve bağlantılı tüm gruplara insan hakları ve çocuklara yönelik şiddet üzerine **eğitim verilmeli**.

* Özellikle suça karşı, uluslararası ve sınır ötesi işbirliği koşulları yaratılmalı

* Çocukların ve gençlerin şiddeti farketmesi, dile getirebilmesi ve şiddete karşı mücadele edebilmesi için gerekli mekanizmalar kurulmalı; **çocukların katılımı arttırılmalı**.(EÜ)

[../2005/07/13/63856.htm](http://2005/07/13/63856.htm)

Yoksul Çocuklar Akrep Avında

Gece geç saatte akrep avına çıkan çocuklar maşalarla yakaladıkları akrepleri tanesi bir milyondan satıyor. 15 yaşındaki Demir "Bazı arkadaşlarımı akrep soktu. Tehlikeli ama mecburuz; aile bütçesine katkı sağlıyoruz" dedi.

Şanlıurfa.com

13/07/2005

BİA (Şanlıurfa) - Yoksul çocuklar, para kazanmak için yaz geceleri ellerine maşalarını alarak akrep avına çıkıyor.

Çocuklar, mangal ve soba maşaları ile yakaladıkları akrepleri öldürdükten sonra yanlarında getirdikleri ağzı kapalı kutulara koyarak tanesini bir milyondan satıyorlar.

Özellikle **Temmuz** ve **Ağustos**'ta gece saat 21.00'dan 01.00'e kadar kendilerini tehlikeye atarak toprak evelerin harabe köşelerinde akrep yakalamaya çalışan çocuklar zaman zaman akrep sokmalarına da maruz kalıyor.

Çocuklar yakaladıkları akrepleri satarak aile bütçelerine katkıda bulunduklarını belirtiyor.

Kıyas Beldesinde yaşayan **15** yaşındaki **Cuma Demir**, "Yaz sezonu gelince ekmeğimizi akrep yakalayarak çıkartıyoruz. Her gece ancak 3-4 tane akrep yakalayabiliyoruz.

Ben önceleri akrep yakalamaya çalışırken korkuyordum ama şimdi alıştım korkmuyorum. **Hatta birkaç arkadaşımı akrep soktu; ciddi tehlike yaşadılar. Yakaladığım akrebi ise bakkalla tanesini bir milyona satıp aile bütçemize katkıda bulunuyoruz. Tehlikeli ama ne yapalım mecburuz"** dedi.(EÜ)

[sayfa başına dön](#)

../2005/07/13/63876.htm

Kadın Kategorileri: Fattan, Ünlü, Erkekleşmiş

GSÜ İletişim Fakültesi öğretim üyesi Tanrıöver, medyanın kadını sınıflandırdığını söyledi; tv'de haberlerin erkeklere, dizilerin kadınlara yönelik; yazılı basındaysa, gazetenin erkeklere, gazete eklerinin de kadınlar dönük olarak hazırlandığını belirtti.

BİA Haber Merkezi

13/07/2005 [Ayşe DURUKAN](#) ► aysedurukan@yahoo.com

BİA (İstanbul) - Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim üyesi **Hülya Uğur Tanrıöver**, cinsiyet ayrımcılığının yaşamın her alanında dikkat çektiğini söyledi.

Kadınların istihdama erkekler kadar katılamamasının altında, bu cinsiyetçi bakışın yattığını belirten Tanrıöver, **"Kadına yönelik zihniyet kalıpları var. Bunlar eş ve annelik kalıplarıdır. Bu nedenle**

yarım gün ya da esnek çalışma saatleri gibi, uygulamalarla kadına istihdam alanı yaratılmaya çalışılıyor. Ama buna istihdam denemez" dedi.

Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç'un "Kadınlar haklarını mücadele etmeden aldılar" [sözüne göndermede](#) bulunan Tanrıöver, "**Bakan Koç, isimli isimsiz tüm kadınları hiçe sayarak, 'Kadınlar hiç mücadele etmedi, Atatürk verdi' sözü de o zihniyet kalıplarındandır**" dedi.

Bu kalıpların yeniden üretildiğini de örnekledi Tanrıöver:

"Medyadaki kadın kategorilerine bir bakın. Uzun süredir televizyondaki kadın olgusuyla ilgilendiğim ve araştırmalarımın temeli medyadaki kadın profilleri olduğu için bu çıkartmak hiç zor olmadı. Medyada **'fettan kadının karşılığı kurban'**, 'Ünlü kadının karşılığı zavallı' ve **erkekleşmiş kadının karşılığı 'ev kadını'** olarak kategorize edilmektedir".

Hülya Uğur Tanrıöver, görsel ve yazılı medyanın kadını kategorize etmesine de, yayın ve yayımlarıyla ilişkilendirdi:

"Televizyonlardaki ya da gazetelerdeki tüm bakışlarda cinsiyetçilik göze çarpar. Televizyon programlarına bakalım:

Erkekler için tüm ciddi programlar ve **haberler** yapılır, **kadınlar** içinse, **diziler**.

Gazetelere de baktığımızda farklı bir tablo çıkmaz karşımıza:

Ana **gazeteler** her zaman **erkeklere** seslenir, gazetelerin **ekleri**yse **kadınlara**."

Haftada 47 dizinin ekrana geldiğini belirten Hülya Uğur Tanrıöver'e göre dizi bombardımanından kurtulmanın yolu yok.

"Cinsiyetçi zihniyet kalıpları ve bakışlar karşısında tek yapılabilecek şey, bu programların teşhir edilmesidir. Tabi bir de alternatif ürünler yaratılmalıdır. **Kadınları popüler kültür ürünlerine mahkum olmaktan kurtarmak gerekiyor** "(AD)

[sayfa başına dön](#)

[../2005/07/13/63888.htm](http://2005/07/13/63888.htm)

Evrensel – 18.06.2005

‘Biz de varız, bizi dikkate alın’

Türkiye Gençlik Derneği ve Gençlik Federasyonu Çocuk Topluluğu üye ve yöneticisi çocuklar, yeni bir eğitim öğretim dönemi başlamadan, eğitim sisteminde gördükleri eksiklikleri duyurdular. Liselerin dört yıla çıkarılmak istenmesini eleştiren, eğitimin ezbere dayalı, giderek dersaneye kayan halinden şikayet eden çocuklar, devletin kamusal eğitime daha çok kaynak ayırmasını istediler.

Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu'nda basın toplantısı düzenleyen Çocuk Kulübü Başkanı Cansu Aydın ve üyeler Yağmur Coşkun, Burak Çelik, Berk Başaran, Çiğdem Dik, Aylin Benli, Fulya Ünal ve Sinem Ünverdi, eğitim sistemine yönelik eksiklikleri dile getirdiler. Çocuklar, sosyal aktivitelerin eksikliğinden söz edip, kendi görüşleri de alınarak gezi, sergi gibi etkinliklerin düzenlenmesini de istediler.

Aylin Benli, liselerin 4 yıla çıkarılma tartışmalarını eleştirerek, hiçbir altyapısı olmadan, üç yıllık eğitim sisteminin bile bozuk olduğu bir ortamda, sadece AB şartı diye liseleri dört yıla çıkarmanın yanlışlığını ifade etti. Bir binanın temeli sağlam değilse nasıl çökerse, bu sistemle liselerin 4 yıla çıkarılmasının da sistemin çökmesi anlamına geleceğini kaydeden Aylin, lise bitirme sınavlarını da yanlış bularak, “ÖSS gibi yapısı bozuk bir sınav varken, öğrencilere ikinci bir ceza niye?” diye sordu.

‘Ya dersaneleri kaldırın ya okulları’

Başkan Cansu Aydın ise okul binalarının öğrencilere soğuk geldiğini, laboratuvarların, sosyal aktivitelerin olmadığını söyledi.

Bilgisayarlı eğitim ve daha iyi bir derslik sistemi isteyen Başkan Aydın, çiçek ve ağaçların da düşünüldüğü, ortamın daha sempatik, çekici hale getirildiği bina taleplerini ifade etti. Okul, ev ve dersane arasına sıkışan, psikolojisi bozulan gençlere işaret eden Cansu Aydın, “Ya dersaneleri kaldırın, okulları geliştirin, daha iyi eğitim verilsin, ya da okulları kaldırın” dedi.

Berk Başaran, eğitime ayrılan bütçenin yetersizliğinden, özellikle Anadolu’da okulların, eğitimin kendi kaderine terk edildiğinden söz ederek, niye en büyük bütçenin eğitime ayrılmadığını sordu. Başaran maddi durumu iyi olmayan ailelerin çocuklarına devletin burs vermesini de istedi. Çiğdem Dik de meslek ve teknik liselerin geliştirilmesini istedi. Böylece üniversite sınavlarına girişteki yoğunluğun azalacağını, gençlerin üzerindeki sınav baskısının bir nebze azalacağını söyledi.

‘Öğrencileri de katın’

Yağmur Coşkun ise istedikleri öğretmen tipinin, öğrencilerden daha fazla öğrenmeye gayret gösteren, araştıran, güler yüzlü olması gerektiğini söyledi.

Korkulan, korkutan değil, öğrencilerle birlikte çözüm üreten öğretmen isteklerini dile getiren Coşkun, devletin de öğretmenlerin tüm maddi ve manevi sorunlarını, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılaması gerektiğini söyledi. Öğrencilerin isteklerinin dikkate alınması, öğretmen değil arkadaş gibi olması gerektiğini de belirten Coşkun, derslerin öğrencilerin de katılımı ile tartışmalı olması halinde öğrenmenin daha iyi olacağını söyledi.

Evrensel – 12.06.2005

AB politikaları ve artan yoksulluk

Haber Analiz - Seyit Aldoğan

“Rekabetçi bir ekonomi için öncelikle ücretler düşürülmeli, 8 saatlik işgünü ve mesai ücretleri kaldırılmalı ve esnek çalışma yaygınlaştırılmalıdır.”

Bu sözler geçtiğimiz günlerde Atina’da ECONOMIST dergisi tarafından yapılan konferansta Yunanlı sanayici ve işadamları derneği başkanı tarafından söylenen ve sermaye sınıfının bugünkü ve yarınki saldırılarına ve hedeflerine ışık tutan sözlerdir. Öte yandan özellikle son yıllarda artan yoksulluk ve işsizliğin hangi politikalarla kaynaklandığını, başta özelleştirmeler olmak üzere uygulamaya konan ‘ekonomik formüllerin’ kimlerin özlem ve taleplerini yansıttığını kanıtlamaktadır.

Yüzde 12’ye varan işsizlik, geçmiş yıllarla kıyaslandığında büyük bir düşüş grafiği gösteren ücret oranları, kapanan veya Bulgaristan, Türkiye gibi ülkelere düşük ücretler nedeniyle göç eden irili ufaklı fabrikalar, resmi verilere göre sayısı yüzde 30’larla ifade edilen ve iflas ederek kapanan küçük işyerleri, topraklarını bankalara kaptıran veya şimdilik ipotekle kurtarmış olan köylüler,

dizginlenemeyen pahalılık ve her gün bir yenisi açıklanan ekonomik saldırı paketleri vb. Yunanistan'ın bugün içinde bulunduğu durumu ortaya koyan gerçeklerden sadece birkaçıdır.

Özelleştirme işsiz bıraktı

Özelleştirmelerden sonra birbiri ardına binlerce işçi çıkaran ya da kapanan tersanelerin bulunduğu sanayi bölgelerinde işsizliğin oranı yüzde 60'lara varmaktadır. İlk defa yoksulluk ve açlık sınırında yaşayan yüzbinlerce insan olduğu yönünde istatistiki bilgiler günlük basında yer almaktadır. Fakat diğer yandan kapitalist şirketlerin kârlarını özellikle son yıllarda birkaç kez katladıkları da gene resmi istatistiklere yansımıştır.

Erken emeklilik dayatması

AB ortak para birimi olan Avro'ya geçebilmek için birlik tarafından Yunanistan'a koşul olarak dayatılan bütçe açıklarının yüzde 3.5'i geçmemesi şartı, açığın bugün yüzde 8.5'leri bulması sebebiyle hükümet tarafından işçi ve emekçilere yönelik kapsamlı saldırı ve sömürünün nedenlerinden biri olarak gösterilmektedir. AB'nin ekonomiden sorumlu komiteleri hükümete, işçi ve emekçileri bütünüyle sefalet ve yoksulluğa itecek ekonomik planları sunarken, özellikle başta 8 saatlik iş günü, sigorta, sendika, emeklilik gibi hak ve kazanımların bir an önce ortadan kaldırılması istenmektedir. En büyük saldırılar özelleştirme alanında gündeme gelirken hükümet son günlerde iletişim alanında çalışmakta olan emekçilerden 6 bin kişiyi erken emekli edeceğini açıklamıştır. Bu alanda çalışmakta olan emekçilerin tepki göstermemesi için sözde 'teşvik edici' önlemler, emekçilerin kaçırmaması gereken fırsatlar olarak gösterilmektedir. Hemen arkasından ise sektörün satılmasının çekici hale getirilmesi için kadrolu çalışmaya son verileceği, yönetime kamu dışından kişilerin getirileceği, toplu sözleşme yerine kişisel sözleşmelerin imzalanacağı, geçmişte yeni kadro alımında yapılan sınavların ortadan kaldırılacağı vb. açıklanmıştır.

Kamuda da güvence kalmadı

Yetkili bakanlıklar nihayet geçtiğimiz hafta içinde baklayı ağızlarından çıkarmış ve bu uygulamanın iletişimle başlayan bir pilot uygulama olarak gündeme geldiğini ve hemen arkasından da diğer KİT'lerde uygulamaya konacağını vurgulamışlardır. Açıklamanın hemen arkasından kamuya ait petrol işletmelerine yönelinmiştir.

İletişim başta olmak üzere birçok KİT'te çalışmakta olan onbinlerce kişi kamu sektöründe bile artık hiçbir güvencelerinin bulunmadığını daha açık görür olmuşlardır. "Rekabetçi ekonomi" ve "devletin ekonomiden elini çekerek küçültülmesi" gibi bütünüyle sermaye sınıfının istek ve arzularını ifade eden kavramlarla ezilen toplumsal kesimler aldatılmaya çalışılmaktadır.

Bir diğer propagandaysa KİT'lerin zarar ettiği yönündedir. Oysa şu anda özelleştirilmek istenen Yunanistan iletişim sektörü çok kârlı bir kurum olması bir yana ülke dışında bile birçok yatırımlar yapmış ve özellikle Balkan ülkelerinde ve Doğu Avrupa'da iletişim alanında büyük paylar elde etmiştir.

Ancak gerçekler böyle olmasına rağmen sermaye hükümetinin yetkili bakanları özellikle yaz aylarında 'yumurtaların kırılacağını' ifade etmiş ve çalışma yasalarının bütünüyle değiştirileceğini vurgulamışlardır.

Şu anda ise 8 saatlik işgününün ortadan kaldırılacağı buna yönelik çalışmaların başlatıldığı Yunanistan'da günlük tartışmaların ilk sırasına oturmuş durumda.

Tepkiler artıyor

Ancak bu saldırıların yanında işçi ve emekçilerin de tepkisi belki hükümetin beklemediği ölçüde gelişmekte ve AB merkezli politikaların düşünüldüğü kadar kolay gerçekleştirilemeyeceğine yönelik belirtiler her geçen gün artmaktadır. İletişim alanında örgütlü sendikanın PASOK partisine bağlı yönetiminin hükümetin vaat ettiği teşvikler nedeniyle imzalamış olduğu anlaşma PASOK'lu sendikacılar tarafından bile açıkça ihanet olarak değerlendirildi ve partiden ihraç edilmeleri konusunda parti merkezine beklenmeyen ölçüde baskılar yapıldı ve yapılıyor. Yunanistan İşçi Sendikaları

Konfederasyonu (GSEE) Başkanı PASOK'lu Hiristos Polizogopoulos, bu sendikacıları utanmazlar olarak adlandırarak konfederasyondan atılmaları doğrultusunda çalışmalara başladıklarını açıkladı.

PAME'den mücadele çağrısı

Bu arada PASOK'a bağlı birçok sendikacı partilerini saldırılara karşı sessiz kalmakla suçlayan açıklamalar yapıyorlar. İktidar partisine bağlı sendikacıların kontrolünde bulunan sendikaların bile saldırılar karşısında sessiz kalınamayacağına dair açıklamaları hükümeti zor durumda bırakıyor. GSEE ve Kamu İşçi ve Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'na (ADEDY) bağlı birçok sendikada işçilerin genel toplantılara çağrıldığı biliniyor. Nihayet baskılar nedeniyle PASOK içinde bile partinin, hükümetin emekçilere yönelik politikalarına karşı tepki göstermesinde geç kaldığı yönetici kadrolar tarafından bile dile getirilerek sert eleştirilerin yoğunlaşmasına neden oldu. Mücadeleci İşçiler Cephesi (PAME) ise kendisine bağlı sendikaları her türlü mücadele biçimine hazır olmaya ve gerekirse çatışarak haklarını korumaya çağırırdı.

Grev kararları alındı

Bu arada işçi ve emekçilerin gelişen tepkisinin önüne geçmeye çalışan ve hareketi içten bölme hesapları yapan iktidar partisi Yeni Demokrasi'nin (ND) kendisine bağlı sendikacılara, hükümetin kontrolü altında bulunan yeni bir konfederasyon kurmaları için baskı yaptığı ve bu yönde planların olduğu günlük basında yer aldı. Hatta karşı çıkanların partiden ihraçla tehdit edildikleri bildiriliyor.

Gelişmeler bu yönde seyrederken bütün emekli sandıklarının tek sandık altında toplanması girişimlerine karşı çıkan ve kamuya ait bankalarda çalışan emekçiler iki günlük, arkasından rafinerilerde çalışan emekçiler ise 7 günlük genel grev kararı aldıklarını duyurdular.

PASOK hükümetlerinin geçmiş yıllarda izlediği işçi-emekçi karşıtı politikalar nedeniyle kitleler içinde var olan tepkileri sömürerek yüzde 42 ile hükümet olan ND ise hızlı bir biçimde güç kaybediyor. ND, tepkilerin sokaklara taşmasından korktuğu için birçok değişikliği tatil ayları temmuz ve ağustosta yapmayı planlıyor.

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,tarih~2005-07-09-m@nvid~601950,00.asp>

GÜNDEM

DYP'den Yoksulluk Marşı

Yoksullukla mücadele için 'beyaz bant' eylemi başlatan DYP, kampanyasını hazırlattığı 'Yoksulluk Marşı' ile takviye etti. Söz ve müziği Gökhan Şen'e ait olan marşta, yoksulluk teması işlenirken, protest müzik esintileri dikkat çekti. 'Sadaka değil iş lazım, birkaç çuvala şov değil' dizeleriyle iktidarın yardım uygulamalarına gönderme yapılan marştaki dikkat çekici bazı dizeler şöyle: 'Yetersiz beslenen ülkem in çocuğuna / Günde bir dolarla geçinen bu halkına / Acıma değil, çözüm lazım / Laf değil, istihdam lazım / Sadaka değil iş lazım / Birkaç çuvala şov değil / Tabak çanak, erzak değil / Kalıcı çözümler lazım / Yoksulluk tarihi gömülsün / Sonsuza dek / En temel hakkımız, güzel yaşamak.'

GÜNDEM

03.07.2005

Çocukları Koruma Yasası Meclis'ten geçti

Çocukları Koruma Yasa Tasarısı, TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek yasalaştı.

“Temel yasa” olarak bölümler halinde görüşülerek kabul edilen yasa, özel korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasına ilişkin esasları düzenliyor. Yasa, daha erken yaşta ergin olsa bile 18 yaşını doldurmamış kişiyi “çocuk” olarak tanımlıyor.

Yasaya göre, çocuğun öncelikle kendi aile ortamında korunmasını sağlamaya yönelik danışmanlık, eğitim, bakım, sağlık, sosyal yardım ve barınma konularında alınacak koruyucu ve destekleyici tedbirler alınacak.

Barınma tedbiri uygulanan kimselerin, talepleri durumunda kimlikleri ve adresleri gizli tutulacak.

Tehlike altında bulunmadığının tespiti ya da tehlike altında bulunmakla birlikte, veli veya vasisinin ya da bakım ve gözetiminden sorumlu kimsenin desteklenmesi yoluyla tehlikenin bertaraf edileceğini anlaşılırsa çocuk, bu kişilere teslim edilecek.

KARARI KİM ALACAK?

Adli ve idari merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, özel korunma ihtiyacı olan çocuğu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bildirmekle yükümlü olacak. Çocuk ile çocuğun bakımından sorumlu kimseler, çocuğun korunma altına alınması amacıyla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na başvurabilecek.

Çocuklar hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı; çocuğun kendisinin, ana, baba, vasisi veya birlikte yaşadığı kimselerin bulunduğu yerdeki çocuk hakimi

tarafından alınacak. Tedbir kararlarının uygulanması, kararı veren hakim veya mahkemece en geç 3'er aylık sürelerce incelettirilecek.

Tedbir kararı verilmeden önce çocuk hakkında sosyal inceleme yaptırılabilir. Tedbirin türü kararda gösterilecek. Bir veya birden fazla tedbire karar verilebilecek.

Hakim, hakkında koruyucu ve destekleyici tedbire karar verdiği çocuğun denetim altına alınmasını da kararlaştırabilir.

Hakim, çocuğun gelişimini göz önünde bulundurarak koruyucu ve destekleyici tedbirin kaldırılmasına veya değiştirilmesine karar verebilecek.

Tedbirin uygulanması, 18 yaşın doldurulmasıyla kendiliğinden sona erecek. Ancak hakim, eğitim ve öğrenimine devam edebilmesi için ve rızası alınmak suretiyle tedbirin uygulanmasına belli bir süre daha devam edilmesine karar verebilecek.

ACİL KORUNMA

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) tarafından bakım ve gözetim altına alındıktan sonra çocuğun derhal acil korunma altına alınmasını gerektiren bir durumun varlığı halinde 2 gün içinde çocuk hakimine müracaat edilecek. Hakim, 5 gün içinde çocuğun bulunduğu yerin gizli tutulmasına ve gerektiğinde kişisel ilişkinin tesisine karar verebilecek.

Acil korunma kararı en fazla 30 günlük süre ile sınırlı olmak üzere verilebilecek. Bu süre içinde kurumca çocuk hakkında sosyal inceleme yapılacaktır. Kurum, yaptığı inceleme sonucunda tedbir kararı alınmasının gerekmediği sonucuna varırsa bu yöndeki görüşünü ve sağlayacağı hizmetleri hakime bildirecek. Çocuğun ailesine teslim edilip edilmeyeceğine veya uygun görülen başka bir tedbire hakim tarafından karar verilecek.

Kurum, çocuk hakkında tedbir kararı alınması gerektiği sonucuna varırsa, hakimden koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilmesini talep edecek.

SHÇEK tarafından, kendisine intikal eden olaylarda gerekli önlemler derhal alınarak çocuk, resmi veya özel kuruluşlara yerleştirilecek.

Suça sürüklenen çocuğun aynı zamanda akıl hastası olması halinde, yeni Türk Ceza Kanunu'nun öngördüğü çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanacak.

Suça sürüklenen ve ceza sorumluluğu olmayan çocuklarla özel korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında duruşma yapılmaksızın tedbir kararı verilecek. Bu kararın verilmesinden önce, idrak gücüne sahip olan çocuğun görüşü alınacak, ilgililer dinlenebilecek, çocuk hakkında sosyal inceleme raporu düzenlenmesi istenebilecek.

Çocuk hakimi tarafından alınan tedbir kararlarına karşı itiraz yolu açık olacak.

SORUŞTURMA

Suça sürüklenen çocuk hakkındaki soruşturma, çocuk bürosunda görevli Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat yapılacak.

Çocuğun ifadesinin alınması veya çocuk hakkındaki diğer işlemler sırasında çocuğun yanında sosyal çalışma görevlisi bulundurulabilecek.

Cumhuriyet savcısı, soruşturma sırasında gerekli görüldüğünde çocuk hakkında koruyucu ve destekleyici tedbirlerin uygulanmasını çocuk hakiminden isteyebilecek.

Gözaltına alınan çocuklar, kolluğun çocuk biriminde tutulacak. Kolluğun çocuk biriminin bulunmadığı yerlerde çocuklar, imkanlar ölçüsünde gözaltına alınan yetişkinlerden ayrı bir yerde bulundurulacak.

Çocukların yetişkinlerle birlikte suç işlemesi halinde, soruşturma ve kovuşturma ayrı yürütülecek. Bu halde de çocuklar hakkında gerekli tedbirler uygulanmakla beraber, mahkeme lüzum gördüğü takdirde çocuk hakkındaki uygulamayı genel mahkemedeki davanın sonucuna kadar bekletebilecek.

Davaların birlikte yürütülmesinin zorunlu görülmesi halinde, birleştirme kararı verilebilecek.

Çocuklara zincir, kelepçe ve benzeri aletler takılamayacak. Ancak, zorunlu hallerde çocuğun kaçmasını, kendisinin veya başkalarının hayat veya beden bütünlükleri bakımından doğabilecek tehlikeleri önlemek için kolluk tarafından gerekli başka önlem alınabilecek.

DAVA ERTELENEBİLECEK

Fiil için kanunda öngörülen hapis cezasının üst sınırı 3 aydan fazla ve 2 yıla kadar (2 yıl dahil) ise Cumhuriyet savcısı tarafından deliller toplandıktan sonra, şüpheli hakkında açılacak kamu davası şu koşulların birlikte gerçekleşmesi halinde 5 yıl süreyle ertelenebilecek:

“- Çocuğun daha önce kasıtlı bir suçtan mahkum olmamış bulunması,

- Yapılan soruşturmanın, kamu davası açılmasının ertelenmesi halinde şüphelinin suç işlemekten çekineceği kanaatini vermesi,

- Kamu davası açılmasının ertelenmesinin, şüpheli ve toplum açısından kamu davası açılmasından daha yararlı olması,

- Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle, tamamen giderilmesi.”

Kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin kararın uygulanması, çocuk hakiminin onamasına bağlı olacak. Mahkeme bu husustaki kararını 5 gün içinde verecek.

ÖNCE TEDBİR, SONRA TUTUKLAMA

Suçta sürüklenen çocuklar hakkında soruşturma veya kovuşturma evrelerinde adli kontrol tedbiri olarak şu tedbirlere karar verilebilecek:

“- Belirlenen çevre sınırları dışına çıkmamak,

- Belirlenen bazı yerlere gidememek veya ancak bazı yerlere gidebilmek,

- Belirlenen kişi ve kuruluşlarla ilişki kurmamak.”

Ancak bu tedbirlerden sonuç alınamaması, sonuç alınamayacağının anlaşılması veya tedbirlere uyulmaması durumunda tutuklama kararı verilebilecek.

15 yaşını doldurmamış çocuklar hakkında tutuklama kararı verilemeyecek.

Çocuk, velisi, vasisi, mahkemece görevlendirilmiş sosyal çalışma görevlisi, çocuğun bakımını üstlenen aile ve kurumda bakılıyorsa kurumun temsilcisi duruşmada hazır bulunabilecek.

Mahkeme veya hakim, çocuğun sorgusu veya çocuk hakkındaki diğer işlemler sırasında, çocuğun yanında sosyal çalışma görevlisi bulundurabilecek.

HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI

Çocuğa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda belirlenen ceza, en çok 3 yıla kadar (3 yıl dahil) hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilecek.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilebilmesi için gerekli koşullar şöyle belirleniyor:

“- Çocuğun daha önce kasıtlı bir suçtan mahkum olmamış bulunması,

- Çocuğun yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaat gelmiş olması,

- Çocuk hakkında, kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları itibarıyla bir cezaya hükmedilmesine gerek görülmemesi,

- Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle, tamamen giderilmesi. Suçun işlenmesiyle kamunun uğradığı zarar miktarının belirlenememesi halinde, mahkemece takdir edilecek bir miktarda paranın bir defada devlet hazinesine yatırılması.”

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde çocuk, 5 yıl süreyle denetimli serbestlik tedbirine tabi tutulacak. Bu süre içinde çocuğun belli bir eğitim kurumuna devam etmesine, belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine karar verilebilecek. Denetim süresi içinde dava zamanaşımı duracak.

Denetimli serbestlik süresi içinde kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkum olmadığı ve yükümlülüklerle uygun davranıldığı takdirde, davanın düşmesi kararı verilecek.

UZLAŞMA

Suçta sürüklenen çocuklarla ilgili olarak uzlaşma, soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan veya kasten işlenen ve alt sınırı 2 yılı aşmayan hapis veya adli para cezasını gerektiren ya da taksirle işlenen suçlarda uygulanacak.

Suç tarihinde 15 yaşını doldurmamayan çocuklar bakımından bu süre 3 yıl olarak uygulanacak.

ÇOCUK MAHKEMELERİ

Çocuk mahkemeleri, tek hakimden oluşacak. Bu mahkemeler her il merkezinde kurulacak. Çocuk mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmayacak. Mahkemelerin bulunduğu yerdeki Cumhuriyet savcısı, çocuk mahkemesinin kararına karşı kanun yoluna başvurabilecek.

Çocuk mahkemelerine, tercihen çocuk hukuku alanında uzmanlaşmış, çocuk psikolojisi ve sosyal hizmet alanlarında eğitim almış olan hakimler atanacak.

Cumhuriyet başsavcılıklarında bir çocuk bürosu kurulacak.

Çocuklarla ilgili kolluk görevi, öncelikle kolluğun çocuk birimleri tarafından yerine getirilecek. Çocuk, kollukta bulunduğu sırada, yanında yakınlarından birinin bulunmasına imkan sağlanacak.

Adalet Bakanlığı'nca mahkemelere, en az lisans öğrenimi görmüş olanlar arasından yeterli sayıda sosyal çalışma görevlisi atanacak.

Mahkemelere atanan ve bu düzenleme kapsamında tedbirleri uygulayan SHÇEK'te görevli sosyal çalışma görevlilerine almakta oldukları aylıkların brüt tutarının yüzde 50'si oranında ödenek verilecek.

DENETİM

Hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilen, kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı onanan, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilen çocuğun denetim altına alınmasına karar verilebilecek.

Denetim altına alınan çocukla ilgili bir denetim görevlisi görevlendirilecek. Ancak korunma ihtiyacı olan çocuklar veya suç tarihinde 12 yaşını bitirmemiş suça sürüklenen çocuklar ile çocuğun aileye teslimi yönünde karar verilmesi halinde bu çocuklar hakkında denetim görevi gözetim esaslarına göre SHÇEK tarafından yerine getirilecek.

Denetim görevlisi, çocuğun eğitim, aile, kurum, iş ve sosyal çevreye uyumunu güçlendirmek üzere onu destekleyecek, yardımcı olacak ve gerektiğinde önerilerde bulunacak. Çocuğun yakınları denetim görevlisinin yetkilerine müdahale edemeyecek.

Denetim, kararda öngörülen sürenin dolmasıyla sona erecek. Tedbirden beklenen yararın elde edilmesi halinde denetim, sürenin dolmasından önce de kaldırılabilir.

Denetim, çocuğun başka bir suçtan dolayı tutuklanması veya cezasının yerine getirilmesine başlanmakla sona erecek.

Çocuk hakkında verilen koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının giderleri devlet tarafından ödenecek.

Genel ceza mahkemelerinde görülmekte olan ve bu düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihte 18 yaşını doldurmuş olan sanıklar hakkındaki dava ve işler, çocuk mahkemeleri ile çocuk ağır ceza mahkemelerine devredilmeyecek. Çocuk mahkemeleri ile çocuk ağır ceza mahkemelerinin bulunmadığı yerlerde bu mahkemeler kurulup göreve başlayıncaya kadar çocuklar tarafından işlenen suçlara ait soruşturma ve kovuşturmalar Cumhuriyet savcılığı ile görevli aile veya asliye mahkemelerince yapılacaktır.

“ÇOCUK ADALETİ AÇISINDAN ÖNEMLİ BİR ADIM”

Adalet Bakanı Cemil Çiçek, bir süre önce Türkiye'nin Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni imzaladığı hatırlatarak, yasa ile bu sözleşme uyarınca taahhüt ettiği bir düzenlemeyi gerçekleştirdiğini söyledi.

Çocukların suça itilmesinin önüne geçilmesi ve topluma kazandırılmasının, büyüklere özgü soruşturma, kovuşturma ve infaz yöntemleriyle mümkün olmadığını kaydeden Çiçek, yasa ile çocuklara özel düzenlemelerin getirildiğini belirterek “Yasa ile çocuk adaleti açısından önemli bir adım atmış olacağız” dedi.

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,tarih~2005-07-02-m@nvid~598692,00.asp>

02.07.2005

Küçük annenin büyük dramı

Suna Arslan, bazen bir karabasana, bazen çılgın bir karnavala dönüşüp duran ‘İstanbul labirenti’nde var olmaya çalışan milyonlarca insandan biri. Henüz 15 yaşında, ama biri 4 yaşında 3 çocuk sahibi. Yaşamının başlangıcında olmasına rağmen Suna’nın uzun ve hüzünlü bir hikayesi var.

Suna, 1990 yılında 11 çocuklu İzzet ve Bende Ayaz’ın 6’ncı çocuğu olarak Batman’ın Beşiri İlçesi İkiköprü Köyü’nde doğdu. Yaşıtları okula giderken tütün ve pamuk tarlalarında çalıştırılan Suna, 10 yaşına geldiğinde 200 milyon lira başlık parasıyla, düşün bile yapılmadan kendisinden 3 yaş büyük köylüsü Metin Arslan’la evlendirildi. 11 yaşında ilk çocuğunu doğururken, küçük bedeni henüz anneliğe hazır olmadığı için ölüm tehlikesi geçirdi. 13’ünde üçüncü çocuğunu doğurduğunda ilk kez nüfus cüzdanı oldu.

Bu yürek sızlatan hikayenin bugün 15 yaşındaki hüzünlü kahramanı, dünya metropolü İstanbul’un kalbi Eminönü’nde, harap bir binanın 20 metrekairelik tek göz odasında yaşam mücadelesi veriyor. Suna Arslan ile 18 yaşındaki eşine ve 3 çocuğuna belediye yardım elini uzattı. Eminönü Şehsuvarbey Mahallesi, Arapzade Sokak Numara 7’de, banyosu ve mutfağı bulunmayan, yatak olmadığı için tahtaların üzerinde uyuyan Suna ile bulaşıkçılık yapan eşi Metin Arslan’a belediye halı, yatak, yorgan, giyecek ve gıda yardımı yaptı.

Okuma-yazma bilmeyen Suna, anne ve babalara seslenerek, ‘Çocuklarınızı küçük yaşta evlendirmeyin. Bırakın okusunlar. Yoksa sonları bizim gibi sefalet olur’ dedi. Suna, eşinin bir lokantada 200 milyon lira maaşa bulaşıkçılık yaptığını söyledi.

Seni evlendiriyoruz denince gülüp kaçtım

Anne-babası sadece ‘Seni evlendiriyoruz’ deyince ‘evlenmenin ne demek olduğunu bilmediğinden’ gülüp kaçmış Suna. Sonunda eşi ve onun ailesiyle İstanbul’un yolunu tutmuş. Maddi durumu iyi olmayan eşinin ailesi, bir süre sonra ‘Biz kendimize bakamıyoruz. Başınızın çaresine bakın’ deyip çifti kaderlerine terk etmiş. Bunu duyan Suna’nın anne-babası Zeytinburnu’nda bir daire kiralayıp kapılarını onlara açmışlar. Suna, 11 yaşında ilk çocuğu Betül’ü evde doğururken yaşı çok küçük olduğu için ölüm tehlikesi geçirmiş. Hastaneye zor yetiştirilen Suna, uzun uğraşlar sonucu hayata dönebilmiş. Bir yıl sonra ikinci çocuğu Seçil dünyaya gelmiş. 16 yaşındaki eşi Metin, yaşını 4 yaş büyütüp askere giderken Suna ve çocukların da ilk kez nüfus cüzdanları olmuş. 1990 yılında doğan Suna’nın doğum tarihine 11 Aralık 1986, 2000 yılındaki evlilik tarihi yerine 4 Temmuz 2003 yazılmış. Eşi askerdeyken üçüncü çocuğu Can dünyaya gelmiş.

EVRENSEL 10.07.2005

Göçün yaraları sarılamadı

Fadime Alkan

Gündüzleri binlerce insanın gelip geçtiği, hareketliliğin gece boyunca devam ettiği eğlencenin vazgeçilmez mekanı Taksim. Yanlızca bir kaç sokak altta ise tam tersi bir durum yaşanıyor. Daracık sokaklar ve yıkık dökük evlere sıkışmış hayatlar. Bu ailelerin çoğunu ise göç mağdurları oluşturuyor. Her gün, iş bulurum umuduyla iş arayan insanlar. Diğer taraftan önü alınamayan kapkaç olayları. Beyoğlu Karakolu’nun hemen arka tarafındaki sokaklarda dahi insanlar kapkaç olayları ve kavgalardan korktukları için evlerinden çıkmaya çekiniyorlar. Göç etmek zorunda kalmış ailelerin her geçen gün hayatları kötüye giderken bu günlerde çatışmalardan kaynaklı yeni bir göç dalgası uyarısı yapılıyor.

Kaynaklı'dan İstanbul'a

Diğer göç mağdurları gibi İlhan ailesi de 11 yıl önce göç etmek zorunda kalmış, Mardin'e bağlı Kaynaklı köyündeki evleri yakıldıktan sonra geride, mallarını mülklerini birde 8 aylık bebeklerini bırakmışlar. Anne Ayhan İlhan yaşadıklarını şu sözlerle anlatıyor: "Eşimle beni siz dağdakilere yardım ediyorsunuz diye bir gün önceden tutukladılar. Ertesi sabah da çocuklar evdeyken evimi yakmışlar. Diğer çocuklar kaçıp kurtulmuş. 2 yaşındaki oğlum yaralı kurtulmuş ancak 8 aylık oğlumu kimse kurtaramamış. Yanmış..."

Uzun uzun gördükleri kötü muameleyi anlatıyor Ayhan İlhan. Kendisi cezaevinde böbreğini kaybederken eşi de gözlerini kaybetmiş. İlhan, "Eşim çok az görüyor sürekli başı ağrıyor. 5 sene içerde kaldı ve psikolojisi çok bozuldu. Huzurumuz kalmadı her gün kavga ediyoruz" diye anlatıyor. Anne İlhan, eşi cezaevinde olduğu için tek başına İstanbul'a gelmek zorunda kalmış. "İstanbul'a gelirken bir çöp bile getirmedi. Çalışmadığım iş kalmadı. Çocukların üzerine kapıyı kilitleyip çalışmaya gidiyordum. Yarı aç yarı tok büyüttüm bu çocukları" diye yaşadıklarını dile getiriyor. Bir süre sonra eşi de cezaevinden çıkmış ama değişen bir şey olmamış.

Elektiriği kesildi

9 kişilik aile iki odalı dar ve bakımsız bir evde yaşıyor. Kezban 18, Emrah 16, Kadir 15, Murat 13, Fırat 12, Ceylan 9, Serdar ise 7 yaşında. Kezban hastalığından dolayı iş bulamıyor. Fırat ise evleri yakıldığı sırada vücudunun yarısı yandığı için sakat kalmış. Baba Beşir İlhan'ın gözlerinin biri görmüyor ve bu da sürekli baş ağrısı yapıyor. Gözünden 4 defa ameliyat olmuş, yeni bir ameliyat daha gerekiyormuş. İlhan 1 milyar 350 milyon lira tutarındaki ameliyat parasını Yeşil Kart'ın karşılamadığını söyleyerek yardım bekliyor. Anne İlhan, böbrek rahatsızlığından dolayı zaman zaman gittiği ev temizliğine de gidemiyor.

Elektirik faturasını ödeyemedikleri için evin elektiriği kesilmiş. "Suyun faturasını da ödemedik yakında onu da keserler" diye ekliyor Ayhan İlhan. 8 ekmek almak için her gün Tarlabası'ndan Okmeydanı'na kadar yürüdüğünü anlatıyor anne İlhan ve ekliyor, "Köyde insanlara yardım ederken burada yardım bekliyoruz. Biz köyümüze dönmek istiyoruz, insan gibi yaşamak için."

<http://www.milliyet.com.tr/2005/07/02/siyaset/siy07.html>

Özürlüler Yasası kabul edildi

ANKARA Milliyet

Özürlülüğün önlenmesi ve özürlülerin sorunlarını çözmeye yönelik düzenlemeler getiren yasa tasarısı, dün TBMM'de kabul edildi. Buna göre, toplu taşıtlar ve yollar 7 yıl içinde özürlülere uygun hale getirilecek. Tek konutu olan özürlüden emlak vergisi alınmayacak. Diğer düzenlemeler ise şöyle: Özürlülerin işe alım sürecince ayrımcı uygulamalara gidilemeyecek.

Eğitim almaları engellenemeyecek. Türk Dil Kurumu, "Türk işaret dili sistemi" oluşturacak. İşitme ve konuşma özürlülerine tercümanlık yapmak üzere, illerde işaret dili bilen personel görevlendirilecek. Özürlülerin araçları

için ayrılmış park yerlerine park edenlere, 2 kat ceza uygulanacak. Devlet memurluğuna alınma şartları ile hangi işlerde çalıştırılacakları, mesleklerini icra ve infazda kullanacağı yardımcı araç ve gereçleri kurumlarınca temin edilecek.

Milliyet 03.07.2005

Yaşam engelliler için değişiyor

Özürlüler Yasası ile, kamu binaları 7 yıl içinde engelli kullanımına uygun hale getirilecek. YÖK'te de engelli merkezi kurulacak

ANKARA Milliyet

Türkiye nüfusunun yüzde 12.29'unu oluşturan engelliler, TBMM'de önceki gün kabul edilen Özürlülük Yasası ile yıllardır mücadele ettikleri hakları önemli ölçüde elde ederek rahat bir nefes aldı. Yasadaki şu düzenlemeler dikkat çekti:

- TCK'nın 122. maddesinde yapılan değişiklikle birlikte "dil, ırk, renk, cinsiyet" gibi ayrımcılık sebeplerine "özürlülük" de ekleniyor. Böylece kişiler arasında engelli oluşu nedeniyle ayrımcılık yapanlara 6 aydan 1 yıla kadar hapis veya adli para cezası verilebilecek.

Tayinlere kolaylık

- Engelli olduğu raporla tespit edilmiş eşi, çocuğu veya kardeşi olan devlet memurlarına, tayin kolaylığı sağlanacak.
- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde her ilde işitme ve konuşma engellilere tercümanlık yapmak üzere personel bulundurulacak.
- Apartmanlarda engelli yaşamı için zorunluluk göstermesi halinde bina veya daire projelerinde değişiklik yapılabilir.

- Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapılar, yollar, kaldırımlar, yaya geçidi ve kamusal mekân, en geç 7 yıl içinde engelli kullanımına uygun hale getirilecek.
- 200 metrekare altında tek konutu olan engelli, emlak vergisi ödemeyecek.
- Yükseköğretimde eğitim kolaylığı sağlanması amacıyla Yükseköğretim Kurulu bünyesinde "Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Merkezi" kurulacak.

Adım adım izlediler

Türkiye'deki engellilere yönelik ayrımcılığı ortadan kaldırmak ve hayat koşullarını iyileştirmek amacıyla hazırlanmış en kapsamlı düzenleme olan Özürlüler Yasası, önceki gün Meclis'ten geçti. Komisyonunda koltuk değnekleri ile gelen engelliler de yer aldı.

Milliyet 10.07.2005

İtalya'nın ünlü mimarı, İstanbul'un varoş semti Bağcılar'ı değerlendirdi

'Fakir ama mutlular'

Ödüllü mimar Massimiliano Fuksas, "İstanbul için hiçbir şey yapmayın. Bu şekilde mükemmelsiniz. Çünkü siz hayatsınız. Sizin şehriniz ölü değil" dedi

Pınar Aktaş - İstanbul

Dünya Mimarlık Kongresi için Türkiye'ye gelen İtalya'nın ünlü mimarlarından Massimiliano Fuksas'la Bağcılar'ı gezdik. İstanbul'un en çok göç alan ilçelerinden Bağcılar'ın sokaklarındaki yaşamı sıcak bulan Amerikan Mimarlar Birliği Onursal üyesi Fuksas, "Fakirler ama mutlular. Zenginlerin yaşadığı yerlerde ruh yok ve onlar çok yalnızlar" dedi.

La Sapienza Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden mezun olan Fuksas (61), misafir profesör olarak Stuttgart, Paris, Viyana ve New York'ta çeşitli üniversitelerde dersler verdi. 1999'da Fransa Mimarlık Büyük Ödülü, 2000'de İtalya San Luca Ulusal Akademisi ile Fransız Sanat ve Edebiyat Birliği Başkanlığı ödülleri aldı. Roma, Paris ve Frankfurt'ta mimarlık büroları bulunan Fuksas, eşi mimar Dorian O. Mandreli ile birlikte çalışıyor.

Bağcılar'ın görüntüsünü nasıl yorumlarsınız?

İnsanların yaşamlarını düşünenekseniz, mimariyi unutun. Bu bir şehir modeli. Sokaklarda sadece kamuya ait ya da sadece özel alan yok. Kamusal özel alanlar var. Mesela kaldırımda insanlar oturup birbirleriyle sohbet edebiliyor. Bir çocuk tek başına sokakta oynayabiliyor. Annesi onu camdan izleyebiliyor. Herkes birbirini tanıyor. İnsanlar camdan halılarını sarkıtıyor. Balkondan bize bakıp ne yaptığımızı merak ediyorlar. Bu tam bir hayat. Ama tabi ki normal bir hayat değil. Fantastik bir görüntü. Belki oturdukları ev yasal değil ama mutlular. Bu kadar çocuğu bir arada kent burjuvazisinde göremezsiniz.

Avrupa'da da böyle yerler var mı?

Bunu Avrupa'nın hiçbir yerinde göremezsiniz. Sadece İtalya'nın güneyinde görürsünüz. Yapımı bitmeyen ve hiç bitmeyecek binalar... Seçimler öncesi bir kat daha çıkabilmeyi beklerler. Avrupa'da bu insanlar için sosyal konutlar yapıyorlar. Sosyal konutlara insanları yerleştirirseniz hayatı yok etmiş olursunuz.

İstanbul'da beklenen büyük depremde burası ne olur?

Emin olabilirsiniz ki büyük bir deprem sonrasında burada gördüğümüz binaların çoğu yıkılır. Kolonların çok sağlam olduğu söylenemez. Herhangi bir inceleme yapmadan, dışarıdan bakarak yapıların çok da doğru yapıldığını söylemek güç.

Daha iyi bir görünüm için yıkıp yeniden mi yapmalıyız?

Bu, Anglosaksonların söyleyebileceği bir şey. Esas önemli olan şey, bu binaların içinde yaşayan insanların mutlu olması.

Bu noktada, mimariyi değil insanları düşünün. Bizim entelektüel rüyamız, hiçbir fakir insan kalmaması.

Peki İstanbul için ne yapabiliriz?

Hiçbir şey, mükemmelsiniz. Çünkü siz hayatsınız. Sizin şehriniz ölü değil. Frankfurt'a gitseniz herşey temiz, düzgün.

Ama hiçkimse orada yaşamak istemez. Bugünkü İstanbul 20 yıl önce gördüğüm İstanbul'dan çok uzak. O zaman bir şehir merkezi ve kırsal kesim varoşları vardı. İnekler, atlar gezerdi. Şimdi daha modern bir hayat var.

'Saçma yaşam stili'

Siteler içindeki modern binalarda oturanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Onların kapıda güvenlikleri, otoparkları var. Daha zenginler. Ama ruhsuz bir yerde yaşıyorlar ve yalnızlar. Saçma bir yaşam stili. Varoшта ise herkes bir arada yaşıyor, fakirler ama mutlular.

Milliyet 10.07.2005

Türk kızlarının gerçek yaşını AB takip edecek

Avrupa Parlamentosu'nda kabul edilen raporda, AB Komisyonu, "Müzakerelerde yeni doğan çocukların hemen kaydının yapılması için Türkiye'ye baskı yapmaya" çağrıldı

UTKU ÇAKIRÖZER, YILDIZ YAZICIOĞLU Ankara

Avrupa Parlamentosu'nda (AP) 5 Temmuz'da kabul edilen "Türk kadınlarının sosyal, ekonomik ve siyasi hayattaki rolü" raporunda, AB Komisyonu'na, yeni doğan çocukların nüfusa kaydının anında yapılmasının garanti altına alınması için Türkiye ile müzakerelerde gerekli adımların atılması çağrısı yapıldı.

AP Kadın Hakları ve Cinsiyet Eşitliği Komitesi'nin hazırladığı ve Türk kökenli Hollanda Milletvekili Emine Bozkurt'un yazdığı raporda, Türkiye'nin bazı bölgelerinde kız çocuklarının yaşları büyütülerek, görücü usulüyle zorla evliliklere meşruiyet sağlandığına dikkat çekildi.

Çocuklar doğum anında nüfusa kayıt yaptırmadığı için, yaşlarıyla rahatça oynanabildiğinin vurgulandığı raporda, Ankara ile tam üyelik müzakerelerinden sorumlu AB Komisyonu, "yeni doğan çocukların hemen kaydının yapılması için Türkiye'ye baskı yapmaya" çağrıldı. Raporda, "Böylece kızların yaşları büyütülerek zorla evlendirilmesi şeklindeki yasadışı uygulamaya 'dur' denmelidir" ifadesi yer aldı.

İş hayatında yok!

Türkiye'de kadınların iş hayatına katılımının günden güne düşmesine de dikkat çekilen raporda, "1998'de yüzde 35 olan kadınların iş hayatındaki yerinin yüzde 27'ye düşmesi kaygı vericidir" denildi. Kadınların iş hayatına katılımını teşvik etmek için, Türk hükümetinin "daha fazla çocuk yuvası" yapması gerektiği de kaydedildi. Türk kadının siyasi, ekonomik ve sosyal hayata katılımının sağlanması için önerilere yer verilen raporda, TBMM'ye de çağrı yapılarak, Türkiye ile AP arasındaki en üst karar organı olan Türkiye - AB Karma Parlamento Komisyonu'nun Türk tarafında "kadın milletvekili" bulundurulmasının garanti altına alınması istendi.

6 Mart memnuniyeti

8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle 6 Mart'ta İstanbul'da düzenlenen etkinlikleri sırasında

göstericilere aşırı şiddet uygulanması kınanırken, polislerin Türk hükümetince cezalandırılması kararından duyulan memnuniyet de, uluslararası kamuoyuna karşı ilk kez AP'nin kadın raporunda dile getirilmiş oldu. AB'nin 2004 İlerleme Raporu'nda Kürtlerin "azınlık" olarak tarif edilmesi son dakika müdahalesiyle engellenmişti. Ancak AP kadınlarla ilgili kararında, Türk hükümetinden "ülkedeki azınlıkların, özellikle de Güneydoğu'daki Kürt topluluklarının korunması ve itibarı için reform ve bunların uygulaması" talebinde bulundu.

Yaşları büyütülüyor

Ağrı'da 13 yaşındaki F.A. ile A.A. düğün yapıp evlendiğinde devlet olaya el koydu ve F.A.'nın huzurevinde kalmasına karar verdi. Ancak bazı yörelerde nüfus kayıtlarıyla oynanan çocuklar, yaşları büyütülerek resmi nikâhla evlendiriliyor. Avrupa Parlamentosu da buna karşı çıkıyor.

G8 Zirvesi: Bir Sahtekarlık ve Sirk

Yoksulluğun azaltılması? Söz konusu bile değil. Bu maskaralık neoliberalizm denen modern emperyalist ideolojiyi desteklemektedir. İktidar "serbest piyasaya" veya azgın kabadayılardan savaş politikalarına değil, halka aittir.

---

www.acikradyo.com.tr
07/07/2005 [John PILGER](#)

BİA (Londra) - London Observer gazetesinin 12 Haziran tarihli sayısının ön sayfasında Afrika'nın 55 milyar dolarlık borcuna dair anlaşmanın "milyonların zaferi" olduğu ilan edildi. "Milyonların zaferi" ifadesi, "Yarın 280 milyon Afrikalı, hayatlarında ilk kez size veya bana tek bir kuruş borçları olmaksızın uyanacaklar..." diyen **Bob Geldof**'tan bir alıntıdır. Okuyucunun nefesi Geldof, Bono, Observer ve diğerlerinin acımasız safsatalarıyla çoktan kesilmediyse bu ifadenin manasızlığı mutlaka nefeslerini kesecektir. Afrika'nın emperyalist talanı ve trajedisi, önümüzdeki ay İskoçya'da, G8 liderlerinin yararına, sirkten tellalları, yani ana akım medya ve "şöhretleri" tarafından kandırılacaklar için bir sirke dönüştürülecek.

Ana akıma karşı popüler şöhretler tarafından yürütülen haçlı seferi yanılsaması -isyanın işlenmiş, kontrol altında tutulan görünümü- öfkenin büyük siyasi hareketini zayıflatmaya hizmet etmektedir. Art arda düzenlenen zirvelerde G8'in tek bir kayda değer "sözü" bile tutulmadı ve "milyonların zaferi" de bunlardan pek farklı değil.

Bu bir sahtekarlık -gerçekte Afrika'daki yoksulluğu azaltmanın önünde bir engel. Tamamen Dünya Bankası ve IMF tarafından empoze edilecek berbat ve gözden düşmüş ekonomik programların şartına bağlı olan "**paket**", "**seçilen**" ülkelerin daha da yoksulluğa gömülmesini garanti edecek.

Blair ve Mali İşler Sorumlusu **Gordon Brown** ve **George Bush**'un bunu desteklemesi şaşırtıcı mı - hatta Beyaz Saray tarafından bile "kilometre taşı" olarak adlandırıldı? Onlar için bu; ünlü, toy ve budalalar tarafından hazırlanan önemli bir paravan. Blair hakkında fikirlerini söyleyen **Geldof**, **Bush**'u yoksulluğu önleme konusunda "**tutkulu ve samimi**" biri olarak tanımlıyor. Bu sahnenin gerisinde zorba iktidar, milyonların yaşamını, totaliter şirketlerin ve dünya kaynaklarını kontrol edenlerin çıkarına olacak şekilde "tekrar düzenleyebilecek".

Herhangi bir komplo teorisi yok; hedefler bir sır değil. Gordon Brown bunu verdiği her demeçte söylüyor, liberal gazeteciler ise bunu görmezden gelerek Maliye'nin uydurduklarını tercih ediyor. G8'in

"milyonların zaferini" ilan eden tebliği gayet açıktır. "HIPC Borçlarının Silinmesi İçin G8 Önerileri" adlı bir bölümde, yoksul ülkelerin borçlarının silinmesi işleminin, ancak "brüt yardım gelirlerini silinecek borç oranında ayarladıkları" zaman gerçekleştirileceği ifade ediliyor: yani başka bir deyişle, aldıkları yardımlar silinecek borçlar oranında azaltılacak. Böylece ellerine hiç bir şey geçmeyecek.

İkinci fıkrada yoksul ülkelerin "özel sektör gelişiminin teşvik edilmesini" ve "hem yurtiçi hem de yurtdışı özel sektör yatırımlarının önündeki engellerin kaldırılmasını" garanti etmelerinin "önemli olduğu" ifade ediliyor. Observer tarafından iddia edilen **"55 milyar" dolar eksile eksile 18 ülkenin hepsi için toplam 1 milyar dolara kadar geriliyor.** Bu da büyük ihtimalle yarıya düşürülecek - borç ödemelerinin altı günlük bedelinden daha düşük bir değere inecek; çünkü Blair ve Brown IMF'nin bu "silme" işleminde kendi payını kendine ait büyük altın stoklarını satarak ödemesini istiyor, ancak "tutkulu ve samimi" Bush buna "hayır" dedi.

Bahsi geçmeyen konulardan ilki bu altınların aslen Afrika'dan yağmalandığıdır. İkinci konu ise borç geri ödemelerinin gelecek yıldan itibaren ciddi bir oranda artacağıdır, 2015'e kadar iki katından fazla artacak. Bu **kesinlikle "milyonların zaferi" değil milyonların ölümüdür.**

Hali hazırda **Afrika'ya yapılan her 1 dolarlık yardım için Batı bankaları, kurumları ve hükümetleri için 3 dolar geri alınıyor ve bu tutar çok uluslu şirketlerin geri kazandığı kârlarından da sayılıyor.**

Kongo'yu ele alalım. Hepsi G8 ülkelerinde yerleşik otuz iki şirket, derin yoksulluğun pençesindeki bu mineral zengini ülkenin sömürülmesini yönetiyor. 200 yıllık emperyalizm "davasında" şimdiye kadar milyonlar can verdi. Fildişi Sahilleri'nde üç G8 şirketi, ülkenin ana kaynağı olan kakao işleme ve ihracatının yüzde 95'ini idare ediyor. Uzun süredir Afrika'da bulunan İngiliz şirketi **Unilever'in kârlarının toplamı, Mozambik'in GSMH'sinin üçte bir oranında** fazladır. **Amerikan şirketi Monsanto** - genetik mühendisliğiyle adı kötüye çıkmıştır- Güney Afrika'da ülkenin başlıca yiyecek kaynağı olan mısır tohumu üretiminin yüzde 52'sini kontrol etmektedir.

Blair'in, Afrika halklarına zırnık vermeye niyeti yok. St. Andrews Üniversitesi'nden **Ian Taylor**, Bilgi Edinme Özgürlüğü Yasası'ndan yararlanarak Blair'in "yoksulluğu tarihe gömmeye" arzusuyla ilgili nutuklar çekerken, arkada gizlice hükümetin Afrika masası görevlilerini ve personelini eksilttiğini öğrendi. Aynı esnada "Uluslararası Gelişim Bakanlığı", Gana'daki su kaynaklarının özelleştirilmesi sürecinin İngiliz yatırımcılar lehine sonuçlandırılması için perde arkasından bastırmaktaymış. Bu bakanlık "DfID'nin deniz aşırı üretken yatırımlar için uygun ortamı geliştirebileceği yöntemler bulmak ve finans sektörünün işleyişine katkıda bulunmak" amacını güden "Ticari Ortaklıklar Birimi"nin talimatları doğrultusunda hareket eder.

Peki yoksulluğun azaltılması? Tabii ki söz konusu bile değil. Bu maskaralık neoliberalizm denen modern emperyalist ideolojiyi desteklemektedir. Observer gazetesinin "milyonların zaferini" duyurduğu sayısında İngiltere'nin Afrika'ya yaptığı toplam silah satışının 1 milyar doları geçtiğini ifade eden ikincil bir haber vardı. İngiliz silahlarının alıcılarından biri Malawi'dir; nüfusunun yüzde 15'i HIV taşıyıcısı olduğu halde borçlarının faizine ödedikleri tutar sağlığa ayrılan bütçenin toplamından fazladır. Gordon Brown, "yoksulluğu tarihe gömmeye" nedeni olarak Malawi örneğini vermekten hoşlansa da Malawi "milyonların zaferi" sayılan borç silme işleminden tek bir kuruş bile alamayacak.

Bu maskaralık, bahsi geçmeyen üçüncü hususu; modern zamanların en büyük politik skandalını, Irak'taki suçunu unutmaları konusunda kamuoyunu ikna etmek için her şeyi deneyecek olan Blair için bir hediyedir. Yalanlarının gösterdiği üzere esasen bir menfaatçi olsa da kendisini Kiplingvari bir emperyalist olarak sunmaktadır. "Afrika vizyonu" bir sahne dolusu beyaz pop şarkıcısı kadar hor görücü ve sömürücüdür (şimdi ise göstermelik olarak bazı siyah şarkıcılar eklendi). Doğru dürüst anlamadığı toplumlara yönelik mesihvari referansları, ("kaleydoskopu sallama") kıta dışında yedi saldırgan müdahaleye çevrildi; bu, yarım yüzyıldır herhangi bir İngiliz başbakanının dahil olduğundan fazladır. Maiyetindeki bir İrlandalı olan ve şövalye ilan edilmiş Bob Geldof bu konuda hiç bir şey söylemiyor.

Gleneagles'taki G8 Zirvesi'ne gidecek olan protestocular, bu oyunlarla kandırılmaya izin vermemelidir. **Kanıtların yanı sıra ilham alabilecekleri bir şeye ihtiyaçları varsa Güney Amerika'da kapitalist çılgınlığın tümüne karşı yürütülen muazzam harekete bakmaları yeter.**

Latin Amerika'nın en yoksul ülkesi olan Bolivya'ya bakmalılar, yöreye özgü bir hareket Blair'in ve Bush'un şirket dostlarını kaçırmıştır ve dünyada petrol gelirinin çoğunluğun yararına kullanıldığı tek ülke olan Venezüella'ya ve Uruguay'a ve Arjantin'e, Ekvador'a ve Peru'ya ve Brezilya'nın büyük "topraksız insanlar hareketi"ne bakmalılar. Kıtanın her yerinde sıradan insanlar Washington'un desteklediği eski düzene karşı baş kaldırıyorlar. Sokaklarda kalabalıklar **"Que se vayan todos!"** (Hepiniz gidin!) diye bağırıyor.

Bizim kendi toplumumuzda haberlere giren bu propagandaların çoğu, insanları hareketsizleştirip pasifleştirecek ve güce karşı koyabilecekleri fikrinden uzaklaştıracak şekilde verilmektedir.

Avrupa'yla ilgili güncel lakırdıların da hiç biri bir anlam ifade etmiyor, bunun bir parçası; yine de Fransızların ve Hollandalıların "hayır" oyları Latin Amerika'daki gibi aynı hareketin; demokrasiyi gerçek evine geri getiren hareketin bir parçasıdır. İktidar "serbest piyasaya" veya azgın kabadayılardan savaş politikalarına değil halka aittir. Ve daha bu sadece bir başlangıç. (JP/ED)

* John Pilger'ın the New Statesman'da 22 Haziran'da [yayınlanan yazısını](#), Evren Dağlıoğlu Türkçeleştirdi.

Diyarbakır'da Bağımlı Çocuklar İçin Merkez

Diyarbakır'da, resmi olmayan rakamlara göre sayıları 10 bini bulan madde bağımlısı ve sokakta yaşayan çocuklara yönelik tedavi ve rehabilitasyon hizmeti verilecek merkez açılacak. TEB'in projesi sorunun çözümüne ilişkin Türkiye'deki ilk örnek olacak.

BİA Haber Merkezi

08/07/2005 [Ahmet ŞİK](#) ► ahmetxyz@yahoo.com

BİA (İstanbul) - Türk Eczacıları Birliği (TEB), aralarında Dicle Üniversitesi, İnsan Hakları Derneği, Tabipler Odası ve baronun da bulunduğu çeşitli sivil toplum kuruluşları ve resmi kurumlarla birlikte Diyarbakır'daki madde bağımlısı çocuklara yönelik tedavi, rehabilitasyon ve meslek edindirme projesini hayata geçirecek.

Projeye Avrupa Birliği (AB) maddi destek sunarken Diyarbakır Valiliği ise Madde Bağımlılığı Tanı Tedavi Eğitim Araştırma Merkezi olarak kullanılacak binayı TEB'e 15 yıllığına bedelsiz olarak tahsis etti. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi de merkezin sağlık çalışanları dışındaki personel ihtiyacını karşılayacak.

Diyarbakır'da 10 bin bağımlı çocuk

TEB AR-GE bölümü proje uzmanı **Caner Eryol**, Diyarbakır'da polis kayıtlarına göre **110** madde bağımlısı çocuk bulunduğunu ancak resmi olmayan kayıtlara göre kentteki madde bağımlısı ve sokakta yaşayan çocukların sayısının **10 bini** bulunduğunu söyledi.

Bu çarpıcı rakamlar karşısında TEB'in halk sağlığını gözetecek sosyal sorumluluk projelerini hayata geçirmekle yükümlü olduğundan hareketle bu işe giriştiklerini belirten Eryol, şöyle devam etti:

"Valilik ve Büyükşehir Belediyesi ana ortaklar olmak üzere, çok sayıda yerel sivil örgüt ve kamu kurumlarıyla, uluslararası kuruluşlarla işbirliği yaparak gerçekleştirecek projeye, böylesine önemli bir

soruna ilişkin kapsamlı bir tedavi ve rehabilitasyon merkezi Türkiye'de ilk kez hayata geçirilmiş olacak.

10 yataklı ve hem yatarak hem de ayakta tedavinin uygulanacağı merkezde tedavi ve rehabilitasyonun yanı sıra meslek edindirme kursları da olacak. Yine bağımlıların talebine göre eğer isterlerse eğitimlerine de devam etmeleri için gerekli olanaklar sağlanacak."

Belediye aşevi hizmeti verecek

Projeye ilişkin psikologların Diyarbakır'da alan çalışması yaptıklarını ve merkezin faaliyete geçmesinin ardından bağımlıların tedavisine başlanacağını anlatan Eryol, "Merkezde bir sorumlu psikiyatr, biri uzman 6 hekim, 5 sosyal hizmet uzmanı ve 6 hemşire görev yapacak. İki kişilik gezici bir ekipte sokaktaki madde bağımlısı çocukları merkeze getirmek için ikna etmekte görevli olarak çalışacak" diye konuştu.

Merkezin yemek, temizlik ve diğer hizmetlerine ilişkin görevlilerin istihdamını da Büyükşehir Belediyes'i'nin sağlayacağı projede, belediye aynı zamanda bağımlı çocukların ailelerini de kapsayan 500 kişilik bir aşevini de hizmete açacak.

Her yıl 100 çocuk tedavi görecektir

Merkezde her yıl en az 100 çocuğun tedavi ve rehabilitasyonunun amaçlandığını belirten Eryol, "Her bağımlı çocuk için ayrı bir tedavi planı uygulanacak. İlk 2 haftada vücudun zehirden arındırılmasına yönelik bir tedavi programı var. İlk 2 ay bağımlılığın giderilmesi tedavisinin ardından 3 - 5. aylarda psikolojik danışmanlık ve terapi uygulanarak bireysel gelişimi tamamlanacak" dedi.

Eryol, çocukların, 6. aydan itibaren eğer isterlerse meslek edindirme kurslarına katılabileceklerini, 7. aydan sonra da eğitimine devam etmek isteyenlerin okula gidebilmeleri için gerekli yardım sağlanacağını söyledi. (AŞ/KÖ)

<http://www.bianet.org/2005/07/08/63663.htm>

Her gün 3 bin çocuk satılıyor

08/07/2005, Birgün

BM'nin çocuklara yardım kuruluşu olan UNICEF tarafından yapılan açıklamada, satılan çocukların büyük kısmının fuhşa zorlandığı, kurbanların çoğunun Moldavya gibi yoksul Doğu Avrupa ülkelerinden geldiği bildirildi.

UNICEF temsilcisi Kirsten Leyendecker, Köln kentinde yaptığı açıklamada, Batılı ülkelerde de para vererek çocuklarla birlikte olan kişilere karşı mücadelenin sürdürülmesi gerektiğini belirterek, "Bu konuda bildiriler dağıtmak yeterli değil. Çocuklarla cinsel ilişkiye giren insan tacirleri ve 'seks turistleri' ağır şekilde cezalandırılmalı" dedi.

UNICEF tarafından Almanya-Çek Cumhuriyeti arasındaki bazı sınır bölgelerinde yapılan bir araştırmaya göre, her 7 çocuktan birine para karşılığında cinsel ilişki teklif edildiğini kaydeden Leyendecker, özellikle Çek Cumhuriyeti ve Romanya'da çocuklarla cinsel ilişkiye giren kişilerin cezalandırılmadıklarını, polisle savcılıklar arasında sınır ötesi işbirliğinin bu konuda çok yetersiz olduğunu söyledi.

GELİŞMİŞ ÜLKELER SEYREDİYOR

UNICEF, bunu önlemenin tek yolunun gelişmekte olan ülkelerde yoksulluğa çare bulunması olduğunu vurguluyor. Gelişmiş ülkeler, yoksulluğu, açlığı ve çocuk ölümlerini 2015'e kadar yarıya indirmek üzere

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=63&devami=8130#haber_basi

07/07/2005, Birgün

ÖMER LEVENTOĞLU ANKARA

Hükümetin özelleştirme ve işten atma hırsı, engellileri de kapsamaya başladı. TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'e gönderilen Özelleştirme Yasası ile engellilerin de işten atılması hükmüne bağlandı. Yeni düzenlemede, 4046 sayılı yasadaki engelli kotası ile çalışanların işten atılamayacağına ilişkin hükmü değiştirildi. Değişiklik ile birlikte, özelleştirilen kamu kurumlarında engelli kadrosunda çalışanlar da artık kapı önüne konacak. Yeni Yasa'nın 7. maddesindeki hükmüne göre, özelleştirilen kamu kurumlarında çalışanlara iş kaybı tazminatları ödenerek iş sözleşmeleri sona erdirilecek ve bu madde engellileri de kapsayacak.

AKLA ZARAR GEREKÇE

Yeni düzenleme ile özürliülerin iş haklarına göz diken hükümet, buna getirdi ği gerekçe ile de yasama tarihine geçti. Hükümetin Yasa Gerekçesi'nde, engellilerin işten atılamıyor olmaları, sorunlara yol açan bir haksızlık ve çelişki olarak değerlendirdi. Eski yasada engellilerin iş güvencesi hakkını "engelliler yönünden sorunlara yol açan" bir düzenleme olarak niteleyen hükümet, engellilerin de bundan yakındıklarını ileri sürdü.

Madde gerekçesinde, "Yasanın önceki halinde engelli statüsünde çalışanların işten çıkarılamayacağına dair düzenleme, uygulamada hem işveren hem de engelli işçiler yönünden sorunlara yol açmaktaydı. Yapılan özelleştirme uygulamalarında ihbar ve kıdem tazminatlarının Özelleştirme Fonu tarafından üstlenilmesi durumunda bütün işçilerin iş sözleşmelerinin sona erdirilerek yasal haklarının ödenmesine karşın engelli işçilerin iş sözleşmelerinin feshedilememesi, sakat statüsünde çalışanların yakınmalarına sebep olmaktaydı" görüşüne yer verildi.

Ayrıca, özelleştirme sonrası engellilerin işten çıkartılamamasının, işyerlerinin engellilerle dolmasına yol açtığı görüşü savunuluyor. Hükümet, bunun sonucunda "engelli işçi çalıştırma oranının, ekonomik ve kabul edilebilir oranın çok üzerine çıkmasına sebep teşkil ettiğini" ileri sürdü.

ENGELLİLER ATEŞ PÜSKÜRDÜ

Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Başkanı Faruk Öztimur ise yasadaki yeni düzenlemeye ateş püskürdü. Bugünün koşullarında engellilerin çok zor iş bulabildiklerine dikkati çeken Faruk Öztimur, özel sektörde yüzde 3, kamuda ise yüzde 4 olan engelli istihdamı kotasının bile yetersiz olduğunu vurguladı. Buna rağmen bir gün önce çıkan Özürlüler Yasası'nda kazanılan hakların bir gün sonraki Özelleştirme Kanunu ile geri alındığını kaydeden Öztimur, bununla Meclis'in çalışmalarına gölge düşürüldüğünü ifade etti. Öztimur, halen TBMM'de engellileri temsil eden Milletvekili Lokman Ayva ve Gürsoy Erol'a da sitem ederek, Genel Kurul görüşmeleri sırasında buna müdahale etmemelerini eleştirdi.

VEKİL YASADAN HABERSİZ

Parlamentoda engellileri temsil ettiğini belirtmesine karşın yasadan haberdar olmadığını kaydeden AKP İstanbul Milletvekili Gürsoy Erol ise "Kimsenin inceleme, şansı olmadan tasarıların bu kadar hızlı geçmesi bence uygun değil. Ben iktidar vekili olarak Bankacılık yasasına red verdim. Özelleştirme Yasası'nı ise tam anlayamadığım için de oy kullanmadım" dedi. Erol, "Zannediyorum ki uygulamada bu hassasiyete dikkat ederler" temennisinde bulundu.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=61&devami=8116#haber_basi

Çocuklar denek olarak kullanılacak

Fadime Alkan

Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) "İnsan Üzerinde Deney" başlıklı 90'ıncı maddesinde, "Çocuklar üzerinde bilimsel deney hiç bir surette yapılamaz" hükmü değiştirilerek çocuklar üzerinde de deney yapılmasının önü açıldı. Şimdilik ertelenen yasada gerekçe olarak, da "Çocuklar için, çocuklar üzerinde yapılması zorunlu olan ilaç araştırmaları ile girişimsel çalışmaları ve böylece çocuk sağlığı ve hastalıkları biliminin gelişmesini engelleyecektir" gösterildi. Eski İlaç ve Eczacılık Genel Müdürü Necla Bal insanların denek olarak kullanılmasının aynı zamanda ölüm, sakat kalma ve gelecek nesillerde mutasyona uğrama riskini de beraberinde getirebileceğinin altını çizdi. Bebekler de dahil olmak üzere çocuklar üzerinde deney yapılmasını eleştiren Bal, "Çocuk büyüdüğünde neden beni denek olarak kullandınız diye sormaz mı?" dedi. Bal, yasanın getireceği sakıncalar hakkında bilgi verdi.

TCK'nın 90. maddesi çocuklar üzerinde deney yapılmasını öngörüyor. Bu maddenin içeriğinde neler var?

TCK'nın 90. maddesi tıp ve eczacılık alanında klinik çalışmalarla ilgili maddedir. Bundan önceki TCK'da yetişkinlerde deney yapılmasının yolu açılmıştı ama en azından çocuklar korunuyordu. Ancak ilaç lobisi bu konuda sessiz bir şekilde faaliyet içine geçti ve hazırlıklarını tamamladılar. Milletvekillerine de Türkiye'de çocuklarda sağlık hizmetinin duracağı şeklinde saçma sapan gerekçeler göstererek çocuklarımızın denek olması için çaba gösterdiler. Halbuki biz eczacılar olarak çocukların korunduğu gibi yetişkinlerin de bu konuda korunmasından yanayız. Sonuç olarak maddenin bu şekilde değiştirilmesi yakın gelecekte ciddi sıkıntılar yaratacaktır.

Nasıl sıkıntılar yaşanacak?

Batı ülkelerinde özellikle de ABD'de son 20 yıldır çok ciddi sıkıntılar yaşanıyor. Klinik çalışmalarda deneklerin kullanılması yapılması gereken bir şeydir. Ancak çok büyük ilaç kuruluşları kâr amacı güderek etik kuralları çiğnemişlerdir. Bununla ilgili binlerce örnek vardır. Bu anlamda o toplumlar çok acı deneyimler yaşadılar.

Bu deneyler nasıl sonuçlandı?

Hem ölümler, sakat kalmalar hem de genetik bozulmalar olmuştur. Bu acı deneyler sonucunda çok uluslu ilaç kuruluşları batı dünyasında özellikle beyaz ırkta denek bulmakta güçlük çekiyorlar. Çünkü artık o toplumlarda insanlar uyanmışlar ve biliyorlar ki denek olmak demek aynı zamanda ölüm riski taşımak, sakat kalma riski, böbrek yetmezliği ve karaciğer hastalığı ve hatta sakat çocuk doğurmak demektir. O nedenle ilaç tekelleri denek bulamıyorlar ve geliştirmekte olan ülkelere doğru yöneldiler.

Bu deneylerin nerede yapılacağı belli mi, bu konuda hazırlıklar yapıldı mı?

Bunun için hekimleri ABD'ye Avrupa'ya götürüp eğitimden geçiriyorlar. Bununla ilgili Türkiye'de bir çok şirket kuruldu. Dünya'nın en ucuz denek ülkesidir diye ilanlar veriyorlar. Dünyanın beyaz ırkta en ucuz ülkesiyiz. Bunlar internette var. Avrupa'da denek olarak kullanılanlar zarara uğradıkları zaman büyük tazminatlar almışlardır. Bizim ülkemizde tazminat kurumu yasaları buna izin vermiyor. O zaman şöyle bir sonuç çıkıyor. Denekler ucuz muhtemel tazminatlar da ucuz. Ülkemiz böyle bir nüfusla beyaz ırktan çokuluslu ilaç kurumlarının deney yapması için bekler durumda. Hazır bir pasta şeklinde takdim ediyoruz.

Daha önceden yetişkin insanlar üzerinde deney yapılmasına izin verildiğini söylediniz. Bunun sonuçları takip edilebildi mi?

Dünyada prensip gereği deneklerin kimlikleri daima gizleniyor. Gizlenme gerekçesi olarak da firmaların 'ticari sırrı' gösteriliyor. Bu durumda hiç bir denneğin kimlikleri bilinmiyor. Deneklere sadece numaralar veriliyor. Onun için kim ölüyor kim kalıyor bunu bilmemiz mümkün olmuyor. Bilim çevrelerinde bu firmaların ürünlerinin ölümcül etkilerini bildikleri halde sağlık kurumlarından yaptıkları deneylerin sonuçlarını sakladıklarını ve bilerek piyasaya verdiklerini gösteren belgeler var. Amerikan kongresinde açılmış soruşturmalar var. İngilterede açılmış soruşturmalar var.

İlaçların klinik deneyleri 4 safhadan geçiriliyor. Denemenin 4. aşaması piyasaya sürüldükten sonraki aşamadır. Yani ilaç olarak kullandığımız maddelerdir bunlar. İlaçları kitlelere sunarak denemek amacıyla kullanılıyor. Yapılan yasa değişiklikleri ile Amerikada ilk üç aşamayı geçmiş kimyasal maddeler 6 ay gibi kısa bir sürede ruhsat alabiliyorlar. Benzer değişiklikler bizde de yapıldı. Ve ilaç adı altında bunları piyasaya sürüyorlar ölen ölsün kalan kalsın. Deneme aşamasındaki bu ilaçlar firmalara milyonlarca dolar kâr getiriyor. Hem denek oluyoruz hem de denemenin maliyetini de biz ödüyoruz. İlaç firmaları bazı hekimleri 'şu kadar kutu ilaç yazarsan sana yurtdışı tatili, altına araba veririz" diyorlar. Böyle bir durumda hekimleri bir anlamda yasal olan haksız olan işleme itmiş oluyorsunuz?

Yasal olan ne?

Görünürde ilaç ruhsatlı. Hekim yazıyor ve yasal sorumluluğu yok. Bir kutu yerine 3 kutu yazıyor. Hekim aynı etkiyi yaratan daha ucuz olan ve tüm yan etkileri bilinen eski ilaçları yazmıyor. Bunun yerine daha pahalı olan firmanın ilacını yazıyor.

Bu neyi getiriyor?

Bu pahalı olan ilaçların parasını kim ödüyor? Sosyal güvenlik kurumları. Son yıllarda neden zor duruma düştü Sosyal Güvenlik Kurumlarımız? En önemli nedenlerden biri bu.

Denekler sadece ilaçlar için mi kullanılacak?

Son yıllarda ilaçların yanı sıra genleriyle oynanmış bir takım yeni ürünlerin ilaç olarak kullanılması öngörülüyor. Biyo teknoloji ve Gen teknolojisi o kadar önemli bir yatırım alanı ki. Bu gün Avrupa'da ve Amerikada 10 binlerce küçük laboratuvar sözünü ettiğim bu alanlarda yeni ürünler bulmak için çalışıyorlar.

Genleriyle oynanmış teknolojik ürünler nasıl ürünlerdir ve insan sağlığını nasıl etkiliyor?

Gıda sektöründe ürünlerin genleriyle oynanarak örneğin daha hızlı büyümesi sağlanıyor. Bunların gıda değeri düştüğü gibi insanlar üzerinde kanserojen etki de yapabiliyor. İlaçtaki durumun ne olacağını kestirmek şu anda mümkün değil. Çünkü ilaçtaki durum daha da dehşet verici. İnsanlar üzerinde genleriyle oynanmış ilaçlar kullanılırsa insanların da genlerinde değişiklik yaratma riski vardır. Yani yarın doğuracağımız çocuklar garip yaratıklar olabilir. Ve geri dönüşü olmayan etkiler yaratabilir.

Türkiye'de sizce buna talep nasıl olur?

Elbette etik kurallar gereği bunun gönüllülük esasına dayanması gerekiyor. Güya deneklere zamanını harcadığı için küçük bir para veriliyor. Tablet başına 150-200 dolar gibi bir rakam. Bu denemeler altı ay ya da daha uzun sürebileceğini düşününüz. Yaşadığımız ekonomik krizlerden sonra ülkemizde bu fiyata zehiri yutmaya hazır insanlarımız olduğunu düşünüyorum. Sonuç olarak kuyruklar oluşabilir. İşin acı yanı bu. Büyük basın bunu gündemine almadı. Dünyanın hiçbir yerinde görülmeyen bir ölüm sessizliği var. Çünkü televizyonlar da dahil olmak üzere ilaç reklamları serbest bırakılmak üzere. Bu güne kadar ilaç reklamları tanıtım amacıyla sadece eczacı ve hekimlere yönelik yapılabiliyordu. İlaçların büyük çoğunluğu reçeteli kapsamından çıkartılıp marketlerde de satılacak ve halka yönelik reklamlar da yapılacak. Şu anda reklam ajanslarında bu ilaçların reklamları düğmeye basılmak üzere hazır durumda. Bunu basın biliyor. Ve bu reklamlardan basına çok büyük bir pasta ayrılmış durumda o yüzden de sesini çıkarmıyor.

Etik kuralları ihlal ediliyor

İlaçların gelişmesi için deney yapılmasının zorunlu olduğunu söylediniz. Bu durumda deneylerin nasıl yapılması gerekiyor?

Tüm etik kurallara uyularak yapılacak çalışmalara asla itiraz etmedim ama milyar dolarlarla ifade edilen kârların söz konusu olduğu bir sektörde etik kuralların her zaman delindiği bu alanının istismar edildiğine ilişkin binlerce örnek var. Özellikle çocukların denek olarak kullanılmasına dünyada bazı bilim adamları itiraz ediyorlar. Bunun için ailelerin izni alınıyor. Peki denek olarak kullanılan çocuklar

büyüdüğünde ‘niçin benim kullanılmama izin verdiniz’ diye sormaz mı? Onun böyle bir hakkı yok mu? Bir insanın kendi iradesi dışında karar verilerek denek olarak kullanılması öngörülüyor aynı zamanda. İleride denek olarak kullanılan çocuklarla, buna izin veren ailelerinin yasal anlamda karşı karşıya gelme riski de var. Etik kurların ihlal edildiği bir alanda bizim insanımız kullanılmak isteniyor.

ABD’de siyah bebekler kullanıldı

ABD’de, AIDS tedavisinde kullanılmak üzere üretilen ilaçların hazırlanma aşamasında, bebeklerin kobay olarak kullanıldığı bilinen bir gerçek. Bu duruma en son ve somut örneklerden biri New York şehrinde Katolikler tarafından finanse edilen ve HIV virüsü taşıyan çocukların tedavi altına alındığı NY Çocuk Bakım Merkezi (ICC) oldu. ABD’li siyahların yoğun olarak bulunduğu Harlem bölgesinde bulunan merkezde, 1995-02 yılları arasında 100’den fazla çocuğun henüz sonuçları bilinmeyen HIV virüsü ilaçlarına kobay olarak kullanıldıkları ortaya çıktı. En çok siyah ve Latin bebeklerin kobay olarak kullanıldıkları merkezde, özellikle yoksul ailelerin çocuklarının deney aracı olarak kullanıldıkları öğrenildi. Araştırmalar sonucunda NY hastanelerine tedavi amaçlı gönderilen çocukların dahi ICC laboratuvarlarına alınarak, kobay olarak kullanıldıkları anlaşıldı.

Araştırmalara göre 1989’da yılında kurulan ICC’de HIV virüsü taşıyan bebeklerin, kobay olarak kullanılması bir ilk değil. ABD’de birçok AIDS ile mücadele merkezi yoksul ailelerin çocuklarını para vermek suretiyle deney aracı olarak kullanıyor. HIV virüsünü taşıyıcı olan annelerinden alan çocuklar, Federal Çocuk Servisi’nin açıklamalarına göre sonuçları bilinmeyen aşı ve ilaçlara maruz kalıyorlar. Federal Çocuk Servisi ayrıca bebeklere verilen ilaçların büyük kısmının GlaxoSmith-Kline, Pfizer, Biocine, Roche ve Genentech gibi ABD’li tekeller tarafından kobay laboratuvarlarını verildiğini ifade etti.

2004 yılında konu ile ilgili bir araştırma yapan haftalık Boston Dig. gazetesi muhabiri Liam Scheff, ICC’nin eski başhekimisi ve pediyatrik hemşireleri ile görüşmeyi başarmıştı. Birçok ABD’liyi dehşete düşüren bu çalışma sırasında ICC eski başhekimisi, “Çocuklar ilaçları almaya redettiklerinde, görevliler bu işlemi zor kullanarak yapıyorlar. Eğer ki, çocuklar ilaçları bu şekilde almayı da kabul etmezse, onları daha da kötü bir son bekliyor. Karın bölgelerine ciddi bir amelyat ile plastik tüpler bağlanıyor ve ilaçlar buradan veriliyor. Bu işlemde çocukların birçoğunu ölüme götüren başka sağlık sorunları yaşamalarına yol açıyor” demişti.

Öte yandan kobay olarak kullanılan çocuklara verilen ilaçların güvenli olmadığı ve hatta zehirli bile olabileceği söyleniyor. Federal Çocuk Servisi bu tür ilaçların 13 yaşından küçük çocuklarda kullanılmasının uygun olmadığını söylemesine rağmen, birçok klinik bu açıklamalara aldırış dahi etmiyor. Bugün bile hükümet yetkilileri, HIV virüsüne karşı kullanılan bu ilaçların uzun vadede büyüme çağındaki olan çocuklarda ne gibi sonuçlar verdiğini bilmediklerini söylüyorlar.

Evrensel – 13.06.2005

‘İşsizliğin çözümü açlık mı?’

Ali Rıza Kılınç

Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Zafer Çağlayan’ın, “işsizlik ve istihdam sorununun çözümü için, asgari ücretin yoksul illerde düşürülmesi ve kıdem tazminatının kaldırılması gerektiği” yönündeki açıklamaları Diyarbakır’da tepkiyle karşılandı. Diyarbakır Sanayi ve Ticaret Odası Çağlayan’ın önerisini “sakat” bulurken, işçiler de bunun açlık ve sefalet dayatması anlamına geldiğini söylediler.

Bu yaklaşımı doğru bulmadığını belirten Diyarbakır Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Kudbettin Arzu, bunun ne işçiye ne de işverene yararı dokunacağını ifade etti. “Zaten Türkiye’de vergi ve sigorta yükünün fazla olması nedeniyle işveren açısından işçi fiyatları yüksek, 100 milyon daha düşürülse de

işverenin pek bir kazancı olmaz. Buna karşın zaten asgari ücretle geçinemeyen insanlar bu durumda tamamıyla büyük bir sıkıntı yaşayacaklar” diyen Arzu, bu yaklaşımı “sakat” şeklinde nitelendirdi.

Bunun yerine yeni alternatifler geliştirilmesi gerektiğini belirten Arzu, yatırım indiriminin bölgede daha aşağı çekilebileceğini, girişimcilere kolaylık sağlanması için de KOSGEB gibi yöntemlere başvurulabileceğini dile getirdi.

Altyapı eksiklikleri ve ulaşım sorunlarının giderilmesi, eğitime ilişkin çözümler üretilmesi gibi önerilerini sıralayan Arzu, şöyle devam etti: “Meslek liselerinde mezun olan çocuklara mesleki eğitim kursları açılabilir. Bölge tarımsal faaliyetlerinin canlanması için sulama kanalları açılabilir. Hayvancılık için adımlar atılabilir. Bölgenin turizm potansiyeli harekete geçirilebilir.”

Bütün bunların gerçekleştirilmesi için devlet desteğinin zorunlu olduğunu ifade eden Arzu, “Aksi taktirde kimse, işçi ücretleri 100 milyon aşağı çekildi diye İstanbul’daki fabrikasını söküp buraya getirmez” dedi.

‘Vicdanları yok’

Diyarbakır Sanayi Sitesi’nde çalışan işçiler de ASO’nun önerilerini tepkiyle karşılıyor. 30 yıldır demir doğramada çalışan Tuncay Bozan tepkisini, “Önce insanda biraz vicdan olsun. Böyle mi işsizlik çözülür? Ben ustayım ama asgari ücret bile alamıyorum. Zaten aç olan insanları daha da aç bırakarak mı yatırımların önünü mü açacaklar?” sözleriyle dile getirdi. Engin İnce adlı işçi ise işadamlarının kendilerini düşündüğünü ifade ederek “Bizler sadece onlara para getiren hamallar olarak görülüyoruz. İnsan biraz düşünür, asgari ücret alan bir insan kirasını mı versin, evindeki çocuklarına yemek parası mı bulsun, onları okula mı göndersin. Bunları kimse sormuyor” şeklinde konuştu. İnce, asgari ücretin bölge illerinde aşağıya çekilmesi halinde istihdam alanı açılmayacağına, tersine birçok işsiz iş için batıya göç edeceğine dikkat çekiyor. İnce, devlet desteğiyle bölgeye fabrikalar açılarak insanların çalışabileceğini söyledi.

Devlet utansın

Bu yaklaşımla bölgede yatırımların önünün açılmayacağını kaydeden Marangoz Mustafa Uygutalp da, “Hiç uzağa gitmeye gerek yok. Yanımda çalıştırdığım çocuklara asgari ücretin çok altında, yani ayda 200 milyon ancak verebiliyorum. Çünkü başka çarem yok. Eğer bu mantık çözüm olsaydı, şimdi benim milyarder olmam gerekirdi” dedi.

Zamlanan vergi rulosunu gösteren Uygutalp sözlerini şöyle sürdürdü: “Ben Diyarbakır’ın en eski zanaatçılarındanım. Ama açım, makinelerin çoğunu satmak zorunda kaldım. Şu gördüğünüz, vergi kağıdı. Ödeyemiyorum. Devlet sadece ‘vereceksin’ diyor. Başka bir derdi yok. Ayağımda üç yıl önce aldığım ayakkabılarım var. Devlet bundan utansın.”

Avrupa’da hava değişiyor

30/06/2005, Birgün

Çok önemli günler yaşıyoruz. Fransa ve ardından Hollanda’da Avrupa Birliği’nin pazar ekonomisini savunan, sosyal devlete karşı olan, militarist anayasası, referandumların sonucu tarihin çöplüğüne gitti. Artık referandum yapılan her yerde “hayır” oylarının kazanması büyük olasılık. Zaten İngiltere başbakanı Tony Blair daha önce ilan ettiği referandumu yapmayacaklarını söyledi bile. Ardından da Avrupa Birliği bütçesi etrafında kıyamet koptu.

Fransa’daki referandumun sonuçları Fransa ile sınırlı değil. Bütün dünyayı etkileyen bir gelişme yaşıyoruz. Artık dünyanın her yerinde emekçiler yeni liberal politikalara karşı çıkmanın mümkün olduğunu biliyorlar. Avrupa’da

ise yaşanan bir dizi başka gelişme solun, devrimci solun yükselişini gösteriyor. Emekçiler militarizme, yeni liberal politikalara 'hayır' diyor. Yıllardır "reform" diye yutturulan kesintiler, özelleştirmeler, işçi çıkarmalar eskisi kadar kolay dayatılamayacak.

TOUS ENSEMBLE (HEP BERABER)

Fransa'da referandumda hayır oyu geniş bir birlik sayesinde kazandı. Sosyalist ve Yeşil partilerin liderlikleri "evet" oyu istemelerine rağmen her iki partinin tabanı "Soldan Hayır"a oy verdiler. Komünist Partisi, son cumhurbaşkanlığı seçiminde Komünist Partisi adayını geçerek birlikte %10 oy alan iki Troçkist parti, Devrimci Komünist Birlik (LCR) ve İşçi Mücadelesi (LO) hayır oyu kampanyasında birleştiler.

Fransa'daki aşağıdan küreselleşme aktivistlerinin örgütü ATTAC, Copernic Vakfı, José Bové'nin çiftçi örgütü, sendikalar, gençlik örgütleri ve çok sayıda dernek "Soldan Hayır" kampanyasına katıldılar. Böylece solun, emek güçlerinin en büyük birliği oluştu.

Komünist Partisi'nin etkin olduğu Fransa'nın en büyük sendikal örgütü CGT liderliği de baştan "evet" oyundan yanaydı. Ancak tabandan yükselen bir muhalefet CGT'nin tutum değiştirmesine neden oldu. Yapılan CGT özel konferansında delegeler hayır oyunda ısrar ettiler ve CGT hayır kampında yer aldı. 1000 bölgede kurulan Hayır Kolektifleri'nin referandumdan kısa süre önce yapılan ortak toplantısında José Bové "uzun yıllar sonra ilk kez sol dernekler, politik partiler, sendikalar birleşti. Yeni bir değişim var. Kazanabiliriz!" diyordu ve nitekim kazandılar.

Kampanya boyunca bir dizi çok önemli mücadele yaşandı. Lise öğrencileri, kamu işçileri direnişler yaptılar. 1995 yılından itibaren yükselen işçi hareketi kampanya boyunca da çeşitli patlamalar gerçekleştirdi. Fransa'da şimdi egemen sınıf kriz içinde ve Chirac'ın ve peşi sıra hükümetin yıkılması mümkün. Avrupa Birliği ise daha büyük bir kriz yaşıyor.

Hayır Kolektifleri ortak toplantısında LCR'nin sözcüsü, genç posta işçisi Olivier Besancenot "Bugün sadece bir başlangıç. 29 Mayıs'tan sonra mücadelemiz devam edecek" diyordu. Eğer Besancenot'un dileği gerçekleşir ve birlik devam ederse belli ki ilk seçimlerde sol güçlü hem de çok güçlü bir biçimde bu seçimlere damgasını vuracak.

Ligue Communiste Révolutionnaire (Devrimci Komünist Birlik) şimdi "sosyal ve demokratik hayır" kampanyasında yer alan güçlerin bir arada kalması nı ve önümüzdeki dönemde de kampanyaya devam etmesini savunuyor. Avrupa Birliği anayasasının öldüğünü ilan eden LCR, sosyal ve demokratik hakları birleştiren ve aşağıdan geliştiren, Avrupa asgari ücretini, sermaye için Avrupa çapında bir vergilendirmeyi, ortak Avrupa kamu hizmetlerini, bütün Avrupa çapında kürtaj hakkını, barışı, anti militarizmi, bütün yabancılara eşit hakları savunan bir anayasa için Fransa'da ve bütün Avrupa'da mücadeleyi öneriyor. Başka bir Avrupa mümkün diyerek bir Avrupa Sosyal Forumu toplanmasını öneriyor.

Eğer Tous Ensemble önümüzdeki dönemde birliğini koruyup yaşarsa, savaşa karşı ve sosyal haklar için kampanyaya devam ederse Fransa'da güçlü bir antikapitalist sol parti doğar. Solun bir kısmı gelecekte Sosyalist Parti çevresinde birliği savunuyor ancak başta LCR ve Komünist Partisi başta olmak üzere aktivistlerin büyük çoğunluğunun yeni liberal sol bir alternatife karşı çıkacağı açık.

LCR ayrıca Chirac'ın istifasını ve parlamentonun dağılmasını ve derhal parlamento ve cumhurbaşkanlığı seçimlerine gidilmesini öneriyor.

Bir de faşistlerle işbirliği sorunu var. Türkiye'de büyük basın ve televizyon kanalları ve solda duran kimi yazarlar da hayır oyuna karşı çıktılar ve sonucu da "Kızıllema koalisyonu" olarak gördüler. Hürriyet'in editörü Ertuğrul Özkök bu tespiti yapanlardan birisi. Özkök Fransa'nın hayır demekle dünyadaki rekabet gücünü kaybettiğini ve kendisiyle birlikte AB'nin de rekabet gücünü yok ettiğini yazıyor. Ona göre bir ülkenin rekabet gücü sadece çalışan sınıfların daha kötü koşullarda yaşamayı kabul etmesi ile mümkün. Yani yeni liberal politikalara, sosyal hizmetlerin kesilmesine, çalışma saatlerinin arttırılmasına, ücretlerin düşürülmesine ve sermaye sınıfından daha az veri alınmasına, ülkelerin dışlarından tırnaklarına kadar silahlanmasına bağlı. Özkök hangi sınıftan yana olduğunu güzel ifade ediyor.

Ne var ki Fransız solu "yurtsever" değil, sosyalistlerin olması gerektiği gibi enternasyonalist. Anayasaya hayır kampanyasının yanı sıra faşizme karşı da kampanya yapıldı. Hiç bir aşamada milliyetçi argümanlar kullanılmadı. Bu nedenle "hayır" solun zaferi oldu. Zaten temel slogan da "Soldan Hayır"dı.

Sonuçlar ilan edildiğinde yurtsever Fransız sağ salonlarda Fransız bayrağı ile Fransız milli marşını söylerken "soldan hayır" kampanyası taraftarı sosyalistler, LCR üyeleri sokaklarda kızıl bayraklarıyla enternasyonal söylüyorlardı. %55 hayır dedi. Bunun sadece %15'i NF (faşist Milliyetçi Cephe) oyu. Geri kalanları anayasaya sosyal ve ekonomik nedenlerle, liberal bir Avrupa değil, sosyal bir Avrupa istedikleri için hayır diyen solun oylarıydı.

HOLLANDA'DA "NEİ"

Fransa oylamasının hemen ardından Hollanda'da yapılan referandumda hayır oyları Fransa'dan daha fazlaydı. Hollanda'da hayırların kesin bir sınıf karakteri var. Bütün bölgelerde yoksulluk arttıkça hayır, zenginlik arttıkça evet oyu yükseldi. İlk eğitim mezunları %82, orta eğitim mezunları %72 hayır derken üniversite mezunları %51 hayır dedi.

Hollanda'da bütün sivil toplum örgütleri, sendika önderlikleri, şaşırtıcı bir biçimde Uluslararası Af Örgütü ve GreenPeace dahi evet oyu çağrısı yaptı. Referandumun sonuçları ise bütün kurumlarda yönetimlerle taban arasında geniş bir açığı olduğunu gösterdi. (Türkiye'de de kimi aydınlar Fransa ve Hollanda'da hayır diyenlerin işçi ve emekçiler olmasına dayanmanın uvriyerizm olduğunu düşünüyorlar. Belli ki onlara göre işçilerin daha iyi bir dünya istemeleri, aşağıdan değişim istemeleri, sosyal bir Avrupalı emeğin Avrupa'sını istemeleri bu aydınlar göre uvriyerizm. Ben yeni liberal olmaksızın uvriyerist olmayı tercih ederim!) Hayır oyları Hollanda'da da Fransa'da olduğu gibi Avrupa karşıtlığından veya milliyetçilikten kaynaklanmıyor. Sağ fikirler değil sol fikirler, sosyal bir Avrupa ve sosyal bir Hollanda isteği önde geliyor. Hükümete duyulan öfke belirleyici.

Hollanda'da iktidarda olan sağ koalisyon işbaşına geldiğinden bu yana sürekli daha sağa kayıyor. Geçen sene çıkarılmak istenen yeni emekli yasası büyük öfke patlaması yarattı ve Hollanda tarihinin en büyük gösterisi gerçekleşti. 500 bin kişi yeni yasayı protesto etti.

Kampanya başladığında evet demeye hazır olanlar %20, hayır demeye hazır olanlar ise %10'du. Mücadele dengiyi bütünüyle değiştirdi.

Fakat en ilginç referandumdan 1 hafta sonra yapı yapı lan kamuoyu araştırmasının sonuçları. Bu araştırmaya göre en büyük kaybı evet çağrısı yapan sosyal demokrat İşçi Partisi verdi. Referandumda bu partinin taraftarlarının %55'i hayır derken bir hafta sonra %70'i hayır diyordu ve partinin desteğinde keskin bir düşüş vardı.

En kazançlı olan ise İşçi Partisi'nden daha solda olan Sosyalist Parti'ydı. Faşist ve Türk ve Müslüman düşmanı Wilder'in partisinin desteği ise azalmıştı. Sadece bu sonuç bile Hollanda'da da hayır kampanyasında hâkim olanın sol olduğunu gösteriyor.

Gerek Fransa, gerekse Hollanda'da yapılan referandumlarda Türkiye'de en çok işlenen konu hayır oylarının aynı zamanda Türk düşmanı olmasıydı. Bu, bütünüyle Türk milliyetçilerinin içe dönük propagandasının bir parçasıydı. Fransa'da Türkiye'nin AB üyeliği hayır oyları içinde % 14, Hollanda'da ise daha da düşük. Her iki ülkede de Türkiye'nin üyeliği nedeniyle hayır diyenler ise aslında Türk düşmanlığından çok iş bulamama korkusuna sahip.

BİR DE NEGRİ VAR

Michael Hardt ile birlikte İmparatorluk kitabını yazan Antonio Negri Avrupa Birliği anayasasına evet oyu çağrısı yaptı. İmparatorluk'ta geliştirdiği fikirlerin politik bir sonucu olarak evet çağrısı yapan Negri kendisini "gerçekçi bir devrimci" olarak tanımlıyor. Negri'ye göre Avrupa Birliği İmparatorluğa, yani, ABD'ye karşı bir odak olabilir. Hayır oyu kazandığında bu karşı odağın oluşması sekteye uğrayacak, hatta gerileyecek ve Negri'nin karşı olduğu ulus devlete geri dönecekti. Oysa anayasanın kabulü ile, bu anayasa yeni liberalizmi destekliyor olsa da, ulusüstü bir devlet kurulacak. İşte bu nedenle evet demek gerekir. Negri Fransa referandumunda hayır diyenlerin gerici, evet diyenlerin ise "gerçekçi devrimci" olduğunu söylüyor. Negri'nin İmparatorluk'ta ortaya attığı düşünce kapitalizmin en ilerici kanadını desteklemeyi gerektiriyor. Bunu yaparken işçi hareketini

kapitalizmin bu "ilerici" kanadının çıkarları uğruna feda edebilirsiniz. Oysa Avrupa kapitalizminin kazanması ABD kapitalizminin kazanması ndan daha iyi değil. Negri'nin tam tersine ulusötesi direnme odaklarını savaş karşıtı ve anti kapitalist hareket yarattı. Fransa'da hayır oyunun kazanması milliyetçiliğe bulaşmadan Avrupa ve ABD seçeneklerine birlikte karşı çıkacak bir ortamı yaratıyor.

Bu işçilerin seçeneği. Negri'nin belki de doğru olduğu tek nokta hayır oyunun kriz yaratacak olması. Bir Gün'de de yayınlanan röportajında Negri "hayır dengeyi bozar, herşeyi bozar, tehlike çok büyük olur. (...) Eğer Anayasa başarısızlığa uğratılırsa, Avrupa krizi olur. Fransa'da krizler olur, Fransa ile Almanya arasında da kriz olur" diyor.

Kriz başladı. Fransa'da, Avrupa'da. Ancak bu Negri'nin düşündüğü gibi Avrupa ile ABD arasındaki bir krizin patlamasına engel olmadı. Ayrıca öyle olsa bile ABD hegemonyasına karşı çözüm sermayenin birleşik ve daha güçlü Avrupa'sı değil, birleşik ve daha güçlü bir emek hareketi. Fransa ve ardından Hollanda'da hayır oylarının kazanması önümüzdeki dönemde dünyanın her yerinde işçi ve emekçilerin, devrimcilerin, sosyalistlerin yeni liberal politikalara daha güçlü bir biçimde karşı çıkmasına yardımcı olacak.

Fransa ve Hollanda referandumlarının asıl anlamı şu: Birleşik sol yeni liberalizmi Avrupa'da yenilgiye uğrattı. Türkiye'ye gelen antikapitalist hareketin önde gelen sözcülerinden Arundhati Roy "başka bir dünya mümkün, onun ayak seslerini duyuyoruz" diyordu. Anayasa oylamalarında bu ayak seslerini hep birlikte duyduk.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=64&devami=7953#haber_basi

Dünya yoksula cimri

30/06/2005, Birgün

Yarısını bile toplayamadı

Birleşmiş Milletler, bu yılın ilk 6 ayında acil insani yardımlarda kullanılmak üzere başlattığı kampanyasında hedeflediği 5 milyar dolarlık miktarın yarısını bile toplayamadı. Ancak yardım bekleyenlerin sayısı artıyor

30 milyon insan bekliyor

BM İnsani Yardım Koordinasyon Bürosu, savaş ve doğal felaketlerin harap ettiği 29 ülkedeki 30 milyon insanın acil ihtiyaçlarını karşılamaya çalışan BM'nin, yılın 6 ayında 2,4 milyar dolar topladığını kaydetti.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=56&devami=7962#haber_basi

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid-596482,00.asp>

ANASAYFA

Dört kişilik ailenin açlık sınırı 527 YTL

Dört kişilik bir ailenin, açlık sınırı olarak da tanımlanan gıda harcamalarının tutarı haziran ayında 527 YTL, yoksulluk sınırı ise 1601 YTL oldu.

Türk Araştırma Merkezi'nin yaptığı hesaplama göre, dört kişilik bir ailenin dengeli beslenebilmesi için yapması gereken ve açlık sınırı olarak nitelendirilen aylık harcama tutarı haziran'da bir önceki aya göre yüzde 0.14 oranında azaldı. Açlık sınırı mayıs ayında 527.53 YTL olarak gerçekleşmişti. Dört kişilik bir ailenin açlık sınırı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 11.03 ve 12 aylık ortalamalara göre de yüzde 9.59 oranında arttı.

YOKSULLUK SINIRI

Dört kişilik ailenin gıdanın yanı sıra kira, ulaşım, yakacak, aydınlatma, su, giyim, eğitim, telefon, kültür gibi temel gereksinimleri için yapması gereken ve yoksulluk sınırı olarak nitelendirilen harcama tutarı ise haziran ayında 1601.14 YTL olarak hesaplandı. Yoksulluk sınırı geçen yılın aynı döneminde 1442.11 düzeyinde bulunuyordu.

"SABİT GELİRLİLER İÇİN GEÇİM ŞARTLARI DEĞİŞMEDİ"

Türk-iş açıklamasında, ülke gündeminde ön plana çıkan ve tartışılan konular zaman içinde değişmekle birlikte, dar sabit gelirli kesimler için "geçim şartlarının değişmediği ve ağırlığı giderek yaygınlaşan isizlik sorunuyla birlikte gündemdeki yerini koruduğu" kaydedildi. Açıklamada, "Yılın ilk altı ayı itibarıyla açlık sınırı 13 lira ve yoksulluk sınırı 39 lira artış gösterirken, IMF tarafından yüksek bulunan Türkiye'deki asgari ücret halen aylık 350.15 lira olarak uygulanmaktadır. 2005 yılının başında net asgari ücret bütün bir yıl için günlük 1 YTL olarak artırılmıştır" denildi.

Haziran ayında gıda harcaması çalışmasına temel alınan beslenme kalıbında yer alan ürünlerin büyük bölümünün fiyatında bir değişiklik olmazken, kuru fasulye ve kırmızı mercimekte yüzde 20'lere varan oranda fiyat gerilemesi tespit edildi. Açıklamada, bazı bakliyat ürünlerinde görülen fiyat gerilemesinin mutfak harcamasını düşürdüğü kaydedildi. Gıda harcaması tutarında değişim yaşanmamasında özellikle yaş sebze ve meyve fiyatlarında bir değişim olmamasının da etkili olduğu ifade edildi.

© Copyright 2005 **Hürriyetim**

'Sorunu birleşerek çözün'

Kemal Derviş, UNDP Başkanlığı görevine ağustos ayında başlayacağını söyledi. FOTOĞRAF: SINAN GÜL/AA

UNDP Başkanı Kemal Derviş, ülkelerin, küresel sorunları tek tek değil, bir araya gelerek çözmeleri halinde daha adil bir küreselleşmenin sağlanabileceğini söyledi.

(90 kişi okudu)

AA - İSTANBUL - Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Başkanlığı'na seçilen Kemal Derviş, ülkelerin küresel sorunları tek başına çözemeyeceklerini belirterek, "Ülkeler bir araya gelip ortak çözüm üretirlerse, daha adil gelir dağılımı ve güçsüzü de güçlü kılan küreselleşme mümkün" dedi. Derviş, zengin ülkelerin kendi tarımlarına verdiği ölçüsüz ve haksız destekten vazgeçip, bu desteği daha yapıcı ve kalkınmayla uyumlu biçimde kullanmaları gerektiğini söyledi. Kemal Derviş, Küresel Çevre Fonu Küçük Destek Programı'nın Küresel Çalıştay'ının açılışında, görevine ağustosta başlayacağını anımsattı. 20 yılda dünyada büyük bir gelişme olduğunu, bunun da büyük fırsatlar doğurduğunu belirten Derviş, bu büyümenin herkesi içine almadığını, büyümeyle birlikte demokratik ortam gerektiğini, dünyadaki gelir dağılımının daha adil olabilmesi için çaba harcayacaklarını söyledi.

'Gelir dağılımı düzelmiyor'

Bu yılın belki de dünya ekonomisinin en hızlı büyüdüğü yıl olacağını kaydeden Derviş, şunları söyledi: "Rakamlar tartışılabilir ama Türkiye'de de iyi bir büyüme var. Son üç yılda ortalama yüzde 8. Fakat bu büyüme yeterli ölçüde istihdama yansımıyor. Aynı zamanda gelir dağılımını düzelten biçimde gerçekleşmiyor. Bu sadece ülkelerle ilgili bir olay değil. Dolayısıyla bu olayı Türkiye düzeyinde çözmek mümkün değil. Küresel düzeyde çözülmesi, örneğin tarım ürünlerindeki küresel ticaretin çok daha hakça gerçekleşmesi gerek. Zengin ülkelerin tarımlarına verdiği ölçüsüz ve haksız destekten vazgeçip bu desteği daha yapıcı ve kalkınmayla uyumlu kullanmaları gerekiyor." Derviş, küresel sorunlar olduğunu, bunları ülkelerin tek başına çözme konusunda başarılı olamayacaklarını belirtirken, "Bütün ülkeler bir araya gelip ortak çözüm üretirlerse, daha adil gelir dağılımı ve güçsüzü de güçlü kılan bir küreselleşme mümkün" dedi.

<http://www.milliyet.com.tr/2005/06/04/guncel/gun10.html>

Engellilere Sezer desteği

EZELHAN ÜSTÜNKAYA Ankara

Özürlüler Yasa Tasarısı'nın yasalaşmamasına tepki gösterirken, konfederasyon ve bağlı federasyonların maddi sıkıntı çektiğini ve kiralari bile ödeyemediklerini söyleyen 8.5 milyon üyeli Türkiye Sakatlar Konfederasyonu'nun Başkanı Faruk Öztimur'un yardımına Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer koştı. Sezer, konfederasyonun kira borcunun Cumhurbaşkanlığı bütçesinden ödenmesi talimatı verdi. Öztimur, Sezer'e teşekkür ederek, hükümet ve belediyelerden de aynı duyarlılığı göstermelerini beklediklerini söyledi.

Yaşam artık daha kolay

TÜBİTAK'ın Buluş Şenliği'nde, ilköğretim öğrencileri, "Engellilere Yardım" ve "İşgüzar Düzenekler Kuralım" başlığı altında yaşamı kolaylaştıran buluşlarını sergiledi. Şenliği, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Kemal Nehrozoğlu ve TÜBİTAK Başkan Vekili Prof. Dr. Nüket Yetiş de izledi.

Engellilere yasa engeli

Engelliler hakkındaki tasarı, görme engelli AKP'li milletvekili Ayva'nın teklifi nedeniyle yasalaşamayınca, engelliler protesto kararı aldı

03.06.2005 *ANKARA Milliyet*

Hükümetin, milyonlarca engellinin sosyal, ekonomik ve eğitimle ilgili sorunlarını ortadan kaldırmak amacıyla, sivil toplum örgütlerinin işbirliğiyle hazırladığı Özürlüler Hakkında Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı'nın, AKP'nin görme engelli İstanbul Milletvekili Lokman Ayva'nın teklifi nedeniyle bir türlü yasalaşamaması krize neden oldu. Sivil toplum örgütleri bugün Türkiye Sakatlar Konfederasyonu öncülüğünde ortak bir deklarasyonla durumu protesto edecek. Deklarasyonda, Ayva'ya tepki gösterilirken, tasarının bir an önce yasalaşması istenecek. Olumlu sonuç alınamaması halinde, engelli vatandaşlar yurt genelinde toplu protesto eylemlerine başlayacak.

Tartışmanın temeli

Sivil toplum örgütleri, hükümet ve Ayva üçgeninde süren, hükümet kanadında da rahatsızlığa neden olan tartışma, tasarının Mayıs 2005'te TBMM Başkanlığı'na sunulmasıyla başladı.

Ayva, TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu'nda görüşmeler sırasında tasarıya karşı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi hazırladı. Bunun üzerine tasarı da alt komisyona sevk edildi. Tasarı, Ayva başkanlığındaki alt komisyonda bekliyor.

'Bizi dinlemez oldu'

8.5 milyon üyesi bulunan Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Genel Başkanı Faruk Öztimur, "Ayva, özürlülerin tek temsilcisi gibi davranıyor. Kendi kafasına göre örgütlenme ve düzenleme getirmek istiyor. Başbakan'a yanlış bilgi veriyor. Bütün sorun Lokman'ın egosundan kaynaklanıyor. Özürlülerin efendisi gibi davranıyor. Kördü sağır oldu, bizim dinlemez oldu. Biz getirdik, bize yanlış davranıyor" dedi. Öztimur, Ayva'yı bir televizyon programında tartışmaya da davet etti.

'Kira veremiyoruz'

Konfederasyon ve federasyonların gelirleri olmadığını vurgulayan Öztimur, "Kiralari bile ödeyemiyoruz. Kurban gelirlerinin binde birini istedik. O da verilmedi. Hem özürlülere gidecek diye bağış artardı. Şimdi gidip camilere bırakıyorlar" diye konuştu.

Öztimur, engelli çocukları olan ailelere verilen 325 milyon liralık aylık yardımın Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilmesine karşı çıktı.

Ayva'nın teklifinde kurulması öngörülen Özürlü Hakları İzleme Kurulu'na, ÖİB ile Özürlüler Yüksek Kurulu varken devlette iki başlılığa neden olacağı gerekçesiyle tepki gösteren Öztimur, kurul üyelerinin en yüksek memur maaşı almasının öngörüldüğüne de dikkat çekti.

<http://www.milliyet.com.tr/2005/06/03/siyaset/siy02.html>

BİRGÜN

Tarih: 28/05/2005

"Özürlü kimlik kartı"nın dağıtımında yeni düzenleme

İl sosyal hizmetler müdürlüğü, engelli vatandaşların kuruma gelmeden önce internet sitesinden kartlarının gelip gelmediğini kontrol etmelerini istedi

İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nden yapılan yazılı açıklamada, Engelliler İçin Kimlik Kartı Yönetmeliği'ne göre, doğuştan, kaza ya da etkisi 6 aydan fazla süren sağlık bozukluğu sonucunda meydana gelen bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini yüzde 40 ve üstü kaybeden engellilerin, Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı'nın verdiği "Özürlü Kimlik Kartı"nı alabildikleri hatırlatıldı.

Söz konusu kurumun taşra teşkilatının bulunmaması nedeniyle başvuruların il sosyal hizmetler müdürlükleri tarafından kabul edildiği ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı'na iletildiği belirtilen açıklamada, kartların da bu kurum tarafından iadeli taahhütlü posta yoluyla engellilerin adreslerine gönderildiği ifade edildi.

Ancak, iadeli taahhütlü gönderilen kimlik kartlarının zaman zaman postada kaybolması, adres değişikliği, kişinin evde bulunmaması hallerinde ihbar bırakılmaması, bırakılsa da zamanında postaneden alınmaması, postacı tarafından ikinci ve üçüncü şahıslara teslim edilmesi ve bu durumun da engellilere tanınan hakların başkaları tarafından kullanılarak suiistimal edilmesi gibi sorunlar ortaya çıkarması nedeniyle yönetmelikte değişikliğe gidildiği kaydedilen açıklamada, bu değişiklik, kimlik kartlarının engelli vatandaşlara teslim edilmek üzere il sosyal hizmetler müdürlüklerine gönderilmeye başlandığı belirtildi.

Bunun üzerine kimlik kartlarının Cağaloğlu'nda bulunan İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nce dağıtıldığı kaydedilen açıklamada, daha sonra şöyle denildi: "Ancak her ne kadar merkezi bir yer olsa da İstanbul'un değişik ilçe ve semtlerinde ikamet eden engelli vatandaşlarımızın Cağaloğlu'na gelerek kimlik kartının gelip gelmediğini sormaları, kimlik kartı gelmemişse yeniden Cağaloğlu'na gelmeleri engellilerimiz açısından maddi ve manevi ciddi sıkıntılar yaratmaktadır. Bu sıkıntıları aşmak amacıyla kimlik kartı müdürlüğümüze gelen engellilere ait listeler internet ortamına taşınmış ve (www.istanbul.gov.tr) sitesinde yayınlanmaya başlanmıştır. Kimlik kartı müracaatında bulunan engellilerimiz, internet sitesinden 'özürlü kimlik kartı'

bölümüne girerek ad, soyadı ve TC kimlik numaralarını yazmak suretiyle kimlik kartlarının gelip gelmediğini öğrenebileceklerdir."

Yoksullukla Mücadelede "Hayalet Yardımlar"

ActionAid raporuna göre, G7'lerin yoksullukla mücadele yardımları "hayalet yardım". Büyük bölümü ya uluslararası danışmanlara ya da "teknik desteklere" gidiyor. G7'ler, bütçelerinin binde 7'sini söz vermişken, yalnızca on binde 7'sini yardıma ayırıyor.

BİA Haber Merkezi

30/05/2005 [Tolga KORKUT](#)

BİA (Londra) - Uluslararası yardım izleme ve yoksullukla mücadele örgütü [ActionAid](#), zengin ülkelerin yoksullukla mücadele için ayırmaya söz verdikleri yardımların, yoksulları yerine uluslararası danışmanlıklara ve "teknik destek" adı altındaki hizmetlere gittiğini açıkladı.

"G7 ülkeleri, yaptıkları yardımın gerçek miktarını, teknik destek, yönetim gideri gibi ölçsüz harcamaları için içine katarak, borç ertelemelerini birkaç kez muhasebeleştirerek abartıyor."

G7 ülkeleri, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Britanya, ABD ve Kanada'dan oluşuyor. Bu ülkelerden altısı, 1970 yılında, bütçelerinin binde 7'sini yardımlara ayırmaya söz vermişken, gerçekleşen yardımlar on binde 7'ye ulaşıyor.

ActionAid, yardımların yoksullukla mücadelede etkin bir şekilde kullanılabilmesi içinse, özetle şunları öneriyor:

* **Yardımları sağlayanlar** da, alanlar da şeffaf olmalı; yardımın niteliği ve niceliği açısından **hesap verebilir** hale gelmeli.

* **Yeni bir uluslararası yardım anlaşmasına** ihtiyaç var.

* **Hakem olarak** yardım sorumlu bir Birleşmiş Millet komiseri görevlendirilmeli.

Örgütün "[Gerçek Yardım](#)" başlıklı raporunun ortaya koyduğu kimi **bulgular** şöyle:

* **G7 ülkelerinin 2003** için açıkladığı yardım rakamlarının ancak üçte biri "gerçek yardım".

* **ABD'nin yaptığı** bir dolarlık yardımın yalnızca 10 senti gerçek. İngiltere'nin yardımının yüzde 71'i gerçek.

* **G7 ülkesi olmayanlarda**, gerçek yardım oranı daha yüksek. En yüksek ora Lüksemburg'da: Yüzde 81.

Uluslararası danışmanlara akan yardımlar

ActionAid için çalışan araştırmacılar, Kamboçya, Etiyopya, Uganda ve Vietnam'da yardımların nasıl harcandığını inceledi.

Kamboçya'da, 740 uluslararası danışmanın maliyeti 50-70 milyon dolar arasında. Bu rakam, ülkenin kamu hizmetlerinde çalışan 160 bin kişinin toplam maaşına yakın.

Aynı konuya, gazeteci **John Pilger** da, "[Kamboçya: Bir Yardım Kurbanı](#)" başlıklı yazısında değiniyor:

Kamboçya'ya giden yardımın yaklaşık yarısı 'teknik desteğe' harcanmış. 1999-2003 arasında bu rakam 1.2 milyar dolara ulaştı. Teknik destek dediğiniz nedir? Yalnızca 2003'te, kendilerine 70 milyon dolar harcanmış olan 'uluslararası akıl vericiler'dir. Bunlara bir de her biri 159 bin dolardan fazlaya mal olan 'uluslararası danışmanları' ekleyin.

Tamamen bağımsız bir sivil toplum örgütü için çalışan gerçek bir yabancı yardım çalışanının maliyeti 45 bin doların altında, Kamboçyalı bir uzmanı işe almaksa bunun sekiz katına mal oluyor."

Pilger, **yardımların kanlı ve siyasi yönüne** de dikkat çekiyor:

Kamboçya'nın her biri farklı bir yabancı ajans tarafından tasarlanmış üç farklı ulusal ekonomik planı var. En büyük yardım kaynaklarından biri ABD devlet dairesi, dünya çapındaki kanlı siyasi müdahaleleriyle ünlü olan USAID. USAID Kamboçya'nın muhalif gruplarını, 'insan hakları tavsiyecilerini' ve Bush'un 'iyi yönetim' fikrinin dümen suyundaki gazetelere fon sağlıyor. En küçük, temel bir yardım bile Amerikan iş dünyasına bağlı." (TK)

[ActionAid raporunun tamamına ulaşmak için tıklayın.](#) (PDF belgesi, İngilizce, 1.2 MB)

[John Pilger'ın "Kamboçya: Bir Yardım Kurbanı" yazısına ulaşmak için tıklayın.](#) (İngilizce)

Avrupa Anayasası'nda Solun Etkisi Azalacak

2006 sonunda, İngiltere Başbakanı Blair dahil, Avrupa'da sadece beş sol hükümet olacak; Almanya ve Polonya'da solcuların muhalefete gönderilmesi bekleniyor. Anayasayı tekrar tartışmak, sosyalistlerin eleştirdiği piyasa ekonomisine vurguya yol açabilir.

BİA Haber Merkezi
30/05/2005

BİA (Paris) - Fransa referandumunun ağır şekilde etkilediği **Avrupa Birliği projesinin** nasıl şekilleneceği gelecek günlerde açığa çıkacak.

Lemonde.fr sitesi, Fransa'nın bu tutumunun Avrupa topluluğu içerisinde ilk olmadığını, proje aşamasında da olsa, Ağustos 1954'te bir Avrupa Ordusu kurulmasını öngören **Avrupa Topluluğu Savunması'nı** (CED) reddettiğini hatırlatıyor.

Fransa'daki sonuçla bir durgunluğa girilmesi halinde Avrupa Birliği'nin yeniden harekete geçerek etkisini sürdürmede zorluk yaşayabilir.

Bugüne kadar 9 AB ülkesinin onayladığı AB Anayasası'nın, Fransa'daki bu halkoylamasından sonra, AB Anayasası'nı kabul etmesi beklenen **Belçika'nın** dışında **14 ülkede daha** oylanması gerekiyor.

Fransa'daki oylama Hollanda'yı etkiler

Şimdi olağanüstü bir toplantı kararı alınmazsa, Avrupa'nın Anayasal iradesinin, **Avrupa Konseyi Devlet ve Hükümet Başkanlarının** toplanacağı **16 ve 17 Haziran günlerinde** bir kez daha ortaya konulması bekleniyor.

Hollandalı seçmenlerin 1 Haziran'da (Çarşamba) yapılacak halkoylamasında AB Anayasası'na hayır demesi güçlü bir ihtimalken, Birlik kurumlarının amacı, Anayasanın 1 Kasım 2006 öncesi mümkün olduğunca fazla ülkede kabul görmesini ve İngiltere gibi bazı ülkelerin şimdiden bu iradedden uzaklaşmamasını sağlamak olacak.

Oylama süreçlerinin sonunda Birlik, Anayasa Antlaşması'nın Ek 30 Deklarasyonu'nu işleme koyabilir. Buna göre, **"Üye devletlerden beşte dördü, ilgili Antlaşmayı onaylar ve bir veya birkaç ülke reddedilirse Avrupa Konseyi, soruna el atar"**. Bunun için demek ki, Anayasa oylamasının **en az beş ülkede başarısızlıkla sonuçlanması** gerekiyor.

Bundan sonra ne olabilir?

Birkaç varsayımdan söz edilebilir :

(*) Anayasa metninin sırf onaylamış ülkelerde yürürlüğe girmesi. Bu hukuki açıdan cambazlık gerektirir ama mümkün. Var olan bir birliğin yanında yeni bir birlik kurulur, eskisinin içi boşaltılır. Ancak Fransa'nın dışta tutulması düşünülebilir mi?

(*) Luksemburg Başbakanı Jean-Claude Juncker ve Konvansyonun eski Başkanı Valéry Giscard d'Estaing'in teklif ettikleri gibi, Fransa'dan Anayasayı yeniden oylaması istenebilir.

(*) Anayasa metni içerisinde Fransızları rahatlatacak şekilde bazı siyasi taahhütler metinden çıkarılabilir (kamu hizmet alanlarının korunması vs). Ancak Fransa'da hayırcı oyların fazlalığı bu seçeneği de yok ediyor.

(*) Son olasılık olarak, Anayasa metninin yeniden görüşmelere açılması. Burada da ortaya temel bir soru çıkıyor : Hangi **"hayır"** temel alınarak görüşmelere başlanacak? Solun mu, sağın mı, aşırı sağın mı? Nihayet kiminle bu müzakere yapılacak?

Süreç sosyalistlerin aleyhinde

Avrupa Birliği, 2006 sonunda, İngiltere Başbakanı Tony Blair dahil **Avrupa'da beş sol hükümet iktidarda** bulunacak. **Almanya** ve **Polonya**'da sosyalistlerin muhalefete gönderilmesi bekleniyor.

Anayasa paketinin yeniden tartışmaya açılması, bu açıdan, daha liberal bir Anayasaya doğru gidilmesine ve halı hazırdaki Anayasa içinde **"hayır"** diyen sosyalistlerin eleştirdikleri **"piyasa ekonomisi"**ne vurgu yapılmasına yol açabilir.(EÖ/EÜ)

[sayfa başına dön](#)

"Hayır"ın İçinde Sosyal Huzursuzluk Var

İktidardaki UMP partisi için AB Anayasası halkoylaması sonuçları, yerel seçimler ve Haziran 2004'teki Avrupa Parlamentosu seçimlerinin ardından üçüncü yenilgi oluyor. Alım gücü düşük olanlar en çok "hayır" diyenler... Onlar için, Avrupa çok liberal!

BİA Haber Merkezi
30/05/2005

BİA (Paris) - Fransa'da gazeteler, AB Anayasası oylamasını "**deprem**" olarak tanımladılar, "**tsunami**"nin kurbanlarının da Cumhurbaşkanı **Jacques Chirac** ve **Avrupa** olduğunu yazdılar.

Fransa Komünist Partisi'nin yayını "**L'Humanité**" ise, "**Demokrasi kazandı**" başlığını attı.

Halkın çoğunluğunun "hayır" diyeceği aslında bir süre önce sık aralıklarla yapılan kamuoyu araştırmalarıyla ortaya çıkmıştı. AB Anayasası'nın reddedilmesinin halk arasında en önemli dayanaklarından biri de **Avrupa'nın çok fazla liberal** bulunması oldu.

Sağ için üçüncü yenilgi

İktidardaki Halk Çoğunluk Birliği (**UMP**) açısından bu sonuçlar, yerel seçimler ve Haziran 2004'teki Avrupa Parlamentosu seçimlerinin ardından yaşanan üçüncü yenilgi anlamına geliyor.

Sonuçları sadece son dönemlere bağlamak ne kadar yanlışsa salt UMP'nin yenilgisi olarak yorumlamak da o derece yanlış.

Avrupa Anayasası'nın oylandığı 21 Nisan 2002'de Fransa'daki hükümet partileri, son 20 yılın en düşük sonuçlarının elde etmişlerdi. 2002'deki oylamada Fransızların sadece yüzde 56'sı Anayasa lehine oy kullanmıştı.

Anayasa oylamasında "sosyal huzursuzluk" çıktı

Dünkü sonuçlar, geçen seçimlerde sesini duyuramayanların, halkoylamasını bir şans olarak değerlendirip siyasetçilere tepkilerini sertleştirerek bir kez ortaya koydukları bir seçim olarak gördüklerinin de işareti aslında.

Bu sonuçlara en çok etki eden seçmen grubu ise **yüzde 30** ile, sağ ve politik uçlarda kendini görenler, Egemenlik taraftarları ve diğer gruplar olarak görülüyor.

Bu yanıyla, Fransa'da baş göstermiş olan ve yüzde 70'lik bir katılımı dışı vurulan **sosyal rahatsızlığın siyasi yetkililerce bir an önce görülmesi** gerekiyor.

Sonuç itibarıyla, Avrupa değerleri ve yapılanmasının Fransız seçmenin iç politika dürtülerinin bir kurbanı olarak görmek mümkün.

Ücretli "hayır" dedi

İpsos Şirketi'nin kamuoyu araştırmasına göre, oylamaya öncelikle Fransa'daki ekonomik ve sosyal durum, ardından ise Avrupa Anayasası projesinin halk arasında çok liberal olarak değerlendirilmesi etki etti.

"Hayır" oylarını en yoğun kullananlar, daha çok **işçi, ücretli, zanaatkar ve ziraatçı gibi alım gücü düşük olan toplum grupları** oldu.

Referandumun sonucunu belirleyen koşullar içerisinde, siyasi partilerin yoğun çalışmaları dışında, sağ ve sol uçların yoğunlaştırdığı kampanyalar, küreselleşme karşıtları, sendikal ve derneklerin aktifliği de var.

Kuzey-Güney "hayır"cı, doğu-batı "evet"çi

AB Anayasasını reddeden bölgelerin başında yüzde 65,02 ile **Picardie**, yüzde 64,89 ile **Nord-Pas-de-Calais** (Kuzey), yüzde 62,41 oranla **Languedoc-Roussillon** (Güney) ve yüzde 59,22 ile **Limousin** bölgeleri geldi.

Dün gece itibarıyla **"evet"** oyları Batıdaki **Bretagne** (50,90 %) ve **Pays-de-la-Loire** (50,12 %) ve özellikle de doğudaki **Alsace**'da (53,44 %) çoğunlukta idi.(EÖ/EÜ)

(*) lemonde.fr ve liberation.fr sitelerinden derlendi.

Çocuklar da Devletin Hışmından Nasıplendi

Yeni TCK'da çocuklara verilecek cezaları arttıran değişiklik önergesi bugün Meclis'te kabul edildi. ÇASYAG sözcüsü avukat Akço, "Çocuklar seslerini duyuramadığı için yapılan hata çok geç anlaşılacak. Hukuki süreç bitmedi; mücadele devam edecek" dedi.

BİA Haber Merkezi

26/05/2005 [Erhan ÜSTÜNDAĞ](#) ► erhan@bianet.org

BİA (Ankara) - 1 Haziran'da yürürlüğe girecek yeni Ceza Kanunu'nda (**TCK**) çocuklara verilecek cezaları arttıran değişiklik önergesi, çocuk hakları savunucuları ve hukukçuların itirazlarına rağmen bugün muhalefet ve iktidarın ortak çabasıyla Meclis'te kabul edildi.

31. maddede yapılması planlanan değişiklik önerisi üzerine konuşan Cumhuriyet Halk Partisi (**CHP**) Çorum milletvekili **Feridun Ayvazoğlu**, "Bizimle önerilerini paylaşan sivil toplum örgütlerine teşekkür ediyoruz ama işin gerçeği farklı. Suça karışan çocuklarla ilgili düzenlemenin Ceza Kanunu'ndan çıkartılması düşünülemezdi" dedi.

Çocuk hakları savunucuları [değişiklik önerisinin "çocukları tehlikeli gören bir anlayışın" ürünü olduğunu söylemiş; değişikliğe karşı imza kampanyası başlatmış, görüşmelerinde milletvekillerine önerilerini iletti.](#)

31. maddede çocuklara yapılan ceza indirimleri "çetelerin çocukları kullanmasına yol açacağı" [gerekçesiyle](#) indirildi.

"Çocukların mağduriyeti pahasına hata devam ettiriliyor"

Çocuk Adalet Sistemi Yapılandırma Girişimi (**ÇASYAG**) sözcüsü avukat **Seda Akço**, "Vahim bir hata yapılıyor. Bu hata eninde sonunda düzeltilecek ama bu bir sürü çocuğun mağduriyeti pahasına olacak" diyerek geri çekilmesi için çaba harcadıkları önerinin kabul edilmesini eleştirdi.

Ayvazoğlu'nun sözlerinin kanunu yapan bakışı yansıttığını belirten Akço, **"Hukuki süreç tükenmedi. Bu düzenlemenin Anayasaya aykırı olduğu yönünde de yorumlar var. Cumhurbaşkanı'dan geri dönebilir. Dönmezse bile mücadele sürecek"** dedi.

"Ama önemli olan çocukların mağduriyetinin önlenmesiydi. 'Kanunu yapalım hatalarımızı görünce değiştiririz' mantığı bir sürü çocuğun mağdur olmasına neden olacak çünkü Ceza Kanunu'ndaki düzenlemenin yanlışlığı kolayca ortaya çıkmayacak. Bunun sebebi, çocukların seslerini duyurabilecekleri kanalların olmaması".

TCK yapılırken zaman baskısı öne sürülerek **"yapılan hataların daha sonra düzeltilebileceğinin"** söylendiğini belirten Akço'ya göre bu yaklaşımın yanlışlığı ve geçersizliği ertelemelerle ortaya çıktı ama Meclis hatadan dönmeğe yanaşmıyor.

Hata kabul edildi ama değiştirilmedi

"Değişiklik teklifiyle indirimlerin azaltıldığı ve cezaların arttığı yönünde eleştiriler oldu; bunun gerçek payı vardır" diye devam eden Ayvazoğlu "Önemli olan suç işleyen çocukların kimler tarafından itildiğini bulmak; bu da iktidarların görevidir" dedi.

Ayvazoğlu, "Cezalandırmada ıslahın ön plana alınması; ceza hukuku dışında, önleyici düzenlemelerin de yapılması gerekli. İkinci kısım konusunda şu ana kadar pek bir şey yapılamadı" dedi ve "Hepimiz isteriz ki çocuklar cezalandırılmasın, cezaevine girmesin ama işin gerçeği bu değil" diye ekledi.(EÜ)

<http://www.bianet.org/2005/05/26/61551.htm>

19 milyon 458 bin yoksul

DİE verilerine göre Türkiye'de yoksul sayısı 2003'te 19 milyon 458 bine ulaştı. Açlık sınırının altında yaşayan 894 bin kişi var. Ailelerin yüzde 23'ü, okul öncesi çocukların yüzde 37.8'i yoksulluk çekiyor

25/05/2005

RADİKAL - İSTANBUL - Ekonomideki büyümeye rağmen yoksulların sayısı ve oranı artıyor. AKP'nin iktidarının ilk yılı olan 2003'te Türkiye'deki yoksulluk oranı yüzde 26.96'dan yüzde 28.12'ye, yoksul fert sayısı ise 18 milyon 441 binden 19 milyon 458 bine kadar yükseldi. Türkiye'de yoksulluk oranı kırsal kesimde yaşayanlar arasında yüzde 37.13, kentlerde ise yüzde 22.3 olarak gerçekleşti.

Türkiye genelinde 894 bin kişinin ise açlık çektiği belirlendi. Kentlerde açlık çeken nüfusun oranı azalırken kırsal kesimde bu oran yüzde 2.15'e kadar yükseldi.

Devlet İstatistik Enstitüsü, 2003 yılı hane halkı bütçe anketi sonuçlarına göre hazırladığı 'Yoksulluk Çalışması 2003'ün sonuçlarını açıkladı. Buna göre ekonominin yüzde 5.9 büyüdüğü ve sıkı bir IMF programı uygulanan 2003 yılında Türkiye'deki yoksulluk, 2001 krizinin izlerinin henüz silinemediği 2002 yılına göre bile önemli ölçüde arttı.

Hane halkı büyüklüğüne göre açlık sınırları, 2003 yılında bir kişi için aylık 75 milyon lira, iki kişi için 113 milyon lira, üç kişi için 143 milyon lira, dört kişi için 168 milyon lira, beş kişi için de 192 milyon lira olarak belirlendi. Yoksulluk sınırları da bir kişi için aylık 186 milyon lira, iki kişi için 280 milyon lira, üç kişi için 354 milyon lira, dört kişi için 417 milyon lira, beş kişi için 476 milyon lira olarak öngörüldü.

894 bin kişi aç

2002 yılında yüzde 1.35 olan Türkiye genelindeki açlık çeken fertlerin oranı 2003 yılında yüzde 1.29'a kadar geriledi. Ancak kentlerde yüzde 0.92'den yüzde 0.74'e gerileyen açlık çeken fertlerin oranı kırsal kesimde yüzde 2.01'den yüzde 2.15'e kadar çıktı.

Devletin tarımsal desteklemeleri önemli ölçüde azaltılmasının kırsal kesimdeki açlık çeken insan sayısını artırdığı gözleniyor. 2003 yılı itibarıyla 311 bini kentlerde, 584 bini ise kırsal kesimde olmak üzere toplam 894 bin kişi açlık sınırının altında yaşamını sürdürüyor. 2003 yılında Türkiye'de yoksulluk sınırının altında yaşayan nüfus 1 milyondan fazla artarak 18 milyon 441 binden 19 milyon 458 bine kadar çıktı.

Bu durum Türkiye nüfusunun yüzde 28.12'yle yaklaşık üçte birinin yoksulluk sınırının altında yaşadığını gösteriyor. Araştırmanın sonuçlarına göre kentlerde yoksulluk sınırı altında yaşayan fert sayısı 2003 yılında 9 milyon 11 binden 9 milyon 377 bine, kırsal kesimdeki yoksulların sayısı ise 9 milyon 429 binden 10 milyon 81 bine kadar yükseldi. Kentlerde yaşayan her 100 kişiden 22.3'ünün, kırsal kesimde yaşayanların ise 37.13'ünün yoksulluk sınırının altında yaşamını sürdürdüğü ortaya çıktı. 2002 yılında kentlerdeki yoksulluk oranı yüzde 21.95, kırsal kesimde ise yüzde 34.48 düzeyinde bulunuyordu.

Yoksulluğun, kırsal kesimde giderek daha fazla yaygınlaştığı gözlemlendi. DİE, kırsal yerleşim yerlerinde yaşayanların yoksulluk riskinin kentsel yerlere göre daha fazla olduğuna dikkat çekti.

Araştırma soruclarına göre Türkiye genelinde nüfusun yüzde 0.01'i (9 bin kişi) satınalma gücü paritesine göre günlük bir doların altında harcama yapabiliyor. Satınalma gücü paritesine göre nüfusun yüzde 2.39'u 2.15 doların, yüzde 23.75'i ise 4.3 doların altında harcanabilir gelire sahip bulunuyor. DİE, hesaplamayı yaparken satınalma gücü paritesine göre dolar kurunu 2002 yılı için 618 bin 281 bin, 2003 yılı için de 732 bin 480 lira olarak esas aldı. DİE'ye göre 2002 yılında yüzde 14.74 olan görel yoksulluk oranı ise 2003'te yüzde 15.51'e kadar çıktı. Buna göre Türkiye'de toplam 10 milyon 730 bin kişi görel yoksul konumunda bulunuyor. Görel yoksulların 4 milyon 651 bini kentlerde, 5 milyon 996 bini ise kırsal kesimde yaşıyor.

Çekirdek de etkilendi

Türkiye genelinde aileler arasındaki yoksulluk oranı ise yüzde 22.45'ten yüzde 23.08'e çıktı. 2003 yılında Türkiye'deki aile sayısı 16 milyon 744 bin idi. Türkiye'deki ailelerin 3 milyon 854 bininin ise yoksulluk sınırının altında bulunduğu belirlendi. 2002 yılında 16 milyon 447

bin ailenin 3 milyon 693 bini yoksulluk sınırının altındaydı. Ailelerdeki yoksulluk oranında artışın, çekirdek ailelerde yoksulluğun yaygınlaşmasından kaynaklandığı görülüyor. Aileler bazında yapılan gruplandırmada 2002 yılında 11 milyon 779 bin, 2003'te de 11 milyon 966 bin ile en büyük grubu oluşturan çekirdek ailelerdeki yoksulların oranı yüzde 20.55'ten, yüzde 21.97'ye yükseldi.

Yoksulluk hesabı için üç formül

Yoksulluk: Gıda, giyim ve barınma gibi olanakları bireylerin yaşamlarını devam ettirmeye yettiği halde toplumun genel düzeyinin gerisinde kalmayı ifade eder.

Gıda yoksulluğu: Bir ferden günlük asgari 2100 kalori almasını sağlayacak peynir, ekmek, süt gibi 80 maddeden oluşan gıda paketini edinememe durumu.

Görelî yoksulluk: Bireylerin, toplumun ortalama refah düzeyinin yüzde 50 altında olma durumudur. Çalışmada ayrıca özellikle uluslararası karşılaştırmalarda kullanılan satınalma gücü paritesine göre günlük kişi başına 1, 2.15 ve 4.30 dolar değerler yoksulluk sınırları olarak tanımlanmıştır.

Eşdeğer fert başına tüketim harcaması, satınalma gücü paritesine göre günlük kişi başına 1, 2.15 ve 4.30 doların altında kalanlar yoksul olarak belirlenmiştir. 2003 yılı itibarıyla satınalma gücü paritesine göre 1 dolar= 732.480 TL'dir.

En yoksullar kalabalık aileler

Hane halkı büyüklüklerine göre yapılan sıralamada oransal olarak en büyük yoksul kesim ise yedi ve üzerinde nüfusa sahip kalabalık ailelerde görülüyor. 2003 yılında toplam 1 milyon 668 bin olan yedi ve üzeri nüfusa sahip aile grubunda, yoksul aile sayısının 756 binden 807 bine çıktığı, böylece oransal olarak yüzde 45.95'ten yüzde 48.41'e yükseldiği belirlendi. Aileler arasında en yoksul kesimi ise 1 milyon 321 bin yoksul aile sayısı ile, 3-4 kişilik aile grubu oluşturuyor. Bu gruba giren ailelerde yoksulların oranı 2002 yılındaki yüzde 16.37'lik düzeyinden yüzde 17.08'e yükseldi.

Tarım daha da yoksul

Bu arada Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) kişilerin çalıştıkları sektöre göre yoksulluk oranı hesabı en fazla yoksulun tarımda olduğunu ve bu kesimdeki yoksulluğun yüzde 36.42'den yüzde 39.89'a yükseldiğini ortaya koydu.

DİE'nin araştırması Türkiye'de yoksulluk sınırı altında yaşayan 6 yaşından küçük çocuk oranının Türkiye genelindeki yoksulluk oranının oldukça üzerinde seyrettiğini de ortaya çıkardı. Buna göre Türkiye genelinde 6 yaşından küçük çocukların yüzde 37.75'i yoksulluk sınırının altında bulunuyor. Bu oran kentlerde yüzde 31.59 olarak belirlenirken, kırsal kesimde ise yüzde 46.24'e kadar yükseliyor.

'19.4 milyon yoksul var'

SABAH 24.05.05

DİE'ye göre Türkiye'de, 2003 yılında, yaklaşık 894 bin kişi açlık sınırının, 19.4 milyon kişi ise yoksulluk sınırının altında bulunuyor.

Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), "2003 Yoksulluk Çalışması Sonuçlarını" açıkladı. Buna göre, 2003 yılında 4 kişilik hanenin aylık açlık sınırı 168 milyon lira, aylık yoksulluk sınırı ise 417 milyon lira olarak belirlendi.

Açlık sınırının altında yaşayan fert oranı 2002 yılında yüzde 1.35 iken 2003 yılında yüzde 1.2'ye düştü. Buna karşılık yoksul fert oranı yüzde 26.96'dan yüzde 28.12'ye yükseldi.

DİE'ye göre, Türkiye'de fertlerin yüzde 1.29'u sadece gıda harcamalarını içeren açlık sınırının, yüzde 28.12'si ise gıda ve gıda dışı harcamaları içeren yoksulluk sınırının altında yaşıyor.

Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), "2003 yılı Hanehalkı Bütçe Anketi Sonuçlarına" göre "2003 Yoksulluk Çalışması Sonuçlarını" açıkladı.

DİE'nin çalışmasında, kırsal yerleşim yerlerinde yaşayanların yoksulluk riskinin, kentsel yerlerde yaşayanların yoksulluk riskinden fazla olduğu hesaplandı.

Türkiye genelinde 2002 yılında sadece gıda harcamalarını içeren açlık sınırı 1.35 iken 2003 yılında yüzde 1.29'a indi. Aynı dönemlerde, kentlerde sadece gıda harcamalarını içeren açlık sınırı yüzde 0.92'den yüzde 0.74'e inerken, kırsal kesimde yüzde 2.01'den yüzde 2.15'e çıktı.

Türkiye genelinde 2002 yılında gıda ve gıda dışı harcamalarını içeren açlık sınırı 26.96 iken bu oran 2003'de yüzde 28.12'ye yükseldi.

Aynı dönemlerde, kentlerde gıda ve gıda dışı harcamaları içeren açlık sınırı yüzde 21.95'den yüzde 22.30'a, kırsal kesimde yüzde 34.48'den yüzde 37.13'e çıktı.

Verilere göre, sadece gıda harcamalarını içeren açlık sınırı altında yaşayanların sayısı Türkiye genelinde 926 binden 894 bine, kentlerde 376 binden 311 bine gerilerken, kırsal bölgelerde bu sayı 550 binden 584 bine yükseldi.

Yoksulluk sınırı içinde yaşayan fertlerin sayısı da Türkiye genelinde 18 milyon 441 binden 19 milyon 458 bine, kentlerde 9 milyon 11 binden 9 milyon 377 bine, kırsal bölgelerde ise 9 milyon 429 binden 10 milyon 81 bine çıktı.

HANE HALKI BÜYÜDÜKÇE YOKSULLUK ARTIYOR

Verilere göre hanehalkı büyüklüğü arttıkça yoksulluk riski de artış gösterdi. Buna göre, Türkiye genelinde 2002 yılında toplam 16 milyon 447 bin olarak belirlenen hanelerin 3 milyon 693 bini, bir başka deyişle yüzde 22.45'i yoksul iken, 2003 yılında toplam hane sayısı 16 milyon 744 bine, yoksul sayısı 3 milyon 854 bine çıktı. Türkiye genelinde 2003 yılında toplam hane içinde yoksul hane oranı yüzde 23.02 olarak belirlendi.

Türkiye çapında, 2002 yılında yoksul oranları 1-2 kişilik ailede yüzde 16.51, 3-4 kişilik ailede yüzde

16.37, 5-6 kişilik ailede yüzde 29.03, 7 ve daha fazla ailede ise yüzde 45.95 olarak belirlendi.

2003 yılında Türkiye genelinde yoksul oranları 1-2 kişilik ailede yüzde 13.41'e inerken, 3-4 kişilik ailede yüzde 17.08, 5-6 kişilik ailede yüzde 31.67'ye, 7 ve daha fazla ailede ise yüzde 48.41'e çıktı.

Aynı dönemde, kentlerde bulunan hane sayısı 10 milyon 93 binden 10 milyon 687 bine, yoksul oranı da yüzde 17.38'den 18.49'a yükseldi. Kentlerde, 1-2 kişilik ailede yoksul oranı yüzde 7.24'den yüzde 8.71'e, 3-4 kişilik ailede yüzde 12.94'den yüzde 15.01'e, 5-6 kişilik ailede yüzde 25.94'den yüzde 28.61'ye çıkarken, 7 ve daha fazla kişili ailede de yüzde 41.15'den yüzde 38.48'e indi.

Aynı dönemde kırsal bölgede bulunan hane sayısı 6 milyon 353 binden 6 milyon 58 bine inerken, yoksul oranı da 30.52'den yüzde 31.01'e yükseldi.

Kırsal bölgede ise 1-2 kişilik ailede yoksul oranı yüzde 27.97'den yüzde 21.06'ya, 3-4 kişilik ailede yüzde 23.27'den yüzde 22.19'a inerken, 5-6 kişilik ailede yüzde 33.83'den yüzde 36.22'ye, 7 ve daha fazla fertli ailede de yüzde 50.75'den yüzde 56.03'e çıktı.

FERT BAZINDA

Türkiye nüfusunun 68 milyon 393 bin olduğu 2002 yılında, yoksul sayısı da 18 milyon 441 olarak belirlenirken, 2003 yılında nüfus 69 milyon 196 bin, yoksul sayısı 19 milyon 458 bin olarak saptandı.

Türkiye nüfusu içinde yoksul oranı 2002 yılında yüzde 26.96 iken bu oran 2003 yılında yüzde 28.12'ye çıktı. Kentlerde fert bazında 2002 yılında yoksul oranı yüzde 21.95 iken bu oran 2003 yılında yüzde 22.30'a, kırsal bölgede ise sırasıyla yüzde 34.48, yüzde 37.13 olarak belirlendi.

Ekonomi büyüyor yoksulluk artıyor

Hürriyet 24.05.05

Türkiye ekonomisindeki büyümeye rağmen yoksulların sayısı ve oranı artıyor. Türkiye'de 2002 yılında yüzde 26.96 olan yoksulluk oranı 2003 yılında yüzde 28.12'ye çıktı. 18 milyon 441 bin olan yoksul sayısı 2003 yılında 19 milyon 458 bine ulaştı.

Yoksulluk oranı kırsal kesimde yaşayanlar arasında yüzde 37.13, kentlerde ise yüzde 22.3 olarak gerçekleşti. Türkiye genelinde 894 bin kişinin ise açlık çektiği belirlendi. Kentlerde açlık çeken nüfusun oranı azalırken kırsal kesimde yüzde 2.15'e kadar yükseldi.

Gıda yoksulluğu (açlık) çekenlerin oranı ise Türkiye genelinde yüzde 1.35'ten yüzde 1.29'a indi. Kentlerde yaşayanların yüzde 0.74'ü kırsal kesimdekilerin ise yüzde 2.15'i gıda yoksulluğu (açlık) çekiyor.

1 DOLARIN ALTI

Araştırma sonuçlarına göre Türkiye genelinde nüfusun yüzde 0.01'i (9 bin kişi) satınalma gücü paritesine göre günlük bir doların altında bir harcama yapabiliyor. Satınalma gücü paritesine göre nüfusun yüzde 2.39'u 2.15 doların, yüzde 23.75'i ise 4.3 doların altında harcanabilir gelire sahip bulunuyor.

DİE hesaplamayı yaparken satınalma gücü paritesine göre dolar kurunu 2002 yılı için 618 bin 281 bin, 2003 yılı için de 732 bin 480 lira olarak esas aldı.

3.9 MİLYON AİLE YOKSULLUK ÇEKİYOR

2003 yılında toplam 16 milyon 744 bin olan Türkiye'deki ailelerin 3 milyon 854 bininin yoksulluk sınırının altında bulunduğu belirlendi. 2002 yılında 16 milyon 447 bin ailenin 3 milyon 693 bini olan yoksulluk sınırının altında kalıyordu.

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARIN YÜZDE 37.8'İ YOKSULLUK ÇEKİYOR

DİE'nin araştırması Türkiye'de yoksulluk sınırı altında yaşayan 6 yaşından küçük çocuk oranının Türkiye genelindeki yoksulluk oranının oldukça üzerinde seyrettiğini de ortaya çıkardı. Buna göre Türkiye genelinde 6 yaşından küçük çocukların yüzde 37.75'i yoksulluk sınırının altında bulunuyor.

ÜCRETLİLER YOKSULLAŞTIRILIYOR

Ücretli-maaşlı kesimin toplam nüfus içindeki payı 2003 yılında bir önceki yıla göre yalnızca 0.02 puan artarken, ücretliler arasındaki yoksulluk oranı yüzde 13.64'ten yüzde 15.28'e yükseldi. Kendi hesabına çalışan sayısının toplam nüfus içindeki payı yüzde 9.48'den yüzde 7.05'e gerilerken, bu kesim içindeki yoksulluk oranı yüzde 29.91'den yüzde 32.38'e yükseldi.

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,tarih~2005-05-22-m@nvid~580300,00.asp>

GÜNDEM

19 bin 500 çocuğa devlet koruması

Devlet Bakanı Güldal Akşit, halen 19 bin 500 çocuğun koruma ve bakım altında bulunduğunu bildirdi.

Bakan Akşit, CHP İstanbul Milletvekili Güldal Okuducu'nun korumaya muhtaç çocuklarla ilgili önergesini cevaplandırdı.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Genel Müdürlüğü'nce 2004 yılında 2 bin 347 çocuğun incelemeleri yapılarak koruma kararı çıkarıldığını

belirten Akşit, bu çocuklardan bin 898'inin yuva ve yurtlara yerleştirildiğini vurguladı.

18 yaşın öncesinde korunmaya muhtaçlık şartları ortadan kalkan ve ailesine verilmesi uygun görülen 322 çocuğun koruma kararının kaldırıldığını belirten Akşit, şunları kaydetti:

“Her yıl 7-8 bin çocuğun koruma altına alındığı iddiaları doğru değildir. Kuruluşlarımızda halen 19 bin 500 çocuk koruma ve bakım altında bulunmaktadır. 1988 tarihinden bugüne kadar korunma altındaki 24 bin 130 gencimiz, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında işe yerleştirilerek, üretim sürecine ve sosyal güvenceye kavuşturulmuştur. Bakıma muhtaç çocukların işe yerleştirilmeleri, 2005 yılı bütçesinde kurumlara tahsis edilen 48 bin kadronun dışında tutulmaları sağlanmıştır.”

BİRGÜN

Tarih: 07/05/2005

Zihinsel engelli çocukla yaşamak

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetleri Yüksekokulu'nca yapılan bir araştırma, zihinsel engelli annelerin yaşadığı sorunları ortaya koydu. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Öğretim Üyesi Doç. Dr. Vedat Işıkhân ve beraberindeki uzmanlarca yapılan araştırma, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun (SHÇEK) denetiminde hizmet veren 132 merkezden hizmet alan toplam 2 bin 688 anneye 22 Ocak-22 Şubat 2003 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemiyle yapıldı. Katılanların yüzde 70'inin 30-49 yaş arasında bulunduğu araştırmada, annelerin yüzde 50'sinin 19-24 yaş arasında evlendiği, yüzde 71'inin eşleriyle akraba olmadığı belirlendi.

-ÇOĞU DOĞUM SONRASINDA FARK EDİLDİ-

Araştırmaya göre, annelerin yüzde 15'i çocuklarının engelli oluşunda, doğum anında yaşadıkları sorunların önemli olduğunu düşünüyor. Yüzde 85'i çocuğunun engelli oluşunu doğum sonrasında fark ettiğini belirtirken, yüzde 21'i zamanında konuşamadığını fark ettiklerinde çocuklarının engelli olduğunu anladıklarını ifade ediyor. Annelerin yüzde 58'i, çocuklarının bakım ve diğer hazırlıklarının yorucu olduğunu kaydederken, yüzde 53'ü çocuklarının geleceği için bir şeyler yapamadığını düşünüyor. Yüzde 81'i, engelli çocuklarının "kendilerine bağımlı bir hayat sürdürdüğünü" ifade

ederken, yüzde 75'i çocuklarına karşı koruyucu davrandıklarını, yüzde 58'i çocuklarının sorumluluk kazanması için ev içinde bazı iş ve sorumluluklar verdiklerini belirtiyor.

-YÜZDE 62'Sİ ÇOCUKLARININ ENGELİNİ KABUL ETMİYOR-

Söz konusu annelerin psiko-sosyal özelliklerinin de ortaya konulduğu araştırma sonuçlarına göre, annelerin yüzde 62'si çocuklarının engelini kabul etmiyor. Yüzde 65'i, çocuklarının engelli oluşunda kendilerini suçlu hissetmezken, yüzde 52'si çocuğun günlük bakımına rağmen kendine zaman ayırabiliyor. Araştırmaya katılan annelerin yüzde 41'i ise, ruh sağlığını "orta düzeyde" sözleriyle tanımlıyor. Katılımcıların yüzde 79'unun, engelli çocuklarıyla ilgilenirken psikolojik sıkıntıya düştüğünü ifade ettiği araştırmada, annelerin yüzde 70'i ise eşlerinin kendilerini sürekli desteklediğini belirtiyor. Ayrıca araştırmaya katılan annelerin yüzde 65'i çocuklarını merkeze getirip götürürken zorlanmadığını ifade ediyor.

Katılımcıların yüzde 94'ü engelli çocuğu olan ailelerin bir araya gelebileceği merkezlerin kurulmasını isterken, yüzde 91'i engelli çocuklarını çevreden, komşu ve yakın akrabalarından saklamadığını kaydediyor. Katılımcıların yüzde 52'si de yakın çevrenin bilinçsiz ve yargılayıcı tavırlarıyla karşılaşmadığını belirtiyor. Araştırmaya katılanlardan yüzde 77'sinin çocuğu yardımcı cihaz kullanmazken, yardımcı cihazı bulunanların yüzde 61'i cihazı bağlı bulunduğu sosyal güvenlik kuruluşundan sağlıyor. Annelerin sosyo-ekonomik özelliklerinin de ortaya konulduğu araştırmaya göre, ailelerin yüzde 63'ü ekonomik durumunun iyi olduğunu kaydederken, yüzde 28'i ise gelir yetersizliği ile ilgili sorunlarını çözemediğini dile getiriyor,

Evrensel – 16.05.2005

İşsize para yok!

İşsizlik Fonu'nda 14 milyar 14 milyon YTL (14 katrilyon 14 trilyon lira) birikti. 2004 yılında 4 milyar 615 milyon YTL (4 katrilyon 615 trilyon lira) işçilerden toplanırken, bunun sadece yüzde 5'i yani 237 milyon 517 bin YTL'si (237 trilyon 517 milyon lira) işsizlere ödendi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Murat Başesgioğlu, CHP Tekirdağ Milletvekili Enis Tütüncü'nün işsizlik sigortası ile ilgili önergesini cevaplandırdı. Başesgioğlu, işsizlik sigortasından faydalanmak için 2003 yılında başvuruda bulunan 143 bin 980 kişiden 130 bin 524'ünün, 2004'te başvuran 155 bin 935 kişiden 139 bin 94'ünün yararlandığını, toplam sayının da 269 bin 618'e ulaştığını belirtti.

Bakan Başesgioğlu, 28 Şubat 2005 tarihi itibarıyla İşsizlik Sigorta Fon varlığının 14 milyar 14 milyon YTL (14 katrilyon 14 trilyon lira) olduğunu kaydetti. Başesgioğlu, fon varlığının yüzde 0.75'inin mevduat, yüzde 0.01'inin döviz tevdiat hesabı, yüzde 73.88'inin bono, yüzde 19.57'sinin tahvil, yüzde 5.79'unun ise dövize endeksli tahvilden oluştuğunu bildirdi.

Ödeneği kesilenler

İstihdamın artırılmasına yönelik olarak fondan 2004 yılı için 5.2 milyon YTL (5.2 trilyon lira), 2004 yılı için 5 milyon YTL (5 trilyon lira) kaynak aktarıldığını anlatan Başesgioğlu, işsizlik sigortasından faydalananlardan 75 bin 800'ünün, işe girme nedeniyle işsizlik ödeneğinin kesildiğini ifade etti.

Başesgioğlu'nun verdiği bilgiye göre, 2003 yılında 3 milyar 491 milyon 767 bin 665 YTL'lik (3 katrilyon 491 trilyon 767 milyar 665 milyon lira) fon gelirinden, 149 milyon 833 bin 695 YTL (149 trilyon 833 milyar 695 milyon lira) işsizlere ödendi. 2003 yılında işsizlik ödeneğinin biriken fona oranı yüzde 4.29 oldu.

2004 yılında 4 milyar 615 milyon 831 bin 898 YTL'lik (4 katrilyon 615 trilyon 831 milyar 898 milyon lira) fon gelirinden, 237 milyon 517 bin 315 YTL (237 trilyon 517 milyar 315 milyon lira) işsizlere ödendi. 2004 yılında işsizlik ödeneğinin biriken fona oranı ise yüzde 5.15 oldu.

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,tarikh~2005-05-09-m@nvid~574391,00.asp>

AKP'den 'vatandaşlık geliri' önerisi

AKP, açlık sınırında olan vatandaşlara 'vatandaşlık geliri' adında asgari ücretin üçte biri düzeyinde ödeme yapılması için yasa teklifi hazırladı. Teklif yasalaşırsa, bu ödemeden 10 milyon kişinin yararlanması bekleniyor.

AKP Diyarbakır Milletvekili Aziz Akgül, açlık sınırında olan kişilere 'vatandaşlık geliri' verilmesi için yasa teklifi hazırladı. Teklife göre, hiçbir geliri olmayanlara asgari ücretin üçte biri kadar ödeme yapılacak. Akgül, bundan yararlanacakların sayısının 10 milyon olacağını belirtti.

Teklif, IMF Başkan Yardımcısı Anne Krueger'in asgari ücreti fazla bulduğunu açıkladığı gün hazırlandı. Akgül'ün yasa teklifine göre, 'vatandaşlık geliri' ödemesi, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan yapılacak. Teklif, şu unsurları içeriyor:

Hiçbir sosyal güvenlik kurumunun güvencesinde olmayan, doğrudan veya dolaylı bağlanan bir gelire sahip olmayan kişilere asgari ücretin üçte biri oranında vatandaşlık ödemesi yapılacak.

Yapılacak vatandaşlık ödemesi, o hanede bulunan kişilere göre belirlenecek. Yalnız yaşayan veya evli çocuksuz olanlar bu miktarı alacak. Tek çocuklu olanlara yüzde 20, iki çocuklu olanlara yüzde 40, üç veya daha fazla çocuğu olanlara ise yüzde 50 fazla ödeme yapılacak.

MALİYE ÖDEYECEK

Vatandaşlık geliri, bu maksatla bütçeye konacak ödenek ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan aktarılacak meblağ olarak Maliye Bakanlığı tarafından ödenecek.

Vatandaşlık geliri üç ayda bir peşin olarak ödenecek. Peşin verilen vatandaşlık geliri, durum değişikliği veya ölüm halinde geri alınmayacak. Aylığa hak kazanmak üzere düzenlenen belgelerin gerçeğe uymadığı tespit edildiğinde, ödenen aylıklar yüzde 50 fazlası ile geri alınacak. Bu kişiler

hakkında da cezai kovuşturma başlatılacak.

İlk etapta 10 milyon vatandaşı hedef olan vatandaşlık geliri, kademeli olarak bütün vatandaşları kapsayacak. Öncelikle yoksul olan vatandaşlardan başlanacak ve 2015 yılına kadar tüm Türk vatandaşlarını kapsayacak.

Akgül, ‘Türkiye’de uygulanmasına başlanan mikro kredinin yanında, vatandaşlık gelirin de yoksulluğun ortadan kaldırılması, gelir dağılımındaki adaletin sağlanması ve vatandaşlarımızın insanlık onuruna yakışır bir gelir elde etmelerine imkan sağlayacaktır’ dedi.

Meclis’te teşvik mesaisi

TBMM, bu hafta 13 ili daha teşvik kapsamına alan yasa tasarısı için mesai yapacak. ‘Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Yasa Tasarısı’nın, bu hafta yasalaştırılması bekleniyor.

Muhalefetin yanı sıra AKP milletvekillerinden de tepki alan tasarı, Genel Kurul gündeminde olmasına rağmen, ‘İller arasında haksız rekabet yaratacak’ eleştirileri nedeniyle Başbakan Tayyip Erdoğan başkanlığında yeniden masaya yatırılmıştı. Maliye Bakanı ve ilgili diğer bakanların da katıldığı AKP’nin geçen hafta yapılan son Merkez Yürütme Kurulu (MYK) toplantısında Başbakan, tasarının aynen yasalaştırılmasını istemişti. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Tasarısı ise bu hafta komisyonlarda görüşülecek. Tasarı, yarın Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Komisyonu’nda, perşembe günü ise Plan ve Bütçe Komisyonu’nda ele alınacak.

Emeklilik ve Genel Sağlık Sigortası şartlarını düzenleyen tasarının, bir ay içinde Meclis’e sunulması beklenen Sosyal Güvenlik Kurumu ve Sosyal Yardımlar yasa tasarılarıyla birlikte 1 Ocak 2006’da yürürlüğe girmesi hedefleniyor. Komisyonlarda görüşülecek tasarıyla yeni doğan herkes sağlık sigortası kapsamına alınacak. AB Uyum Komisyonu ise perşembe günü Bankacılık Kanunu Tasarısı’nı görüşecek.

Antakyalı örnek anneye ev sahibinden kira sürprizi

Hürriyet, 13.05.2005

Mehmet EZER (DHA)

Antakya’da yaşayan 4 çocuk annesi 35 yaşındaki Ayşe Başarır, Vakıflar Bölge Müdürlüğü’nden 180 YTL yoksulluk maaşı alıyordu. Ayşe Başarır, bir temizlik şirketinde iş bulunca maaşını iptal ettirdi ve bu davranışıyla örnek oldu. Ama ev sahibi, iş bulduğunu öğrenince aylık ev kirasını 140 YTL’den 250 YTL’ye çıkardı.

AYŞE Başarır, inşaat işçiliği yapıp günlük bulduğu işlerde ekmeğini kazanan 40 yaşındaki eşi Zafer Başarır’ı, 2 yıl önce motosikletiyle evine dönerken geçirdiği trafik kazasında kaybetti. Ayşe Başarır, Gizem (5), İrem (6), Ayfer (9) ve Lütfiye (13) adlı kızlarıyla ortada kaldı.

Ailenin imdadına Vakıflar Bölge Müdürlüğü yetişti. Başarır'a çocuklarının eğitimi için 180 YTL yoksulluk maaşı bağlandı.

Ayşe Başarır, zaman içinde bir temizlik şirketinde iş buldu ve 'Haram olur' diyerek yoksulluk maaşını iptal ettirdi. Bu davranışıyla büyük takdir toplayan ve Antakya'da yılın annesi seçilen Ayşe Başarır, ev sahibi Halit Çelik'in acı sürpriziyle karşılaşınca yıkıldı. Ev sahibi, artık çalıştığı gerekçesiyle Ayşe Başarır'ın aylık ev kirasını 250 YTL'ye yükseltmişti. Ayşe Başarır, konuyla ilgili olarak şunları söyledi:

'Ben 318 YTL ücretle çalışıyorum. Ev sahibim bana sahip çıkacağı yerde kirayı yükseltti. Benden ayda 250 YTL kira talep etti. Aksi halde evden çıkmamı istiyor. Ne yapacağımı şaşırdım. Hálá kendisiyle konuşup ikna etmeye çalışıyorum.'

Çocuklarının eğitimini üstlenen Vakıflar Genel Müdürlüğü'nden telefonla arandığını belirten Başarır, 'Genel Müdürlükten arayan bir bey, bana 'Biz senin arkadayız, korkma, çocuklarının eğitimini biz üstlendik' dedi. Ama bu telefondan sonra kimse beni bir daha aramadı. Çocuklarımın eğitimi için sadece o gün verilen söz var, başka bir şey yok' diye konuştu

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,sid~2@nvid~576403,00.asp>

Kruger: Türkiye yoksul ülkere örnek

Hürriyet 10.05.05

Türkiye'de asgari ücretin yüksek olduğunu söyleyerek tepki çeken IMF Birinci Başkan Yardımcısı Krueger, Brezilya ve Türkiye'nin gösterdiği ekonomik başarıyı yoksul ülkelere örnek gösterdi.

Anne Krueger, Türkiye ziyaretinden sonra gittiği Londra'da Oxford Birliği'ne konferans verdi. "Yeni Bir Dünya Aramak İçin Çok Geç Değil: Küreselleşmenin Yoksullara Getirdikleri" konulu konferansında Krueger, IMF'nin yeni dönemde yoksulluğun azaltılmasına yönelik önlemlerinden ve küreselleşmenin tarihinden sözetti.

ASYA KAPLANLARI

Çoğu Asya'da olan bazı ülkelerin son 40-50 yılda görkemli ilerlemeler kaydettiklerini belirten Krueger, "Bu ülkeler endüstrileşmiş ülkelerden çok daha hızlı biçimde büyümüşler ve kişi başına gelir ve yaşam standartları açısından onları yakalamaya başlamışlardır. Ancak yine de eksikliklerini gidermek için almaları gereken bir yol var" dedi.

BREZİLYA VE TÜRKİYE'NİN İLERLEMESİ ÖNEMLİ

İkinci Dünya Savaşı sonrasında, "yoksullar grubu" içinde bulunan ikinci bir grubun da aynı dönem içinde önemli bir büyüme başarısı sağladığını kaydeden Krueger, "Brezilya ve Türkiye gibi ülkeler önemli ilerleme sağlamışlardır" dedi.

KÜRESELLEŞME İNSAN KADAR ESKİ, YOKSULLUK ARTTI

Anne Krueger, konuşmasında küreselleşmenin "insan kadar eski" olduğuna değinirken, "Küreselleşme daima yarar getirmiştir, ticaret yapan ülkeler daima yapmayanlara oranla daha fazla büyümüştür. Ancak küreselleşme süreci son 60 yılda yoğunlaşmıştır ve tabi yararları da artmıştır" dedi. Krüeger, Dünya Bankası rakamlarına göre 1987-1999 yılları arasında 100 milyon insanın yoksul hale geldiğini de belirtti.

(ANKA)

Açlık Erdoğan'ın yakasını bırakmıyor

Başbakan Tayyip Erdoğan nereye gitse halkın aş ve iş talebiyle karşılaşüyor. AKP iktidarının refah ve bolluk getirdiğini iddia eden Başbakan, yoksulluktan dolayı böbreğini satışa çıkartana da, açım diye bağırana da iş isteyene de aldırıyor. Bu tablo dün AKP grubuna da yansıdı. Başbakan konuşurken bir kişi döviz açarak, açım diye bağırdı.

Açlık ve yoksulluk Erdoğan'ın yakasını bırakmıyor. Erzurum'da ürünlerine destek isteyen üreticileri Vatandaş size mi çalışacak, paralar size aktarılıyor diye azarlayan, Urfa'da Satılık böbrek pankartı açan işsize Burası sakatatçı dükkanı değil diye umursamazca cevap veren Başbakan Erdoğan, Meclis AKP Grup toplantısındaki vatandaşın açlık çılgınlığını da duymazdan geldi. Erdoğan, partililere seslenirken salonda elinde bir kâğıt olduğu görülen bir gösterici, dinleyenler arasından fırlayarak, Bu ne lan diye söylendi. Daha sonra, elindeki kâğıdı Başbakan'a göstererek Sayın Başbakanım açım ben, aç diye bağırarak protestocu anında karga tulumba ağzı kapatılarak salon dışına çıkarıldı.

Başbakan aç vatandaş dışarı atıldıktan sonra refah ve bolluk vaatlerinde bulunmaya devam etti. Erdoğan şunları söyledi: Bu verilerle henüz kıyaslama yapma imkânımız yok. Ne zaman kıyaslama yapabileceğiz? Bu ayın sonunda, Şubat 2005 verileri açıklanınca, geçen senenin ilk çeyreğiyle kıyaslama mümkün olacak. Şimdi eğer, bu sistem değişikliğini gözardı edip, işsizlik arttı, bakın yüzde 11,5'e yükseldi derseniz, kusura bakmayın, buna ekonomiden anlayan herkes güler. İşsiz olan 1.1 milyon insanımız ülkemizde iş sahibi oldu. Bunlar resmi rakamlar. Hiç rakamları eğip bükmeye, öncesini sonrasını görmeden yorum yapmaya, ben yaptım, oldu demeye gerek yok. Bizim hiçbir çekincemiz, hiçbir kompleksimiz, hiçbir korkumuz yok. Biz bizzat yaşıyoruz. Başarılı olduğumuz alanlarda çıkıp bunu gururla anlatıyoruz. Başaramadığımız, henüz başaramadığımız alanlarda da şapkamızı önümüze koyup gayet iyi düşünmesini de biliyoruz. Biz daha yolun başındayız, Bizden üç yıl bir şey beklemeyin dedik.

Hafta sonu Siirt'te esnafın piyasada hareket olmadığını söylediğini belirten Erdoğan, halkın ihtiyaçlarını hissettiklerini ileri sürdü. Erdoğan, vatandaşın kredi alarak ev ve araba aldığını savunarak, bunun da bir zihniyet değişimi olduğunu iddia etti. Erdoğan şöyle devam etti: Vatandaş kredi temin ediyor, ev alıyor, araba alıyor. Bu insanlar eskiden acil dediği ürünlere yönelmiyor. Büyük yatırımlara vatandaşın girmesi küçük esnafta sirkülasyonu etkiliyor. Buna bir zihniyet değişimi diyebiliriz. Bu takdir vatandaşımıza aittir. Halkımızın beklentileri çok yüksek, bunu çok iyi biliyoruz, çok iyi hissediyoruz ve çok açık olarak görebiliyoruz.

Yeni TCK uyarısı:

'Çocuk hakları ihlal ediliyor'

Milliyet, 13.05.2005 HABER MERKEZİ

Türkiye Baroları Çocuk Hakları Merkez ve Komisyonları, yeni TCK'nın, çocuk haklarını tamamen ihlal ettiğini, çocuklar için sadece ceza ve benzeri yaptırımlar öngördüğünü belirtti. Kamuoyunda çocukların yeterince cezalandırılmadığı için suç işlediği yönünde izlenim yaratılmaya çalışıldığını belirten komisyon, çocukların korunmadığı ve haklarına saygı gösterilmediği için suça karıştığını ifade etti. Toplum ve adalet sisteminin, çocuklar için risk oluşturan durumları tespit etmek ve gidermek zorunda olduğunu belirten komisyon, TCK'nın 31. maddesi değiştirilmediği takdirde, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ne aykırı bir hükmün yürürlüğe gireceğini açıkladı. TBMM ve hükümeti çocuklara uygun kanun hazırlamaya çağıran komisyon çocukların "tehlikeli" değil "tehlikede" olduğunu açıkladı.

<http://www.milliyet.com.tr/2005/05/13/siyaset/siy14.html>

Sakatlara Ayrımcılık Suç Kabul Edilmeli

Sakatlara göre, Engelliler Yasa Tasarısı'nın içi boş. Sakat yazar Güçlü: "Herkes için ulaşılabilirlik maddesi şart. İşaret dili resmi dil olmalı." Sakatlar Derneği Başkanı Boyraz: "Sosyal devlet değiliz. Haklarımız tanınmazsa alanlara çıkacağız."

BİA Haber Merkezi

12/05/2005 [Kemal ÖZMEN](#) ► kemal@bianet.org

BİA (İstanbul) - Türkiye'deki ekonomik siyasal ve sosyal engellemelerle yaşamını sürdürmeye çalışan 8.5 milyon sakat, 10-16 Mayıs sakatlar haftasında giderek artan sorunlarına çözüm bekliyorlar.

İş bulmada, eğitimde, sağlıkta, sosyal güvencede, sosyal haklarda, toplu taşıma ve konutlarda, kentsel planlamada yok sayılan sakatlar, dört duvar arasına kapatılmak, yaşamın kıyısına itilmek istemiyorlar.

Sakatlar, Meclis'e getirilmesi konusunda daha önce üç kez tarih verilerek beklenti yaratan, şu anda da Meclis gündeminde olan [Engelliler Yasası'nın](#), kendi talepleri dikkate alınarak çıkarılmasını istiyorlar.

Sorun sadece sakatların sorunu değil

Türkiye Sakatlar Derneği Genel Başkanı **Şükrü Boyraz**, çıkarılmak istenen yasanın sakatların taleplerini karşılamaktan çok uzak olduğunu belirtti.

"İçerik boş bir yasa istemiyoruz. Yasa tasarısı, temennilerden öteye gitmiyor. Öte yandan bugüne kadar kazanılmış emeklilik ve vergi indirimi haklarımız da elimizden alınıyor. Hükümetin değil toplumun istediği yasalar çıksın. Bizi hiçe sayan yasayı biz de hiçe sayıyoruz."

Sakat yazar **Nazmiye Güçlü** de, sakatlarla ilgili yasa tasarısının hukukçular ve medya tarafından yeterince tartışılmaması ve gündeme getirilmemesini eleştirdi.

"Sakatlarla ilgili şeyler **sadece sakatları ilgilendiriyor gibi düşünülüyor**. Sakat sorunu, sakat olmayanların sorunu olmadan çözülemez. Çünkü bugün sakat olarak istediğim her şey, **ileride herkes için gerekli olacak**; çünkü herkes bir gün yaşlanacak."

Sakatlar nüfusun yüzde 12'sinden fazla

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 2003 Özürlüler Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'de 8 milyon 431 bin 937 engelli var. Nüfusun yüzde 12.29'unu oluşturan engellilerin 3 milyon 783 bin 197'sini erkekler, 4 milyon 648 bin 740'ını ise kadınlar oluşturuyor.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kabul ettiği **Sakat Kişilerin Hakları Bildirgesi'nde** engelli tanımı şöyle yapılıyor:

"Normal bir kişinin kişisel ya da sosyal yaşantısında kendi kendisine yapması gereken işleri, bedensel veya ruhsal yeteneklerindeki kalıtsal ya da sonradan olma herhangi bir noksanlık sonucu yapamayanlar."

Nazmiye Güçlü, Sakatlar haftası nedeniyle yapılan **etkinliklere itirazı olduğunu** belirterek "etkinliklerin belirli günlere sıkıştırılmasının ayrımcılık anlamı taşıdığını" söylüyor.

"Devlet ve hükümet yetkilileri sakatlar günü ya da haftası diye mesajlar veriyorlar. Onun dışında, biz yaşamıyormuşuz gibi davranıyorlar. Oysa biz çoğuz. Hem çoğuz hem de sadece bizi ilgilendirmiyor. Onlar da bir gün yaşlanacak.

Bugünler dışında yok sayılmak, senede iki kez hatırlanmak istemiyorum. Ben her gün bu ülkede yaşıyorum."

Yasada neler olmalı?

Güçlü, Meclis gündemindeki yasa tasarısında herkes için ulaşılabilirlik maddesinin mutlaka bulunması gerektiğini ve **sakatlara yönelik ayrımcılığın suç kabul edilmesini** istiyor ve ekliyor "Yasa, 'sakat mühendis istemiyoruz' diyen işverenlerin yanına kâr kalmamalı."

Yasa tasarısında sağır örgütlerinin talepleri arasında olan işaret dilinin resmi dil kabul edilmelisi gerektiğine de dikkat çeken Güçlü, "Çünkü sağır birisi ne yaralandığında doktorlara derdini anlatabiliyor, ne de başı derde girdiğinde haklarını aramak için hukukçulara derdini anlatabiliyor. İşaret dilini hepimizin öğrenmesi gerekiyor" diye konuştu.

Güçlü, **sakat örgütlerinin sakat sorununa ilişkin yaklaşımları farklı** olduğu için bir araya gelememelerinin, sorunlar karşısında taleplerini ortaklaştıramamalarının çözüm almalarını zorlaştırdığını söylüyor.

"Meclise sakat örgütlerince sunulan üç ayrı taslak var. Bu aralarında anlaşmazlığı gösteriyor. Aralarındaki anlaşmazlık sakat insanların örgütlere güvenini sarsıyor. Mücadele için örgütlerin güçlenmesi şart. Bir yandan haklarımız için devlet ve hükümetle ayrımcılığa karşı toplumla mücadele ederken, bir yandan da kendi içimizdeki sorunlarla mücadele etmemiz gerekiyor."

Sosyal devlet değiliz, sakatların yüzde 98'i işsiz, yüzde 96'sı eğitimsiz

Şükrü Boyraz, 8.5 milyon sakatın, aileleriyle birlikte toplam 30 milyon insanın, "zihniyet sakatlıklarıyla" boğuşmak zorunda kaldığını, ekonomik, toplumsal mağduriyeti önleyen, insan onuruna yaraşır bir yaşam için adımlar atılmadığını belirtiyor.

"Sakat doğmayı veya sakat olmayı biz kendimiz seçmedik. Ülkemizin olumsuz yaşam koşulları ve hükümetlerin ağır ihmali armağan etti bize."

Sosyal devletin, toplumun en güçsüz kesimlerinden başlamak üzere, yurttaşlarının başta sağlık, eğitim, istihdam ve sosyal güvenlik gibi temel gereksinimlerini karşılaması gerektiğini, bunun hükümetlerin anayasal yükümlülüğü olduğunu hatırlatan Boyraz "Buna karşın, bugün ülkemizde

sakatların yüzde 98'i işsiz, yüzde 96'sı eğitimsizdir" dedi.

"Sakat kadrolarında kamu kuruluşlarında 40 bin civarında açık var. Özel kuruluşlar zaten sakat çalıştırmaya sıcak bakmıyor ve almamak için her türlü olumsuzluğa başvuruyor. Hükümetlerin ifadeleri ve uygulamaları Anayasa'yla çelişiyor. Sakatların sosyal devletin gereklilikleri kapsamında yaptığı tüm başvurularda, kapılar yüzlerine kapanıyor. O halde sosyal devlet değiliz."

Boyras: Sakat kadın iki kere sakat

Anayasanın 10. maddesindeki eşitlik ilkesinin de yok sayıldığını, toplumda sakatlara karşı ayrımcı değer yargıları, düzenlemeler ve uygulamalar son derecede yaygın olduğunu vurgulayan Boyraz şöyle devam etti:

"Genel nüfus içerisindeki oranımız yüzde 12.29 iken, ulusal gelirin sadece on binde dördü bizler için harcanmaktadır. Kentlerimiz, kamusal yaşam alanlarımız ve konutlarımız, sakatlar yok sayılarak planlanmıştır.

Bilgiye ve gitmek istediğimiz yerlere erişebilmemizin önünde büyük engeller bulunmaktadır. Sakat bir arkadaşımız sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için altını bağlamadan sokağa çıkamıyor. İstanbul gibi bir metropolde **sakatların kullanabileceği tek umumi tuvalet yok.** Bu şartlarda eşitlik ilkesinden söz etmek olanaksız."

"Türkiye şartlarında kadınsan zaten sakatsın, sakat bir kadınsan ikinci bir sakatlık yaşıyorsun" diyen Boyraz, "Toplum sakat kadına besleme, baş belası potansiyel tüketici gözüyle bakıyor. Bunun temelinde eğitimsizlik yatıyor. Türkiye'de sağlıklı bir şekilde eğitim verilmiş olsaydı, ailelerin ve toplumun bakışı bu şekilde olmayacaktı. **Eğitilmiş ailenin içerisinde yaşayan sakatlar çok farklı."**

Boyras, AKP'nin seçimler öncesinde tüm ülkede reklam panolarına tekerlekli sandalyede oturan, kör bastonu taşıyan yurttaşların resimlerini asıp, "İktidarımızla yaşam kaliteniz yükselecek, sakatların eğitim - istihdam sorunlarına çözüm getirilecek" gibi **vaatlerini yerine getirmiş olmak için içi boş bir yasa çıkarmaya hazırlandığını** belirterek şunları söylüyor:

"Türkiye'de sakat hakları konusunda taviz vermeyeceğiz. İstediklerimiz çıkmazsa ve varolanlar budanmaya devam ederse alanlara çıkacağız." (KÖ/TK)

<http://www.bianet.org/php/yazdir.php?DosyaX=../2005/05/13/60915.htm>

EVRENSEL 23.04.2005

Eğitim hakından yararlanamıyorlar

Mehmet Özer

Küçük yaşta çalışmak ya da sokakta yaşamak zorunda kalan çocukların yaşadığı sorunlar, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na gölge düşürüyor. Türkiye'de 900 bine yakın çocuk eğitim hakından yararlanamazken, bir o kadarı da küçük yaşta çalışma hayatına atılıyor.

Okul öncesi eğitim çağına 4 milyondan fazla çocuk bulunan Türkiye'de sadece 358 bin çocuk okul öncesi öğretimden yararlanabiliyor.

Fransa ve Almanya gibi ülkelerde okul öncesi öğretimden yararlanan çocuk oranı yüzde 90'ı bulurken, bu oran Türkiye'de yüzde 10'un altında kalıyor. Okul öncesi eğitim veren kurumların yüzde 13'ünün ve öğretmenlerin yüzde 17'sinin özel kesimde bulunması, bu haktan yararlanabilen kesim hakkında da bir fikir veriyor.

Zorunlu olan ve devlet okullarında parasız olduğu belirtilerek anayasal güvence altına alınan ilköğretim ise ailelerin gelir seviyesinin düşüklüğü, devletin yeterli kaynağı ayırmaması ve gerekli yatırımları zamanında yapmaması gibi nedenlerle çocukların tamamını kapsayamıyor. 2004 yılı verilerine göre, 864 bin 806 çocuk ilköğretimden yararlanamıyor. Bu çocukların yüzde 70'inin kız olması, eğitim sistemindeki bir başka sorunun göstergesi olarak karşımıza çıkıyor.

Sekiz yıllık ilköğretimin zorunlu olduğu belirtilmesine rağmen, istatistikler, 2003-2004 öğretim yılında 139 bin 779 öğrencinin çeşitli nedenlerle okulu bırakmak zorunda kaldığını gösteriyor. Aynı yıl, 180 bin öğrenci de ilköğretimin ardından, bir mesleki bilgi veya beceri almadan, hayata atılarak çalışmaya başladı.

Kayıt dışı çalıştırılıyorlar

Türkiye'de resmi rakamlara göre 6-14 yaş arasındaki üç çuktan biri çalışıyor. Bu çocukların çoğı ücretsiz ev işçisi olarak çalışırken, diğerkleri tarım, sanayi ve ticaret sektöründe, küçük işyerlerinde çalıştırılıyor. Çocukların genellikle küçük ölçekli işyerlerinde çalıştırılmasının nedeni ise küçük işyerlerinin kayıt dışı işçi çalıştırma isteğinden kaynaklanıyor. Bu işyerlerinde, çalışma saatinden iş yeri sağlığı ve iş güvenliğıne, asgari ücrete kadar hiçbir yasal haktan ve korumadan yararlanamayan çocuk işçiler, kötü koşullara ve kötü muameleye maruz kalıyorlar. Sokak satıcılığı yapanlar da sokağın bütün tehlikeleriyle ve sağlıksız koşullarıyla karşı karşıyalar.

Eğitim Sen tarafından düzenlenen 4'nc Demokratik Eğitim Kurultayı Tarsus Şube Komisyonu tarafından 150 çalışan çocukla yapılan bir araştırmaya göre, Tarsus'ta çalışan çocukların yüzde 27.2'si sokakta, yüzde 30.9'u tarım sektöründe ve yüzde 41.9'u da tarım dışı sektörlerde çalışıyor. Araştırmada, çocukların dörtte birinin, doğrudan ailesinin geçimini sağlamak için, yarıya yakınının da ücretsiz ev işçisi olarak çalıştığı ifade ediliyor.

Yoksula emlak vergisi kolaylığı

Hürriyet, 12.05.2005 Ankara

Türkiye genelinde 200 metrekareden küçük tek evi bulunan ve hiç bir geliri olmayan mükelleflerden bina vergisi alınmamasına ilişkin uygulamada, bina sahiplerinin "geliri bulunmadığına" ilişkin beyanı yeterli bulunacak.

SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'ndan belge istenmeyecek.

Hiçbir geliri olmadığını taahhüt eden mükelleflerin, indirimli vergi oranından yararlanabilmeleri için, gelir vergisine tabi hizmet karşılığı elde edilen ücret, ticari, sınai, mesleki ve zirai faaliyet geliri ile menkul ve gayrimenkul sermaye iradı, faiz ve temettü veya benzeri bir gelirinin olmaması gerekiyor.

Mükelleflerin, bu türden bir gelir elde etmeleri veya ikinci bir meskene sahip olmaları halinde, bu değışikliğı mükellefiyetlerinin bulunduğı belediyeye bildirmeleri zorunlu olacak.

İndirimli vergi oranından yararlanma koşullarını taşımadığı halde, gerçek dışı bildirimde bulunarak indirimli vergi oranından yararlanan mükelleflerle, durumunda meydana gelen değışikliğı bildirmeyen mükelleflerden alınması gereken vergi, cezalı olarak ve gecikme faizi ile birlikte tahsil edilecek.

İndirimli bina vergisi uygulamasından yararlanmak isteyen mükelleflerden şimdiye kadar, vergi mükellefi olmadıklarına ve Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve SSK'da aktif sigortalı olmadıklarına ilişkin yazı isteniyordu.

(ANKA)

Çocuklar Yaşıtlarına İngilizce Öğretiyor

TED koleji öğrencileri sosyal sorumluluk projesi kapsamında yoksul okullardaki yaşlılarına gönüllü olarak İngilizce öğretiyor. 8. sınıf öğrencileri Kılıç ve Demir yeni arkadaşlar edinmekten ve bir yandan öğretirken bir yandan da öğrenmekten memnun...

Batman Gazetesi

11/05/2005

BİA (Batman) - Batman TED koleji öğrencileri, sosyal sorumluluk projesi kapsamında yoksul semtlerdeki ilköğretim okullarındaki öğrencilere İngilizce dersi veriyor.

Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne bağlı **75. Yıl Toplum Merkezi** 'nde yürütülen sosyal sorumluluk projesi kapsamında 50 öğrenci İngilizce dersi alıyor.

Okul Müdürü **Ali Koç**, "Biz aynı zamanda kendimizi sivil toplum örgütü olarak da görüyoruz. Proje tamamen gönüllük esasına dayalı. Şimdilik haftanın iki günü öğrencilerimiz tarafından ilköğretim okulu öğrencilerine dersler veriliyor" dedi.

8. sınıf öğrencisi **Melis Kılıç** ve **Elanur Demir** de, birlikte ders yaptıkları yaşlılarıyla çok iyi anlaştıklarını, yeni arkadaşlar kazandıklarını ve ders verirken bir yandan kendilerinin de öğrendiğini söyledi.(EÜ)

<http://www.bianet.org/2005/05/11/60874.htm>

Okullarda Çocuk Hakları Projeleri

YÖRET Vakfı, dört ilçede 17 ilköğretim okulunda psikolojik danışmanlara çocuk hakları konusunda duyarlılık oluşturacak projeler yürütmeleri için eğitim ve destek verdi. Projelerin sonuçları 23 Mayıs'ta bir toplantıyla paylaşılacak.

BİA Haber Merkezi

11/05/2005

BİA (İstanbul) - Yüksek Öğretimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı ([YÖRET](#)) ilköğretim okullarında görevli psikolojik danışmanlarla yürüttüğü Çocuk Hakları Bilinç Geliştirme Projesi'nin (**ÇOHAP**) sonuçlarını **23 Mayıs Pazartesi** günü açıklayacak.

Vakıf, Beşiktaş, Şişli, Kağıthane ve Beyoğlu'ndaki **17** okulda psikolojik danışmanlara çocuk hakları konusunda duyarlılık yaratmak ve proje geliştirmek üzere eğitim veren ve projelere destek oldu.

Eğitim alan psikolojik danışmanlar öğrenciler, öğretmenler veliler ve okul idarelerini hedef alan projeler oluşturdular ve uyguladılar.

Projeler

Teşvikiye'de bulunan **Nuri Akın Lisesi**'nde saat **13.30**'da yapılacak toplantıda şu okullar ve projelerin sunumları olacak:

* **Hüviyet Bekir İlk Öğretim Okulu**, Beyhan Köksal, Birey Olarak Çocukların Toplumsal Yaşama

Katılımlarının Artırılması Projesi

* **İTO Kadınlar Çeşmesi İlk Öğretim Okulu**, Çocuk Hakları Bilinç Geliştirme, hedef kitle: 2. kademe öğrenciler

* **Beyoğlu Sururi İlk Öğretim Okulu**, Fikir, Düşünce ve Yayın Hürriyeti, hedef kitle: öğrenciler ve veliler

* **Kuvayı Milliye İlk Öğretim Okulu**, Kübra Karahanoğlu, Talatpaşa İlk Öğretim Okulu, Neyi Yaşar, Nilüfer Gökay İlk Öğretim Okulu, Marina Terzioğlu, Öğrenciler Arası Şiddeti Azaltmaya Yönelik Bilinç Kazandırma Projesi, hedef kitle: öğrenciler ve öğretmenler

* **Ticaret Odası İlk Öğretim Okulu**, Öğretmenler, Öğrenciler ve Velilere Yönelik Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Tanıtılması ve Bilinçlendirme Projesi

* **Yaşar Doğu İlk Öğretim Okulu**, Öğrencilerin İfade Haklarını Kullanmaları Projesi, hedef kitle: çocuklar

* **Gültepe İlk Öğretim Okulu**, Çocuk İstismarını Engelleme Bilinci Kazanma Projesi, hedef kitle: 6. ve 7. sınıf öğrencileri

* **MEB Silahtarağa İlk Öğretim Okulu**, Bireyselleşmeyi Engelleyen Ana-baba Tutumlarını Ortadan Kaldırma Projesi, hedef kitle: Veliler

* **Osman Farku Verimer İlk Öğretim Okulu**, Çocuk Hakları Bilinç Geliştirme Projesi, hedef kitle: Öğretmenler ve öğrenciler

* **Kağıthane Cengizhan Lisesi**, Çocuk Hakları Bilinç Geliştirme Projesi, hedef kitle: Veliler

* **Harmantepe İlk Öğretim Okulu**, Çocukları Hakları Konusunda Bilinçlendirme Projesi, hedef kitle: 8. sınıf öğrencileri

* **Zafer İlk Öğretim Okulu**, Çocuk Hakları Bilinç Geliştirme Projesi, hedef kitle: Çocuklar

* **Özel Karagözyan Ermeni İlk Öğretim Okulu**, Çocuklar Çocukları Bilgilendiriyor, hedef kitle: İlköğretim 4-8. sınıf öğrencileri

* **Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi**, Otistik Çocuklara Karşı Bilinç Geliştirme, hedef kitle: İlköğretim öğrencileri, öğretmenler ve veliler

* **Rüştü Uzel Meslek Lisesi**, Çocukların Kendini İfade Hakkını Geliştirme, hedef kitle: Lise öğrencileri.(EÜ)

<http://www.bianet.org/2005/05/11/60881.htm>

Avukatlar Çocuklar İçin Yürüyecek

40 ilin barolarının çocuk hakları kurullarından avukatlar, yeni TCK'da çocuklara öngörülen cezaların artırılmasıyla ilgili değişiklik tasarısını protesto etmek için Cuma günü Ankara'da yürüyecekler. Avukatlar, tüm STK'lara destek çağrısında bulundu.

BİA (Ankara) - Türkiye çapında 40 ilin barolarının çocuk hakları kurulları, yeni Ceza Kanunu'nda (TCK) çocuklara öngörülen cezaların artırılmasıyla ilgili kanun tasarısını protesto etmek için **13 Mayıs Cuma günü saat 10:00'da Ankara Adalet Sarayı önünde** toplanıp yürüyecekler.

Ankara Barosu Çocuk Hakları Merkezi'nden avukat **Şahin Antakyalıoğlu**, tüm avukatların ve sivil toplum kuruluşlarının yürüyüşe destek vermesini istedi.

1 Haziran'da yürürlüğe girecek yeni TCK'da çocuklar için öngörülen ceza indirimlerinin "çetelerin çocukları kullanmasını önlemek üzere" azaltılmasını öngören değişiklik teklifi Meclis Adalet Komisyonu'nda.

Uzmanlar, hukukçular ve aktivistlerden oluşan Çocuk Adalet Sistemini Yapılandırma Girişimi (ÇASYAG) çocukların aleyhine diye nitelediği değişikliklerin engellenmesi için komisyon başkanı Köksal Toptan'a telgraf ve faks gönderme kampanyası da [yürütüyor](#).

Cuma günü yapılacak yürüyüşe Uluslararası Af Örgütü (UAÖ) de destek veriyor.

"Tasarı çocukları suçtan koruyamaz"

Çocuk hakları alanında çalışan hukukçular ve aktivistler çocuklarla ilgili düzenlemelerin ceza hukukundan tamamen çıkartılmasını ve ayrı bir kanunla düzenlenmesini; ceza yerine rehabilitasyon ve koruma tedbirlerinin uygulanmasını talep ediyor.

Çocuk hakları savunucuları, yapılacak yasal düzenlemelerin Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS) de dahil uluslararası anlaşmalar gözönünde tutularak ve "çocuk adalet sistemi" ilkelerine uygun olarak [oluşturulmasını istiyor](#).

ÇASYAG sözcüsü avukat **Seda Akço**'ya göre TCK'nın 31. maddesindeki indirimlerin azaltılmasına yönelik tasarı uluslararası hukuka ve bu ilkelere aykırı.

Bir diğer ÇASYAG sözcüsü **Mustafa Ruhi Şirin** de "Çocukların tehlikede bulunmalarından kaynaklanan suça itilmelerinin önüne ancak, onları ceza hukuku dışında tutacak tedbirlere öncelik vererek geçebiliriz" diyor.

Değişiklik tasarısı

Adalet Komisyonu'nda görüşülmeye başlanan TCK 31. maddesinde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezaları fiili işlediği sırada 12 yaşını doldurmuş olup da 15 yaşını doldurmamış olanların cezaları, 9-12 yılken, 12 yıldan 15 yıla çıkarılıyor.

Diğer cezalar için üçte iki olan indirim oranı yarıya indiriliyor.

Fiili işlediği sırada on beş yaşını doldurmuş olup da on sekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde 14-20 arasında öngörülen ceza 18 yıldan 24 yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde 9-12 yıl, 12 yıldan 15 yıla çıkarılıyor.

Diğer cezalar yarıya indirilirken yeni tasarıda üçte bire indirilmesi öngörülüyor. Her fiil için verilecek hapis cezaları ise 8 yıldan 14 yıla çıkarılıyor.

Kanun teklifinin gerekçesinde yaş küçüklüğüyle ilgili indirim hükümlerinin yeniden düzenlenmesinde yargıdan gelen taleplerin etkili [olduğu belirtildi](#).

"Başta Yargıtay olmak üzere hakim ve savcılar tarafından dile getirilen endişeler dolayısıyla, ceza sorumluluğu olan ikinci grup yaş küçükleri ile üçüncü grup yaş küçüklerinin cezalarındaki indirim miktar ve oranlarında değişiklik yapılmıştır".

Öneri

ÇASYAG'ın madde ile ilgili önerisi şöyle:

"Madde 31

(1) Fiili işlediği sırada on iki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında, ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü koruyucu ve destekleyici tedbirler uygulanabilir.

(2) Fiili işlediği sırada on iki yaşını doldurmuş olup da on beş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Bu çocuklar ile 15 yaşını doldurmuş olup da 18 yaşını doldurmamış olanlar hakkında uygulanacak esaslar çocuklara özgü kanun ile düzenlenir".(EÜ)

<http://www.bianet.org/2005/05/11/60865.htm>

"Engellere Rağmen Yürüyeceğiz"

Birgün, 12.05.2005

10-16 Mayıs tarihleri arasında kutlanan "Sakatlar Haftası" bu yıl engelli vatandaşların " İçi Boş Yasa" şeklinde adlandırdığı tasarının meclise sunulması nedeniyle İstiklal Caddesi'nde yapılan protesto yürüyüşüyle başladı.

Ulaş TOSUN - İSTANBUL

Engelli vatandaşlar "Sakatlar Haftası"na engellilerin görüşlerine ve taleplerine yer verilmeden meclise sunulan yasayı protesto yürüyüşüyle girdi. Taksim'de gerçekleştirelen protesto yürüyüşünde Engellilerin hükümetten beklentilerin yer aldığı bildiriler dağıtıldı. Taşdıkları pankartlarla AKP iktidarının uygulamaları eleştiren eylemciler Cumhuriyet Anıtına siyah çelenk bıraktı.

Mali Yüksüz Proje Olmaz

Türkiye Sakatlar Derneği, Görme Özürlüler Derneği, Altı Nokta Körler Derneği ve Türkiye Görme Engelliler Derneği üyelerinden oluşan yaklaşık 300 engelli insanın düzenlediği yürüyüşte AKP Hükümetinin engellilerin talep ettiği 44 maddenin "mali yük getiriyor" gerekçesiyle tasarından çıkarılması protesto edildi. Galatasaray Meydanı'ndan " İçi Boş Yasa İstemiyoruz" pankartlarıyla başlatılan yürüyüşte sık sık AKP hükümetinin özürllülere yaklaşımını eleştiren sloganları atıldı.

'Siyasi Şov Değil, İcraat istiyoruz.'

Eylemciler yürüyüşleri boyunca "Siyasi Şov Değil, İcraat istiyoruz." ve " Sadaka Değil İş İstiyoruz" sloganları atıldı. Taksim Meydanı'nda son verilen yürüşün ardından basın

açıklaması yapan Türkiye Sakatlar Derneği Genel Başkanı Şükrü Poyraz engellilerin yaşamın kıyısına atılmak istendiğini söyledi. Şükrü Poyraz konuşmasının devamında Türkiye'de yaşayan 8,5 milyon engellinin toplum ve iktidarların sakatlıklarıyla boğuşmak zorunda olduklarını belirtti.

Engellerimiz Sizden Armağan

Boyras, " Taleplerimize rağmen yetersiz eksik yasaları dayatanlara dur diyoruz. Sakat doğmayı ve sakat doğmayı ve sakat olmayı, biz seçmedik. Ülkemizin olumsuz yaşam koşulları ve hükümetlerin ağır ihmali armağan etti bize" dedi. Boyraz'ın konuşması eylemde bulunan işitme engelliler için aynı anda tercüman tarafından işaret diline çevrildi. Şükrü Boyraz'ın konuşmasının ardından Taksim Cumhuriyet Anıtı'na siyah çelenk bırakıldı.

Engellilerin Talepleri

- Sakatlara yönelik mevcut yasa geri çekilerek, evrensel değerlere uygun ve talepler doğrultusunda yasa çıkarılmalı.
- Ulaşımda engellilere yönelik mimari olumsuzluklar ortadan kaldırılmalı
- İş bulamayan veya çalışamayan engellilere ücretsiz tıbbi araç ve gereç sağlanmalı.
- Engellilerden alınan vergilere son verilmeli
- Sakatlara yönelik istihdam projeleri geliştirilerek hayata geçirilmeli, iş sahaları açılmalı yada asgari yaşam koşulları gözönüne alınarak tazminat verilmeli. Engelli çalıştırma zorunluluğu öncelikle devletin boş kadrolarını doldurmalı, engelli çalıştırmayan ezil iş yerlerine ağır ceza uygulanm

<http://www.milliyet.com.tr/2005/05/01/ekonomi/eko08.html>

'Fakirlik AB üyeliği için engel'

İngiliz The Economist dergisi, Türkiye'nin AB ülkelerine göre fakir ve büyük olmasının üyelik için engel oluşturduğunu bildirdi. Dergi son sayısında AB'nin genişleme sürecini ele aldığı özel raporunda Türkiye'ye de yer verdi. Haberde, Türkiye'nin AB için aday gösterildiğini ancak bazı AB üyeleri Türkiye'nin üye olarak birliğe girmesinin kolay olmayacağını düşündükleri belirtiliyor. Türkiye için en önemli engelin AB ülkelerine oranla fakir olması olarak gösterilen haberde, Türkiye'nin AB ile müzakerelere başlaması sonrasında süreci sonlandırmaya yönelik olarak çok ciddi bir niyetin olmadığı belirtildi. The Economist'e göre Türkiye'nin AB'ye muhtemel giriş tarihi 2015.

TBMM sokak çocukları futbol ligi kuruyor

Hürriyet, 05.05.2005

Şehriban OĞHAN ANKARA

SOKAK çocuklarını topluma kazandırmak için TBMM öncülüğünde yeni bir proje başlatılıyor. 6 ilde pilot olarak başlatılacak projeye göre, sokakta yaşayan, sokakta çalışan, gecekondü bölgelerinde oturan, gelişimi risk altındaki 12-14 yaş arası çocuklardan oluşan futbol takımları kurulacak.

İlk etapta ‘Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Gaziantep, Diyarbakır’da oluşturulacak futbol takımları, ‘Sokak Ligi’nde şampiyon olmaya çalışacaklar. Lig şampiyonu takım ise önce İngiltere sokak liginden bir takımla karşılaşma yapacak. TBMM Sokak Çocuklarını Araştırma Komisyonu Başkanı AKP’li Öner Ergenç, ‘Projenin amacı, bu çocukları spor yoluyla kazanmaya çalışmak’ dedi.

Risk altındaki çocuklara eğitim

Hürriyet, 05.05.2005

Avrupa Birliği-Türkiye Temel Eğitime Destek Programı kapsamında ‘risk altındaki çocukların tanımlanması ve yönlendirilmesi’ için İstanbul’da 1500 öğretmenin eğitimine başlandı. Program çerçevesinde İstanbul’un 32 ilçesinde bulunan 1266 ilköğretim okulunda görev yapan psikolojik danışmanlar, psikolojik danışmanın olmadığı okullarda ise birer sınıf öğretmeni ve tüm rehberlik araştırma merkezi müdürlerinden oluşan 1500 öğretmen, 21 Ekim 2005 tarihine kadar 30’ar kişilik gruplar halinde eğitilecek. ‘Risk Altındaki Çocuğun Saptanmasında Öğretmenin Rolü’ adlı eğitim kitabını yazan Prof. Dr. M. Akif İnanıcı ve Doç. Dr. Gökhan Oral’ın danışmanlığında gerçekleştirilecek seminerlerde, çocuk hakları ile hukuki içerik ve yönetmelikleri de öğretilcek.

Asya’da günde 1 dolara yaşayan 700 milyon insan var

Hürriyet, 05.05.2005

15 yıl içinde Asya’da 200 milyondan fazla insanın yoksulluktan kurtulduğunu söyleyen Asye Kalkınma Bankası Başkanı Haruhiko Kuroda, yine de Asya Pasifik bölgesinde 700 milyon kişinin günlük 1 doların altında bir gelirle yaşamak zorunda kaldığını bildirdi.

ASYA Kalkınma Bankası (AKB) Başkanı Haruhiko Kuroda, ‘Hane halkı gelirlerindeki yüzde 1 artış, yoksulluğu yüzde 2 oranında azaltıyor. O nedenle yoksulluk ile mücadelede ekonomik büyümeye önem verilmeli’ dedi.

Kuroda, AKB’nin 38. Yıllık Guvernörler Kurulu toplantısının resmi açılışında yaptığı konuşmada, Asya’daki öncelikli amaçlarının yoksulluğu gidermek ve kalkınmayı sağlamak olduğunu söyledi. Asya’da geçen 15 yıl içinde 200 milyondan fazla insanın yoksulluk zincirini kırdığını, önemli ilerlemeler kaydedildiğini belirten Kuroda, yine de Asya Pasifik bölgesinde 700 milyon kişinin günlük 1 doların altında bir gelirle yaşamak zorunda kaldığını bildirdi.

Kuroda, Asya’nın bazı bölgelerinde 4 kadından 3’ünün okuma yazma bilmediğini, milyonlarca kişinin temiz sudan yoksun olduğunu kaydetti. Asya’nın zıtlıklarla dolu bir kıta olduğunu altını çizen Kuroda, çok hızlı ekonomik büyüme olmasına rağmen çocuk ölüm oranının halen yüksek olduğunu ve yoksulluk düzeyinin de devam ettiğini bildirdi. Kuroda, gelişen Asya’nın küresel gayri safi yurt içi hasılanın yüzde 30’u oranında bir paya sahip olduğunu vurgulayarak, banka olarak Asya’da bölgesel işbirliğinin gelişmesi, serbest ticaretin yaygınlaşması, yoksulluğun azaltılması, eğitimin yaygınlaştırılması ve AİDS’le mücadele için acil bir paylaşım içeren sürdürülebilir kalkınmayı amaçladıklarını kaydetti.

40 YILDA 113 MİLYAR DOLAR:

AKB’nin geçen 40 yıl boyunca Asya Pasifik bölgesine 113 milyar dolarlık toplam yatırımda bulunduğunu hatırlatan Kuroda, Asya’nın toplam yıllık altyapı finansman ihtiyacının 250 milyar dolardan fazla olduğunu, ortaya çıkan finansman açığını da altyapı projelerine özel sektörün daha çok dahil edilmesiyle çözmeyi hedeflediklerini ifade etti. Kuroda, AKB olarak Asya’daki sorunların çözülmesinde daha hızlı hareket kabiliyeti amaçladıklarını dile getirerek, bu çerçevede şeffaf, hesap verebilir ve profesyonel bir kurumsal anlayışı benimsediklerini anlattı.

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,sid~4@nvid~572772,00.asp>

AKB, yoksulluğu körüklüyor

Birgün, 04.05.2005

Asya Kalkınma Bankası'nın İstanbul'da gerçekleştireceği toplantıya karşı bir dizi etkinlik düzenleyen sivil toplum örgütleri, "AKB, Asya'daki yoksulluğu derinleştiriyor" açıklaması yaptılar

HELİN ŞAHİN İSTANBUL

Asya Kalkınma Bankası'ın (AKB) 38. Yıllık Guvernörler Toplantısı'na karşı, Alternatif Küreselleşme Hareketi üyesi aktivistler dün Mimarlar ve Mühendisler Odası'nda (MMO) buluştu. İstanbul'da gerçekleştirilen AKB karşıtı etkinliklere Asya ülkelerinden birçok sivil toplum kuruluşu temsilcisi katıldı. Düzenlenen etkinlikler kapsamında AKB'nin yol açtığı çevre felaketleri, yoksulluk, yeni liberal politikalar, savaş ve özelleştirmeler teşhir edilecek. MMO'da düzenlenen basın toplantısına katılan Hindistan, Nepal, Filipinler, Tayland, Pakistan, Azerbaycan'dan gelen sivil toplum kuruluşu temsilcileri, AKB'nin yeni sömürgeci olduğunu öne sürdü.

Tayland Küresel Güney Odağı temsilcisi Shalmali Guttal, AKB, IMF ve Dünya Bankası gibi kurumların politik olarak tarafsız olmadığını kaydetti. Guttal, AKB'nin yapısal uyum politikaları adını verdiği girişimlerinin yıkıcı sonuçlar doğurduğunu belirterek, "Yapısal uyum politikaları ABD'nin mali yapılarını korumak amacıyla oluşturulmuştur. Yıkıcı olan sosyal bedeli ise bizim halklarımız çekiyor. AKB'nin en tehlikeli noktası çatışma sonucu yeniden inşa faaliyetlerine girişmesidir. Tıpkı Irak, Afganistan'a yaptıkları gibi. Kamu yararına hiçbir faaliyet göstermeyen bu kurum, yaptıklarının adını ise rehabilitasyon ve yeniden inşa adını veriyor" dedi. Pakistan Halk Mahkemesi temsilcisi Mushtaq Gaadi, Asya Kalkınma Bankası'nın, IMF'nin ve Dünya Bankası'nın iddia ettiği olayların tersini yaptığını ifade ederek, "Yoksullukla mücadeleyi iddia ediyor ama bunun tam tersini yapıyor. Pakistan'da gerçekleştirmek istediği projelerle 20 bin insanı yerinden edecek. diye konuştu. AKB'nin Asya'nın kalkınması için kurulmadığını ileri süren Endonezya Dünyanın Dostları temsilcisi Longgena Ginting ise, "AKB yoksulluğu hafifletmek amacıyla kurulmuştur. Yıkıcı olmayan projelerle bunu sağlamalıdır. Yoksulların yanında olması gereken bu kurum, yoksullara karşı bir kurum haline gelmiştir" şeklinde konuştu.

YEREL YÖNETİMLER BASKI ALTINDA

Azerbaycan Sivil İnisiyatifler Merkezi temsilcisi Mayis Gulaliyev, AKB'nin siyasetinin IMF ve Dünya Bankası'nın politikasından farklı olmadığını belirterek, "Yıllardır AKB'nin ve IMF'nin ülkemiz üzerindeki politikalarını takip ediyoruz. AKB, ABD ve AB'nin sömürge siyasetini Asya'da hayata geçirmeye çalışıyor. Azerbaycan hükümeti büyük bir borç içindedir ve yeni borç kaynakları aramaktadır. Yerel hükümetler baskı altında tutuluyor. Dağlık Karabağ ve Kafkasya'nın diğer bölgelerindeki çatışmalar da yerel yönetimleri baskı altında tutuyor" AKB Türkiye Çalışma Grubu üyesi Ozan Zeybek ise, "Hepimizden toplanan vergilerin bu banka tarafından yeniden yapılandırma projeleri adı altında özel inşaat şirketlerine verilmesini istemiyoruz. Bu şirketlerin ticari girişimlerden, yani bize sorulmadan bizden toplanan paralarla kar elde etmesinden yana değil" diye konuştu.

Babacan: Toplantının önemi büyük

Devlet Bakanı Ali Babacan, Asya Kalkınma Bankası'nın İstanbul'daki toplantısına, İstanbul'un dünya finans camiasına tanıtılması ve bir finans merkezi olması açısından büyük önem verdiklerini söyledi. Babacan, Asya Kalkınma Bankası 38. Yıllık Guvernörler Kurulu Toplantısı kapsamında gerçekleştirilen "Türkiye Günü" Semineri'nin açılışının ardından gazetecilerin sorularını yanıtladı. Toplantıya dünya genelinden, finans dünyasından 3 bin kişinin katılacağını belirten Babacan, bu kadar büyük bir organizasyonun Türkiye'de yapılmasının kendileri için sevinç kaynağı olduğunu dile getirdi. Asya Kalkınma Bankası (AKB) Başkanı Haruhiko Kuroda ise, Türkiye'nin çok kısa sürede dünyanın en hızlı büyüyen ekonomilerinden biri haline geldiğini söyledi. Kuroda, Türkiye'nin Asya Pasifik bölgesinde çok önemli bir rol üstlendiğini, bölgesel anlamda çok önemli rol üstleneceğini ve itici güç olduğunu bildiklerini ifade ederek, bölgedeki bütünleşmenin, işbirliğinin Asya için önemli olduğunu kaydetti.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=59&devami=7408#haber_basi

Sokak çocukları Doğu kökenli

Birgün, 04.05.2005

Devlet Bakanı Güldal Akşit, "Komün Hattı" biçiminde sokakta yaşayan çocukların yüzde 21.5'inin Doğu Anadolu, yüzde 15.6'sının da Güneydoğu Anadolu'dan göç ettiğini söyledi.

Devlet Bakanı Güldal Akşit, CHP Tekirdağ Milletvekili Enis tütüncü'nün soru önergesine verdiği yanıtta, sokakta çalışan veya yaşayan çocukların illere göre dağılımı, aile yapısı ve eğitim durumları ile ilgili bilgi de verdi. Akşit, bugüne kadar ulaşılan sokakta yaşayan çocuk sayısını 6 bin 853 olarak açıkladı. Akşit, bu çocuklar üzerinde yaptıkları araştırmada, yüzde 21.5'nin Doğu Anadolu, yüzde 15.6'sının Güneydoğu Anadolu, yüzde 11.7'sinin ise İç Anadolu'dan göç ettiğini anlaşıldığını bildirdi.

YURTDIŞINDAN GELEN DE VAR

Söz konusu çocukların yüzde 8'inin Marmara, yüzde 7.6'sının Karadeniz, yüzde 5.4'ünün Akdeniz ve yüzde 4.4'ünün Ege bölgelerinden olduğunu dile getirirken, binde 2 oranındaki çocuğun ise yurt dışından geldiğini bildiren Akşit, çocukların yüzde 25.3'ünün ise nereden geldiği konusunda bilgi bulunmadığını söyledi.

AİLE İÇİ ŞİDDET SOKAĞA İTİYOR

Çocukların sokağa çıkma nedenlerinin başında ise aile içi şiddetin geldiğini vurgulayan Akşit, şu bilgileri verdi: Aile içi şiddet: yüzde 18.4, aile içi anlaşamama: yüzde 8.8, aile parçalanması: yüzde 13.2, zorla çalıştırılma: yüzde 2.9, arkadaş etkisi: 3.3, yurt-yuva uyumsuzluğu: yüzde 1.9, kendisi: yüzde 5, diğer: yüzde 26.5, bilgi yok: yüzde 19.6." Bakan Akşit, yapılan araştırmada sokakta yaşayan ve çalışan çocukların yüzde 51.9'unun madde kullandığını kaydetti.

'Türkiye'nin en büyük problemi'

Diyarbakır Barosu Çocuk Hakları Danışma ve Uygulama Merkezi (ÇHDUM) Başkanı Cengiz Analay, sokakta yaşayan ve sokakta çalışan çocuklar sorununa yönelik etkili projeler üretilmediğini belirterek, "Bu sorun, hem Diyarbakır'ın, hem de bütün Türkiye'nin en büyük problemi haline gelmiştir" dedi. ÇHDUM Başkanı Analay, Diyarbakır Barosu'nda düzenlediği basın toplantısında, çok sayıda çocuğun, bazı organize suç örgütlerinin eline düşerek birer suç makinesi haline getirildiklerini belirtti. Analay, ekonomik sıkıntı, sevgisizlik, ilgisizlik ve maruz kaldıkları şiddet nedeniyle sokakta yaşamaya başlayan çocukların, arkadaşları veya başkaları tarafından uygulanan şiddet, uyuşturucu madde bağımlılığı, cinsel istismar, suç örgütlerine katılma, fuhşa sürüklenme gibi şartlarla karşılaştıklarını ifade etti. Resmi kurumların kesin olmayan rakamlarına göre, Diyarbakır'da 20 bin civarında sokakta çalışan, 600 civarında da sokakta yaşayan çocuk olduğunu bildiren Analay, sivil toplum örgütlerinin verilerine göre de sokakta çalışan çocuk sayısının, 25 binin üzerinde olduğunu vurguladı.

Öz babaların istismarı

Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Konferans Salonu'nda, düzenlenen "Çocuk İstismarı ve İhmali" konulu panelde konuşan Marmara Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Oğuz Polat, Türkiye'de çocukları sokağa iten nedenlerin altında çocuk istismarının yattığını belirterek, toplumda çocuk haklarıyla ilgili bir bilincin hala oluşmadığını söyledi. Polat, artık fiziksel istismarın yanında ekonomik istismarın da çocukları etkilediğini anlattı. Polat, yapılan bir araştırmaya göre, İstanbul'da ortaöğretimde dayak görülme sıklığının yüzde 87 olduğunu, dayak nedeniyle kadın sığınma evine gitmek zorunda kalan annelerin yüzde 91'inin de çocuğunu dövdüğünü ifade etti. Cinsel istismara genel olarak 8-11 yaş grubu arasındaki çocukların maruz kaldığını belirten Polat, mahkemelere yansıyan ensest olgularında, çocuğa istismarın yüzde 57'sinin öz baba tarafından, yüzde 4'ünün öz ağabey, yüzde 3'ünün yakın akraba, yüzde 26'sının ikinci akraba tarafından yapıldığını ortaya çıktığını kaydetti.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=56&devami=7402#haber_basi

Polis Bebeklerin Parmak İzini Almak İstiyor

Malezya'da polis yetkililerinin doğacak her bebeğin parmak izlerinin alınarak bir veri tabanı oluşturulması isteği, hak örgütlerinden tepki topladı. Örgütler polisin her çocuğu potansiyel suçlu olarak kavradığını söylerken İçişleri Bakanlığı sessiz kaldı.

BİA Haber Merkezi
04/05/2005

BİA (Kuala Lumpur) - Sivil toplum örgütleri Malezya'da her yeni doğan bebeğin parmak izlerinin kayda alınmasını planlarını protesto etti.

Polis yetkilileri bebeklerin parmak izlerinden oluşan bir veri bankası oluşturarak ileride oluşacak suçları

daha kolay çözmeyi hedefliyor.

Polis, bebeklerin aynı zamanda ayak parmak izlerinin ve avuç içlerinin de taranmasını ve kayıt altına alınmasını istiyor.

Hak örgütleri bu planın "hastalıklı" olduğunu ve polisin bütün çocukları potansiyel suçlu olarak gördüğünü açıkladı.

Malezya Halkının Sesi (**Suaram**) adlı örgüt böyle bir uygulamanın korku ve tehdit ortamı yaratacağını söyledi.

Malezya insan hakları birliği **Hakam** da polisin isteğinin "gülünç" olduğunu belirterek George Orwell'in 1984 adlı romanındaki "Büyük Birader"i canlandırılmaya çalışıldığını söyledi.

İç İşleri Bakanlığı ise konu hakkında henüz bir açıklama yapmadı. (EÜ)

* Bu haber BBC'den Türkçeleştirildi.

TJK SHÇEK'e Pay Ödeyecek

Çocuk Esirgeme Kurumu'na yıllık gelirinden yüzde 1 pay vermek istemeyen Türkiye Jokey Kulübü, hukuk savaşını kaybetti. Kulüp, geçmiş kesintilerle birlikte 10 trilyon lira ödeyecek.

Radikal

04/05/2005 [Nazif İFLAZOĞLU](#)

BİA (Ankara) - Türkiye Jokey Kulübü (TJK) ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) arasındaki 'kesinti kavgası'nda SHÇEK haklı çıktı. Yüzde 1 oranındaki kesintiyi ödememek için mahkemeye başvuran TJK, Danıştay'ın kesin kararıyla davayı kaybetti. TJK, SHÇEK'e geçmiş kesintiler için, faizleriyle birlikte yaklaşık 10 trilyon lira ödeyecek.

CHP'nin, dava sürerken kesintinin ödenmemesi sürecinde sorumlu oldukları gerekçesiyle Devlet Bakanı Güldal Akşit ile Tarım ve Köyişleri Bakanı Sami Güçlü hakkında Meclis Soruşturması açılmasını istediği kavgayla ilgili yargı süreci sonuçlandı. Kavga, SHÇEK'in gelirlerden yüzde 1'lik pay talebine, 28 Ocak 2001'de, ilgili bakanlık sıfatıyla Tarım ve Orman Bakanlığı'nın, "TJK, yasayla kurulmuş şans oyunları organize eden kuruluş değil" şeklinde itiraz etmesiyle başlamıştı. Bunun üzerine konu yargıya taşınmış, Ankara 6'ncı İdare Mahkemesi, 23 Ekim 2002'de SHÇEK'i haklı bulmuştu. TJK, kararı üst mahkeme olan Danıştay'a taşımıştı.

Son olarak, Danıştay 10'uncu Dairesi, TJK ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın itirazlarını kabul etmedi ve 30 Mart 2005'te verdiği kararla SHÇEK'in yüzde 1'lik gelir payı talebini haklı buldu. Buna göre, TJK yıllık toplam gelirlerinin yüzde 1'ini SHÇEK'e ödemekle zorunlu olacak. SHÇEK, Danıştay'ın bu kararıyla, 23 Ekim 2002'den itibaren ödenmeyen kesintiler nedeniyle de TJK'dan faizleriyle birlikte yaklaşık 10 trilyon lira almaya hak kazandı. Bu ödemeye ilgili yasal prosedürün de başlatıldığı belirtildi.

CHP'lilerin, bakanlar Akşit ve Güçlü hakkında Meclis Başkanlığı'na verdiği soruşturma talebi önergesine göre SHÇEK-TJK kavgasında şu gelişmeler yaşanmıştı:

Dava sürerken para yok

Mahkeme süreci SHÇEK lehine gelişirken 'Aksu-Savaş-Çalışkan Avukatlık Ortaklığı' adlı özel bir avukatlık bürosu adına avukat Mahmut Savaş, Devlet Bakanı Güldal Akşit'e 4 Ağustos 2003 tarihinde bir yazıyla başvurdu. Yazıda, mahkeme kararının uygulanmasında ısrar eden SHÇEK'in, bu kararın uygulanmasını engelleyen Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkilileri hakkında yasal takibat başlatma girişiminden vazgeçirilmesi için yardım istendi. Akşit de, yazıyı, üzerine 'İlgilinin talebi doğrultusunda gereğini' notu düşerek, SHÇEK Genel Müdürlüğü'ne havale etti. Akşit, bu yazıyı imzalayarak, 'mahkeme sonuçlanıncaya kadar paranın ödenmemesini de' taahhüt etmiş oldu. Böylece SHÇEK'in alması gereken pay ertelendi.

Aksu'nun oğlu da karıştı

Gelir kesilmesi istemini Bakan Güldal Akşit'e ileten avukatlık bürosunun ortağının İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun oğlu olduğu belirlendi. CHP konuyu Meclis'e taşıdı, ancak soruşturma açılması talebi AKP'lilerin oylarıyla reddedildi.

TJK nereye kaç para veriyor?

Türkiye Jokey Kulübü, 2004 yılında toplam 1 katrilyon 223 milyar lira gelir elde etti. Bu dönemde, Savunma Sanayii Destekleme Fonu'na 103.7 trilyon, Olimpiyat Fonu'na 10 trilyon, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'na 35 trilyon, Türk Tanıtma Fonu'na 32 trilyon, Belediye Eğlence Vergisi olarak 45.5 trilyon, Cumhurbaşkanlığı'na 252 milyar, Kızılay'a 252 milyar lira aktardı. Kurum 186.7 trilyon lira da KDV ödedi. 628.6 milyar lirayı yarışseverlere ikramiye olarak dağıtan ve bu miktarın bir bölümünü de veraset ve intikal vergisi olarak Maliye Bakanlığı'na ödeyen TJK, gelirlerinden yüzde 10'luk kısmına denk gelen, 122.3 milyar lirayı da şans oyunları vergisi olarak devlete aktardı.

Toplam 717 trilyon devlete

Bu rakamlara göre, TJK'nın devlete aktardığı para 717 trilyon lirayı buldu. TJK'nın 2004 yılı faaliyet zararı 54 trilyon lira oldu. 2005 yılında ise zararın 60 trilyon lira olması öngörülmüyor. Yasaya göre TJK, 2004 yılında Savunma Sanayii Destekleme Fonu'na yüzde 8.3, Olimpiyat Fonu'na yüzde 0.8, Kredi Yurtlar Kurumu'na yüzde 2.8, Türk Tanıtma Fonu'na yüzde 2.6, Belediye eğlence vergisi olarak yüzde 3.7 ödedi. TJK'nın, SHÇEK'e ödediği yüzde 1'lik pay dışında, diğer yasal kesintiler için itirazı bulunmadığı belirtildi.(Nİ/EÜ)

<http://www.bianet.org/2005/05/04/60478.htm>

TCK'de Çocuklar Aleyhine Düzenlemeye Tepki

ÇASYAG, yarın Meclis Adalet Komisyonu'nda görüşülecek TCK değişiklikleri ile kaldırılması gereken 31. maddedeki çocuklara ceza öngören düzenlemenin daha da ağırlaşacağını açıkladı. Girişim, herkesten Komisyon Başkanı'na faks çekerek tepki göstermesini istedi.

BİA Haber Merkezi
04/05/2005

BİA (Ankara) - Çocuk Adalet Sistemini Yeniden Yapılandırma Girişimi (ÇASYAG) sözcüsü avukat **Seda Akço** ve avukat **Hatice Kaynak**, yeni Türk Ceza Kanunu'ndaki (TCK) 31. maddenin yarın Meclis Adalet komisyonunda görüşmeye alınacağını ve bu maddedeki cezaların daha da arttırılacağını

açıkladı.

ÇASYAG, yarın (perşembe) öğlene kadar Adalet Komisyonu Başkanı **Köksal Toptan** 'a aşağıdaki metnin faks veya telgraf ile ulaştırılması çağrısında bulundu.

Metnin gönderileceği faks numarası şöyle: **0 312 420 53 22**

"Sayın Köksal Toptan,
Adalet Komisyonu Başkanı,

Çocuklar tehlikeli değil tehlikedeler!
Cezaları arttırarak bu sorunu çözemeyiz!
İlgili TCK 31. Madde çocuğa özgü adalet ilkesi doğrultusunda değiştirilmelidir!"

31. madde ve eleştiriler

ÇASYAG'ı oluşturan uzmanlar şöyle diyor:

"Halen yürürlükte olan yasa hakime, çocuk ceza sorumluluğuna sahip olsa dahi ceza yerine tedbire hükmetme olanağı verirken, yeni TCK bu olanağı ortadan kaldırmaktadır. TCK 31. maddesi ceza ve ceza yerine uygulanacak güvenlik tedbirlerini tek çare olarak sunmaktadır".(EÜ)

* 1 Haziran'da yürürlüğe girecek kanunda çocuklarla ilgili düzenlemeler ve eleştiriler için [buraya tıklayınız](#).

<http://www.bianet.org/2005/05/04/60482.htm>

Yoksulların Parasıyla Yoksulları Ezen Banka

Asya Kalkınma Bankası'na karşı etkinlikler İstanbul'da başladı. Aktivistler bankanın özelliklerini sıralıyor: İnsan haklarını hiçe sayıyor. Milyonları yoksullaştırıyor. Diktatörlükleri ve savaşı destekliyor. Yoksulların parasını özel şirketlere aktarıyor.

BİA Haber Merkezi
03/05/2005 [Kemal ÖZMEN](#)

BİA (İstanbul) - Asya Kalkınma Bankası'nın yıllık toplantısı, bu yıl İstanbul'da düzenleniyor. Alternatif küreselleşme hareketinden aktivistler de, Asya Kalkınma Bankası'nın 38. Yıllık Toplantısı'na paralel, karşı etkinlikler düzenledi.

Aktivistler düzenledikleri karşı etkinliklerle, "**Asya Kalkınma Bankası'nın (AKB) yol açtığı çevre felaketlerini, milyonlarca insanı yoksullaştıran yeni liberal politikaları ülkelere nasıl dayattığını, savaş ve özelleştirmeye verdiği desteği**" tartışmayı ve teşhir etmeyi amaçlıyor.

AKB Karşı Etkinlik Çalışma Grubu, bugün Makine Mühendisleri Odası'nda basın toplantısı düzenleyerek dört gün sürecek etkinlikler hakkında bilgi verdi.

Finans kurumlarının Asya'daki etkinliklerinin sonuçları üzerine araştırmalar yürüten Focus on the Global South örgütünden **Shalmali Guttal**, Türkiye'ye geliş amaçlarının "Asya'da ve Türkiye'de yaşanan ortak deneyimi vurgulamak, benzer politikaların dünyanın çeşitli yörelerinde milyonlarca insanı nasıl sefaletle sürüklediğinin altını çizmek, bu konuda farklı ülkelerde çalışan örgütlerin

dayanışmasını desteklemek" olduğunu söyledi.

AKB Karşı Etkinlik Çalışma Grubu'ndan **Levent Şensever** de uluslararası finans kurumlarının, sömürgeci ekonomik politikalar vasıtasıyla "yeni sömürgeciliği" empoze eden Kuzeyli hükümetlerden, çokuluslu şirketlerden ve askeri güçlerden oluşan bir imparatorluğun aracına dönüştüklerini belirterek, "**AKB'nin 'esas müşterileri' olan yoksullara hesap vermesini**" istedi.

STK Forumu Uluslararası Düzenleyicisi **Gopal Sivvakoti 'Chintan'**, "AKB, **insan haklarına hiç özen göstermiyor**; mesela halihazırda Nepal ve Orta Asya'daki diktatörlükleri destekliyor. Bunun bir an önce durdurulması

gerekir" dedi.

AKB Türkiye Çalışma Grubu'ndan **Ozan Zeybek'se**, "Hepimizden toplanan vergilerin, yeniden yapılandırma projeleri adı altında bu banka tarafından özel inşaat şirketlerine verilmesini; bu şirketlerin bu ticari girişimlerden, bize sorulmadan bizden toplanan paralarla kâr etmesini istemiyoruz" diye konuştu.

Etkinliklere, Hindistan, Irak ve Pakistan gibi ülkelerden aktivistlerin yanı sıra, Greenpeace, Oxfam, Focus on the Global South gibi örgütlerin temsilcileri, Türkiye'den de, KESK, Irak Dünya Mahkemesi, Küresel-Bak, SODEV gibi örgütlerden çok sayıda aktivist destek veriyor.

Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Taksim Hill Otel ve Karakedi Kültür Merkezi'nde gerçekleşecek etkinlikler, AKB toplantısının sona erdiği gün, 6 Mayıs'ta, Taksim Gezi Parkı'nda yapılacak basın açıklamasıyla sona erecek. (KÖ/TK)

[AKB Karşı Etkinlikler Ayrıntılı Programını görüntülemek için tıklayınız.](#) (MS Word belgesi, 33K)

Gazeteciler Çocuk İşçileri Işıkla Anlattı

Gazeteciler Güreş ve Tarlan'ın atölyelerde, sanayide çalıştırılan çocukları yansıtan fotoğraflardan oluşan "Gaziantep'in Çocuk İşçileri" sergisi yarın açılacak. Güreş: "Göçle gelen ekonomik zorluklar çocukları çalışmaya itiyor".

BİA Haber Merkezi

28/04/2005 [Erhan ÜSTÜNDAĞ](#) ► erhan@bianet.org

BİA (Gaziantep) - Gazeteciler Murat Güreş ve Kemal Vural Tarlan'ın çeşitli sektörlerde çalıştırılan çocuklar üzerine yaptıkları 90 günlük çalışmadan seçilen karelerden oluşan "**Gaziantep'in Çocuk İşçileri**" başlıklı fotoğraf sergisi yarın (Cuma) saat 14.00'da Büyükşehir Belediyesi Devlet Tiyatrosu Fuayesi'nde açılacak.

Gaziantep'in özellikle 80'lerin sonlarından itibaren yoğun göç aldığını söyleyen Güreş, ekonomik ve sosyal yoksunlukların birçok çocuğu çalışmak zorunda bıraktığını belirtti.

"Sokakta çalışan çocuklar için çeşitli projeler yapılıyor, sorun gündeme getiriliyor. Biz de onların dışında kalan, atölyelerde, işliklerde çalıştırılan çocuklara yönelttik kameramızı".

Sergi 3 Mayıs'a kadar açık

Güreş ve Tarlan, 90 gün boyunca plastik, ayakkabıcılık, triko atölyelerinde ve sanayi sitesinde

çalıştırılan çocukları izledi.

Çektikleri 400'e yakın kare içinden sergi için 70'ini seçtiklerini belirten Güreş, Şahinbey Belediyesi'nin katkılarıyla serginin biraraya getirildiğini söyledi.

Güreş, "Fotoğraflarımız sanatsal açıdan tartışılabilir ama biz haberci olarak konuya baktık. Amacımız sokakta çalışanların dışında kalan ve çalıştırılan çocuklara dikkat çekmek" dedi.

Sergi 3 Mayıs'a kadar açık kalacak. Çeşitli kurumlarla görüştiklerini söyleyen Güreş, serginin önümüzdeki günlerde İstanbul, Ankara ve İzmir'e de taşınabileceğini ekledi.(EÜ)

<http://www.bianet.org/2005/04/28/60099.htm>

Yoksul çocuklar kısa yoldan zengin olmak istemiyor

Birgün, 28.04.2005

Varoşlarında yaşayan ilköğretim öğrencileriyle yapılan bir araştırma, bu çocukların "kısa ve kolay yoldan değil, çok çalışarak, eğitim görerek ve meslek sahibi olarak zengin olmayı hayal ettiklerini" ortaya koydu. İstanbul Üniversitesi (İÜ) İletişim Fakültesi'nden araştırma görevlileri Candan Çelik, Korhan Mavnacıoğlu ve Ebru Ulusoy, Avcılar Firuzköy ve Sultanbeyli'de 2 ilköğretim okulunda, "Varoş çocuklarının kullanamadıkları pahalı markalara ve kullanıcılarına karşı geliştirdiği tutumlar" konulu araştırma yaptı. Araştırma hakkında bilgi veren Candan Çelik, çalışma kapsamında 2 okuldan 14 yaşındaki 30 çocukla derinlemesine görüşme yaptıklarını ve her birine yaklaşık 40-50 soru yönelttiklerini söyledi.

Literatürde marka bilincinin artık yerleştiği yaş olarak kabul edildiği için 14 yaşı tercih ettiklerini anlatan Çelik, katılımcı çocukların çoğunun anne-babasının ilköğretim mezunu olduğunu ve babanın düzenli bir işi bulunmadığını kaydetti. Çocuklara "zenginlik kavramı ne ifade ediyor, kısa yoldan para kazanma konusunda ne düşünüyorlar, marka bilinci hangi düzeyde, pahalı markalara karşı geliştirdikleri duygu ve tutumlar neler" türünden sorular sorduklarını dile getiren Çelik, 2-3 günde ancak 500 bin-1 milyon lira harçlık alan öğrencilerin bu nedenle alışveriş bilinçlerinin de çok az olduğunu ifade etti.

CEP TELEFONU MERAKI

Araştırmaya göre, çocukların marka bilincinin daha çok cep telefonu ve spor markalar üzerinde yoğunlaştığını belirten Candan Çelik, pahalı markalara sahip olamadıkları için hayal kırıklığı ve üzüntü yaşadıklarını, ancak gelecekte hep satın alma bilinci içinde bulunduklarını söyledi. Çelik, çocukların bu tür markaları kullanamadıkları için üzüldüklerini, ama bunun bu tür markaları kullananlara karşı olumsuz tavır takınma psikolojisine kadar ilerlemediğini bildirdi. Çocukların genel anlamda "pahalı markaları kullananların mutlu olduklarını" düşündüklerini anlatan Çelik, şunları kaydetti: "Başarıyla zenginliği bağdaştırmıyorlar. Onlara göre başarı çalışmayla doğru orantılı. Aşırı zenginliğin mutsuzluk ve huzursuzluk getireceğini düşünüyorlar. Bu yaklaşımın nedeni, kendi durumlarını olumlamak adına. 'Paramız yok, ama mutluyuz. Ailemiz içinde huzurluyuz' gibi cevaplar verdiler. Kısa yoldan değil, çok çalışarak, eğitim görerek ve meslek sahibi olarak zengin olunacağını düşünüyorlar. Zengin olunca da, kendilerinden çok ailelerinin ihtiyaçlarını karşılamak istiyorlar. Hiçbiri 'zengin olursam ben kendimi kurtarıyorum, bu çevreyi, ailemi unutturum' demiyor. Hep ailesine, arkadaşlarına geri döndürüyor." Aynı araştırmaya göre, bazı çocuklar "babasını yoksulluktan kurtarmak", bazıları "büyük televizyon ve çamaşır makinesi satın almak", bazıları da "iyi eğitim olanaklarına sahip olmak" için zengin olmak istediklerini söyledi. Çocukların aşırı zengin olmayı istememe nedenleri arasında ise "aşırı zengin olursan herkesin gözü üzerinde olur", "başkaları fakirken haksızlık olur", "zengin fakirin halinden anlamaz" ve "her şey para ile olmuyor" gibi yanıtlar yer aldı.

Pahalı marka kullanıcıları karşısında kimi "fakirliğini hissedeceğini" belirtirken, kimi de "pahalı markaları giyenler bizden farklılar ve bizi küçümseyebilirler" şeklinde düşüncesini dile getirdi. Ayrıca çocuklardan bazıları, "reklamlarda pahalı markalarla karşılaştığında kendini üzgün ve kötü hissettiğini", "rahatsız olduğunu", "kanalı değiştirdiğini ya da kapattığını" veya "büyüyünce alacağım" diye hayaller kurduğunu bildirdi.

http://www.birgun.net/index.php?sayfa=72&devami=7298#haber_basi

Baro Çocuk Hakları Günleri Başlıyor

Ankara Barosu Çocuk Hakları Merkezi'nin düzenlediği 2. Çocuk Hakları Günleri yarın başlıyor. İki gün sürecek ve çocukların da katılacağı seminerlerle her alanda çocuk hakları konuşulacak. 1 Mayıs'ta da tutukevinde bulunan çocuklarla söyleşi yapılacak.

BİA Haber Merkezi
27/04/2005

BİA (Ankara) - [Ankara Barosu](#) Çocuk Hakları Merkezi'nin düzenlediği Çocuk Hakları Günleri'nin ikincisi "**Yargıda Çocuğun Hakları ve Yaşamda Çocuğun Korunması**" temasıyla yarın başlıyor.

Baro Kültür Merkezi'nde yapılacak ve iki gün sürecek seminerlere çocuklar da katılacak. 1 Mayıs'ta da **Ankara Çocuk İslahevi** ve **Elmadağ Çocuk Tutukevi'nde** söyleşi ve film gösterimi gerçekleştirilecek.

28 Mayıs programı Atatürk Çocuk Yuvası Gösteri Grubu'nun sunacağı etkinlikle başlayacak.

Dr. **Özlem Cankurtaran Öntaş** "Suça Yönelme ve Çocuk-Polis İlişkisi" üzerine bir sunum yapacak ve tartışma yürütecek. Yargıtay üyesi **Refik Dizdaroğlu** da "Çocuk Yargılanması" üzerine konuşacak.

Prof. **İbrahim Bahar**, Doç. **Figen Şahin** ve sosyal hizmet uzmanı **Nihat Tarımeri** de ilk günkü programın konuşmacıları arasında. **Mustafa Ateş** "Ailede, Sokakta, Okulda Engelli Olma" başlıklı bir sunum yapacak.

29 Mayıs programı da Sincan Çocuk yuvası Gösteri Grubu ile başlayacak. Prof. **Ali Naim İnan** "TCK, CİK ve CMK'da Çocuk Hakları" üzerine konuşacak. Doç. **Nedime Şanlı**'nın ardından Büyük Kolej öğrencileri de kürsüye çıkacak.(EÜ)

[sayfa başına dön](#)

../2005/04/27/60011.htm

"Çocuklar Gecekinduda Kısılıp Kalıyor"

Gülen Yüzler Grubu, Mamak Tuzluçayır İlköğretim Okulunda, gecekondu bölgesinde kısıtlı imkanlarla yaşayan çocukların kendilerini ifade edebilmelerine ve gelişimlerine destek olmak amacıyla "Sıra Sende" adlı bir proje başlattı.

BİA (Ankara) - Gülen Yüzler Grubu, Mamak Tuzluçayır İlköğretim Okulunda, yoksul ve yoksun çocukların sosyalleşmesine yardımcı olmak ve kendilerini ifade edebilmelerini sağlamak amacıyla **"Sıra Sende"** adlı bir proje başlattı.

Proje Koordinatörü **Kemal Altunboğa**, gecekonduda yaşayan nüfusun yetersiz eğitim, yetersiz gelir, işsizlik, suçluluk, madde ve alkol bağımlılığı, aile içi şiddet ve aile parçalanmaları gibi sorunlarla boğuştuğunu söyledi.

Türkiye'de koruyucu-önleyici, sosyoekonomik programların geliştirilememiş olmasının sorunları daha da ağırlaştırdığını belirten Altunboğa, bu durumun en çok çocukları etkilediğini ekledi.

"Gecekondu bölgelerinde, özellikle çocuklar yaşamın her alanında şiddete, zor koşullarda yaşamaya ve madde bağımlılığı ile karşı karşıya kalıyor. Bu nedenle eğitim olanaklarından yararlanamıyorlar, sosyal yaşama katılamıyorlar".

Proje, Mamak bölgesinde yaygın eğitime devam eden 12-15 yaş arasındaki imkanları kısıtlı çocukların kişisel gelişimlerine katkı sunmayı ve haklarının bilincinde olan bireyler olarak yetişmelerine destek olmak amaçlıyor.

Proje kapsamında çocuklarla birlikte çocuk hakları ile ilgili uzmanların katılacağı panel ve söyleşiler, tiyatro gösterimi, film gösterimi, çocuklarla ilgili çalışmalar yürüten kurum ziyaretleri, atölye çalışması, çocuk şenliği etkinlikleri gerçekleştirilecek.

Dostlar Dayanışma Derneği

Dostlar Dayanışma Derneği Ankara şubesi, Avrupa Birliği Gençlik ve Eğitim Dairesi Başkanlığı Ulusal Ajans tarafından destekleniyor ve Gülen Yüzler Grubu tarafından yürütülüyor.

Dostlar Dayanışma Derneği, ekonomik, sosyal, kültürel gereksinimler içerisinde olan bireylere destek olmak amacıyla 1985 yılında İstanbul'da kuruldu.

1995 yılında Ankara'da şube açan dernek kanunla ihtilaf halindeki çocuk ve gençlerin toplumsal yaşama aktif, üretken bir şekilde katılmalarına destek olmak amacı ile özelde çocuk suçluluğu, genelde çocuk hakları konusunda çalışmalar yapıyor.(EÜ)

[sayfa başına dön](#)

../2005/04/27/60016.htm

Tarih: 25/04/2005

Güvence en çok çocuklara lazım

Helin ŞAHİN - İSTANBUL

Geçtiğimiz pazar günü açıklanan Dünya Bankası'nın hazırladığı "Küresel İzleme Raporu 2005: Konsensustan Momentuma" başlıklı çalışmaya göre, kalkınmakta olan ülkelerde her yıl yaklaşık 11 milyon çocuğun zengin ülkelerde önlenebilen nedenlerle hayatını kaybetmekte. Ülkemizde de özellikle 90'lı yıllardan itibaren yüzünü daha fazla göstermeye başlayan yoksulluk en çok da çocukları etkiliyor. Konuyla ilgili olarak çalışmalar yapmak ve çözüm üretmek amacıyla çeşitli üniversitelerden akademisyenler ve sosyal hizmet uzmanları Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu (SPF) bünyesinde 'Çocuk Yoksulluğu Çalışma Grubu' adı altında biraraya geldiler. Beyoğlu Çocuk ve Gençlik Merkezi'nde bir basın toplantısı düzenleyerek amaçlarını anlatan grup, Prof. Dr. Ayşe Buğra, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırmaları Merkezi'nden Aksu Bora, SPF'den Başak Ekim, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Şükrü Hatun, sosyal hizmet uzmanı Abdullah Karatay, Boğaziçi Üniversitesi Piskoloji Bölümü öğretim üyesi Dr. Serra Müderrisoğlu ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Yeşim Oruç'tan oluşuyor. 'Çocuk Yoksulluğu Çalışma Grubu', Türkiye'de çocuk yoksulluğunun boyutlarını ve beraberinde getirdiği sosyal dışlanma sorunlarını çocukların ve ailelerin gözünden anlamak, çocuk refahını gözeten sosyal politikaların geliştirilmesi ve uygulanması yönünde çalışmalar yapmak ve kamuoyu oluşturmak amacıyla kurulduğunu ifade ediyor.

BEŞ ÇOCUKTAN BİRİ YOKSUL

Basın toplantısında konuşan çalışma grubu üyesi Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Şükrü Hatun, Yoksulluk ve sosyal dışlanmanın en çok çocukların yaşamlarını tehdit ettiğini kaydederek, "Devlet İstatistik Enstitüsü'nün Nisan 2004 tarihinde kamuoyuna açıklanan Yoksulluk Araştırması'na göre Türkiye'de yoksulluk oranı yüzde 20. Bu orana göre çocukların da en az yüzde 20'si yoksul. 2003 yılı verilerine göre bebek ölüm hızı binde 29, beş yaş altı çocuk ölüm hızı ise binde 37'dir. Sokak çocukları, çocuk işçiliği, çocuk fuhuşu, kurum bakımı altındaki çocuklar, özürlü çocuklar yoksulluğun çocuk hayatı üzerindeki etkisini gözler önüne seriyor" diye konuştu.

EĞİTİM VE SAĞLIK GÜVENCESİ ŞART

Toplantıda çocuk odaklı sosyal içerikli politikaların geliştirilmesi gerektiğini vurgulayan Sosyal Hizmet Uzmanı Abdullah Karatay ise sosyal devletin sosyal içerme politikaları, ulaşılabilir evrensel sosyal hizmetleri, çocukların ve ailelerin sosyal güvence ve sosyal yardım haklarını, eğitim ve sağlık haklarını güvence altına alması gerektiğinin altını çizerek, "Yoksulluğun yoğun olarak yaşandığı bölgelere ücretsiz kreş ve anaokulları açılmalı. Eğitim sistemi içinde okullarda çocuklara bedava kitap, öğle yemeği ve okul süt projeleri uygulanmalıdır. Biz Türkiye'de çocuk yoksulluğunun boyutlarını ve beraberinde getirdiği sosyal dışlanma sorunlarını ve ailelerin

gözünden anlamak temelli politikalarla çalışmalar yapmak için projeler gerçekleştireceğiz" şeklinde konuştu.

Çalışma grubunun tespitleri:

Yoksulluk, bebek ve çocuk ölümlerini artırır. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'na (UNICEF) göre her yıl beş yaş altında 10 milyon çocuk yaşamını yitiriyor. Yoksulluk ile mücadeleyi hayırseverlik meselesi olarak gören Türkiye, çocuk yoksulluğunu da sokak çocuğu, işçi çocuk, öksüz ve yetim çocuk kategorileri içinde şefkate ve korunmaya muhtaç çocuklar sorunu olarak algılamaktadır. Çocuk yoksulluğu ile mücadele evrensel hak temelli bir sosyal devlet yaklaşımı gerektirmektedir. Sosyal devlet'in sosyal içerme politikaları, ulaşılabilir evrensel sosyal hizmetleri, çocukların ve ailelerinin sosyal güvence ve sosyal yardım haklarını güvence altına almalıdır

* Çocuk yoksulluğu çocukluğu çalmakla kalmamakta, yetişkin yaşlarda bireyi sosyal dışlanma sorunu ile karşı karşıya bırakıyor.

* Yoksulluğun çocuklar üzerindeki en belirgin etkisi beslenme yetersizliği ve açlıktır. Yoksulluk, sağlıklı fiziksel ortama ve yetersiz sağlık hizmetine neden olarak çocuk sağlığını doğrudan etkiler.

* Yoksulluğun iyi bilinen etkilerinden birisi zihinsel gelişmeyi olumsuz etkilemesinin yanı sıra çeşitli psikososyal sorunlara yol açmasıdır.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

EVRENSEL – 18.04.2005

Yoksul her yerde yoksul

Yücel Özdemir

Türkiye Araştırmalar Merkezi (TAM) Direktörü Faruk Şen, yıllardır Almanya'daki Türkiye kökenli işçi ve emekçilerle ilgili araştırmalar yapıyor. Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti Ekonomi Bakanlığı'nın desteğiyle 1985 yılında Bonn'da kurulan TAM, daha sonra Essen'e taşındı. Alman kamuoyu için bir referans olan Prof. Şen'in Almanya'da yaşayan Türkiye kökenli göçmenler üzerine yaptığı çok sayıda araştırma yayınlanmış durumda.

1961'de Türkiye ile Almanya arasında imzalanan İşgücü Anlaşması'ndan sonra, işsizlik ve yoksulluğun pençesinde kıvranan Anadolu insanı için Almanya bir umut kapısı oldu. Çocuklarına iyi bir gelecek sağlama umuduyla başlayan Almanya'ya göç süreci pek çok aşamadan geçerek bugüne geldi. İşsizlik ve yoksulluktan kurtuluşun adresi olarak Almanya'yı gören Türkiye kökenlileri, şimdi burada da işsizlik ve yoksulluk bekliyor...

- Sayın Şen, geçen hafta düzenlediğiniz basın toplantısında, Almanya'daki işsizlik ve yoksulluktan Türkiye kökenli göçmenlerin nasıl etkilendiği hakkında bilgi verdiniz. Bu işsizlik ve yoksulluğun boyutu nedir?

Rakamlara baktığımızda, Almanya'da Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak 1 milyon 950 bin kişi yaşıyor. Federal Hükümet'in en son açıkladığı "2. Zenginlik ve Yoksulluk Raporu"na dayanarak, Türkiye kökenliler arasında fakirliği inceledik. Buna göre Almanya'da yaşayan insanlar arasında fakirlik

genel olarak yüzde 14 iken, bu göçmenler arasında yüzde 24'e çıkıyor. Türkiye kökenliler arasında ise bu oran yüzde 30 civarında. Bunun en büyük nedeni işsizlik. Almanya'da işsizlik oranı genelde yüzde 12.6 iken, göçmenler arasında bu yüzde 26.2'ye, Türkiye kökenliler arasında ise yüzde 31'e kadar uzanıyor. Türkiye kökenli işsizlerin yüzde 40'ı uzun süreli işsiz.

Bu rakamlar, sadece Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan insanlarımızı kapsıyor. Alman vatandaşlığına geçenler bu rakamın dışında yer alıyor. Alman vatandaşı olan 750 bin Türkiye kökenli için bir şey söylememiz mümkün değil, çünkü elimizde bu konuda veriler yok. Ancak, Alman vatandaşlığına geçenlerin durumunun biraz daha iyi olduğu hesaba katıldığında, oran daha düşük olabilir.

- Yoksulluğun Türkiye kökenliler arasındaki dağılımı nasıl?

Sayılarla baktığımızda 216 bin Türk, son Hartz IV uygulamasına göre işsizlik parası alıyor. Bir aileyi dört kişiden hesaplarsak, demek ki 864 bin kişi şu anda işsizlik parası ile geçiniyor. Buna ilaveten, Almanya'da bir de 215 bin Türk emeklisi var. Bu emeklilerin aldığı ortalama emekli aylığı 526 Euro. Emekli ailelerini ikişer kişiden hesapladığımızda 430 bin kişi de bu şekilde yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Bu rakamları topladığımızda neredeyse 1 milyon 300 bin Türkiye kökenli yoksulluk sınırının altında yaşıyor denilebilir.

Bunun yüzde 30'unu Almanya'da fakirlik sınırı olarak kabul edilen, dört kişilik ailenin ev kirası haricinde, 1103 Euro'nun altında aylık geliri olan aileler oluşturuyor. Yüzde 35'i de fakirlik sınırının biraz üstünde, fakat çok da üstünde olmayan bir gelirle yaşamak durumda. Dolayısıyla oransal olarak Almanya'daki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının neredeyse yüzde 65'i ya fakirlik sınırının altında ya da çok az üstünde yaşıyor.

Olayı biraz daha genişletirsek, fakirlikten en çok etkilenenlerin başında 29 yaşının altındaki genç ve 55 yaşının üstündeki yaşlı Türkiyelilerin oluşturduğunu görüyoruz.

- Gençler arasında işsizlik neden bu kadar yüksek?

Almanya'da genel olarak gençler arasındaki işsizlik büyük bir sorun. Gelsenkirchen'de Türkiye kökenli gençler arasında işsizlik yüzde 54'e kadar ulaşmış bulunuyor.

Özellikle gençlerin işsizlik ve yoksulluktan bu denli yüksek derecede etkilenmesi bence Almanya için bir alarm işaretidir. 1964-70'li yıllarda çelik, kömür, otomotiv ve temizlik sektörlerinde çalışan insanlarımız, bu sektörlerin gerilemesiyle işlerini kaybettiler ve gelirleri her geçen gün azalmaktadır.

Bu da Türkiye kökenliler arasındaki fakirliği, Almanya'daki genel fakirlik oranının iki katından daha fazla bir düzeye çıkartıyor. Bu hiç iç açıcı bir gelişme değil.

- Kadınlar arasındaki işsizliğin ve yoksulluğun yüksek olduğu biliniyor. Sizin verilerinize göre son durum nedir?

Her şeyden önemlisi kadınların durumu çok daha kötü. Verilere göre Türkiye kökenli kadınların yüzde 54'ü işsiz. Bunların çoğu ev kadını. Kadınların istihdama nasıl kazandırılacağı tabi ki zor bir soru. Ancak, bu kadınların uyumu konusunda çok fazla çaba harcamak gerekiyor.

- İşsiz Türkiye kökenliler ile Almanlar arasında iş ararken ne gibi farklı zorluklar bulunuyor?

Bu da çok önemli bir konu. İşsiz olan Türkiyelilerin iş bulması çok daha zor. 'Dışlanmaya Karşı Yasa' uygulanmadığı için, işyerlerinin keyfi bir şekilde işe almaması söz konusu olabiliyor. Ayrımcılığa uğrayanlar kendi işini kurmaya yöneliyor. Ancak orada da başarılı olanların sayısı çok az.

- Yıllardır sözünü ettiğiniz bu konuda araştırmalar yapıyor, yer yer de teşvik projeleri hazırlıyorsunuz. İşsizlikten kurtulmak için kendi işyerlerini açanların durumu elinizdeki verilere göre nasıl?

Bunun tam bir çözüm olmadığını söyleyebilirim. Bunun en önemli nedeni, aile şirketlerinde çalışan dört kişinin, toplam net geliri 3-4 bin Euro oluyor. Bu insanlarımız iş piyasasında iş bulma şansına sahip olsalar, daha fazla bir gelire sahip olacaklardır. Bunlar da bir anlamda gizli işsizdirler.

Yeni kurulan bu türden işletmelerde özellikle ilk üç yılda iflaslar çok fazla. Bunun en büyük nedeni ise, tam olarak sektörün durumunu bilmeden işe atılmak...

- Türkiye kökenliler arasındaki işsizlik ve yoksullaşmada hangi yıllarda nitel olarak bir artış oldu?

1970'li yıllarda Almanya'daki Türkiye kökenliler arasında işsizlik yüzde 3-4 iken, bunun yüzde 31'e çıkması artışı özetliyor. Türkiye kökenliler arasında en fazla işsizlik ve yoksulluk 2000-2004 yılları arasında gerçekleşti.

Bunun temel nedenleri ise şöyle: Birincisi artık bizim çalıştığımız branşlarda çalışma ve iş bulma şansı azalıyor, ikincisi çok fazla mobil değiliz, iş için başka bir kente gitmek istemiyoruz. Üçüncü neden hükümetin izlediği sosyal politikalar ve dördüncüsü de Türkiyelilere karşı işyerlerindeki ayrımcı politikalar. Bunlarla birlikte eğitim durumu da önemli bir rol oynuyor. Bütün bunları bir araya getirdiğinizde mevcut durum ortaya çıkıyor.

Yunus'un sözleri gibi sarılabilsedik

Yıllar önce, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin hazırladığı, Eskişehir Vilayet Alanı'ndaki parkın kıyısında duran küre ve onu sarıp sarmalayan sözler, Yunus'un diliyle insanlığın özlemini haykırıyor: "Sevelim- Sevillelim". Gün, kardeşlik türküleriyle doğardı, Yunus'un sözleriyle sarılabilsedik dünyaya.

BİRGÜN

Tarih: 09/04/2005

Engellilere Yeni Umut Projesi

Kadıköy Belediyesi'nin başlattığı "Yeni Umutlar" ve "Engelsiz İş Projesi", engellilerin umudu oldu. Proje kapsamında, 250'si engelli bin 50 vatandaş hasta bakıcılığından tezgahçılığa kadar çeşitli iş dallarında istihdam edilecek. Deneyim kazanan vatandaşlara özel sektörde çalışma imkanı da tanınacak.

Gül ORUÇOĞLU - İSTANBUL

Avrupa Birliği Fonu ile başlatılan proje geçtiğimiz gün Kadıköy Belediye Başkanı Selami Öztürk'ün katıldığı bir toplantıyla işsiz vatandaşlara tanıtıldı. Projelere Kadıköy Belediyesi, Türkiye Sakatlar Derneği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu ve Marmara Üniversitesi Kadın İşgücü ve İstihdamı Araştırma ve Uygulama Merkezi de destek veriyor. Avrupa Birliği fonlarından yararlanılacak projenin yüzde 11'i Kadıköy Belediyesi tarafından karşılanacak. Yeni Umutlar Projesi için 194 bin Euro, Engelsiz İş Projesi için ise 201 bin Euro bağış alındı. Projenin 1 yıl içinde tamamlanması bekleniyor.

"İşsiz vatandaşlar için yeni bir umut"

Projenin belediyeyle sınırlı kalmadığını ifade eden Kadıköy Belediye Başkanı Öztürk, "Projeye, sivil toplum kuruluşları, özel kurumlar ve kamu kurumlarıyla ortak hareket edeceğiz. Avrupa Birliği Fonlarıyla karşılanacak Yeni Umutlar ve Engelsiz İş Projelerinin de başarıyla uygulanacağına inanıyorum. Proje kapsamında 800'ü yaşları 18-30 arası eğitimsiz genç erkekler, 18-45 arası vasıfsız kadınlar ve Kadıköy sınırlarında oturan 250 engellinin işe yerleştirilmeleri amaçlanıyor. Proje uygulamaya konulduğunda bu kişiler önce tezgahtarlık, hasta bakıcılık, girişimcilik, evde hasta ve çocuk bakımı gibi konularda eğitilecek ve Kadıköy İş Kur Müdürlüğü'nün aracılığıyla özel sektörde çeşitli işlere yerleştirilerek istihdam edilecek" diye konuştu.

Yoksulluk sınırı 1.770 YTL

Hürriyet, 10.3.2005

Türkiye Kamu-Sen'e göre, geçen ay 1 kişinin yoksulluk sınırı 849.96 YTL'ye, 4 kişilik ailenin yoksulluk sınırı ise 1769.82 YTL'ye yükseldi.

Türkiye'de 4 kişilik ailenin ortalama gıda ve barınma harcamaları toplamı, Ocak 2005'te 650.06 YTL iken 2005 yılı Şubat ayında 649.82 YTL'ye geriledi.

4 kişilik bir ailenin, sağlık kuruluşlarının belirlediği gibi sağlıklı bir biçimde beslenebilmesi için gerekli harcamanın Şubat 2005 verilerine göre günlük 13.654 YTL olduğu belirlendi.

Araştırmada, şunlar kaydedildi: "Şubat 2005 itibariyle ortalama 718.28 YTL ücret alan bir memurun ailesi için yaptığı gıda harcaması, maaşının yüzde 57.03'ünü oluşturuyor. Konut gideri ise DİE verilerine göre Şubat 2005 ortalama maaşının yüzde 33.44'üne denk geliyor.

Buna göre bir memur, ortalama maaşının yüzde 90.47'sini yalnızca gıda ve barınma harcamalarına ayırmak zorunda kalıyor. Diğer ihtiyaçları için ise maaşının yüzde 9.53'ü ile yetiniyor. Ortalama ücretle geçinen bir memur ailesinin ulaşım, sağlık, eğitim, haberleşme, giyim gibi diğer zorunlu ihtiyaçlarını karşılaması için Ocak 2005 maaşından yalnızca 68.452 YTL kaldı."

(aa)

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid~547850,00.asp>

Valilik Sokaktaki Çocukları Koruyacak

Valilik sokakta yaşayan ya da çalışan çocuklarla ilgili projesini tanıttı. Vali Güler, göç ve çarpık kentleşmenin çocukları sokağa ittiğini söyledi. TBMM Sokak Çocukları Araştırma Komisyonu'ndan Ergenç de "suçlu çocuk yok, suça itilrn çocuk var" dedi.

İUHA

05/01/2005 [Serdar UYSAL](#)

BİA (İstanbul) - Sokakta yaşayan çocukların koruma altına alınması için hazırlanan "Sokakta Yaşayan veya Çalıştırılan Çocukların Korunması Projesi" hakkında, İstanbul Valiliğince bilgilendirme toplantısı yapıldı.

Valilik Merkez Binası'nda yapılan toplantıya Vali **Muammer Güler**, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Sokak Çocuklarını Araştırma Komisyonu Başkanı **Öner Ergenç**, Eskişehir Milletvekili **Cevdet Selvi**, Diyarbakır Milletvekili **Ali İhsan Merdanoğlu**, Adana Milletvekili **Recep Garip**, İzmir Milletvekili **Canan Aritman** ve Konya Milletvekili **Orhan Erdem** katıldı.

Muammer Güler, "sokak çocuklarının", ülkenin sosyal sorunlarından biri haline geldiğini belirterek, Türkiye'nin, sosyal devlet olmasının vazgeçilmez bir unsuru olarak yaşlısına, yoksuluna, özür-lüsüne, insan onuruna yaraşır bir şekilde yaşam olanakları yaratması gerektiğini söyledi.

Güler, sokak çocuklarında artış görülmesinin en önemli sebebinin, 1960'lı yıllardan itibaren kırsal kentlerden gerçekleşen göçlerin olduğunu vurguladı.

Göç ve çarpık kentleşmenin Türk toplumunun sosyal, kültürel ve ekonomik dengesini sarstığını söyleyen Güler, "Çarpık kentleşmenin aile yapısını bozmasıyla, çocukların bu sıkıntılı ortamlardan kaçıp sokaklara yerleşmesi ve çeşitli çıkar grupları tarafından çalıştırılmasıyla, bu kişiler toplum için büyük bir suç unsuru teşkil etmeye başladı" dedi.

TBMM Sokak Çocuklarını Araştırma Komisyonu Başkanı Ergenç ise, sokakta yaşayan çocuklarla ilgili **yeterli veri tabanının hazırlanamadığını** vurgulayarak sivil toplum örgütlerine yeterli maddi imkanın sağlanamamasının bu duruma sebep olduğunu kaydetti.

Ergenç, suçlu çocuk olmadığını, suça itilen çocuk olduğuna dikkat çekerek, "Sokak çocuklarının yetiştiği ortamlar bu çocukların suç unsuru halini almasını sağlıyor, bizim görevimiz sokak çocuklarını denetleyecek kamu kuruluşlarını kurmak ve bu evlatlarımızı topluma yeniden kazandırmak" diye konuştu. (SU/EÜ)

BİRGÜN

Tarih: 02/04/2005

Dünyada 100 Milyondan Fazla Evsiz Var

Dünyada evsizlerin sayısı 100 milyondan fazla. Bunların 20-40 milyonu kent merkezlerinde. BM raportörü Kothari'ye göre devletler yoksullara barınma desteği konusunda sürekli geri adım atıyor. Evsizlik ve ırk ayrımcılığı artıyor. Birleşmiş Milletler'in (BM) Yeterli Barınma konusundaki özel raportörü Miloon Kothari, dünyada bir milyarı aşkın kişinin yeterli barınma koşullarından yoksun olduğunu, 100 milyonu aşkın kişinin de evsiz olduğunu açıkladı. BM İnsan Hakları Komisyonu'nun hâlâ süren yıllık toplantılarına katılan Kothari, "gelişmiş ülkelerde, hükümetlerin yoksulların barınma koşullarını karşılamasına yardımcı olacak destek ve eylem politikalarından vazgeçtiğini, bunun da bir yandan evsizliği, bir yandan da ırk ayrımcılığını artırdığını" söyledi. Örneğin Amerika'da, "Afrika kökenli Amerikalılar gibi düşük gelir gruplarını etkileyen politikalar var. Bunlar yoksul bölgelerde yaşamaya zorlanıyorlar, bu da 'varoşlaşmayı' artırıyor."

YOKSULLARIN BARINMASI İÇİN YATIRIM YOK

Gelişmekte olan ülkelere gelince, barınma konusundaki en "akut" sorunlardan biri, kentlerdeki plansız, gelişigüzel büyüme. Bu gelişigüzellik, gecekondulaşmaya ve zorla evden çıkarmalara yol açıyor. Kothari'ye göre, Hindistan'da Kasım 2004'le Ocak 2005 arasında, 80 bin ev yıkıldı. Bundan 300 bin kişi etkilendi. Bunların çoğu bir yere yerleştirilmedi ve şu an sokakta yaşıyor. Bu durumun en rahatsız edici yanıysa, bu evden çıkarmaların kentlerde, 'zenginlerin oyun alanlarının' yükseldiği yerlerin yanı başında gerçekleşmesi. Kothari, "İçeri para geliyor, orta sınıf büyüyor, böylece yatırım alışveriş merkezlerine ve pahalı evlere yapılıyor. Ama yoksulların barınması için pek yatırım yapılmıyor." diyor. Kothari'nin tahminlerine göre, kent merkezlerindeki evsizlerin sayısı, bütün dünyada 20 ila 40 milyon arasında. BM istatistiklerine göre, "en az gelişmiş ülkelerde" (EAGÜ), nüfusun yüzde 78'i gecekondularda yaşıyor.

KIRSALDA DA EVSİZLER VAR

Fakat yetersiz barınma, gelişmekte olan ülkelerde, yalnızca kentlere özgür bir sorun değil. Dünyanın en yoksul insanların -toplamda 900 milyon kişi- yaklaşık yüzde 75'i kırsal bölgelerde, tarıma bağlı olarak yaşıyor. Kothari, "Gelişmekte olan ülkelerde hızlı toprak ve tarım reformlarının yapılmamasının, küçük çiftçi ve balıkçılara destek verilmemesinin, evsizlik ve topraksızlığı kırsal alanlarda da artırdığını" söylüyor.

Evde Sakat Bakmak

Sakatlar yeterince sağlanmasa da önemli olan "evde bakım ve fiziksel destek hakkı"nı kullanabilmek için eşgüdüm ve işbirliği içinde sağlık kuruluşlarının ve sağlık personelinin geçici veya sürekli desteği gereklidir.

BİA Haber Merkezi

02/04/2005 [Mustafa SÜTLAŞ](#) ► msutlas@isbank.net.tr

BİA (İstanbul) - Sakatlara yönelik günlük bakımın önemli bir bölümü bazı "tedavi"lerin uygulanmasından oluşur.

Fiziksel sakatlıklarda kas gevşeticiler, bazı ağrı ya da acıların giderilmesini sağlayan ilaçlar, beyin fonksiyonları da dahili bazı yaşamsal fiziksel gereksinimlerin kolaylaştırılmasını sağlayan tedaviler sakatın bu durumunun da bir "**sağlık sorunu**" olmasına yol açar. O sakat ama aynı zamanda bir anlamda hastadır.

"Tedavi" kavramı bu tür gerçek tedavilerin uygulanması yanında, en azından mevcut durumu muhafaza etmek, daha kötüye gidişi önlemek için çeşitli işlemler ve bir anlamda tedavi de sayılabilecek "**egzersiz ve hareketleri**" de kapsar.

Özellikle sakat çocuklarda ve sakatlığı yeni oluşmuş olanlarda bu tür bakım önemli bir "**sağlık hizmeti**" sayılmalıdır.

Evde bakıma kurumsal destek

Bu hizmetin sürekli olarak hastanede ya da bir sağlık kuruluşunda verilmesi olası ve olanaklı değildir. Böyle bir durumda tüm sorumluluğun anne-baba ya da bakıcıda olması yeterli olmaz.

Dolayısıyla belirli bir eşgüdüm ve işbirliği içinde evde bakım konusunda sağlık kuruluşlarının ve buralarda çalışan sağlık personelinin geçici veya sürekli desteği gereklidir.

Bu da sakatlara yeterince sağlanmayan ama önemli haklarından birisini oluşturur. Buna **"evde bakım ve fiziksel destek hakkı"** diyebiliriz.

Eğer sakatın ailesinin bu amaçla ayırabileceği bir kaynak ya da sağlık güvencesi söz konusu değilse, sakatlığın artması ya da kalıcı hale gelmesi bu tür bir hizmetin verilmemesinden bile kaynaklanabilir.

Sakatlara bu hakkın da öngörülerek gerekli destek hizmetinin sağlanması bir "hak" olarak kabul edilmeli, diğer benzer gereksinimleri gibi kamuca sağlanmalıdır.

Destek yetersiz olunca

Sakatların anne-babaları ve bakıcılarının yaşadığı maddi ve manevi sıkıntılar bazen **"tükenmişlik"** dahası özellikle ekonomik anlamda **"yıkımla"** sonuçlanmaktadır. Bu aslında onlar için varolan kamusal desteğin yetersiz olmasına bağlıdır.

Belirli koşullarda yapılan kısmi yardım ve desteklerin de yetersiz ve yaygın olmadığı kabul edilmeli, soruna genel düzlemde ve herkes için geçerli olabilecek çözümler aranmalıdır.

Bu çözümler sağlanmadığı durumda bakımı üstlenen kişilerin de uykusuzluk, duygusal çöküntüler, depresyon vb. çeşitli sağlık sorunlarıyla karşı karşıya kaldıkları, bu sorunların çözümleri için başvuru sağlık kuruluşlarının ek ve gereksiz iş yüküyle karşılaşacakları da ön görülerek sağlık hizmetinin doğru yerde, doğru zamanda ve doğru kişiye yönelik olarak sunulması sağlanmalıdır.

Yakın çevrenin eğitimi

Anne-baba ve bakıcıların sakatların gereksindiği tıbbi bakım ve müdahalelerin farkında olmayabilecekleri, böyle bir bilgiyle donanmış olmayabilecekleri de öngörülmeli ve hizmet bu açıdan da bilen kişilerin ve sağlık kurumlarının desteğinde planlanmalı ve uygulanmalıdır.

Dolayısıyla bu destekler aynı zamanda anne, baba ve bakıcının bir tür uygulamalı eğitimi anlamına da gelecektir.

Bu eğitimin sağladığı bir yarar da sakatla ilgili alınacak kararlara aile ve bakıcının daha bilgili ve bilinçli olarak katılmalarını sağlamasıdır.

Kendi kararını verebilmek

Sakat açısından bakıldığında bu katılımı mutlaklaştırmamak, zorunlu hale getirmemek de gerekir.

Çünkü bazı durumlarda sakatlar, aile bireylerinin bu sürece katılmalarını tercih etmezler ve onların bu haklarına saygı gösterilmesi gerekir.

Sakatlar birey bireydir ve özerklik ilkesi onlar için de geçerlidir; eğer akli yetilerinde bir sorun yoksa kendi kararlarını kendileri alabilirler.

Eğer sakat durumuyla ilgili gereken bilgiye sahip ve bilinçli bir durumdaysa kendisiyle ilgili alınacak

kararlara öncelikle kendisinin katılımı temel alınmalıdır. (MS/BA)

BİRGÜN

Tarih: 02/04/2005

Evren: 'Asıl büyüyen yoksulluk'

DİE'nin geçtiğimiz perşembe günü açıkladığı büyüme raporuna tepkiler büyüyor. Dün bir açıklama yapan Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) Başkanı Sami Evren, Türkiye ekonomisinin geçtiğimiz yıl yüzde 10 büyüdüğü iddasının kamuoyunu yanıltmaktan ibaret olduğunu söyledi. Evren; "IMF patentli borç ekonomisinin sadık uygulayıcısı olan AKP hükümeti, artırdığı sosyal tahribatı gizleme gayreti içindedir" dedi. Evren, sıcak para sahiplerine ödenen yüksek reel faizler, giderek eriyen düşük ücretler, düşük kurun ithalatı körüklemesi, kısıktılan tüketici kredileri ve kredi kartı harcamaları gibi faktörlerden beslenen sahte büyümenin, halkın ve emekçilerin aleyhine olacağını belirtirken, rakamlara yansıyan büyümenin bu şekilde gerçekleştiğini savundu.

TEHLİKELİ GİDİŞAT

Türkiye'de bir büyümenin olduğunu söyleyen Evren; "Ancak büyüyen yüzde 20'lere dayanan gerçek işsizlik, 20 milyonu bulan yoksulluk, açlık ve güvencesizlik ortamıdır. Büyüyen; iç ve dış borçlardır, giderek gelişen reel sektörü ve finans sektörünü içine alabilecek kriz tehdidir. Bunların faturası ise, yine halktan ve emekçilerden çıkarılacaktır" dedi. Evren açıklamasına şöyle devam etti: "Düşük kur ve sıcak parayla beslenen büyüme temposunun 2005 yılında sürdürülmesin, borç yükünün artırarak; IMF ve ABD'ye koşulsuz teslimiyeti kolaylaştıracak, hem ekonomik ve hem de siyasi gelişmeleri daha da olumsuz bir noktaya getirecektir. Konfederasyonumuz, bu tehlikeli gidişatın üzerinin örtülmesine, gerçeklerin çarpıtılmasına izin vermeyecek; ekonomik yönelimleri belirleyen siyasi iradeye karşı mücadelesini sürdürecektir."

Yoksullukla büyüdü

Birgün, 01.04.2005

Türkiye ekonomisi 2004 yılında yüzde 10 büyüdü. İşsizlikte bir azalma olmamasına karşın, kişi başına milli gelir 4 bin 172 dolara yükseldi Hükümet ve yabancı finans çevrelerinin sevinçle karşıladığı bu büyümeyi, konusunda bağımsız sosyal bilimciler "sağlıksız" ve spekülasyon buluyorlar.

Türkiye ekonomisi geçtiğimiz yıl içerisinde yüzde 9.9 oranında büyüdü. Cari Fiyatlarla 300 milyar doların üzerine çıkan Gayri Safi Milli Hasıla ile birlikte, kişi başına gelirler de 4 bin

dolar sınırını aşarak 4 bin 172 dolara ulaştı. Böylelikle, 2004'te, bir önceki yıla göre kişi başına gelirlerde 789 dolar artış kaydedildi. Gayri Safi Milli Hasıla hesaplarına göre ise kişi başına gelirler 775 dolar arttı. Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) tarafından açıklanan verilere göre geçtiğimiz yılın birinci ve ikinci çeyrek dönemlerinde hızlı bir artışla yüzde 13.9 ve yüzde 15.7 olan ekonomideki büyüme, yılın ikinci yarısında hız keserek toplamda yıllık 9.9 düzeyinde gerçekleşti. Böylece 2003 yılında cari fiyatlarla 359 katrilyon lira olan milli gelir, 2004 yılında 430 katrilyon lira oldu. Üretim yöntemi ile hesaplanan milli gelir, 2004 yılının son çeyreğinde de 2003 yılının aynı dönemine göre yüzde 6.6 artı. DİE'nin verilerine göre ticaret sektörü, büyümenin motoru işlevini gördü. Buna göre geçen yıl sabit fiyatlarla yüzde 12.8 oranında büyüyen ticarete karşı tarım sektörü yılın toplamında yüzde 2.2 oranında büyüebildi. Yılın üçüncü döneminde 1.4 oranında daralan tarımsal üretime karşın son çeyrekte gerçekleşen yüzde 9.1 oranındaki büyüme ile yılı pozitif kapattı.

DEVLET TÜKETİMİ ARTIRDI

Devletin harcamaları ise 2004 yılında yüzde 0.5 oranında artarken, özel tüketim harcamaları yüzde 10.1 oranında arttı. Gayri safi sabit sermaye oluşumunda artış yüzde 32.4'ü bulurken, mal ve hizmet ihracatı yüzde 12.5, mal ve hizmet ithalatı yüzde 24.7 oranında yükseldi. İlk iki dönem ard arda tüketimini azaltan devlet, yılın son çeyreğinde ise tüketim harcamasını yüzde 11.1 oranında arttı.

SEKTÖREL BÜYÜMELER

Geçen yıl sektörel bazda en yüksek büyüme, sabit fiyatlarla yüzde 26.2 ile ithalat vergisinde yaşandı. Yılın tamamında tarım yüzde 2, sanayi yüzde 9.4, ticaret 12.8, inşaat sektörü de yüzde 4.6 oranında büyüdü. Büyüme ulaştırma haberleşmede yüzde 6.8, mali kuruluşlarda 1.1, konut sahipliğinde yüzde 1.8, serbest meslek ve hizmetlerde yüzde 8, devlet hizmetlerinde yüzde 1.2, kar amacı olmayan kuruluşlarda ise yüzde 0.2 oldu.

YABANCILARDAN DESTEK

DİE'nin açıkladığı büyüme rakamlarına, uluslar arası finansal kurumların tepkisi olumlu oldu. Morgan Stanley tarafından yapılan açıklamada büyümenin bu yıl ve 2006'da da süreceği beklentisine yer verilirken, DİE'nin milli gelir hesaplama yöntemlerini değiştirmesi durumunda milli gelirin yüzde 30-45 oranında yükselebileceği, cari işlemler açığı ve kamu borç stoklarının ise daha düşük çıkacağı belirtildi.

BSB: SPEKÜLATİF BÜYÜME

Büyüme rakamları, Bağımsız Sosyal Bilimciler tarafından ise kuşkuyla karşılandı. Mevcut göstergelerin, işsizlikte azalma yaratmadığına dikkat çeken Bağımsız Sosyal Bilimciler Grubu'ndan Bilkent Üniversitesi İktisat bölüm Başkanı Prof. Erinc Yeldan, büyümenin kaynaklarının sağlıklı olmadığına dikkat çekti. Yeldan, büyümenin işsizliği aşağı çekmemiş olan bu büyümenin, özellikle spekülative amaçlı finansal kaynaklar tarafından tetiklendiğini söyledi.

ÖZEL SEKTÖRE ALKIŞ

Büyümenin, büyük oranda özel sektörün katkılarıyla sağlandığını belirten ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı Ali Babacan ise, mevcut bu rakamların 1966 yılından bu yana

ulaşılması en yüksek büyüme olduğunu belirtti. Verileri, "sıhhatli ve sürdürülebilir bir büyüme olarak niteleyen Babacan, kişi başına gelirler bakımından da Cumhuriyet tarihinin en yüksek rakamlarına ulaşıldığını kaydetti.

Bu büyüme hem sahte, hem hayırsız

2004 yılının büyüme oranı yüzde 9.9 olarak açıklanırken iktisatçı Mustafa Sönmez , yaşanan büyümeyi "sahte ve hayırsız" diye niteledi. Sönmez, son çeyrek büyümesinin yüzde 6.6 olarak belirlenmesi ve geçmiş çeyrek büyüme oranlarının da revize edilerek yukarı çekilmesinin açıklanmaya muhtaç olduğunu ifade etti. Yüzde 8.5 olarak beklenen büyümenin yüzde 9.9 olarak açıklanmasını ilginç olarak niteleyen Sönmez, şöyle konuştu: "İnşaatta birinci çeyrekte yüzde 2.9 olarak açıklanan büyümenin, şimdi yüzde 12.7 olarak revize edilmesi nasıl birşey? 2004'te elektrik tüketimi sadece yüzde 1.1 oranında artarken, üretimini yüzde 9.8 artıran sanayi sektöründe ise elektrik tüketimi yüzde 3.4 oranında azalmış görünüyor. Ortada garip şeyler var. Madem büyüme var, elektrik tüketimi niye artmıyor? Bu kadar büyümeye rağmen işsizliğin sadece yüzde 0.2 düşmüş görünmesi de tuhaf değil mi? Yüzde 10 büyümüş görünen ekonomide işsiz sayısı azalmak yerine 5 bin kişi artarak 2 milyon 498 bine çıkmış. Kentlerde tarım dışı işsizlik oranı yüzde 14.3'te kalmış. Kentlerdeki genç işsiz oranı yüzde 25.2'. Sadece yüzde 0.1 azalmış. Nasıl bir büyümedir ki, istihdamsız gerçekleşiyor?" Büyümenin "sahte" karakterine "hayırsız" sıfatını da eklemek gerektiğini söyleyen Mustafa Sönmez görüşlerini şöyle sürdürdü: "Yüksek büyüme sıcak para ile finanse edilirken bir taraftan da Türkiye'nin borç yükünü kabartmıştır. Toplum yüksek büyüme ile avutulurken önümüzdeki yıllarda ağır bir borç yükü ve onun faizlerini ödemekle yüzyüze bırakılmıştır. Bu yüksek büyüme temposunu sürdürmeye çalışmak riskli olduğu halde tempo düşürülememektedir. Düşük kur ve onun çektiği sıcak para ile büyüme temposu 2005'te de sürdürülmekte, bu süreç cari açığı büyütmede, açık borçlanma ile kapatılmaya çalışılmakta ve borç yükü arttıkça IMF'ye teslimiyet, oradan da ABD'nin BOP oyunlarına teslimiyet kaçınılmazlaşmaktadır. Özet olarak, "üstü kalaylı, altı vayvaylı" bir büyüme sürecidir yaşanan."

SABİT FİYATLARLA BÜYÜME HIZI (YÜZDE)

SEKTÖR SON ÇEYREK 2004

Tarım 9.1 2.0
Sanayi 4.0 9.4
İnşaat -0.5 4.6
Ticaret 8.9 12.8
Ulaştırma-haberleşme 6.2 6.8
Mali kuruluşlar 1.3 1.1
Konut sahipliği 1.8 1.8
Serbest meslek ve hizm. 5.5 8.0
Devlet hizmetleri 1.2 1.2
Kar amacı olmayan krlş. -0.1 0.2
İthalat vergisi 15.7 26.2

GSYİH 6.3 8.9

GSMH 6.6 9.9

Dünyada 100 Milyondan Fazla Evsiz Var

Dünyada evsizlerin sayısı 100 milyondan fazla. Bunların 20-40 milyonu kent merkezlerinde. BM raportörü Kothari'ye göre devletler yoksullara barınma desteği konusunda sürekli geri adım atıyor. Evsizlik ve ırk ayrımcılığı artıyor.

BİA Haber Merkezi
31/03/2005

BİA (Cenevre) - Birleşmiş Milletler'in (BM) Yeterli Barınma konusundaki özel raportörü **Miloon Kothari**, dünyada bir milyarı aşkın kişinin yeterli barınma koşullarından yoksun olduğunu, 100 milyonu aşkın kişinin de evsiz olduğunu açıkladı.

BM İnsan Hakları Komisyonu'nun hâlâ süren yıllık toplantılarına katılan Kothari, "gelişmiş ülkelerde, **hükümetlerin yoksulların barınma koşullarını** karşılamasına yardımcı olacak destek ve eylem **politikalarından vazgeçtiğini**, bunun da bir yandan **evsizliği, bir yandan da ırk ayrımcılığını artırdığını**" söyledi.

Örneğin Amerika'da, "Afrika kökenli Amerikalılar gibi düşük gelir gruplarını etkileyen politikalar var. Bunlar yoksul bölgelerde yaşamaya zorlanıyorlar, bu da 'varoşlaşmayı' artırıyor."

Yoksulların barınması için yatırım yok

Gelişmekte olan ülkelere gelince, barınma konusundaki en "akut" sorunlardan biri, **kentlerdeki plansız, gelişigüzel büyüme**. Bu gelişigüzelik, gecekondulaşmaya ve zorla evden çıkarmalara yol açıyor.

Kothari'ye göre, Hindistan'da Kasım 2004'le Ocak 2005 arasında, **80 bin ev yıkıldı**. Bundan 300 bin kişi etkilendi. Bunların çoğu bir yere yerleştirilmedi ve şu an sokakta yaşıyor.

Bu durumun en rahatsız edici yanıysa, bu evden çıkarmaların kentlerde, **"zenginlerin oyun alanlarının" yükseldiği yerlerin yanı başında** gerçekleşmesi.

"İçeri para geliyor, orta sınıf büyüyor, böylece yatırım alışveriş merkezlerine ve pahalı evlere yapıyor. Ama **yoksulların barınması için pek yatırım yapılmıyor.**"

Kothari'nin tahminlerine göre, **kent merkezlerindeki evsizlerin** sayısı, bütün dünyada **20 ila 40 milyon** arasında. BM istatistiklerine göre, "en az gelişmiş ülkelerde" (EAGÜ), nüfusun yüzde 78'i gecekondualarda yaşıyor.

Kırsalda da evsizlik var

Fakat yetersiz barınma, gelişmekte olan ülkelerde, yalnızca kentlere özgür bir sorun değil. Dünyanın en yoksul insanların -toplamda 900 milyon kişi- yaklaşık yüzde 75'i kırsal bölgelerde, tarıma bağlı olarak yaşıyor.

Kothari, "Gelişmekte olan ülkelerde hızlı toprak ve tarım reformlarının yapılmamasının, küçük çiftçi ve balıkçılara destek verilmemesinin, evsizlik ve topraksızlığı kırsal alanlarda da artırdığını" söylüyor. (TK/EÜ)

<http://www.bianet.org/php/yazdir.php?DosyaX=../2005/03/31/57844.htm>

Özürölüler de LGS'ye girebilecek

Hürriyet, 31.03.2005

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, liseye giriş sınavı (LGS) ile açık ilköğretim ve açık lise sınavlarının özürölülerle uygun hale getirerek, yatalak durumda olan öğrencilerin evlerinde sınavlarına girebilmelerini sağlayacak. Düzenlemeler çerçevesinde sesli sistemler, özel kitaplar hazırlanacak, ayrıca cezaevlerinde de sınav yapılabilecek.

Milli Eğitim Bakanlığı, özürölü öğrencilerin çeşitli zorluklarla karşılaştıkları liseye giriş ile açık ilköğretim ve lise sınavlarında çeşitli düzenlemelere gidecek. Bakanlığın başvuru formunda özürlerini raporlayarak bildirmeleri halinde bu öğrencilerin şartlarını göz önüne alarak sınavları farklılaştıracak.

SESLİ SİSTEMLER, ÖZEL KİTAPÇIKLAR

Görme engelli öğrenciler için sesli sistemler geliştirildi. Bu öğrenciler, ses düzeylerini kendileri ayarlayacakları kulaklıklarla soruları dinleyerek cevaplayabilecek. Bu sistemin geliştirilmesinde Körler Okulu ile işbirliği yapıldığı kaydedilirken, sistemin geçiş süreci hesaplanarak 2006 yılındaki sınavlarda uygulanabileceği bildirildi. Görme engelli öğrenciler ayrıca özel kitaplar hazırlanacak. Daha önce herhangi bir özrü bulunmayan öğrencilerle birlikte sınava giren görme engelliler artık özürölüler okulunda sınavlara alınacak. Özellikle matematik testinde soru şekilleri bu öğrencilere göre değiştirilebilecek.

İşitme engelli öğrenciler de işitme düzeylerine göre ayarlanmış ses sistemlerini kullanabilecek.

Ayaklarından sakat olan öğrenciler için okulların girişlerinde düzenlemeler yapılarak bu öğrencilerin herhangi bir sorunla karşılaşmadan rahat bir şekilde sınava girmeleri sağlanacak.

EVDE SINAV

Yapılacak değişikliklerden en dikkat çekicisi ise yatalak olan öğrencilere ilişkin. Bakanlık yatalak hasta olduğunu raparla bildiren öğrencilere evlerinde sınava alacak. Bu öğrenciler için evlerine öğretmen gönderilecek ve belirlenen şartlar altında sınav gerçekleştirilecek.

İLKİ BU YIL UYGULANACAK

Bakanlık bu yıl ilk kez bir açık ilköğretim öğrencisini evinde sınava alacak. İstanbul'da makinaya bağlı kas erimesinden dolayı yatağa bağlı olarak yaşayan Yücel Kutlu Özen isimli öğrencinin ailesinin başvurusu üzerine Özen evinde sınavına girebilecek.

DİĞER TEDBİRLER

Sara hastaları için de okul önlerinde ambulans bulunduracak olan Bakanlık, 26 cezaevinde bulunan 418'i açık ilköğretim, 179'u açık lise öğrencisini artık okullara taşımayacak, cezaevlerinde de sınav yapılabilecek.

İl merkezlerinde yapılan sınavlar ulaşım sorunu dikkate alınarak artık öğrencisi fazla olan ilçelerde de gerçekleştirilebilecek.

Öte yandan Bakanlık yetkilileri, LGS'ye başvurarak adaylardan 1444'nün engelli olduğunu bildirdiğini ancak bunlardan sadece 90'nın rapor gönderdiğini belirtirken, çocuklarının engelli olduğunu bildiren velilerin raporlarını mutlaka göndermeleri gerektiğini kaydetti.

(ANKA)

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid~557009,00.asp>

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,tarih~2005-03-26-m@nvid~554439,00.asp>

YAŞAM

Sokak çocukları için özel proje

Hükümet, sokakta yaşayan ve çalışan çocuklara yönelik bir "hizmet modeli" başlatıyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, ilk aşamada 8 ilde başlayacak projeye ilgili olarak bir genelge yayınladı. Erdoğan genelgede, modelin başarıyla uygulanabilmesi için tüm kamu kurum ve kuruluşları arasında işbirliğinin sağlanmasını istedi.

Erdoğan, son yıllarda başta büyük kentler olmak üzere, göç alan kentlerde, sokakta yaşayan ve çalıştırılan çocukların durumunun önemli bir sosyal sorun olarak ortaya çıktığına dikkat çekti.

KAPKAÇ VE GASPA KARIŞTIRILIYORLAR

Sokakta yaşayan çocukların, her türlü madde bağımlılığına açık olduğunu ve bir kısmının hırsızlık, gasp, kapkaç gibi olaylara da karıştırıldığını bilindiğini belirten Erdoğan, bu çocukların, tedavi, rehabilitasyon ve eğitimleri sağlanarak topluma kazandırılmalarının ancak etkin ve kalıcı önlemlerle mümkün olduğunu vurguladı. Erdoğan, "Sorunun temelden çözümü için de ulusal ve yerel düzeyde planlı ve organize uygulamaların derhal başlatılması zorunlu bulunmaktadır" dedi.

Erdoğan, bu amaçla, SHÇEK'in bağlı olduğu Bakanlığın eşgüdümünde, Adalet Bakanı, İçişleri Bakanı, Milli Eğitim Bakanı ve Sağlık Bakanı'nın katılımıyla bir komite kurulduğunu, kısa, orta ve uzun vadeli stratejilerin belirlenmesi çalışmalarına başlandığını ifade etti.

İLK AŞAMADA 8 İL

Sorunun aciliyeti ve ulaştığı boyutlar nedeniyle ilk etapta, SHÇEK tarafından geliştirilen "Sokakta Yaşayan/Çalışan Çocuklara Yönelik Hizmet Modeli"nin İstanbul, Ankara, İzmir, Diyarbakır, Adana, Mersin, Bursa, Antalya illerinden başlanarak, ihtiyaç duyulan tüm illerde yaşama geçirilmesinin kararlaştırıldığını bildiren Erdoğan, söz konusu hizmet modelinin başarıyla uygulanabilmesi için tüm kamu kurum ve kuruluşları arasında işbirliği sağlanmasının vazgeçilmez bir gereklilik olduğunu vurguladı.

Erdoğan, ayrıca yürütülecek çalışmalarda bu modele, tüm sivil toplum kuruluşları ve gönüllülerin sahip çıkması sağlanarak, projenin topluma mal edilmesini istedi.

<http://www.milliyet.com.tr/2005/03/12/yasam/yas05.html>

ÇORUM

Mülteci ailenin dramı

DHA

Irak'tan kaçarak 2003'te Türkiye'ye gelen ve geçici mülteci statüsüyle Çorum'a yerleşen Baker ailesi, apandisit ameliyatı olan oğulları 10 yaşındaki Mazin İbrahim'in (solda) 722 YTL (722 milyon lira) tutan tedavi masrafını ödeyemeyince zor durumda kaldı. Oğlunu, ameliyat olduğu Çorum Devlet Hastanesi'nden senet imzalayarak çıkaran ve yardım istediği BM'den yanıt alamayan İsmail Baker, yetkililerin sahip çıkmadığını söyledi. Baker, "Eğer oğlumu hemen ameliyat ettirmeseydim çoktan ölmüştü" dedi.

Evrensel – 28.03.2005

Bir ev, bir iş istiyorlar

Onur Bakır

Ankara'nın merkezi Kızılay'a 10 dakika mesafedeki Kurtuluş semtinde bir aile yaşam savaşı veriyor. İşsiz bir baba, zihinsel engelli bir anne ve 8 yaşındaki kızlarından oluşan bu aile, "bir ev ve kalıcı bir iş" için destek istiyor.

Sarıkaya ailesi bir apartmanın arkasındaki barakada yaşıyor. Baba Yusuf Sarıkaya 1983'te Ankara'ya geldiklerini anlatıyor. Sarıkaya, 1991'e kadar bir temizlik şirketinde çalışmış. Aldığı paranın yetmemesi üzerine şirketten ayrılarak boyacılık yapmaya başlayan Sarıkaya, 2 yıl önce ayağının

yanması üzerine boyacılık yapamaz olmuş. “Ayağım hâlâ ağrıyor. Gece bile uyutmaz beni” diye anlatıyor derdini.

Elektrikleri kesik

Sarıkaya ailesi apartman sakinlerinin desteği ve baba Yusuf Sarıkaya'nın “iş olduğu takdirde” kazandığı para ile yaşamaya çalışıyor.

“Kâğıt, odun topluyorum. Bazen beni çağırırlar. Gücümün yettiği işe giderim. Sağ olsunlar 3-5 bir şey verirler işte” diyen Sarıkaya, geçen günlerde ayağını kırdığını ve artık işe de çıkamaz olduğunu belirtiyor. Sarıkaya, belediyeden aldıkları yarım tonluk kömür yardımıyla kışı geçirmeye çalıştıklarını, kömürün yetmediği yerde de kâğıt yaktıklarını anlatıyor. Kaldıkları baraka için kira vermediklerini ancak 2 sene önce elektrik faturasını ödeyemedikleri için ışıklarının kesildiğini belirten Sarıkaya, gaz lambasında oturduklarını anlatıyor. Sarıkaya, hemen yanı başlarındaki apartmanda oturan bazı kişilerin kendilerini istemediğini belirterek, evden çıkarılmaları konusundaki endişesini dile getiriyor.

Yusuf Sarıkaya ile konuşurken, anne Aysel Sarıkaya uzaktan bizi dinliyor. Yusuf Sarıkaya eşini göstererek ekliyor:

“Ben öldükten sonra ne yapacaklar bilmiyorum. Kızım Rabia'yı da okula gönderdik, kaçtı okula gitmedi. Bu yaştan sonra ne yapabilirim ki ben. Bize destek olsunlar. Başımızı sokabileceğimiz bir ev, bir de kalıcı bir iş istiyoruz.”

Rabia'nın psikolojik yardıma ihtiyacı var

8 yaşındaki Rabia oyundan dönüyor. Rabia Sarıkaya, “Okula gitmek istemiyorum” diyor. “Halinizden memnun musun?” diye sordumuzda “evet” anlamında başını sallıyor. Baba Yusuf Sarıkaya, Rabia'nın annesinden etkilendiğini anlatıyor. Onun da psikolojik destek alması gerektiği anlaşıyor.

Sarıkaya ailesinin iki göz barakasına girdiğimizde içerisinin birçok hurda ve eski eşyayla dolu olduğunu görüyoruz. Odanın orta yerine kurulmuş derme çatma bir soba olası bir tehlikenin sinyallerini veriyor. İnsan sağlığı için son derece elverişsiz koşullara sahip olan barakayla ilgili Yusuf Sarıkaya, “Bir bu baraka var işte. Onu da elimizden alırlarsa ne yaparız bilmiyorum” diyor.

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid-555466,00.asp>

EKONOMİ

Yoksulluk sınırı 1.597 YTL

Dört kişilik bir ailenin açlık sınırı, mart ayında yüzde 0.45 artarak 526 YTL'ye yükseldi. Yoksulluk sınırı ise 1.597 YTL düzeyine çıktı. Türk-İş, çarşı-pazarda fiyat artışının durduğunu, ancak açlık ve yoksulluğun devam ettiğini bildirdi.

Türk-İş Araştırma Merkezi'nin araştırmasına göre, gıda harcamalarında ilk üç aylık artış yüzde 2.26, yıllık artış yüzde 11.2 oldu. Oniki aylık ortalamalara göre ise gıda harcamalarının yüzde 8.49 arttığı belirlendi.

"GEÇİM KOŞULLARI DAHA DA AĞIRLAŞIYOR"

Türk-İş'in açıklamasında, yılbaşında asgari ücretin 32 YTL artırılarak 350.15 YTL olarak belirlendiği anımsatılarak, "Temel ihtiyaçlar için yapılması gereken zorunlu harcama tutarındaki artış, daha ilk üç ayın sonunda gelir artışının gerisinde kalmaktadır. Benzeri durumla başta emekliler olmak üzere çoğu çalışan karşı karşıya kalmakta ve enflasyon artış hızında yavaşlama olmasına karşın geçim koşulları daha da ağırlaşmaktadır" denildi.

Çalışan kesimin büyük bölümünün gelirinin açlık ve yoksulluk sınırının altında olduğu belirtilen açıklamada, "Çarşı pazarda fiyat artışı durdu ama açlık ve yoksulluk devam ediyor" görüşü savunuldu.

© Copyright 2005 [Hürriyetim](#)

SHU: "Sosyal İncelemeyi Uzmanı Yapabilir"

SHU Derneği İzmir Şubesi, Çocukları Koruma Kanun Tasarısı'nda varolan tanımlama ile bir mühendis ya da imamın da sosyal inceleme yapabileceğini söyleyerek değiştirilmesini istedi. Diyarbakır Barosu Çocuk Hakları Merkezi de Tasarı'ya tepki gösterdi.

BİA Haber Merkezi
17/03/2005

BİA (İzmir) - Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (SHU) İzmir Şubesi, Çocukları Koruma Kanun Tasarısı'nda "sosyal çalışma görevlisi" tanımının tüm uzmanlık dallarını kapsayacak şekilde yapılmasını eleştirdi ve düzeltilmesini istedi.

Tasarı'nın 3. maddesinde yapılan tanım ile bir mühendis ya da imamın da sosyal inceleme yapmak üzere görevlendirilebileceğini söyleyen dernek **"İlgili meslek adları ile neyin kastedildiğinin netleştirilmeli ve sosyal incelemenin 'sadece sosyal hizmet uzmanı/sosyal çalışmacı tarafından yapılır' şeklinde belirtilmeli"** dedi.

SHU Derneği, Tasarı'nın varolan halinin "bilime ve meslek tanımlamalarına uygun olmadığını" söyledi ve değiştirilmesi için kamuoyundan da destek istedi.

Diyarbakır Barosundan da tepki

Diyarbakır Barosu Çocuk Hakları Merkezi de, Tasarı'nın ve 1 Nisan'da yürürlüğe girecek olan Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) çocuk adalet sisteminin ilkeleri ile uyumlu olmadığını söyledi.

Merkez Başkanı avukat **Canan Atabay**, çocuklarla ilgili düzenlemelerin tek bir yasada toplanmasını ve cezalandırıcı değil koruyucu ve destekleyici tedbirlerin ön plana çıkarılmasını istedi.

Önceki gün Meclis Adalet Komisyonu'nda görüşülen Tasarı bir alt komisyona geri gönderilmişti.(EÜ)

[sayfa başına dön](#)

../2005/03/17/56642.htm

Yoksulluk sınırı 1.770 YTL

Hürriyet, 10.3.2005

Ankara

Türkiye Kamu-Sen'e göre, geçen ay 1 kişinin yoksulluk sınırı 849.96 YTL'ye, 4 kişilik ailenin yoksulluk sınırı ise 1769.82 YTL'ye yükseldi.

Türkiye'de 4 kişilik ailenin ortalama gıda ve barınma harcamaları toplamı, Ocak 2005'te 650.06 YTL iken 2005 yılı Şubat ayında 649.82 YTL'ye geriledi.

4 kişilik bir ailenin, sağlık kuruluşlarının belirlediği gibi sağlıklı bir biçimde beslenebilmesi için gerekli harcamanın Şubat 2005 verilerine göre günlük 13.654 YTL olduğu belirlendi.

Araştırmada, şunlar kaydedildi: “Şubat 2005 itibariyle ortalama 718.28 YTL ücret alan bir memurun ailesi için yaptığı gıda harcaması, maaşının yüzde 57.03'ünü oluşturuyor. Konut gideri ise DİE verilerine göre Şubat 2005 ortalama maaşının yüzde 33.44'üne denk geliyor.

Buna göre bir memur, ortalama maaşının yüzde 90.47'sini yalnızca gıda ve barınma harcamalarına ayırmak zorunda kalıyor. Diğer ihtiyaçları için ise maaşının yüzde 9.53'ü ile yetiniyor. Ortalama ücretle geçinen bir memur ailesinin ulaşım, sağlık, eğitim, haberleşme, giyim gibi diğer zorunlu ihtiyaçlarını karşılaması için Ocak 2005 maaşından yalnızca 68.452 YTL kaldı.”

(aa)

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid~547850,00.asp>

Birgün Tarih: 09/03/2005

Yoksulların yüzde 70'i kadın

Çalışan kadınların oranının artmasına karşın dünyada yoksulluk içinde yaşayan insanların yüzde 70'inin kadın olduğu bildirildi. Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (CISL), Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla yayınladığı açıklamada, 2003'te dünyada bir işte çalışan 2.8 milyar insanın 1.1 milyarının (yüzde 39'u) kadın olduğu belirtilerek, bunun şimdiye kadarki en yüksek oran olduğu kaydedildi. Bu gelişimin memnuniyet verici olduğunu belirten CISL, ancak kadınların iş dünyasında sayıları giderek artan engele maruz kaldığını ve en iyi iş ve mevkilerin "ezici bir çoğunlukla" erkeklere verildiğini vurguladı. Cinsiyetler arasındaki maaş uçurumunun kadınları yoksulluk içinde yaşamaya zorladığını belirten CISL, sendikal hareket olarak, dünyada yoksulluk içinde yaşayan 1.3 milyar insanın yüzde 70'ini kadınların oluşturması gerçeğiyle mücadele için elinden geleni yapacağını bildirdi. CISL bildirisinde ayrıca, her zaman düzenli bir maaşı bulunmayan, eşit iş karşısında erkeklerden daha az kazanan ve sosyal koruması bulunmayan kadınların dünyanın en yoksul

işçilerinin yüzde 60'ını (330 milyon) oluşturduğunu belirtti. Gelişmekte olan ülkelerde kadınların genellikle tekstil ve tarım gibi özel sektörlerde istihdam edildiklerini belirten konfederasyon, sanayileşmiş ülkelerde de eşitsizliğin endişe verici olduğunu, örnek olarak ABD'de hemşirelerin erkek meslektaşlarından yüzde 10 az kazandıklarını, Fransa'da kadın ile erkek arasındaki maaş farkının yüzde 25 olduğunu kaydetti.

Birgün 08/03/05

Kadın hala dört duvar arasında

Avrupa Birliği sürecinde "Türkiye'de Kadın" a ilişkin veriler iç karartıcı durumda. Eğitim ve çalışma yaşamı başta olma üzere kadına ilişkin veriler, Türkiye'yi uluslararası sıralamalarda sonlara iterken, önümüzdeki dönemde de kadına yönelik politikaların güçlendirilmesi gerektiğini gösteriyor. İstatistikî veriler Türkiye'de kadın sorunları içinde ilk sırada olan eğitim probleminin halen çözülemediği gerçeğini ortaya koydu. 2004 yılı Birleşmiş Milletler İnsani Kalkınma Raporu'na göre ilk, orta ve yüksek eğitimde kız çocuklarının okullaşma oranı yüzde 68 düzeyin kalırken, bu oran Türkiye'nin uluslararası sıralamada 110. sırada yer almasına neden oldu. Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'nun (KESK) yaptığı araştırma sonuçlarına göre de 15-24 yaş grubundaki kadınların yüzde 40'ı ailelerin izin vermemesi nedeniyle eğitimlerine son vermek zorunda kalıyor.

KADIN İSTİHDAMINDA AB'DEN ÇOK GERİDEYİZ

2003 yılı DİE verilerine göre Türkiye'de 24 milyon 652 bin olan 15 yaş üzeri kadın nüfusunun sadece 5 milyon 891 bini istihdam ediliyor. Böylece 1990 yılında yüzde 34 olan kadınların işgücüne katılım oranı, 2003 yılında yüzde 26.6'ya düşüyor. Bu oran AB sürecinde Türkiye'nin başını ağrıtabilecek. Çünkü AB Lizbon Hedefleri'ne göre kadınların çalışma hayatına katılım oranının yüzde 60 olması gerekiyor.

KADINLAR ÜCRETSİZ AİLE İŞÇİSİ

Türkiye'de çalışan kadınların büyük bölümü ücretsiz aile işçisi konumunda. Kadınların yüzde 49'u ücretsiz aile işçisi olarak çalışırken, yüzde 38.1'i ücretli, yevmiyeli olarak yüzde 13,5'i kendi hesabına çalışıyor. Maaşlı çalışan kadın sayısı da Türkiye'de 1,7 milyon iken, maaşlı çalışan erkek sayısı 7,4 milyon.

BOŞANMIŞ KADIN DAHA ÇOK ÇALIŞIYOR

2003 yılı Hane Halkı İşgücü anketi sonuçları, boşanmış kadınların arasında çalışma oranının yüksek olduğunu gösteriyor. Boşandıktan sonra evin geçimini üstlenen kadınlar, ev dışındaki işlerde çalışıyorlar ve bu da söz konusu grubun istihdama katılım oranını yüzde 41,2'ye yükseltiyor. Ancak Türkiye'de evlenmemiş olan kadınların yüzde 35'i, evli kadınların ise yüzde 25.3'ü çalışıyor.

TARLADA ONA İHTİYACIMIZ VAR

Eğitimli kadınların en çok tercih ettiği meslek ise çalışma saatleri bakımından geleneksel rollerin rahatça sürdürebilmesine imkan tanıyan öğretmenlik oluyor. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü verilerine göre Türkiye'de öğretmenlerin yüzde 44'ü kadın. Mimarların yüzde 31'inin, doktor ve operatörlerin yüzde 29'unun, avukatların da yüzde 26'sının kadın olduğunu gösteren veriler, yüzde 58 ile çalışan kadınların yarısından fazlasının tarım sektöründe istihdam edildiğini

gösteriyor. DiE'ye göre kadınların yüzde 28.1'i hizmetler sektöründe, yüzde 12,9'u da sanayide çalışıyor.

KADIN ERKEKTEN DAHA AZ KAZANIYOR

Çalışma ortamındaki ayrımcılık kadın-erkek arasında ücret adaletsizliğini de beraberinde getiriyor. 2004 yılı BM İnsani Gelişmişlik Raporu'na göre Türkiye'de kadınlar, erkeklerden yüzde 40 az kazanıyor. Bu hesaplama, aynı işi yaptıkları halde kadınların daha az ücret aldığı sektörleri de kapsıyor.

İŞYERİNDE CİNSEL TACİZ

Kadınların iş yaşamına katılımının azlığında, iş yaşamındaki cinsel taciz olayları etkili oluyor. "İş Yaşamında Üst Yönetim ve Siyasette Kadın" araştırmasına göre, çalışan kadınların yüzde 14'ü tacize uğruyor. Aynı araştırma, cinsel tacize uğrayan kadınların yarısının bu nedenle işten ayrıldığına da dikkat çekiyor.

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,tarih~2005-02-27-m@nvid~542701,00.asp>

GÜNDEM

Engellilere danışma ve dayanışma merkezi

Engellilere rehberlik, eğitim ve sağlık hizmeti verme amacıyla kurulan 'Kadıköy Belediyesi Engelli Danışma ve Dayanışma Merkezi' Hasanpaşa'da dün törenle açıldı.

Törenin sunuculuğunu 20 yaşındaki 'Down' sendromlu Hande Özyar yaptı. Kadıköy Belediye Başkanı Selami Öztürk, engellilerin sorunlarına başta devlet olmak üzere kurumların, ilgi göstermediğini belirtip şöyle dedi: 'Merkezi işte bu nedenle açtık. Buraya hem danışılacak hem de dayanışma sağlanacak. Başvuran engelli vatandaşlarımıza kimlik kartı verilecek ve eğitim, sağlık başta olmak üzere çeşitli konularda doğru yerlere yönlendirilecekler' dedi.

"Engelsiz Türkiye" Projesi Başlıyor

Türkiye Sakatlar Derneği, engelli olmayan gençlerin, engelli insanların yaşamları ile ilgili düşüncelerini aktarmasını amaçlayan, "Engelsiz Türkiye" adlı projeyi Türkiye genelinde başlatıyor.

İÜHA

28/01/2005 [Deniz TURAN](#)

BİA (İstanbul) - Türkiye Sakatlar Derneği Genel Başkanı **Şükrü Boyraz**, Profilo Alışveriş Merkezi'nde düzenlediği basın toplantısı ile **"Engelsiz Türkiye"** resim ve slogan yarışmasının tanıtımını yaptı.

Şükrü Boyraz, projenin, engellilerle engelli olmayanlar arasındaki yabancılaşmayı kaldıracığını belirterek, gençlerin bu konuda üretecekleri pratik çözümlerin engelli insanlar için yararlı olacağını söyledi.

İmar Yasası değişsin

Özürlüler Federasyonu Başkanı **İsmet Gökçek** ise, engellilerin gittikleri her yerde mutlaka mimari ve ulaşım sorunlarıyla karşılaştığına dikkat çekerek, İmar Yasası'nda ciddi değişiklikler yapılmasını istedi.

Türkiye'de yaşayan engellilerin insani ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını belirten Boyraz, engellilerin sosyal yaşama katılamadıklarını; insan hakları konusundaki yasaların engelliler için yetersiz olduğunu vurguladı.

"Sosyal dışlanma engellenecek"

Projeye katılacak 15-18 yaşları arasındaki gençlerin, ileride engelliler için faydalı çalışmalar yapmalarını umduğunu söyleyen Boyraz, "Örneğin mimar olan bir genç, engelli insanların hakları konusunda erken yaşta bilinçlendirildiği için bir yapı inşa edeceği zaman engelli insanların ihtiyaçlarını da karşılama sorumluluğu hissedecektir" diye konuştu.

Projenin, dezavantajlı bir grubun sorunlarını gidermeyi amaçladığını vurgulayan Boyraz, bu projeye sosyal dışlanmanın engelleneceğini ve gençlerin bilgilendirileceğini belirterek, **"Sosyal farklılığın giderilmesi açısından bu proje, Avrupa Birliği'ne giriş sürecindeki ülkemize çok önemli katkılar sağlayacaktır"** dedi. (BB)

Tarih: 14/02/2005

Sokakta 40 bin çocuk var

Devlet Bakanı Güldal Akşit, 39 çocuk ve gençlik merkezi aracılığıyla 40 bin 205 sokak çocuğuna ulaşıldığını bildirdi. CHP İstanbul Milletvekili Zülfü Livaneli'nin soru önergesini yanıtlayan Akşit, sokak çocuklarına ilişkin çalışmalar hakkında bilgi verdi.

Diyarbakır'da sokak çocuklarıyla ilgili olarak 75. Yıl Çocuk ve Gençlik Merkezi ile çalışmaları yürüttüklerini belirten Akşit, Haziran 2004'ten itibaren merkez aracılığıyla 4 bin 228 çocuğa ulaşıldığını ifade etti. Akşit, 86 çocuğun okula başlatıldığını, 496'sının okula devam ettiğini, 226 çocuğun ailesinin yanına döndüğünü, 10 çocuğun işe yerleştirildiğini, 504 çocuğun sosyal yardım aldığını, 1 çocuğun ailesi hakkında ise suç duyurusunda bulunulduğunu kaydetti.

2004 yılı Haziran ayı itibarıyla 39 çocuk ve gençlik merkezi ile ulaşılan toplam çocuk sayısının 40 bin 205 olduğuna işaret eden Akşit, hiç okula gitmemiş olup okula başlatılanların çocuk sayısının 1165, okula devam eden çocuk sayısının 5 bin 978, işe yerleştirilen çocuk sayısının 334, sosyal yardım alan çocuk sayısının 6 bin 20, koruma altına alınan çocuk sayısının 177, madde bağımlısı çocuk sayısının 3 bin 57 olduğunu bildirdi. Müdahalelere rağmen çocuğunu sokakta çalıştırmakta ısrar eden ve bu nedenle hakkında suç duyurusunda bulunulan aile sayısının 692 olduğuna dikkati çeken Akşit, ceza alan aile sayısının 85, aynı-nakdi yardımla

sokakta çalışmaktan alıkonulan çocuk sayısının ise 841 olduğunu kaydetti.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Akşit, sorunun çözümüne yönelik önerilerine ilişkin, şu bilgileri verdi: "Tüm sektörlerin ve sivil toplum kuruluşlarının interaktif işbirliğine gitmesi, sorunun çözümü açısından büyük bir öneme sahiptir. Çünkü sokak çocukları meselesi, bir kurumun tek başına üstesinden gelebileceği bir mesele olmaktan çıkmıştır.

Yerel yönetimlerin aktif bir şekilde bu hizmetin merkezine alınmasına çalışılmaktadır. Sokak çocuklarını yönlendiren, yasal olmayan güç merkezleri veya kişiler tespit edilerek, haklarında yasal yaptırımlar uygulanmakta.

Kentlere yeni göçen ailelerin, mahalle muhtarlıklarının bildirimiyle ilgili kurumların projeksiyonuna alınması sağlanmakta. İlköğretime bağlı okul müdürlüklerinin aile ile koordinesiyle çocukların okula devamları sağlanmakta.

Çocukların kent merkezine inmelerini önlemek için kentlerin kilit noktalarına sosyal hizmet merkezleri kurmak ve bu merkezler aracılığıyla hem aile hem de çocukla iletişim kurmak suretiyle sorunu yerinde çözmeye yönelik koruyucu, önleyici tedbirler geliştirilmekte.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Milli Eğitim Bakanlığı, Emniyet Müdürlüğü ile mahalle muhtarlıkları tarafından ekonomik ve sosyal yoksunluk içinde bulunan ailelerin tespit edilmesi ve gereken desteğin sağlanmasına çalışılmaktadır."

Akşit, sokakta yaşayan ve çalışan çocuklara yönelik yeni hizmet modelleri oluşturulması yönünde proje çalışmalarının devam ettiğine işaret ederek, Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Bursa, Antalya, Mersin ve Diyarbakır'ı kapsayacak projenin, bu yıl içinde başlatılacağını bildirdi.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

<http://www.milliyet.com.tr/2005/02/13/ekonomi/eko01.html>

19 milyon kişi yoksul

ANKARA Milliyet

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdüllatif Şener, Türkiye'de 1 milyon kişinin mutlak yoksulluk, 18 milyon kişinin de göreceli yoksulluk içinde bulunduğunu bildirdi. Önceki günkü Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplantısına ilişkin bilgi veren Şener, ana konunun yoksullukla mücadele

olduğunu belirtti. Mutlak yoksulluğu, gıda yoksulluğu, görelî yoksulluğu da ortalama refah düzeyinin altı şeklinde tanımlayan Şener, şunları söyledi: "Türkiye'de nüfusun yüzde 1.35'inin (yaklaşık 1 milyon kişi), mutlak yoksulluk içinde olduğu saptandı. Görelî yoksullar nüfusun yüzde 26.96'sını oluşturuyor. Yani 18 milyon kişiyi kapasıyor."

Eğitimsizlik

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) verilerine göre, yoksulluğu artıran etkenler içinde, hane halkı büyüklüğü ve eğitimsizliğin başta geldiğini belirten Şener, "Yoksulluğun en fazla olduğu sektörler, inşaat ve tarım kesiminde çalışanlar olarak tespit edildi" dedi. Yoksullukla mücadeleyi üç kategoride topladıklarını kaydeden Şener, bunları, "Makro ekonomik politikalarla refah düzeyini artırmak, sektörel önlemler almak ve doğrudan sosyal yardım sağlamak" diye sıraladı. Şener, 2004'te 8.5 milyon kişiye 3.2 katrilyon liralık doğrudan sosyal yardım yapıldığını bildirdi.

Gelir dağılımı

Gelir dağılımı dikkate alınmadan yoksulluğa çare bulunamayacağını kaydeden Şener, DİE'ye göre gelir dağılımının iyileşmeye doğru yol almakta olduğunu söyledi. Toplumun yüzde 20'lik en yüksek gelir grubunun, 1994'te milli gelirden aldığı payın yüzde 54.9 olduğunu belirten Şener, şöyle devam etti:

"Bu rakam 2002'de yüzde 50.1'e, 2003'te de yüzde 48.3'e düştü. En düşük gelir grubunu teşkil eden yüzde 20'lik kısmın da milli gelirden aldığı pay 1994'te yüzde 4.5 iken 2002'de yüzde 5.3, 2003'te de yüzde 6'ya yükseldi."

© 2003 Milliyet

Koruyucu Aile: Yuvadın İyi, Evden Kötü

Sosyal Hizmet Uzmanı Eroğlu koruyucu aile sisteminin yaygınlaşması için bütçe ve uzman gerektiğini söylüyor. Türkiye'de sadece 576 çocuk koruyucu aile yanında. AB ülkelerinde sistem çok yaygın ama tanınan imkanlar da çok geniş. Sisteme eleştiriler de var.

BİA Haber Merkezi

08/02/2005 [Erhan ÜSTÜNDAĞ](#) ► erhan@bianet.org

BİA (İstanbul) - Sosyal Hizmet Uzmanı Kahraman Eroğlu, koruyucu aile sisteminin muhtaç çocukları yurtlarda koruma altına almaktan hem daha ucuza geleceğini hem de çocuklar için daha uygun olduğunu söyledi.

Bianet'e konuşan Eroğlu'na göre sistem Avrupa Birliği ülkelerinde çok yaygın çünkü ailelere hizmet karşılığında verilen ücret ve tanınan sosyal haklar çok geniş; gerekli altyapı da kurulmuş durumda.

Türkiye'de ise ne bu sistem tanınıyor ne de sosyal hizmetler alanına ayrılan bütçe insanları koruyucu aile olmaya teşvik edecek düzeyde. Yeterli sosyal hizmet uzmanı da yok.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun ([SHÇEK](#)) verilerine göre şu an **536 koruyucu aile yanında 575 çocuk** bulunuyor.

SHÇEK'in koruması altında yaklaşık 20 bin çocuk bulunduğu düşünülürse bu rakam toplam korunmaya muhtaç çocukların yaklaşık **yüzde 3'ünü** oluşturuyor.

Eroğlu, şu an koruyucu aile olanların çoğunun da zaten yüksek gelir grubuna mensup olduğunu ve SHÇEK'in hizmet karşılığında verdiği parayı almadığını söyledi.

Son 10 yılda her yıl ortalama 88 çocuk koruyucu ailelerin yanına yerleştirildi. Koruyucu aile yanına verilen çocukların neredeyse yarısını 7-12 yaş grubu oluşturuluyor.

İngiltere örneği

İngiltere'de koruyucu aile hizmeti çok yaygın ve neredeyse profesyonel bir iş olarak görülüyor.

Koruyucu aile bulma ve yerleştirme işlemleri **yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları tarafından** yürütülüyor.

Koruyucu aile hizmeti vermeye uygun bulunan kişilere yerel yetkililer tarafından bir sosyal hizmet uzmanı atanıyor ve bu uzman denetim işlevini yürütüyor.

Aynı şekilde çocuk ve çocuğun ailesi ile birlikte çalışan bir uzman da denetleme ve çocuğun geleceğini planlama görevini üstleniyor. Öğretmenler ve yerel sağlık kurumlarında çalışan doktorlar da koruma altına alınan çocukla ilgili sorumluluk üstleniyor.

Çocukların ihtiyaçlarına uygun olarak **çeşitli koruyucu aile hizmeti şekilleri** var. Kimi çocuklar ailelerle birlikte yaşarken bazıları sadece gündüzleri koruyucu ailelerle kalıyor ya da sadece maddi destek alıyor.

Koruyucu ailelere ikametgah, çocuğun yaşı ve ihtiyaçları gözönünde bulundurularak ayda 450 ile bin pound (**1 milyar 100 milyon ila 2 milyar beş yüz milyon lira**) arasında değişen maddi yardım, vergi indirimleri vs. veriliyor.

Ayrıca koruyucu aile hizmeti verilecek kişilere eğitim de veriliyor.

Mart 2004 rakamlarına göre İngiltere'de kamu koruması altında olan yaklaşık **80 bin** çocuk var.

Bu çocukların **yüzde 62'si**, yani yaklaşık 50 bin çocuk koruyucu aile hizmeti alıyor. Sisteme dahil olan çocukların yaklaşık **41 bini** koruyucu ailelerle birlikte yaşıyor.

İrlanda, İskoçya ve Galler'de de benzer oranlar var.

Sisteme eleştiriler

Öte yandan, koruyucu aile uygulamasına, geçici bir önlem olduğu ve korunmaya muhtaç çocuklara kalıcı bir çözüm sunmadığı şeklinde eleştiriler de geliyor.

Bağımsız ve kar amacı gütmeyen bir kuruluş olan ve merkezi Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) bulunan [Uluslararası Çocuk Hizmetleri Birliği'ne](#) (JCICS) göre "koruyucu aile hizmeti, aynı çocuk yuvaları gibi kurumsal bir hizmet ve çocuklar için kalıcı bir çözüm olarak düşünülmemeli".

Birlik, sistemin, geniş ve kalabalık yuvalardan daha iyi olduğunu fakat yapılan araştırmaların

çocukların sabit bir eve sahip olmamasının daha büyük travmalara yol açtığını gösterdiğini söylüyor.

JCICS'in araştırmalarına göre, **sabit bir evde yaşamayan çocukların duygusal travma geçirmeleri, okulda sorun yaşamaları ve suç işleme oranları daha yüksek.**

Sorun bütçeden başlıyor

[Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği'ne](#) göre Türkiye'de şu an SHÇEK'te kadrolu olarak çalışan sadece 9 bin sosyal hizmet uzmanı var. Uzman yetiştiren yüksekokul sayısı ise sadece bir.

Kahraman Eroğlu, koruyucu aile sisteminin düzgün işleyebilmesi ve denetim görevinin yerine getirilmesi için çok daha fazla sayıda uzmana gerek olduğunu; dolayısıyla SHÇEK'e ayrılan bütçenin artırılması gerektiğini söyledi.

"Bir çocuğa yuvada bakmanın aylık maliyeti 600-700 milyon lira. Oysa bu para koruyucu ailelere verilse hem talep artar hem de çocuklar için daha uygun bir koruma modeli yaygınlaşır".

Varolan koruyucu aile sistemi

Koruyucu aile hizmeti SHÇEK tarafından **"Çeşitli nedenlerle öz ailesi yanında bakımları bir süre için sağlanamayan çocukların kısa veya uzun süreli olarak, anne-baba özelliklerini taşıyan ücretli veya gönüllü statüdeki uygun aile ya da kişilerin yanında, devlet denetiminde bakımlarının sağlanması"** şeklinde tanımlanıyor.

Hizmet, 1993'te yayımlanan 21728 sayılı Koruyucu Aile Yönetmeliği'nce düzenleniyor.

Yönetmelikte 1997'de yapılan değişiklikle, hizmet karşılığında koruyucu ailelere **"en yüksek devlet memuru aylığı"**nın yüzde 22'si ile yüzde 30'u arasında değişen ücretler ödenmesi öngörülüyor.

Bugün için bu oran yaklaşık 150 milyon lira ediyor.

Özürlü çocuklar için bu ücretler iki katına kadar arttırılabilir. Aile yanına yerleştirilen çocukların sağlık giderleri, okul servis giderleri vb. de SHÇEK tarafından karşılanıyor.

Aileler "gerekli koşulları" sağlamalı

Yönetmelikte koruyucu ailelerin yükümlülükleri şöyle tanımlanıyor:

* **Yanına yerleştirilen çocuğun** öncelikle fiziksel ve psiko-sosyal gelişiminin sağlıklı olabilmesi için gerekli koşulları sağlamak,

* **Çocuğun yeteneklerinin** ve becerisinin elverdiği ölçüde öncelikle eğitim ve öğretimi ya da iyi bir meslek sahibi edindirilmesi için gerekli çabayı göstermek,

* **Çocuğun** varsa öz ailesi ve akrabaları ile uygun görülen şekil ve zamanda görüşmesini sağlamak,

* **Koruyucu aileye** ve yerleştirilen çocuklara ilişkin olarak mesleki çalışmaları yürüten sosyal hizmet uzmanlarına gerekli koşulları hazırlamak,

* **Adres ve ikametgah** değişikliklerini bu değişiklik gerçekleşmeden önce İl Müdürlüğü'ne bildirmek.

Çocuk ailenin nüfusuna geçmiyor

Bir ailenin yanına en fazla üç çocuk yerleştiriliyor. Koruyucu aile olmak için aranan şartlar **Türkiye vatandaşı olmak, Türkiye'de ikamet etmek ve en az okur-yazar düzeyinde eğitim sahibi olmak.**

Başvuranlardan, diğerlerinin yanında, iş ve gelir düzeyini gösteren belge, adli sicil raporu, sağlık kurulu raporu isteniyor.

Başvuran ailelerle ilgili, ev ziyareti ve görüşme sonrasında bir rapor hazırlanarak Aile Komisyonu'na iletiliyor.

Komisyon kabul ettikten sonra Koruyucu Aile Sözleşmesi Valilik tarafından da onaylanırsa çocuk yerleştiriliyor. Bu sistemde çocuklar aile nüfusuna geçirilmiyor.(EÜ)

Mutluluktan ölmek üzereyiz

Birgün, 09.02.2005

Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), 2004 "Memnuniyet Anketi" sonuçlarına göre, Türkiye'de "mutlu" olduğunu ifade edenlerin oranı bir önceki yıla oranla yüzde 1.2 oranında artış gösterdi. Uzmanlar sonuçları; kırsal kökenli, yarından çok bugünü düşünen, gelenekçi bir toplumun tevekkülü olarak değerlendirdi.

DİE, ilkinin 2003'te gerçekleştirdiği Yaşam Memnuniyeti araştırmasının geçen yıla ilişkin sonuçlarını açıkladı. 2004 yılı Kasım ayında 6 bin 714 kişiyle görüşülerek yapılan araştırmaya göre, yüzde 48.8'i mutlu olduğunu söyledi. Buna karşın yüzde 12.1'i mutsuz ve çok mutsuz olduğunu belirtti.

KADINLAR DAHA MUTLU

Genel mutluluk düzeyi açısından bakıldığında kadınların yüzde 10.2'si çok mutlu, yüzde 51.3'ü de mutlu olduklarını ifade ederken, bu oranlar erkeklerde sırasıyla yüzde 8.4 ve yüzde 46.1'e geriliyor. Evli kadınların yüzde 65.3'ü, evli erkeklerin ise yüzde 56.2'si mutlu olduğunu ifade ediyor. Bununla beraber evli olmayan kadınların yüzde 52.2'si, evli olmayan erkeklerin de yüzde 49.5'i mutlu olduğunu belirtiyor.

ÖĞRENİM YÜKSELDİKÇE MUTLULUK ARTIYOR

Anketin bir diğer çarpıcı sonucu ise öğrenim durumu ile mutluluk arasında doğru orantının olması. Öğrenim düzeyi yükseldikçe mutluluk düzeyinde de artış görülüyor. Üniversite mezunları içinde mutlu olduklarını belirtenlerin oranı yüzde 66.8'e kadar çıkarken, okur-yazar olmayanlarda bu oran yüzde 53.5'e kadar geriliyor.

Yaş grupları açısından ise en mutlu grup yüzde 60.9 ile 18-24 yaş grubu olarak belirlenirken, 65 üzeri yaştakiler de yüzde 60.5 ile bu grubu takip ediyor.

PARAN VARSA MUTLUSUN

Hane halkı geliri 1 milyar 167 milyon ve üzerinde olan bireylerin mutluluk oranı yüzde 72.6'ya kadar çıkarken, geliri 319 milyon liranın altındaki bireylerde bu oran yüzde 41.9'a kadar geriliyor.

ÇOK ŞÜKÜR YAŞIYORUZ

Bireylerin yüzde 69.5'i tüm ailenin, yüzde 13.2'si çocuklarının, yüzde 8.2'si ise eşlerinin kendilerini mutlu ettiğini belirtiyor.

Kadınların yüzde 64.8'i, erkeklerin ise yüzde 74.4'ü kendilerini hayatta en çok tüm ailenin mutlu ettiğini belirtirken, erkeklerin yüzde 7.2'si, kadınların ise yüzde 9.1'i eşlerinin mutlu ettiğini kaydediyor.

Evli olanların yüzde 71.2'si, evli olmayanların ise yüzde 65'i, tüm ailenin kendilerini mutlu ettiğini

belirtiyor.

Bireylerin mutluluk kaynağı olan değerlere bakıldığında ise sağlık öne çıkıyor.

Bireylerin yüzde 67.1'i kendilerini en çok sağlığın, yüzde 14.6'sı ise sevginin mutlu ettiğini belirtiyor.

Bu oran evlilerde yüzde 71.2'ye kadar çıkarken, evli olmayanlarda ise yüzde 55.8 olarak ölçülüyor.

Bİ DE PARAMIZ OLSAYDI

Ankete göre; hanelerin yüzde 30.6'sı aylık gelirle hane ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanıyor. 319 milyon liranın altındaki gelir grubunda olan hanelerin yüzde 46.1'i hane halkı gelirlerle ihtiyaçlarını karşılayamıyor. 1 milyar 167 milyon ve üzeri gelir grubundaki hanelerin yüzde 11.9'u ise gelirlerinin hane halkının ihtiyaçlarını çok kolay karşıladığını söyledi.

HER 3 KİŞİDEN İKİSİ GELİRİNDEN MEMNUN.

Ankete katılanların yüzde 31.8'i aylık kullanılabilir net hane halkı gelirinden memnun olmadığını belirtirken, yüzde 29.2'si hanelerine giren aylık toplam gelirden memnunuz dedi. Hane halkı gelir grubuna göre bireylerin hane halkı gelirinden memnuniyetine bakıldığında da 319 milyon liranın altında gelir grubunda bulunan hanelerdeki 18 ve üzeri yaştaki bireylerin yüzde 27'si hane halkı gelirlerinden hiç memnun olmadıklarını, 1 milyar 167 milyon TL ve üzerindeki gelir grubundakilerin yüzde 53'ü gelirinden memnun olduğunu belirtiyor.

ÇALIŞMA HAYATI

Çalışanların yüzde 58.4'ü işinden memnun olarak görülürken, işten elde edilen kazançtan memnuniyette bu oran yüzde 25.8'e kadar geriliyor.

İşverenlerin yüzde 81.7'si işinden memnun olduğunu ifade ederken, yevmiyeli olarak çalışanların işinden memnuniyet oranı ise yüzde 39.6'da kalıyor.

Ücretliler açısından ücret miktarı, yüzde 74.1 ile sorunlarda başı çekiyor, ücret dengesizliği de yüzde 73.3 ile bunu izliyor. İşveren ve kendi hesabına çalışanlarda ise en büyük sorun yüzde 56.5 ile sermaye yetersizliği olarak ortaya çıkıyor.

Kamuda çalışanlar ücret dengesizliğini en büyük sorun olarak görürken, özel sektörde bu ikinci planda kalıyor ve ücret miktarı öne çıkıyor.

EVLİLİK

Ankete katılanların yüzde 68.5'i evliliklerinden memnun, yüzde 24.7'si de çok memnun olduğunu ifade ederken, memnun ve hiç memnun olmayanların oranı sadece yüzde 1.8'de kalıyor.

Buna karşılık evlilikten memnun ve çok memnun olan erkeklerin oranı yüzde 96'ya kadar çıkarken, kadınlarda bu oran yüzde 90.4'te kalıyor.

SAĞLIK HİZMETİ

Emekli Sandığı kapsamındaki bireylerde memnun olmayanların oranı yüzde 8.2'de kalırken, SSK'da bu oran yüzde 30.9'a kadar çıkıyor. SSK kapsamındaki emekli olmayanların yüzde 39.1'i, emeklilerin ise yüzde 38.3'ü bazı ilaç ve tedavi masraflarının karşılanmasını sorun olarak görüyor.

Sosyal güvenlik kurumlarının hizmetlerinin sorun olarak görülme oranı ortalama yüzde 33.6 olarak hesaplanırken, en çok sorun olarak görülen hizmeti, yüzde 50.3 ile emekli maaşlarının miktarı oluşturuyor.

Sağlık kuruluşları açısından en fazla memnuniyet oranı sağlık ocaklarında görülürken, en az memnuniyet özel polikliniklerde ortaya çıktı.

EĞİTİM

Yüksekokul ve üniversite mezunlarının eğitimden memnuniyet düzeyi yüzde 65.8 olarak ölçülürken, ilkokul mezunlarında bu oran yüzde 35.5'e kadar geriliyor. Buna karşılık üniversite mezunlarının yüzde 43.9'u eğitim hizmetlerinden memnun olmadığını açıklarken, okuryazar olmayanlarda bu oran yüzde 13.6'ya kadar iniyor.

GÜVENLİK

Ankete katılanların yüzde 54.2'si kendini evinde güvenli, yüzde 17'si de çok güvenli hissederken, güvensiz ve çok güvensiz hissedenlerin oranı ise yüzde 13.1 olarak belirlendi. Yaşadığı çevrede gece yalnız yürürken vatandaşların yüzde 46.4'ü kendini çok güvenli ya da güvenli hissederken, yüzde 34.8'i çok güvensiz ya da güvensiz hissediyor. Kadınların yüzde 28'i, erkeklerin ise yüzde 17.7'si çevrede gece yalnız yürürken kendilerini güvende hissetmediğini belirtiyor. Polisin hırsızlık ve kapkaç olaylarına zamanında müdahale ettiğini düşünenlerin oranı yüzde 69.2, jandarmanın zamanında müdahale oranı ise yüzde 84.4 olarak hesaplandı.

KAMU HİZMETİ

Kamu hizmetleri ile ilgili bilgi edinme işlemlerinden memnun olanların oranı yüzde 36 olarak belirlenirken, memnun olmayanların oranı da yüzde 14.5 olarak ölçüldü. Belediye hizmetleri içinde en fazla memnuniyet şebeke suyu hizmetinde görülürken, en az memnuniyet hava kirliliği ile mücadele alanında görüldü.

UMUT KENTLİNİN EKMEĞİ

Türkiye'de vatandaşların yüzde 39.5'i 2005 yılında genel olarak hayatın daha iyi olacağını düşünüyor. 2005 yılının aynı olacağını düşünenlerin oranı yüzde 43.2 olarak belirlenirken, daha kötü olacağını düşünenlerin oranı ise yüzde 9.1'de kaldı. Bu yılın daha iyi olacağını düşünenlerin oranı kentlerde yüzde 43.1'e kadar çıkarken, kırdaki yüzde 33.4'de kalıyor.

MALİ DURUM BEKLENTİLERİ

Bu yıl Türkiye genelinde bireylerin yüzde 29.3'ü mali durumunun daha iyi olacağını düşünürken, aynı olacağı tahmininde bulunanların oranı yüzde 53.8 olarak ölçüldü. Mali durumunun iyileşeceğini belirtenlerin oranı kentte yüzde 31.6 olurken, oran kırdaki yüzde 25.2'ye iniyor.

NASIL DEĞERLENDİRDİLER?

Prof.Dr.Nilüfer Narlı-Sosyolog

Mutluluk sosyolojide memnuniyet düzeyi olarak okunur. Memnuniyet düzeyi endeksleri farklıdır. Bu noktada memnuniyet düzeyi arttıkça mutluluk da artabilir. Ben toplumda mutluluk düzeyinin artmasını mantıklı buluyorum. İşsizlik sorunu hala var ama insanlar gelecekle konusunda daha umutlular çünkü Avrupa Birliği'nin birçok şeyi düzeltteğine inanıyorlar. Mutluluk kaynağı olarak aile ve sağlığın gösterilmesi ise bir anlamda toplumun ilk dikkate aldıkları kendileri ve yakın çevreleri. Üçüncü insanların sorunlarıyla pek ilgilenmiyorlar.

Prof.Dr. İzzettin Önder-İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi

Mutluluk anketi sonuçları bir şarkıda olduğu gibi " tanrım aklım başımda değil" dedirten türden. İstatistik hem yapılaşta hem de okunuştaki farklı gözlüklerin kullanıldığı bir alan. Evet dışarda o kadar çok işsizlik varken, "iş fetişizmi yaratılarak" çalışanlar gizli gizli mutlu olabilirler. Bu toplum kırsal kökenli ve gelenekçi bir toplum. Tevekküle inanmış, yarından çok bugünü önemseyen, kısa vadeli bir toplum. Batı'daki gibi proleter bir toplum değil. Ekonomik hakları gözardı ediyor. Ve din faktörünün

güçlü olduğu bir toplum.

Prof Dr. Ahmet İnam-ODTÜ Felsefe Bölümü Başkanı

Bu bir bilinçsizlik diye düşünüyorum. Mutluluk gelişiminin gelişmediği gibi bir görüşüm var. Mutluluk bilinci hayata belli bir biçimde bakabilme gücü olan insanların sahip olabileceği bir şey. Bizim insanımızın tarihine bakıp düşündüğümüzde gelenek içinde yaşamın kendisini sorun edinmeyen bir insan tipi görüyoruz. Yaşamdaki sorunları sorun eder ama yaşamın kendisini sorun edinmez. İnsanların, kendini "mutlu" sandığı bir kültürde yaşıyoruz. Bunun bir sanı, bir sanma olduğunu düşünüyorum. Anketin yapılma tarzını bilmiyorum ancak insanlarda "elaleme karşı mutlu olma" gibi bir düşünce olabilir.

Doç. Dr. Melek Göregenli (Ege Üniv. Psikoloji Böl)

İnsanların mutluluktan ne anladıkları çok önemli. Bu araştırmaların pek çoğunun nasıl bir mantıkla yapıldığını bilmiyoruz. Gerçekten çok güzel bir sonuç ama ben inandırıcı bulmuyorum. Geçen yıl dünya çapında yapılan bir araştırmada açlığın, sefaletin çok yoğun yaşandığı bir Afrika ülkesi ilk sıralarda çıkmıştı. Mutluluk sahip olma seçeneklerimizle çok ilgili. Örneğin eğitim düzeyi arttıkça mutluluğun artmasında gelirin bir aracı değişken olduğunu düşünüyorum. DİE'nin metodolojileri bence çok zayıf, bağlamı kaçırıyorlar. Basit anketlerle mutluluğun tespit edilmesi zor.

Mustafa Sönmez- Ekonomist

Nasıl bir soru formu düzenlendiği sonuçların değerlendirilmesi açısından çok önemli. Daha mutlu olan insanların istihdam ve tüketim olanakları mı artmış, sağlık ve eğitim koşullarında iyileşme mi olmuş bunları bilmek gerekiyor. Sorular ekonomik temelliye geçtiğimiz yıl geçici bir rahatlık yaşandı. Sağlam bir maddi temeli olmayan, gelecekte yenilen sanal bir mutluluk hali olabilir.

Reha Tartıcı (Konsensus Araştırma Şirketi)

Soru formunu bilmiyoruz. Ancak 'geçen yıla göre' diye bir mukayese yapıyorsak şunu göz önünde bulundurmak lazım: DİE'nin bu tür araştırmalarda artı - eksi yüzde 2 yanılma payı vardır. Geçen yıldan bu yana oranlar yaklaşık 1 puan artmış ama bunu 'mutluluk düzeyi arttı' şeklinde yorumlamamak lazım. Ancak olumlu bir devamlılıktan söz edilebilir. Bir de araştırmanın tarihi 17 Aralık sonrasına denk geldiyse bunun yarattığı bir mutluluk hali de olabilir.

Prof. Dr. Bahattin Akşit-ODTÜ Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi

Ülkeler bazında bakıldığında gelir durumuyla mutluluk arasındaki ilişki yok. Örneğin mutluluk değil, refah düzeyi sorulduğunda bu oranlar çok aşağıya düşüyor. Yüzde 48 mutluluk oranı çok yüksek değil. Bu oranının yüzde 80 olduğu ülkeler de var. Öğrenim düzeyinin artmasıyla mutluluğun artması anlamlı değil, kişinin öğrenim düzeyi arttıkça bilinç düzeyi de artar. Erkeklerin evlilikte daha mutlu olması anlamlı çünkü; ataerkil yapının baskın olması nedeniyle kadın evde eziliyor, şiddet görüyor.

Süleyman ÇELEBİ - DİSK Başkanı

Toplumsal mutlu olması, herkesin temennisi ancak anket sonuçlarının inandırıcılığının zayıf. Toplumsal ekseriyetinin mutlu olduğu şeklinde bir sonuç yönlendirmeye dönük bir gayreti yansıtıyor. Toplumsal gerçekler dikkate alındığında yaşam kalitesi ile sağlanacak mutluluk çok düşüktür. Kişiler, bir tas çorba bulduğunda, kendi bireysel ilişkileri bağlamında mutlu olabilirler, fakat bu toplumsal bir mutluluk için ölçü olamaz. Sağlıklı bir sonuç elde etmek için DİE'yi, referanduma davet ediyorum. Büyük bir çoğunluğu açlık sınırı altında yaşayan bir toplumu düşündüğümüzde, 70 milyonun ne kadarının refahtan kaynaklı bir mutluluğa sahip olduğu ortaya çıkar.

Sami EVREN - KESK Başkanı

Mutluluk göreceli bir kavram. İnsanlara mikrofonu uzatıp 'mutlu musun' diye sorulduğunda, mütevazı davranabilirler, ancak bu gerçeği yansıtmaz. Gerçekten mutlu bir toplum için yaşam standardının yükseltilmesi gerekir. Nüfusun büyük çoğunluğunu işsizler, ücretleri açlık sınırının altında olanlar, erkek egemen kültürün baskısıyla yaşayan kadınlar, kimlik sorunu yaşayan milyonlarca insan, tarımdaki yoksul köylü ve geleceğe güveni olmayan binlerce genç oluşturuyor. Banka kuyruklarında bekleyen binlerce emeklinin gerçek anlamda mutlu olma şansları yoktur. Mutlu bir azınlık vardır, ama DİE'nin rakamlarının bu konuda çok soğuk olduğunu düşünüyorum. Rakamların dili soğuktur.

Milliyet 07.02.2005

ABD'den yoksul ailelere 9 milyon dolarlık hibe

Amerika Uluslararası Kalkınma Ajansı tarafından, Sosyal Riskin Azaltılması Projesi'ne katkı amacıyla verilen 9 milyon dolarlık hibeye ilişkin anlaşma imzalandı.

Hazine Müsteşarlığı'nda düzenlenen törende, anlaşmaya Hazine Müsteşarı İbrahim Çanakçı, ABD Büyükelçisi Eric Edelman ve Dünya Bankası Türkiye Direktörü Andrew Vorkink imza koydular.

Hazine Müsteşarı Çanakçı, yaptığı konuşmada, programın başladığı 2003 yılının ilk aylarından bu yana, toplam 1 milyon 195 bin çocuk veya anne adayının sağlanan yardımlardan faydalandığını, bu çerçevede yoksul ailelere toplam 73 milyon dolar tutarında yardım gerçekleştirdiğini bildirdi.

Çanakçı, 2006 yılın ortalarında tamamlanmasını bekledikleri program kapsamında, yaklaşık 1 milyon 300 bin kişiye ulaşılmasını hedeflediklerini ve bugüne kadar sağlananlara ilave olarak 290 milyon dolar tutarında yardımın planlandığını kaydetti.

ABD hükümeti tarafından sağlanan 9 milyon dolarlık hibenin sosyal riskin azaltılması projesinin temel ayağını oluşturan Şartlı Nakit Transferi programında kullanılacağını ifade eden Çanakçı, programın nüfusun en yoksul kesimlerinin temel sağlık ve eğitim hizmetlerine erişimi garanti altına alınmasını ve çocuklar ile gençlere yatırım yapılarak yoksulluğun kalıcı olarak azaltılmasının hedeflendiğini bildirdi.

"SOSYAL HARCAMALARIN PAYI ARTTI"

Çanakçı, başarıyla uygulanan ekonomik program sayesinde son 3 yılda Türkiye ekonomisinin hızlı bir büyüme sürecine girdiğini vurgularken, enflasyonu tek haneli rakamlara düştüğünü, reel faizlerin de hızlı bir gerileme sağlandığını kaydetti.

Çanakçı, ekonomik program uygulamasında mali disiplinin kararlı biçimde sürdürüldüğünü hatırlatırken, sosyal politikalara da gereken önemin verildiğini ve sosyal harcamaların bütçe ve GSMH'nin içindeki payının artırıldığını bildirdi.

YADİGAR GÖKALP

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Sosyal Riski Azaltma Projesi Direktörü Yadigar Gökalp de, projenin toplam finansmanın 635 milyon dolar olduğunu vurgularken, projeye ilgili şu bilgileri verdi:

"Nüfusun en yoksul yüzde 36'lık kesimine dahil olan ailelerin istihdam fırsatlarını arttırmak amacıyla, Yerler Girişimler Bölümü kapsamında şu ana kadar 100 bin 715 kişi Bin 878 gelir getirici istihdam eğitimi ve sosyal hizmet projesinden faydalanmaktadır.

Şartlı Nakit Transferi için başvuran toplam aile sayısı 828 bin 563, hak eden aile sayısı 448 bin 605'dir. Yardım alan çocuk sayısı 1 milyon 195 bin 147 iken eğitim yardımı alan çocuk sayısı 809 bin 157, sağlık yardımı alan çocuk sayısı 385 bin 150, sağlık yardımı alan çocuk sayısı ise bin 139'a ulaştı."

YARDIMDAN FAYDALANMAK İÇİN NİKAH YAPIYORLAR

Gökalp, bir çok il ve ilçede, vatandaşların Şartlı Nakit Transferi yardımından faydalanmak için, ihmal ettikleri resmi nikahlarını yaptırdıklarını ve çocukların nüfusa kaydettirdiklerini anlatırken, "Muş'da 2 bin çift, Iğdır il merkezinde ise 600 çift resmi nikaha yaparak nüfusa kaydolmayan çocuklarını kaydettirdiler" dedi.

Projeyle, öğrencilerin ilköğretimden orta öğretime geçiş oranlarında artış kaydedildiğini anlatan Gökalp, Türkiye genelinde erkek öğrencilerde bu oran yüzde 47 iken projeyle yüzde 74'e, kızlarda ise yüzde 39'dan yüzde 75.4'e yükseldiğini bildirdi.

Gökalp, Amerika Uluslararası Kalkınma Ajansı aracılığı ile sağlanan mali desteğin programın başarısının teyidi açısından önemli olduğunu söyledi.

ŞARTLI NAKİT TRANSFERİ NEDİR?

Program çerçevesinde uygulanan Şartlı Nakit Transferi ile yoksulluk nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen veya okuldan almak zorunda kalan ya da okul öncesi çocukların düzenli sağlık kontrollerine götüremeyen aileler ile gebelikleri süresince düzenli kontrollerini gerçekleştiremeyen anne adaylarının ekonomik yönden desteklenmesi amaçlanıyor.

Bu çerçevede Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı ile koordineli çalışılarak, anne adayları ve çocukların düzenli sağlık kontrollerinin yapılıp yapılmadığı ve çocukların okula devam ettirilip ettirilmedikleri kontrol edilerek, yardımlara devam edilmesi veya kesilmesi öngörülüyor.

Evrensel – 08.02.2005

Avrupalı emekçi yoksul

Almanya'nın dünyanın en zengin ülkeleri arasında geldiği bilinen bir gerçek. Yaratılan servetin çok küçük bir azınlığın elinde biriktiği de yeni değil. 2004 yılında özel şahıslara ait net servet 5 trilyon Euro'ya çıkmıştı. Almanya genelinde 755 bin Euro milyoneri (halkın yüzde 1'i) olduğunu bildiren Federal İstatistik Dairesi, bunların arasında ise 3 bin 500 şahsın 30 milyon Euro'dan fazla gelire sahip olduğunu açıkladı.

Servet artıyor

En zenginlerin serveti giderek artarken geniş emekçi yığınlarının gelirleri de sürekli azalmakta. Almanya genelinde yoksulluk oranı, 2003 yılı sonu itibariyle yüzde 15'e çıkmış bulunuyor. Yoksulluk bütün emekçilerin yaşamlarını derinden etkiliyor. Gelir durumu emekçilerin bütün geleceklerini belirlerken özellikle yoksulluk için yetişen çocukların ve gençlerin gelecekleri de böylece önceden belirlenmiş oluyor.

15 yaşından küçük çocuklar, genel topluma oranla yoksulluktan iki kat daha fazla etkileniyorlar. Birçok şehirde "yoksullar sofrası" kurulması ve evsizlere ücretsiz hizmet veren gönüllü "yoksullar doktorları"nın giderek artması geline boyutu gösteriyor.

İlk rapor

Devletin yayınladığı birinci "Yoksulluk Raporu" (ikincisinin taslağı bugünlerde tartışılıyor) öncesinde birçok sosyal kurum ve kuruluş bölgesel veya ülke çapındaki yoksulluğu ortaya koyan raporlar yayınlamışlardı. Bu raporların eksik veya yetersiz olan yanı ise göçmen emekçilerin durumunun yeterince irdelenmemesiydi.

Böyle bir rapor ilk kez Alman Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü'nün (DIW) İnfratest ile birlikte hazırlandı. 1998'de SPD/Yeşiller koalisyonunun hükümet olmasından 2003'e kadar geçen sürecin araştırıldığı raporda yoksulluk içinde yaşayan göçmenlerin sayısının olağanüstü arttığını gösteriyor.

Yerli halk ile karşılaştırmalı bir şekilde hazırlanan rapor, sosyal ve politik alanda faaliyet yürütenler için önemli verileri içeriyor.

11 milyondan fazla göçmen

Son 50 yıldır Almanya'ya yoğun bir işgücü göçü yaşandı. Güney Avrupa, Balkanlar, Tunus ve Fas gibi Kuzey Afrika ülkelerinin yanı sıra en fazla işgücü veren ülke Türkiye oldu. Diğer yandan Doğu Avrupa ülkelerinden de "Alman asıllı"ların göçü yaşandı. Bugün Almanya'da 7 milyondan fazla yabancı ülke vatandaşı ve 4 milyondan fazla ise Alman asıllı göçmen yaşamakta. Böylece Almanya'da toplam 11 milyondan fazla göçmen yaşamakta.

Yoksulluk yüzde 23

Ekonomik durumun kötüleşmesi genel olarak bütün emekçileri etkilerken, DIW'in raporunda ortaya koyulduğu gibi göçmenleri daha fazla etkilemekte. Genel toplum içinde yoksulluk oranı yüzde 15'e çıkmış bulunurken, bu oran yerliler arasında yüzde 14, göçmenler arasında ise yüzde 23 dolayında yaşanmakta.

1998'de yerliler arasında yoksulluk oranı yüzde 12 iken, 2003 yılında bu oran 14'e çıkmıştı. Göçmenler arasında ise bu oran aynı süre zarfında yüzde 19'dan 23'e çıktı. Bu sonuç ise göçmenler arasında yoksullaşmanın daha hızlı arttığını gösteriyor.

Sosyal dengesizlik çığ gibi

AB kriterlerine göre 1998 yılında halkın yüzde 12,1 yoksul sayılırken bugün bu oran 2004 yılında yüzde 13,5'e çıkmış bulunuyor. "Gırtlığa kadar borç içinde" olan kesimdeki artış ise yüzde 13 olarak gerçekleşmiş durumda. Buna göre 1998 yılında 2,77 milyon kişi aşırı borçlu durumdayken 2004 yılında bu rakam 3,13 milyona çıkmış bulunuyor.

Sosyal dengesizlik sadece ekonomik alanda sınırlı değil. Bu alanda yaşanan dengesizlik diğer alanlara da yansıyor. Ekonomik durumu dar gelirliyle oranla görece iyi olan kalifiye bir işçinin çocuğunun üniversiteye gitme olasılığı ile zengin bir aileden gelen çocuğun üniversiteye gitme olasılığı arasında dağlar kadar fark var. "Eğitimde şanslı olma da artık miras kalıyor" denilen 2. Yoksulluk Raporu'nda, zengin bir ailenin çocuğunun üniversiteye gitme olasılığının kalifiye bir işçinin çocuğundan 7,4 kat fazla olduğu belirtiliyor.

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, ISW - München

Yılda 200 milyar Euro!

1998 yılında "özel şahıslara ait" net servet 4 trilyon 280 milyar Euro iken bu miktar 2004 yılında tam 5 trilyon Euro'ya çıkmış bulunuyor. 1998 yılında halkın yüzde 50'si bu servetin yüzde 4,4'üne sahip iken, servetin yükselmesine karşın bu pay yüzde 4'e düşmüş bulunuyor. Halkın (!) en üst kesimi olarak anılan yüzde 10'luk kesim 1998 yılında bu servetin yüzde 45'ini gasp ederken 2004 yılında aynı kesim servetin yüzde 47'sine sahip konuma geldi.

Milyonlarca emekçinin işsizlik paraları kesilip, sosyal yardımları düşürülürken en zenginlerin kasalarına her yıl 200 milyar Euro akıtıldı. Hükümetin sermaye yanlısı politikalarını savunmak için özel çaba veren medya bu gerçekleri gizleyemeyince, "Hükümetin bu konuda özel bir çabası yok, zaten olması da gerekmiyor. Serveti olan birinin servetinin faiz yoluyla artması çok doğal" diyebiliyorlar.

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, ISW - München

Türkiyelilerin durumu

Raporda bütün göçmenler, yani göçmenler ve Alman asıllı göçmenler birlikte ele alındığında ortaya çıkan kötü tablo, göçmenleri geldikleri ülkelere göre bir kez daha ayrıştırıldığında ortaya çıkan tablo da kötüleşiyor. Türkiyelilerin ve eski Yugoslavya ülkelerinden gelen göçmenlerin yüzde 40'ının en alt gelir grubuna dahil oldukları görülüyor. Kuzey Afrika ve diğer "üçüncü ülke" vatandaşı olanların ise yüzde 50'si en alt gelir grubuna bağlılar. Bu oran Alman asıllı göçmenlerde ise yüzde 25 civarında.

"Sistem Çocukları Koruyamıyor, Değişmeli"

Av. Seda Akço'ya göre devlet korunmaya muhtaç çocuklara hizmet vermekten vazgeçmeli; kurum bakımı son çare olmalı denetim ve destek görevini üstlenmeli. KMÇV Başkanı Aran da aynı fikirde; Sosyal Hizmet Uzmanı Eroğlu aksini savunuyor.

BİA Haber Merkezi

02/02/2005 [Erhan ÜSTÜNDAĞ](#) ► erhan@bianet.org

BİA (İstanbul) - İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi'nden avukat **Seda Akço**, Urla Barbaros Çocuk Köyü'nde yaşanan taciz ve tecavüz iddialarıyla ilgili olarak **"Yargı süreci işlemeli ama esas sorgulanması gereken kurum bakımı yöntemi ve Türkiye'deki uygulama biçimi"** dedi.

Daha önce benzer iddiaların başka kurumlarda da gündeme geldiğini hatırlatan Akço, çok sayıda çocuğun birarada barındırıldığı durumda istismar vakalarının da arttığını söyledi.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ([SHÇEK](#)) verilerine göre, 86 çocuk yuvasında **9 binden fazla**; 109 yetiştirme yurdunda da **10 binden fazla** çocuk kalıyor. Yani kurum başına 100'den fazla çocuk düşüyor.

Türkiye'de, engellilerin, çocukların ve yaşlıların korunmasıyla ilgilenen kurumların yüzde 95'inin hala koğuş sistemiyle çalıştığını belirten Prof. **Oğuz Polat**, bu ortamda aile sıcaklığını yaşayamayan çocukların topluma uyum konusunda büyük sıkıntılar çektiğini belirtti.

Polat, dünyada korunmaya muhtaç çocuklarla ilgili birçok farklı model uygulandığını ama onlarca çocuğun bir arada tutulduğu **koğuş sisteminin hiçbir yerde kalmadığını** söyledi.

Urla'daki köyü kuran ve daha sonra yönetimini SHÇEK'e devretmek zorunda kalan [Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı](#) (KMÇV) Başkanı **M. Pınar Aran** da, koğuş sisteminin sakıncalarına dikkat çekti ve "Biz yönetimi devretmeden önce dünyanın birçok yerinde uygulanan çocuk köyleri projesini Urla'da uyguluyorduk" dedi.

İstanbul'da bulunan **Bolluca Çocuk Köyü'nde** halen aynı sistemin başarıyla yürütüldüğünü belirten Aran, "Önemli olan fiziki yapı değil, uygulanacak prensipler ve standartlar. Biz klasörler dolusu bilgiyi Urla'daki yönetime devrettik ama uygulamaya büyük ölçüde konmadı" diye konuştu.

"Kurum bakımı son çare olmalı"

"Devlet kendi verdiği hizmeti kendisi etkili bir biçimde denetleyemiyor" diyen Akço, "SHÇEK hizmet veren kurum olmaktan vazgeçmeli. Bunun yerine standartları koymalı ve hizmet verecek kurumların bu standartlara uyup uymadığını etkili bir biçimde denetlemeli" dedi.

Akço'ya göre ideal olan, **çocukların ailelerinden ayrılmadan durumlarının iyileştirilmesi; dolayısıyla öncelikli olarak ailelerin desteklenmesi gerekiyor.**

"SHÇEK'in de kabul ettiği gibi, aslında koruma altına alınan birçok çocuğun ailesi bulunabilir. Aileleri ekonomik ve eğitsel anlamda destekleyecek programlar oluşturulabilirse çocukların istismar edilmesi ve ailelerinden ayrılmaları önlenebilir. Çocuğun yüksek yararı bunu gerektiriyor."

Aileleri ile yaşaması mümkün olmayan çocuklar içinse **koruyucu aile** ve **evlat edindirme** gibi yöntemlerin denenmesi gerektiğini vurgulayan Akço, kurum bakımının son çare olarak ele alınması gerektiğini vurguluyor.

"Devlet köstek değil destek olmalı"

Şu an için sivil toplum kuruluşlarının ya da yerel yönetimlerin çocukları koruma altına alacak kurumlar açması ve yürütmesi yasal değil; bu görev tamamen SHÇEK tarafından yürütölüyor.

Koruma hukukunun gelişkin olmadığını ve mevzuatın dağınık olduğunu belirten Akço, bunun değişmesi gerektiğini belirtti.

M. Pınar Aran'a göre de devletin hizmet vermekten çok destek olması ve denetleme yapması gerekiyor.

"Çok uzağa bakmaya gerek yok; bu sistem Kuzey Kıbrıs'ta gayet düzgün yürüyor."

Onlara itiraz ise Sosyal Hizmet Uzmanı **Kahraman Eroğlu'ndan** geldi:

"Şu an yasal olarak tek yetkili SHÇEK zaten. Önüne gelen dernek, vakıf kurum açarsa çocukların, ruhsal, bedensel ve zihinsel gelişmeleri zarar görür. Bu uygun değil."

Urla'daki Köy SHÇEK'in yönetiminde

İstismar iddialarının son olarak gündeme geldiği Urla'daki Barbaros Çocuk Köyü de SHÇEK tarafından yürütölüyor.

1989 yılında Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı tarafından kurulan çocuk köyü **1997'de** SHÇEK tarafından devralındı.

Sosyal Hizmet Uzmanı Kahraman Eroğlu, SHÇEK'in Vakıf ile bir anlaşma yaptığını söyledi.

Anlaşma gereğince, tüm altyapı ve masrafların vakıf tarafından karşılanıyor fakat yönetim SHÇEK tarafından yürütölüyor.

Fakat Vakıf Başkanı M. Pınar Aran, Barbaros Çocuk Köyü'nde yapılan anlaşma sonrasında tüm personelin SHÇEK tarafından seçilmeye başlandığını ve maaşlarının da kurum tarafından ödendiğini söyledi.

Aran, köyün devredilmesinden sonra kendi uyguladıkları "çocuk köyü" prensiplerinin büyük ölçüde değiştirildiğini belirtti.

"Mesela biz sadece 0-8 yaş arasındaki çocukları kabul ediyoruz çünkü o yaşta çocuk birlikte kaldığı insanlarla anne-kardeş ilişkileri geliştirebilir. SHÇEK yönetimi altında 14-16 yaşında çocuklar köye kabul edilmeye başlandı. Bu yaşta benzer bir duyarlılığın geliştirlmesi çok daha zor.

Sadece işe 'anne'ler almakla her şey çözülmüyor. Biz çalışanlara iki-üç ayda bir eğitimler verirdik, bütün bunlar kaldırıldı".

Aran, Bolluca ile Urla Barbaros köyü karşılaştırılırsa varolan farkların açıkça görülebileceğini söyledi.(EÜ/BB)

Öncelik engellilere verilmeli

29/01/05

Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Engelliler Koordinasyon Merkezi Başkanı İbrahim Sarıkaya, yeni yapılan kamu binalarının, proje aşamasında engellilere yönelik hazırlanmasını istedi.

Sarıkaya, Taşbaşı Kültür Merkezi'nde düzenlenen "Engelli Sorunları ve Belediyelerde Çözüm Önerileri" konulu panelde yaptığı konuşmada, kentte engelliler adına faaliyet gösteren tüm sivil toplum örgütlerinin, koordinasyon merkezinin çatısı altında toplandığını bildirdi.

Yerel yönetimlere, engellilerin kent hayatını kolaylaştırmak adına önemli görevler düştüğünü ifade eden Sarıkaya, şöyle konuştu:

"Kent mimarisinde, öncelikle engellilerin düşünülmesi gerekmektedir. Yeni yapılan kamu binaları, proje aşamasında engellilere yönelik hazırlanırsa, gelecekte sorunlar aza indirgenebilir. Oluşturulacak engelli hizmet merkezleriyle engellilerin toplum hayatına uyumu daha kolay sağlanabilir, engellilikten kaynaklanan problemler çözülebilir."

Toplu taşıma araçlarında görme engelliler için sesli ikaz ve durak belirtme sinyalleri kullanılabileceğini belirten Sarıkaya, belediye otobüslerinin kapılarına, engellilerce kullanması için mekanik rampalar yerleştirilebileceğini söyledi.

Merkez olarak 6 ayda 18 projeyi hayata geçirdiklerini ifade eden Sarıkaya, "Bunlardan en önemlisi, engellilerin istihdamına yönelik çalışma kapsamında 6 ayda 600 engellinin işe yerleştirilmesi" dedi.

Dayanışmaya saldırı

02/02/05

Candan Yıldız

Rusya'da 1917 sonrasındaki iç savaşta öksüz ve yetim kalan, suça itilen çocuklar için kurulan bir okulun anlatıldığı 'Yaşam Yolu' adlı kitaptan esinlenerek hayata geçirilen 'Mayısta Yaşam Kooperatifi'nin Yenibosna Şubesi "kaçak dersanecilik" iddiasıyla mühürlendi. İstanbul'da üç merkezde(Tuzla, Ümraniye, Yenibosna) faaliyet gösteren kooperatif, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından kapatıldı. 2001'den bu yana faaliyet gösteren kooperatifin kapatılma gerekçesi ise; Milli

Eğitim'in çözemediği sorunları elbirliğiyle çözmeye çalışanların yoksul aile çocuklarıyla ders çalışması. 27 Aralık'ta İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yapılan bir şikayet sonucu, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nce mühürlenmiş kooperatif hakkında herhangi bir hukuki süreç başlatılmış değil. Kooperatif Kuruluş Tüzüğü ise kooperatif üyelerinin ders çalışabilmesine izin veriyor. "Üretim Kooperatifi" olarak kurulan Mayıs'ta Yaşam Tüzüğü'ne göre film çekmekten yayın çıkarmaya kadar pek çok faaliyet yapılabilir. Kooperatifin Tuzla Şubesi ise ülkücü oldukları belirlenen bir grup tarafından tehdit edildi. Yolsuz bölgeden öğrencilerin geldiği kooperatifin camları ülkücü oldukları tahmin edilen bir grup tarafından kırıldı. Kooperatif yöneticileri "kaçak dersanecilik" iddialarını, "Her dershanenin bir tarafı var. Çok ders alan çok, az ders alan az para verir. Mayıs'ta Yaşam'da bilgi alınıp satılmaz. Ortaklar kooperatifin masraflarını birlikte yüklenir. Ancak kooperatifin masrafları arasında ders verme maliyeti diye bir maliyet yok" diye yanıtlıyor. Dershanelere verecek milyarları olmayanların geldiği kooperatifin gönüllü ders çalıştırıcıları ise üniversite öğrencileri. Okuma yazma bilmeyen konfeksiyon işçileri, liseyi dışarıdan bitirmek isteyen berber çırağları da kooperatifin kapısını çalanlar arasında. Konfeksiyon işçisi Hatice Arslan, 2 yıldır Mayıs'ta Yaşam'ın Ümraniye Şubesi'ne gelip ders çalışıyor. Bildik yoksul hayat şartları okumasına olanak vermemiş. Ancak bugün ortaokul sonunda okuyor. Günde 11-12 saat asgari ücretle çalışan Hatice Arslan, kooperatif üyesi olarak üniversite öğrencileriyle birlikte Türkçe, matematik gibi dersleri çalışıyor. Kooperatife gönüllü olarak gelen üniversite öğrencileri ise "Üniversiteliydik, ayrıcalıklıydık; çoğumuz imrenilen diplomalara sahip olacaktık. Oysa biz diplomalarımız aracılığıyla toplum içinde kendimize ayrıcalık sağlamaya gayret etmedik. Bildiklerimizi bilmek isteyenlerle paylaşmayı yeğledik." diyor.

ONLAR KONUŞUYOR

Ercan Çoşkun - Üniversite Öğrencisi: Bu mahalleler, sendikasızsız sigortasız özelleştirme riskiyle karşı karşıya kalan emekçilerin mahalleleri. Ders çalışma faaliyetine karşı yapılan bu saldırılar aslında yoksul kesimlere yönelik yapılan bir saldırı. Çünkü bu insanlar örgütlenerek sorunlarını çözmeyi öğreniyor. Gelenler temizliğe bile yardım ediyor. Saldırı dayanışmaya karşı. Devlet, insanların biraraya gelerek sorunlarını çözmelerini istemiyor.

Ahmet Tekin - Üniversiteye hazırlanıyor: Kendi başıma başarılı olamayacağımı biliyorum. Üniversiteyi kazanmak istiyorum. Param yok. Mahallemizdeki bu kooperatifteki arkadaşlarla ders çalışıyoruz. Dersaneye gidemem. Hepimiz işçi çocuğuyuz. Disiplinli olarak ders çalışıyoruz. Dayanışma önemli bugün. Ve burada da bu var.

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid~531741,00.asp>

ANASAYFA

Yuvada kalan çocuklara sağlık taraması

Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağılı çocuk yuvaları ile yetiştirme yurtlarında kalan 0 -18 Yaş grubu çocuklar, genel sağlık taramasından geçirilecek.

Uygulanacak genel sağlık taraması proje protokolü, Sağlık Bakanlığı ile Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü arasında imzalandı.

Sağlık taraması kapsamında, rehabilitasyon merkezlerinde yaşayan çocuklar hariç, 0-18 yaş grubunda bulunan yaklaşık 20 bin çocuk ve gencin kişisel sağlık dosyaları çıkarılacak, ruh sağlığı, bağımlılık ve sağlık davranışları konularında çocuklara anket uygulaması yapılacaktır.

Proje sonrasında çocukların, genel sağlık durumlarının tespit edilmesi, akut şikayetlerinin tedavi edilmesi, kronik hastalıklarının kaydedilmesi, ileri tanı ve tedavi için bir üst kuruma sevk edilmesinin sağlanması planlanıyor.

Çocukların kişisel sağlık formlarının oluşturulması ve düzenli kullanımına zemin hazırlanması amaçlanan proje kapsamında 12-18 yaş grubundaki çocukların sağlık davranışlarının tespiti için anket uygulanacaktır.

Genel sağlık taraması projesi, il sağlık müdürlükleri tarafından il müdürlüğü ile işbirliği içinde yürütülecektir.

Taramalar, il sağlık müdürlüklerinin yapacağı plan ve bu plan dahilinde görevlendirilen hekim, hemşire, sosyal hizmet uzmanı ve psikologlar tarafından uygulanacaktır.

ÇOCUK İZLEM FORMU

Çocukların fizik muayenesinin yapılabilmesi için baskül, stetoskop, tansiyon aleti gibi aletler temin edilecek ve tespit edilen fizik muayene bulguları, "Çocuk İzlem Formuna" kaydedilecek. Bu formlar çocukların sonraki izlemlerinin yapılabilmesi için kuruluştaki bırakılacaktır.

Ayrıca, Çocuk İzlem Formu'ndan elde edilecek bilgiler proje sonunda il sağlık müdürlüklerince Sağlık Bakanlığı'na bildirilecektir.

Taramalarda hekim, uygun gördüğü çocukları fiziksel, ruhsal muayene ve tedavi için devlet hastanesine sevk edecek. Devlet hastanelerinde öncelikle bu çocukların tanı ve tedavilerinin yapılması sağlanacaktır.

Çocukların "Sağlıklı davranışları"yla ilgili anket, il sağlık müdürlüğünün görevlendireceği sağlık personeli tarafından çocuklara uygulanacaktır ve sonuçları Bakanlık tarafından bilimsel olarak değerlendirilecektir.

Yoksulluğun tek çözümü sosyalizm

Her yıl düzenlenen ve küreselleşme karşıtı hareketleri bir araya getiren Dünya Sosyal Forumu'nun son gününe Venezüela Devlet Başkanı Hugo Chavez damgasını vurdu. Forum kapanırken 90 dakikalık konuşma yapıp Brezilya Topraksız Köylü Hareketini ziyaret eden Hugo Chavez konuşmasında, "Emperyalist güçler Latin Amerika ve tüm dünyaya büyük bir darbe indirmeye hazırlanıyorlar. Sefalet ve yoksulluğa sosyalizm dışında bir çözüm olamaz" dedi.

Venezüela lideri pazar günü, toprak sahibi olmayan köylülerin tapu alana kadar senelerce izinsiz yerleştikleri bir çiftliği ziyareti sırasında bir kahramana yakışır şekilde "İşte patron geliyor" tezahuratlarıyla karşılanarak Dünya Sosyal Forumu'na seslendi. Kararlı bir toprak reformu kampanyası yürüten Chavez, çiftçilere yetiştirdikleri piring, mısır ve meyveler hakkında sorular sordu. Chavez'in binlerce Brezilya Topraksız Köylü Hareketi destekçilerinin sevinmesine neden olacak sözleri hükümetin bu yıl Venezüela'da 3 milyon hektara yakın araziye istimlak edeceği ve yoksul çiftçilere dağıtacağı yönündeydi. Chavez bunun tolere edilebileceğini söyledi, "İnsanlara güç vermeye devam edeceğiz" diye ekledi. Kırmızı bir Che Guevara gömleği giyen Chavez, Venezüela'nın zengin ve fakir arasındaki ayrımı yok etme yönünde olduğunu vurguladı ve "Sefalet ve yoksulluğa sosyalizm dışında bir çözüm olamaz" dedi. Chavez pazar günü katılımcılara 'sosyalizm ölmedi' dedi ve ülkesinde 20 milyon hektara el koymak suretiyle bir 'toprak reformu' ilan etti. 'Rusya ile birlikte sosyalizmin öldüğünü söyleyenlere inat hep birlikte ölmediğini kanıtlamak için buarada toplandık' diyen Chavez ölenin başarısız olmuş, yavaşça zehirlenmiş ve doğrultulması imkansız bir devletçilik modeli olduğunu söyledi. Kapitalizmi lanetledi ve kapitalizmin dünyadaki problemleri çözemeyeceğini söyledi. Brezilyalı tarım işçileri lideri Joao Pedro Stedile'nin eşlik ettiği Chavez, "Emin olun bu düzende sefalet ve yoksulluk için çözüm yok, çünkü bunlara birincil sebep kapitalizm, dünyadaki eşitsizliğin, sömürünün ve sefaletin temelini oluşturuyor" dedi. Kendisinin de bir köylü olduğunu belirten Venezüella lideri Dünya Sosyal Forumu'nun her yıl dünyada yapılan en önemli politik olay olduğunu ve kendi ülkelerinin 2006'da bu toplantıya yardıma hazır olduğunu söyledi.

Foruma katılan onbinlerce eylemci Irak'taki Amerikan işgalini kınayıp bu savaşın çokuluslu kurumların yararına olduğunu söylediler. Göstericiler gelişmekte olan ülkelerdeki işçileri köleleştirdiklerine inandıkları uluslararası ticaretin, küresel yayılımına karşı çıkıyorlar. Birçok Brezilyalı toprak reformlarının yavaş ilerlemesinden hoşnutsuz ve sosyal foruma katılan birçok eylemci Chavez'in Lula'dan çok daha sert bir kampanya yürüttüğünü söylüyor. Chavez boş tarım alanlarının vergilendirilmesi ve kamulaştırılmasını mümkün kılan 2001 tarihli bir kanuna dayanarak büyük arazi sahiplerine karşı savaş açtı. Brezilyalı eylemcilerden Gledson Oliveira, Chavez'i 'şimdiki sosyalist perspektiften, direnen sınıfların ikonu' olarak tanımlıyor. 'Nereden geldiğini unutmadı, tarım reformuyla

ilgilileniyor, eğitimi geliştiriyor, gerçek bir devrimci olduğunu gösteriyor' diyen Oliveira Brezilya halkının da Lula'dan beklediğinin böyle bir şey olduğunu söylüyor. San Francisco Küresel Değişim insan hakları grubundan olan Amerikalı Mike Fox, Chavez'in artık Latin Amerika'nın en önemli sol lideri olduğunu söylüyor. Yüksek petrol fiyatları Venezüelalı liderin yoksullara yönelik sosyal programlara para kaydırmasına izin verdi. Fox Chavez'in Latin Amerika'da diğer ülkelerin umutla baktığı kişi olduğunu söylüyor.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,tarih~2005-01-30-m@nvid~529923,00.asp>

Engelliye Engelsiz Türkiye Projesi

Türkiye Sakatlar Derneği'nin (TSD) engelli olmayan gençlerin engelli insanların yaşamlarını kolaylaştırmak, yaratıcı fikirlerini ve ütopyalarını ortaya çıkarmak amacıyla düzenlediği resim ve slogan yarışmasını içeren 'Engelsiz Türkiye' projesinin tanıtımı yapıldı.

Profilo Alışveriş Merkezi Tiyatro Salonu'nda yapılan tanıtıma katılan engelliler, kendileri için özel bir rampa olmadığı için zorluk yaşadılar. TSD Genel Başkanı Şükrü Boyraz, 'Türkiye'de kamusal alanların eğitim kurumların, sosyal alanların, toplu taşıma araçlarının ve kent mobilyalarının her türlü engellinin de faydalanacağı bir şekilde tasarlanması için yıllardır mücadele veriyoruz, ancak bu konuda bir arpa boyu kadar yol bile gidemedik.

SALON DA ENGELLEDİ

Türkiye'de yaklaşık 8.5 milyon engelli insan yaşıyor. Ancak bu zorluklar yüzünden engelliler sokağa çıkmak istemiyor. Bu yüzden 15 milyonluk İstanbul'da bile sokaklarda engelli insan göremiyoruz' sözleriyle tepki gösterdi. Engelsiz Türkiye projesinin mimarlarından TSD Genel Başkan Yardımcısı Binnur Semiz de tekerlekli sandalyesiyle, basın toplantısının yapıldığı tiyatro salonunun merdivenlerinden ancak Şükrü Boyraz'ın yardımıyla inebildi. Semiz, 'Bana bu salonun böyle olduğunu söylememişlerdi. Keşke bu toplantı başka bir yerde yapılsaydı. Sakat olduktan sonra bu durumlarla karşılaşmaktan bıktım. Bu yüzden küfürbaz oldum' dedi.

Dünya Sosyal Forumu Başlıyor

Dünya Sosyal Forumu, beşinci buluşmasında doğum yerine, Brezilya'daki Porto Alegre'ye geri dönüyor. 26-31 Ocak arasında yaklaşık 120 bin kişinin katılımıyla gerçekleşmesi beklenen buluşmada, 2 bin 500'e yakın etkinlik var.

IPS - WSF
25/01/2005

BİA (Porto Alegre) - Dünya Sosyal Forumu'nun temel amacı, eşitlikçi, adil, haklarında karar verilenlerin kendileri hakkındaki kararlara katıldığı bir dünyanın peşine düşmek. Ancak **bu yılki forumun, geçen yıllara göre daha sonuç odaklı, tabandan daha çok beslenen bir buluşma olması bekleniyor.**

Sorunları teşhis etmekten çözüm bulmaya, teoriden pratiğe yönelmek, şimdiye kadar Forum'a katılan eylemcilerin sık sık dile getirdiği bir ihtiyaç. Bu nedenle, dünyanın karşı karşıya olduğu sorunları çözmeye yönelik somut çözüm önerilerini üretebilmek için, bu yılki buluşmada organizasyonel ve yöntemsel değişiklikler var.

Sonuca yönelik kampanyalar

Brezilya Organizasyon Komitesi, 2 bin 500 civarındaki etkinliği, geçen yılki danışma sürecinin sonunda belirlenen 11 ana başlık altında toplamayı başardı. Her bir temanın, Forum bölgesinde kendine ayrılmış bir alanı var. **En kalabalık tema, 500 etkinlikle insan hakları...**

Her günün ilk iki saati, her bir temanın kendi meclis toplantılarına ayrılacak. Bu çalışmalarda, katılımcılar Forum sonrasında gerçekleştirilecek kampanyalar için görüş birliğine varmaya çalışacaklar. Bu tartışmalardan doğacak sonuçlar duyurulacak.

Forum'la birlikte başlaması planlanan kampanyalardan biri Brezilya Devlet Başkanı Luiz Inacio Lula da Silva'nın da katılımının beklendiği, **"Yoksulluğa Karşı Eyleme Küresel Çağrı"**. Dünya çapında 100'ü aşkın sivil toplum kuruluşunun örgütlediği bu kampanya, dünya liderlerini sözlerini tutmaya ve yoksullukla savaş için sağlam, somut politikaları hayata geçirmeye zorlamak niyetinde.

Küresel Çağrı'ya katılanlar, Forum süresince, Temmuzda İskoçya'da düzenlenecek G8 zirvesi sırasında ve Birleşmiş Milletler'in (BM) Milenyum Gelişme Hedefleri'ni (MDG) kabulünün beşinci yıldönümü olan Eylülde gerçekleştirecekleri gösterileri şimdiden örgütlemeyi planlıyorlar.

Tabandan gelen Forum

Porto Alegre buluşması, geçtiğimiz yıl Hindistan, Mumbai'de düzenlenen forumdan alınan dersler olduğunu da gösteriyor. Hindistan'daki buluşmada, yoksulların ve toplumsal olarak dışlanmışların sayısındaki kayda değer artış, bu yılki forumun organizasyonunu da etkiliyor.

Örneğin, Brezilya'nın en büyük sendikası CUT'nin genel sekreteri **Joao Felicio**, akademik tartışmalara sıkışıp kalmak yerine, "üçlü, dörtlü ortaklıklarla çalışarak" katılımcıları harekete geçirmeyi öneriyor.

Öte yandan, Feminist Çalışmalar ve Danışma Merkezi'nin (CFEMEA) yöneticilerinden **Guacira de Oliveira** da **"Dünya Sosyal Forumu'nun zenginliğinin çeşitliliğinde yattığını"** söylüyor:

"Sunulan binlerce çözüm önerisinden bazıları örgütleri bir araya getirebilirse, ne ala. Ancak bu denli katılım almayan önerilerin de sunulması iyidir; çünkü bu denli dikkat çekici olmayan konuların da unutulmaması gerekir."

Porto Alegre'deki beşinci buluşmanın etkinlik programı, aralarındaki eşgüdümü artırmanın yollarını arayan yüzlerce örgütün ortak çabasının bir sonucu. Örneğin su sorunu, daha önce birbirinden ayrı 100'den fazla etkinlikte tartışılmış, gündeme getirilmiş durumda. Ancak bu kez, organizatörler etkinlikleri birleştirmeyi başarıyor. Böylece benzer amaçlara ve kaygılara sahip olan grupların ve şebekelerin arasında bir bağ oluşması mümkün hale geliyor.

Geçen yılki görüşmelerin sonucunda, bu yılın programı çok daha katılımcı bir sürecin sonucunda, **"tabandan gelerek"** belirleniyor. Bu yıl, programa dahil edilen etkinliklerin tümü katılımcılar tarafından önerildi. Daha önce temaları ve konuk konuşmaları belirleyen organizatörlerse, bu yılki programın belirlenmesinde rol oynamadı.

Forumlarla ilgili yeni tarihli bir araştırmaysa, başka bir sorunu ortaya çıkardı: Şimdiye dek, **katılımcılarının büyük çoğunluğunun eğitim düzeyi yüksek seçkinleri temsil etmiş olması.**

Bu nedenle, bu yılki forumun yeri de değiştirildi. Kimilerinin "seçkin" olarak nitelediği Porto Alegre Katolik Üniversitesi yerine, Guaiba Nehri kıyılarındaki bir parka taşındı. Buraya, çoğunlukla geri kazanılmış ya da doğal malzemelerden yapılan 295 çadır ve 205 toplantı salonu kuruldu.

Dayanışma ve uluslararasılık

Forum'un toplamda 5 milyon dolara yakın bir bütçesi var. Bu bütçenin dayanışma ekonomisinin yararına kullanılması, tasarruf da sağlıyor. **Forum için yararlanılacak ürünlerin ve hizmetlerin satın alındığı kaynaklara, kooperatifler, birlikler ya da kendi kendini yöneten kuruluşlardan alınıyor.** Bir başka uygulama da, Forum'a özel bir para biriminin, adını yerli kültüründen alan **"txai"**nin etkinlikler boyunca kullanılacak olması.

Tasarruf edilen parayla bir **Dayanışma Fonu** oluşturulmuş: Bu fon, yoksul ya da coğrafi olarak uzak bölgelerden gelen katılımcıların ulaşım ve diğer masraflarını karşılamakta kullanılıyor. Forum'a katılan organizasyonların da kendi Dayanışma Fonlarını oluşturması teşvik ediliyor. Böylece, genellikle ev sahibi ülkenin yurttaşlarının çoğunlukta olduğu katılımcı dağılımının uluslararası niteliğinin artması amaçlanıyor.

Organizatörler, bu uygulamaların, bir tür önceliklerin yer değiştirmesi olduğunu, taban katılımının çokluğunun ünlü kişilerin katılımından daha önemli olduğunu vurguladığını söylüyor.

Forumun ruhu

Dünya Sosyal Forumu, forumun kendi tanımıyla "Neo-liberalizme, sermaye veya her türlü emperyalizmin egemenliği altındaki bir dünyaya karşı çıkan; öte yandan kişi olarak insanı merkeze alan küresel bir toplumu gerçekleştirmeye yönelik sivil toplum gruplarının ve hareketlerinin düşüncelerinin peşine düşmek, düşüncelerini demokratik bir biçimde tartışmak, önerilerini formüle etmek, deneyimlerini birbirleriyle özgürce paylaşmak ve etkili eylemler için iletişim ağları oluşturmak için bir araya geldikleri, açık bir buluşma mekanı."

Temel işleviyse, farklı bir küreselleşmenin yollarını tartışmak. **Bu küreselleşme, dayanışma esaslı, evrensel insan haklarına, hangi ulustan olursa olsun bütün kadınların, erkeklerin ve çevrenin haklarına saygılı bir küreselleşme.** Bu çabanın tabanınıysa, toplumsal adalete, eşitliğe ve halkların egemenliğine hizmet eden demokratik uluslararası sistemler ve kuruluşlar oluşturuyor.

Forum'un temel özelliği, peşine düştüğü ilkeleri kendi içinde yaşatması. Örneğin, katılımcı bütün gruplar, ayırım gözetilmeden, hiyerarşik bir ilişki olmaksızın kendilerini ifade etme olanağına sahipler. Aksi, bir "sesini duyurma kavgası"nı kaçınılmazlaştırırken, buluşmanın ruhunu da yaralayabilir çünkü.

2007'de Forum'un Afrika'da düzenleneceği kesin. Ancak ev sahibi ülkenin seçiminde zorluklar yaşanması bekleniyor. 2006 içinse, Brezilyalı organizatörler, farklı ülkelerde her biri ayrı bir temada olan eşzamanlı forumlar düzenleyerek Forum'un merkezizlik derecesini iyice artırmayı öneriyorlar. (TK/BB)

Dünya Sosyal Forumu'nu düzenli olarak izlemek için link'ler:

* [IPS Dünya Sosyal Forumu Haberleri](#)

Gün gün, saat saat Porto Alegre'den haberler ve görüntüler için IPS'in Forum'a özel sitesi

* [Dünya Sosyal Forumu 2005 Porto Alegre resmi sitesi](#)

Temel bilgiler ve organizasyonla ilgili gelişmeler.

* Bu yazıyı **Tolga Korkut** IPS Dünya Sosyal Forumu haberlerinden derledi.

[sayfa başına dön](#)

Hayatta Kalmak İçin "Asgari" Stratejiler

Narlı, Çoban ve Koç açlık sınırının altındaki asgari ücretin insanları yaşamlarını sürdürebilmek için cemaat, ilişkileri kurma, kayıt dışı çalışma gibi yollara ittiğini söylüyor. Yoksulluk kadın, çocuk ve yaşlıları sömürüye daha açık hale getiriyor.

BİA Haber Merkezi

28/12/2004 [Kemal ÖZMEN](#)

BİA (İstanbul) - Asgari Ücret Tespit Komisyonu, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren uygulanacak asgari ücreti, **net 350 milyon 153 bin 550 lira** olarak belirledi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Murat Başesgioğlu**, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun çalışmalarını tamamlamasından sonra yaptığı açıklamada, 1 Ocak 2005'ten itibaren geçerli asgari ücretin, 16 yaşından büyük işçiler için **brüt 488 milyon 700 bin Türk Lirası**, net 350 milyon 153 bin 550 Türk lirası olarak belirlendiğini söyledi.

Komisyonun önceki toplantısında Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), asgari ücretin aylık **net 422 milyon 59 bin 64 liraya** yükseltilmesi yönünde görüş bildirmişti.

Açlık sınırının altında açıklanan asgari ücreti değerlendiren Kadir Has Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. **Nilüfer Narlı**, "Yokulluk sınırının altında asgari ücretle geçinen aileler, çocuklarını eğitimden alarak çalıştırmak, çocuklarını suç çetelerine itmek, yaşlıları ve kadınları çalıştırmak, köyünden mevsimlik yiyecek getirmek ve cemaatlara girmek gibi hayatlarını ikame etme stratejileri geliştiriyorlar" dedi.

Türkiye'de birçok ailenin tek bir kişi tarafından geçindirildiğini belirten Narlı, "Bu kişi asgari ücretle çalışıyorsa bu aile açlık sınırının altında yaşamak zorunda kalıyor" diye konuştu

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'ndan (**DİSK**) Tonguç Çoban, "**Asgari ücretin belirlenmesi**

temel standartlara uygun değil ve bir işçinin temel ihtiyaçlarını karşılamaktan çok uzak. 'Pazarlık yapıyoruz ve bunun sonunda açıklıyoruz' yönündeki açıklamalar da kandırmaca" dedi.

Asgari ücretin değil belirlenme biçiminin tartışılması gerektiğini ifade eden oban, **asgari ücretin bütün sosyal kesimlerin katılımıyla belirlenmesi gerektiğini** belirtti.

Pazartesi dergisi çevresinden Handan Koç da, **"İster dışarıda ücretli çalışsın, ister tarımsal alanda çalışsın, isterse evde çalışsın, yoksullardan da yoksul olanlar kadınlardır"** dedi.

Koç, kadınların yoksulluğunun ve kayıt dışı istihdamla emeklerinin sömürölmesinin bir realite olduğunu ve değişmesi gerektiğini söyledi.

"Yoksulluğa karşı yan yollar geliştiriliyor"

Prof. Dr. Nilüfer Narlı, Türkiye'de birçok ailenin tek bir kişi tarafından geçindirildiğini belirterek, **"Bu kişi asgari ücretle çalışıyorsa bu aile açlık sınırının altında yaşamak zorunda kalıyor"** diye konuştu

Ailelerin hayatlarını idame ettirme stratejileri içerisinde çocukları eğitimden alarak iş gücüne sürmelerinin önemli bir yer tuttuğunu vurgulayan Narlı, **"Yoksullukla boğuşan aileler çocuklarının eğitimini keserek erken yaşta çalıştırmak zorunda kalıyorlar. Meşru yollardan hayatını idame edemeyeceğini anlayan ailelerin bir kısmı da çocuklarını suç çetelerinin içine itiyorlar. Kapkaç ve araba hırsızlığında daha çok çocukların kullanılması bu durumun açık sonuçlarının göstergesidir"** diye konuştu.

Narlı, kırsal alanla bağlantıları süren ailelerin köyünden mevsimlik yiyecek getirmek koşuluyla gıda harcamalarını asgari seviyede tuttuğunu fakat son dönemlerde yiyecek getirenlerin sayısında giderek düşüş gözleendiğini ifade etti.

Bir başka konunun da ailelerdeki yaşlıların çalıştırılması olduğunu söyleyen Narlı, **"Yoksulluk sınırındaki ailelerdeki yaşlıların çalıştırılması daha çok kayıt dışı istihdamla oluyor. İmalat sanayisindeki taşeron işler yapan küçük atölyeler daha çok yaşlıları kullanıyorlar"** dedi.

Kadınlara daha fazla sömürölüyor

Kadınların kayıt dışı istihdamda daha çok çalıştırıldığını vurgulayan Narlı, "Taşeronlaştırmayla kadınlar çok daha fazla sömürölüyorlar. Kente göç eden modern pazarın gerektirdiği bilgi ve beceri donanımına sahip olmayan çok sayıda kadın işsiz kalıyor. İşsiz kalan kadınların önemli bir bölümü kayıt dışı olarak istihdam ediliyor. Emekleri ne tanınan ne de ücretlendirilen kadınlar ifte sömürölme uğruyorlar" diye konuştu.

"Bireysel olarak hayatını idame ettirmekte zorlanan, açlık sınırının altında ücret alan yoksullar bir cemaat içerisinde kaybolmayı tercih ediyorlar" diyen Narlı şöyle devam etti:

"İlksel bağlara dayalı bir hemşehri derneğine veya dini derneklere üye olarak o cemaat içinde kayboluyorlar. Kentte ekonomik ve sosyal çıkarlarına göre örgütlenerek sorunlarını çözmek yerine, cemaatlere yönelerek hayatta kalmaya tutunmaya çalışıyorlar.

Bunun sonucunda örgütlü bireyler olarak siyasi taleplerde bulunmak yerine hayatlarını idame ettirecek stratejiler geliştirerek sorunlarına çözüm arıyorlar. Post-modern nitelikli örgütlenmeler aracılığıyla aranan çözüm arayışlarında patronaj ilişkileri devam ettiği için kent yoksulu kendi cemaati tarafından sömürölme açık hale geliyor. Buna örnek olarak kendi hemşerisinin yanında düşük ücretle ve sigortasız çalıştırılan işçiler gösterilebilir".

Asgari ücret bütün sosyal kesimlerin katılımıyla belirlenmeli

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'ndan (DİSK) Tonguç oban, **"Asgari ücretin belirlenmesi**

temel standartlara uygun değil ve bir işçinin temel ihtiyaçları karşılamaktan çok uzak" dedi.

Asgari ücretin en büyük toplu sözleşme konumunda olduğunu belirten Çoban, "Resmi rakamlara çalışanların yüzde 40'ı asgari ücrete bağlı çalışıyor; bense bu oranın yüzde 50 olduğunu düşünüyorum. Yaklaşık 6 milyon kişi asgari ücrete bağlı çalışıyor.

Asgari ücret dışında, sosyal ücret diye tanımladığımız elektrik, su, telefon gibi giderleri karşılanmıyor. Asgari ücret ulusal gelirin bölüşümüne göre belirlenir. Bu da emek sermaye arasındaki güç ilişkisine bağlıdır" diye konuştu.

Asgari ücretin değil, belirlenme biçiminin tartışılması gerektiğini ifade eden Çoban, **asgari ücretin bütün sosyal kesimlerin katılımıyla belirlenmesi gerektiğini** belirtti.

Asgari ücretlilerin, ücret dışı gelirlerle ve dayanışmayla açlık sınırının altında yaşamaya çalıştıklarını söyleyen Çoban "Bizim önerimiz ulusal düzeyde toplu sözleşme sisteminin getirilmesidir" dedi.

Yoksullardan da yoksul olanlar kadınlar

Pazartesi dergisi çevresinden Handan Koç, ev kadınlarının görmezden gelindiğini belirterek, "Yoksulluk genel olarak ücretliler için kullanılan bir kavramdı. Feminist hareketle birlikte ev kadınlarının da yoksulluğundan bahsediliyor" diye konuştu.

Kadınların yoksulluğunun ve kayıt dışı istihdamla emeklerinin sömürülmesinin bir realite olduğunu ve değişmesi gerektiğini söyleyen Koç şöyle devam etti:

"Evde yaptıkları işin maddi karşılığını görme güvenceleri yoktur. Evde yapılan işin ücretlendirilmesi de çare değildir. Tekstil veya hizmet sektöründe istihdam edildikleri zamanda sendikazı geçici işçi olarak ve düşük ücretlerle çalıştırılanlar da genellikle kadınlardır".(KÖ/EÜ)

Geçen Yıl İşsizlik Yoksulluk Arttı

Türk-İş bölge temsilcisi Gözgeç geçtiğimiz yıl kentte işsizlik ve yoksulluğun arttığını; hükümetin ülkenin batısı ve doğusu arasındaki kalkınmışlık farkını gidermek için birşey yapmadığını belirtti. Gözgeç "Sendikalara baskı yapıyor" dedi.

Erzurum Gazetesi
03/01/2005

BİA (Erzurum) - Türk-İş 9. bölge temsilcisi **Orhan Gözgeç**, 2004 yılında Erzurum'da işsizlik ve yoksulluğun artış kaydettiğini belirterek, hükümetin bu sorunların çözümüne yönelik kararlar almadığını söyledi.

İşsizlik sorununun sosyal bir tehlike olmaya başladığını belirten Gözgeç, "Yatırımcının büyük umutlarla çıkmasını beklediği 5084 sayılı teşvik yasası işsizlik sorunu için çözüm oluşturmadı. Yasa oldukça boş bir yasa ve yatırımcı yasadan memnun kalmadı" dedi.

Gözgeç, **"Doğu ile batı arasında ki kalkınmışlık farkı oldukça fazla. Bunun giderilmesi için acil önlemler alınmalı. Erzurum'da kişi başına milli gelir bin 150 dolar iken, batı illerinde bu oran 3 bin doların üzerindedir. Kalkınmışlık farkı göz önüne alınarak doğuyu kalkındıracak politikalar izlenmelidir"** dedi.

2004 yılında çalışanlar ve işçiler açısından en olumsuz gelişmenin asgari ücretin asgari düzeyde

artırılması olduğunu dile getiren Gözgeç, "Emekli maaşlarına yapılan zamlar da yeterli değil. Hükümetin çalışanların emeklerine değer vermesini istiyoruz" diye konuştu.

Gözgeç, " Hükümet sendikalara baskılar yapıyor. Bu konuda en önemli örnek Orman-İş Sendikasına yapılan baskıdır. Diğer ekonomik konularda yaşadığımız sorunlar gibi sendikacılığın kısıtlanması noktasında da sorunlar yaşıyoruz" dedi.(EÜ/YS)

Atlar, çocuklar için koşmuyor

Türkiye Jokey Kulübü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na yüzde 1'lik gelir payı vermemek için 2001 yılından beri mahkeme mahkeme geziyor

YILDIZ YAZICIOĞLU Ankara

TÜRKİYE Jokey Kulübü (TJK), Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na (SHÇEK) gelirlerinden yüzde 1'lik pay vermemek için mahkeme kapılarını aşındırıyor. Engelli ve kimsesiz çocuklara hizmet veren SHÇEK'in, TJK'dan yüzde 1'lik gelir payı talebine, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, 28 Ocak 2001'de, "TJK, kanunla kurulmuş şans oyunları tertip eden kuruluş değil" yanıtı verdi. Bakanlık ve TJK, gelir payı vermeyi kabul etmeyince konu yargıya taşındı.

Mahkeme: SHÇEK haklı

SHÇEK, TJK'nın at yarışları bahislerini yürüten yasal bir kuruluş olduğunu belirterek, gelirlerinden pay talep etti. Ankara 6. İdare Mahkemesi, 1983'te Bakanlar Kurulu kararıyla TJK'ya at yarışı bahislerini yürütme yetkisi verildiğini belirterek, talebi haklı buldu. Ancak TJK'nın kararı temyiz ettiği Danıştay 10. Dairesi'den henüz karar çıkmadı.

<http://www.milliyet.com.tr/2005/01/10/guncel/gun05.html>

Hamileye Dünya Bankası yardımı

Dünya Bankası, sosyal güvencesi olmayan hamile kadınlara loğusaliğın ilk 2 aylık döneminde maddi yardımda bulunacak. Yardımın aylık 15 YTL olacağını belirten Yüreğir Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Müdürü Emel Koç, doğumun hastanede yapılması koşuluyla bir kereye mahsus 50 YTL verileceğini, başvuruları kabul etmeye başladıklarını söyledi. Yardımın çok önemli olduğunu söyleyen Çukurova Üniversitesi'nden Prof. Dr. Oktay Kadayıfçı da, "Bu dönemde verilen vitamin desteği ve yapılan gerekli müdahalelerle riskler azalıyor" dedi.

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid-520858,00.asp>

YAŞAM

Kimstesiz çocuklara sağlık taraması

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Genel Müdürlüğü yurt ve yuvalarında barınan çocuklar sağlık taramasından geçirilecek. Sağlık Bakanlığı ile SHÇEK arasında yapılan protokole göre, koruma altında olan 20 bin 52 çocuğun sağlık kontrolleri yapılacak, fiziki muayene ve anketlerden elde edilen kişiler bilgiler deşifre edilmeyecek, mahremiyete özen gösterilecek.

91 çocuk yuvasında 0-12 yaş grubu 4 bin 27 kız, 5 bin 515 erkek olmak üzere 9 bin 542 çocuğa, 13-18 yaş 109 yetiştirme yurdunda ise 3 bin 421 kız, 7 bin 89 erkek olmak üzere toplam 10 bin 510 çocuk sağlık taramasından geçirilecek.

Sağlık taramasında, kuruma bağlı hizmet veren Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurtları'nda kalan 0-18 yaş grubundaki 20 bin 052 çocuğun genel sağlık durumları ile kişisel sağlık durumları tespit edilecek.

Mevcut duruma göre hizmetlerin iyileştirilmesine yönelik strateji ve uygulama modellerinin geliştirilmesi amaçlanan sağlık taraması sonucunda sorunların neler olduğu ve uygulanacak tedavi yöntemleri belirlenecek ve eğitim programlarının uygulanmasına ilişkin olarak yeni politikalar geliştirilecek.

Genel Sağlık taraması uygulaması, İl Sağlık Müdürlükleri tarafından Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri ile işbirliği içerisinde yürütülecek. Çalışmalar işbirliği kapsamında belirlenecek bir plan dahilinde görevlendirilecek sağlık personeli (hekim, hemşire, sosyal hizmet uzmanı, psikolog) tarafından sağlanacak.

GEZİCİ EKİPLER TARAMA YAPACAK

Her ilde oluşturulacak gezici bir ekip ile çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında sağlık taraması gerçekleştirilecek. Taramada Sağlık Bakanlığı'nca hazırlanan "Çocuk İzleme Formuna" çocukların sağlık ve hastalık durumuna ilişkin teşhis ve tedavileri işlenecek, tıbbi tedavisi gereken çocukların en yakın devlet hastanesine sevkî yapılarak tedavileri gerçekleştirilecek.

Bu formlar, çocukların sonraki durumlarının Kuruluş Müdürlüklerince izlenebilmesi için kuruluştaki bırakılacak.

Ayrıca, “Sağlıklı davranışları” ile ilgili anket İl Sağlık Müdürlüğü'nün görevlendireceği sağlık personeli tarafından 12-18 yaş gurubu çocuklara uygulanacak ve sonuçları Bakanlık tarafından bilimsel olarak değerlendirilecek.

KORUNMA ALTINDAKİLERİN YAŞLARI DA GÜNCELLENECEK

Bakanlığın gerekli görmesi halinde üniversitelerle işbirliği yapılarak elde edilen veriler bilimsel olarak değerlendirilip sonucu SHÇEK'e bildirecek.

Gerek fiziki muayene ve gerekse anket sonuçlarından elde edilen kişisel bilgiler deşifre edilmeyecek, kişisel mahremiyete özen gösterilecek.

© Copyright 2005 Hürriyetim

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid-520878,00.asp>

EKONOMİ

Türkiye asgari ücrette son sırada

Harb-İş Sendikası, Türkiye ile asgari ücret uygulaması bulunan 20 AB ülkesini karşılaştırdı. Türkiye'deki 194 euroluk asgari ücret Estonya, Slovakya, Litvanya ve Letonya AB gibi ülkelerin üzerinde bulunuyor. Ancak asgari ücretin satınalma gücü açısından Türkiye en son sırada kalıyor.

Letonya'da 121 euro olan asgari ücret asgari geçim haddinin yüzde 80'ni, Litvanya'da ise 145 euroyla asgari geçim haddinin yüzde 93'ünü karşılıyor. Araştırmaya göre, Türkiye'deki 194 euroluk yeni asgari ücret ise bir kişinin, asgari geçim haddinin yüzde 43'ünü ancak karşılayabiliyor.

1 Ocak 2005 verilerine göre, Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin uyguladığı resmi asgari ücret miktarları açısından 121 euroyla Letonya en altta, bin 467 euroyla Lüksemburg ise ilk sırada yer alıyor.

Asgari ücret, 1 Ocak 2005 Belçika'da bin 318, Hollanda'da bin 265, İngiltere'de bin 226, İrlanda'da bin 213, Fransa'da bin 154, Kıbrıs'ta 610, Yunanistan'da 560, Malta'da 557, İspanya'da 491, Slovenya'da 484, Portekiz'de 375, Çek Cumhuriyeti'nde 238, Macaristan'da 232, Polonya'da 208, Türkiye'de 194, Estonya'da 172, Slovakya'da 163, Litvanya'da ise 145 euro düzeyinde bulunuyor.

HAYAL KIRIKLIĞI

Türkiye'deki işçi sınıfının büyük çoğunluğunu ilgilendiren yeni asgari ücretin açıklanmasıyla yerini hayal kırıklığına bıraktığı savunulan Harb-İş araştırmasında, "Türkiye'de 4 kişilik bir aile için açlık sınırının 270 euro, yoksulluk sınırının ise 802 euro olduğu dikkate alındığında, Hükümet, 194 euroluk yeni asgari ücretle, yaklaşık 3 milyon 200 bin vatandaşını açlık ve sefaletle baş başa bırakıyor" denildi.

© Copyright 2005 Hürriyetim

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid~513211,00.asp>

21-12-2004 Hürriyet

Kişi başına gelirden en yoksul ülkeyiz

Türkiye satın alma gücü paritesine göre 491 milyar dolarlık milli geliriyle AB ülkeleri arasında altıncı büyük ekonomi durumunda bulunuyor. Buna karşın Türkiye, yine aynı pariteye göre 6 bin 949 dolarlık kişi başına gelirle son sırada yer alıyor.

Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) dünya ülkeleriyle ilgili 2004 ve 2005 yılı tahminlerinden yapılan derlemeye göre, Türkiye'nin üzerinde 2 trilyon 318 milyar dolarla Almanya, 1 trilyon 671 milyar dolarla Fransa, 1 trilyon 665 milyar dolarla İngiltere, 1 trilyon 582 milyar dolarla İtalya ve 939 milyar dolarla İspanya bulunuyor. Diğer AB üyesi ülkeler ve aday ülkeler ise SPG'ye göre yapılan hesaplamada Türkiye'nin altında kalıyor.

IMF'nin tahminlerine göre Türkiye'de satın alma gücü paritesine göre kişi başına gelir bu yıl 6 bin 949 dolar düzeyine yükselecek. Satın alma gücü paritesine göre kişi başına gelir Romanya'da 7 bin 431 dolar, Bulgaristan'da 8 bin 279 dolar düzeyinde bulunuyor.

AB'ye aday konumunda bulunan Hırvatistan'ın satın alma gücü paritesine göre kişi başına geliri ise 11 bin 96 dolarla AB üyesi Letonya'nın bile üzerinde bulunuyor.

EN ZENGİN LÜKSEMBURG

IMF'nin hesaplamalarına göre satın alma gücü paritesine göre AB'nin kişi başına geliri en yüksek olan ülkesi konumunda 61 bin 816 dolarla Lüksemburg bulunuyor. Lüksemburg'u 35 bin 879 dolarla İrlanda izliyor. Danimarka'da 32 bin 136 dolar düzeyinde bulunan satın alma gücü paritesine göre kişi başına gelir Avusturya'da 30 bin 781 dolar, Belçika'da ise 28 bin 662 dolar düzeyinde seyrediyor.

Evrensel 03.12.2004

1 dolara yaşam kavgası

Türkiye’de 1.5 milyon kişi günde sadece 1 dolarla, yaklaşık 7 milyon kişi ise 2 dolarla geçinmek zorunda. Son araştırmalara göre açlık sınırı 496 milyon 472 bin lira, yoksulluk sınırının ise 1 milyar 509 milyon 33 bin lira olduğu Türkiye’de milyonlarca kişi bir kaç dolarla yaşamaya çalışıyor.

Ege Sanayici ve İşadamları Derneği’nin hazırladığı “Yoksullukla mücadele ve bölgesel kalkınma” konulu araştırma Türkiye’de bölgeler arasındaki farkı bir kez daha gözler önüne serdi. Araştırmaya göre, en zengin bölge Doğu ve Batı Marmara. En yoksul bölgeler ise Güneydoğu Anadolu ve Kuzeydoğu Anadolu olarak öne çıkıyor. Özellikle bu bölgelerde Türkiye nüfusunun yüzde 2’den fazlası yani yaklaşık 1.5 milyon kişi günde 1 dolarla geçiniyor.

8’nci Sanayici ve İşadamları Derneği (SİAD) zirvesi kapsamında Diyarbakır’da sunulan araştırmada Devlet İstatistik Enstitüsü ile Birleşmiş Milletler’in verileri yer alıyor. Çalışmadan dikkat çeken noktalar şöyle:

- İnsani Yoksulluk Endeksi’ne göre en iyi koşullar Marmara bölgesinde bulunuyor. İnsani Yoksulluk Endeksi’nin en kötü olduğu bölgeler ise Güneydoğu Anadolu ve Kuzeydoğu Anadolu.
- Araştırmaya göre, Türkiye nüfusunun % 2’den fazlası günde 1 dolarla geçiniyor. Bu da yaklaşık 1.5 milyon kişiye denk geliyor.
- Günde 2 dolarla 7 milyon kişi yaşıyor
- Günde 2 dolarla yani yaklaşık 3 milyon lirayla geçinenlerin nüfusa oranı ise yüzde 10,3. Bu da 7 milyondan fazla bir grubu ifade ediyor.
- Araştırmaya göre, Türkiye’de ortalama yaşam beklentisi 70,1 yıl. Yaşam beklentisinin en yüksek olduğu il ise 76,5 ile Sakarya.
- Türkiye’de yaşam beklentisinin en düşük olduğu kent 58,3 ile Şırnak. Rapora göre Şırnaklıların yaşam beklentisi Nepal ve Yemen’den de geri.
- Sadece 40 yaşına kadar yaşamayı bekleyenlerin oranı ise yüzde 8’e ulaşıyor.
- Okuma yazma bilmeyen yetişkin yüzde 14
- Türkiye’de okur - yazar olmayan yetişkinlerin oranı da % 14.5 seviyesinde bulunuyor. Şırnak, okuma -yazma oranındaki düşük oranı ile dikkat çekiyor. Bu kent % 44,5 ile Türkiye’nin okuma yazma oranı en düşük ili durumunda bulunuyor.
- Kişi başına reel gayri safi milli hasıla sıralamasında İstanbul 10 bin 237 dolarla birinci olurken Ağrı, Kars, Erzurum ve Erzincan gibi illeri kapsayan Kuzeydoğu Anadolu bölgesi, 2 bin 653 dolarla 12 bölge sıralamasında en altta yer alıyor.
- İşsizlik yüzde 13.1 ile Güneydoğu Anadolu’da, en düşük işsizlik ise Batı Marmara’da yaşanıyor.
- Türkiye’de nüfusun yüzde 18’i sağlıklı işme suyuna ulaşamıyor. Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde ise halkın sadece yüzde 67’si sağlıklı suya ulaşabiliyor. Bu oranın en yüksek olduğu yer yüzde 99’la Marmara Bölgesi.

<http://www.milliyet.com.tr/2004/12/03/ekonomi/eko06.html>

Yoksulluk, kentte daha çok hissediliyor

EVİRİM ERGİN Diyarbakır

Diyarbakır Sanayici ve İşadamları Derneği'nin evsahipliği yaptığı 8'inci SİAD Zirvesi'nde açıklanan ve Eskişehir Sanayici ve İşadamları Derneği tarafından hazırlanan 'Yoksullukla Mücadele ve Bölgesel Kalkınma Raporu'na göre, Türkiye'de kırsal bölgelerde yoksulluğa daha sık rastlandığı, ancak kentleşmiş bölgelerde yoksulluğun kırsal bölgelere göre çok daha yoğun yaşandığı ortaya çıktı. Raporda, yoksulluğun daha vahim yaşanmasına toplumdaki sosyal dayanışmanın kuvvetli olması ve aile bağlarının engel olduğu belirtildi. Yapılan ankette de uygulanan kalkınma stratejileri başarısız bulunurken, 5084 sayılı Teşvik Kanunu'nun yatırım ve istihdamın artırılması ile yoksulluğun azaltılmasına katkı sağlamadığı ifade edildi.

© 2003 Milliyet

<http://www.milliyet.com.tr/2004/12/09/guncel/axgun02.html>

Kadınların hali perişan

AB kapısındaki Türkiye'de 6 milyon kadının okuma yazma bilmediği

ortaya çıktı

BELMA AKÇURA İstanbul

AB'ye giriş sürecinde Türkiye'de kadının durumuyla ilgili yapılan araştırmada, 6 milyon kadının okuma - yazma bilmediği ortaya çıktı. Araştırmaya göre, okullaşma oranı yüzde 68 olan kız çocukları, dünyada

110. sırada. Kadınların işgücüne katılım oranı yüzde 34'ten 22.5'e düştü. Cinsel tacize uğrayan kadınların oranı yüzde 14 olurken, çalışan kadınların yarısı taciz nedeniyle işten ayrılıyor.

Gençler çalışıyor

Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları eski Genel Müdürü Nevin Şenol ve Avrupa Birliği Eşitlik Grubu (ABEG) üyeleri Ceren İsat ile Aysun Sayın'ın, "Kadınlar ve Erkekler için Eşit Fırsatlar: Türkiye" adlı çalışması, Açık Toplum Enstitüsü, Sabancı Üniversitesi ve İstanbul Politikalar Merkezi'nin desteğiyle kitaplaştırıldı.

2003 Hane Halkı İşgücü Anketi sonuçlarına göre, işgücüne katılım oranları, evli olmayan kadınlarda yüzde 35, evli kadınlarda yüzde 25.3 boşanmış kadınlarda yüzde 41.2. 20 - 29 yaş grubundaki kadınların işgücüne katılım oranı, 29 - 40 yaş grubundaki kadınlarınkinden daha yüksek.

Maaşlı çalışan az

Yapılan bir diğer çalışmada, cinsiyete göre ev içi üretim faaliyetlerine ayrılan zamana ilişkin veriler. Çalışan kadınlar ev içi üretim faaliyetine günde ortalama 2 saat 43 dakika ayırıyor, buna karşın, erkeklerin ayırdığı süre 54 dakika. BM İnsani Kalkınma Raporu hesaplamalarına göre, Türkiye'de kadınlar erkeklerin kazandığı ücretin yüzde 60'ını alıyor. Türkiye'de ücretli, maaşlı çalışanların sadece yüzde 18.7'si kadın. Yeni Medeni Kanuna göre, kadınların çalışmak için eşlerinden izin almasına gerek yok. Ancak yapılan bir çalışmada, evlenince koca ya da babalarından işten ayrılma yolunda baskı gördüklerini belirtenlerin oranı yüzde 24 civarında.

İşte okuryazarlık verileri

- Türkiye'nin toplam nüfusu 67 milyon 803 bin 927.
- Okuma yazma yaşı olan 6 yaş itibarıyla, Türkiye'nin toplam nüfusu 59 milyon 859 bin 243.
- Bunun 30 milyon 245 bin 445'i erkek, 29 milyon 613 bin 798'i kadın.
- Okuryazar olmayan erkek nüfusu 1 milyon 857 bin 132, kadın nüfusu ise 5 milyon 732 bin 525.

100 kızdan 68'i okula gidiyor

2004 İnsani Kalkınma Raporu'na göre ilk, orta ve yüksekeğitimde kız çocuklarının okullaşma oranları yüzde 68. Bu oran, Türkiye'yi diğer ülkeler arasında 110. sıraya indirdi. Okuma yazma bilmeyen kadın sayısı, yaklaşık

YAZDIR 6 milyon. Buna karşın, okuma düzeyi yükseldikçe işgücüne katılım oranları yükseliyor. 2003 Hane Halkı İşgücü Anketi sonuçlarına göre, üniversite ve yükseköğretim mezunlarının işgücüne katılım oranı yüzde 69.5.

'Tacizi şikâyet etmiyorlar'

BU YIL yapılan "İş Yaşamında Üst Yönetim ve Siyasette Kadın" başlıklı araştırmaya göre, Türkiye'de çalışan kadınların yüzde 14'ü cinsel tacize uğrarken, kadınların yarısından fazlası bu nedenle işten ayrılıyor. Dr. Fevziye Sayılan tarafından yapılan bir çalışmaya göre, eğitim sektöründe çalışan kadınların yüzde 15'i işyerinde cinsel tacizle karşılaşılıyor. Gıda işkolunda yapılan bir çalışmada ise, katılanların yüzde 11'i işyerinde cinsel tacizle karşılaştıklarını belirtti. Dikkat çekilen bir nokta da özellikle küçük yerleşim birimlerindeki kadınların susması. Kadınların pek azı şikâyetinde bulunuyor. Dolayısıyla bu oranın daha da yüksek olduğu tahmin ediliyor.

© 2003 Milliyet

Hürriyetim

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid-503711,00.asp>

GÜNDEM

Çocuğunun boğazını sıkarak iş istedi

Bursa'da, alkollü olduğu öğrenilen bir kişi, Atatürk Anıtı önünde 5 yaşındaki kızının boğazını sıkarak iş istedi. Montunun altından kızının boğazına metal birşey dayadığı da görülen baba güçlkle ikna edilerek, küçük kız kurtarıldı.

Alınan bilgiye göre, eşi Sümeyra D. ve 3 çocuğuyla birlikte dün gece Atatürk Caddesi'ndeki anıtın önüne gelen Tahir D. (34), bir anda bağırmağa başladı.

Kucağına aldığı 6 yaşındaki kızı Ayşe'nin boğazını sıkmaya başlayan ve montunun altına sakladığı metal bir cismi kızının boğazına dayayan Tahir D, 6 aydır işsiz olduğunu, aldığı kanepenin borcunu ödeyemediği için dayak yediğini, kendisini dövenleri şikâyet etmek için gittiği polis merkezinde ciddiye alınmayınca, eşini ve çocuklarını alıp anıta geldiğini öne sürdü.

"Bana kimse sahip çıkmıyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin bir vatandaşıyım, iş istiyorum vermiyorlar, polise gidiyorum yardım etmiyor" diye bağırarak Tahir D, olay yeri

yakınındaki Valilik binası önünde nöbet tutan çevik kuvvet ekipleri ve gazetecilerin ikna çabaları sonucu kızını bıraktı.

Küçük kız, annesi ve kardeşleriyle birlikte Çarşı Polis Merkezi'ne götürülürken, baygınlık geçiren Tahir D'ye "112 Acil Servis" ekipleri müdahale etti. Tedavisinin ardından polis merkezine götürülerek ifadesi alınan Tahir D, daha sonra serbest bırakıldı.

© Copyright 2004 Hürriyetim

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid~494527,00.asp>

Açlık sınırı 476 milyon lira

Türk Harb-İş Sendikası, ekim ayında 4 kişilik bir ailenin açlık sınırını 476 milyon lira, yoksulluk sınırını ise 1 milyar 426 milyon lira olarak hesapladı.

Türk-İş'e bağlı Türk Harb-İş Sendikası'nın DİE hesaplarını baz alarak yaptığı araştırmaya göre, arka arkaya gelen zamlar ve yükselen enflasyon ekim ayı açlık ve yoksulluk sınırını da etkiledi. Türk Harb-İş'in hesaplamalarına göre, 4 kişilik bir ailenin asgari mutfak giderlerini kapsayan açlık sınırı, bir önceki aya göre 8 milyon lira artarak 476 milyon 433 bin lira oldu.

Gıda, giyim, sağlık, barınma ve eğitim başta olmak üzere 4 kişilik bir ailenin vazgeçilmesi mümkün olmayan zorunlu harcama kalıplarını kapsayan yoksulluk sınırı ise bir önceki aya göre 19 milyon liralık artışla ekim ayında 1 milyar 426 milyon liraya çıktı.

Yoksulluk harcaması çalışan tek kişi için 843 milyon 997 bin lira, çalışmayan bir eş için 228 milyon 407 bin lira, 0-6 yaş grubundaki bir çocuk için 142 milyon 488 bin lira ve 6-15 yaş grubundaki ilköğretime giden bir çocuk için ise 211 milyon 435 bin lira olarak belirlendi.

HÜRRİYET GAZETESİ 9-11-2004

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid~493214,00.asp>

Sokaktaki çocuk için iç kabine

Kapkaç olayları nedeniyle meydana gelen ölümler hükümeti harekete geçirdi. Sokak çocukları için çifte önlem alındı.

Kapkaç terörünün de hedefi haline gelen sokak çocukları için çifte önlem alındı. Başbakan Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla 4 bakanlı bir komisyon oluşturuldu. TBMM Sokak Çocuklarını Araştırma Komisyonu da çalışmalarına başladı.

Komisyon Başkanı Öner Ergenç, kapkaç terörünün çocukları tehdit ettiğini belirtirken, özellikle İstanbul ve Ankara'da bu tür olayların artmasından yakındı, 'Tüm bunlara çözüm bulmak zorundayız. Sokak çocukları bağımlı hale geldiklerinde kendilerinde olmuyorlar. Akli muhakemesi yerinde olsa bunları yapmaz' diye konuştu. Ergenç'in verdiği bilgiye göre Başbakan Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla kurulan komisyonda Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, Sağlık Bakanı Recep Akdağ ile Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Güldal Akşit bulunuyor.

Ergenç, Komisyon olarak önce konuya tanım getirip Türkiye'nin resmini çizeceklerini söyledi. Çocukları sokağa iten temel sebepleri tespit edip çözüm önerileri üreteceklerini belirten Ergenç, yasal, idari, sosyal, kültürel bazda da düzenlemeler yapacaklarını ifade etti.

AKP'den Reyhan Balandı ve Serpil Yıldız, CHP'den de Gaye Erbatur, Güldal Okuducu ve Canan Arıtman'ın üye olduğu komisyonun geçen haftaki ilk toplantısında çocuk ticaretinin de bu kapsamda değerlendirilmesi benimsendi.

© Copyright 2004 Hürriyet

[Yazıcıdan Çıkart](#)

Sokaktaki Çocukları Tanımak İçin Proje

Ege Üniversitesi'nin halkı sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar konusunda bilinçlendirmek için hazırladığı proje Valilik ve Büyükşehir Belediyesi'nin de desteğiyle uygulamaya konuldu.

Haber Ekspres
28/10/2004

BİA (İzmir) - Ege Üniversitesi "İzmir'de Halkın Sokak Çocukları ve Dilencilik Konusunda Bilinçlendirilmesi-Sosyal Yönden Desteklenmesi" başlıklı bir proje hazırladı.

Valilik ve Büyükşehir Belediyesi'nin de desteklediği proje dün (Çarşamba) yapılan törenle başladı.

Törene katılan Ege Üniversitesi Rektörü **Ülkü Bayındır** sokakta yaşayan ve çalışan çocukların İzmir gibi yoğun göç alan kentlerde önemli bir problem olduğunu söyledi.

Bayındır, "Çoğunun bir evi ve ailesi var ama para kazanmak için sokaklara itiliyorlar. Bu sorunu çözmenin tek yolu çocukları evlerine döndürüp eğitmektedir" dedi.

İzmir Valisi **Yusuf Ziya Göksu** da güvenliği tehdit eden birçok sorunun polisiye yöntemlerle çözüldüğünü fakat bu sorunun çözümünün sadece eğitimle gerçekleşebileceğini söyledi.

Göksu, vatandaşlardan çocuklardan alışveriş yapılmamasını istedi. Göksu, "Çocuklar arasında da ayırım yapma hakkımız yok. Sokaktaki çocukları eğitip topluma kazandırmalıyız" dedi.

Proje kapsamında halka yönelik bilinçlendirme kampanyaları yapılacak; madde bağımlısı, sokakta yaşayan çocukların zaruri ihtiyaçları karşılanacak ve belediyeye ait **Eşrefpaşa hastanesinde** sosyal güvencesi olmayanlara ücretsiz sağlık hizmeti verilecek. (EÜ/BB)

[sayfa başına dön](#)

Tarih: 29/10/2004

İdari yapı derken anne ve bebeklere para kalmadı...

Belgin TORAMAN - Ankara

Türkiye'deki çocuk ölümlerini engellemek ve eğitim almalarını sağlamak amacıyla 2002 yılında bir proje hazırlandı. " Sosyal Riski Azaltma Projesi" adı altında Dünya Bankası'nın 500 milyon dolarlık kredisi ve Sağlık Bakanlığı'nın 135 milyon dolarlık kredisi ile annelere nakit yardımında bulunmak amaçlanıyordu. Amaç Türkiye genelinde tüm çocuklara ve ailelere ulaşmaktı. 2005 yılında kadar, 1 milyon 200 bin çocuğa ulaşmak hedefleniyordu. Ne var ki, iki yıl önce başlayan projede sadece 590 bin 298 çocuğun sağlık ihtiyacı karşılanabildi. Projeden istenen yarar sağlanamadı, ölümlerde azalma rakamlara yansımada. Ancak, kaynağın önemli kısmı tüketildi.

"HENÜZ GERİ DÖNÜŞÜM SAĞLANMADI"

Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Teşvik Fonu sorumlusu Müge Nişancı proje için dünya bankasından alınan kredi ile tüm Türkiye'ye ulaşmak istediklerini söyledi. Nişancı " Özellikle annelere nakit yardımı yaparak, onları sosyal açıdan güçlendirmeye çalışıyoruz. Proje, mayıs ayında yaygınlaştırıldı. Kız çocuklarının okula gönderilmesi için çalışmalar başlatıldı. Ancak henüz geri dönüşüm alamadık, yani değişimler bize henüz yansımada" dedi. Şartlı Nakit Transferi, yoksulluk nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen veya okuldan almak zorunda kalan ya da okul öncesi çocuklarını düzenli sağlık kontrollerine götüremeyen aileleri ve doğum öncesi sağlık kontrollerini düzenli olarak yaptıramayan ve doğumlarını doktor kontrolünde yapamayan anne adaylarını ekonomik yönden destekleyen bir nakit sosyal yardım sistemi.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu tarafından yürütülen Sosyal Riski Azaltma Projesi ile, ailelerin çocuklarını sağlık ocaklarına ve okula göndermesi amaçlanıyor. Şartlı Nakit Transferinin hedef kitlesi; eğitim yardımı için ilk ve ortaöğretim okullarına devam eden çocuklar, sağlık yardımı için 0-6 yaş grubu çocuklar ve gebelik yardımı için anne adayları. Hiçbir sosyal güvencesi olmayan, çocuğu olan ve bebek bekleyen aileler Şartlı Nakit Transferinden faydalanmak üzere başvuru yapabiliyor.

30 Eylül 2004 Tarihi itibarıyla eğitim desteğinden yararlanan çocuk sayısı 590 bin 298 ve sağlık desteğinden yararlanan çocuk sayısı ise 273 bin 193.

BAŞVURULAR NEREYE YAPILIYOR?

Başvurular İl / İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına yapılıyor. Doldurulan formlar, muhtarlıklara, okullara ve sağlık ocaklarına da teslim ediliyor.

Şartlı Nakit Transferi uygulamasından faydalanabilmek için bazı şartların yerine getirilmesi gerekiyor. Bunlar; Okul çağındaki çocukların, aylık %80 devamsızlık sınırını aşmayacak şekilde düzenli olarak okula devam etmesi, Okula giden çocukların 1 kereden fazla sınıf tekrarıyla bulunmaması, 0-6 yaş grubu çocukların düzenli olarak sağlık ocaklarına götürülmesi ve düzenli sağlık kontrollerinin yaptırılması.

ÖDEME MİKTARLARI DEĞİŞİYOR

Düzenli devam şartının yerine getirilmesi kaydıyla, ödemeler iki ayda bir Ziraat Bankası şubelerinde annelerin adına açılan hesaplara yatırılıyor.

İlköğretime devam eden erkek öğrencilere aylık 16.500.000 TL

Ortaöğretime devam eden erkek öğrencilere aylık 25.000.000 TL

İlköğretime devam eden kız öğrencilere aylık 20.000.000 TL

Ortaöğretime devam eden kız öğrencilere aylık 35.000.000 TL veriliyor. Bu tutarlar 6 ayda bir güncelleniyor.

"TAŞIMA SUYU İLE DEĞİRMEN DÖNMEZ!"

Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası İsmail Hakkı Tombul dışarıdan alınan kredilerle sorunların çözülmeceğini söyledi. Tombul "Dışarıdan kredi alıyorlar, taşıma suyu ile değirmen döndürmeye çalışıyorlar. Sorun para değil, koruyucu sağlık hizmetine önem vermedikleri için çıkan sorunları kredilerle çözmek sonuç getirmez. Makyaj yaparak sorunlar kamufler edilemez. Kaynağın kullanımı önemli, AB'de kişi başı sağlık harcaması 4500 dolar, buna rağmen halkın yüzde 15'i sağlık güvencesinden yoksun. Bu da gösteriyor ki asıl sorun para değil, onun kullanımı. AKP 'nin sağlık politikası özrü" dedi.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid-487527,00.asp>

Açlık her dakika 12 çocuğu öldürüyor

Dünyada, açlık ya da kötü beslenme yüzünden her dakika beş yaşın altında 12 çocuğun öldüğü bildirildi. BM Özel Raportörü Jean Ziegler'in hazırladığı BM Genel Kurulu'na sunulan yeni bir rapora göre, geçen yıl içinde dünyada 842 milyon insan sürekli ve ciddi şekilde az ya da kötü beslenmek zorunda kaldı.

Bu rakamın bir önceki yıla göre 2 milyon artış anlamına geldiği belirtilen raporda, açlık ya da kötü beslenen insan sayısının 1996'da yapılan Dünya Gıda Zirvesi'nden bu yana her yıl arttığı kaydedildi.

Çok sayıda çocuğun bugün hala beslenmek için yeterli yiyecek bulamamasından dolayı ölmesinin savunulur tarafının olmadığı belirtilen raporda Ziegler, "Bu utançla yaşamaya nasıl devam ederiz?" diye sordu.

Ziegler, "herkese yiyecek ve beslenme hakkı"nın uygulamaya geçirilme zamanının geldiğini kaydetti.

Açlığın ne kaçınılmaz, ne de kabul edilebilir olduğunun altını çizen Ziegler raporda, "Açlığı tamamen ortadan kaldıracak kapasitede ve bugüne kadar olmadık kadar zengin bir dünyada yaşıyoruz. Açlığın nasıl yok edileceği bir sır değil. Bu konuda

yeni teknolojilere ihtiyaç yok. Sadece zengini daha zengin yapan, yoksulu ise daha yoksullaştıran mevcut politikalara karşı bir siyasi iradeye ihtiyaç var” dedi.

Dünyanın “Milenyum Kalkınma Hedefi”nde öngörülen açlık çekenlerin sayısının 2015'e kadar yarıya indirilmesi hedefine ulaşabileceğinden şüpheli olduğunu kaydeden Ziegler, bazı ülkelerin, son 10 yılda beslenme konusunda ilerlemesine rağmen aralarında Hindistan, Endonezya, Nijerya, Pakistan ve Sudan'ın da bulunduğu bir çok ülkede bu konuda gerileme olduğunu bildirdi.

BM Özel Raportörü Ziegler, özellikle Sudan, Kuzey Kore, Küba ve Filistin topraklarındaki duruma değinerek, Hartum ve Pyongyang hükümetlerini, kendi vatandaşlarını koruması için acilen harekete geçmeye çağırdı. Ziegler, İsrail hükümetinden de, Filistinlilerin yiyecek ve beslenme hakkını kullanmaları konusunda yükümlülüklerini yerine getirmesini istedi.

Ziegler ayrıca, ABD'yi, Küba'da insanların beslenme hakkını olumsuz etkileyen tek taraflı önlemler almaktan vazgeçmesi konusunda uyardı.

© Copyright 2004 [Hürriyetim](#)

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid~486908,00.asp>

Yoksulluk sınırı 1.5 milyar lira

Türk-İş'e göre bu ay, 4 kişilik ailenin “açlık sınırı” 490 milyon 166 bin liraya, “yoksulluk sınırı” ise 1 milyar 489 milyon 866 liraya yükseldi.

Türk-İş'in araştırmasına göre, 4 kişilik ailenin dengeli ve sağlıklı beslenebilmesi için yapması zorunlu olan ve “açlık sınırı” olarak adlandırılan tutar, bu ay, geçen aya göre yüzde 1.3 oranında artarak, 483 milyon 898 bin liradan 490 milyon 166 bin liraya yükseldi. Açlık sınırı, son bir yılda ortalama yüzde 10.7 oranında arttı.

Dört kişilik ailenin gıda harcamalarının yanı sıra kira, ulaşım, yakacak, elektrik, su, haberleşme, giyim, eğitim, sağlık, iletişim, kültür gibi temel ihtiyaçları için yapması gereken ve “yoksulluk sınırı” olarak da ifade edilen tutar ise 1 milyar 470 milyon 814 bin liradan 1 milyar 489 milyon 866 bin liraya çıktı.

2004'ün ilk on ayında gıda harcaması tutarındaki artış yüzde 6.6 oldu.

Araştırmada, enflasyondaki gerilemenin gıda fiyatları açısından Ekim ayında da sürdüğü, ancak gelir artışındaki yetersizlik nedeniyle satın alma gücüne yansımadağı bildirildi.

Ramazan ayı nedeniyle bazı marketlerde başlatılan kampanyaların aile bütçesini sınırlıda olsa rahatlattığı kaydedildi.

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid-484964,00.asp>

Doğulu kadınlar "koca dövebilir" diyor

Evli kadınlarının yüzde 39'u, "kocaya karşılık verme, parayı gereksiz yere harcama, çocukların ihmal edilmesi, yemeği yakma" gibi durumlarda kocanın karısını dövmesinin haklı olduğunu düşünüyor. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2003'te, evli kadınların fiziksel şiddete maruz kalmalarına ilişkin tutumları saptandı.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü ile işbirliği içinde DPT ve AB'nin finansal katkılarıyla gerçekleştirilen araştırma, 10 bin 836 hanede, 15-49 yaşları arasında 8 bin 75 evli kadını kapsıyor.

Araştırmada, evli kadınların aile içi şiddet biçimlerinden özellikle fiziksel şiddete ilişkin tutumlarını ne kadar içselleştirdiklerinin belirlenmesi amacıyla kadınlara, kocanın karısını dövmesini haklı bulup bulmadıklarına ilişkin bir dizi soru soruldu.

Kadınların yüzde 39'u, "kadının yemeğini yakması, kocasına karşılık vermesi, parayı lüzumsuz yere harcaması, çocuklarının bakımını ihmal etmesi ve cinsel münasebette bulunmayı reddetmesi" gibi durumlardan en az birini kocanın karısını dövmesi için haklı bir neden olarak görüyor.

YEMEĞİ YAKMA DA DAYAK NEDENİ

Verilere göre, evli kadınların yüzde 29'u "kadının kocasına karşılık vermesi", yüzde 27'si "parayı gereksiz yere harcaması" ve yüzde 23'ü "çocukların bakımını ihmal etmesi" durumunda kocanın karısını dövmesini haklı buluyor. Kadınların yüzde 6'sı "yemeği yakmayı" da dayak nedeni olarak kabul ediyor.

Verilere göre, kırsal alanda yaşayan kadınların yüzde 57'si, belirtilen durumların en az biri için kadının kocası tarafından dövülmesini haklı bulurken, bu oran kentte yaşayan kadınlarda yüzde 32'ye düşüyor.

Gerek kentte gerekse kırsal alanda yaşayan kadınlar arasında, "kadının kocasına karşılık vermesi" dayak konusunda en çok kabul edilen neden sayılıyor.

Doğuda yaşayan kadınların yüzde 49'u belirtilen durumlardan en az birini dayak için haklı bir gerekçe olarak görüyor. Bu oran, İstanbul'da en düşük hesaplanırken, batıda yüzde 33, kuzeyde yüzde 36'ya düşüyor.

Verilere göre, en az liseyi bitiren kadınların bile yüzde 9'u, herhangi bir nedenle karının kocası tarafından dövülebileceğini düşünüyor. Hiç eğitimi olmayan veya çok

az eğitim görmüş kadınların 3'te 2'si yani yüzde 62'si kadının koca dayağında en az bir nedeni haklı buluyor.

© Copyright 2004 Hürriyetim

Evrensel 07.10.2004

En zenginler gelirin yarısını alıyor

Türkiye'nin en zenginlerini oluşturan nüfusun yüzde 20'lik dilimi toplam gelirin yarısını alıyor. İlk yüzde 20'lik dilime giren en fakirler ise ancak gelirin yüzde 6'sını alabiliyor.

DİE, 2003 yılı Hane Halkı Bütçe Anketi kapsamında gelir dağılımı sonuçlarını açıkladı. Gelir dağılımı sonuçlarında hane halkları en fakirden en zengine olmak üzere 5 grupta inceleniyor. Buna göre, ilk yüzde 20'lik dilim en fakir, son yüzde 20'lik dilim ise en zengin grubu ifade ediyor.

En zengin yüzde 20'lik dilim ile en fakir yüzde 20'lik dilim arasındaki gelir farkı ise 8.1 kat olarak belirlendi. Gelire göre sıralı ilk yüzde 20'lik dilime giren en fakir hane halkları toplam gelirden yüzde 6 pay alırken, son yüzde 20'lik dilime giren zengin grup ise yüzde 48.3 oranında pay sahibi oldu. Anket sonuçlarına göre, Türkiye genelinde yıllık toplam kullanılabilir hane halkı geliri geçen yıl için 180 katrilyon 304 trilyon lira olarak hesaplandı.

En fakir hane halklarının kullanılabilir yıllık geliri geçtiğimiz yıl 10 katrilyon 809 trilyon lira olarak belirlendi. En zengin yüzde 20'lik diliminin 2003 yılındaki kullanılabilir geliri de 87 katrilyon 117 trilyon liraya çıktı. En zengin hane halklarının yer aldığı grubun kullanılabilir gelirindeki artış 2002 yılına göre yüzde 21 oldu.

Yıllık kullanılabilir gelir içinde İstanbul'un payı yüzde 26.2 olarak hesaplanırken, bu oran Kuzeydoğu Anadolu'da sadece yüzde 2.2 oldu. Düzey 1 sınıflamasına göre, Ege toplam gelir içinde yüzde 13.7, Orta Anadolu yüzde 4.7, Güneydoğu Anadolu'nun payı da yüzde 4.1 olarak hesaplandı. Son üç sırayı ise yüzde 3.9 ile Doğu Karadeniz, yüzde 3.2 ile Ortadoğu Anadolu ve yüzde 2.2 ile Kuzeydoğu Anadolu bölgeleri aldı.

Evrensel 30.09.2004

Kadınların dramı!

Derya Karaçoban

Diyarbakır'da okuma-yazma bilmeyen 341 bin 295 kişiden, 247 bin 735'nin kadın olduğu ortaya çıktı. Kürtçe'den başka dil bilmeyen kadınların okula gitmeme nedeni olarak feodal değer yargıları ve yoksulluk gösteriliyor.

Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü, okuma-yazma bilmeyen vatandaşları halk eğitim merkezinde kurslara başlama çağrısı yaptı. Ama kurslara beklenen ilgi gösterilmedi.

Hacrete Şahin, okuma-yazma bilmeyen kadınlardan sadece biri. Tek odalı bir apartmanın zemin katında yaşayan Şahin, okula gidememe nedenlerini şöyle özetliyor; "Ailelerimiz kız çocuklarını okula göndermezdi. Hem yoksullardı da. Okumak istesek ne yazar. Onlar karar veriyordu yaşamımıza."

Düşünmez, konuşmaz...

Şahin, kadın olmanın, özellikle okumamış olmanın yaşamla neredeyse tüm bağları kopardığını dile getiriyor. Nereye gideceğini, anlatılmak isteneni anlamamak... Günlük yaşamda kullanılmak zorunda bırakılan Türkçe'yi de bilmiyor Şahin. O yüzden ne okuyabiliyor, ne yazabiliyor, ne de konuşulanları anlayabiliyor. Bize de Kürtçe anlatıyor derdini.

Kadınların durumunu, belki biraz ağır olacak ama "ahırda yaşayan, hiç dışarı çıkmayan hayvanla" özdeşleştiriyor Şahin; "Cesaretin olmuyor hiçbir şekilde. Toplum içinde konuşmak mı? Senin ne konuşmaya, ne de düşüncelerini ifade etmeye hakkın var. Dedim ya düşünmez, konuşmaz varlıklar gibiyiz."

Kendimi küçük düşmüş hissediyorum

Sözlerine Kürtçe konuşarak başlayan Remziye Doymuş ise "Sıkıntılı oluyor tabii. Dün takvime baktım. Ayın kaçı bilmedim. Kendimi küçük düşmüş, cahil hissediyorum" diyor.

Köylerinde okul olmadığı için okuyamadığını anlatan Doymuş, 34 yaşında ve 6 çocuk sahibi. Geleceğe dair hayalleri olup olmadığını soruyoruz Doymuş'a; "Ne hayali her şey olmuş bitmiş. Hayal kursak olacak mı ki" diye yanıtlıyor. Ama yine de eklemekten de edemiyor; "Geniş bir ev. Kocama iş. Ne olsun başka."

Oturdukları sokaktan çıkmamış

Aynur Demir, daha 21'inde. Ama kucağında iki çocuk var. Teyzesinin oğluyla evli olan Demir, babasının çok yoksul olduğunu belirterek kendisini okula gönderemediğini belirtiyor.

"Mutlu musun?" şeklinde yönelttiğimiz soruya; "Nasıl mutlu olayım. Akşama kadar iki çocukla uğraşıyorum. Kocam işsiz. Tek odalı evde yaşıyoruz" diye yanıt veriyor. Demir, tek başına, oturdukları sokak dışına hiç çıkmamış. "Zaten çıksam da kaybolurum. Ne okuma ne yazma var" diyor.

Sırtlarında su taşıyorlar

Diyarbakır merkeze 40 kilometre uzaklıkta bulunan Kılıçkaya köyüne bağlı mezarlar su sorunu ile karşı karşıya. Kılıçkaya köyü mezrasında evlerinden 500 ile bin metre arasında değişen uzaklıkta bulunan kuyulardan su taşıyan genç kadınlar, büyük zorluk yaşıyor. Genellikle sabah ve akşam saatlerinde yola koyulan kadınlar, günlerinin büyük bölümünü evlerine su taşımakla geçiriyor. Evlerinden uzakta bulunan kuyulardan su almaya giden kadınların bir kısmı bulundukları mezarlardan eşekle yola çıkarken büyük çoğunluğu ise bidonlarını sırtlarında taşımak zorunda kalıyor. Yetkililere seslenen kadınlar, artık metrelerce uzaklıktan su çekmekten kurtulup evlerine suyun çekilmesini istiyor.

Tarih: 27/09/2004

Yoksul kadına yuva imkanı

Nimet KOÇ - İSTANBUL

Avrupa ülkelerinde 5 yaşın altındaki çocuklara verilen okul öncesi eğitim giderek yaygınlaşıyor. Her 10 çocuktan 9'unun aldığı okul öncesi eğitimi Türkiye'de ise 5 yaşın altındaki yaklaşık 7 milyon çocuktan ancak yüzde 14'ü alabiliyor. Çocukların sosyal ve bireysel gelişiminde büyük önem teşkil eden bu konu, Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı tarafından geliştirilen, "Her mahalleye bir yuva" projesi ile özellikle yoksul ailelerin çocuklarını hedef alıyor. Proje şu anda öncelikle Düzce, Kocaeli, Diyarbakır, Mardin ve İstanbul'un aralarında bulunduğu 15 ayrı ilde uygulanıyor. Bu projede, semt kadınları da gönüllü çalışıyor...

Hedef yoksul çocuklara iyi bir gelecek...

Kocasinan Çocuk Yuvası da proje kapsamında, Çocuk bakım ve hizmetlerini dar gelirli bölgelerdeki ailelere sunmayı hedefleyen yuvalardan birisi. Yuva sorumlusu Nilgün Yavuz, amaçlarının diğer yuvalardan çok farklı olduğunu belirterek, "Biz çalışmak isteyipde çocuklarını bırakmadığı için çalışamayan ailelerde açığız. Yuva da çalışmak isteyen dar gelirli kadınlarda yaptığımız çalışmalarla istihdam olanağı sağlıyoruz" dedi.

Yavuz, bazı kadınların da yaptıkları elişlerini, kermeslerde satarak yuvaya destek sağladıklarını ifade ederek, "Yuvadaki çocuklar her türlü sosyal aktivitede bulunuyorlar. Amaçlarımızdan birisi de onların aileleriyle de kaynaşmalarını sağlamak. Çocukların bazı derslere aileleriyle birlikte beraber giriyorlar. Bu sayede çocuklar ailelerinin kendileriyle ilgilendiklerini görmüş oluyorlar" diye konuştu.

Nilgün Yavuz ayrıca, verdikleri eğitimin sadece yuvalarda kalmadığını, evde de hizmet verebilecek kadınlarada gerekli olanakları sağladıklarını kaydetti.

Neden mahalle yuvaları ve mahalle anneleri...

Yuvalarında öncelikle maddi durumu kötü olan ailelere hizmet imkanı tanıdıklarını anlatan yuva sorumlusu Yavuz, kadınların çalışma hayatında eşit ve yaygın şekilde katılabilmelerini engelleyen nedenlerden birinin çocuk bakımı olduğunu vurgulayarak, şunları söylüyor:

"Türkiye'de okul öncesi zorunlu sisteminin yeterli değil bu nedenle 0-6 yaş öncesi çocuklardan çok az bir kısmının okul öncesi eğitimden faydalabiliyor 5-6 yaş grubunun yüzde 81'i 3-6 yaş grubunun ise böyle bir eğitimden tamamen yoksun. Maddi imkanı olmayan ailelerin bir kısmıda burslu eğitimden faydalananıyor yönetim kurulu olarak bize müracaat eden ailerin bizzat evlerine giderek durumlarının tespit edilmesi halinde yuvadan ücretsiz faydalanabilmeleri sağlıyoruz. Bu sayede çocuklar yeni bir aile ile de beraber olabiliyor ve sıcak bir aile ortamında bakılması sağlanmış oluyoruz"

Mahalle annesi olabilmek için aranan tek şartın iyi bir aile yaşantısı olduğunu kaydeden yuva yetkilileri, müracaat eden kişilerin evlerinde bir oyun odası oluşturduklarını ve çocuklar teslim edildikten sonrada aileri ile çocuğun durumunu sürekli takip ettiklerini vurguluyor. Yuva yetkilileri, "Bazı kuruluşlar bizlere maddi destek sağlıyor biz her türlü yardıma açığız durumu iyi olan aileler çocuklarının oynamadıkları oyuncakları getirerek bizlere destek olabilirler" şeklinde konuşuyor.

Ülkemizde okul öncesi eğitim alması gereken yaklaşık 7 milyon çocuğunolduğunu belirten Okul Sorumlusu Yavuz, " Her mahallede 20 çocuk kapasiteli bir yuva açılması gerekir. 200 bin kadın için istihdam olanağı ancak böyle sağlanabilir. Kadınlar bu yuvaları yönetirken aynı zamanda özgüvenlerini geliştirecek, aileleri ve dış dünya ile yeni ilişkiler kurmaya başlayacaklar. Yoksul semtlerdeki kadınların belli bir eğitim sürecinden sonra küçük kapasiteli yuvalarda eğitici rolü üstlenebilecekler. Eğitimden geçirilen gönüllü öğretmenler eğer sınavdan geçebilirlerse evlerinde de çocuk bakabilecekler. Böylelikle bu sayede karşılıklı bir fayda ve güvenilir bir hizmet sağlıyoruz" şeklinde konuştu.

Yuva yetkililerinden eğitime desteğe davet

Çocukların, herkesin geleceğini etkileyeceğini belirten Yavuz, " Geleceğin yetişkinlerinin toplumun refahında önemli rol alacağına inanıyoruz. Bu hizmetlerin her çocuğa ulaşmasının samimi olarak istiyorsak, sorumluluk yalnızca aile ya da devlet tarafından değil, toplumun refahından çıkarı olan herkesçe paylaşılmalıdır" diye konuştu.

[\[Pencereyi Kapat\]](#)

HURRIYET-25.09.2004

Muhtaç aylığı 182 milyon oldu

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün, muhtaç ve özürlüler ile yetim çocuklara bağladığı muhtaç aylığına yüzde 6.01 zam yapıldı, aylık 171.7 milyondan, 182 milyon 20 bin liraya çıkarıldı.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün, muhtaç ve özürlüler ile yetim çocuklara bağladığı muhtaç aylığına yüzde 6.01 zam yapıldı. Aylık 171.7 milyondan, 182 milyon 20 bin liraya çıkarıldı.

Devlet Bakanlığı'nın Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü Muhtaç Aylığı ve Vakıf İmarat Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliği Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Yönetmelikle muhtaç aylığının memur maaş taban katsayısının 400 gösterge ile çarpımıyla hesaplanması esası getirildi. Taban aylığı katsayısı Temmuz 2004'ten bu yana 455 bin 50 olarak uygulanıyor. Düzenlemeyle, halen 171.7 milyon lira olarak ödenen muhtaç aylığına 10 milyon 320 bin lira zam yapılarak 182 milyon 20 bin liraya çıktı. Vakıflar bu yıl toplam 1500 kişiye muhtaç aylığı

ödüyor.

Yapılan düzenlemeyle, aylık bağlanacak muhtaç ve özürlü sayısının da Maliye Bakanlığı'nın görüşü alınarak Vakıflar Genel Müdürlüğünce belirlenmesi esası getirildi.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce vakfiyelerde yer alan hayır şartlarının yerine getirilmesi amacıyla, muhtaç ve özürllüler ile yetim çocuklara aylık bağlanıyor. Aylık bağlanacak muhtaç ve özürllülerin tespiti ile ilgili olarak 1989'da yürürlüğe konulan yönetmeliğe göre aylık bağlanacaklardan; dilekçe, nüfus kayıt örneği, 18 yaşından gün almış olanlar için sağlık kurulu raporu, tapu, vergi, özel idare müdürlükleri ile belediye başkanlığından alınacak yazı, SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığından maaş almadığını gösteren belge ile mal bildirim beyanı isteniyor.

Evrensel-29.08.2004

Ünaldı'nın çocuk işçileri

Sinan Araman

Şehrin doğusundan aşağı doğru yokuşu inince Ünaldı Dokumacılar Sitesi çıkar karşınıza. İşyerleri ve eski emekçi evleri iç içe geçmiş olduğu için ilk bakışta mahalle mi, site mi anlamak zor. Boş arazilere atılmış fabrika atıkları, koca bir alana yayılmış duvarları briketten örölü, dış cephesi sıvasız yapılar, halıları tırlara yüklemek için kurulmuş paslı calaskalar, balkonlardan sarkan iplik ve kumaş artıkları, kimi ev ve atölyelerin çıplak duvarlarının kirini örtmeye çalışan yeşil sarmaşıklar... Sağda solda iplik sarmakta kullanılan ve adına levent denilen halter biçiminde paslı demir yığınları, koca koca tezgâhlar üzerine kurulu devasa büyüklükte ama eski model dokuma makinelerinden gelen kulak tırmalayıcı uğultular...

18. yüzyıl gibi!

Manzara romanlardan ve filmlerden tanıdık gelen 18. yüzyıl Avrupası'nın sokaklarını çağırıştırıyor. Yağ ve kir içinde paçavra haline gelmiş iş elbiselerini giyen işçilerin saçları yün ve iplik kırıntıları içinde, çok çalışmaktan gözleri kan çanağına dönmüş. Çay molalarında çalıştıkları atölyelerin köhne yapılarının gölge duvarlarına sığınarak, boş leventlerin üstünde içerenin boğucu havasından biraz olsun kurtulup dışarıda temiz havayla soluklanan dokumacıların görüntüsü de bu manzarayı tamamlıyor.

Direnışten bu yana...

Ünaldı Sanayi Sitesi'nde 1996 yılında yaşanan direniş bir ay sürmüştü. 20 bin işçiyi sürükleyen direniş işçilere mücadeleyi, birliğı, beraberliğı, 8 saatlik iş gününü, sigortayı, sendikayı öğretmişti. İşverenin derneğıne karşı kendi derneklerini kurmuşlardı. Ancak o günlerden bu güne çok zaman geçti. Patronlar son yıllarda işçilerin dağınlıklığından da faydalanarak eskisinden de beter çalışma koşullarını dayatmaya başladılar.

İşçilerin büyük çoğunluğu sigortasız, günde 14-16 saat çalıştırılıyor. Belçika'dan getirilen bilgisayarlı modern makineler, fabrikasyon sistemine geçiş nedeniyle üretim Organize Sanayi'de bulunan büyük fabrikalara kaydırıldı. Bu değışimden işçiye ise ağır çalışma koşulları ve düşük ücret düştü.

Dokumacının hali!

Ünaldı'daki dokumacılar ise içinde bulundukları durumu şöyle anlatıyorlar: "Eskiden mesleğimiz değerli ve onurluydu. Göğsümüzü gere gere gezerdik. Dokumacıya herkes kızını seve seve verirdi. Ama şimdi bırak kız vermeyi kimse yüzümüze bile bakmıyor." Ünaldı'da dokumacılar şehri terk etmiş sanki. Eski metotlar ve tezgâhlarla üretimi sürdüren atölyelerde sadece 2-3 bin dolayında işçi kalmış.

Harabeyi andıran atölyelerin yanı sıra kaynakçı, tornacı, marangoz, trikotaj gibi irili ufaklı onlarca işyerinde, dürümcülerde, çay ocaklarında, arabesk müzik ve porno film CD'leri satan seyyar satıcılarda ve daha birçok yerde hep çocuklar var. Neredeyse Ünalı'da bütün üretim çocuk emeği ile dönüyor. Kayıtdışı çalıştırılan çocuk işçilere haftada sadece 20-30 milyon lira ücret veriliyor.

'Annem somun alıyor'

Sanayide dolaşırken bir çay ocağında soluklanıyoruz. Yorucu bir çalışmanın ardından demli bir çay işçiler için ilaç gibidir. Bazı çıraklar ise ustalarına çay söylemek için gelip giderler.

Önce çaycı çırağı İsmail Gezer söze başlıyor. Ortaokulu üçüncü sınıftan bırakan ve 5 yıldır sanayide çalışan İsmail 17 yaşında. 5 kardeşin en büyüğü olan İsmail haftada kazandığı 20 milyon lirayı annesine veriyor.

Babasının halı dükkânında yaz aylarında çalıştığını söyleyen Aziz Çulhalar 13 yaşında. Bobin sarıyor. Orta üçe giden Aziz, kazandığı parayla annesine çamaşır makinesi alacağını söylüyor. Muhammet Çulcu henüz 11 yaşında. İlkokul dörde gidiyor. Mühendis olmak istediğini söyleyen Aziz, yaz aylarında babasının da işçi olarak çalıştığı mermer atölyesine gidiyor. Sabah saat 07.00'de işbaşı yapan Muhammet, haftada 15 milyon alıyor ve bunu annesine veriyor. "Annen ne yapıyor?" sorusuna ise şu yanıtı veriyor: "Somun alıyor, peynir alıyor."

'Beni yazmayacak mısın'

Kazakçıda çalışan Adnan Abar 18 yaşında. "Beni de yazmayacak mısın?" diye sitemle sorarak bizi çalıştığı işyerine götürüyor. Adnan da orta sondan okulu bırakmak zorunda kalmış. "Ekonomik sıkıntılardan okuyamadım" diyor. Sigortalı çalıştığını ve haftalık 50 milyon aldığını söylüyor.

Yağ ve pas içinde kalmış elbisesiyle Kadir Kara'ya öğlen paydosunda rastlıyoruz.

"- Tornacı mısın?"

- Evet. Yaz aylarında çalışıyorum."

Lise 1'e geçmiş. Sabah saat 00.08'de işbaşı, akşam saat 19.30'da paydos. Haftalığı ise 20 milyon lira. Aldığı parayı eve götürdüğünü, okul için ise ancak defter ve kalem alabildiğini söylüyor.

Sanayide bir dokuma atölyesine daha giriyoruz. Bobinci, masulacı, çağcı... İsimleri, Ayhan, Salih, Engin, Mustafa... Yoğun bir tempo. Sağır edici makine sesleri arasında dört bir yanda çalışan çocukların düşleri, sarılan ipliklere ve aralıksız dokunan halılara karışıyor...

'Sokaklar tehlikeli!'

Bu kez bir kaynakçı atölyesindeyiz. 2 çocuk işçi bir de usta. Çocuklardan biri ustanın oğlu. Adı Mehmet. Arkadaşının adı da Mustafa. Mustafa'nın babası dokumacı. "Babam boşta gezeceğine git çalış dedi" şeklinde anlatıyor kaynakçılığa başlamasını. Çocukları yanında yardımcı olarak bulunduran kaynakçı Mahmut usta, "Mehmet oğlum. Mustafa'da arkadaşımın oğlu. Mahalle tinerici, balıcı ile dolmuş. Onlar da bu kötü ortama bulaşır diye çocukları serbest bırakmaya korkuyoruz. Onun için yazın bu çocuklar gözümüzün önünde olsun diye yanımda tutuyorum" diyerek yoksulluğun çocukları ittiği bataklığa dikkat çekiyor.

İş arası biraz oyun!

Sitenin içindeki gezintimizi sürdürürken ağaçların gölgesindeki çimlerin üzerinde boğuşan bir grup çocuğa rastlıyoruz. Çocuklardan biri atılıyor, "Çek abi, yakışıklı olsun". Üstleri başları kir pas içinde. Hepsisi işçi. Öğlen tatilinde biraz dinlenmek ve biraz oynamak için kendilerini çimin üzerine atmışlar.

Mustafa Karataş 14 yaşında ve dokuma atölyesinde masura sarıyor. “Haftalığım 50 milyon. Eve veriyorum.

Onlar da kiraya veriyor” diyor. Babası işsiz. 11 kardeşler. Kendisi dışında bir kardeşi daha çalışıyor. “Ötekiler iş bulamadıkları için boşlar” diyor. Arkadaşı Erol ise 15 yaşında ve okulu bırakmak zorunda kalmış. Sanayide haftalık 50 milyona bobincilik yapıyor.

‘Yelle mangalı...’

Biraz ötede 15 yaşındaki Hüseyin Arslan’ı mangalı yellerken görüyoruz. Fotoğraf çekeceğimiz sırada, ustası, “Mangalı yelle, iyi çıksın” diye takılıyor. Ustası halasının kocası. Aldığı haftalık 20 milyon lira. 6 kardeş olduklarını ve 4’ünün çalıştığını söyleyen Hüseyin, 3 kardeşinin dokumacı olduğunu anlatıyor. Babası da belediye otobüs şoförüyümüş.

Halı atölyesinde bobin saran Murat Esen 17 yaşında. İlkokul 2’den terk. “Hep okuldan kaçıyordum. Sonra da okuldan attılar. Şimdi olsa okurdum” diyen Murat, 11 kardeş olduklarını söylüyor. Çocuk işçilerle sohbetimiz sürerken 15 yaşındaki Orhan Gürsoy isimli çocuk mobileti ile çıkageliyor. Sanayiye turlayarak dürümcülere, büfelere ekmek yetiştiriyor. “Otur hele, biraz konuşalım” diyoruz. “Geç kalırım abi. Ekmek yetiştirmem lazım. Eyvallah” deyip hızla işine koyuluyor.

Birgun – 10.09.2004

Asgari ücretli zengin sayılıyor!

DİSK'e bağlı Emekli-Sen Genel Başkanı Veli Beysun, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın hazırladığı Sosyal Güvenlik Reform Taslağını eleştirerek, tüm emekli derneklerini taslağa karşı çıkmaya çağırdı. İlaçta ortaya çıkan skandalların Sosyal Güvenlik Reform Taslağı'nın yasalaşmasıyla sağlık hizmetinde de ortaya çıkacağını savunan Emekli-Sen Başkanı Veli Beysun, taslağın asgari ücretle çalışanları zengin statüsünde kabul etmesine tepki gösterdi.

"SAĞLIK SATIN ALINIR HALE GELİYOR"

Taslağın sağlık hizmetini "satın alınır" hale getireceğini kaydeden Beysun, ilaç konusunda ortaya çıkan sorunların bu kez de sağlık alanında görüleceğini kaydetti. Sağlık alanında yaşanan sorunlara koruyucu hekimlik ve semt polikliniklerinin etkin kılınamamasının neden olduğunu belirten Beysun, "Ortaya çıkan sıkıntılı tablo, taslağa gerekçe olarak gösteriliyor. Bu çok yanlış" diye konuştu. Taslağın, sağlık alanında ödenen prime göre çeşitli paketler sunacağını söyleyen Beysun, getirilmek istenen sağlık sistemini "Zenginin yararlanıp, yoksulun yararlanamayacağı bir sistem" olarak niteledi. Beysun ayrıca taslağın sağlık alanındaki getirmeyi planladığı düzenlemelerin "sosyal devlet" ilkesine aykırı olduğunu belirterek, taslağın yasalaşmaması için mücadele edeceklerini söyledi.

"SSK YARDIM KURUMU YAPILMAK İSTENİYOR"

Yetkililerin yaptıkları açıklamalarla, emeklilik sistemini devletin finanse ettiği şeklinde yaklaşım sergilediklerini söyleyen Beysun, bu yaklaşımı da eleştirdi. Beysun, kamunun ödemesi gereken primlerin düzenli gelmesi durumunda sistemin kendini döndürebileceğini ifade etti. Beysun sistemin kendini döndürmesinde sosyal güvenlik kurumlarının gayri menkullerinin etkin olarak değerlendirilmesi gerektiğini savundu. Sosyal Güvenlik Reformu Taslağı Önerisi'nin sosyal güvenlik kurumlarını yardım kuruluşlarına dönüştürmeyi hedeflediğini belirten Beysun, taslakta, çalışan kesimlerin yoksul sayılmadığını söyledi. Emeklilerin işsizlerden sonra en yoksul kesim olduğunu savunan Emekli-Sen Başkanı, taslakta asgari ücret alanların da zengin sayıldığını vurguladı.

"TASLAK ÖZEL EMEKLİLİK ŞİRKETLERİNE YARAR"

Beysun yaptığı açıklamada, taslağın Dünya Bankası Raporu çerçevesinde hazırlandığını kaydederek, yetkililerin emekli maaşlarından vergi alınmayacağı şeklindeki açıklamalarının da gerçeği yansıtmadığını vurguladı. Dünya Bankası ve IMF raporlarının mutlaka koşul olarak daha sonra hükümetin önüne sunulduğunu belirten Beysun, taslağın özel emeklilik sistemlerine kar sağlamak amacıyla olduğunu belirtti.

Yıldan yıla eridiler

Hükümetle toplu görüşme süreci yaklaşırken, bu yıl ilk defa toplu görüşme masasına oturacak olan Memur-Sen yaptığı araştırmayla, son 12 yılda memur maaşlarının enflasyon karşısında sürekli eridiğini ortaya koydu. memur-Sen'in araştırmasına göre, 1992'den bu yana kamu çalışanı maaşlarına uygulanan yıllık artışlar, 1996 dışındaki yıllarda bir önceki yıla göre düştü ve enflasyonun da altında kaldı. Araştırmaya göre, 1992-2003 döneminde tüketici fiyatları 397.9, toptan eşya fiyatları da 367.9 kat artarken, kamu çalışanlarının maaşlarındaki artış 65.5 kat düzeyinde kaldı.

YILLARA GÖRE MAAŞ ZAMMI VE ENFLASYON

Tüketici fiyatları bazında enflasyonun yüzde 70.1 olduğu 1992 yılında memurlara yüzde 57.2 oranında zam verildi. Enflasyonun yüzde 66.1 olduğu 1993 yılında memur maaşları yüzde 45.9; yüzde 125.5'lik enflasyon yaşanan 1994 yılında ise maaşlar yüzde 30.5 artırıldı.

Memur maaşlarına yapılan artış 1995'de yüzde 41.1'de kalırken, enflasyon yüzde 76'ya ulaştı. 1996 yılında ise maaşlarda yüzde 89.5'le, yüzde 79.8'lik tüketici enflasyonunun üzerinde artış yapıldı. Enflasyonun yüzde 99.1 olduğu 1997 yılında maaşlara yüzde 80.2 artış uygulandı. Memur maaşlarına yüzde 54.8 zam yapılan 1998 yılında ise enflasyon yüzde 69.7 düzeyinde gerçekleşti. Enflasyonun yüzde 68.8 olduğu 1999 yılında, memur maaşlarına yapılan zam yüzde 44.1 olarak belirlendi. 2000 yılında memur maaşlarında yüzde 37.2 oranında artış yapılırken, enflasyon yüzde 39 oldu.

Kriz yılı olan 2001'de tüketici enflasyonu yüzde 68.5 çıkarken, memur maaşlarındaki artış yüzde 20'de tutuldu. Memurlara yalnızca yüzde 10 zam verilen 2002'de enflasyon yüzde 29.7 oldu. Maaşların yüzde 12.4 artırıldığı 2003 yılında da tüketici enflasyonu yüzde 13.9 çıktı.

'ZAM YÜZDE 17 OLMALI'

Memur-Sen Genel Başkanı Ahmet Aksu, "Kamu çalışanları her yıl açlığa, sefalete bir adım daha yaklaşmakta. Maaşlarımız her yıl erozyona uğramaktadır" dedi. Memur maaşlarına yapılan artışların enflasyonun gerisinde kalması dolayısıyla memurların alım gücünün hızla düştüğünü ifade eden Aksu, kamu çalışanlarının yüzde 40'ının açlık, yüzde 30'unun da yoksulluk sınırının altında maaş aldığını kaydetti. Aksu, memurların AB standartlarında geçim endeksine sahip olmak istediklerini, Hükümetle yürütülecek görüşmelerde 2005 için yüzde 17'nin altındaki zam oranının kabul edilmeyeceğini bildirdi.

Günde 24 bin kişi açlıktan ölüyor

Dünyada 800 milyon kişi açlıkla mücadele ederken Brezilya, Şili, İspanya ve Fransa bu yoksullukla mücadele için yılda 50 milyar dolar toplayabilmek için birleşti. Brezilya dünyada günde 24 bin kişinin açlıktan öldüğünü açıkladı.

Dünyada bugün 800 milyon kadar kişi açlık çekiyor. 86 ülke kendileri için ürün yetiştiremiyor ve dışarıdan alacak parası yok. Bu ülkelerin yarısı Afrika'da. Avrupa'da da benzer durumlar görülebiliyor. Eski Yugoslavya'da bugün 2 milyon kişinin yiyecek yardımına ihtiyacı var. Kuzey Amerika'da yaşayan her kişi günde 3600 kalori alıyor, Batı Avrupa'da ise bu oran yaklaşık 3500 kalori. Afrikada ise bu oran 1700 ila 2050 kaloriye düşüyor. Bangladeş ve Hindistan'da 2300 kalori. Asyada 550 milyon, Afrikada 170 milyon kişi beslenme bozukluğu olan çekiyor. Açlık dünyada gelişmekte olan veya az gelişmiş ülkelerde sıkça rastlanır bir durum. Ancak gelişmiş ülkelerde bugün 34 milyon kişi yeterli beslenemiyor. Ancak ABD'de bir günde tüketilen besinin yalnızca yüzde 15'i açlık çeken ülkelere gönderilse, bu soruna çözüm bulunabilecek.

Brezilya, Şili, İspanya ve Fransa'nın ortak mücadelesi konusunda dün Brezilyalı bir yetkili, bu amaçla hazırlanan raporu Brasilia'da açıkladı. BM'nin açlıkla mücadele ederken sosyal kalkınma hedeflerine ulaşabilmesi bakımından gereken yıllık 50 milyar doların temin edilebilmesi için sunulan öneriler arasında, özellikle mali işlemlere ve silah satışlarına vergi getirilmesi bulunduğu bildirildi.

Yetkiliye göre, öneriler 20 Eylül'de New York'ta yapılacak açlıkla mücadele doruğunda ele alınacak. Doruk, Brezilya Devlet Başkanı Luiz Inacio da Silva'nın çağrısıyla yapılacak. Doruğa 60 kadar devlet ya da hükümet başkanı katılacak.

Dorukta; Şili, Brezilya, İspanya ve Fransa liderleriyle BM genel sekreterinin geçen ocakta Cenevre'de ortaklaşa başlattığı girişimin hayata geçirileceği belirtildi.

Brezilyalı yetkili raporu sunarken, dünyada 800 milyon kişinin günde 1 dolardan daha az parayla geçindiğini, günde 24 bin kişinin açlık ya da yetersiz beslenme yüzünden öldüğünü, beş dakikada bir çocuğun yine aynı nedenlerle hayata gözlerini yumduğunu hatırlattı.

HER 10 ÇOCUKTAN BİRİ 5 YAŞINA BİLE ULAŞAMIYOR

1. Hergün yaklaşık 24 000 kişi açlıktan veya açlığa bağlı nedenlerden ölüyor. 10 yıl da ölümlerin sayısı 35 000'den 41 000'e çıktı. Bu sayıların üçte biri 5 yaşından küçük çocuklar.

2. Günümüzde gelişmekte olan ülkelerdeki çocukların yüzde 10'u 5 yaşına gelmeden ölüyor. Bu oranda 50 yılda yüzde 28'lik bir artış oldu.

3. Açlığa bağlı ölümlerin yalnızca yüzde 10'u savaşlardan kaynaklanıyor. Ölümlerin çoğunluğu kronik beslenme bozukluğu nedeniyle oluyor.

4. Kronik beslenme bozukluğu, görme bozukluğu, büyüme gecikmesi ve çabuk hastalanma gibi durumların artmasına yol açıyor. Ağır kronik beslenme bozukluğu çeken kişiler basit eylemleri bile gerçekleştirmede yetersiz kalırlar.

5. Dünyada beslenme bozukluğu veya açlık çeken insanların sayısı 800 milyon kişi olarak tahmin ediliyor. Bu sayısı da her sene açlıktan ölen insanların sayısından 100 kat fazla.

HÜRRİYET 22.08.2004

Hükümet yoksula 1.2 milyon ton kömür dağıtacak

HÜKÜMET, ekim ayı sonuna kadar 1 milyon 500 bin yoksul aileye 1.2 milyon ton kömür yardımı yapacak. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan sorumlu Devlet Bakanlığı'ndan edinilen bilgiye göre, yoksul ailelere bedelsiz kömür dağıtım uygulaması bu yıl da devam edecek. Uygulama kapsamında, valilikler ve sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları tarafından belirlenen ailelere, 1.2 milyon ton kömürün dağıtım ekim sonuna kadar gerçekleştirilecek.

Kömür dağıtımında, kışın daha çetin geçtiği Doğu ve Güneydoğu bölgeleriyle, DPT'nin belirlediği kriterlere göre daha yoksul olan illere öncelik tanınıyor. Kömür dağıtımı, Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu işbirliğiyle gerçekleştiriliyor.

2003 yılında valiliklerden gelen ek isteklerle birlikte yaklaşık 700 bin ton kömür karşılıksız olarak yoksul ailelere dağıtılmıştı.

Hükümetin yoksul ailelere kömür yardımı projesiyle, "yoksul ailelerin gereksinimlerini karşılamayı, yaklaşık 2 bin kamyoncuya iş imkanı sağlanarak, nakliye sektörünü canlandırmayı ve kömür ocaklarındaki hareketliliği arttırmayı" hedeflediği belirtildi.

Deredekilere yaptık başkalarına verdiler

O dönem isteğimiz üzerine Büyükşehir Belediyesi, Alibeyköy Deresi yatağındakiler için 200 dolayında konut yaptı. 10-15 yıl vadeyle satılacaktı. Bizden sonra gelen SHP, daha sonra da RP'li belediye döneminde bu konutlara başkaları yerleştirdi. Şimdi kimler oturuyor bilmiyorum ama bildiğim, dere yatağındakiler değil.

ALİBEYKÖY'de yaşanan sel felaketinde hasar tespit çalışmaları sürer, yaralar sarılırken bir acı gerçek ortaya çıktı. 1984-1989 döneminde Eyüp Belediye Başkanlığı yapan Eyüp Uçak, 'İlçe belediyemizin isteğiyle Büyükşehir Belediyesi, Alibeyköy Deresi yatağındakiler için 200 dolayında konut yaptı. 10-15 yıl vadeyle satılacaktı. Görevimiz bitince, yerleştirme yapamadık. Bizden sonra gelen SHP, daha sonra da RP'li belediye döneminde bu konutlara, başkaları yerleştirdi. Şimdi kimler oturuyor bilmiyorum ama bildiğim, dere yatağındakiler değil' dedi. Uçak, bu konutların dereyatağındakiler için yapıldığını o dönemde gazetelerin de yazdığını söyledi. Alibeyköy'deki ev ve işyerlerinin istimlak kararını kendilerinin aldığını, ancak uygulama fırsatı bulamadıklarını anlatan Eyüp Uçak, şöyle konuştu:

AFETZEDE EVLERİ

'Dereyatağındaki konutları istimlak için planlar yaptık, Büyükşehir'den de onaylandı ancak hayata geçiremedik. Çünkü ardından 1989 Mahalli Seçimleri oldu. Dere yatağındakiler için Güzeltepe Mahallesi'nin Çobançeşme mevkiinde, sarı renkte boyanmış 3'er katlı evler yaptırdım. Sanıyorum 200 ev. Oradaki halk da burayı 'Afettede evleri' olarak bilir. Başkanlıktan ayrılışımın 1.5-2 ay sonrası inşaat bitti. İnşaat sürerken bölgedekilere, buraya gelmeleri çağrısında bulundum. Bazıları gelmek de istiyordu. 10 yıl vadeyle satacaktım. Sonra SHP'li belediye yönetime geldi, dere yatağındakiler buraya getirilmedi. Bu yeni konutlarda SHP'liler oturdu, daha sonra RP'li belediye geldi, bu kez onlar yerleşmeye başladı. Şimdi kim oturuyor bilmiyorum ama bildiğim, burada afetzedelerin oturmadığı. Bizden sonraki belediyeler kararlı olup, 'Eğer buraya gelmezseniz, binanızı yıkacağız' dese, kararlı olsa, şimdi orada kimse oturmuyor olacak, alınacak diğer tedbirlerle böyle felaketler de yaşanmayacaktı. Eski başkanımız Bedrettin Dalan da, dere yatağının boşaltılmasını çok istiyordu. Planımızda bir aksaklık yoktu ama, seçimlerden çıkamayınca, ortada kaldı, kimse sahiplenmedi.

TABIATA KARŞI

Bu manzaraları gördükçe içim sızlıyor. İnsanlara evlerini boşaltmaları önerilirken keşke 'mal canın yongası' sözü unutulmasaydı ve eşyaları da taşınabilseydi. Taşmanın nedenine gelince.. Herkesin orada 'galeri' diye bildiği, son günlerde 'kollektör' denilen yerin, yani dere ağzının kanalizasyonla kapanması. Bizden önce burası iyi niyetle kapatılmış ancak tabiata karşı gelinmiş. Derenin gideceği yerin önü, açık olmalı. Kanalizasyon suyu tutamıyor ve taşıyor. Dere ağzının önünün açılıp suyun gitmesi sağlanmalı bunun için de öncelikle tabii ki, bölgenin boşaltılması lazım.'

BEN DUYMADIM

Bugünün AKP'li, önceki dönemin RP'li Eyüp Belediye Başkanı Ahmet Genç ise sözü edilen konutları İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Mesken ve Gecekondu Önleme Müdürlüğü'nün yaptığını belirterek, 'Bu konutların dere yatağındaki afetzedeler için yapıldığını

duymadım. Müdürlük, ihtiyacı olan İstanbullulara bu konutları, belirli kurallar dahilinde tahsis ediyor. İlçe belediyemizin direkt bir tasarrufu yok' dedi

Yoksulluğu Önlemenin Yolu Çocuklardan Geçiyor

Kindernothilfe'nin hazırladığı rapor yarım milyardan fazla çocuğun açlık sınırının altında yaşadığını fakat ülkelerin IMF ve Dünya Bankası ile birlikte hazırladığı Yoksulluğu Azaltma Programlarının hiçbirinde çocukların göz önüne alınmadığını söylüyor.

BİA Haber Merkezi
09/08/2004

BİA (Duisburg) - Merkezi Duisburg'da bulunan yardım kuruluşu [Kindernothilfe](#) bir rapor yayınlayarak, kalkınmakta olan ülkelerin **Dünya Bankası** ve Uluslar arası Para Fonu (**IMF**) ile birlikte oluşturdukları Yoksulluğu Azaltma Strateji Raporları'nın (**Poverty Reduction Strategy Papers-PRSP**) çalışan çocukların hakları ve durumları hiç dikkate alınmadan hazırlandığını ortaya çıkardı.

Raporda, kalkınmakta olan ülkelerde yoksulluktan en çok etkilenen kesimin çocuklar olduğuna dikkat çekilerek, yerkürenin güneyinde yaşayan **yarım milyardan fazla çocuğun günde bir dolardan az bir parayla hayatta kalmaya çalıştığı** belirtildi.

PRSP'ler yoksulluk döngüsünü kıramıyor

Ekonomi uzmanı Klaus Heidel'in hazırladığı raporda, yoksulluğun sadece maddi güçlüklerle yol açmadığı; **yoksul çocukların sömürü, şiddet ve istismara karşı çok daha savunmasız hale geldiği** belirtiliyor.

Çoğu Afrika'da yer alan **45'e** yakın ülkenin IMF ve Dünya Bankası ile birlikte hazırladığı üç yıllık PRSP raporlarını inceleyen Heidel, **çocukların, korunması gereken hakları olduğu düşüncesi yerine, yoksulluğun kurbanları olarak ele alındığını** söylüyor.

Heidel, şu an uygulanan programların hiçbirinde çocuk işçiliği konusunun ele alınmadığını söylüyor. Heidel, çocukların sosyal durumlarını iyileştirecek bütünlüklü politikaların hiçbir ülke programında yer almadığını vurguluyor.

Yoksulluğun içine doğan çocukların hayatlarının ilerleyen dönemlerinde eğitim ve meslek eğitiminden yoksun kaldığını; iş bulmakta da zorlandıklarını söyleyen Heidel, **"Yoksul çocuklar yoksul yetişkinler haline geliyor. Bu kısırdöngüyü kırmak için yoksulluğu önleme programlarının çocuklar ve gençler üzerine yoğunlaşması gerek"** diyor.

Yüksek dış borç IMF'ye bağımlı kılıyor

[Dünya Bankası'nın web sitesinde](#) yer alan bilgilere göre, PRSP'ler yüksek dış borcu olan ülkelerin borçlarını IMF gözetiminde yeniden yapılandırıyor ve ülkenin makro ekonomik politikalarını; sosyal politika ve programlarını planlayarak büyümeyi artırmayı, yoksulluğu azaltmayı hedefliyor.

IMF ve Dünya Bankası'nın **1999'da** PRSP'ler oluşturma kararı almasından beri 21 ülke raporlarını hazırlayarak uygulamaya koydu. Türkiye, bu programda yer almıyor.

200 bin çocuğa yemek, sağlık ve eğitim

KNH, **1959'da**, Duisburg'daki Hıristiyan cemaati tarafından Hindistan'daki çocuklara yardım götürmek üzere kuruldu. Zaman içinde büyüyen organizasyon şu an **27** ülkede faaliyet gösteriyor ve **200 binden fazla çocuğa** ulaşıyor.(EÜ/BB)

BİRGÜN

Tarih: 13/08/2004

Avrupa Komisyonu'ndan engellilere destek...

Kocaeli'ndeki iki engelli derneğin ortaklaşa hazırlayıp Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği'ne sunduğu "Engellilerin Eşit Yurttaşlık Katılımı ve Engelli Kadın" isimli projenin kabul edildiği bildirildi.

Proje Koordinatörü Erhan Gengeç, düzenlediği basın toplantısında, Türkiye Sakatlar Derneği Kocaeli Şubesi ile Altınokta Körler Derneği Kocaeli Şubesi tarafından ortaklaşa hazırlanan ve Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği'nce kabul edilen proje hakkında bilgi verdi.

Erhan Gengeç, 64 bin 848 Euro tutarındaki projenin 1 yıl içinde gerçekleşeceğini belirterek "Proje, Türkiye'deki engelli bireylerin, toplumun diğer bireylerinin yararlandığı tüm haklardan yararlanabilen eşit yurttaşlar haline gelebilmesine katkı sağlayacak" dedi.

Sivil toplum örgütlerine yönelik kapasite geliştirme eğitimleriyle, kamuoyunun bilgilendirilip, bilinçlendirileceğini ve engelli kadın sorunlarının irdeleneceğini bildiren Gengeç, şunları kaydetti: "Amacımız öncelikle, kentte günlük yaşamı düzenleyen kurumlardaki personelin bizi anlamasını sağlamak. Bunun için, proje kapsamında 10 belediyeden 44, sivil toplum örgütlerinden 34 kişi olmak üzere 78 kişi, 2 ay boyunca uzmanlar tarafından eğitilecek. Bu kişiler, bulundukları kurumlarda engellilerin sorunlarına çözüm projesi hazırlayacak. Ayrıca, görsel ve yazılı basın aracılığıyla kamuoyunun bilinçlendirilmesi sağlanacak.

Proje kapsamında ayrıca 'Engelli-Kadın Sorunları ve Çözüm Yolları Sempozyumu' düzenleyeceğiz. İki gün sürecek olan bu sempozyumda, Türkiye genelinde engelli kadınların sorunları tartışılacak." Türkiye Sakatlar Derneği Kocaeli Şube Başkanı İsmet Arguç da, Türkiye'de engelli olmanın bir handikap olduğunu söyledi.

Sağlıklı insanların birçok sorunla karşılaştığına işaret eden Arguç, "Sağlıklı insanların sorunlarla boğuştuğu bir ortamda, engelli insanlar bunun iki katı sorunlarla karşılaşmak zorunda kalıyor. Çünkü, engelli insanlar hayatın her alanında en sonda hatırlanıyor" dedi.

Altı Nokta Derneği Kocaeli Şube Başkanı Cemal Polat ise sorunların diğer engelli dernekleriyle aynı olduğunu bildirdi.

Yoksulluk sınırı 5 asgari ücret

ASGARİ ücretin, yoksulluk sınırının yüzde 21.8'ine, en düşük Bağ-Kur emekli aylığının ise yüzde 19.6'sına denk geldiği bildirildi. Türk-İş'in yaptığı araştırmada, asgari ücret, en düşük memur maaşı, SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nın taban emekli aylıklarının, 'yoksulluk sınırı'nı hangi oranda karşıladığı hesaplandı. Araştırmaya göre, 4 kişilik bir ailenin gıda, kira, ulaşım, yakacak, elektrik, su, haberleşme, giyim, eğitim, kültür, sağlık, gibi temel ihtiyaçları için yapması gereken ve 'yoksulluk sınırı' olarak da nitelendirilen tutar, geçen ay 1 milyar 456 milyon 965 bin liraya yükseldi. Buna göre, 318 milyon 233 bin 475 lira olan asgari ücret, yoksulluk sınırının yüzde 21.8'ine denk geliyor.

Evrensel 16-08-2004

Ekmek fiyatları fırlayacak

Toprak Mahsülleri Ofisi (TMO) hububat alımını borsalara ve tüccarlara bıraktı. Üreticiden ürününü ucuza alan tüccar ise stok yaptı. Türkiye Ziraatçılar Derneği Genel Başkanı İbrahim Yetkin, stok yapan

tüccarın eylül ayında spekülasyonlarla buğday fiyatını artıracığını, bunun da ekmek fiyatlarına yansıtacağını söyledi.

TZD Başkanı Yetkin, düzenlediği toplantıda hububat piyasasını ve DTÖ çerçeve anlaşmasını değerlendirdi. Yetkin, TMO'nun zamanında ödeme yapmaması ve piyasaya etkin şekilde girmemesi nedeniyle, üreticinin elindeki buğdayı, tüccara sattığını belirtti.

Haziran ayına kadar 400-450 bin lira arasında değişen buğday fiyatlarının 290 bin liraya kadar düştüğünü hatırlatan Yetkin, TMO'nun alımlarının son 10 yılda 5 milyon tondan 300 bin tona indiğine de dikkat çekti. Yetkin, bu yıl TMO'nun 1 milyon 420 bin ton ile alımlarda nisbi bir iyileşme gerçekleştirdiğini, ancak TMO'nun fiyat politikası nedeniyle üreticinin mağdur olduğunu vurguladı. Yetkin, buğdayın yakın bir zamanda üreticinin elinden çıkacağını belirterek, eylülde buğday stoğu yapan tüccarın fiyatlarla istediği gibi oynayacağını, buna bağlı olarak da buğday ve ekmek fiyatının artacağını söyledi.

Yetkin, IMF programları ile düze çıkan ülke olmadığını belirterek, IMF ile ilişkilerin tamamen kesilip, Türkiye'nin kendi öz kaynakları ile politika üretmesi gerektiğini söyledi. Buğday sorunun çözümü için TMO'nun piyasaya girmesi gerektiğini söyleyen Yetkin, DGD'nin sosyal bir destek olarak korunarak, yanında prim sisteminin geliştirilmesi gerektiğini vurguladı. Yetkin, afetten zarar gören üreticinin zararının karşılanmasını istedi.

<http://www.milliyet.com.tr/2004/08/12/ekonomi/eko11.html>

Memurlar ancak karnını doyuruyor

ANKARA Milliyet

Türkiye'de memurların maaşlarının yüzde 62'sini gıda ihtiyaçlarına harcadığı belirlendi. Buna karşılık Finlandiyalı memurlar maaşlarının yüzde 21'ini, Fransızlar yüzde 22.8'ini gıda ihtiyaçlarına harcıyor. Türkiye Kamu - Sen'in araştırmasına göre Fransa'daki memurların maaşları Türk meslektaşlarının 5 katı. Türkiye'de bir memur ortalama 336 euro (652 milyon lira) maaş alırken, Fransız meslektaşı bin 926 euro (3.4 milyar lira) alıyor.

Fransız memurlar 5 kat çok kazanıyor*	
Ülke	Maaş (Euro)
Lüksemburg	4.400
Hollanda	2.464
İsveç	2.271
Finlandiya	2.164
Fransa	1.926
Polonya	513

Macaristan	435
Türkiye	366

* Bazı Avrupa ülkelerinde ortalama memur maaşları

HÜRRİYET 10.08.2004

Çingene hakları yargı yolunda

Göçebe Çingenerin Türkiye'ye girişine yasak getiren İskan Yasası ile Çingener'i "Şüpheli şahıs" tanımına sokan polis talimatnamesinin ayrımcılık içeren söz konusu maddelerinin iptali için yargı yoluna gidiliyor.

Avukat Şafak Yıldız, Çingenerlere yönelik bu yasal ayrımcılığa son verilmesi amacıyla dava açacağını bildirdi.

Türkiye'de 1934 yılında çıkarılan 2510 Sayılı İskan Kanunu'nda, iskan edilebilecekler arasında Çingenerlere yer verilmiyor. Yasanın birinci maddesine göre, gezginci Çingener'in yurt içinde yerleştirilmelerinin "Türk kültürüne bağlılık ve nüfus, oturuş ve yayılışının düzenlenmesi amacıyla Bakanlar Kurulu'nca yapılacak programa uygun olarak İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları'nca düzenleneceği" belirtiliyor.

ÇİNGENELER CASUSLARLA BİR TUTULUYOR

Yasanın "Muhacirlerin ve Mültecilerin Kabulü" bölümünde Türkiye'ye muhacir olarak alınmayacak olanlar arasında "Türk kültürüne bağlı olmayanlar; anarşistler; casuslar; memleket dışına çıkarılmış olanlar ve göçebe Çingenerler" sayılıyor.

İskan Yasası'nın "İçerde Nakiller Kültür ve İdare Tedbirleri" bölümünde ise göçebelerin yanı sıra gezginci Çingenerlerin uygun yerlere yerleştirilmesinin de İçişleri ve Sağlık Bakanlığı'nın görüşleri doğrultusunda yapılabileceği öngörülüyor.

"ŞÜPHELİ ŞAHIS"

Bu arada "Polis Disiplinine Merasim ve Topluluklardaki Rolüne ve Polis Karakolları Tekilatı ile Vazifelerine Dair Talimatname"de de Çingenerler "Şüpheli şahıs" olarak tanımlanıyor.

Talimatnamenin "Karakol Amirlerinin Umumi Vazifeleri"ni düzenleyen maddesinde, amirlerin emniyeti ihlal ve suç çıkarma eğilimini gösterenler üzerinde "tedbir" alacağı kişiler arasında "Esaslı bir işi olmayan Çingenerler" de sayılıyor.

Karakol amirlerinin etkili tedbir alacağı diğer kesimleri ise "sabıkalılar", "cambazlar", "işsizler ve iş bulamamasından değil çalışmak istememesinden dolayı boşta gezenler", "kumar ve fuhuş yapanlar", "yarış veya tehlikesiz deliler" oluturuyor.

İPTAL DAVASI

İstanbul Barosu avukatlarından Şafak Yıldız, İskan Yasası ve polis talimatnamesinde yer alan Çingenerlerle ilgili düzenlemelerin "ırkçı" bir özellik taşıdığını, "Göçebe Çingenerler" ifadesinin AB uyum yasalarına da aykırı olduğunu vurguladı.

Yıldız, ayrımcılık içeren bu yasal düzenlemelerin Anayasa'ya ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu belirterek, iptali için Danıştay'a bavuracaklarını bildirdi.

YURTTAŞLIK BAŞVURUSUNDA DA AYRIMCILIK

İçişleri Bakanlığı'nın 23 Ekim 2003'te genelge yayınlayarak, yurttaşlık başvurusunda

bulunanların "Çingene olup olmalarının araştırılmasını" istemesi de Çingenelele yönelik ayrımcılığa örnek olarak gösteriliyor.

Konuyu Meclis gündemine getiren CHP Balıkesir milletvekili Sedat Pekel'in, soru önergesine ise hala yanıt verilmedi.

AB İLERLEME RAPORU'NDA DA YER ALDI

Avrupa Birliği (AB) 2003 Türkiye İlerleme Raporu'nda da Çingenelele yönelik ayrımcılık içeren İskan Yasası eleştirildi.

Raporda, göçebe Çingeneleri, Türkiye'de göçmen olarak kabul edilmeyen 5 kategorideki topluluk arasında gören yasal düzenlemelerin hala uygulamada olduğu dile getirilerek, "Bazı Roman toplulukları toplumsal dışlamaya neden olan güçlü önyargıların hala sürdüğünü belirtmektedir" ifadesine yer verildi.

(ANKA)

HÜRRİYET 08.08.2004

Yoksulluk sınırı 1 milyar 661 milyon lira

Türkiye Kamu-Sen, dört kişilik bir ailenin temmuz ayı için yoksulluk sınırını 1 milyar 661 milyon lira olarak hesapladı. Açlık sınırı tutarı ise 615 milyon 781 bin lira olarak belirlendi.

Türkiye Kamu-Sen'den yapılan açıklamada, çalışan tek kişinin yoksulluk sınırının temmuz ayında 3 milyon 527 bin lira artarak 801 milyon 758 bin liraya çıktığı bildirildi. Buna göre, çalışmayan bir eş ve iki çocuktan oluşan dört kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 1 milyar 661 milyon 55 bin lira olarak hesaplandı. Kamu-Sen'in belirlemelerine göre yoksulluk sınırı bir önceki aya göre yüzde 0.4 oranında geriledi. Yoksulluk sınırı haziran ayı için 1 milyar 677 milyon lira olarak hesaplanmıştı.

Türkiye'de dört kişilik bir ailenin ortalama gıda ve barınma harcamalarını ifade eden açlık sınırı ise önceki aya göre yüzde 0.69 oranında artarak 615 milyon 781 bin liraya çıktı. Söz konusu tutar geçen ay 611 milyon 510 bin lira düzeyinde bulunuyordu.

MEMUR MAAŞININ YÜZDE 89.5'İ GIDA VE BARINMAYA

Dört kişilik bir ailenin sağlıklı biçimde beslenebilmesi için gereken harcama tutarı temmuz ayında günlük 12 milyon 807 bin lira olarak hesaplandı. Buna göre toplam tüketim harcamaları içinde gıda harcamalarının payı yüzde 23.13 düzeyinde ve 390 milyon 848 bin lira olarak belirlendi. Temmuz ayı itibarıyla ortalama 683 milyon lira ücret alan bir memurun ailesi için yaptığı gıda harcamasının maaşının yüzde 56.25'ini, konut giderinin ise yüzde 33.24'ünü oluşturduğu tespit edildi. Buna göre bir memur, ortalama maaşının yüzde 89.49'unu gıda ve barınma harcamalarına ayırmak zorunda kalıyor. Ortalama maaş alan memura diğer ihtiyaçlarını karşılaması için ise maaşının sadece yüzde 10.51'i kalıyor.

(ANKA)

HÜRRİYET 07.08.2004

Donarak ölen çocuk için tazminat davası

Ayten SERİN

İstanbul'da ağır kar yağışının olduğu 22 Ocak günü, karnesini aldıktan sonra Ümraniye'deki okulundan evine dönerken donarak ölen 8 yaşındaki Atalay Kemaloğlu'nun ailesi, mahkemeye başvurdu.

Aile, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir ve Yenidoğan belediyeleri ile Karayolları Genel Müdürlüğü'nden 24 milyar lira destekten yoksun kalma ve 300 milyar lira da manevi tazminat istiyor. Baba İlbey Kemaloğlu, tazminat davasından alınacak parayla bir köyde çocuğunun adını taşıyan okul yaptırmak istediğini söyledi.

İki gönüllünün oluşturduğu Yaşam Hakkı İnisiyatifi'nin sahiplendiği ve Avukat Ergin Cinmen'in üstlendiği davanın dilekçesi, dün İstanbul İdare Mahkemesi'ne verildi. Başvuruda 8 yaşındaki Atalay Kemaloğlu'nun, 5 kilometre uzaklıktaki okulundan evine dönerken Yenidoğan Domuzbükü mevkiinde bulunan dereye düşerek donma/boğulma nedeniyle yaşamını kaybettiği belirtildi. Dava dilekçesinde olayda davalı idarelerin ağır hizmet kusuru olduğu belirtilerek şunlara yer verildi:

'22.01.2004 günü hava tahmin raporlarının önceden ihbar ettiği gibi, İstanbul ili bir bütün olarak yoğun kar yağışına maruz kalmıştır. Yalnızca kamu idareleri değil hemen hemen bütün yurttaşların önceden haber aldığı bu doğa olayının olumsuz etkilerinin önlenmesi için yetkili mercilerce hiçbir önlem alınmamıştır. Bu nedenle binlerce insan mağdur olmuş, bu arada Atalay Kemaloğlu da yaşamını yitirmiştir. Atalay Kemaloğlu, her zamanki ulaşım aracıyla okumakta olduğu Yenidoğan Beldesi Ayşe Çarmıklı İlk Öğretim Okulu'na gelmiş, bastıran kar yağışı nedeniyle ilgili okul idaresi okulu tatil etmiştir. İlk okul ikinci sınıf öğrencisi, 8 yaşındaki Atalay Kemaloğlu ise ailesine haber verilmeksizin okul kapısının önüne bırakılmıştır. Atalay Kemaloğlu, dondurucu soğuk ve kar fırtınasının etkisinden zaman geçmeksizin kurtulmak için evine en kısa yoldan gitmeye çalışmış, ancak derenin üstünden geçiş yapılması için uzatılmış bir tahtanın üzerinden geçerken akan dereye düşmüş ve yaşamını kaybetmiştir. 8 yaşında bir çocuğun kar fırtınasında evine nasıl gideceği konusunda duyulması gereken endişe yalnızca bir öğretmenin değil, her hangi bir yurttaşın duyması gereken kaygıdır. Duyulması gereken bu kaygının yaptırımı o çocukla hukuki rabitası olmayan bir kişi için yalnızca vicdanlarda bulunuyor ise de; uhdesine tevdi edilmiş bir öğretmen ve okul idaresi açısından Ceza Hukukunun ve İdare Hukukunun ilgili hükümlerinde yer almaktadır.'

AIHM'YE DE GİDECEĞİZ

Dilekçede ayrıca kazanın meydana geldiği mekanın tehlikeli halde bıraktığı için Yenidoğan Belediyesi ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin ve ayrıca Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün de zarardan sorumlu olduğu idda edildi.

Okulun erken tatil edilmesi nedeniyle belediyenin tahsis ettiği ücretsiz servisi binemeyen ve evine yürüyerek dönmeye çalışan Atalay'ın ailesine haber verilmemesinden dolayı okul yönetimi ve öğretmen hakkında daha önce yapılan suç duyurusu reddedilmişti. İstanbul Bölge İdare Mahkemesine itirazda bulunan Avukat Ergin Cinmen olumlu cevap alınamazsa Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gideceklerini söyledi.

Evrensel 06.08.2004

Yoksulluk, işsizlik artacak

IMF yeni ekonomik program hazırlıklarını tamamlayıp bugün Türkiye'den ayrılacak. Ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı Ali Babacan'ın da açıklamalarından ortaya çıktığı gibi IMF ile hazırlıkları sürdürülen program IMF programlarından farklı olmayacak. Türkiye'yi iki defa krize götüren ve halkı

yoksullaştıran programa 3 yıl daha devam edilecek. Yatırımlara kuruş ayrılmayacağı için işsizlik artmaya devam ederken, çalışanlarda düşük zamlara mahkum bırakılacak.

Geçtiğimiz hafta onaylanan gözden geçirme sonrası açıklanan niyet mektubunda ve Babacan'ın açıklamalarında ipuçlarını bulan IMF programının süreceği, IMF'nin bu hafta boyunca yaptığı görüşmelerde de belirginleşti.

3 yıllık yeni bir stand-by'ın sürmesi görüşünde olan Babacan ve ekibinin IMF'den alacağı kredi miktarının da toplam 10 milyar doların üzerinde olması bekleniyor. 2005 yılında yine IMF'ye olan borçların ödenmesi için kullanılması planlanan kredinin 4-5 milyar doları bulması olası.

AKP kandırmaya çalışıyor

Tüm bunlar yeni programın da 2000 yılında imzalanan ve Türkiye'yi iki krize sürükleyen IMF programlarından farklı olmayacağını ortaya koydu. Binlerce işyerinin kapanmasına, milyonlarca kişinin işsiz kalmasına, batan bankalarla devletin üstlendiği büyük borçlara neden olan IMF programı bu kez Türkiye halkına "sosyal yönü olan program" olarak sunulmaya çalışılıyor. Oysa iktisatçıların dikkat çektiği gibi tüm bunlara neden olan da IMF programlarının ta kendisiydi.

Sürdürülen bu program sayesinde 2000 yılından beri büyük artışla borçlar milli gelirin yüzde 85'ine ulaştı. Reel faizler yüzde 16-17'ye çıktı. Hazine'nin haftada ödediği faiz miktarı 1.5 milyar dolar oldu.

İşsizlikte rekor kırıyor

Şimdi de ekonomi bürokratlarının ve hükümet üyelerinin açıkladığı verilerle ihracat rekorları kırılıyor, büyüme artıyor, enflasyon düşüyor ve bu yılın en büyük kurtarıcısı olarak görülen turizm gelirleri iyi gidiyor. Ancak işsizlikte de, yoksullukta da Türkiye'de rekorlar kırılmaya devam ediyor. İşsizlik oranı yüzde 10.9'dan yüzde 12.9'a çıktı. Ve tüm bunlar hükümetlerin "tek çare" olarak dayattığı IMF programlarıyla oldu. IMF programlarının Türkiye'yi getirdiği bu noktaya karşın AKP de yine çözüm olarak IMF programını halka sunuyor.

Yatırım yok

Uygulanan IMF programları yüzünden çalışanlara düşük zamlar verilmiş, hiçbir yatırım harcaması yapılmamıştı. Ortaya çıkan tabloya göre yine 3 yıl boyunca da bütçeden hükümet bir çivi çakılması için bile ödenek ayırmayacak.

IMF HEYETİNİN GÖRÜŞMELERİ

Bakan Ali Babacan'ın çağrısıyla Türkiye'ye gelen Rıza Moghadam başkanlığındaki IMF heyeti salı gününden beri görüşmelerini sürdürüyor. Edinilen bilgiye göre, görüşmeler, makro çerçeve, ödemeler dengesi, bütçe politikaları, bütçe finansmanı, bankacılık reformu, para politikaları, faiz dışı fazla oranı ve sosyal güvenlik reformu üzerinde odaklanıyor. IMF ile görüşmeler için Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), Merkez Bankası ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) uzman yetkililerinden oluşan 6 ayrı ekibin görevlendirildiği kaydediliyor. Ekiplerin kendi alanlarında IMF'deki muhataplarıyla son iki gün içinde ayrı ayrı görüştüğü, önceki gece de Babacan başkanlığında Hazine'de yapılan toplantıda bütün ekiplerin bir araya gelmesiyle iki günlük çalışmaların genel bir değerlendirmesinin yapıldığı öğrenildi.

IMF heyeti ile görüşmelere dün de Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı'ndaki toplantılarla devam edildi. Maliye Bakanlığı'nda yapılan toplantıya Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın yanı sıra Devlet Bakanı Babacan da katılacak. Edinilen bilgiye göre, Maliye'deki toplantıdan sonra görüşmelere Bakan Babacan'ın başkanlığında Hazine Müsteşarlığı'nda devam edilecek. Maliye Bakanlığı ile görüşmenin en önemli gündemini ise faiz dışı fazla oranı oluşturdu.

EVRENSEL 02.08.2004

Ekonomide bile takiiye yapıyor

Başbakan, Türkiye'nin ekonomik krizde Arjantin gibi olmamasını "hayırseverliğe" bağladı. Oysa bir gün önce yaptığı konuşmada, kendi iktidarlarının ekonomiyi ne kadar düzelttiğinden bahsetmişti. Erdoğan, sadece türban, laiklik, demokrasi gibi konularda takiiye yapmıyor. Ekonomi de bile takiiyecisi bir yol izliyor. Hangi toplantıda bulunuyorsa, o toplantıya uygun konuşuyor. Önceki gün Kayseri'ye giden Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, işçilere konuşurken "cebiniz para dolacak" demiş, kendi iktidarlarının ekonomiyi nasıl bataktan çıkarttığını anlatmıştı. Oysa bir gün sonra patronların katıldığı "1. Hayırseverler Zirvesi"nde konuşan Başbakan, bu kez Türkiye'yi hayırseverliğin kurtardığını savundu. Erdoğan şunları söyledi: "Hayırsever insanlar tarafından karşılanan sosyal ihtiyaçlar, bir toplumun kendi meselelerini kendi inisiyatifleriyle çözebilmesinin güzel örneğidir. Yoksa yaşadığımız son ekonomik krizlerde inanın biz de bir Arjantin olurduk, bir Brezilya olurduk."

EVRENSEL 02.08.2004

AKP sosyal politika üretemez

Nur Karabacak

İşsizlik, yoksulluk her geçen gün artarken, ekonomik göstergeler, pembe bir tablo çiziyor. Bu koşullarda yeni stand-by ve program görüşmeleri için IMF'yi çağıran AKP Hükümeti de sosyal yönü ağır basan bir program hazırlayacağını ileri sürüyor. AKP'nin bugüne kadar hayata geçirdiği politikalar ve hazırladığı 2005 bütçe taslağı ile böyle bir program hazırlamayacağını gösterdiğini söyleyen Bilkent Üniversitesi İktisat Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Erinc Yeldan, IMF programlarının Türkiye'deki idarecesi gibi davranan AKP'nin, 2005 ve sonrası için IMF programlarına devam etmeyi taahhüt ettiğini ve bunun dışına çıkamayacağını söyledi. Yeldan, sosyal yönü ağır basan bir programın ancak, emekçilerin dayatması ile hazırlanabileceğine dikkat çekti.

Yeldan'a yönelttiğimiz sorular ve yanıtları şöyle:

Bugüne kadar uyguladığı politikaları dikkat alırsak, AKP sosyal yönü ağır basan bir program hazırlayabilir mi?

Şu anda artan işsizlik, kamu yatırımlarındaki durgunluk, sosyal güvenlik kuruluşlarında yaşanan trajedi, SSK hastanesindeki büyük birikim, yetersiz hizmetler, giderek diğer tüm alanlara sıçrayan kamu hizmetlerinde gerilemelerin yaratacağı patlamaya karşı hükümet şu anda ön bir program hazırlamakta. Bunun reel bir kaynağı yok, olamazda. Kamu bütçesi 2005 sonrasında da IMF dökümanlarında öngörülen senaryolar, 2007'ye 2008'e uzatılan borç yükü projeksiyonları, kamu bütçesi projeksiyonları, milli gelir porjeksiyonlarına göre hazırlanıyor, bundan sonrada böyle hazırlanacak. Yani, 2005 sonrasında da IMF programının yeni adlar altında uygulanacağını işaret ediyor. 2006-2007 yazılan senaryolar için de çok büyük değişiklik olmayacağını gösteriyor.

Bütçe taslağı böyle bir programın hazırlanabileceği işaretini veriyor mu?

Krize girmiş 2001 programından sonra bugüne kadar merkezi bütçenin IMF'ye verilmiş taahhütler doğrultusunda belirlendiğini görüyoruz. Her şeyden önce Türkiye'de artık bütçe bağımsız bir devletin, hükümetin hazırladığı, kamu hizmetlerini topluma ulaştırmayı hedefleyen, bir belge olmaktan çıkmış, faiz ödemelerine, yüzde 6.5'luk bir faiz dışı fazlaya kitlenmiş durumda. 2005 bütçe taslağına baktığımızda ise faiz harcamalarının toplam kalem içinde çok belirleyici olduğunu görüyoruz. Ayrıca, yine vergi gelirleri çok belirleyici. Hükümet vergi gelirlerini, sermaye gelirleri üzerine yansıtabacak bir vergi reformu içinde değil. Yani yine, kamuya ek gelir kaynakları olarak doğrudan KDV gibi, tüketim vergisi gibi dolaylı vergilerin yükünü ağırlaştırarak, kendileri açısından büyük bir başarısızlıkla sonuçlanan özelleştirme programına hız verecekleri açık. Yani bu bütçe yine halkın, emekçilerin sırtına yükler getirecek. AKP'nin sosyal yönü ağır basan program söylemleri de tamamen boşa çıkıyor. Sermaye gelirlerini sürekli olarak vergilendirmekten kaçınan, yangından mal kaçıran gibi büyük kamu

kurumlarını özelleştirme ile geçici bir ferahlık sağlamayı hedefleyen 2005 bütçesinin ne yoksullukla mücadele etmesi ne de gerçekçi bir kamu hizmeti sunması beklenemez.

Peki kaynak nereden yaratılabilir?

Doğrudan piyasa dışı öğelerle, kreditorlerle oturup, bu borcun yeniden yapılandırılması gerekir. Aslında AKP'nin elinde çok güçlü bir koz var. 2003 yılında, 2004 için birikmiş olan borçlar, 2005'e 2006'ya ertelendi. IMF ile oturulup, 2005, 2006 yılı için 19 milyar dolarlık borç yükü 2007'ye ertelenebilir. Bu aşamada yeni vergi yasa tasarısı ile 2000'lerin nereden buldun yasası tekrar gündeme getirilip, vergi yasaları daha cesur bir şekilde uygulanabilir. Sürekli rafa kaldırılan, merkez bankası faiz indirimi konusunda telkin edilebilir. Bütün bunların ötesinde AKP gerçek anlamda öncelikle olarak kamu hizmeti üretmeye yönelik bir bütçe hazırlayabilir. AKP zaten şu anda, gerçek anlamda bir hükümet değil, IMF'nin yan kuruluşu gibi, bir idarecisi olarak çalışmakta.

Sosyal yönü ağır basan bir ekonomik program nasıl hazırlanır?

Her şeyden önce, çevre kapitalist ekonomisinin etkisi altında olduğumuz gerçeğini kabul etmek zorundayız. 1950-60'ların kalkınma iktisadına, ithal ikameci sanayi modeline dayalı, alım gücü yüksek bir orta sınıf, yüksek ücretlerle desteklenen bir kırsal kesimin bulunduğu bir ekonomik yapıyı tekrar yaratmak zor. Ancak sosyal politikalar üretilmesinden bahsediyorsak eğer, bunun ancak keskinleşmiş bir sınıf mücadelesi içerisinde gerçekleşmesi gerektiğini bilmemiz lazım. Şu an içinde olduğumuz koşullarda, sosyal programların bir iyi niyet sonucunda ortaya çıkması beklenemez. Doğrudan doğruya emekçilerin, diretmesi, dayatması ve kazanılan haklara sonuna kadar sahip çıkması becerisine bağlıdır. AKP Hükümeti ne kadar çoğunluğa sahip olursa olsun, kendi kendine böyle bir karar alması mümkün değil. Örgütlü mücadelenin kitle örgütlerinin, sendikaların hükümeti sıkıştırması şeklinde ancak sosyal politikalar hayata geçirilebilir. Emekçilerin üzerindeki dolaylı vergilerin halkın üzerinden alınıp, sermaye vergisi şekline dönüştürülmesi gerekir. Vergi sisteminin doğrudan doğruya kamu hizmetlerine yönelik olarak, faiz borç yükünün azaltılması yönünde politikalar üretilmeli.

Ekonomik rakamlar iyi gösterilirken, işsizlik korkunç boyutlara varıyor...

Türkiye'deki yüzde 12.4 büyümenin, sadece o değil, 1990'dan sonra ne zaman yüksek bir ekonomi büyüme ivmesi gösterse bunun kaynaklarının çok yapay olduğunu, konjektürel olarak yurt içi ve yurt dışındaki finansal çöşkuya dayalı olduğunu gördük. Türkiye'de 2004'ün ilk çeyreğinde yaşanan hızlı büyümenin nedeni şu, uluslararası finans sektöründeki döviz bolluğu, döviz kurunu ucuzlatırken, dayanıklı tüketim malı ithalatına ve makina teçizat yatırımlarına, ara malı girdi ithalatının ucuz olarak sürdürülmesine yol açıyor. 2000 yazında olan bu durum, 2004 yazında da tekrarlanıyor. Biz buna yeni lale devri diyoruz. Girdi ve yatırım, tüketim mallarının ithalatına dayanıyor. Bir yandan yurt dışından gelen ucuz girdiler, çok büyük bir iktisadi değer yaratmadan yurt dışına çıkıyor. İşte tüm bunlar yapay bir büyümeye neden olurken, düşük katma değer, düşük emek ücretleri kullanan dar bir istihdam yaratıyor. İmalat sanayinde binde 6'lık bir istihdam artışı getiriyor. Türkiye genelinde de işsizliğin korunduğunu görüyoruz. Ancak dar çerçeveli gözlükler bunu göremiyor. Geleneksel gıda sektörü, kumaş, deri sanayi gibi sektörlerde işsizliğin arttığını görüyoruz. Örneğin inşaat sektörü çok istihdam yaratan bir sektör olmasına rağmen, 2004'ün ilk çeyreğinde çok cılız bir canlanma yaşadı, tarım sektörü 2003'deki daralma üzerine 2004'de de daralmasına devam ediyor. Geleneksel olarak istihdam yaratan sektörlerde bir büyüme olmadığı göze çarpıyor. Biz bu büyümeyi istihdam yaratmayan bir büyüme olarak değerlendiriyoruz.

Evrensel 30.07.2004

Kadınlar fazla çocuk istemiyor ama...

Türkiye'de kadınların büyük bölümü ortalama 2 çocuk sahibi olmak istiyor. Ama özellikle doğuda kadınlar, geleneksel korunma yöntemleri nedeniyle ortalama 4 çocuk sahibi oluyor.

Erzurum Sağlık Müdürlüğü Ana Çocuk Sağlığı Aile Planlaması Şube Müdürü Dr. Esin Erdem, Türkiye genelinde kadınların istedikleri sayıda çocuk doğurduktan sonra artık gebe kalmak istemediklerini söyledi. Bu konuda batı ve doğudaki kadınların aynı fikirde olduklarını ifade eden Erdem, "Batıdaki kadınlar genellikle modern korunma yöntemleri uyguladığı için bunu başarıyor. doğudaki kadınların büyük bölümü ise halen geleneksel korunma yöntemlerini sürdürdükleri için başarılı olamıyor" dedi.

Gizli korunuyorlar

Doğudaki kadınların daha fazla çocuk sahibi olmalarının diğer nedeninin de ailenin sosyal ve kültürel yapısından kaynaklandığına dikkat çeken Erdem, çiftlerin üreme sağlığı konusunda yeterince bilinçli olmadığını söyledi. Bölgede bazı kadınların modern korunma yöntemlerini bildiğini ancak, eşlerinin bu yöntemlere karşı çıktığını kaydeden Erdem, "Kadınların bir kısmı, eşlerinden gizli şekilde sağlık kuruluşlarına gidiyor ve modern korunma yöntemlerini uyguluyor. Bunlara rastlıyoruz. Ancak bu kadınların da bir kısmı, gebe kalmamaları eşlerinin dikkatini çekince, yine gizli şekilde bu yöntemi uygulamaktan vazgeçebiliyorlar" diye konuştu.

Erdem, kadınların yüzde 45'nin halen evlerinde ve sağlık personeli gözetimi dışında doğum yaptığını söyledi.

Kadınlar Belediyeden "Sığınak" İstiyor

Kadın sığınağı ve danışma merkezi açılması için belediyeye dilekçe veren Van Kadın Derneği üyeleri, sığınaklar açılırken gizlilik esasına uyulmasını, gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasını, psiko-sosyal destek sağlanmasını istiyor.

Bia Haber Merkezi
29/07/2004

BİA (Van) - Van Kadın Derneği üye ve yöneticileri, kadına yönelik şiddetin önlenmesi, belediyenin kadın sığınağı ve kadın danışma merkezi açması için Van Belediyesi'ne dilekçe verdi.

Sığınak talebini belediyeye ileten 17 kadın, daha sonra, Van Belediyesi'nin önünde bir basın açıklaması yaptı.

Türkiye' de kadınların her gün şiddete maruz kaldığını, yaşam haklarının tehdit altında olduğunu söyleyen kadınlar, Van'da hiç sığınak olmadığına dikkat çekti.

Kadınlar, uluslararası standartlara göre her 7 bin 500 kişilik nüfusa bir sığınak açılması zorunluluğu olduğunu, Türkiye'de 60 kadın sığınağının faaliyette bulunması gerektiğini; ancak bu sayının 9 da kaldığına değindiler.

"Öldürülüyor, intihara zorlanıyoruz"

Van Kadın Derneği üyeleri, Türkiye'de kadınların sokakta, işyerinde ve evde şiddete maruz kaldığını, yaşadıkları tehlikenin kadınlara fiziksel ve ruhsal zarar verdiğini anlattılar.

Kadınların intihara zorlandığını, namus cinayetlerinde öldürüldüğünü belirten Van Kadın Derneği üyeleri, 17 Temmuz 2004'de Van'ın Özalp ilçesinde kocasının yakarak öldürdüğü Nemciye Aralın'ı hatırlattılar.

"Belediye görevini yerine getirmeli"

Anayasanın 10. maddesinin "kadın-erkek eşitliğinin hayata geçirilmesini devletin yükümlülüğü olarak hüküm altına aldığına"; 41. maddenin ise, "eşler arası eşitliği" düzenlediğine dikkat çeken kadınlar, belediyeden de görevini yerine getirmesini istediler.

Van Kadın Derneği üyelerinin belediyeden istekleri şöyle:

* **Türkiye'deki** tüm belediyelerin sığınaklar açmalarını, Van belediyesinin de bu konuda üstüne düşen görevi yapmasını,

* **Açık olan** ve açılacak sığınakların kapanmaması için gerekli her türlü önlemi almalarını,

* **Sığınaklar açılırken** gizlilik esasına uyulmasını, gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasını, psiko-sosyal destek sağlanmasını,

* **Bu sığınaklarda** kadın kuruluşlarının söz hakkını ve denetimini sağlamalarını istiyoruz. (BB)

Günde 12 Saat Boş Mideyle Çalışan Çocuklar

Prof. Alphan ve Arş.Gör. Avcı'nın araştırması, çalışan çocukların yetersiz, kötü beslenme ve çalışma koşulları yüzünden az geliştiğini gösteriyor. Araştırmaya katılanların yüzde 72'si günde an az bir öğünü atlıyor, yüzde 62'si 12 saatten fazla çalışıyor.

BİA Haber Merkezi
29/07/2004

BİA (İstanbul) - Marmara Üniversitesi Sağlık Eğitim Bölümü, Eğitim Bölüm Başkanı Prof. Emel Alphan ve Araştırma Görevlisi Süleyman Avcı, **Kartal Mesleki Eğitim Merkezi'ne** devam eden **15-19 yaş arası 186 çocuk** üzerinde bir araştırma yaptı. Araştırmaya katılan hem kız hem de erkek çocukların boy ve kilolarının "**standartlardan anlamlı derecede düşük olduğu**" belirlendi.

Mayıs 2003'te yapılan araştırma, konfeksiyon tesviye ve berberlik iş kollarında çalışan çocukların **yüzde 62'sinin günde 12 saatten fazla çalıştığını, her dört çocuktan üçünün günde bir öğünü atladığını** gösteriyor.

Çalışan çocuklar **pasta, bisküvi, ekmek, çorba, pilav, makarna** gibi yiyeceklerle beslenirken en hızlı büyümenin gerçekleştiği ergenlik döneminde alınması gereken kalsiyum gibi mineraller ve proteinden yoksun kalıyorlar.

Büyümede en önemli etmen, beslenme

Prof. Alphan, büyüme ve gelişmenin genetik yapı, cinsiyet, hormonlar, çevresel koşullar, sosyo-ekonomik durum gibi faktörlerin etkisi altında olduğunu fakat en önemli etmenin beslenme olduğunu söylüyor.

Ergenlik döneminde yetersiz ya da tek taraflı beslenmenin **büyümeyi yavaşlattığını, vücudun direncini düşürdüğünü ve uzun vadede bazı hastalıklara neden olduğunu** belirten Alphan çalışan çocukların yaşlılarından daha da fazla beslenmeye ihtiyaç duyduğunu söylüyor.

Alphan, enerji ve beslenme yetersizliğinin çalışanların ilgi ve dikkatini de olumsuz etkilediğinin ve **iş kazalarının artmasına neden olduğunun** da altını çiziyor.

Öğün atlıyor, çok çalışıyorlar

Araştırmada elde edilen bulgular şöyle:

* **Araştırmaya 110'nu erkek 76'sı kız**, 186 çocuk katıldı. Çocuklar konfeksiyon, tesviye ve berberlik iş kollarında çalışıyordu.

* **Çocukların anne ve babalarının** eğitim seviyesi düşüktü. Annelerin yüzde 56'sı ilkokul mezunuyken, yüzde 39'u hiçbir eğitim almamıştı. Babaların yüzde 64'ü ilkokul mezunu, yüzde 15'i ise eğitimsizdi. Annelerin tamamına yakını "ev hanımı" iken babaların yüzde 37'si işçiydi.

* **Çalışan çocukların yüzde 72'si** günde an az bir öğünü atladığını söyledi. Çocukların neredeyse yarısı sabah kahvaltısı etmiyordu. Kahvaltıda süt içme oranı yüzde 15 olarak belirlendi.

* **Çocukların yüzde altısı** günde sekiz saat çalışırken yüzde 62'si günde 12 saatten fazla çalışıyordu.

* **Boy Kütle İndeksine (BKİ)** göre değerlendirildiğinde kızların yüzde 39'u, erkeklerin de yüzde 29'u "zayıf" kategorisine giriyor. Kızların boy ortalaması 160.8, erkeklerinki de 169.3 santimetre olarak belirlendi. Kızların kilo ortalamaları 51.6, erkeklerini de 58.4'tü. (EÜ/BB)

BİRGÜN 25.07.2004

Ali Bilge

alibilge@birgun.net

Derin umutsuzluk

Zenginin gelirinin yoksuldan 7 kat fazla olduğu bir Türkiye'de yaşadığımızı Dünya Bankası raporları söylüyor.Kentsel nüfusun, yüzde 17 'si yoksulluk sınırının altında yaşamakta, yetersiz beslenmekte, temel eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanamamaktadır.Bu oran 1994'te yüzde 6'ydı.

Nüfusunun yüzde 35'nin kırsal kesimde yaşadığı ülkemizde, mali krizin çok yüksek sosyal maliyeti olmuştur.İşsizlerin nüfusa oranı olarak tanımlanan işsizlik oranı,1998'de yüzde 6.4 iken, 2004 yılının ilk çeyreğinde 12.4'e yükselmiştir.İşgücüne katılma oranı olarak adlandırılan, yani iş gücüne katılma arzusunda olanların, iş arama teşebbüsünde bulunanların sayısında ise azalma söz konusudur.Bu oran geçen sene yüzde 50'ler seviyesindeyken, 45'lere gerilemiştir.

Bu durum; işsiz, ama iş aramaktan vazgeçen, iş bulma umudunu kaybedenlerin gittikçe arttığını gösteriyor.Son bir yıl içinde, onbeş yaş üstü nüfus, 1milyon, 81 bin kişi artarken, işgücüne katılan kişi sayısı 356 bin azalmıştır. İşgücüne dahil olmayan kişilere son bir yıl içinde 1 milyon 250 bin eklenmiştir.

En çok nüfusun istihdam edildiği tarım ve hizmetlerde ise durum fecidir.Bu sektörlere çalışanların sayısı 1999 yılına göre 3 milyon azalmıştır.İstihdam piyasasında yaşanan daralma, birim işgücü maliyetlerinin düşmesine, reel ücretlerin gerilemesine neden olmuştur.Reel ücretlerde azalma, dış satımın rekabet gücünün artmasında ve korunmasında en önemli unsurdur.Büyüme ve üretimin artmasında en

önemli etken, reel ücretlerde yaşanan gerileme olmaktadır. Yatırımlar artmadan,istihdam artmadan,daha az kişiyle, daha az ücretle, daha fazla üretim yaparak verimlilik artırılmıştır.

BORÇ ÖDENİYOR

Nüfusumuzun 49,5 milyonu, 15 yaş üstü çalışabilir yetişkinlerden oluşmaktadır.Bu yetişkin kesimin 26,7 milyonu, işgücü piyasasına dahil değildir.Yani bu kadar büyük kesim, çalışabilir olduğu halde istihdam edilememektedir.İşgücü piyasasını, istihdam edilenler ve iş arayan nüfus oluşturur.Çalışabilir erişkin nüfusun yüzde 54'ü, işgücü piyasasında yoktur.İşgücü piyasasına dahil olmayanlar gittikçe artmaktadır.Son 3 ay içinde 705 bin kişi iş aramaktan vazgeçip umutsuzlar ordusuna katılmıştır. Uluslararası rekabetin ve dış satım artışının sürdürülebilmesinin reel ücret gerilemesine ve baskısına bağlı olduğu ülkemizde, devlet çalışan kesime kaynak aktaramamaktadır.Devletimiz kaynaklarını, kamu borcunu ödemekte kullanmaktadır.Tahsil edilen vergiler, devlet bonolarının sahiplerine karşı yükümlülüğü yerine getirmeye kullanıldığı için, sosyal programlarda ve ücretlerde reel bir artış söz konusu olamamaktadır.

Kamu borç stoğu ve ödenen faizler nedeniyle, gelir dağılımı gittikçe bozulmakta ve derin uçurumların oluşmasına neden olmaktadır.Sorun gelip kamu borcuna ve bu borcun alacaklılarına dayanmaktadır.On binlerle ifade edilen bu kesime, devletin yükümlülüğünü yerine getirme mecburiyeti, on milyonlarla ifade edilen kesimlere olan yükümlülüklerini mecburiyetsiz kılmaktadır.Yüksek iç ve dış borçlara sahip ve sermaye hesapları açık ekonomilerde artan işsizlik ve yoksulluk, umutsuzlar ordusunu hızla çoğaltmaktadır.

AKP iktidarı vatandaştan 2 yıl süre istemiştir.Kasım ayında 2 yıllık süre dolmaktadır.Ücretler gerilemiştir, işsizlerin ve iş aramaktan vazgeçenlerin, yani umutsuzların sayısı artmıştır.Umutsuzların oylarıyla iktidara gelen AKP hükümetinin geleceği, 2005 yılında umutsuzlar için yapacaklarına bağlıdır.

HÜRRİYET-24.07.2004

Özürlüler için Avrupa Birliği standardı Unakıtan'a takılmış

Ümit ÇETİN/ANKARA

Sosyal Hizmetlerden Sorumlu Devlet Bakanlığı tarafından AB standartlarına göre hazırlanan Özürlüler Yasa Tasarısı'nın, Maliye Bakanlığı'na takıldığı ortaya çıktı. Maliye Bakanlığı, Başbakanlık'taki 94 maddelik tasarının 40 maddesine itiraz edince tasarı Meclis'e gönderilemedi.

SOSYAL Hizmetlerden Sorumlu Devlet Bakanlığı tarafından AB standartlarına göre hazırlanan Özürlüler Yasa Tasarısı'nın, getirdiği mali yük nedeniyle Maliye Bakanlığı'na takıldığı ortaya

çıktı.

Maliye Bakanlığı, Başbakanlık'taki 94 maddelik tasarının 40 maddesine itiraz edince tasarı Meclis'e gönderilemedi.

Danimarka modeli örnek alınarak hazırlanan tasarı, tüm özürllüleri sosyal güvence altına almak, konut ve kira yardımı yapmak, evinde psikolojik destek vermek, oturduğu yerde fiziksel imkanlar sağlamak gibi maddeleri içeriyor.

Tasarı, her açıdan devlet güvencesi altına girecek olan özürllüye fiziki imkanlar sağlama görevini de yerel yönetimlere veriyor. Örneğin, asansörsüz bir apartmanın 3. katında oturan özürllü için belediyeye asansör yapma sorumluluğu veriliyor.

BAKAN SİTEM ETTİ

Özürllüler Yasa Tasarısı'yla istenilen yolun Maliye Bakanlığı'nın, taslağın belli bölümleri ile ilgili çekinceleri olması nedeniyle katedilemediğini belirten Devlet Bakanı Güldal Akşit, Maliye Bakanlığı'na sitem etti.

24 Mayıs'ta yapılan Bakanlar Kurulu toplantısında taslağı sunduklarını belirten Devlet Bakanı Güldal Akşit, Başbakan Tayyip Erdoğan'ın olumlu bakışına rağmen Maliye Bakanlığı'nın itiraz ettiğini söyledi. Akşit şöyle konuştu:

'İstenilen yol kat edilememiştir. Geline durumda maalesef taslağın geçtiğimiz yasama dönemi içerisinde Meclis'e sevkı mümkün olmamıştır. Hedefimiz, Meclis'in açılacağı eylül ayı itibariyle taslağın sevk edilmesi ve bir an önce genel kurul gündemine aldırılmasıdır'

Özürllüler İdaresi Başkanı Mehmet Aysoy da özürllülerin topluma tam katılımının sağlanması için rehabilitasyonun öne çıkması gerektiğini bunun için de sosyal güvencenin olması gerektiğini söyledi.

Rehabilitasyonun bugünkü uygulamayla sadece SSK ve Emekli Sandığı'na mensup ailelerin çocuklarına verilebildiğini belirten Özürllüler İdaresi Başkanı Mehmet Aysoy, şunları söyledi:

'Sigortalı olmayan özürllülerin de sigortalı olmasını istemiştik. Bu kanuda belli bir aşamaya gelemedik. Mevcut kanunlarımızda ayrımcı bölümler var. 657 sayılı kanunda özürllülük memur olmaya engel. Bunu kaldırmak istedik itiraz geldi. Maliye Bakanlığı'nın sadece ekonomik boyutta değil özürllülükle ilgili her alanda yapılan düzenlemelere ciddi eleştirileri oldu.'

Uçurum büyüyor

TÜRKİYE İNSANİ GELİŞMİŞLİK SIRALAMASINDA 177 ÜLKE ARASINDA 88.

TÜRKİYE 'ORTA'DA KALDI

Kişi başına gelir, temiz suya ulaşabilme, sağlık ve eğitim hizmeti alma ve gelir dağılımı...İnca yaşamın mutlak koşullarında Türkiye hala 177 ülke arasında 88 ile orta kategorideki ülkeler arasından kurtulamadı

Birleşmiş Milletleri'nde verilerine de giren gelirdeki uçuruma göre Türkiye'de en zengin ile yoksulun arasındaki gelir farkı 13 kata ulaştı. 1.5 milyon insan günde 1 doların altında gelirle yaşıyor

Türkiye, İnsani Gelişmişlik sıralamasında, orta düzeyin üzerine bir türlü çıkamıyor. 2001 krizi nedeniyle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) İnsani Gelişmişlik sıralamasında geçen yıl 11 basamak birden düşerek 96'ncılığa inen Türkiye, 88'inciliğe yükseldi. Ancak orta düzeyde insani gelişmişlik kategorisindeki Türkiye henüz kriz öncesindeki 85'inci sıraya ulaşamadı.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) "2004 İnsani Gelişme Raporu" açıklandı. UNDP'nin her yıl açıkladığı İnsani Gelişme Endeksi, BM'ye üye 175 ülke ile Hong-Kong ve Filistin, ekonomik durum, kişi başına gelir, gelir dağılımı, temiz suya ulaşabilme, sağlık hizmetlerinden yararlanma,

eğitim hizmetleri, kadınların sorunları, teknolojinin kullanılması gibi birçok ekonomik ve sosyal gelişme derlenerek oluşturuluyor.

UNDP'nin bu yılki sıralamasında ülkelerin 2002 yılına ilişkin ekonomik ve sosyal verileri kullanıldı. UNDP söz konusu değerlendirmede ülkeleri "Yüksek İnsani Gelişmişlik", "Orta İnsani Gelişmişlik" ve "Düşük İnsani Gelişmişlik" olarak üç ayrı kategoriye ayırıyor. Türkiye, toplam 86 ülkenin yer aldığı Orta İnsani Gelişmişlik Kategorisi'nde yer alıyor. Yüksek İnsani Gelişmişlik kategorisinde 55, Düşük İnsani Gelişmişlik Kategorisinde ise 36 ülke bulunuyor.

EN GELİŞMİŞ NORVEÇ

İnsani gelişmişlikte ilk sırayı geçen yıl olduğu gibi bu yıl da 0,944 endeks değeriyle Norveç aldı. Norveç'i 0,942'yle Avusturalya, 0,941'le İsveç izledi. Türkiye'nin endeks değeri ise 0,734 olarak hesaplandı. Bulgaristan, Rusya Federasyonu, Libya, Malezya, Makedonya, Panama, Arnavutluk, Romanya, Ukrayna, Brezilya, Kazakistan, Ermenistan, Türkmenistan gibi az gelişmiş ve çok fazla ekonomik ve sosyal sorunu bulunan ülkeler Orta İnsani Gelişmişlik kategorisinde yer almakla birlikte Türkiye'nin puanından daha yüksek İnsani Gelişme Endeksi puanıyla üst kategorilerde yer alıyor.

UNDP'nin raporuna göre Türkiye'nin altında ise Ürdün, Çin, Azerbaycan, Tunus, Gürcistan, İran, El Salvador ve benzeri ülkeler yer alıyor. Afrika'da AIDS hastalığı nedeniyle yaşam kalitesinin düştüğü belirtilen raporda, ABD, geçen yıla göre bir sıra düşerek 8. sırada yer aldı. Listenin sonunda ise Sierra Leone bulunuyor.

HİNDİSTAN'DAN BİLE GERİYİZ

İnsani gelişmişlikte raporuna göre, Hindistan bile gelir dağılımında Türkiye'den daha iyi durumda bulunuyor. Hindistan'daki toplam nüfustaki en yoksul yüzde 10'luk dilimin milli gelirden aldığı pay yüzde 3,9 iken Türkiye'de bu rakam yüzde 2.3 olarak gerçekleşiyor. Ayrıca Endonezya'da en yoksul yüzde 10'luk bölümün milli gelirden aldığı pay 3,6, Bosna'nın 3,9, Arnavutluk'un 3,8, Ermenistan'ın 2,6, Cezayir 2,8, Azerbaycan 3,1, Kazakistan'da ise yüzde 3,4. Türkiye'de en zengin ve en fakir arasında 13 kat fark bulunuyor. En zengin yüzde 10 nüfusun payı 2000 yılı verilerine göre yüzde 30.7, en yoksul yüzde 10 nüfusun milli gelirden aldığı pay ise yüzde 2.3 olarak gerçekleşti.

Raporda yer alan verilere göre, Türkiye "OECD'ye üye ülkeler" arasında orta gelişmişlik düzeyinde kalan tek ülke konumunda bulunuyor. İlk sıradaki Norveç'te 78.9 yıl olan doğuştan sonra ortalama yaşam beklentisi Türkiye'de 70.5 yıl düzeyinde kalıyor. Türkiye nüfusunun yüzde 2'si yani 1.5 milyon kişi günlük 1 doların, yüzde 10.2'si yani 7 milyon kişi de günlük 2 doların altında bir gelirle geçiniyor.

ANA TEMA KÜLTÜREL ÖZGÜRLÜK

Raporda Kürt sorunu var

BM raporunda Türkiye'deki Kürt sorununa dikkat çekilerek "Kültürel çeşitlilik devam edecek ve daha da büyüyecek. Devletler, bu çeşitlilikte ulusal birliği inşa etme yollarını bulmalıdır" denildi. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından hazırlanan "2004 İnsani Gelişme Raporu"nun ana temasını "kültürel özgürlük" oluşturdu. Latin Amerika'daki yerli halktan Batı Avrupa'daki göçmenlere kadar birçok bölgede insanların, kimliklerinin tanınmasını talep ettiklerine dikkat çekilen raporda, "Başkalarına saygı kaybetmeden ve başka seçeneklerden dışlanmadan insanların kendi kimliğini seçebilmesinin, anlamlı bir yaşam için önem taşıması nedeniyle kültürel özgürlüğün insani gelişmenin hayati bir parçası olduğu" savı vurgulandı.

5 BİN ETNİK GRUP

Raporda dünyanın 200 kadar ülkesinde 5 bin etnik grubunun bulunduğuna işaret edilirken bu ülkelerin üçte ikisinde nüfusun en az yüzde 10'unu oluşturan kayda değer etnik veya dini azınlıklar bulunduğu belirtildi. Uluslararası göçün hızlanmasının bazı ülkeler ve kentler üzerinde şaşırtıcı etkilerinin olduğu ifade edilen raporda "Kültürel çeşitlilik devam edecek ve daha da büyüyecek. Devletler, bu çeşitlilikte ulusal birliği inşa etme yollarını bulmalıdır" denildi.

Birgün-Ekonomi

BİRGÜN 17.04.2004

Uçurum büyüyor

TÜRKİYE İNSANİ GELİŞMİŞLİK SIRALAMASINDA 177 ÜLKE ARASINDA 88.

TÜRKİYE 'ORTA'DA KALDI

Kişi başına gelir, temiz suya ulaşabilme, sağlık ve eğitim hizmeti alma ve gelir dağılımı...İnca yaşamın mutlak koşullarında Türkiye hala 177 ülke arasında 88 ile orta kategorideki ülkeler arasından kurtulamadı

Birleşmiş Milletleri'nde verilerine de giren gelirdeki uçuruma göre Türkiye'de en zengin ile yoksulun arasındaki gelir farkı 13 kata ulaştı. 1.5 milyon insan günde 1 doların altında gelirle yaşıyor

Türkiye, İnsani Gelişmişlik sıralamasında, orta düzeyin üzerine bir türlü çıkamıyor. 2001 krizi nedeniyle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) İnsani Gelişmişlik sıralamasında geçen yıl 11 basamak birden düşerek 96'ncılığa inen Türkiye, 88'inciliğe yükseldi. Ancak orta düzeyde insani gelişmişlik kategorisindeki Türkiye henüz kriz öncesindeki 85'inci sıraya ulaşamadı.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) "2004 İnsani Gelişme Raporu" açıklandı. UNDP'nin her yıl açıkladığı İnsani Gelişme Endeksi, BM'ye üye 175 ülke ile Hong-Kong ve Filistin, ekonomik durum, kişi başına gelir, gelir dağılımı, temiz suya ulaşabilme, sağlık hizmetlerinden yararlanma, eğitim hizmetleri, kadınların sorunları, teknolojinin kullanılması gibi birçok ekonomik ve sosyal gelişme derlenerek oluşturuluyor.

UNDP'nin bu yılki sıralamasında ülkelerin 2002 yılına ilişkin ekonomik ve sosyal verileri kullanıldı. UNDP söz konusu değerlendirmede ülkeleri "Yüksek İnsani Gelişmişlik", "Orta İnsani Gelişmişlik" ve "Düşük İnsani Gelişmişlik" olarak üç ayrı kategoriye ayırıyor. Türkiye, toplam 86 ülkenin yer aldığı Orta İnsani Gelişmişlik Kategorisi'nde yer alıyor. Yüksek İnsani Gelişmişlik kategorisinde 55, Düşük İnsani Gelişmişlik Kategorisinde ise 36 ülke bulunuyor.

EN GELİŞMİŞ NORVEÇ

İnsani gelişmişlikte ilk sırayı geçen yıl olduğu gibi bu yıl da 0,944 endeks değeriyle Norveç aldı. Norveç'i 0,942'yle Avusturalya, 0,941'le İsveç izledi. Türkiye'nin endeks değeri ise 0,734 olarak hesaplandı. Bulgaristan, Rusya Federasyonu, Libya, Malezya, Makedonya, Panama, Arnavutluk, Romanya, Ukrayna, Brezilya, Kazakistan, Ermenistan, Türkmenistan gibi az gelişmiş ve çok fazla ekonomik ve sosyal sorunu bulunan ülkeler Orta İnsani Gelişmişlik kategorisinde yer almakla birlikte Türkiye'nin puanından daha yüksek İnsani Gelişme Endeksi puanıyla üst kategorilerde yer alıyor.

UNDP'nin raporuna göre Türkiye'nin altında ise Ürdün, Çin, Azerbaycan, Tunus, Gürcistan, İran, El Salvador ve benzeri ülkeler yer alıyor. Afrika'da AIDS hastalığı nedeniyle yaşam kalitesinin düştüğü belirtilen raporda, ABD, geçen yıla göre bir sıra düşerek 8. sırada yer aldı. Listenin sonunda ise Sierra Leone bulunuyor.

HİNDİSTAN'DAN BİLE GERİYİZ

İnsani gelişmişlikte raporuna göre, Hindistan bile gelir dağılımında Türkiye'den daha iyi durumda bulunuyor. Hindistan'daki toplam nüfustaki en yoksul yüzde 10'luk dilimin milli gelirden aldığı pay yüzde 3,9 iken Türkiye'de bu rakam yüzde 2.3 olarak gerçekleşiyor. Ayrıca Endonezya'da en yoksul yüzde 10'luk bölümün milli gelirden aldığı pay 3,6, Bosna'nın 3,9, Arnavutluk'un 3,8, Ermenistan'ın 2,6, Cezayir 2,8, Azerbaycan 3,1, Kazakistan'da ise yüzde 3,4. Türkiye'de en zengin ve en fakir arasında 13 kat fark bulunuyor. En zengin yüzde 10 nüfusun payı 2000 yılı verilerine göre yüzde 30.7, en yoksul yüzde 10 nüfusun milli gelirden aldığı pay ise yüzde 2.3 olarak gerçekleşti.

Raporda yer alan verilere göre, Türkiye "OECD'ye üye ülkeler" arasında orta gelişmişlik düzeyinde kalan tek ülke konumunda bulunuyor. İlk sıradaki Norveç'te 78.9 yıl olan doğuştan sonra ortalama yaşam beklentisi Türkiye'de 70.5 yıl düzeyinde kalıyor. Türkiye nüfusunun yüzde 2'si yani 1.5 milyon kişi günlük 1 doların, yüzde 10.2'si yani 7 milyon kişi de günlük 2 doların altında bir gelirle geçiniyor.

ANA TEMA KÜLTÜREL ÖZGÜRLÜK

Raporda Kürt sorunu var

BM raporunda Türkiye'deki Kürt sorununa dikkat çekilerek "Kültürel çeşitlilik devam edecek ve daha da büyüyecek. Devletler, bu çeşitlilikte ulusal birliği inşa etme yollarını bulmalıdır" denildi. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından hazırlanan "2004 İnsani Gelişme Raporu"nun ana temasını "kültürel özgürlük" oluşturdu. Latin Amerika'daki yerli halktan Batı Avrupa'daki göçmenlere kadar birçok bölgede insanların, kimliklerinin tanınmasını talep ettiklerine dikkat çekilen raporda, "Başkalarına saygı kaybetmeden ve başka seçeneklerden dışlanmadan insanların kendi kimliğini seçebilmesinin, anlamlı bir yaşam için önem taşıması nedeniyle kültürel özgürlüğün insani gelişmenin hayati bir parçası olduğu" savı vurgulandı.

5 BİN ETNİK GRUP

Raporda dünyanın 200 kadar ülkesinde 5 bin etnik grubunun bulunduğu işaret edilirken bu ülkelerin üçte ikisinde nüfusun en az yüzde 10'unu oluşturan kayda değer etnik veya dini azınlıklar bulunduğu belirtildi. Uluslararası göçün hızlanmasının bazı ülkeler ve kentler üzerinde şaşırtıcı etkilerinin olduğu ifade edilen raporda "Kültürel çeşitlilik devam edecek ve daha da büyüyecek. Devletler, bu çeşitlilikte ulusal birliği inşa etme yollarını bulmalıdır" denildi.

BİRGÜN 17.07.2004

Hayatı çalınmış çocuklar

OKULA GİTMİYORLAR

*İlkokul çağındaki 3 milyonu aşkın çocuk çalışıyor

*6-18 yaş arası çalışan çocukların sayısı 6 milyon

*1.5 milyonu okumuyor

'NÜFUSLARI' BİLE YOK

*1.1 milyon özürli çocuktan yüzde ikisi eğitim alıyor

*100 çocuktan 4'ü aşı olmuyor

*1 milyona yakın çocuğun nüfus kağıdı bile yok

Çocuk işçiler ülkesiyiz

Türkiye'de 3 milyonun üzerinde çocuk ekonomik koşullar nedeniyle çalışıyor. Bu çocukların bir buçuk milyona yakını ise okula hiç gitmiyor. Türkiye'de çalışmak zorunda kalan 3 milyonun üzerinde çocukta sadece 238 bininin SSK'ya kayıtlı olması da bir başka korkunç gerçeği oluşturuyor

Çocuk Vakfı'nın hazırladığı "Hakları Çalınmış Çocuklar" raporundaki verilere göre, bugün Türkiye'de yaklaşık 1.5 milyon çocuk son derece kötü koşullarda çalışıyor. 6-14 yaş arasında bulunan 768 bin çocuk, okula gitmek yerine çalışarak aile bütçesine katkı sağlıyor. İlköğretim çağında yaklaşık olarak 10 milyon 171 bin 354 çocuk bulunuyor.

Bu çocuklardan 1 milyon 434 bini okula gitmiyor. Temel eğitimin zorunlu tutulduğu ve 8 yıla çıkartıldığı Türkiye'de birçok Anayasa maddesi gibi bu maddenin de göstermelik olduğu ortaya

çıkıyor. Çocuk emeğini ucuz işgücü olarak değerlendiren bazı sermaye grupları, bu sayede sigortasız işçi çalıştırma olanağını buluyor. Okula giden 3 milyon 72 bin çocuk ekonomik koşulların zorluğu nedeniyle aynı zamanda çalışıyor. Türkiye'deki 7-13 yaş arasındaki erkek çocukların yüzde 21'i okula gitmiyor.

Çocuk Vakfı Genel Başkanı Mustafa Ruhi Şirin'in hazırladığı, "Hakları Çalınmış Çocuklar Raporu" dünyada ve Türkiye'de milyonlarca çocuğun "hak etmediği" koşullarda yaşadığını ortaya koyuyor. Çocuklar, "çalışıyor", "savaşıyor", "beslenemiyor" ve en kötüsü ailelerinin yanında değil; sokaklarda yaşıyor...

DÜNYADA DURUM

Dünyada 0-18 yaş gurubu arasında toplam 3 milyar 380 milyon çocuk bulunuyor. 272 milyon çocuk işçi bulunuyor. Afrika kıtasında çocukların yüzde 41'i çalışıyor. Dünya genelinde 35 milyon çocuk okula gitmiyor. Bu çocukların yüzde 60'ını kızlar oluşturuyor. Dünyada her yıl eğitim için yedi milyar dolar, savunma için 781 milyar dolar harcanıyor. Dünyadaki 7-14 yaş arasındaki çocukların 300 bininin aktif olarak savaşlara ve çatışmalara katıldığı anlatılıyor.

GENÇ TÜRKİYE!

Genç bir nüfusa sahip olan Türkiye'de 0-18 yaş arasında 29.3 milyon çocuk bulunuyor. Türkiye'deki her üç çocuktan biri sağlıklı beslenemediği için gelişme ve büyüme sorunuyla karşı karşıya. 7-13 yaş grubu arasındaki kız çocuklarının yüzde 31'i hiçbir okula kayıtlı değilken, bu oran erkeklerde yüzde 21'e düşüyor.

En kötü karne İstanbul'un

İstanbul'da 0-18 yaş gurubunda şuanda dört milyon 260 bin çocuk bulunuyor. Şehrin gecekondu bölgelerindeki bebek ölüm oranı Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleriyle benzerlikler gösteriyor. Okula kayıt olmayan kız çocuk sayısının yüzde 21.6 olduğu şehirde, ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı 65.

Kaan ÖZBEK / İSTANBUL

Hürriyet 17.07.2004

Dilencilik sektöründe 500 trilyon dönüyor

ATO'ya göre Türkiye'deki dilenci sayısı 50 bin. Bir dilenci ayda 750 milyon lira ile 1 milyar lira arasında topluyor. Mafyanın kontrol ettiği sektörde yılda yarım katrilyon lira dönüyor.

Ankara Ticaret Odası, "Neler Oluyor Bize" başlıklı dört bölümlük bir rapor hazırladı. Raporun "Dilenen Türkiye" isimli ilk bölümünde Türkiye'deki dilencilik "sektörü" incelendi.

Ankara Ticaret Odası (ATO), Türkiye'deki dilencilik sektörünü araştırdı. Sayıları yaklaşık 50 bine ulaşan dilencilerin bir ayda topladığı paranın 750 milyon lira ile 1 milyar lira arasında değiştiği ileri sürülen ATO raporunda, büyük bölümünü dilenci mafyasının kontrol ettiği sektörde bir yılda dönen paranın ise yarım katrilyonu bulduğu belirtildi. Bu paraların her türlü kirli işlerin finansmanında kullanıldığı savunuldu.

Ankara Ticaret Odası, "Neler Oluyor Bize" başlıklı dört bölümlük bir rapor hazırladı. Raporun "Dilenen Türkiye" başlıklı ilk bölümünde Türkiye'deki dilencilik "sektörü" ele alındı. Rapora göre her bin 400 kişiye bir dilenci düşen Türkiye'de, dilencilerin ortalama kazancı 20-30 milyon lira arasında değişiyor. İşin inceliklerini iyi bilen bir dilenci bu rakamın da üzerine çıkabiliyor. Aylık ortalama 750 milyon-1 milyar lira kazançla bir dilenci, dilendiği işçi ve memurların bir çoğundan fazla kazanıyor. Özellikle ramazan aylarında bu para iki katına yükseliyor.

Raporda, bazı dilencilerin birden fazla evinin olmasına, kredi kartı kullanmalarına, üzerlerinden yüklüce paralar çıkmasına dikkat çekiliyor. Mersin'de iki yıl önce yaşamını yitiren bir dilencinin evinde 2 kilo altın bulunmasının bu çarpıklığa örnek olarak veriliyor.

ATO'ya göre dilenciye "Allah rızası" için verilen paralar. Balyalar halinde dilenci mafyasının eline geçiyor. Raporda dilencilik sektörüyle ilgili olarak şu ilginç bilgiler yer alıyor:

İSTANBUL'DA 15 BİN DİLENCİ

-İstanbul'da Ramazan ayları hariç 15 bine yakın dilenci bulunuyor. Ramazan ayında dilenci sayısı İstanbul'da yüzde 50 artıyor. Geçen yıl sadece İstanbul'da 2 bin 217 kadın, bin 525 çocuk ve 938 erkek olmak üzere toplam 4 bin 680 dilenci yakalandı. Bu yılın ilk altı ayında yakalananların sayısı ise 2 bin 340 olarak gerçekleşti.

-İstanbul'a göre daha şanslı gözüken Ankara'da dilenci sayısı 3 bini geçmiyor. Ankara'da her gün 20 dilenci zabıta ekipleri tarafından yasal işleme tabi tutuluyor. Ankara'nın dilenciler açısından en büyük kabusu ise 'Osmaniye Grubu'. Çünkü grup koloniler halinde dönem dönem Ankara'yı istila ediyor ve dilenci terörü estiriyor.

-İzmir'de ise dilenci sayısı bin 500 civarında seyrediyor.

DİLENME MEKANLARI

-Cami, türbe, mezarlık gibi dini duyguların sömürülebileceği yerler, dilenciler en gözde mekan konumunda. Bu mekanları lokantalar, nikah salonları, hastaneler, otoparklar, otobüs ve tren garları, limanlar, pazar yerleri, meydanlar, otobüs durakları, alışveriş merkezleri izliyor.

-Dilenilen mekanlar, dilenci mafyası tarafından parsellenmiş durumda bulunuyor. Mekan ihlalleri ölüm ve yaralanmalara neden olan büyük kavgalara yol açıyor.

EN KARLI GÜNLER

- Cuma ve bayram namazı çıkışları dilenciler için hasılat açısından en karlı günler olarak gözüküyor. Ramazan ayı boyunca ise küçük bir servet sayılabilecek kadar para toplanabiliyor.

- Yemek saatlerinde lokanta ve kafe benzeri yerlerin önleri tercih ediliyor. Mesai çıkış saatleri, öğle tatilleri, nikah, sünnet, düğünlerin yapıldığı saatler de dilencilerin 'prime time' dilimleri olarak nitelendiriliyor.

MAFYA YÖNTEMLERİ

- Dilenciler genellikle boş arazilerde kurulan derme çatma çadır, ve barakalarda göçer gruplar halinde yaşıyor. Dilenci mafyası sabah erken saatlerde dilencileri buralardan topluyor. Arabalarla parsellenen noktalara dağıtılıyor. Dilenme süresi boyunca da bu kişiler tarafından sürekli göz altında tutuluyorlar.

- Dilenen ile dilendiren arasında adeta bir emir-komuta zinciri kurulmuş durumda. Emirler harfiyen yerine getiriliyor. Dilencinin topladığı paranın çok azını bile gizlemesi büyük cezayı gerektiriyor.

ÇOCUKLAR SAKAT BIRAKILIYOR

- Dilenci mafyasının adı sık sık çocuk kaçırma olaylarına karışıyor. Kaçırılan çocuklar sakat bırakılıp ilerleyen yaşlarda dilendiriliyor. Bunun için çeşitli yöntemler uygulanıyor. Kollarına, bacaklarına ya da görünür yerlerine sarımsak bağlanıyor. Günlerce deri üzerine bırakılan sarımsak korkunç bir yara ve görüntüye neden oluyor.

- Henüz kemik gelişimi sağlanmadan küçük yaştaki çocukların kıkırdakları üzerine baskı yapılarak bedensel deformasyon yaratılıyor. Kol ve bacaklar kırılarak kemiklerin yanlış kaynatılması gibi insanlık dışı yöntemler uygulanıyor.

- Çocuklar cinsel taciz dahil her türlü işkenceye maruz bırakılıyor.

KİRALIK DİLENCİLER

- Dilenci mafyası elaman bulamadığında özellikle Doğu ve Güneydoğu'daki yoksul ailelerden ayrı 200-250 milyon lira karşılığında çocuk kir alıyor. Felçli ve engelli çocukların kirası iki katına çıkabiliyor.

"MAFYA RIZASI İÇİN"

Ankara Ticaret Odası Başkanı Sinan Aygün, dilencililiğin suç şebekelerinin kolay para kazanma araçlarından biri haline geldiğini ileri sürdü. Aygün, raporun sonuçlarını değerlendirirken, her sabah sokaklara salınan binlerce dilencinin akşama kadar topladıkları paraları suç baronlarının önüne bıraktıklarını belirtti. Aygün, bu durumun bir an önce önüne geçilmesi gerektiğini belirtti ve dilencililiğe karşı ağırlaştırılmış cezai yaptırımların devrede alınması gerektiğini bildirdi.

(ANKA

<http://www.hurriyetim.com.tr/haber/0,,nvid~440633,00.asp>

Türkiye 8 sıra yükseldi

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın İnsani Gelişmişlik sıralamasında, 2001 krizi nedeniyle 2003 yılında 96'ncılığa kadar düşen Türkiye yeniden 88'inciliğe yükseldi.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) "2004 İnsani Gelişme Raporu" açıklandı. UNDP'nin her yıl açıkladığı raporda, BM'ye üye 175 ülke ile Hong-Kong ve Filistin, ekonomik durum, sağlık ve eğitim hizmetleri, kadınlarla ilgili gelişmeler ve benzeri bir çok göstere kullanılarak sıralanıyor.

UNDP'nin bu yılki sıralamasında ülkelerin 2002 yılına ilişkin ekonomik ve sosyal verileri kullanıldı. "2003 İnsani Gelişme Raporu", Türkiye'nin tarihinin en ağır krizini yaşadığı 2001 yılı verileri esas alınarak yapıldığı için, 2002 yılında yapılan ve 2000 yılı verilerinin esas alındığı sıralamada 85'inci olan Türkiye geçen yıl 96'ncılığa düşmüştü. Türkiye bu yılki sıralamada ise 88'inciliğe yükseldi. Buna rağmen yine kriz öncesi düzeyine çıkamadı.

UNDP söz konusu değerlendirmede ülkeleri "Yüksek İnsani Gelişmişlik", "Orta İnsani Gelişmişlik" ve "Düşük İnsani Gelişmişlik" olarak üç ayrı kategoriye ayırıyor. Türkiye, toplam 86 ülkenin yer aldığı Orta İnsani Gelişmişlik Kategorisi'nde yer alıyor. Yüksek

İnsani Gelişmişlik kategorisinde 55, Düşük İnsani Gelişmişlik Kategorisinde ise 36 ülke bulunuyor.

İnsani gelişmişlikte ilk sırayı geçen yıl olduğu gibi bu yıl da 0.944 endeks deeriyle Norveç aldı. Norveç'i 0.942'yle Avusturalya, 0.941'le İsveç izledi. Türkiye'nin endeks değeri ise 0.734 olarak hesaplandı. Norveç, İzlanda ve İsveç'ten sonra ise sırasıyla Kanada, Hollanda, Belçika, İzlanda, ABD, Japonya, İrlanda, İsviçre, İngiltere, Finlandiya, Avusturya, Lüksemburg, Fransa, Danimarka, Yeni Zellanda, Almanya, İspanya, İtalya, israil, Hong-Kong, Yunanistan, Singapur, Portekiz, Slovenya gibi ülkeler izliyor.

Bulgaristan, Rusya Federasyonu, Libya, Malezya, Makedonya, Panama, Arnavutluk, Surinam, Romanya, Ukrayna, Brezilya, Kazakistan, Ermenistan, Türkmenistan gibi ülkeler, Türkiye ile Orta İnsani Gelişmişlik kategorisinde yer almakla birlikte Türkiye'nin üzerinde bulunuyorlar.

UNDP'nin raporuna göre Türkiye'nin altında ise Ürdün, Çin, Azerbaycan, Tunus, Gürcistan, İran, El Salvador ve benzeri ülkeler yer alıyor.

TÜRKİYE'YE İLİŞKİN GÖSTERGELER

Raporda yer alan verilere göre, Türkiye "OECD'ye üye ülkeler" arasında orta gelişmişlik düzeyinde kalan tek ülke konumunda bulunuyor. İlk sıradaki Norveç'te 78.9 yıl olan doğuştan sonra ortalama yaşam beklentisi Türkiye'de 70.4 yıl düzeyinde kalıyor. 15 yaş ve üzerindekiilerin yüzde 86.5'i okuma yazma biliyor. İlk sıralardaki bir çok ülkede bu oran yüzde 100 düzeyinde seyrediyor. Satınalma gücü paritesine göre ilk sıradaki Norveç'te 36 bin 600 dolar olarak hesaplanan satınalma gücü paritesine göre kişi başına gelir Türkiye'de ise 6 bin 390 dolar olarak belirleniyor. Türkiye nüfusunun yüzde 2'si günlük 1 doların, yüzde 10.2'si ise günlük 2 doların altında bir gelirle geçiniyor. Beş yaşın altındaki çocukların yüzde 13.5'i olması gereken kilodan daha düşük bir kiloda bulunuyor. Nüfusun yüzde 18'i iyileştirilmiş su kaynaklarına ulaşamıyor.

Türkiye'de her 1000 kişiye 281 sabit telefon, 347 mobil telefon düşüyor. Her bin kişiden ancak 72'si internet kullanıyor.

© Copyright 2004 **Hürriyetim**

Yoksul ülkeler tarımdaki haksızlıklara karşı birleşiyor

Yoksul ve gelişmekte olan ülkeler, Avrupa Birliği'nin (AB) ve Amerika'nın 'haksız' tarım politikalarına karşı ortak hareket etmek için biraraya geliyor. Zenginler Kulübü G-7'lere karşı kurulan ve ağırlıklı olarak gelişmekte olan ülkelerin birleşerek oluşturdukları G90 ülkeleri, küresel ticaret politikalarında etkin olabilmek için dün Mauritius Adaları'nın başkenti Port Louis'de toplandılar. Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) politikalarından yılan Afrika, Karayip ve Pasifik Bloğu ağırlıklı olmak üzere G90 ülkeleri, DTÖ'nün yeni görüşmeleri sırasında AB ve ABD'ye karşı daha çok baskı yapabilmek için ortak strateji belirleyecekler. Port Louis'deki toplantıda, Türkiye gibi pek çok gelişmekte olan ülkenin tarımına zarar veren ABD ve AB'nin tarım sübvansiyonlarını azaltması için çaba harcıyor. AB ve ABD'nin kendi çiftçilerine ve üreticilerine verdiği tarım sübvansiyonlarını azaltmasıyla, pek çok yoksul ülkenin küresel rekabette söz sahibi olabileceğine işaret ediliyor. ABD ve AB'nin kendi üreticisine verdiği sübvansiyonlar nedeniyle sadece Batı Afrika'nın pamuk ihracatından yıllık kaybı 1 milyar dolara ulaşıyor. Bugünkü bölümünün bakanlar düzeyinde sürmesi beklenen toplantıya, Dünya Ticaret Örgütü Başkanı Supachai Panitchpakdi, AB'yi temsilen Pascal Lamy, ABD'yi temsilen de Robert Zoellick katılıyor.

ZENGİNLERİN PARİS BULUŞMASI

Öte yandan, geçen hafta sonu ABD ve AB temsilcileri, Paris'te resmi olmayan bir toplantı yaptı. Toplantılara Avusturalya, Brezilya, Hindistan'dan da temsilciler katıldı. Geçen yıl Meksika'nın Cancun kentinde zengin ülkeler, DTÖ bünyesinde, yoksul ülkelere yaptıkları dayatmalarda karşın başarılı olamamışlardı. Tüm bu gelişmeler sonrasında şimdi de ABD ve AB yeniden harekete geçerek, örgüt üyeleri arasındaki anlaşmazlıkları gidermeye çalıştıkları iddiasıyla gelişmekte olan ülkelerin oluşturduğu bloğu kırmaya çalışıyor. 147 üyeli DTÖ'de AB ve Avusturalya, serbest ticaret anlaşmasının yapılmasını istiyor. Bir yandan kendi tarım sübvansiyonlarını koruyan AB, yeni küresel ticaret anlaşmasıyla gelişmekte olan ülkelerin tarım desteklerini azaltmasını ve gümrük vergilerini düşürmesini istiyor. ABD ve Japonya da kendi yerel ekonomilerine zarar vermeyecek bir anlaşma konusunda ısrarlı. Hindistan da serbest ticaretin tarımda çalışan milyonlara zarar vereceğine dikkat çekiyor. DTÖ bünyesinde yeni bir küresel ticaret anlaşmasının yapılması için AB ve ABD bastırıyor.

Türkiye ise politikalarında pasif kalıyor

Avrupa Birliği'ne uyum çalışmaları çerçevesinde oluşturulan Tarımsal Üretici Birlikleri'nin tarım sektöründe daha da kargaşaya yol açacağına dikkat çekiliyor. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Gökhan Günaydın, yıllardır üretici birlikleri konusunda çalışma yapıldığını belirterek, "Ürün grubu ve konu bazında yeni üretici birlikleri kurulacak. Ancak eski yasa ile de bu tip birlikler kurulabiliyordu. Az sayıda üyesi olacak bu tip birlikler belli çıkar gruplarınca manipüle edilebilir. Mevcut yapıya yeni bir yapı ekleniyor." açıklamasını yapıyor. Günaydın, AB'nin yılda 50 milyar euro tarım sübvansiyonu için harcamada bulunduğuna işaret ederek, "Türkiye'de ise destekler ise 2-3.1 milyar dolar arasında değişiyor. Bunun büyük bir çoğunluğu da üreticiden ziyade mülk sahibine gidiyor. Dünya Ticaret Örgütü iç destekleri azaltın ve gümrük vergilerinizi indirin diyor. Bu Türkiye'de tarım yapmayın anlamına geliyor. 500 bin ton Amerika'dan pamuk ithal ediyoruz. Bunu Çukurova'da rahatlıkla yetiştirebiliriz" diye konuşuyor. Günaydın, Türkiye'nin DTÖ'de Brezilya gibi AB ve ABD'ye muhalefette ön sırada yer alması gerekirken, kendini temsil edemeyen bir yapı sergilediğine işaret ediyor.

<http://www.milliyet.com.tr/2004/07/08/ekonomi/aeko.html>

'Eski programı devam ettirelim'

Hükümet 'sosyal boyutlu' yeni bir ekonomik program üzerinde çalışıyor. Merkez Bankası ise 'olumlu sonuçları görülen eski programın devam etmesi gerektiği' görüşünde

ANKARA Milliyet

Merkez Bankası (MB), üç yıldır uygulanan ekonomik programın sağlanan

gelişmelere katkısının büyük olduğunu belirterek, 'Böylesine olumlu sonuçlar üreten bir programın, sürdürülmesi' gerektiğini açıkladı. Haziran ayı enflasyon rakamlarını ve ekonomik gelişmeleri değerlendiren MB'nin; IMF ile Şubat 2005'te sona erecek stand - by anlaşması sonrasında nasıl devam edileceği konusunda hükümetle farklı düşündüğü anlaşıldı. Hükümet; yola, hazırlıkları süren, 'yeni bir ekonomik program'la devam etmek istiyor. Gerek Devlet Bakanı Ali Babacan, gerekse Başbakan Erdoğan, bu konuya ilişkin birçok kez açıklamalarda bulunarak, yeni programın 'sosyal boyutlu' olacağını belirtmişlerdi. Ancak MB, açıklamasında, yürürlükteki programın 'yapısal ayağı güçlendirilerek sürdürülmesi' görüşünde olduğunu belirtti. MB açıklamasında şöyle denildi: "Sağlanan kazanımların sürekliliğini amaç edinen ve yapısal reformlar üzerine odaklanan bir programla devam etme gerekliliğinin altı çizilmesi gerekir. Bu gelişmede son üç yıldır uygulanmakta olan ekonomik programın katkısı büyüktür. Böylesine olumlu sonuçlar üretmeye başlayan bir programın, özellikle yapısal reformlara daha da ağırlık verilerek devam ettirilmesi son derece önem taşımaktadır."

'Büyüme yavaşlar'

Açıklamada ayrıca büyüme rakamlarının, ekonomideki canlanmanın henüz yarı dayanıklı ve dayanıksız mallar üreten sektörlerle yayılmadığını gösterdiği belirtildi.

MB, yılın ikinci yarısında büyümenin ilk yarıya oranla yavaşlayacağını ancak yine de hedeflerin üzerinde olacağını öngördü.

Yeni anlaşma sonbahara kaldı

ANKARA Milliyet

Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Abdüllatif Şener üç yıllık yeni ekonomik programın IMF heyetinin bir sonraki Türkiye ziyaretinde görüşülmeye başlanacağını söyledi. Şener, programın şekilleneceği dönemi "Ekim - aralık ayları 2005 bütçesinin belli olduğu aylardır. Üç yıllık yeni programın yıllık program takvimini aşmaması lazım" şeklinde tanımladı. Ankara Gölbaşı'ndaki Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tesislerinde gazetecilerle yemekli toplantıda bir araya gelen Şener, yeni ekonomik programı hazırlayan bürokratlara herhangi bir takvim sınırı getirmediğini söyledi.

Şener, IMF'yle mevcut stand - by'nin süresinin dolduğu tarihle Avrupa Birliği (AB) ile Türkiye arasındaki müzakerelerin başlama takviminin çakıştığına dikkat çekerek, şöyle konuştu:

"Dolayısıyla 2005'in ilk aylarından itibaren Türkiye'de IMF ve AB açısından yani bir sürecin ortaya çıkacağını görüyoruz. Bu yeni sürece uygun olarak da orta vadeli bir ekonomik program hazırlanması gerektiği kanaatindeyiz."

TMSF borçluları

Şener, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) el konulan bankalardan gelen bireysel ve kurumsal alacaklarıyla ilgili son durum hakkında açıklamalarda bulundu. Kurumsal borçlulardan bugüne kadar 370 firmanın 275 trilyon liralık borcunu ödemek üzere başvuruda bulunulduğunu belirten Şener, "Önümüzde bir haftalık süre daha var. Son başvuru tarihi olan 15 Temmuz'a kadar rakamın 300 trilyon lirayı aşacağını tahmin ediyorum" dedi.

Bireysel borçlulara borçlarını ödemeleri için tanınan sürenin 30 Haziran'da

YAZDIR dolduğunu hatırlatan Şener, 8 bin 500 kişinin 8 trilyon lira civarındaki borcunu ödemek üzere başvuruda bulunduğunu söyledi. Şener bakiye rakamı ise 40 trilyon lira olarak açıkladı.

1 katrilyon yatırım

Kişi başına düşen milli geliri bin 500 doların altındaki illere tanınan yatırım teşvikleriyle ilgili son durum hakkında bilgi veren Şener, "Teşvik kapsamındaki 36 ilde 29 Ocak - 5 Temmuz tarihleri arasında 266 teşvik belgesi alındı. Toplam yatırım tutarı ise 1 katrilyon 37 trilyon lira oldu" dedi.

© 2003 Milliyet

Çocuklar Düşünüp Planlayıp Ürettiler

Dolapdereli ilkokul öğrencileri "Kamusal Başarı" projesi ile sorunlarını belirleyip çözümler ürettiler. Çocuklar, öğretmenleri, üniversite öğrencileri ve Doç. Dr. Değirmencioğlu ile birlikte üç ay boyunca çalışıp elde ettiklerini anlattılar.

BİA Haber Merkezi

11/06/2004 [Erhan ÜSTÜNDAĞ](#) ► erhan@bianet.org

BİA (İstanbul) - Dolapdere'deki **Hüviyet Bekir İlköğretim Okulu'nun** beşinci sınıf öğrencileri, geçtiğimiz Mart ayında öğretmenleri, Bilgi Üniversitesi öğretim üyesi **Doç. Dr. Serdar Değirmencioğlu** ve 10 kadar üniversite öğrencisiyle biraraya gelerek sorunlarını belirleyip çözüm yolları aramaya başladılar.

Yaşadıkları değişik sorunlara odaklanan ayrı ayrı gruplar kuran öğrenciler, gönüllü olarak onlara destek veren üniversite öğrencisi "**koçları**" ve öğretmenleriyle üç ay boyunca haftada bir-iki saat biraraya geldiler.

Gönüllü olarak projeye katılan **11** yaşındaki çocuklar, üç ay boyunca yaptıkları çalışmalarla sonuçlarını dün (Perşembe) düzenledikleri bir toplantıyla, kendi yazdıkları küçük skeçler, şarkılar, öyküler ve şiirlerle anlattılar.

Okulun ağaçlandırılmasını sağladılar

Yedi kızdan oluşan "**Yeşil Doğa**" grubu, okullarında hiç ağaç, bitki olmadığını söyleyerek üç ay önce yola koyuldu. Dolapdere'nin bağlı olduğu **Beyoğlu Belediyesi'ne** giden ve isteklerini anlatan çocukları, yetkililer Park ve Bahçeler Müdürlüğüne yönlendirdi.

Müdürlük çocukların isteğini dikkate aldı. Şu anda, Hüviyet Bekir İlköğretim Okulu'nun **bahçesi fidanlar ve bitkilerle yeşillenmiş** durumda.

Bütün bu süreci **kendileri planlayan ve uygulamaya koyan** çocuklar, sonuç almış olmaktan memnun ve biraz da şaşkınlar; önümüzdeki dönem yine çalışmak istiyorlar.

Kantinden şikayet

Çocukların bir diğer sorunu ise kantinin pahalı ve pis olması; kantincinin onlara kötü davranması. **"Başarıya Koşanlar"** grubunu kuran **Celal, Ahmet, Emre** ve Serhat, çıktıkları sahneden kantinciye sesleniyorlar: **"Sosisli 750 bin, dondurma bir milyon; kantin pis ve pahalı..."** Salonda bulunan arkadaşları da onlara destek veriyor.

"Süper Kahramanlar" grubu da okulda bir anket düzenlemiş.

Kürsüye çıkan **Kübra**, sekiz hafta çalıştıklarını söylüyor: **"Kantinin kirliliğinden 693 kişi şikayetçi. Bu durum kantincinin hoşuna gitmeyebilir ama biz yine de çalışmalarımızı yaptık"**.

"Hırsızlığa son!"

Hırsızlık, Hüviyet Bekir'de okuyan çocuklar için büyük bir problem. **"İyiliğin Mücadelesi Kötülüğün Sonu"** grubundan **Selma**, "Hırsızlığı önlemek için çözümler bulduk. Anket düzenleyip nelerin çalındığını belirledik ve Müdür Yardımcısıyla konuştuk" diyor.

Zeynettin, sözlerini kendi yazdığı "hırsızlığın kötülüklerini anlatan" şarkıyı söylüyor. **Ömer** ve **Ünsal** da küçük bir skeç oynuyor.

"Genç Güvenlik" grubunun oynadığı skeçte, babasının hırsızlık yapmaya zorladığı bir çocuğa annesi sahip çıkıyor. Çocukların kendi yazdıkları metinde şu cümleler geçiyor: **"Benim suçum yok, ben bir işe girip çalışmak istedim"**. Oğlunu kurtarmaya gelen anne de **"neden geldik İstanbul'a"** diyor.

Projenin okulda yürümesini sağlayan rehber öğretmen Beyhan Köksal, **"Bize anlatamadıkları sorunlarını burada ortaya çıkardılar. Burada aileler gerçekten çocukları böyle şeylere zorluyor; bunu herkes biliyor ama kimse dillendiremiyor"**, diyor.

Kızlar taciz ediliyor

Okuldaki kızların en büyük problemlerinden biri erkeklerin tacizine uğramak. **"Dostluk Grubu"**nu kuran kızlar, **"sataşma"**nın kötü bir şey olduğunu anlatan bir skeç hazırlamışlar. Skeçten sonra salona **"Sataşmayı kim engelleyebilir?"** diye soruyorlar. Doğru cevap, **"sataşan engelleyebilir"**.

Çocukların belirledikleri diğer sorunlar arasında gürültü kirliliği, sınıfların temizliği ve sigara var. **"Sınıf Temiz"** kampanyası başlatıp herkesin kendi sınıfına sahip çıkmasını hedefliyorlar. Böylece pis yerlerde oynadıkları için hasta olmayacaklar.

Gönüllülük ve demokrasi bilinci

Projenin koordinatörlüğünü yapan Bilgi Üniversitesi Psikoloji Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Serdar Değirmencioğlu **çocukların gönüllü olarak görev aldıklarını; kendi sorunlarını belirleyerek, çözüm yollarını da kendilerinin bulduğunu** vurguluyor.

"Biz, koçlar ya da öğretmenleri onlara sadece destek olduk. **Soruları biz sormadık; onlar sorduğunda cevap verdik**" diyen Değirmencioğlu, çocukların sorumluluk aldığını ve sorunlarına sahip çıktığını belirtiyor.

Çalışmalara katılan tüm tarafların, öğrenci, öğretmen ve koçların tamamının gönüllü olmasının önemine değinen Değirmencioğlu, "Mesela, çocuklara sorarsanız çoğu okula gitmek istemediğini

söyleyecektir. **Oysa onlara doğru şeyleri verdiğinizde seve seve katılıyorlar.** Demek ki, eğitim sisteminde bir yanlışlık var" diyor.

Değirmencioğlu, "**Kamusal Başarı**" (Public Achievement) adı verilen bu projenin dünyanın çeşitli yerlerinde ve Türkiye'de de farklı okullarda uygulandığını söylüyor. Değirmencioğlu, "**Amaç, çocuklara sorunlarını kamusal alana taşıma ve orada birlikte çözebilme becerisi ve alışkanlığı kazandırmak**" diyor ve ekliyor: .

"Haftada bir saati böyle bir çalışmaya ayırarak büyük farklar yaratılabilir ama insanlar bunu yapmıyor."

"Önemli olan, her okulda bu projenin sahiplenilmesi ve kendi kendine yürür hale gelmesi" diyen Değirmencioğlu, **Darüşafaka'da** 2003 Mart'ında başlayan projenin artık oradaki öğrenci ve öğretmenler tarafından yürütüldüğünü söylüyor.

"Çocuklar ilgiye aç"

Rehber öğretmen Köksal da, çocukların bu proje de **kendilerini önemli hissettiklerini** söylüyor. **"Burada 7-8 çocuklu aileler var ve çocuklar yeterli ilgi görmüyorlar"** diyen Köksal, derslere ilgi göstermeyen çocukların bile bu projede canla başla çalıştığını vurguluyor.

"Öğrenciler boşluktaydı; dersten çıktıklarında yapacak hiçbir şeyleri yoktu" diyen Köksal, **"Birbirleri ile geçinmeyi, birlikte iş yapabilmeyi, paylaşmayı öğrendiler"** diye ekliyor.

Projede koç olarak görev alan ve her hafta kendi gruplarında bulunan çocuklarla buluşan Bilgi Üniversitesi öğrencileri de gelinek noktadan memnun. Psikoloji Bölümü öğrencisi **Ayşegül**, "Okulda canım çok sıkın olduğu zamanlarda çocuklara buluşurdum ve bu bana tekrar enerji verirdi" diyor.

Hepsi çocuklara teşekkür ediyor ve çocukların önümüzdeki dönem tekrar çalışma taleplerini kabul ediyorlar. Toplantı çocukların öğretmen ve koçları için sürpriz olarak hazırladıkları şarkıyı söylemeleri ile bitiyor. (EÜ/BB)

Kamusal Alanı Çocuklara Açmak

Koordinatör Değirmencioğlu, "Kamusal Başarı, her yaştaki yurttaşların, kamusal sorunları çözmek ve daha güçlü bir toplum yaratmak için gerekli isteğe, görüşlere ve yeteneğe sahip olduğu ilkesinden yola çıkıyor" diyor.

BİA Haber Merkezi
11/06/2004

BİA (İstanbul) - Kamusal Başarı (Public Achievement), altı yaşından başlayarak, **çocuklara ve gençlere toplumsal yaşama katılma ve sivil girişimler içinde yer alma olanağı sağlamayı amaçlayan** uluslararası bir girişim.

Kamusal Başarı Türkiye Koordinatörü **Doç. Dr. Serdar Değirmencioğlu**, bu projelerin çocuklara sorunlarını paylaşabilmek ve çözebilmek için ayrı, **kamusal bir kulvar açmak** anlamına geldiğini söylüyor.

Kamusal Başarı programı **"her yaştaki yurttaşların, kamusal sorunları çözmek ve herkes için daha güçlü bir toplum yaratmak için gerekli isteğe, görüşlere ve yeteneğe sahip olduğu"**

ilkesinden yola çıkıyor.

Kamusal Başarı projeleri şöyle işliyor:

* **Çocuklar ve gençler**, okulda veya okul dışında kendileri için önemli olan sorunları belirlerler. Bu sorunlar küçük veya büyük, okulda, mahallede, kentte, ülke çapında yaşanan, hatta küresel sorunlar olabilir.

* **Çocuklar ve gençler her hafta buluşup**, bir daha önce bu konuda eğitim almış bir "koç" ile çalışarak kamusal alanda etkisi olacak eylemler içeren projelerini hazırlarlar. Koçlar genellikle üniversite öğrencisi veya bir yetişkin olur.

* **Koç'un görevi** takım çalışmasını kolaylaştırmak ve grup üyelerinin projelerini gerçekleştirmek için gereksinim duyacakları kamusal çalışma becerilerini öğrenmelerini sağlamaktır.

* **Tüm taraflar** projeye gönüllü olarak katılır. Türkiye'deki Kamusal Başarı gönüllüleri arasında mühendisler, psikologlar, akademisyenler ve öğrenciler yer alıyor.

* **Çocuklar ve gençler**, üzerinde çalışacakları sorunu kendileri seçerler.

Türkiye'de ilk proje 2002'de yürütüldü

Kamusal Başarı, ilk olarak **1990** yılında ABD'nin Minnesota eyaletindeki St. Paul kenti ile Hubert H. Humphrey Sosyal Politikalar Enstitüsü'ne bağlı

"Demokrasi ve Vatandaşlık Merkezi" arasında gerçekleşen işbirliği sonucunda başladı.

Son 10 yıl içerisinde ABD'de **Kansas**, Missouri, **Milwaukee**, Wisconsin, **Mankato**, St. Paul ve **Minnesota'da** ve Kuzey İrlanda'da projeler yürütüldü.

Türkiye'de ilk defa **2002** yılı sonunda proje oluşturuldu. **Filistin** ve **Güney Afrika'da** da Kamusal Başarı deneyimleri yaşıyor.

Kamusal Başarı projelerinde çok çeşitli konular ele alınabiliyor. Türkiye'de yapılmış olan projelerde çocuklar **"Irak'ta savaş"**, "dilenmek zorunda kalan çocuklar", **"üniversite sınavı"**, "cep telefonları", **"okul forması"** gibi konular üzerinde çalıştılar.(EÜ/BB)

* Kamusal Başarı projeleri hakkında daha fazla bilgi almak ve gönüllü olarak çalışmak için serdard@bilgi.edu.tr adresine e-posta atılabilir.

Dünya Bankası Dünya Yoksullarına Karşı

Yoksulluk, Dünya Bankası'nın iddialarının aksine, kapitalist sisteme için nedenlerle ortaya çıkıyor. Kendi verileri dahi yoksulluğun küreselleşme ile birlikte yayılıp keskinleştiğini işaret ederken, DB sebep olarak sadece ekonomik kriz demekte ısrarlı.

Siyasi gazete

05/06/2004 [Saniye DEDEOĞLU](#) ► sdedeoglu@mynet.com

BİA (İstanbul) - Son dönemde, **Dünya Bankası'nın** (DB), aralarında **"Yoksullukla Mücadele Raporu"**(1) (YMR) da olan, yoksullukla ilgili bir dizi çalışma yapmasının en önemli nedenlerinden biri, yoksulluğun dünya sistemi için büyük bir tehdit oluşturmaya başlamasıdır. YMR'de açıkça ifade

edilmese de, neo-liberal küreselleşme politikalarının dünyanın bir çok yerinde milyonlarca insan için, yoksulluk yarattığı bir anlamda kabul ediliyor. YMR verilerine göre, dünyada toplam 6 milyar kişiden, **2,8 milyarı** günde **2 doların altında**, 1,2 milyarı ise 1 doların altında gelirle yaşamaktadır. Yoksul nüfusun yarıya yakını da, Güney Asya'da. Zengin ülkelerde, her 100 çocuktan ancak biri 5 yaşına ulaşmadan ölürken, bu oran fakir ülkelerde beşte bir. Yine, zengin ülkelerde bütün çocukların yüzde 5'i yetersiz beslenirken, bu oran fakir ülkeler için yüzde 50.

DB, küreselleşmenin önemli boyutlarda zenginlik yarattığını kabul ederken, bu zenginliğin eşit dağıtılmadığını da vurguluyor: Zengin ve fakir ülkeler arasındaki, ortalama gelir düzeyi farkı, son 40 yıldır ikiye katlanıyor. Doğu Asya'da fakirlerin sayısı azalırken, Latin Amerika, Güney Asya ve Orta Afrika'da günde 1 doların altında gelirle yaşayan insan sayısı hızla artıyor. Orta ve Doğu Avrupa'nın Geçiş Süreci ülkelerinde de bu gruba dahil olanlar çoğalıyor.

Dünya Bankası reçeteleri!

Giderek kötüleşen bu koşullar içerisinde 1990'ların DB raporlarında yoksulluğun önlenmesi için iki strateji vurgulanıyordu:

- Emek-yoğun üretimle sağlanan ekonomik büyüme yoluyla uluslararası ekonomik sisteme entegrasyon
- Alt-yapı yatırımlarının artırılması..

YMR'de ise yaşanan deneyimlerin ışığında bu iki stratejinin yoksulluğu önlemede yeterli olmadığı, yönetim (governance) ve kurumsallaşmanın yoksullukla mücadelenin merkezine oturması gerektiği bildiriliyor.

Yeniden değerlendirilen stratejilerde üç önemli eylem alanı ortaya çıkıyor:

- Yoksulların fırsatlara ulaşması ve var olan fırsatların zenginleştirilmesi, ki bunlar işsizlere iş, altyapı, sağlık/ eğitim ve ekonomik büyüme.
- Kamusal kurum ve olanakların yoksulların ihtiyaçlarına ve sesine cevap verecek şekilde organize edilmesi ve yönetilmesi. Özellikle, kadın-erkek ve etnik kimlik ayrımlarının azaltılması için yoksulları güçlendirecek kurumsal düzenlemeler yapılması.
- Yoksulları var olan risklere karşı koruyacak güvenlik mekanizmalarının geliştirilmesi.

Özetle DB dünya üzerinde yaşanan yoksulluğun sebeplerini savaşlar, ekonomik kriz, doğal afetler ve hastalıklara bağlarken yoksulları bunlardan koruyacak ve ulusal düzeyde etkin olabilecek tedbirler öneriyor.

Yoksulluk kapitalizme içkin

Oysa yoksulluk, DB'nin iddialarının aksine, kapitalist sisteme içkin nedenlerle ortaya çıkıyor. Kendi verileri dahi yoksulluğun küreselleşme ile birlikte yayılıp keskinleştiğini işaret ediyorken, Banka'nın bunun sebebi olarak sadece ekonomik kriz ve yaygın hastalıkları göstermekteki ısrarı elbette saflıktan değil. Giderek artan yoksullukla neo-liberalizm arasında dolaysız bir bağ kurmak, son analizde, Banka'nın uzun yıllardır bir çok ülkeye dayattığı bu politikaların kitlelerin yoksullaşması ile sonuçlandığını resmen kabul etmesi anlamına gelecektir.

DB'nin yoksullukla mücadele programı çerçevesinde uyguladığı politikaların da çok açık bir şekilde yoksulları değil, sermaye ve çok uluslu şirketleri kayırdığını görüyoruz. Türkiye için geliştirilen tanıtımda sübvansiyon ve destekleme alımlarının kaldırılması ve "doğrudan gelir desteği" öngören politikalar bu konuda iyi bir örnek.(2) Her şeyin ötesinde, insanları tarımsal üretimden uzaklaştırarak işgücü piyasasının dalgalanmalarına bırakacak olan bu politikalarla üretim dışında kalan topraklar daha etkin

olduğuna inanılan büyük ölçekli sermaye kuruluşlarının eline geçecektir. Bu da Türkiye nüfusunun yüzde 40'ına yakın büyük bir nüfusun topraksızlaştırılması ve yoğun üretim için işçileşmesi ya da kent yoksulları arasına katılması demek olacaktır. Bu örneğin de gösterdiği gibi; DB politikalarının asıl hedefi "yoksul" olarak tanımladığı kesimin ihtiyaçlarına öncelik vermekten çok, her zaman için kapitalist üretim ilişkilerinin yaşamın her boyutuna yaygınlaştırılmasıdır.

"Yoksunlaştıran birikim"

Banka'nın analizlerini eksik ve hatalı kılan en önemli kusuru, yoksulluğun kapitalist sisteme için oluşunu görmezden gelmesi. Dünya nüfusunun önemli bir kısmı sermaye birikiminin değişik aşamalarında sistem tarafından yine sistem dışına püskürtülüyor. Yoksulluk yazınında, "**dışarıda kalma**" yada "**sosyal dışlanma**" olarak adlandırılan bu durum, bu kesimin kendi kültürel ve kişisel beceriksizliklerine bağlanıyor ya da yoksulluk daha yapısal nedenlerle açıklanıyor. Ancak, sistem içinden geliştirilen analizlerde kullanılan dille "dışarıda kalma" ya da "soyutlanma" radikal analizler için yetersiz. Oysa, **David Harvey**'in geliştirdiği, "**Yoksunlaştıran Birikim**" olarak adlandırılabilir süreç yoksulların sistemin devamlılığı için yaşamsal bir öneme sahip ve sisteme için olduğunu çözümlmek açısından anlamlı bir kavramsal araç sunuyor. (3)

David Harvey'in **Rosa Luxemburg**'un eksik tüketim ve aşırı birikim analizinden yola çıkarak, geliştirdiği kavramlaştırmaya göre, sermaye, birikimin farklı aşamalarında sürekli olarak "**kendi dışında şeyler**"e ihtiyaç duyar. Harvey, kapitalizmin her daim kendi dışında yer alan bir "**öteki**" yaratarak dengede kaldığını vurgular. Kapitalizm, bunu yaparken, ya mevcut kapitalist olmayan sosyal yapıları kullanır ya da bunlara benzer yapıları kendisi yaratır. Harvey, analizinin içeriği, **Marx**'ın "**ilkel birikim**" çözümlmesine benzese de, ilkel birikim zaten yaşanmış olduğundan "**Yoksunlaştıran Birikim**" kavramına başvurmaksızın bu kavramlaştırmının bugünkü kapitalist birikim sürecini açıklamakta yeterli kaldığını belirtiyor.

Özellikle, **Meksika** ve **Hindistan**'da kır nüfusunun, büyük ölçeklerde topraksızlaştırılması; su kaynaklarının ve önceden kamu mülkü olan birçok kaynağın özelleştirilmesi ve kapitalist ilişkiler içine taşınması Harvey'in işaret ettiği "Yoksunlaştıran Birikim" sürecinde sermaye birikiminin itici gücünü sağlamaktadır. Daha belirgin olarak, gelişmiş ülkelerde yaşanan finansal spekülasyonlarla tahvil ve bono gibi finansal yatırım biçimlerinden kazanılan paralar, enflasyon yoluyla mülklerin değersizleştirilmesi, banka kredisi kullanan büyük kitlenin ödemek zorunda kaldığı borçlar ve faizleri, ulus aşırı büyük şirketlerin manipülasyonları sonunda mülksüz kalanlar, emeklilik hakkını yitiren geniş kitleler, bu sürecin yıkıcılığı bakımından işaret edilebilecek örnekler. Elbette, bunlara, doğal kaynakların kirletilmesi ve yok edilmesini de eklemek gerekiyor.

Örneklerin de gösterdiği gibi, küresel kapitalist birikim yoksunlaştırıcı ve DB verilerinden de görüldüğü gibi açıkça yoksullaştırıcı bir süreç. Bu sürecin en belirgin özelliği; milyonlarca insanın yoksullaşmasının yanı sıra, her gün uzun saatler çalışmalarına rağmen yine de yoksulluk denilen kısır döngüden kurtulamamasıdır. DB gibi neo-liberal politikaların savunucuları, gelişmekte olan ülkelerdeki yoksulluğu, emek, toprak yada teknoloji gibi üretim girdilerinin verimsizliğiyle açıklaya gelmişlerdir. Ama bu basit ekonomik formül, sıra, gelişmiş ülkelerde yaşanan yoksulluğu açıklamaya geldiğinde iflas ediyor.

Çalışarak yoksullaşmak

Biri İngiltere, biri Amerika'da hemen hemen aynı dönemlerde yayınlanan iki araştırmanın sonuçları bu açıdan çok ilgi çekici. (4) Kimliklerini gizleyerek ülkelerinin değişik şehirlerinde saat başı asgari ücret ödenen işleri yaparak yaşamaya çalışan iki araştırmacı-gazeteci her gün "esnek" olarak nitelenen iki işte çalışsalar bile, en zaruri ihtiyaçlarını karşılayamaz hale geliyorlar. Sonuçta, tek başlarına oldukları ve bakacakları başka kimse olmadığı halde belli bir süre sonra yaşamlarını idame ettirmeyi başaramıyorlar. Bu deneyim sırasındaki yoksulluklarını açıklayan şeyse, hem İngiltere, hem Amerika'da asıl norm haline gelen, "**esnek çalışma**" olarak kutsanan çalışma biçimi. İki ülkede de milyonlarca kişi bu tür işlerde çalışıyor. Hatta, İngiltere'nin son yıllardaki "ekonomik başarı"sının , arkasında emek piyasalarının sonsuz esnekliğinin yattığına işaret ediliyor.

Özetle, yoksulluk, tembellik yada verimsizlik sonucu ortaya çıkan bir hastalık değil, tersine, kapitalist üretim ve birikim sürecinin tam da kalbinde duran bir olgu. Nedenleri ve tedavisi nerede aranırsa aransın, yoksulluk sisteme içkin. Sistem ancak yoksulların varlığında var olabiliyor.

Küresel momentum

Bu, çalışarak yoksullaşma zincirini kırmanın yolu etkin örgütlenme biçimlerinden geçiyor: Örneğin, Afrika'da Shell Petrol'ün topraklarına verdiği zarara karşı Ogoni'lerin geliştirdiği hareket; DB'nin baraj projelerine karşı Hindistan'da ve Latin Amerika'da geliştirilen mücadeleler; genetik besinler ve üretim tekniklerine karşı yerel üreticilerin dünya üzerinde geliştirdiği mücadeleler; yerli yaşam alanı olan toprak ve ormanların korunmasına ilişkin direnişler; binlerce kişinin havaalanı, nükleer santral yapımına karşı duruşları; ve yine milyonlarca kişinin DB ve IMF tarafından geliştirilen yoksunlaştırıcı politikalara karşı koyuşları; Meksika'daki topraksız köylü hareketinin başarılı bir şekilde küreselleşme-karşıtı harekete eklemlenmesi...

Elbette, bu hareketleri küresel süreçte birbirine bağlayacak bir momentum da bir o kadar önemli. Çünkü, dünya yoksullarını küresel kapitalizm karşısında ancak küresel bir hareket güçlü hale getirecektir. Son tahlilde, böyle bir sıçramadan çok da uzak değiliz..(SD/YS)

(1) World Bank (2000) World Bank Development Report 2000/2001: Attacking Poverty, Oxford University Press, New York.

(2) Bu politikaların daha detaylı değerlendirmeleri için Necdet Oral'ın www.bianet.org 'da yayınlanan yazılarına bakılabilir.

(3) David Harvey (2003) The New Imperialism, Oxford University Press, Oxford.

(4) Barbara Ehrenreich (2002) Nickel and Dimed: Undercover in Low-wage USA Granta Books, London.

Polly Toynbee (2003) Hard Work: Life in Low-pay Britain, Bloomsbury, London

YALNIZCA 500 BİNİ KAYITLI ÇALIŞTIRILIYOR

Türkiye'de 12-14 yaşa arası 469 bin kayıtlı çalışan çocuk bulunuyor. Kayıtsız, sokakta, çırak olarak sanayide çalıştırılan çocuklarla birlikte bu sayı 1 milyonu aşıyor

Kastamonu (AA)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürü Cengiz Delibaş, Türkiye'de 2004 verilerine göre, 12-14 yaş grubunda 469 bin kayıtlı çalışan çocuk bulunduğunu bildirdi. 2003'de 948 bin olan kayıtlı çocuk işçi sayısındaki bu azalış ise, sigortasız çalıştırma nedeniyle oluşuyor. Kayıtsız rakamlarla birlikte çalışan çocuk sayısı 1 milyonun çok üzerine çıkıyor.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü'ne bağlı Çalışan Çocuklar Bölümü tarafından "Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Toplantısı" Kastamonu'da başladı. Toplantının açılışında konuşan Genel Müdür Delibaş, Türkiye'de 12-17 yaş arası çocukların, küçük ve orta ölçekli işletmelerde, tarım sektöründe ve sokaklarda çalıştırıldığını ifade etti.

Cengiz Delibaş, Türkiye'de halen 12-14 yaş grubunda 469 bin kayıtlı çocuk çalışan bulunduğuna dikkati çekerek, şunları söyledi:

"2001 yılında resmi kayıtlarda 1 milyon 507 bin çalışan çocuk bulunurken, 2002'de 1 milyon 248 bin, 2003'de ise 948 bin çocuğun çalıştığı tespit edilmiştir. Son yıllarda çalışan çocuk sayısında azalma görülse de halen bu rakamlar çok yüksektir. Şu anda ülkemizde 12-14 yaş grubunda 469 bin kayıtlı çocuk çalışmamız vardır. Bir de bunun kayıt dışı çalışanları vardır. Bu olumsuz gelişmelerin ve sürecin bilinciyle hareket eden Bakanlığımız, 1992 yılında Çalışma Genel Müdürlüğü bünyesinde, Çalışan Çocuklar Bölümü'nü oluşturmuştur. Bölüm, çocuk işçiliğine karşı aktif mücadele vermekte ve çocuk işçiliği konusunda ciddi çalışmalar yapmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşları, işçi-işveren kuruluşları ve sivil toplum örgütleri arasında koordinasyon ve işbirliği sağlamaktadır."

15 MİLYON DOLAR HİBE

Çocuk işçiliğinin önlenmesi amacıyla Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ile işbirliği yapıldığını anlatan Genel Müdür Delibaş, hazırladıkları projelere destek amacıyla çeşitli uluslararası kuruluşlardan 15 milyon ABD Doları hibe alındığını bildirdi. Delibaş, bu parayı, hazırladıkları projeler için kullanacaklarını ifade ederek, bu şekilde Türkiye'de çalışan çocuk sayısını en aza indirmeyi hedeflediklerini kaydetti.

Çalışan Çocuklar Bölüm Başkanı Ayhan Başaran da sivil toplum örgütleriyle işbirliği yaparak, AB uyum yasaları çerçevesinde planlı ve programlı bir şekilde, çalışan çocuk sayısını azaltmayı hedeflediklerini söyledi.

ILO Türkiye Temsilcisi Osman Zaim ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, çocuk işçiliğinin önlenmesi amacıyla hazırladığı projelere tam destek sağlayacaklarını kaydetti.

70 MİLYONUN GELİRİ 10 BİN KİŞİNİN HESABINDA

Türkiye'de toplam 155 katrilyon 300 trilyon liralık toplam mevduatın yüzde yüzde 30'u 10 bin 140 hesapta tutuluyor. 76 milyar hesaptaki tasarruf ise 10 milyarı bile bulmuyor

Birgün - Ekonomi

Mevduat sahiplerinin sayısı ile toplam tasarrufları incelendiğinde Türkiye'deki gelir dağılımı adaletsizliğinin servetle birlikte gerçek boyutu ortaya çıkıyor. 2003 sonu itibarıyla bankalardaki toplam 155 katrilyon 300 trilyon liralık mevduatın yüzde 29.2 düzeyindeki bölümünü 1 trilyon liranın üzerindeki hesaplardan oluşuyor ve toplam 10 bin 140 hesapta tutuluyor. Yani 45 katrilyon liralık toplam serveti 10 bin 140 hesapta bulunuyor.

Bir alt kaleme inildiğinde Türkiye'de 37 bin 646 hesapta 250 milyar lira ile 1 trilyon lira arasında bir mevduat var. Toplam mevduat miktarının yüzde 12.2'sini oluşturan bu 37 bin 646 hesapta yaklaşık 18 katrilyon lira var. Bu rakam düştükçe hesap adedi artıyor. 511 bin 360 hesapta 51 ile 250 milyar lira arasında bir mevduat bulunuyor.

Ancak bu binlerle ifade edilen 50 milyar liranın üzerindeki mevduat miktarı, 50 milyar liranın altına inildiğinde milyon kişilere ulaşıyor. Türkiye'de bankada 10 ile 50 milyar lira arasında tasarruf tutabilen kişi sayısı 1 milyon 439 bin. Toplam tasarruf edebildiği ve bankada tuttuğu miktar 10 milyar liranın altında olan kişilerin hesaplarının sayısı ise 76 milyon 791 bini buluyor.

Yani Türkiye'de 155 katrilyon 300 trilyon liralık toplam mevduatın, 99 katrilyon liralık bölümü yalnızca 558 bin 964 hesapta bulunuyor. 78 milyon 789 bin hesabın yüzde 99'u ise yalnızca toplam mevduatın yüzde 36.4'üne sahip.

BDDK tarafından yayımlanan "2003 Yıllık Raporu" göre, bankacılık sektörünün mevduat hacmi, 2003 yılı Aralık ayı itibarıyla 2002 yıl sonuna göre reel bazda yüzde 1,2 oranında azalarak 155,3 katrilyon lira seviyesinde gerçekleşti.

2003 yılı Aralık ayı itibarıyla bankacılık sektöründe mevduatın yüzde 48,6'sı döviz tevdiat hesaplarından (DTH), yüzde 29,2'si Türk Lirası tasarruf mevduatı, yüzde 22,2'si de resmi, ticari ve diğer kuruluşlar mevduatından oluştu.

Kamu bankalarındaki TL cinsinden mevduatın toplam TL mevduatı içindeki payı, bu dönemde 0,6 puan artarak yüzde 53'e ulaştı. Yabancı para cinsinden mevduattaki özel bankaların yüzde 70,2 seviyesindeki payı küçük bir artışla yüzde 70,6 seviyesinde gerçekleşti.

TL MEVDUATTA ARTIŞ

Aynı dönemler itibarıyla, Türk lirası tasarruf mevduatı reel olarak yüzde 14,2 oranında artarak 45,4 katrilyon lira düzeyinde oldu.

Döviz tevdiat hesapları reel olarak yüzde 16,2 oranında gerilemekle birlikte, dolar bazında, 2002 yıl sonunda 48,4 milyar dolar iken, 2003 yılı Aralık ayında 54 milyar dolara yükseldi.

Bankacılık sisteminin kaynakları içerisinde en önemli paya sahip olan mevduatın ortalama vadesi bekleyişlerdeki düzelmeye bağlı olarak uzadı.

MEVDUATIN SÜRESİ

Nitekim, 2002 yıl sonunda 80 gün olan Türk lirası mevduatın ortalama vadesi 2003 Aralık ayı itibarıyla 88 güne, aynı dönem itibarıyla döviz cinsinden mevduatın ortalama vadesi 87 günden 90 güne yükseldi.

Toplam mevduat içinde 3 aydan kısa vadeli mevduatın payı 2003 yılı Aralık ayında 2002 yıl sonuna göre Türk Lirası mevduat için 4,1 puan, döviz cinsinden mevduat için ise 3,4 puan azalarak yüzde 85 seviyesinde gerçekleşti.

2002 yılında 25,7 katrilyon lira olan bankacılık sektörünün özkaynakları, reel olarak yüzde 21,4 oranında artarak 2003 yılı Aralık ayında 35,5 katrilyon liraya yükseldi.

Dolar bazında ise özkaynaklar aynı dönemde, 15,7 milyar dolardan 25,5 milyar dolara ulaştı. Bankacılık sektörünün sermaye yeterliliği rasyosu (SYR) 2000 yılında yüzde 9,3 iken, 2001 yıl sonunda yüzde 20,8'e, 2002 yılı sonunda yüzde 26,1'e ve 2003 yılı Aralık ayında yüzde 30,9'a çıktı.

Yoksulluk ve Çocuklar Üzerine Etkileri

Küreselleşme yoksulluğu artırıyor; yoksulluk en çok çocukluk döneminde hissediliyor. Çocuğun fiziksel, duygusal ve entelektüel gelişimi yoksulluk yüzünden zarar görüyor. Hatun, Etiler ve Gönüllü: "Türkiye'de de artan yoksulluk ve etkileri önlenabilir".

---

millipediatri.org

29/05/2004

BİA (Kocaeli) - Gelir, sağlık durumunun en önemli belirleyicilerinden birisi. Dünya Bankası raporlarına göre, dünya nüfusunun beşte biri uluslar arası yoksulluk sınırlarının altında yaşıyor.

Toplumda yoksulluktan etkilenen en duyarlı grup ise, çocuklar. Türkiye'de de giderek artan gelir eşitsizliği sonucu, yoksulların sayısı giderek artıyor. Gerekli yasal düzenlemelerle, yoksulluğun çocuklar üzerindeki kalıcı etkilerini ortadan kaldırmak, mümkün.

Yoksulluk, yalnızca ekonomik anlamı olan bir terim değildir, ama güncel literatürde yoksulluk ölçütü olarak kişi başına günlük gelir miktarı kullanılıyor. (1)

Dünya Bankası kişi başına günlük 1 dolar kazancı "uluslararası yoksulluk sınırı" olarak kabul ediyor. Bu sınıra göre belirlenen yoksulluğa "**gelir yoksulluğu**" deniyor; su, beslenme için gerekli en az kalori ve çocukların okula başlayamaması gibi temel ihtiyaçların karşılanamaması "**temel gereksinim yoksulluğu**", bütün gelirin besin için harcandığı ve buna karşın yeterli besin sağlanamadığı durum ise "**ağır yoksulluk**" olarak tanımlanıyor.(1)

Bu rapora göre **dünya nüfusunun beşte biri günde kişi başına 1 dolardan daha az, 2.5-3 milyarı ise günde 2 dolardan daha az gelire sahip**. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) 2002 Sağlık Raporuna göre, en büyük hastalık yükü yoksul ülkelerden veya ülkelerin yoksul kesimlerinden kaynaklı olarak belirtiliyor.

Yakın zamanda yayınlanan, DSÖ'nün küresel ve bölgesel ölçekte hastalıkların ortaya çıkmasına neden olan temel risk faktörlerini inceleyen araştırmasında "**çocuk ve annelerin düşük ağırlıklı olması**" en önemli risk faktörü olarak belirleniyor. (2,3)

Çocukların yoksulluğu

Bazı yazarlar, çocukların geliri olmadığı için "yoksul" sayılmayacağını belirtse de "**çocuk yoksulluğu**" (child poverty), günümüzün en can yakıcı sorunlarından birisidir.

Hiç kuşku yok ki, çocukların yoksulluğu hemen daima ailenin yoksulluğuna bağlıdır ve bunun da en önemli nedeni işsizliktir(4). UNICEF'in yayınladığı "Dünya Çocuklarının Durumu 2001" raporuna göre, "**Yoksulluğun pençeleri bir aileye uzandığında, bundan en çok etkilenen, en çok zarar görenler;**

yaşama, gelişme ve büyüme hakları riske atılanlar, o ailenin en küçük üyeleridir. Günümüzde gelişmekte olan ülkelerde doğan her 10 çocuktan dördü aşırı yoksulluk içindeki bir dünyaya gelmektedir. Çocuk haklarının yaygın bir biçimde ihlali de temelde gene yoksulluktan kaynaklanmaktadır"(5).

Bir başka deyişle yoksulluk arttıkça evde paylaşılan besinler de azalır ve yoksulluk en çok annelerle, küçük bebekleri çaresiz bırakır. UNICEF'e göre, yoksulluk çocukların hem bedenlerini hem de zihinlerini tahrip eder ve sonuçta yoksulluk daha sonraki kuşaklara geçerek bir "kısır döngü" oluşturur. Bu nedenle de yoksulluğun önlenmesine çocukluk çağında başlanmalıdır(1).

Günümüzde gelişmekte olan ülkelerde yaşayan çocukların yüzde 40'ı **(yaklaşık 500 milyon çocuk) günde 1 doların altında bir gelire sahiptir** ve yoksulluk milyonlarca çocuğun ölümüne yol açtığı gibi, daha fazla sayıda çocuğun okula gidememesine, hastalanmasına veya "çocuk işçi" olarak yaşamını sürdürmesine neden olmaktadır.

Oysa, küresel gelirin yüzde 1'yle (yaklaşık 80 milyar dolar/yıl) bu çocukların yoksulluktan kurtulmasını sağlamak olanaklı olduğu belirtilmektedir(6).

UNICEF, çocuk yoksulluğunun göstergesi olarak, bebek ve çocuk ölüm oranlarını, beş yaş altındaki düşük ağırlıklı veya kısa boylu çocuk oranını, temiz içme suyuna ulaşan nüfus oranını, yeterli temizlik ve sağlık bakımını, tam aşıları çocuk oranını ve son olarak ilköğretime başlayan çocuk oranını kabul etmektedir(1,6).

Yine UNICEF'e göre, **"Yoksulluğun tek bir göstergesi yoktur ve bu nedenle nicel terimlerle ifadesi her zaman kolay değildir. Tek başına gelir düzeyi anlamında bir yoksulluk tanımı, yoksulluğun örneğin ayrımcılık, toplumsal dışlanma ve saygınlığın yitimi gibi yönlerini dikkate almaz"**.

Yoksulluk çocukların hem biyolojik hem de zihinsel potansiyellerini olumsuz etkiler.

Yoksulluğun fizyopatolojisi

Yoksulluğun en doğrudan sonucu açlıktır ve açlık organizma için gerçek bir şiddettir, çünkü açlık sırasında harekete geçen hormonlar "yıkıcı" hormonlardır.

Başta glukagon ve katekolaminler olmak üzere açlıkla harekete geçen hormonlar önce karaciğerdeki glikojeni, sonra yağ dokusunu ve son olarak da kas dokusunu yıkmaktadır(7).

Şiddetin en önemli özelliği "yıkıcılık" olduğuna göre, açlığı biyolojik/hormonal bir şiddet olarak tanımlamak yalnızca "mecaz" değildir. Tam da bu nedenle en önemli açlık nedeni olan yoksulluğu Mahatma Gandhi **"Yoksulluk, şiddetin en kötü şeklidir"** diye tanımlamıştır(1).

Gerçekten de açlık sırasında **"şiddet" dönemlerine benzeyen bir organik/ruhsal huzursuzluk/düzensizlik yaşanır** ve böyle olduğu için de **açlık geleceğe sarkan etkilere neden olmaktadır**.

Son yıllarda psikiyatride popüler olan **"posttravmatik stres bozukluğu"** kavramı tam da böyle bir süreci anlatır. Yoksulluğa bağlı bu "içsel/hormonal" şiddetin yanı sıra ortaya çıkan "duygusal-sembolik şiddete" ise şu sözlerle dikkat çekilmektedir(8):

"...Görüştüğümüz kişiler açısından yoksulluğu kritik kılan şey, yalnızca giderek artan ve derinleşen toplumsal eşitsizlik ve maddi sefalet değil, aynı zamanda bunların kendileri üzerinde yarattığı duygusal-sembolik şiddettir. Yani yoksul-madunlar, yalnızca açlık, hastalık, soğuktan donma vb. tehlikelerle karşı karşıya değildirler; aynı zamanda onurlarına, özsaygılarına ve özgüvenlerine yönelik bir tehditle, sembolik şiddetle karşı karşıyadır."

Bir hüznün ve paradoks olarak açlığa uyum

Açlık karşısında "direnen" çocuk bedeninin en hüzünlü dönemi uzayan açlığa uyum dönemidir. Bu dönemde her şey yavaşlar ve organizma kendisini bir tür "kış uykusu" olarak tanımlanabilecek "hüzünlü" bir döneme sokar. Bu dönem "biyolojik bir depresyon" olarak da tanımlanabilir.

Enerji yetmeyince birçok dokudaki "insülin reseptörü" daha az çalışır ve organizma bu sayede tasarruf ettiği glukozu beyine göndermeye çalışır(7). Bu dönemde esas itibarıyla "tasarruf" ilkesi geçerlidir; **başta büyüme ve metabolizma olmak üzere her şeyden tasarruf yapılmaya çalışılır.**

Uzun süreli açlık çeken organizmada bütün bunlar çıplak gözle görülebilir; çünkü insan organizmasındaki "büzüleme" hem boy kısalığına (bodurluk) yol açar hem de insan davranışlarına yansır. Bu nedenle bazı yazarlar **"Yoksul bedeni aynı zamanda ezik, kısıtlanmış, kendi kendini inkâr etmek isteyen bir bedendir"** demektedir(8).

Azla yetinen organizmanın tek handikapı bu değildir; son yıllardaki araştırmalar uzun tarihsel dönemler boyunca az besinle yetinmeye uyarlanmış bir genotip taşıyan insan biyolojisinin, insan bedenlerini bir tüketim aygıtına dönüştürmeye çalışan yaşam tarzı karşısında çaresiz kaldığını göstermektedir.

Bu süreci anlamak için "azla yetinen" çöl farelerinden edindiğimiz bilgilere ihtiyacımız vardır. Son yıllarda çöl fareleri (bu fareler Psammomys obesus olarak isimlendiriliyor) üzerinde yapılan araştırmalarda, uzunca bir süre az yiyeceklerle yetinen ve bu nedenle de "azla yetinen genotipe" (thrifty genotype) sahip olan farelerin, laboratuvar ortamında yoğun kalori içeren besinlerle beslendiklerinde şişmanlık, daha önemlisi ise tip 2 diyabete yakalandıkları gösterilmiştir(9,10).

Bu bulgu, hem kronik açlığın paradoksal bir sonucudur hem de "uygarlığın" insan biyolojisi üzerindeki tahrip edici etkisine bağlıdır. Bu nedenle şimdi dünyanın yoksul bölgeleri, bulaşıcı hastalıklardan sonra, sıklığı giderek artan **şişmanlık, diyabet ve kalp hastalıkları** gibi kronik hastalık dalgası ile boğuşmak zorunda kalmaktadır.

Yoksulluk ve beslenme yetersizliği

Her insanın bir ışığı vardır ama, çocuklardan yayılan ışık daha gürlü ve tazedir. Çünkü, çocuklar her sabah güne vücutlarına ve zihinlerine eklenen yüz binlerce yeni hücre ile başlarlar. Hem büyüme (niceliksel artma) hem de gelişme (çocuğun yetenek kazanması) için, çocuğun genlerinde mevcut olan potansiyellerin gerçekleşmesini sağlayacak bir ortama ihtiyaç vardır. Böyle bir ortamın en önemli bileşenleri beslenme ve sağlıklı bir annedir.

Yoksulluğun çocuklar üzerindeki en bilinen ve en sık görülen etkisi **beslenme yetersizliğidir**. Yoksulluk, eve giren besinlerin yetersizliğine, ev içi stres ve annenin kronik yorgunluğu nedeniyle anne sütünün erken kesilmesine, annenin beslenme yetersizliğine ve bebeklerin düşük doğum ağırlıklı olmasına, sağlıklı fiziksel ortama ve yetersiz sağlık hizmetine neden olarak çocuklardaki beslenme yetersizliğinin temel belirleyicisi olarak rol oynamaktadır.

Yoksulluk annelerin eğitimsizliği yoluyla da beslenme yetersizliğine katkıda bulunmaktadır (11,12). DSÖ 2002 Sağlık Raporu'ndaki analizlere göre bütün bölgelerde yoksulluk arttıkça düşük ağırlıklı çocuk oranının da arttığına dikkat çekilmektedir (2). DSÖ, dünyadaki beş yaş altındaki çocukların **yüzde 27'sinin** ağırlığının yaşına göre düşük olduğunu ve bunların da büyük bir kısmının gelişmekte olan ülkelerde yaşadığını tahmin etmektedir.

Uzun dönemli açlığın önemli bulgularından birisi boy kısalığı ve gelişme gecikmesidir, bu nedenle de çocuklardaki boy kısalığı (bodurluk) kronik beslenme yetersizliğinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir(13). Beslenme durumunun kötü olmasının immün sistem üzerine olumsuz etkileri saptanmıştır(14). Bu durum başta ishal, pnömoni gibi öldürücü hastalıklar olmak üzere enfeksiyon hastalıklarının ortaya çıkması için zemin hazırlamaktadır.

Yoksul evlerdeki bebeklerin hem beslenme yetersizliği hem de kötü fiziksel koşullar nedeniyle menenjit, orta kulak enfeksiyonları, soğuk algınlığı, idrar yolu enfeksiyonu, çeşitli parazit hastalıkları gibi **enfeksiyonlara** daha sık yakalandıkları ve enfeksiyonların bu çocuklarda daha şiddetli seyrettiği bilinmektedir(15). Sonuçta da enfeksiyon hastalığı nedeniyle beslenme durumu bozulmaktadır.

Beslenme yetersizliği olan bebeklerde enerji ve protein yetersizliğinin yanı sıra iyot, demir, A vitamini ve çinko gibi mikronütrient eksikleri de sık görülmektedir. Bunların arasında **demir eksikliğinin** hem sık görülmesi hem de kalıcı bozukluklara neden olması bakımından özel bir önemi vardır.

Demir eksikliği, beslenme yetersizliğine sıklıkla eşlik ettiği gibi kendisi iştahsızlığa yol açarak beslenme yetersizliğini derinleştirmektedir. Hem köylerde hem kentlerde yoksul evlerin bebeklerinin en önemli özelliği toprak, kül, kömür, kum gibi besin olmayan maddeleri yemeleridir.

DSÖ'ye göre hem bebeklerdeki hem de başta kadınlar olmak üzere erişkinlerdeki demir eksikliği dünyada **yılda 800 milyon ölüme** yol açmaktadır(3).

Türkiye'deki çocuklarda yoksulluk ve sağlık sorunları

Birleşmiş Milletler Gelişim Programı (UNDP) İnsani Gelişim Raporu'na (2002) göre, Türkiye'deki insanların **yüzde 2.4'ü günde 1 dolardan az, yüzde 18'i ise günde 2 dolardan az** gelire sahiptir(18).

Son ekonomik krizdeki yoğun yoksullaşma dalgasını bir kenara bıraksak bile bu rakamlara göre nüfusumuzun (dolayısıyla çocukların da) en az **yüzde 20'si** yoksuldur.

Bu ortalama yoksulluk oranı, bölgeler arasındaki eşitsizliği yansıtmamaktadır. Devlet Planlama Teşkilatının (DPT) 1997 verilerine göre yoksulluk en fazla olduğu bölge Anadolu'nun doğusudur(19).

1998 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması'na göre Türkiye'deki beş yaş altındaki çocukların **yüzde 8'nin** ağırlığı yaşına göre düşüktür, bir başka deyişle beslenme yetersizliği göstermektedir(20).

DPT verilerine göre ise, yoksullukla doğru orantılı olarak doğu bölgesinde beş yaş altı beslenme yetersizliği oranları **yüzde 25'e** kadar çıkabilmektedir(19).

Türkiye'de beş yaş altındaki çocukların **yüzde 16'sının** boyu yaşına göre kısadır(20). Türkiye'de kronik malnütrisyon sıklığı ile yoksulluk arasında güçlü bir bağ vardır; doğu bölgesindeki çocuklarda **yüzde 30'a** kadar çıkabilmektedir(20).

Türkiye'de yoksulluğun çocuk sağlığı üzerine etkilerini doğu ve batı bölgeleri arasındaki farklılıklarda çok açık olarak izlemek olanaklıdır. Çalışmalar, batı bölgelerinde de geliri düşük olan bebeklerin doğumda daha düşük ağırlıkta olduğunu ve bu farklılığın bebeklik dönemi boyunca sürdüğünü kanıtlamıştır(21). Diğer bir deyişle, anne karnındaki eşitsizlik doğduktan sonraki dönemde de sürmektedir.

Daha önce değinildiği gibi yoksulluğun en önemli etkilerinden birisi annelerin yetersiz beslenmesidir ve bu durum bebeklerin yetersiz beslenmesi ile doğrudan ilişkilidir.

DSÖ, dünyanın geri kalmış bölgelerinde doğurganlık çağındaki kadınların **yüzde 27-51'nin** yetersiz beslendiğini ve bunun da başta düşük doğum ağırlığı olmak üzere bebeklerin sağlığını doğrudan etkilediğini belirtmektedir. Bir başka deyişle, yoksulluk kadınların beslenmesini bozarak bebeklerin negatif bir bilanço ile yaşama başlamalarına neden olmaktadır.

Dünyada her yıl 20 milyon çocuk 2500 gramın altında -yani düşük doğum ağırlığıyla- doğmakta, bu doğumların da **yüzde 90'ı** gelişmekte olan ülkelerde olmaktadır(2).

Düşük doğum ağırlığı ile prematüre doğum, anne karnında gelişme geriliği arasında kuvvetli bir paralellik söz konusudur ve bu durum bebeklerin uzun dönemli sağlıklarını olumsuz etkilemektedir.

Düşük doğum ağırlığı, erken ve geç yenidoğan ölümlerinin en önemli bir nedeni olduğu gibi, erken bebeklik dönemi malnütrisiyonu, yeni-doğan enfeksiyonları, nörolojik gelişim bozukluğu, büyüme yetersizliği ve son zamanlarda üzerinde önemle durulan erişkin yaştaki kronik hastalıklar (tip 2 diyabet, obezite gibi) için de hazırlayıcı rol oynamaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerde yenidoğan dönemindeki ölümlerin en önemli nedenleri arasında enfeksiyonlar (yüzde 42), doğum asfiksisi ve travması (yüzde 32), konjenital anomaliler ve prematürelilik sayılmakta; bütün bu nedenlerin yoksullukla güçlü bağları bulunmaktadır(22).

UNDP 2002 verilerine göre, Türkiye'deki doğumların **yüzde 20'si** eğitilmiş sağlık personeli tarafından yapılmamakta ve bebeklerin en az **yüzde 15'i** düşük doğum ağırlığı ile doğmaktadır.

Türkiye'de, doğrudan yoksulluk yanında temel sağlık hizmetleri ağının giderek güçsüzleşmesi nedeniyle gebe izlemi yetersiz yapılmakta, ülkemizin doğu bölgesinde doğum öncesi bakım alamayan gebe oranı **yüzde 62'ye** kadar yükselmektedir.

Türkiye'de sağlık kuruluşu dışında doğum yapan kadınların yüzdesi doğu/batı arasında 1988'de 2.3 kat farklı iken 1998'de bu oran 4.2 kat olmuş; doğum öncesi bakım alamayan gebe oranı ise 1993'te 4.1 iken 1998'te 4.4 kat farklılık göstererek sağlık hizmetlerinde gözlenen bu tablonun giderek daha da kötüye gittiğini göstermektedir(23).

Yoksulluk ve çocuk ölümlülüğü

Yoksulluğun en önemli sonucu bebek ve çocuk ölümlerini arttırmasıdır. Bebek ölümleri, insani gelişimi ve sosyal farklılıkları yansıtan anahtar parametre olarak kabul edilmekte ve yoksulluğun bebek ölüm hızında dört kata varan farklılıklar yarattığı bilinmektedir(4).

Yoksulluğun bebek ve çocuk ölümler üzerinde etkisi yetersiz beslenme, enfeksiyon hastalıklarının yaygınlığı, temiz içme suyu ve kişisel hijyen sorunu, kalabalık aile yaşamı ve sigara içimi gibi olumsuz ev içi fiziksel ortam gibi faktörlere bağlıdır.

Yoksulluğun çocuk ölümlerini arttırmasının bir diğer nedeni de çocukların ev dışında ve güvenli olmayan ortamlarda geçen zamanlarının fazla olması nedeniyle "kazalara" bağlı ölümlerin yüksek olmasıdır. Benzer şekilde yoksulların evlerinin küçük ve "düzensiz" olması nedeniyle ilaç zehirlenmeleri daha sık görülmektedir.

Türkiye'de UNDP 2002 Raporu'na göre bebek ölüm hızı **yüzde 38**, beş yaş altı çocuk ölüm hızı ise **yüzde 45'dir(18)**. Otuz yıl önce (1970) bebek ölüm hızının yüzde 150, beş yaş altı çocuk ölüm hızının **yüzde 205** olduğu düşünüldüğünde Türkiye'de çok önemli bir ilerleme sağlandığı görülmektedir.

Bununla birlikte aynı ilerleme bebek ve çocuk ölümlerinin bölgelere (dolayısıyla sosyekonomik farklara) göre eşitsizliğinin azaltılmasında sağlanamamıştır.

Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün beş yıl aralarla yaptığı **"Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması"** Türkiye'nin nüfus yapısı, doğurganlığı etkileyen faktörler, annelerin beslenme durumu, bebek ölüm hızının, aşılama oranları gibi dizi konuda uzun zamandır bilimsel güvenilirliği yüksek veriler sağlamaktadır.

1998 araştırmasının bizce en önemli yanını ise, toplumsal eşitsizliklerin ve bölgesel sorunların çocuklar üzerindeki dramatik etkisini ortaya koyması oluşturmaktadır.

1998 Araştırması Doğu bölgesinde 1993-1998 döneminde bir önceki beş yıla göre hem bebek ölüm hızının hem de beş yaş altı çocuk ölüm hızının ilk kez arttığını göstermektedir(20,25).

Türkiye'deki bebek ölüm hızı 1993'den 1998'e yüzde 53'den yüzde 43'e düşmüştür. Bölgelere göre bakıldığında bebek ölüm hızı en çok orta Anadolu bölgesinde (yüzde 58'den yüzde 42'ye) azalmıştır.

Buna karşın Doğu Bölgesinde bebek ölüm hızı 1993'de **yüzde 60** iken, 1998'de **yüzde 61.5** olmuştur. Bebek ölüm hızı bakımından Türkiye ortalaması ile Doğu arasındaki fark **yüzde 7'den 1998'de yüzde 19'a** yükselmiştir.

Benzer şekilde beş yaş altı çocuk ölüm hızı Türkiye genelinde yüzde 61'den yüzde 52'ye düşerken Doğu bölgesinde ise **yüzde 70'den yüzde 76'ya** yükselmiştir. Böylece beş yaş altı çocuk ölüm hızı bakımından Türkiye-Doğu farkı yüzde 9'dan, 1998'de yüzde 24'e yükselmiştir.

Bebek ölüm hızındaki bu artış, son 10 yılda yaşanan göç ve işsizliği, dolayısıyla artan yoksulluğu yansıtmaktadır.

Yoksulluk ve çocuklarda morbidite hızlarına etkisi

Yoksulluğun dolaylı etkilerinin başında ailenin genel "tükenmişliği" ve eğitimsizliği nedeniyle çocuklarındaki hastalık bulgularını erken fark edememesi veya önemsiz bulması ve esas önemlisi yoksulluk nedeniyle sağlık kuruluşlarına geç getirmesi veya hiç getirmemesidir.

Yakın zamanda yapılan bir araştırma, Diyarbakır'da yaşayan çocukların yüzde 62'sinin babasının işsiz olduğunu, yüzde 80'inin ekonomik yetersizlik nedeniyle doktora getirilemediğini göstermektedir(26).

Daha önce değinildiği gibi, yoksulluk çocuklardaki hastalık sıklığını arttırırken, bu kez aileler yoksulluk nedeniyle zamanında ve yeterli sağlık hizmetine ulaşamamaktadır. Resmi verilere göre toplumun yüzde 80'i sağlık güvencesi kapsamında görülmektedir; ama özellikle doğuda ve kentlerin varoşlarında sağlık güvencesi oranı **yüzde 50'nin** altındadır.

Kocaeli Tıp Fakültesi Çocuk Kliniğine Ekim 2002 itibarıyla bu yıl yatan 986 çocuğun 413'ünün yeşil kart sayesinde hastaneye yatabilmiş olması, Türkiye'nin görece gelişmiş bir bölgesinde bile "Yeşil Kart"ın ne kadar önemli bir işlev gördüğü göstermektedir.

Yoksulluk kronik hastalığı olan aileler için çok daha büyük bir sorundur. Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde çocuk nefroloji uzmanı olarak bir süre çalışan **Doç. Dr. Zelal Bircan'ın** bölgedeki kronik böbrek hastası çocuklarla ilgili gözlemleri yoksulluğun yarattığı çaresizliği yeterince anlatmaktadır:

"Diyarbakır ve çevresindeki illerden gelen hastaların geçerli bir sağlık sigortasının olmaması, zaten zorlu bir savaşı gerektiren kronik böbrek yetmezliğini daha da dayanılmaz bir hale getirmekte ve aileler çaresizlik içinde çocuklarını tedavi ettirmeden taburcu ettirmektedir. Bu durum hastalara hizmet veren sağlık personelini de olumsuz etkilemektedir" (27).

Antalya'da yapılan bir vaka kontrol araştırmasında babanın ücretli, maaşlı veya işsiz olmasının ishali 4.5 kat, kişi başı gelirin düşük olmasının 5.0 kat arttırdığı bildirilmiştir(28).

Yoksulluğun çocukların davranışları ve entelektüel gelişimleri üzerine etkileri

Yoksulluğun iyi bilinen etkilerinden birisi de çeşitli psikososyal sorunlara yol açmasının yanı sıra zihinsel gelişmeyi olumsuz etkilemesidir. Bunun hem biyolojik hem de ev içi ortamına ait nedenleri vardır.

Öncelikle kronik açlığın gelişmekte olan beyin dokusunu olumsuz etkilediği bilinmektedir. Bunun yanında yoksul çocukların merkezi sinir sistemine zararlı toksik maddelerle (kurşun ve böcek ilaçları vb.) karşılaşma riski daha fazladır.

Bazı araştırmacılar, çocukluk çağı boyunca gelişmeye devam eden beyin bölümünün yoksulluğa eşlik eden stres, kronik açlık, sigara tüketimi, demir eksikliği, kötü çevre koşulları gibi faktörler tarafından olumsuz etkilenebileceğini ileri sürmektedirler(30-34).

Güney Afrika'da beslenme yetersizliği olan çocukların MRI görüntülerinde, **açlığa bağlı olarak beyin dokularının küçüldüğünü ve 90 günlük beslenme sonrası belirgin iyileşme olduğu** gösterilmiştir(5).

Demir eksikliği yoksul çocuklarda sık görülen bir sorundur ve uzun süren demir eksikliğinin entellektüel gelişmeyi olumsuz etkilediği, bunun geri dönüşsüz olabileceği ve ağır demir eksikliğinin hafif derecede mental geriliğe neden olduğu bilinmektedir.

Yoksulluğun ve açlığın biyolojik etkileri kadar psikososyal ve davranışsal etkileri de önemlidir ve bu konuda geniş bir literatür vardır(30-34).

Araştırmalara göre yoksul ailelerin çocuklarında **"saldırganlık", "hiperaktivite" ve "huzursuzluk"** sık görülen özelliklerdir. Bu çocuklar huzursuz ruh halleri ve yorgunlukları nedeniyle başka çocuklarla birlikte olmakta güçlük çekerler. Yoksul çocuklar arasında depresyon ve intihar girişimi daha fazladır ve bu nedenle ruh sağlığı kliniklerine daha sık başvurmaktadırlar.

Yoksul çocukların algılama fonksiyonlarında ve öğrenme kapasitelerinde azalma bildirilmekte, bu çocukların testlerde düşük skor yaptıkları ve okul başarılarının düşük olduğu gözlenmektedir. Hem davranış sorunları hem de sık hastalanma nedeniyle okula gidemeyen yoksul çocuklar arasında sınıfta kalma ve okul idaresi tarafından cezalandırılma oranı yüksektir.

Yoksul çocukların evleri ve yoksulluğun yarattığı diğer sorunlar

kentlerin varoşları yoksulluğun cehenneme çevirdiği daracık evlerle doludur ve o evlerde doğan bebeklere bakarak toplumun çaresizliğini anlamak mümkündür."Yoksulluk Halleri" kitabında "Yoksulun Evi"ni anlatan Ersan Ocak'ın gözlemlerine göre(35);

* **Yoksulların** evleri şehre uzaktır, bu uzaklık hem fiziksel hem de kültürel bir uzaklıktır,

* **Evler kadının** mahkûmiyet mekanıdır ve kadınlar bitip tükenmeyen ev işlerini yaparak evde kalanların bakımı yaparlar.

* **Yoksulların** evleri genellikle sağlıksız çevre koşulları içinde yer alan kalitesiz binalardır. Bir başka deyişle fenni ve sıhhi olmayan evlerdir.

* **Evler** defalarca yıkılıp, yeniden yapılır.

* **Eşya** ya yok denecek kadar azdır ya da çok fazladır.

* **Oda sayısı** yetersiz, hane nüfusu kalabalıktır.

* **Balkon**, kapı önü ve bahçe ayrıcalıklı mekanlardır.

* **Yoksul evinin** düşük seviyesi ile kendini özdeşleştirir.

* **Yoksulların** evlerinde babalar çok sigara içer ve anneler genellikle tükenmiştir. Çoğu sinirli ve depresyondadır.

Sayılabilecek daha birçok özelliği nedeniyle yoksulların evleri, çocuklar için hem sağlıksız bir fizik çevre sunmaktadır hem de bu evlerin bulunduğu mahalleler çocukların erken yaşta sağlıksız davranışlara (sigara tiryakiliği, şiddet, erken ve güvenliksiz cinsel ilişki gibi) yönelmesine neden olur.

Bu evlerde büyüyen çocuklarda soğuk algınlığından, astıma; menenjitden, idrar yolu enfeksiyonuna birçok hastalık daha sık görülür. Yakın zamanda yayınlanan bir araştırma yoksul çocuklarda daha çok kemik kırığı görüldüğüne dikkat çekmektedir(36).

Kendi yaşlıları oyun çağını kreş ve ana okullarında "erken çocukluk çağı eğitim programları" görerek geçirirken, yoksul çocuklar her şeyi anneleri ve kendilerinden büyük kardeşlerinden öğrenirler. Bu evlerin anneleri çoğu zaman başka evlere temizliğe gider ve kendi evine "tükenmiş" olarak döner. Bu nedenle yoksul evlerinde hem anne hem de baba şiddeti daha yaygındır.

Çocuk yoksulluğunun arka planı ve öneriler

Çocuk yoksulluğunun arka planında hem küresel hem de ülkelerin kendi içlerindeki eşitsizlikleri arttıran "küreselleşme" bulunmaktadır. Gelişmiş ekonomilerden başlayan ve giderek derinleşen kriz uzun erimli ve sistemik yapıdır.

1970'lerden beri uzun bir krizin içinde olan günümüz dünyası, sermayenin krizini aşmak için küreselleşme ve onun koşutu olan özelleştirme politikaları geliştirmiştir(37). Tüm bu gelişmeler dünyadaki yoksul insan sayısını giderek arttırmıştır ve arttırmaya devam edecektir.

Otuz trilyon dolarlık global ekonomi dünya nüfusunun yarıya yakınının yoksulluk altında yaşamasına aldırmadan, gelişmekte olan ülkelerin kaynaklarını emmekte, öte yanda ise iyi işleyen piyasaların herkese yiyecek, sağlık, barınma sağlayacağı masalı anlatılmaktadır.

UNICEF raporlarına göre aralarında Türkiye'nin de bulunduğu birçok gelişmekte olan ülkenin askeri bütçeleri sağlık ve eğitim bütçelerinin toplamını geçmiştir.

Bu gelişmeler yaşanırken Dünya Bankası ve IMF gibi uluslararası kuruluşlar yoksul ülkeleri eğitim ve sağlık harcamalarını azaltmaya zorlamakta, buna karşın askeri harcamaların kısılması konusunda sessiz kalmaktadır.

Bu gerçeklerin Türkiye için de geçerli olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Küreselleşmenin baş aktörlerinden biri olan gerek ekonomik politikalarıyla gerekse dünyadaki gıda politikaları ile milyarlarca insanı yoksulluğa ve açlığa mahkum eden Dünya Bankası'nın son yıllarda yoksulluğa karşı savaş açması da oldukça ilginç ve düşündürücüdür.

Dünya Bankası'nın söylemleri "yoksulluk" olgusunun kabul edilebilir, önlenemez, ama azaltılabilir olduğu algısı yaratmakta ve "romantik" yaklaşımlarıyla bilinçlerimizi etkilemektedir. Ne yazık ki Dünya Sağlık Örgütü de 2002 Dünya Raporu'nda yoksulluğun sağlık üzerine etkilerinin boyutlarını saptamış olmasına karşın, yoksullukla mücadele edilmesi konusunda bir dilekten öteye bir söz söylememiştir. Daha da umut kırıcı olan yanı, DSÖ'nün Genel Direktörü'nün mesajında "küreselleşmeyi dünyadaki yoksulluğu ve eşitsizlikleri azaltmada bir araç" olarak kullanılabileceğini belirtiyor olmasıdır(3).

Yoksulluk önlenemez, karşı çıkılması gereken ve kesinlikle ortadan kaldırılması gereken bir olgudur. Yoksulluğun en büyük etkilerini ne yazık ki çocukluk döneminde görülmekte ve sonraki yaşantıdaki eşitsizliklerin en önemli altta yatan nedeni olmaktadır.

Bütün bu bilgiler ve değerlendirmeler sonucunda yoksulluğun çocuklar üzerindeki etkisini hafifletmek veya ortadan kaldırmak için yakın dönemde yapılabilecekler aşağıda verilmiştir;

1. Ülkemizdeki işsizliği azaltacak ve toplumsal eşitsizlikleri düzelterek bir sosyal program acilen başlatılmalıdır. Bu amaçla savunma harcamaları azaltılmalı ve bu kaynaklar sağlık ve eğitime kaydırılmalıdır.

2. Kaynakların kullanımında en dezavantajlı çocuklara öncelik verilmelidir.

3. Çocukların hepsini sağlık güvencesi sağlayacak "Çocuklara Ücretsiz Sağlık Hizmeti" yasası çıkarılmalıdır.

4. Bu yasa çıkıncaya kadar "Yeşil Kart" uygulaması kapsamı genişletilerek sürdürülmelidir

5. Ülkemizdeki temel sağlık hizmeti sistemi güçlendirilmeli ve bütün doğumların eğitilmiş sağlık personeli tarafından yapılması sağlanmalıdır. Eşitlikçi, kaynakları kamu tarafından sağlanan, herkese ulaşan bir sağlık sistemi kurulmalıdır.

6. Başta düzenli geliri olmayan aileler olmak üzere devlet doğan bütün çocuklara koşulsuz ve karşılıksız ekonomik yardım yapılmalıdır. Örneğin İngiltere'de bu yardım birinci. çocuk için haftada 15 £, diğer çocuklar için haftada 10 £'dir. Ülkemizde ise yalnızca memur ve işçilere çok düşük miktarda (ayda 2 milyon TL civarında) çocuk yardımı yapılmalıdır. Bu yardım hem en az ayda 50 dolar civarına çıkarılmalı hem de esas olarak en dezavantajlı çocuklara verilmelidir.

7. İlk öğretim okullarında kaynağı devlet tarafından sağlanan beslenme programları (Okul Sütü Projesi, öğle yemeği gibi uygulamalar) uygulanarak yoksul çocukların beslenmelerinin düzeltilmesine bir araç olarak kullanılmalıdır.

8. Yoksulların yoğun olarak yaşadığı mahallelerde ücretsiz kreş ve ana okulları açılmalıdır

9. Annelerin sağlık eğitimine önem verilmeli, doğum yapan bütün kadınlara emzirme eğitimi yapılmalıdır.

* Bu yazı **Prof. Şükrü Hatun, Yrd. Doç. Nilay Etiler, Ar.Gör. Erdem Gönüllü'nün** "[Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi](#)"nde yayımlanan çalışmalarından Burçin belge tarafından kısaltılarak aktarılmıştır.

Kaynaklar

- 1) UNICEF. Poverty Reduction Begins with Children. New York: UNICEF, 2000.
- 2) World Bank. World Development Report 2003: Sustainable Development in a Dynamic World. World Bank, New York, 2003.
- 3) World Health Organization. The World Health Report 2002: Reducing Risks, Improving Healthy Life. Geneva, Switzerland: World Health Organization, 2002.
- 4) Smith R. Countering child poverty. BMJ 2001; 322: 1137-1138.
- 5) UNICEF. The State of the World's Children 2001. New York: UNICEF, 2001.
- 6) UNICEF. Poverty and Children: Lessons of the 90s for Least Developed Countries. New York: UNICEF, 2002.
- 7) Güngör N, Arslanian SA. Nutritional disorders: integration of energy metabolism and its disorders in childhood. In: Sperling MA (ed). Pediatric Endocrinology. Philadelphia: WB Saunders, 2002.
- 8) Erdoğan N. Yok-sanma: Yoksulluk-Maduniyet ve "Fark Yaraları". Erdoğan N (ed). Yoksulluk Halleri: Türkiye'de Kent Yoksulluğunun Toplumsal Görüntüleri. Demokrasi Kitaplığı Yayınları, 2002.
- 9) Zimmet P. The global scope of diabetes and obesity-an epidemic in progress: paradise lost. 60th Scientific Sessions of the American Diabetes Associations. 1-10 June 2000.
- 10) Samaras K, Campbell LV. Increasing incidence of type 2 diabetes in the third millennium. Diabetes Care 2000; 23: 441-443.
- 11) World Health Organization. Infant and young child nutrition. Geneva, Switzerland: World Health Organization, 2000.
- 12) Reading R. Poverty and the health of children and adolescents. Arch Dis Child 1997; 76: 463-467.

- 13) Physical Status: the use and interpretation of anthropometry. Report of a Technical Committee. WHO 1995. Geneva: Technical Report Series No: 854.
- 14) Santos JI. Nutrition, infection and immunocompetence. Infect Dis Clin North Am 1994; 8: 243-263.
- 15) Curran JS, Barness LA. Nutrition. In: Behrman RE, Robert M. Kliegman RM, Hal B (eds). Nelson Textbook of Pediatrics. Philadelphia: WB Saunders, 2000.
- 16) Kayhan M. Z-Skoru ile izlenen büyüme gelişmenin anne sütü alma, diyare ve akut solunum yolu enfeksiyonu açısından değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Uzmanlık Tezi. 1992, İstanbul.
- 17) Victora CG, Fuchs SC, Flores AC, Fonseca W, Kirkwood B. Risk factors for pneumonia among children in a Brazilian metropolitan area. Pediatrics 1994; 93: 977-985.
- 18) United Nations Development Program (UNDP). Human Development Report 2002. New York: UNDP, 2002.
- 19) Hatun Ş. Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Türkiye'de Çocukların Sağlık Hakkı, I. Ulusal Ana-Çocuk Sağlığı Kongresi Kitabı, 2001
- 20) Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 1998. Sağlık Bakanlığı, HÜNEE, Macro International. Ankara, 1999.
- 21) Etiler N, Dönmez. Bebeklikte ağırlık skorlarının izlenmesi ve etkileyen faktörler. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi 2000; 43: 146-152.
- 22) Stoll BJ, Measham AR. Children can't wait: improving the future for the world's poorest children. J Pediatr 2001; 139: 729-733.
- 23) Belek İ, Hamzaoglu H. Son 20 yılda sağlıktaki değişim. Toplum ve Hekim 2000; 15: 265-277.
- 24) Türk Neonatoloji Derneği Çok Merkezli Çalışma Grubu. Türkiye'de Neonatal Mortalite: 1999. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi 2000; 43: 315-320.
- 25) Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması 1993. Sağlık Bakanlığı, HÜNEE, Macro International. Ankara, 1994.
- 26) Hatun Ş, Babaoğlu K, Gökalp AS. Çocuk sağlığı için önemli bir sorun: sağlık güvencesi. 45. Milli Pediatri Kongresi Kitabı, 2001.
- 27) Bircan Z, Kervancıoğlu M, Kılınç M, İnci D. Güneydoğu Anadolu'da Kronik Böbrek Yetmezliği, Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi 1995; 4: 366-367.
- 28) Belek İ, Erengin H, Dedeoğlu N. Antalya Ahatlı Bölgesindeki 0-59 aylık çocuklarda malnütrisiyonu etkileyen risk faktörleri: bir vaka kontrol çalışması. Sağlık ve Sosyal Yardım Dergisi 1997; 4: 35-44.
- 29) McLellan F. Countering poverty's hindrance of neurodevelopment. Lancet 2002; 359: 236.
- 30) Alaimo K, Olson CM, Frongillo EA. Food insufficiency and American school-aged children's cognitive, academic, and psychosocial development. Pediatrics 2001; 108: 43-44.
- 31) Center on Hunger and Poverty. The consequences of hunger and food insecurity for children, Waltham, 2002.

- 32) Fleitlich B, Goodman R. Social factors associated with child mental health problems in Brazil: cross-sectional survey. BMJ 2001; 323: 599-600.
- 33) Golub M, Gorman K, McGregor SG, et al. A reconceptualization of the effects of undernutrition on children's biological, psychosocial, and behavioral development. Social Policy Report 1996; 10: 1-32.
- 34) Gou G, Harris KM. The mechanisms mediating the effects of poverty on children's intellectual development. Demography 2000; 37: 431-437.
- 35) Ocak E. Yoksulun evi, "Erdoğan N (ed.). Yoksulluk Halleri: Türkiye'de Kent Yoksulluğunun Toplumsal Görüntüleri, Demokrasi Kitaplığı Yayınları, 2002.
- 36) Stark AD, Bennet GC, Stone DH, Chishti P. Association between childhood fractures and poverty: population based study. BMJ 2002; 324: 457.
- 37) Önder İ. "Dünyada ve Türkiye'de krizin ekonomik analizi" Toplum, Sağlık, Eczacı. Ekonomik Kriz ve Sağlık Özel Sayısı. 2002; 1: 3-14.

* **Şükrü Hatun, Nilay Etiler ve Erdem Gönüllü'nün yazısı, www.millipediatri.org sitesinden alıntılanı.**

* **Şükrü Hatun;** Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatri Profesörü

* **Nilay Etiler;** Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Yardımcı Doçenti,

* **Erdem Gönüllü;** Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatri Araştırma Görevlisi

Yoksulluk kitlesel silahların en kötüsü

Şanghay'da düzenlenen Küresel Yoksulluğun Önlenmesi konferansına, Çin ve Brezilya damgasını vurdu. Bir zamanlar metal işçisi olan Brezilya Devlet Başkanı Lula, yoksulluğun kitlesel silahların en kötüsü olduğunu belirterek, "Gelişmiş ülkeler inekler için her gün 2 dolar destek verirken, dünyanın yarısı bir günde 1 doların altında gelirle hayatta kalmaya çalışıyor" dedi.

Birgün-Ekonomi

Yoksulluk tüm kitlesel silahların en kötüsü olarak nitelendiriliyor. Çin'in Şanghay kentinde başlayan Dünya Bankası'nın "Küresel Yoksulluğun Önlenmesi Konferansı"na Çin ve Brezilya damgasını vurdu. Gelişmiş ülkelere karşı Brezilya'yla güçbirliği yapan Çin Başbakanı Wen Jiabao, gelişmekte olan ülkelerin küresel ekonomik düzende adil olmayan bir pozisyona itildiğine işaret ederek, gelişmiş ülkelerin politikalarını eleştirdi. Saygılı davranın!

Jiabao, "Adil ve rasyonel olmayan uluslararası ekonomik düzen yoksulluğun daha da körüklenmesine neden oluyor. Gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan ülkelere daha saygılı olmalı. Yoksulluğun önüne geçilmesi için yardımcı olmalılar" dedi. Brezilya Devlet Başkanı Luiz Inacio Lula da Silva, "Gelişmiş ülkelerde inekler için her gün 2 dolar destek verilirken, dünyanın yarısının bir günde 1 doların altında gelirle hayatta kalmaya çalışmasına mücadele edemeyiz" diye konuştu. Lula, yoksulluğu tüm kitlesel silahlar arasında en kötüsü olarak nitelendirerek, özellikle 11 Eylül'den sonra güvenlik konusunu dünya gündeminin ilk sırasına taşımasını eleştirdi.

Kaynaklar kaymak tabakaya

Dünya Bankası verilerine göre, gezegendeki 6 milyar insanın sadece 1 milyarı kaynakların yüzde 80'ine ulaşıyor. Bir zamanlar metal işçisi olan Brezilya Devlet Başkanı Lula, açlığın ve yoksulluğun ne demek olduğunu bildiğini belirterek, Brezilya'nın yoksulluğun azaltırması

için sosyal programların desteklendiğini açıkladı. Dünyada ekonomik büyümenin sosyal adaletle birlikte gerçekleşmesi gerektiğini belirten Lula, yolsuzlukla savaşta yeni kalkınma modelinin geliştirilmesi gerektiğini açıkladı. Lula, ticaretin serbestleştirilmesi ve özelleştirmelerle dünyanın daha çok gelişeceği ve yoksulluğun azalacağı yönündeki görüşlerin artık gözden düştüğüne işaret ediliyor. Avrupa Birliği ve ABD'nin tarım desteklerine son vermesi gerektiğini belirten Lula, "Bu destekler dünya ekonomisindeki diğer ülkelere ciddi zararlar veriyor" diye konuşuyor. Dünya Bankası'nın bugün sona ermesi beklenen Şanghay'daki toplantısında yolsuzluğun önüne geçilmesi için 11 ülkeden 100'ün üzerinde çalışma sunuluyor.

KÜRESELLEŞME FAKİRLEŞTİRİYOR

UNCTAD'ın yeni raporunda, serbest ticaretin yoksulluğu körüklediği ve az gelişmiş ülkelerin ekonomilerini daha da kötüleştirdiğine dikkat çekildi.

Nilüfer ŞENSÖZ

Küreselleşme adı altında serbest ticaret uygulamaları zenginlerin 'ekmeğine yağ sürerken', bu politikalar nedeniyle günde 1 doların altında yaşayanların sayısı da korkutucu bir şekilde artıyor. Birleşmiş Milletler Kalkınma ve Ticaret

Konferansı'nın(UNCTAD) dünyanın en

yoksul ülkeleriyle ilgili yeni raporunda, az gelişmiş ülkelerde günde 1 dolardan daha az kazananların sayısının 2000 yılında 334 milyon olduğu

belirtilerek bu rakamın 2015'de 471 milyona çıkacağı öngörüsünde bulunuldu.

DENGELER BOZULDU

Dünya Bankası ve IMF gibi pek çok uluslararası kuruluş tarafından yoksul ülkelerin sınırlarını yabancı sermayeye açması dayatılırken, serbest ticaretin yoksulluğu körüklediği ve ülke ekonomilerini daha da kötüleştirdiği saptandı. UNCTAD'ın raporunda, az gelişmiş ülkelerin zengin ülkelere göre dünya ekonomisiyle daha entegre hale geldiğini ancak ticaretin liberalleşmesinin ülkelerin ticari dengelerini daha da bozduğuna dikkat çekildi. Raporda, sınırların serbest ticarete açılmasından tüm ülkelerin faydalanamadığına işaret edildi. UNCTAD'ın az gelişmiş ülkeler uzmanı Michael Herrmann, "UNCTAD, serbest ticarete karşı değil. Ancak ticaret büyümenin motoru değil yakıttır. Ticaret öncelikli politikalardan çok kalkınma öncelikli politikalara ihtiyaç var" dedi. Dünyada 1 doların altında milyonlarca insan çalışırken, Avrupa Birliği'nde tarım ve hayvancılık yardımları çerçevesinde ineklere 2 dolar destek yapılmasına dikkat çekiliyor.

YABANCI ŞİRKETLER KAZANIYOR

Yoksul ülkelere gelirlerini artırmanın yolunun insanlara iş olanağı yaratmaktan geçtiği belirtilen raporda, ağırlıklı olarak bu ülkelere düşük maliyetli tekstil sektörünün ve petrol ihracatının desteklediğini belirtiliyor. Yerel ekonomiyi kalkındırmaktan çok bu yolla kazanılan paranın, uluslararası şirketlerin ve yerel-patronların cebine gittiği belirtiliyor. Hükümetlerin ülke ekonomisine doğrudan fayda sağlayan kamudaki yapılandırma projeleri yerine ihracat olanaklarını desteklediklerine de şaret ediliyor. 1990'lı yıllardan itibaren yoksul ülkelere olan yardımların daha da azaldığına işaret edildi. Ayrıca raporda, dünya nüfusunun yüzde 11'ini Aids hastası olduğunu ve bu oranında ağırlıklı olarak yoksul ülkelere bulunduğunu söyledi. Aids hastalığının yoksulluğu, ekonomik istikrarı da etkilediğine işaret edildi. Az gelişmiş ülkelere günde 1 dolardan daha az kazanan yoksul sayısının da 2015'de 334 milyondan 471 milyona çıkacağı öngörüsünde bulunuldu.

EVRENSEL 18.05.2004

Her 7 kişiden 1'i yardıma muhtaç

Reyhan Akgün

1990'lı yıllardan itibaren aldığı yoğun göçten dolayı kent içi nüfusu 300 binden 1.5 milyona dayanan Diyarbakır'da yaşanan yoksulluk, ürkütücü boyutlara ulaştı. Diyarbakır Valiliği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın 2003 yılı verilerine göre, kent genelinde 207 bin 249 kişi yardım için başvuruda bulundu.

Diyarbakır Vali Yardımcısı Mustafa Adıgüzel, 2003 yılında 207 bin 249 kişinin gıda yardımı ve çeşitli ihtiyaçlar için Valiliğe başvurduğunu belirterek, "Bunların 123 bin 457'sini kadınlar oluştururken, 83 bin 792'si erkek. Bize başvuranların 207 bin 31'ine olumlu yanıt verildi ve çeşitli yardımlar yapıldı. Sadece 218 kişinin talebi geri çevrildi" diye konuştu.

Yardımları daha çok gıda, ilaç, araç-gereç ve okul malzemelerinin oluşturduğunu dile getiren Adıgüzel, şunları söyledi: “3 ayda bir gıda yardımı yapıyoruz. En çok da çay şeker, sabun, makarna, zeytin, pirinç, yağ gibi gıda maddeleri veriyoruz. İnsanlar en çok gıda yardımı için başvuruyor” dedi.

Adıgüzel, 2004 yılının ilk 3 ayında ise 419 milyar lira harcadıklarını ifade ederek, “Fakirliğin ortadan kaldırılması için yeterli bütçemiz yok. Son 1 yılda 5 trilyon liraya yakın yardımda bulunduk. Bizim çabamız yarayı pansuman ediyor. Kesin çözüm değil. Çözüm için herkesin çalışması gerekir. Herkesin mutlaka yapabileceği bir iş vardır. Ama hiç iş bulamayanlara ise yardım yapmaya devam edeceğiz” diye konuştu.

Belediye çaresiz

Diyarbakır’da yoksulların bir diğer durağı da, Büyükşehir Belediye Başkanlığı oluyor. Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Daire Başkanlığı ise, bütçeleri sınırlı olduğu için 2003 yılında sadece 6 bin 193 kişiye para ve gıda yardımında bulundu. Belediye bu yardımlar için 248 milyar lira harcadı. Yardım isteyenlerin ile belediyenin yardımda bulunduklarının sayısı her yıl artıyor. 2001 yılında 3 bin 127 kişiye yardımda bulunurken, bu rakam 2002 yılında 5 bin 131’e, 2003 yılında ise 6 bin 193’ü buldu.

Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Daire Başkanı Remzi Dede, yardım talebinde bulunanların 2004 yılında daha da artacağını söyledi. 1990 sonrası yaşanan zorunlu göç yüzünden kentteki yoksulluk oranının 3-4 kat arttığına dikkat çekerek, “Resmi verilere göre Diyarbakır’da işsizlik oranı yüzde 70’i bulmuş. Bunun yüzde 48’i yoksulluk sınırı altında yaşıyor. Yüzde 22’si ise açlık sınırı altında yaşıyor. Tabii ki böylesi bir durumda yoksul insanların başvuru yaptığı yerlerden biri belediyeler oluyor. Günlük ortalama 30 insan bize yardım müracaatında bulunuyor. Biz bu başvuruların büyük kısmına yardımda bulunmaya çalışıyoruz” dedi.

EVRENSEL 20.05.2004

Nedeni: Yoksulluk

Dünyada, çalışmak zorunda kalan çocukların sayısı 350 milyona varıyor. Çalışan çocuklar dendiğinde akla hep Asya, Afrika ya da Latin Amerika gelirken, Avrupa’da da yasalara aykırı olmasına rağmen, çalışan çocukların sayısında artış var. İtalya’da 15 yaşın altındaki her 50 çocuktan biri çalışıyor...

İtalya’da çalışan çocuklara oldukça sık rastlamak mümkün. Annesiyle temizliğe gidenler, dükkanlarda rafları düzenleyenler ya da kafelerde servis yapanlar. İtalya’da her 50 çocuktan birinin düzenli olarak çalıştığını saptayan Eres Sosyal Araştırma Enstitüsü’nden Anna Teselli, sayısı 400 bini bulan çocukların çoğuyla konuşmuş. Teselli, yıllardır çalışan bu çocukların, sosyal açıdan son derece kötü durumda olduğunu vurgulayarak şunları anlatıyor:

“Konuştuğumuz çocuklar arasında 12 yaşından bu yana sürekli iş değiştiren bir erkek çocuk vardı. Önce kafelerde servis yapmış, daha sonra çeşitli işlerde çalışmış. Şimdi onun yaptığı işlere, daha küçük çocuklar alınıyor ve o bundan böyle ne yapabileceğini bilmiyor. Ve şimdiden toplum dışına itilmiş durumda.”

Artan yoksulluk

İtalyan Sendika Konfederasyonu, çocukların gönüllü olarak çalışmadığına, giderek artan yoksulluğun onları çalışmak zorunda bıraktığına dikkat çekiyor. Sendika konfederasyonunda, çocukların çalıştırılması sorunuyla ilgilenen Alessandro Genovesi, çocukların kuşkusuz oynamayı tercih edeceğini, ancak anne ya da babası ayda 500 - 600 euro kazanan bir çocuğun başka çaresi kalmadığını belirtiyor.

Eres Sosyal Araştırma Enstitüsü’nden Anna Teselli ise sosyal açıdan zayıf ailelerin, okula gitmenin zaman kaybı olduğunu aşıladığını belirtiyor ve derslerde en ufak zorlukla karşılaştıklarında,

çocukların okulu bırakarak ilk buldukları işe koştuklarını söylüyor. Bu noktada çocukların psikolojisine değinen Teselli şunları söylüyor:

“Çocuklar, iş hayatına bir çeşit hayranlık duyuyor. Kendilerini diğerlerinden daha büyük ve önemli görüyor. Diğer çocukların satın alamadığı birçok şeyi satın alma fırsatına kavuşuyor. Ve en önemlisi, kendilerini geri kalmış hissettikleri okul hayatından kurtulmaları oluyor. Çalışan çocukların hemen hemen hepsi okuldan nefret ediyor.”

Yabancı çocuklar çalıştırılıyor

İtalya'da özellikle yabancı çocuklar çalıştırılıyor. Ülkenin güneyinde inşaatlarda kaçak çalışan çocukların sayısı giderek artıyor. Çünkü Kuzey Afrika ya da Balkan ülkelerinden 13-14 yaşlarındaki çocuklar ucuz iş gücü olarak tercih ediliyor.

İtalyan Sendika Konfederasyonu, politikacıların, okulların ve polisin bu sorunu uzun süredir gözardı ettiğini, artık bu durumu değiştirmek için harekete geçmenin zamanı geldiğini vurguluyor.

Deutsche Welle

Küreselleşme Sosyal Hizmetleri Yok Ediyor

Altıncı Sosyal Hizmetler Konferansı'nın sonuç bildirgesi, neo-liberal politikaların sosyal hizmet yardımına ihtiyacı arttırdığını; eğitim sağlık ve sosyal hizmetlerin parasız olması gerektiğini vurguluyor.

BİA Haber Merkezi 24/05/2004

BİA (Ankara) - Geçtiğimiz hafta sonu düzenlenen **6. Ulusal Sosyal Hizmetler Konferansı'na** katılan sosyal hizmet uzmanları, akademisyenler ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri, küreselleşme ile birlikte hızlanan işsizlik, yoksulluk ve göçün, **sosyal yardım talep edenlerin sayısını arttırdığı** vurguladı.

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (SHUD) Başkanı **Hürriyet Uğuroğlu**, konferansın sonuç bildirgesinde, **kadının toplum içindeki yerinin gerilediğini, çalışan çocuk sayısının arttığını** söyledi.

"Sosyal hizmetlere ayrılan pay azaldı"

Uğuroğlu, küreselleşme sürecinin ve uygulanan neo-liberal politikaların **sosyal hizmetlere ayrılan payı azalttığını** söyleyerek alt ve üst gelir grupları arasındaki farkın giderek açıldığına dikkat çekti.

Üç gün süren konferansta **248** katılımcı, Türkiye'de sosyal hizmetler alanında yaşanan gelişmeleri değerlendirdi.

SHUD'un yedi ayrı bölgedeki şubeleri, konferansa, kendi bölgelerinde sosyal hizmetler alanında geçtiğimiz 10 yılda yaşanan değişimleri özetleyen raporlar sundu.

Kadın ve çocukların durumu kötüye gidiyor

Hazırlanan raporlarda yer alan ortak noktalar şöyle sıralandı:

* **Hızlı yoksullaşma**, işsizlik ve göç nedeniyle sosyal yardım talebinde bulunanların sayısında artış var.

* **Küreselleşme uygulamalarının yarattığı** bu makro problemler, göç sonrası yaşanan kültürel, sosyal, ekonomik ve psikolojik problemleri; çalışan çocukların sayısında artışlar ve kadının statüsünde önemli gerilemeleri de beraberinde getiriyor.

* **Eğitim sistemi** ticarileşiyor ve kalitesizleşiyor. Okullaşma oranı düşüyor.

* **İhmal ve istismara uğrayan** kadın ve çocuk sayısında büyük artış var. Yaşlıların bakımı konusunda sorunlar yaşanıyor. Evsiz, sokakta yaşayan insanlar artık kanıksanmış durumda.

"Sosyal hizmet bir haktır"

Sosyal hizmetlerin bütün nüfusu kapsamı gerektiğini söyleyen Uğuroğlu, **eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerin parasız olması gerektiği** vurguladı.

Sosyal Hizmetlere ulaşabilmenin bir **insan hakkı** olduğunu belirten Uğuroğlu, **"küresel politikalara karşı küresel işbirliği yapılması gerektiğini"** söyledi. (EÜ/BB)

İlçeler arası uçurum derinleşti

Ankara AA

Türkiye'nin en gelişmiş ilçeleri ile (1. Grup) en az gelişmiş (6. Grup) ilçeleri arasında büyük gelişmişlik farkları bulunuyor. Birinci grupta yer alan en gelişmiş ilçelerde şehirleşme oranı yüzde 79.8'e kadar çıkarken, en alttaki grupta bu oran yüzde 32.6'da kalıyor. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) verilerine göre, birinci derecede gelişmiş ilçeler grubunda, (İstanbul, Ankara ve İzmir hariç) sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında ilk 15 sırada bulunan ilçeler yer alıyor. Bu ilçeler, Bursa Büyükşehir, Adana Büyükşehir, Kocaeli Körfez, Kocaeli Gebze, İzmir Aliğa, Antalya Merkez, Eskişehir Merkez, Gaziantep Merkez, Denizli Merkez, Konya Büyükşehir, Kocaeli Merkez, İstanbul Büyükçekmece, Mersin Merkez, Kayseri Büyükşehir ve Tekirdağ Çorlu olarak sıralanıyor. En son grupta ise Doğu Anadolu'dan 51, Güneydoğu'dan 42, Karadeniz'den 14, İç Anadolu'dan 7 ve Akdeniz'den de 5 ilçe olmak üzere toplam 119 ilçe yer alıyor. İlk grupta yer alan ilçelerde nüfus artış hızı göçün de etkisiyle binde 33.3'ü bulurken, en az gelişmiş ilçelerde binde 7.1'de kalıyor. Türkiye'nin ortalama nüfus artış hızı ise (Ankara, İstanbul ve İzmir hariç) binde 15.7 civarında bulunuyor. Öte yandan, 3 il hariç Türkiye'nin ortalama hane halkı büyüklüğü 4.76 kişi olarak belirlenirken, gelişmiş ilçelerde bu rakam 4.2 kişi olarak belirlendi. 6. gruptaki en az gelişmiş ilçelerde ise bu rakam 7.5 kişi olarak hesaplandı.

Ücretli oranı yüzde 62'den, yüzde 15'e düşüyor

Gelişmiş ilçelerde çalışanların yüzde 62.3'ü ücretli olarak çalışırken, bu oran en az gelişmiş ilçelerde yüzde 15.7'ye kadar geriliyor. Sanayi iş kolunda çalışanların oranı 1. grupta yüzde 24.8'e kadar çıkarken, 6. grupta sadece yüzde 1.2'de kalıyor. Ticarete çalışanların oranı gelişmiş ilçelerde yüzde 14.2, en az sosyo-ekonomik gelişmişliğe sahip ilçelerde ise yüzde 1.7 olarak hesaplanıyor.

Kırsalda okur yazar yüzde 67'de kalıyor

Gelişmiş 15 ilçede okuryazar oranı yüzde 90.1 olurken, en az gelişmiş ilçelerde yüzde 67.6'da kalıyor. Gelir ve kurumlar vergisinin yüzde 12.8'i 1. derecede gelişmiş ilçeler tarafından ödenirken, 6. grupta yer alan ilçelerde bu oran sadece yüzde 0.3 olarak belirleniyor. Öte yandan, üç il hariç Türkiye'nin ortalama hane halkı büyüklüğü 4.76 kişi olarak belirlenirken, gelişmiş ilçelerde bu rakam 4.2 kişi olarak belirlendi. 6. gruptaki en az gelişmiş ilçelerde ise bu rakam 7.5 kişi olarak hesaplandı

Yoksulluk kronikleşti

'Yoksulluk ve Aile' konulu 4. Aile Şurası da tespit etti...

Rana YÜCEL ANKARA (BİRGÜN)

'Yoksulluk ve Aile' konulu 4. Aile Şurası sonuç bildirgesinde "yoksulluğun kronikleştiği" tespiti yapıldı ve kronikleşen yoksulluğa karşı çözüm önerileri sıralandı. DİE'nin son verilerine göre Türkiye toplam nüfusun yüzde 27'si açlık sınırında yaşıyor. 21 milyona yakın insan yoksulluğun pençesinde yaşam savaşı veriyor. Yoksulluk sınırının 1 milyar 652 milyona ulaştığı Türkiye'de bu seneki Aile Şurası da yoksulluk çerçevesinde oluşturuldu. Aile Şurası sonuç bildirgesinde de bu durum tespit edilerek, yaşanan yoksulluğun ailenin direncini azalttığı, derin sarsıntılara yol açtığı bildirildi.

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nca düzenlenen 4. Aile Şurası'nda Türkiye'de yoksul ailelere dönük çok maksatlı ve kapsamlı sosyal politikaların geliştirilmemiş olduğu ortaya çıktı. Şura'da Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 15'inin 'görelî yoksulluk', yüzde 1,36'sının açlık sınırının altında, yüzde 27'sinin ise gıda ve gıda dışı yoksulluk sınırının altında olduğu gerçeği göz önüne alınarak aile politikaları geliştirildi. Şura'da bulunan 6 komisyon tarafından, yoksulluğu önleme açısından sosyal güvenlik mekanizmaları ekseninde önemli çözüm önerileri sunuldu. Marjinal sosyal risk gruplarının da (mahkum aileleri, sokakta yaşayan çocuklar) koruma kapsamına alınması istenilen komisyonda, kamusal sosyal yardımın belirli risk gruplarına yönelik şartlı ve geri ödemeli olarak düzenlenmesi gerektiği kaydedildi. Komisyonda özürlü çocuklara bakan kişilerin, kamu kuruluşlarının dinlenme tesislerinden indirimli veya ücretsiz yararlanmaları da önerilirken, işsiz, özürlü ve yoksul yetişkinler için de yaygın bir şekilde beceri kazandırma kursları verilmesi gerektiğine yer verildi.

Ailede herhangi bir bireyin diğer bireyler tarafından şiddet ve istismara maruz kalması durumunda devletin koruma görevini acilen yerine getirmesi belirtilen komisyonda sunulan diğer öneriler ise şu şekilde:

-Aile içi şiddet ve istismara uğrayan kişiler kısa vadede tedavi ve sosyal yardımlar ile desteklenmeli. Uzun vadede ise, mağdurların eski aile ortamına dönmek istememeleri durumunda kendilerine yeni bir hayat kurmaları için olanak sağlanması,

- **Şiddete** maruz kalmış, sosyal güvencesi ve geliri olmayan kadınların sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanmalarının sağlanması,

- **Çalışan** ebeveynlere çocuk sahibi olmaları halinde çocuklarını sağlıklı bir ortamda büyütebilmeleri için arzu ettikleri takdirde iş akdi iki yıla kadar ücretsiz askıya alınabilmeli,

- **Eğitim** ve rehabilitasyon hizmeti alan özürliülerin ebeveynlerine ihtiyaç duymaları halinde işgücünün belirli saatlerinde kurumlarınca izin verilmeli,

- **Dul** ve yetimler, aileleri parçalanmadan hep birlikte himaye edilmeli, çocukların geride kalan anne ya da babası ile birlikte yaşayabileceği olanaklar sağlanmalı.

Yoksul çocuklara pozitif ayrımcılık

Recep Okuyucu - Arif Aslan

Yaşları 9-14 arasında değişen öğrenciler, "Haydi Kızlar Okula" kampanyası doğrultusunda Batman 19 Mayıs İlköğretim Okulu'nda açılan özel sınıfta, maddi imkansızlıklardan ötürü 'önlüksüz' ders görüyor.

Batman'da 19 Mayıs İlköğretim Okulu, örnek bir kararla, çeşitli nedenlerle okula gidemeyen öğrencilere eğitimin kapısını açtı. Çocuklarını okula gönderemeyen ailelerin önündeki engelleri kaldırarak, çocukları okula kaydetti. 'Herşeye Rağmen Okuyanlar Sınıfı' olarak adlandırılan 1-G sınıfının öğrencilerine kıyafet zorunluluğu yok. Yaş sınırlaması getirilmiyor. Çalıştığı için derslere devamı aksayan öğrencilere anlayış gösteriliyor. Okul Müdürü Alican Erdem, "Bugüne kadar, eğitimi toplumun her kesimine yaymak için, görevimin kutsallığının bilinci içinde her türlü çalışmayı yaptım" diyor. Erdem, okulun bulunduğu bölgede, okula gidemeyen, başta kız çocukları olmak üzere bütün çocukları okula kazandırmak için yönetici ve öğretmen arkadaşlarıyla birlikte var güçleriyle çalıştıklarını söylüyor ve ekliyor: "Bakanlığımızın ve diğer sivil toplum örgütlerinin başlattığı ve desteklediği 'Haydi Kızlar Okula' Kampanyası'ndan güç alarak, öğretmenlerimize tek tek evleri dolaştırmak suretiyle okula gitmeyen çocukları tespit ettik. Görüştüğümüz aileler, çocuklarını okula maddi sıkıntıları yüzünden gönderemediklerini söyleyince, onlara elimizden gelen her türlü yardımı yapacağımıza söz verdik. Eğitilmelerinin önündeki önlük mecburiyeti ve benzeri bütün engelleri kaldırdık. Okula nasıl gelirlerse gelsinler, yeter ki gelsinler.

Batman 19 Mayıs İlköğretim Okulu Müdürü Alican Erdem yönetiminde kentin kenar mahallelerinde okula gidemeyen kızların tespitini yapan öğretmenler, kızların ailelerini yardım vaadiyle ikna ediyor ve öğrencilerin

serbest kıyafetle okula gelmesine izin veriyorlar. 26 mevcutlu 'özel' sınıfın öğretmenliğini Abdurrahman Şahin yapıyor. Normalde 2. sınıflarda görev yapan Şahin, gönüllü olarak bu işi üstlenmiş. Şahin, öğrencileri hakkında şöyle konuşuyor:

"Bu çocukları, okuma yazma bilmedikleri için birinci sınıfa kaydettik. Fakat birinci sınıf öğrencileri 6-7 yaşında olduğundan, onlar için yeni bir sınıf oluşturduk. Çocukların yaşları büyük, bu yüzden aileleri ilk başta karşı çıkıyordu. 'Okuma yazmayı öğrensin yeter' diyorlardı. Şu anda çocukların çoğu okula devam ediyor."

24 kız ve 2 erkek öğrencisi olan sınıfın öğretmeni Abdurrahman Şahin de, "Öğrenciler çok istekli. Okul birincisi sınıfımı bırakıp bu öğrencileri okutmaya talip oldum. Okumayı yazmayı çok kısa sürede söktüler. Bugüne kadar engellenmiş oldukları için diğer öğrencilere göre çok daha hevesliler" diyor. Altı yaşındaki Melike ve Kübra sınıfın en küçük öğrencileri. Sınıfın en büyükleri ise on üç yaşındaki Yasemin ve Mensure. Hep birlikte, Batman'da 19 Mayıs İlköğretim okulunda eğitim kervanına katıldılar.

İzlenimler....

Ekin K. Selçuk

Bükra, vaktinde okula başlasaydı şu an Orta 1'de olacaktı. Babası emekli. Dört kardeşi kendisiyle birlikte okula gidiyor. "Bütün arkadaşlarım önlükle okula geliyor ben de giymek isterim" diyor. Beyaz dişlerini göstererek okumak istediğini söylüyor. 'Seneye önlükle mi geleceksin' diye soruyoruz. Yüzüne gölge vuruyor: "Gelirsem, evet."

Özel sınıfın öğrencileri, hep birlikte öğretmenlerinin okuduğu "Afacan Köpeğin Bir Günü" adlı öyküyü defterlerine yazıyorlar. Minicik kalemeleriyle, yarım yarım paylaştıkları bilgileriyle, hata yapmadan ödevlerini tamamlamaya çalışıyorlar. Yazılarına güvenemeyen öğrenciler, defterlerini sıralarının gözüne saklıyor.

Çok kısa sürede okumayı yazmayı öğrenmiş 1-G sınıfı öğrencileri. Okul Müdürü Alican Erdem "Yazısı benden iyi olan öğrenciler var. Bu öğrenciler engellenmiş oldukları için, kendilerine sağlanan imkanı sonuna kadar değerlendiriyor, iki misli gayret gösteriyorlar" diyor.

Öğretmenleri Abdurrahman Şahin, bu çocukların eğitimini gönüllü olarak üstlenmiş. Şahin, öğrencileri hakkında şöyle konuşuyor:

"Bu çocukları, okuma yazma bilmedikleri için birinci sınıfa kaydettik. Fakat birinci sınıf öğrencileri 6-7 yaşında olduğundan, onlar için yeni bir sınıf oluşturduk. Çocukların yaşları büyük, bu yüzden aileleri ilk başta karşı çıkıyordu. 'Okuma yazmayı öğrensin yeter' diyorlardı. Şu anda çocukların çoğu okula devam ediyor."

Fakat mevsimlik işçiliğin vakti gelince "fireler" de başlıyor. Müdür Yardımcısı Veysi Aksoy son ayrılma vakasını anlatıyor:

"Yasemin diye bir öğrencim vardı. Ablası geldi ve Manisa'ya çalışmaya gideceklerini söyledi. Bir - iki öğrenci daha bu sebeple ayrıldı."

Öğrencilerin büyük çoğunluğu önlükle okula gitmenin özlemini çekiyor. 12 yaşındaki Tuba Selek ise uzun boyundan ötürü bu mecburi duruma seviniyor. "Önlük giyemem, utanırım" diyor. Kardeşi Fidan'la birlikte "özel" sınıfın öğrencisi olan Tuba diğer arkadaşları gibi, okula vaktinde başlayamamasını aynı sebebe bağlıyor:

"Babam biz daha çok küçükken evi terk etmiş. Yedi kardeşiz. Sadece abim çalışıyor, ayakkabı boyacılığı yapıyor. Günde 1 milyon 750 bin lira getiriyor."

Yemyeşil gözlü Medine de okumak istiyor. "Okuyacak mısınız?" diye sordüğümüzde onun da güzel yüzüne belirsizlikle örülü koyu bir gölge iniyor:

"Babam köyde imamlık yapıyordu. Burada çalışmıyor. Devam edecek miyim bilmiyorum. Köye dönmek zorunda kalabiliriz."

Medine, 1'lerle ayrı sınıfta okumalarını 'uzunluğa' bağlıyor:

"Onların boyu küçük olduğu için başka sınıftalar."

Yaz aylarında mahalle mahalle gezip öğrenci toplayan öğretmenler imkansızlıktan yakınıyor. Veysi Aksoy "İmkanımız olsaydı ikinci bir sınıf daha açabilirdik" diyor. Aksoy, tüm çabalarına rağmen çaresizlik zincirini kıramadıklarını söylüyor: "Ailelerle konuşuyoruz, çocuğun okuması gerektiğini söylüyoruz. Maddi imkansızlıktan dolayı gönderemeyeklerini söylediklerinde yapabileceğimiz fazla bir şey kalmıyor."

Zor koşullarda okula devam etmeye çalışan, okuyabilmek için, imkanları daha iyi olan öğrencilerden çok daha fazla gayret gösteren, "herşeye rağmen okumaya çalışan" bu bir avuç öğrenci için yapabileceğimiz birşeyler olmalı...

Bu 26 çocuğa sahip çıkamaz mıyız? Her türlü yardımlarınız için

ALİCAN ERDEM (okul müdürü) 0 505 549 99 45

ABDURRAHMAN ŞAHİN (1-G sınıf öğretmeni) 0 505 236 67 11

Söz onların...

Cansu TAŞ: Evimiz Bismil'deydi. Burada arkadaşım yoktu, okula gitmek istemedim. Kur'an kursunda birkaç arkadaşım oldu. Onlar Abdurrahman hocanın sınıfına gidiyorlardı. Ben de başladım okula. Annem '5'e, 6'ya kadar devam et' diyor. Ablam bu sene 8. sınıfı bitirecek. Okula geç yazıldı. Erkekler karışıyor ona. Annem devam etmesini istemiyor.'

Nusibet Özden: Adana'da okula kaydolmuştum; ama gitmedim. Annem 'oku' derse okuyacağım. Bazen okula gitmeye korkuyorum. Yaramaz öğrenciler var. Bizim sınıfta bir tane yaramaz var; o da normal yaramaz.

Vanlı çocuklar, iftar yemeği parasıyla güldü

ŞÜKRAN PAKKAN Van

Mobil İletişim Sistemleri ve Araçları İşadamları Derneği (MOBİSAD), her yıl geleneksel olarak düzenlediği iftar yemeğini bu yıl, Van'daki İskele Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'na yardım için iptal etti ve Van'daki çocukların yüzünü güldürdü. İşadamları, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) desteğiyle okula 310 milyar lira harcadı. MOBİSAD Başkanı Yüksel Dandin'i etkileyen manzara, karlı bir gün yaşanmıştı. Van'a yapılan bir gezide, birkaç kız öğrencinin açık basket sahasında kösele ayakkabıyla maç yaptıklarını gören Dandin, çok duygulandı. Üstelik o basketbolcu kızlar, Türkiye şampiyonuydu. Ve bundan sonra dernek yardım kararı aldı. Öncelikle yurt yenilendi. Yatakhaneler elden geçirildi, yemekhane, mutfak, 7 bin kitaplı kütüphane, toplantı salonu, dinlenme ve TV salonları, kantin yapıldı. 235 milyar lira ile çıkılan yolda, 310 milyar lira harcadı.

28.04.2004

Yoksulluk sınırı 1.500 milyar lira

Dört kişilik bir ailenin aylık zorunlu gıda harcaması tutarının Nisan 2004'te 480 milyon 534 bin lira olduğu bildirildi. Yoksulluk sınırı ise 1 milyar 461 milyon liraya ulaştı.

Türk-İş Araştırma Merkezi tarafından yapılan araştırmaya göre, Mart 2004'te 474 milyon 740 bin lira olan aylık zorunlu gıda harcaması tutarı, yüzde 1.7 oranında artarak Nisan 2004'te 480 milyon 534 bin liraya yükseldi.

Araştırmaya göre, aylık zorunlu gıda harcaması tutarının yanı sıra barınma, eğitim, sağlık, ulaşım gibi ihtiyaçları da içeren ve Mart 2004'te 1 milyar 436 milyon 527 bin lira olan yoksulluk sınırı ise 1 milyar 461 milyon liraya ulaştı.

Türk-İş araştırmasında, son 12 ayda gıda harcamasındaki artış oranı ise yüzde 22,5 olarak gerçekleşti.

DİSK: Ekonomi büyüdü halk yoksullaştı

Ankara

DİSK'in yaptığı araştırmaya göre, ekonomideki büyüme, tüketim, gelir, istihdam, işsizlik göstergelerine yansımada. Üretimde verimlilik artarken, emekçiler daha uzun süre çalışmak zorunda kaldı ve reel ücretleri azaldı. Buna karşın yaşam koşullarında ise bir iyileşme olmadı.

DİSK Araştırma Enstitüsü (DİSK-AR) tarafından hazırlanan "Büyüyen Ekonomide Kim Kazanıyor" araştırmasında büyüyen bir ekonomide, istihdamın artması ve işsizliğin azalması beklenirken, DİE verilerinin bunun tersini ortaya koyduğu kaydedildi. Ekonominin 2002'de yüzde 8'e, 2003'te ise yüzde 6'ya yakın büyümesine karşın sonuçların istihdam üzerinde olumlu bir etki yaratmadığına işaret edildi.

Son iki yılda hem istihdamın azaldığı hem de işsizliğin arttığı kaydedilen araştırmada, eksik istihdam edilenlerin de eklenmesiyle işsizlik oranının ülke genelinde yüzde 15'e ulaştığı vurgulandı.

GELİR VE TÜKETİM DE ARTMADI

Ekonomik büyümeyle birlikte gelir ve tüketimin artacağı yönündeki beklentinin de doğru çıkmadığı kaydedilen araştırmada, 1987 yılı fiyatlarıyla 2003 yılında 79 trilyon 862 milyar lira olan özel nihai tüketim harcamalarının 2000 yılındaki 80 trilyon 774 milyar liralık düzeyi yakalayamadığı kaydedildi.

Araştırmada, "Bu durum bireylerin geçmişe göre daha az tükettiklerini göstermektedir" denildi. Aynı şekilde istihdama dahil edilen nüfus artmasına karşın, maaş, ücret ve yevmiyeli çalışanların elde ettikleri gelirin de kriz öncesi değerini aşamadığı ve ücretlerin gerilediği kaydedildi.

ÜCRETLER AZALIRKEN ÇALIŞMA SÜRESİ ARTTI

Ekonomide son iki büyüme yılının ücretle çalışanlara yaramadığı, ücretlerin 2001 yılındaki krizden bu yana yüzde 30 gerilediği vurgulanan araştırmada, imalat sanayinde çalışan işçilerin sayısında değişiklik olmazken, verimliliğin yüzde 30 arttığı belirtildi. Araştırmada, "Son iki yılda imalat sanayinde yatırımların çok sınırlı olduğu düşünülürse, verimlilik artışının arkasındaki tek neden işçilerin daha fazla çalıştırılmasıdır" denildi.

Haftalık yasal çalışma süresinin 45 saat olduğu anımsatılan araştırmada, özel sektörde bu sürenin 56 saate ulaştığına dikkat çekildi. Bazı sektörlerde ve özellikle kayıtdışı alanda bu ortalama süreye asıl alınacak günlük çalışma süresinin 11 saati bulunduğu işaret edilerek, bu sayıların verimlilik artışının gerçek nedenini de ortaya koyduğu belirtildi.

EN ÇOK KAYBEDENLER

DİSK araştırmasında, krizden bu yana hemen tüm sektörlerde saat ücretlerinin düştüğü belirtilirken, çimento ve seramik sanayinde çalışan emekçilerin saat ücretlerindeki yüzde 35'lik düşüşle en çok kaybedenler olduğu bildirildi. DİSK'in belirlemelerine göre en çok işten çıkarma ise petrol ürünleri sanayiinde gerçekleşti.

NÜFUSUN YÜZDE 80'İ YOKSUL

DİE tarafından yapılan araştırmaya göre 2002 itibarıyla yoksulluk sınırının 310 milyon, Türk-İş'in belirlemelerine göre ise 970 milyon lira olduğu anımsatılan araştırmada, Türk-İş'in belirlemeleri dikkate alındığında Türkiye'de yoksulluk sınırı altında yaşayanların sayısının 52 milyonu bulunduğu, bunun da nüfusun yüzde 80'ine denk geldiği kaydedildi.

Türkiye'deki toplam mevduatın yüzde 64'ünün 500 bin kişiye ait olduğu belirtilen araştırmada, "Bir başka deyişle, mevduat sahiplerinin yalnızca binde 7'si toplam mevduatın yüzde 64'üne sahip. 2003 yılında 359 katrilyon olan milli gelirimizin yüzde 25'i değerindeki bir büyüklüğün toplam nüfusumuzun yüzde 1'ini bile oluşturmayan bir azınlığın elinde olduğu anlaşılıyor" denildi.

VERGİLERLE BÜYÜYORLAR

Araştırmada, paradan para kazanma yolunu seçen "paranın efendilerinin" halkın ödediği vergilerle büyüdüğü savunularak, devletin toplam vergi gelirlerinin büyük bir kısmının nüfusun yüzde 1'ini bile oluşturmayan bir avuç insanın cebine gittiği savunuldu. DİSK'in araştırmasında, ekonomik göstergelerin kriz dönemlerinde herkesin kaybettiği söylemi yalanladığı belirtilerek şöyle denildi: "Piyasa kurallarının geçerli olduğu koşullarda, kaybedenlerin olduğu yerde kazananların da olacağı açıktır. 2001 yılındaki krizden bu yana geniş halk kesimleri yoksullaşırken, paranın efendileri paralarına para katmıştır. Ülkenin çoğunluğunu oluşturan emekçiler sürekli kaybetmiş, kayıpları bir avuç sermayenin ve egemenlerin kazanç hanesine eklenmiştir. Milli gelirin dörtte biri büyüklüğünde bir parayı elinde tutan bu bir avuç azınlığın devletten alacakları, milli gelirimizin yarısından daha fazladır."

(ANKA)

Kadın örgütlerinden istifa çağrısı

Şemse, Kadriye, Güldünya, Nuran ve namus adı altında hayatları tükenen onlarca kadının katledilmesi, kadın örgütlerinin sabrını tüketti. Kadın örgütleri, ortak bir bildiri yayınlayarak, istifa çağrısında bulundu. En son 14 yaşındaki Nuran'ın aile meclisi kararıyla babası tarafından öldürülmesine tepki gösteren kadın örgütleri, ardı arkası kesilmeyen namus ve töre cinayetleri karşısında, yetkililere yönelik "yasal önlem" çağrısını sona erdirdi.

Töre cinayetleri karşısında hala yasal düzenlemelerin gecikmesine tepki gösteren kadın örgütleri ortak bir bildiri yayınlayarak, yetkililere, "Yasaları değiştiremediğiniz, kadınları koruyamadığınız için hemen istifa edin" diye seslendi.

TOPLUCA İSTİFA EDİN

Kadın örgütlerinin ortak bildirisinde, şu ifadeler yer aldı:

"Çok geç olmadan yarın bir Nuran, bir Güldünya, bir Kadriye daha katledilmeden çok yönlü önlemlerle töre cinayetlerine dur demek lazım! Hemen şimdi! Yarın çok geç olabilir.

Kızlarımızın, kadınlarımızın yaşam hakkını güvence altına almak için gerekli yasal önlemleri almanızı talep ediyoruz. Hemen şimdi. Yarınlara bırakmadan... Yoksa, tek tek ya da topluca istifa edin.

Bu insanlık suçu olan namus cinayetlerine seyirci kaldığınız için... Hala yasaları değiştirmedığınız için... Kız çocuklarına eğitim, sağlık, barınma hakkını ücretsiz sağlayamadığınız için... Hemen istifa edin... Ya da hemen harekete geçin...
(ANKA)

Dünya Bankası: Küresel yoksulluk azalıyor

Hürriyet 26.04.2004

DÜNYA Bankası, gelişmekte olan ülkelerde 'uç yoksullar' olarak adlandırılan, günlük 1 doların altında gelikle yaşayanların oranının 1981-2001 döneminde yarı yarıya azalarak yüzde 21 dolayına gerilediğini bildirdi.

Dünya Bankası'nın 'Dünya Kalkınma Göstergeleri 2004' raporuna göre yayımlandı. Buna göre 1981 yılında dünyada 1 milyar 451 milyon kişi olan en yoksullar, 2001 yılında 1 milyar 101 milyona geriledi. Gelişmekte olan ülkelerde yaşayan bu kişilerin toplam nüfusa oranı da yüzde 39.5'ten yüzde 21.3'e indi.

Dünya Bankası: Küresel yoksulluk azalıyor

DÜNYA Bankası, gelişmekte olan ülkelerde 'uç yoksullar' olarak adlandırılan, günlük 1 doların altında gelikle yaşayanların oranının 1981-2001 döneminde yarı yarıya azalarak yüzde 21 dolayına gerilediğini bildirdi.

Dünya Bankası'nın 'Dünya Kalkınma Göstergeleri 2004' raporuna göre yayımlandı. Buna göre 1981 yılında dünyada 1 milyar 451 milyon kişi olan en yoksullar, 2001 yılında 1 milyar 101 milyona geriledi. Gelişmekte olan ülkelerde yaşayan bu kişilerin toplam nüfusa oranı da yüzde 39.5'ten yüzde 21.3'e indi.